UČEBNICE

BIBLICKÉ HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

UČEBNICE

BIBLICKÉ HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
NAKLADATELSTVÍ KAROLINUM
PRAHA 2008

Učebnice biblické hebrejštiny je překladem druhého
anglického vydání z roku 1959
a vychází se souhlasem Oxford University Press.

A Practical Grammar for Classical Hebrew: second Edition was
originally published in English in 1959. This translation is published by arrangement
with Oxford University Press.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Weingreen, J. (Jacob)
Učebnice biblické hebrejštiny / Jacob Weingreen ; [z anglického originálu ... přeložili Josef Hermach
a Mlada Mikulicová]. – 2. české vyd. – dotisk. – Praha : Karolinum, 2008. – 358 s.
Název originálu: Practical grammar for classical Hebrew
Vydavatel: Univerzita Karlova v Praze
ISBN 978-80-246-0623-1 (váz.)

811.411.16'02
– biblická hebrejština
– učebnice vysokých škol

811.41 – Afroasijské (hamitosemitské) jazyky [11]
37.016 – Učební osnovy. Vyučovací předměty. Učebnice [22]

© Oxford University Press, 1959
Translation © Josef Hermach, Mlada Mikulicová, 1996

ISBN 978-80-246-0623-1

ÚVOD

Prof. R. M. Gwynn, MA, BD, SF, TCD

Můj přítel a kolega profesor Weingreen mě požádal, abych napsal několik slov na úvod k jeho mluvnici.

U nás na Dublinské univerzitě, kde máme každoročně početné třídy studentů teologie, kteří jsou v hebrejštině naprostými začátečníky, jsme po léta pociťovali potřebu mluvnice napsané co nejjednodušeji, avšak umožňující studentům bez dlouhých průtahů začít s vlastním studiem Starého zákona. Dr. Weingreen je skvěle vybaven pro sepsání takového díla, a to nejen díky své přesné a úplné akademické znalosti hebrejštiny, ale též na základě mnohaletých zkušeností s výukou začátečníků i pokročilejších. Dosáhl u svých studentů pozoruhodné obliby a jeho mluvnice je postavena na metodách, kterých sám používal. Domnívám se, že vytvořil knihu, kterou ocení jak začátečník, tak ti, kdo se postupně seznamují s autentickým textem hebrejského Písma.

PŘEDMLUVA

Tato kniha chce prostým a zajímavým způsobem prakticky naučit klasické hebrejštině. Ačkoli je učitelům i studentům k dispozici množství hebrejských gramatik, dostupných v angličtině, moje zkušenost s výukou tohoto jazyka mi ukázala, že by se dal vynajít jednodušší, přímější a rozumnější systém, než je ten dosavadní. Z rozhovorů s jinými učiteli hebrejštiny jsem usoudil, že je velmi zapotřebí mluvnice, která by studium tohoto jazyka učinila přístupnějším. Abych této potřebě vyhověl, začal jsem připravovat praktickou mluvnici. Po celou dobu práce jsem se řídil následujícími principy:

1. Hebrejská mluvnice je v zásadě schematická. Vyjdeme-li z jednoduchých základních pravidel, je možné téměř matematicky dosadit hlavní slovotvorné skupiny. Kdykoli se v této mluvnici čtenáři předkládá nová látka, obvykle je to s odkazem na již známé zásady, jejichž použitím dosáhneme požadovaného výsledku. Typickým příkladem jsou „slabá slovesa", která vykládám racionálně, prostou metodou aplikace obecných pravidel o „zvláštních" písmenech na tato slovesa. Následně je možno dosadit tvary, které v daných případech přibírají.

2. Pro začátečníky je značně nepraktické pokoušet se naučit mluvnici hebrejštiny v celé její šíři. Efektivnější bude zabývat se základními zásadami a obraty, které utvoří základ budoucího zevrubnějšího studia. Proto jsem se raději vyhýbal, pokud to bylo možné a užitečné, odkazům na drobné a rozmanité výjimky, které se vyskytují v pokročilých mluvnicích hebrejštiny.

3. V zájmu přesnosti překladu jsem v nutných případech naznačil linii myšlení, v níž se hebrejština pohybuje. Ve cvičeních jsem slovy v závorkách ukázal, co není nutné v angličtině, ale je třeba doplnit v hebrejštině, např.: „Muž vzal knihu ze (na) stolu." (Pozn. překl.: Podobné náznaky jsou uzpůsobeny pro češtinu.) Často poukazuji na to, že je výhodné nejprve si přeložit větu do hebrejského způsobu myšlení, pak ji teprve převést do náležitých hebrejských slov.

4. Protože hebrejská slova jsou ohebná, zjistil jsem, že je možno sestavit obsáhlá cvičení na základě poměrně skrovné, leč použitelné slovní zásoby. Domnívám se, že student se má především soustředit na stavbu mluvnických

základů, nikoli shromažďovat obsáhlou slovní zásobu. Až získá slušnou praktickou znalost mluvnice a bude schopen si v hebrejštině prostudovat biblický text, může si rozšiřovat slovní zásobu konzultací se slovníkem.

5. Cvičení jsou rozvržena tak, aby nejen ilustrovala jednotlivé články mluvnického výkladu, ale také aby zahrnovala značnou část předchozí látky i slovní zásoby. Student tak co nejčastěji procvičuje flexi hebrejských slov. Stejně jako mluvnický materiál jsou postupně řazena i cvičení, z nichž každé obsahuje mnoho z předchozího. Cvičné věty jsou sestaveny s prvotním ohledem na překladovou práci a převážně odkazují na biblické postavy a události. Cvičení v druhé části knihy obsahují krátké souvislé pasáže a poezii: student je tak připravován k četbě biblických textů v hebrejštině.

6. Pro zopakování a k referenci najde student v první části knihy souhrn základních prvků hebrejské mluvnice.

7. Tabulky a slovníky na konci knihy obsahují příklady a odkazy a samy o sobě tvoří jakousi mluvnickou kostru. Výhodou takto ilustrativně pojatých tabulek a slovníků je, že student v nich pohodlně najde jakoukoli potřebnou informaci.

Toto jsou hlavní principy, podle nichž jsem pojímal svou knihu. Doufám, že tak vycházím vstříc požadavkům studentů i učitelů hebrejštiny. Jsem velmi vděčný za podporu a pomoc, které se mi během práce dostalo. Chtěl bych poděkovat zasloužilému členu Trinity College v Dublinu profesoru R. M. Gwynnovi, MA, BD za jeho ustavičný zájem o tuto práci, za pečlivé přečtení rukopisu a za laskavé sepsání úvodu. Zvláště jsem zavázán členu Magdalen College v Oxfordu profesoru G. R. Driverovi, MA, MC. Profesor Driver mi velmi ochotně nabídl svou odbornou pomoc: přečtení rukopisu, korektury, cenné připomínky a podněty. Také doplnil poznámku v Dodatku o konsekutivním wāw. Díky korektorům z Clarendon Press za cennou pomoc.

J. W.

TRINITY COLLEGE
DUBLIN
červen 1939

PŘEDMLUVA K DRUHÉMU (REVIDOVANÉMU) VYDÁNÍ

V tomto revidovaném vydání nedošlo k žádným změnám v prezentaci mluvnické látky, slovesných a jmenných tabulek či cvičení. Kromě menších oprav byly však zařazeny následující úpravy a doplňky. Upustil jsem od transliterace spirant s vkladným „h“ (např. bh, gh, kh atd.) a přijal vhodnější metodu transliterace pomocí podtržení písmene (např. g̲, d̲ atd.). Doufám, že se tím odstraní případné nejasnosti v transliteraci, zvlášť na počátku studia. Jako další pomůcky pro studenta jsem zařadil nové vysvětlivky pod čarou a některé stávající rozšířil. K objasnění a doplnění pravidla o vázaném genitivu podstatných jmen vyjadřujícím přívlastek jsem přidal krátkou poznámku v Dodatku.

Široké přijetí této mluvnice hebrejštiny jakožto učebnice je pro mě velkou odměnou. Věřím, že doplňky obsažené v tomto revidovaném vydání přispějí k lepšímu dosažení cílů této knihy.

J. W.

TRINITY COLLEGE
DUBLIN
srpen 1957

PŘEDMLUVA K PRVNÍMU ČESKÉMU VYDÁNÍ

Když jsem více než před rokem obdržel od svého profesora hebrejštiny, Msgre ThDr. Josefa Hermacha, svazek papírů s konceptem překladu Weingreenovy učebnice, netušil jsem ani v nejmenším, jak obrovská práce, náročná časově, technicky i intelektuálně, mě čeká. Vlastně ani teď, když stojím nad téměř dokončeným dílem, nedokážu docenit nezištné nasazení celého týmu spolupracovníků, protože sám jsem se aktivně účastnil pouze poslední fáze – zhotovení sazby pomocí počítače.

Spíše než já by tedy měli psát tyto řádky oni. Rád však přesto využiji této příležitosti, abych upozornil na jejich zásluhy o vznik této knihy; jim patří vděčnost všech vás, kterým – jak doufáme – tato učebnice pomůže porozumět jazyku, kterým Bůh promluvil k lidem.

Poděkování patří samozřejmě na prvním místě Msgre Hermachovi, který dobře vybral titul k překladu a přes nemoc a pokročilý věk nešetřil silami, aby svým studentům, a nejen jim, mohl poprvé po dlouhých desetiletích poskytnout učební text ke studiu biblické hebrejštiny. Nemenší zásluhu však mají moji přátelé bratr Felix OFM a Jiří Žůrek. Jiří editoval a přepsal do počítače rukopis a br. Felix sjednotil potřebnou gramatickou terminologii. Rovněž ve spolupráci s PhDr. Jiřinou Šedinovou navrhl českou transkripci hebrejských písmen a samohlásek, sestavil slovník a spolu s PhDr. Olgou P. Šotolovou a Igorem Sloukou mimořádně precizně provedl korektury. Také jeho řeholní spolubratr Jiří OFM pomohl s přepisem rukopisu.

V závěrečné fázi ochotně přispěl svými znalostmi prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc., který nejen upozornil na chyby a nedostatky, ale aktivní účastí na korekturách je pomohl pokud možno odstranit.

Mgr. Mlada Mikulicová se zhostila úkolu převést do češtiny cvičení k překladům do hebrejštiny (br. Felix pak překladu přizpůsobil slovníky) a vysvětlivky. Uznání za výborně odvedenou práci patří i dvěma ostatním, kdo přepisovali hebrejské části cvičení: Janu J. Janečkovi a mé sestře Marii.

V neposlední řadě chci poděkovat svému příteli, kterého jsem během práce získal, Danielu Trojanovi. Bez jeho rad a praktické pomoci by tato kniha ještě dnes ležela v rukopise, stejně jako bez pochopení a podpory vedení Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Za pomoc při technické realizaci patří dík ing. Rudolfu Matesovi a kolektivu vydavatelství Karolinum, zvláště grafikovi panu Jiřímu Staňkovi, za nevšední vstřícnost a dobrou spolupráci.

Ačkoli se to na první pohled nezdá, hebrejština je řeč mimořádně jasná. Nechtěl jsem vyjmenovat celou tu řadu lidí, kteří měli podíl na vydání této učebnice, samoúčelně: myslím, že jejich nasazení také může mluvit jasnou řečí, možná ještě srozumitelněji než ona hebrejská písmena.

Není to sice nic více než starý vtip, který koluje na teologických fakultách, že prý Pán Bůh mluví v nebi hebrejsky. Přesto však chci vám všem, kteří tuto knihu berete do rukou, upřímně popřát, abyste s ním ve svém životě našli společnou řeč.

Ondřej Salvet

Prvních tisíc výtisků této učebnice bylo rozebráno během několika týdnů. S radostí proto připojuji toto postscriptum jako poděkování všem, kdo během přípravy dotisku přispěli ke zkrocení příslovečného tiskařského šotka: prof. PhDr. Jaroslavu Oliveriovi, CSc., PhDr. Jiřině Šedinové, doc. ThDr. Martinu Prudkému a Mgr. Mladě Mikulicové.

Bratr Felix je řeholník a na žádné šotky nevěří. To ale není pravý důvod, proč mu chci jménem vás, čtenářů a studentů, poděkovat zvlášť. Nebýt jeho, nebylo by kam tahle slova napsat.

Zmínil jsem se už, že hebrejština je zvlášť vhodná řeč pro komunikaci s Bohem. Především jemu jsme tedy všichni zavázáni vděčností.

I owe special thanks to William F. Lunnon, B.A., Ph.D., Peter Boran, Dip.Comp.Eng., and James Cotter, B.Sc., from the Computer Science Department of Maynooth College; their help and support made it possible for me to finish this project while studying in Maynooth College, Ireland.

O. S.

OBSAH

A. Hebrejská abeceda 17
B. Výslovnost souhlásek 18
C. Znaménka samohlásek 19
D. O psaní 20

1. Samohlásková písmena 22
2. Otevřené a zavřené slabiky 22
3. Meteg 23
4. Milra‘ a mil‘êl 23
5. Šᵉwā’ 24
6. Maqqēf 26
7. Qāmec ḥāṭûf 27
8. Dāgēš 28
9. Mappîq 30
10. Rāfeʰ 31
11. Němé souhlásky 31
12. Laryngály 32
13. Akcenty 33
14. Pauza 34
15. Kᵊṯîv a qᵊrê 34
16. Člen 35
cvičení 1 37
17. Neodlučitelné předložky לְ, בְּ, כְּ 38
cvičení 2 41
18. Podstatné a přídavné jméno v singuláru 42
cvičení 3 44
19. Rod a číslo podstatných a přídavných jmen 45
20. Duál 47
cvičení 4 48
21. Spojka וְ 49

22. Tázací zájmena 51
cvičení 5 51
23. Samostatný a vázaný stav 53
24. Tabulka slov ve stavu samostatném a vázaném 55
cvičení 6 56
25. Přivlastňovací zájmena 58
26. Neodlučitelné předložky לְ, בְּ s příponami 60
27. Znak určitého předmětu 60
cvičení 7 61
28. Osobní zájmena 63
29. Pravidelné sloveso (perfektum) 63
30. Další podstatná jména v obou stavech 65
cvičení 8 65
31. Singulár feminin s příponami 67
32. Ukazovací zájmena 69
33. Částice כְּ a předložka מִן s příponami 69
cvičení 9 70
34. Aktivní příčestí 72
35. Stará akuzativní koncovka הָ‍ַ 73
cvičení 10 73
36. Plurál podstatných jmen s příponami 75
37. Některá nepravidelná podstatná jména s příponami 78
38. Vlastnictví 79
cvičení 11 79
39. Imperfektum pravidelných sloves 81
40. Rozkazovací způsob 82
41. Záporný rozkaz neboli zákaz 82
cvičení 12 83
42. Infinitivy 85
43. Tázací הֲ 85
cvičení 13 86
44. Segolata 88
45. אֵת – „s“ 89
46. Trpné příčestí 90
cvičení 14 90
47. Předložky s příponami plurálu 92
48. Kohortativ, jusiv 93
cvičení 15 93

49. Konsekutivní wāw 95
cvičení 16 97
50. Stavová slovesa 100
cvičení 17 101
51. Celkový popis pravidelného slovesa 103
52. Nif‘al 105
cvičení 18 107
53. Pi‘ēl 109
cvičení 19 110
54. Pu‘al 113
cvičení 20 114
55. Hif‘îl 116
56. Hof‘al 118
cvičení 21 119
57. Hitpa‘ēl 121
cvičení 22 124
58. Zájmenné přípony perfekta 126
cvičení 23 129
59. Zájmenné přípony imperfekta 131
60. Vázaný infinitiv s příponami 133
cvičení 24 134
61. Vztažné zájmeno 136
62. Stupňování 137
63. Malý počet přídavných jmen 138
64. Změny vokalizace v pauze 138
cvičení 25 139
65. Slabé sloveso 141
66. Třídění slabých sloves 142
67. Slovesa 1. nûn 142
cvičení 26 148
68. Slovesa נָתַן a לָקַח 150
cvičení 27 154
69. Slovesa 1. laryngály 157
cvičení 28 161
70. Slovesa 1. ’ālef 164
cvičení 29 166
71. Slovesa 2. laryngály 168
cvičení 30 173

72. Slovesa 3. laryngály 175
cvičení 31 179
73. Slovesa 3. ’ālef 182
cvičení 32 185
74. Některá dvojnásobně slabá slovesa 188
cvičení 33 191
75. Slovesa 1. jôḏ a wāw 193
cvičení 34 199
76. Slovesa 2. wāw a jôḏ 203
cvičení 35 209
77. Stavová slovesa 2. wāw 212
cvičení 36 214
78. Další dvojnásobně slabá slovesa 217
cvičení 37 222
79. Slovesa 3. hē’, tj. 3. wāw a jôḏ 225
cvičení 38 229
80. Další dvojásobně slabá slovesa 233
cvičení 39 237
81. Slovesa druhé zdvojené 241
cvičení 40 244
82. Defektní slovesa 247
cvičení 41 249
83. Číslovky 253
cvičení 42 255

Dodatek 259

Tabulky
1. Pravidelné sloveso 262
2. Pravidelné sloveso se zájmennými příponami 266
3. Slovesa 1. nûn 268
4. Slovesa 1. laryngály a 1. ’ālef 272
5. Slovesa 2. laryngály 274
6. Slovesa 3. laryngály 276
7. Slovesa 3. ’ālef 280
8. Slovesa 1. jôḏ a wāw 284
9. Slovesa 2. wāw a jôḏ 286
10. Slovesa 3. hē’ 290

11. Slovesa druhé zdvojené 294
12. Slovesa dvojnásobně slabá 296
13. Maskulina 298
14. Feminina 302
15. Nepravidelná podstatná jména 303

Slovníky
Hebrejsko-český slovník 305
Česko-hebrejský slovník 325

Rejstřík 347
Označení a názvy knih hebrejské Bible 358

A. HEBREJSKÁ ABECEDA

Hebrejská abeceda se skládá z 22 souhlásek:

tvar			*jméno*	*přepis* [1]	*číselná hodnota*
	na konci slova				
	א		’álef	’	1
ב	ב		Bêṯ, Vêṯ	b, v	2
ג	ג		Gímel, Ḡímel	g, ḡ	3
ד	ד		Dáleṯ, Ḏáleṯ	d, ḏ	4
	ה		Hē’	h	5
	ו		Wāw	w	6
	ז		Zajin	z	7
	ח		Ḥêṯ	ḥ	8
	ט		Ṭêṯ	ṭ	9
	י		Jôḏ	j	10
כ	כ	ך	Kaf, Chaf	k, ch	20
	ל		Lámeḏ	l	30
	מ	ם	Mêm	m	40
	נ	ן	Nûn	n	50
	ס		Sámech	s	60
	ע		‘ajin	‘	70
פ	פ	ף	Pē’, Fē’	p, f	80
	צ	ץ	Cáḏê	c	90
	ק		Qôf	q	100
	ר		Rêš	r	200
שׁ	שׁ		Śîn, Šîn	ś, š	300
ת	ת		Tāw, Ṯāw	t, ṯ	400

[1] Výslovnost hlásek je uvedena v kap. B.

Tabulka ukazuje, že

1. šest souhlásek má dvojí tvar, totiž:

   ב ג ד כ פ ת bez tečky, jsou-li třené (spirantní, úžinové),

   a בּ גּ דּ כּ פּ תּ s tečkou, jsou-li ražené

   (úplné vysvětlení je v kap. 8);

2. pět souhlásek má na konci slova zvláštní tvar. Na začátku nebo uprostřed slova mají tvary כ מ נ פ צ, ale na konci slova ך[2] ם ן ף ץ;

3. souhlásky jsou zároveň číslice[3]; jednotky reprezentují znaky א až ט, desítky י až צ, stovky ק až ת.

Složené číslice jsou vyjádřeny takto: 11 יא (1+10), protože v hebrejštině píšeme odprava doleva; 12 יב (2+10), 13 יג (3+10) atd., 21 כא (1+20), 31 לא, 101 קא (1+100), 111 קיא (1+10+100), 121 קכא (1+20+100) atd., 201 רא (1+200), 211 ריא (1+10+200), 221 רכא (1+20+200) atd., 500 תק (100+400), 600 תר (200+400), 1000 תתר (200+400+400).

Poznámka: Číslo 15 se nepíše יה, nýbrž טו (6+9) a číslo 16 se nepíše יו, nýbrž טז (7+9). Kombinace יה a יו totiž připomínají jméno Boží (viz kap. 15).

B. VÝSLOVNOST SOUHLÁSEK

Výslovnost souhlásek je velmi důležitá, protože v hebrejské mluvnici na ní záleží mnoho pravidel.

א (v přepisu ’) je nehlasné zadržení dechu – asi jako české f’okně

בּ „b“, ב „v“

גּ „g“, ג (g) jako znělé „ch“ při nedbalém vyslovení „abych byl“

דּ „d“, ד (d) jako v anglickém „the“

ה „h“

ו (w) jako anglické „w“; ve dvojhláskách (aw), (āw), (ēw), (iw), (âw), (îw) – viz pozn. v kap. 11 – a ve slově שָׁוְא se ovšem ו vyslovuje jako „u“ – pozn. překl.

ז „z“

A.2 Toto koncové písmeno se píše s dvěma tečkami uvnitř ך, nenásleduje-li po něm samohláska. Pozn. překl.: Do koncového ך se toto tzv. šᵊwā’ (kap. 5) píše jen pro odlišení od ד, ר a ן, přičemž nemá vliv na výslovnost. Viz též vysvětl. 5.3.

A.3 Toto užití není biblické, první stopy se nacházejí na makabejských mincích.

ח (ḥ) silná neznělá hrtanová souhláska, kterou vyslovíme průchodem vzduchu sevřenou spodní částí hrtanu; ve slově רֽוּחַ (rûaḥ) „duch, dech, vítr“ je před ní zřetelné „a“

ט (ṭ) „t“, přičemž jazyk je opřen o patro

י „j“

כ ך „k“, כ „ch“

ל „l“

מ „m“

נ „n“

ס „s“

ע (ʿ) třená znělá laryngála; na poslech krátký chraptivý zvuk

פ ף „p“, פ „f“

צ „c“; ve staré hebrejštině důrazné (emfatické) „s“, přepisované (ṣ)

ק (q) zadopatrové „k“

ר „r“

שׂ (ś) „s“ dnes nerozlišené od ס

שׁ „š“; s předchozím שׂ šlo původně o jedno písmeno ש

ת „t“, ת (ṯ) jako v anglickém „thin“

Rozlišujte pečlivě mezi znaky, které mají podobný tvar:

ב a כ	ג a נ	ר, ד a koncové ך	koncové ם a ס
ה a ח	ט a מ	י, ו a koncové ן	ע, צ a koncové ץ

C. ZNAMÉNKA SAMOHLÁSEK

	Krátká		*Dlouhá*[1]
◌ַ	Paṯaḥ (a) jako ve slově „saň“	◌ָ	Qāmec (ā) jako ve slově „já“
◌ְ	Sᵊgôl (e) jako ve slově „sedˇ“, ale	◌ֵ	Cērê (ē) jako ve slově „mléko“
◌ֱ, ◌ֲ, ◌ֳ	po řadě (ê), (eʰ), (eʾ) je otevřené ē	◌ֵ	(ê̄) jako ē
		◌ִ	Ḥîreq (î) „í“ jako ve slově „mísa“
◌ִ	Ḥîreq (i) jako ve slově „lid“	◌ֻ	Šûreq (û) „ú“ jako ve slově „ústa“
◌ֻ	Qibbûc (u) jako ve slově „tudy“	◌ֹ	Ḥôlem (ô) „ó“ jako ve slově „dóm“
◌ָ	Qāmec ḥāṭûf	◌	(ō) jako ô
	(o) jako ve slově „moc“	◌ָי, ◌ָו	po řadě (āj), (âw)

C.1 Vysvětl. překl.: K označení délky samohlásky slouží ˆ (¯), jde-li o *plné (neúplné)* psaní – lat. scriptio plena (defectiva).

Poznámky:

1. Samohlásky „á“ a „o“ jsou obě reprezentovány znaménkem ֣ . O jeho rozlišení pojednává kap. 7. Do té doby ho budeme přepisovat (ā).

2. Většinou se samohlásková znaménka píší pod souhláskou – בָ (bā), בֻ (bu), בֶ (be), ale šûreq a plný ḥôlem se píší vedle souhlásky – בּוּ (bû), בֹּו (bô) – a neúplný ḥôlem se píše nad ni בֹ[2].

D. O PSANÍ

V hebrejštině píšeme zprava doleva: např. souhlásky l-m-ḏ napíšeme לְמד; s podepsanými samohláskami např. לָמַד (lāmaḏ) nebo לָמוּד (lāmûḏ).

Rozlišujeme otevřené (בָ, בֻ) a zavřené (בָר, בֶר, בוּר, בֹור) slabiky. Jakmile známe samohlásky a souhlásky, je tvorba slabik snadná. Každá slabika se skládá ze souhlásky a samohlásky; nemůže začínat samohláskou[1].

Následující cvičení je pro usnadnění opatřeno transkripcí:

בָּ	בָּד	בָּדָד	בַּז	בָּזַז	בָּזּוז	בָּם	בָּמוֹ	בָּמוֹת	בָּמוֹתָם	בָּן	בָּנוּ
bā	bāḏ	bāḏāḏ	baz	bāzaz	bāzûz	bām	bāmô	bāmôṯ	bāmôṯām	bān	bānû
בֵּ	בֵּד	בֵּרַךְ	בֵּהַר	בֵּן	בֵּין	בֵּנִי	בֵּינָם	בַּיִת	בֵּיתוֹ	בָּנוֹת	בָּנִים
bē	bēḏ	bārāḏ	bāhār	bēn	bên	bênî	bênām	bayiṯ	bêṯô	bānôṯ	bānîm
גֵּ	גַּג	גַּל	גַּם	גָּן	גָּדוֹל	גָּזַל	גְּזֵל	גְּבִים	דְּבָר	דָּבָר	דְּבֵרִים
gē	gag	gal	gam	gān	gādôl	gāzal	gēzel	gēvîm	dāvār	dāvār	deverîm
דֶּ	דֶּגֶל	דּוֹר	דִּין	דָּמִים	דַּל	דּוֹדִים	דְּבִר	דּוֹרוֹת	דּוֹרוֹתָם	דּוֹמֶה	דּוֹמֵם
de	degel	dôr	dîn	dāmîm	dal	dôḏîm	dēvār	dôrôṯ	dôrôṯām	dômeh	dômēm

C.2 Vysvětlivka překladatele: V originále této gramatiky a v jiných starších tiscích, setkalo-li se ḥōlem a שׁ, bylo zvykem užívat jen jedné tečky: מֹשֶׁה (mōše[h]) „Mojžíš“. Podobně שׁ v těchto tiscích znamená též šō: שֹׂנֵא (šōnē') „nepřítel“. שׂ pak znamená buď šō nebo ōš: שֹׁמֵר (šōmēr) „strážce“, עֹשֶׂה ('ōše[h]) „činící“. Od 3. vydání Kittelovy Bible se tiskne podle starých masoretských rukopisů: מֹשֶׁה, שֹׂנֵא.

D.1 O výjimce וּ viz kap. 21.2 a).

D.2 Podoba na konci slova: viz kap. A.2.

דָּשׁוּ בֵּגֶד גָּדַל בָּדַק הָבוּ הָדָר הֹלֵם הָמוּ הַס הֵסֵב הֵרִים
hē-rîm hē-sēv has hā-mû hō-lēm hā-ḏār hā-vû bā-ḏaq gā-ḏal be-ḡeḏ dā-šû

בָּהֶם וָבֹהוּ וָדֹר וֶרֶד וִיהוֹשָׁפָט דָּוִיד מָוֶת זֹכֶר זָמַם
zā-mam zō-chēr mā-weṯ dā-wîḏ wî-hô-šā-fāṭ we-reḏ wā-ḏōr wā-vō-hû bā-hem

זֶרַע גֵּזֶר חֶבֶר בָּטַח עָז חָכָם
ḥā-chām ʿāz bā-ṭaḥ ḥā-vēr ge-zer ze-raʿ

Souhláska **א** je němá, takže slyšíme jen samohlásku s ní spojenou; přesto musí být při přepisu uvedena – viz kap. B, písmeno **א**:

אָ אָב אָבִי אָבִינוּ אֵ אֵל אֵלִי אִישׁ אֶבֶן אֵת אֶלֶף
ʾā ʾāv ʾā-vî ʾā-vî-nû ʾē ʾēl ʾēlî ʾîš ʾe-ven ʾeṯ ʾe-lef

אוֹר אוֹרוֹת הָאָב מֵאוֹר מֵהָאָדָם
mē-hā-ʾā-ḏām mā-ʾôr hā-ʾāv ʾô-rôṯ ʾôr

Čtěte a přepište:

שָׁמַיִם וָאָרֶץ וִיהִי כּוֹכָב מִינֵהוּ יָמִים רֹמֶשֶׁת כָּנָף עֵזֶר[3] קֶרֶן בָּשָׂר
תֵּבַת חָמָס קֶדֶם חָמֵשׁ שָׁנִים וָעֶשֶׂר תֵּלֵד זָכָר יָקֶם עָשׂוּ מוֹעֵד
בֶּרֶן חָדַל יִחַר עֶרֶב בֹּקֶר הוֹצִיאֵם דֶּלֶת שָׁפוֹט אוּכַל יַיִן מֵתִי
רָאִיתָ מָקוֹם יֵעָשׂוּ אֵשֶׁת בַּעַל יִירַשׁ תַּחַת אַיִל יֵאָמֵר יֵשׁ מִחוּץ
לָעִיר שָׁדֵהוּ גָּמָל לָבָן

Přepište do hebrejštiny:

môṯ mô-ṭî lā-mûṯ śām jôm hēn ʾal ʿal gaḏ pā-rîm lî lûz kēn wā-nāḏ qûm ṭal śîm nā-zîd tôr jô-sēf ʾā-nō-chî rā-ḥēl pa-ʿam lā-chem ʿam hā-ʾā-ḏām lē-wî bôr pe-rec qôlî pā-rôṯ wā-ʾōmar nā-vōn še-ver hā-šîv lô jā-ḏî kē-nîm ḥā-lam hā-raḡ jā-ḏām ke-sef ʿe-veḏ ʾō-ṭô ʿe-śer ne-feš hā-vû nā-ṭan qā-nî-ṭî le-ḥem sû-sîm tam

[3] ʿē-zer

1. SAMOHLÁSKOVÁ PÍSMENA

Původní hebrejská abeceda má jenom souhlásky. Samohlásky se nepíší. I dnes jsou hebrejské svitky zákona, čtené v synagogách, bez znamének pro samohlásky[1].

Ale dávno před zavedením samohláskových znamének se cítilo, že hlavní samohláskové zvuky by se měly projevit i v písmu. A tak byla tři písmena použita i pro znázornění dlouhých samohlásek:

ה ve slově מָה značí výskyt ā (v přepisu mā^{h}), takže se čte jako české „á“.

י ve slovech מִי, בִּין a סוֹסִיך značí po řadě výskyt î, ê a ê (v přepisu mî, bên a sûsêchā), takže se čte jako české „í“, „é“ a „é“.

ו ve slově טוֹב značí výskyt ô, nebo ve slově סוּס výskyt û (v přepisu ṭôv a sûs), a proto se čte jako české „ó“ nebo „ů“; viz úvodní kap. C a v dalším kap. 11.

Tato tři písmena reprezentují samohlásky i souhlásky a říkáme jim *samohlásková písmena* (viz v češtině dvojí úlohu r, l: „lak“, ale „vlk“, „rak“, ale „krk“).

2. OTEVŘENÉ A ZAVŘENÉ SLABIKY

Dvojslabičné slovo קָטַל[1] se čte qā-ṭál. Slabika קָ (qā) končí samohláskou, proto je *otevřená.* Druhá slabika טַל (ṭal) končí souhláskou, je tedy *zavřená.*

Definice: Otevřená (zavřená) je slabika končící samohláskou (souhláskou).

Tedy ve slově חֶסֶד (ḥé-seḏ) je חֶ otevřená, ale סֶד zavřená slabika, v מְאֹדָם (mē-'ā-ḏām) jsou מְ a אָ otevřené slabiky, דָם je zavřená. Otevřená slabika má obvykle dlouhou samohlásku, ale je-li přízvučná, může mít i krátkou. Naopak zavřená slabika mívá krátkou samohlásku, ale pod přízvukem může mít i dlouhou.[2]

1.1 Hovoříme-li o „písmenech“ hebrejské abecedy, máme na mysli souhlásky, nikoli samohlásky.

2.1 Šipka tradičně označuje přízvučnou slabiku. Tak קָטַל (qā-tál), חֶסֶד (ḥé-seḏ). V přepisu je přízvuk označen šikmou čárkou nad samohláskou – zde (á) a (é). Viz také vysvětl. 7.3.

2.2 V קָטַל má otevřená slabika קָ dlouhou samohlásku, ale v חֶסֶד je otevřená slabika חֶ přízvučná, a proto může mít krátkou samohlásku. V חֶסֶד má zavřená slabika סֶד krátkou samohlásku, ale v מְאֹדָם je zavřená slabika přízvučná, proto může mít dlouhou samohlásku.

Existuje zde tedy důležité pravidlo, které lze vyjádřit takto: *nepřízvučná zavřená slabika musí mít krátkou samohlásku*[3].

3. METEG

Ve slově הָעֲרִים (he'ārîm) má sᵊgôl ֵ nalevo od sebe svislou čárku. Tato svislá čárka se nazývá מֶתֶג (meṯeg) „uzda" a značí, že slabika takto označená má vedlejší přízvuk. Uvedené slovo se tedy čte he-'ārîm; podobně הָאָדָם je nutno vyslovit hā-'āḏām.

Definice: Meṯeg je krátká svislá čárka nalevo od samohlásky, vyjadřující vedlejší přízvuk. Hlavní přízvuk je pak zpravidla na poslední slabice.

Poznámka: Význam znaménka meṯeg se ozřejmí až v následujících kapitolách. Prozatím bude stačit, řekneme-li, že meṯeg slouží jako vedlejší přízvuk (viz kap. 4). Také určuje, zda je slabika otevřená či zavřená (viz kap. 5) a zda znaménko ָ se má číst o nebo ā (viz kapitoly C a 7 a pozn. 1 v kap. 5).

4. MILRA' A MIL'ÊL

Ve slově דָּבָר (dāvár) je přízvuk na poslední slabice a nazývá se מִלְרַע (milra'), česky „zdola". Ale slovo הַחֶסֶד (haḥéseḏ) má přízvuk na předposlední slabice a ten se nazývá מִלְעֵיל (mil'êl), což znamená „shora".

Příklady přízvuku milra': שָׁמַר (šāmár), הָאָדָם (hā'āḏám); přízvuku mil'êl: שָׁמְרוּ (šāmárû), עֶבֶד ('éveḏ).

Většina hebrejských slov má přízvuk milra', ovšem dosti slov má mil'êl. Přízvuk může být jen na poslední či předposlední slabice[1]. Meṯeg bývá u druhé slabiky před přízvučnou a značí vedlejší přízvuk jako u: מֵהָאָרֶץ (mē-hā'árec), הָעֲרִים (he-'ārîm), כַּאֲדָמָה, הָאֱלֹהִים, ale הַנְּבִיאִים a וַאֲדָמָה.

[2.3] U příkladu חֶסֶד je poslední slabika סֶד zavřená a nepřízvučná, a proto její samohláska musí být krátká (vokalizace חָסֶד by byla nemožná).

[4.1] Kromě případů, kdy má dlouhé slovo dva přízvuky, a chová se tedy jako dvě slova.

5. Š°WĀ'

Chybí-li na začátku nebo uprostřed slova pod souhláskou samohláska, píše se pod touto souhláskou znaménko ְ zvané שְׁוָא (šᵊwā') „prázdnota". Nepíše se tedy בִיד, ale בְיַד, ani např. לְשׁמו, nýbrž לְשְׁמו. Existuje dvojí šᵊwā': jednoduché a složené.

(1)

Jednoduché šᵊwā'

a) Šᵊwā' ve slově שְׁמו (šᵊmô) se čte jako velmi krátká bezbarvá samohláska[1]; říká se mu proto *znělé šᵊwā'*[2]. Ve slově יִשְׁמר (jiš-mōr) však šᵊwā' uzavírá slabiku, vůbec se nevysloví a říká se mu *němé šᵊwā'*. V přepisu se neznačí. Pokud tedy slabika začíná šᵊwā', je znělé, pokud jím končí, je neznělé. Na konci slov se ovšem šᵊwā' pod souhláskami až na výjimky nepíše[3].

b) Šᵊwā' uprostřed slova po dlouhé samohlásce je znělé, jako např.: שׁומְרים (šô-mᵊrîm), po krátké samohlásce je němé, např.: יִשְׁמר (jiš-môr)[4]; viz také pozn. 1.

c) Když se sejdou dvě šᵊwā' uprostřed slova (např. ve slově יִשְׁמְרו), pak první (němé) šᵊwā' uzavírá první slabiku a druhé (znělé) patří již do další slabiky (srov. vysvětl. 8.2).

d) Později (v kap. 8) uvidíme, že tečka v souhlásce (zvaná silné dāgēš) naznačuje, že jde o souhlásku zdvojenou, takže slovo קִטְלו je vlastně zkrácené קִטְטְלו (qiṭ-ṭᵊlû). Podle odst. c) je jasné, že první šᵊwā' je němé a druhé znělé. Lze tedy shrnout, že šᵊwā' pod silným dāgēš je znělé.

5.1 שְׁמו se tady pokládá za jednoslabičné, שׁומְרים za dvojslabičné slovo. Vysvětlivka překladatele: Ve skutečnosti jde o dvojslabičné a trojslabičné slovo; viz též vysvětl. 8.2.

5.2 Vysvětlivka překladatele: Znělé šᵊwā' vyslovíme např. při čtení „t" a „k" jako tᵊ a kᵊ. Podobnost s „e" svádí k chybnému čtení „te" a „ke", jakoby šlo o sᵊgôl, tedy תֶ a כֶ.

5.3 Výjimkou je několik slov, jako אַתְּ ('attᵊ) „ty" (f.) – silné dāgēš, a נֶרְדְּ (nērdᵊ) „nard" – slabé dāgēš (viz kap. 8).

5.4 Protože dlouhá samohláska obvykle bývá v otevřené slabice, patří následující (znělé) šᵊwā' už do nové slabiky. Naopak krátká samohláska bývá v zavřené slabice, a proto následující (němé) šᵊwā' slabiku uzavírá. Např. slovo וַיְהִי (wa-jᵊhî) je výjimkou. Meṭeg po krátké samohlásce způsobí odmlku, slabika zůstává otevřená a (znělé) šᵊwā' patří do nové slabiky. Viz také pozn. v kap. 10 a vysvětl. 8.2. Podobně „vaše (m.) slovo" דְּבָרְכֶם (dᵊva-rᵊchem) má druhé šᵊwā' znělé (viz pozn. 3 v kap. 25).

(2)

Složené šᵊwā'

Laryngály אהחע (viz kap. 12) mají mnoho zvláštností. Stojí-li na začátku slabiky bez samohlásky[5], nepíše se pod nimi jednoduché šᵊwā', nýbrž *složené*, což je jedna z následujících ḥāṭēf samohlásek (חָטַף znamená „spěšný"): ḥāṭēf paṭaḥ (ᵃ) ֲ, ḥāṭēf sᵊgôl (ᵉ) ֱ nebo ḥāṭēf qāmec (ᵒ) ֳ[6]. Pro ilustraci uvedeme několik příkladů: Rozk. způsob od pravidelného slovesa שָׁבַר „zlomil" zní שְׁבֹר. Avšak tentýž tvar od slovesa עָבַר „přešel" je עֲבֹר. Přídavné jméno יָשָׁר „rovný" zní v plurálu יְשָׁרִים, ale חָכָם „moudrý" má plurál חֲכָמִים.

Poznámka 1: Slabika nemůže začínat dvěma znělými šᵊwā'. Např. chci-li říct „Samuelovi" (dativ), mělo by se psát לְשְׁמוּאֵל, ale první šᵊwā' se nahradí samohláskou ḥîreq. Píše se tudíž לִשְׁמוּאֵל (druhé šᵊwā' zůstalo znělé, ale viz výjimku v kap. 42, vysvětl. 3). Stejně tak místo לְאֱדוֹם se napíše לֶאֱדוֹם – srov. kap. 17.1d) a kap. 21.4. Tak i „tvůj (m.) nepřítel" אֹיְבֵךְ a „tvůj (m.) chlapec" נַעֲרֵךְ mají znělé šᵊwā' (a meṯeg) – srov. vysvětl. 7.1.

Závěr: Šᵊwā' zaplňuje prázdné místo pod souhláskou bez samohlásky. Je buď jednoduché, nebo složené.

1. Jednoduché šᵊwā' ְ
a) je znělé na začátku slabiky, jinak je němé;
b) po dlouhé slabice je znělé, po krátké němé;
c) sejdou-li se uprostřed slova dvě šᵊwā', pak je první němé, druhé znělé;
d) šᵊwā' pod zdvojenou souhláskou je znělé.
2. Složené šᵊwā' ֳ ֲ ֱ nahrazuje znělé i neznělé (viz vysvětl. 44.3 a 59.1) šᵊwā' pod laryngálami.

Poznámka 2: Sejdou-li se dvě jednoduchá šᵊwā' na začátku slova, změní se první na ḥîreq. Před složeným šᵊwā' se jednoduché změní v odpovídající krátkou samohlásku.

[5] Vysvětlivka překladatele: I když laryngála slabiku zavírá, mívá obvykle také šᵊwā' složené; srov. však např. němé šᵊwā' ve tvarech sloves 3. laryngály (tab. 6).

[6] Jde o zvuk jako u znělého šᵊwā' zabarvený jako a, e nebo o; netvoří slabiku.

Čtěte a přepište:

דִּבַּר דִּבְרֵי יַרְדֵּן אִשְׁתּוֹ מַמְלֶכֶת בְּרוּךְ מִדְבָּר עֲבָדִים
אֱלֹהִים אֲבִי מוֹשָׁבוֹת מִצְרַיִם יִשְׁבְּרוּ עַבְדְּךָ מַהֲרוּ בְּרִיתֶךָ
אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב הַלְּבָנוֹן יָלְדוּ כֹּהֲנִים מֶלֶךְ עַמֶּךָ
הִשְׁחִית אֶפְרַיִם עִנְּבֵי מַלְכְּכֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם בְּתוֹךְ
לַעֲבֹר אֶצְלְךָ אֲנַחְנוּ חָרְבוּ חֲסָדִים מְשֻׁמּוֹאֵל גִּלְגָּלֶת
מְיֻלָּדוֹת עֶלְיוֹן חֲלוֹם נְשֵׁיהֶם אֱדוֹם שַׁמְתִּי פְּלִשְׁתִּים
תּוֹלְדוֹת

Přepište do hebrejštiny:

bᵊnôṯ dᵊvārîm ḥevrōn binjāmîn ʾᵃḏāmôṯ nᵊvîʾîm nišmᵊrû hiškîm qᵊṭaltem ʾᵉmōr taʿᵃvōḏ darkᵊchā[7] micrîm zōvᵊḥê beʾᵊmeṯ javdēl mōṯᵊrôṯ nafšî ʾumlal lᵊmalkî jiṯhallᵊchûn tišmᵊrēm mišpᵊṭê jichrᵊʿû baqq[8]ᵊšû miš'ᵃlôṯ

6. MAQQĒF

Je-li několik krátkých slov sdruženo v jeden významový celek, klade se mezi ně ležatá čárka zvaná מַקֵּף (maqqēf), což přeloženo znamená „pojítko". Tak lze např. spojit pomocí maqqēf אִם טוֹב אֲנִי (ʾím ṭôv ʾᵃnî) „jestliže dobrý [jsem] já" v jeden celek אִם־טוֹב־אֲנִי a ten je potom gramaticky považován za jedno slovo. Má pak jen jeden přízvuk, a to na posledním slově. Předchozí slova přízvuk ztrácejí a dlouhé samohlásky se v nich zkracují. Např. slova אֶת קוֹלִי (ʾéṯ qôlî) „můj hlas" je možno spojit takto: אֶת־קוֹלִי (ʾet-qôlî). Všimněme si, že první slovo ztrácí přízvuk, čímž se stává *uzavřenou nepřízvučnou slabikou,* která podle definice v kap. 2 musí mít *krátkou* samohlásku. Tak se ze cērê̂ stává sᵊgôl.

Definice: Maqqēf je krátká vodorovná čárka spojující několik slov v jedno. Přitom si pouze poslední slovo ponechává svůj přízvuk.

5.7 Samohláska se umísťuje v koncovém ך.
5.8 Zdvojená hláska (silné dāgēš kap. 8.2).

7. QĀMEC ḤĀṬÛF

Znak ָ se někdy čte jako ā (qāmec), jindy jako krátké o (qāmec ḥāṭûf). Rozličné čtení se řídí tímto pravidlem: vyskytuje-li se samohláskové znaménko ָ v zavřené nepřízvučné slabice, je nutno ho číst jako krátké „o“, ale ve slabice otevřené nebo zavřené přízvučné se tento znak musí číst jako dlouhé „ā“[1].

Příklady:

1. וַיָּקָם (wajjā́qom). Toto slovo má přízvuk mil'êl, a proto znaménko ָ v otevřené slabice וַיָּ se čte ā, ale v uzavřené קָם se musí číst jako o. Podobně וַתִּתֶּן (wattā́nos). Ale ve slově לִבָּב je ָ sice v zavřené slabice, ale ta je přízvučná, proto se slovo musí číst lēvā́v.

2. חָכְמָה (ḥoch-mā́^{h}). Toto slovo má přízvuk na poslední slabice. Slabika חָכְ je tedy zavřená i nepřízvučná, takže se v ní znaménko ָ čte jako o. Totéž znaménko ָ se ovšem v poslední otevřené slabice čte jako ā.

Poznámka: Tento typ podstatného jména (חָכְמָה znamená „moudrost“) se snadno odliší od slovesa חָכְמָה „byla moudrá“, které má v první slabice meṯeg. Ten naznačuje ukončení první slabiky slova (působí totiž odmlku, viz kap.3) už za prvním ָ, slabika je proto otevřená a celé slovo se musí číst ḥā-ch^{ə}má́. Podobně אָכְלָה (’ochlā^{h}) „pokrm“ oproti אָכְלָה (’āch^{ə}lā^{h}) „[ona] jedla“.

3. חַנֵּנִי má v prvním נ zdvojovací tečku (silné dāgēš, viz kap. 8), plně psáno by mělo být חַנְנֵנִי (ḥonnēnî). Znaménko ָ je tedy v zavřené nepřízvučné slabice, a proto se čte o. Ale ve slově לָמָּה (לָמְמָה) je ָ pod přízvukem, proto je nutno ho číst jako ā.

Upozornění: Slovo בָּתִּים „domy“ se vyskytuje i ve tvaru בָּתִּים, což by ukazovalo, že se četlo bātîm a ne bottîm.

4. כָּל־אִישׁ (kol îš) má maqqēf za כָּל־, což tuto slabiku činí *uzavřenou nepřízvučnou* (viz předchozí kapitola), a proto se ָ čte jako o[2].

[1] Také v otevřené slabice: a) před ḥāṭēf qāmec, jako u לָחְלִי (lo-ḥ^{o} lî) „nemoci, chorobě“, kde ָ se čte „o“ změnou původního znělého š^{ə}wā’ u ְ vlivem ָ: (viz pozn. 2 v kap. 5 a kap. 17.1d), b) před jiným qāmec ḥāṭûf (první má meṯeg), na něž se ḥāṭēf qāmec změnilo – srov. vysvětl. 44.3 a 4, c) před qāmec u קָדְשִׁים (qo-ḏā-šîm) – viz vysvětl. 44.4.

[2] Bez maqqēf je כֹּל „všichni, každý, celý“. Slabika spojená pomocí maqqēf ztrácí přízvuk a zavírá se, takže její samohláska se redukuje z ḥôlem (ō) na qāmec ḥāṭûf (^{o}), viz kap. 6.

Závěr: Samohláskové znaménko ֗ je qāmec (ā) v otevřené nebo přízvučné slabice. Ve slabice zavřené a zároveň nepřízvučné jde o qāmec ḥāṭûf (o).

Čtěte a přepište:

וַיָּ֣מָת עָרְמָה אֱמַר־נָא חָכְמָתוֹ דִּבְרֵךְ קָדְקֹד שָׁמְרִתִּי בָּקָר עֲנִיֵּךְ
שִׁמַרְתֶּם שִׁמְעוֹ יִרְבְעָם מָתְנַיִם נָפְלָה כִּדְרְלָעֹמֶר דִּמְךָ לָיְלָה גָּדְלָךְ
מרים יכתב־שם אזניהם יברכו מדבר לראובני כתפשכם רעב
גְּפֹרִית כָּל־הָאָרֶץ שָׁמַר־לִי פְּרִים כְּתֹנוֹת הֶחְכֵּם

8. DĀGĒŠ

דָּגֵשׁ (dāgēš), česky „probodávající“, je tečka uprostřed písmena. Je dvojí: slabé[1] (lat. lene) a silné (lat. forte).

(1)

Slabé dāgēš

Existuje šest písmen, která mají dvojí výslovnost (raženou a třenou). Ta se v písmu rozlišuje tečkou uvnitř písmena. Jedná se o souhlásky: בגדכפת (psány bez tečky se přepisují: v g̲ d̲ ch f t̲) a בּגדּכפּת (s tečkou se přepisují: b g d k p t). Těchto šest znaků bez tečky se vyslovuje měkce, jde o třené souhlásky. Je-li do nich vložena tečka, vyslovují se tvrdě jako souhlásky ražené. Uvedené tečce se říká slabé dāgēš. Mnemotechnický název pro skupinu těchto písmen je: בְּגַד כְּפַת (bᵊg̲aḏ kᵊfaṯ). Zde je několik příkladů:

בּ	doufal	(bāṭaḥ) בָּטַח	on pohřbí	(jiqbōr) יִקְבֹּר
ב	bude doufat	(jivṭaḥ) יִבְטַח	pohřbil	(qāvar) קָבַר
דּ	jih	(dārôm) דָּרוֹם	ospravedlnil	(hicdîk) הִצְדִּיק
ד	a jih	(wᵊḏārôm) וְדָרוֹם	byl spravedlivý	(cāḏak) צָדַק

7.3 Slova, která mají přízvuk mil'êl (tj. na předposlední slabice, viz kap. 4), budou značena šipkou nad přízvučnou slabikou. Slova, nad nimiž *není* šipka, mají přízvuk milra' (na poslední slabice).

8.1 Slabé dāg̲ēš je opakem silného dāg̲ēš, které znamená zdvojení písmena.

פ	byl plodný	(pārāʰ) פָּרָה	bude počítat	(jispōr) יִסְפֹּר
פ	a bude plodný	(ûfārāʰ) וּפָרָה	počítal	(sāfar) סָפַר
ג	loupil	(gāzal) גָּזַל	tlouci	(lingōf) לִנְגֹּף
ג	bude loupit	(jigzōl) יִגְזֹל	tloukl	(nágaf) נָגַף
כ	každý	(kōl) כֹּל	budu vzpomínat	(ʾezkōr) אֶזְכֹּר
כ	a každý	(vᵊchōl) וְכֹל	vzpomenul	(zāchar) זָכַר
ת	pověsil	(tālāʰ) תָּלָה	zpečetit	(laḥtōm) לַחְתֹּם
ת	a pověsí	(wᵊṯālāʰ) וְתָלָה	zpečetil	(ḥāṯam) חָתַם

Slabé dāgēš se tedy píše do souhlásek bᵊgaḏ kᵊfaṯ jen když jimi *začíná* slabika a bezprostředně je ve výslovnosti *nepředchází* samohláska (ani znělé či složené šᵊwāʾ). Jinak zde slabé dāgēš není[2]. Výjimkou jsou např. tvary מַלְכֵי (mal-chê), viz pozn. 4 v kap. 44, שִׁפְתֵי (sif-tê) a רִדְפוּ (riḏ-fû), viz vysvětl. 40.1 – pozn. překl.

(2)

Silné dāgēš

značí, že hláska je z nějakého důvodu zdvojená. Tak např.: קִטֵּל = קִטֵּל, הַשָּׁר = הַשָּׁר, מְשָׁר = מְשָׁר. Silné dāgēš se může objevit v každém písmenu, kromě laryngál (אהחע) a písmena ר, které se často pro svou podobnost k laryngálám přidává. Těchto pět písmen nelze zdvojit kvůli výslovnosti.

Nejčastějšími důvody zdvojení souhlásky uprostřed slova jsou:

a) kompenzující dāgēš (lat. dāgēš forte compensativum). Zastupuje souhlásku, většinou to bývá נ.

Příklad: מִן znamená z, ze, od. Chci-li tedy říci „od Saula“, mohu místo dvou slov מִן שָׁאוּל (min šāʾûl) říci pouze jedno: מִשָּׁאוּל (miššāʾûl). Všimněme si, že místo očekávaného מִנְשָׁאוּל se נ mezi dvěma samohláskami, z nichž každá má svou souhlásku, asimilovalo k následující souhlásce, a namísto

[2] Vysvětlivka překladatele: Slabé dāgēš se píše i do posledního písmena slova končícího dvěma souhláskami, které obě mají šᵊwāʾ – první němé, druhé znělé (srov. kap. 5.1d); toto znělé šᵊwāʾ podle autora *netvoří* novou slabiku (srov. vysvětl. 5.3, 5.6 a kap. 5.1c). Na začátku slova po rozlučovacím akcentu (viz dodatek 1) nebo po dvojhláskách v pozn. ke kap. 11 se slabé dāgēš píše – viz též vysvětlivku 38.5.

zdvojeného שִׁשָּׁ je psáno pouze jedno שָׁ se silným dāgēš uprostřed (srov. změnu předpony in- u slov začínajících souhláskou l, m nebo r);

b) charakterizující dāgēš (lat. dāgēš forte characteristicum). V tzv. intenzivních kmenech neboli slovesných rodech pi'ēl a pu'al, stejně jako v reflexivním kmeni hitpa'ēl (kap. 51) dochází k charakteristickému zdvojení prostřední souhlásky. Př.: od základního kmene בָּקַשׁ (bāqaš) se vytvoří pi'ēl בִּקֵּשׁ (biqqēš), který má charakterizující dāgēš v písmenu קּ;

c) libozvučné dāgēš (lat. dāgēš forte euphonicum). Někdy je slovo zdvojeno z důvodu snadnější či plynulejší výslovnosti – např. u לְכָה־נָּא „pojď, přece".

Poznámky:

1. V případě, že např. již zmíněná předložka מִן předchází slovo začínající souhláskou z bᵊgaḏ kᵊfaṯ, bude v ní mít dāgēš dvojí funkci. Jednak to bude normální slabé dāgēš, poukazující na raženou výslovnost souhlásky, a zároveň bude znamenat kompenzující dāgēš, zdvojující souhlásku náhradou za asimilované נ.

2. Jindy zase, začíná-li slovo po předložce מִן laryngálou nebo písmenem ר, které nelze zdvojit, prodlužuje se předcházející samohláska – ḥîreq se mění v cērê (první slabika, která by normálně byla zavřená zdvojením následující souhlásky, bude otevřená, a ta má obvykle – srov. kap. 2 – dlouhou samohlásku). Např.: „od muže" se řekne מֵאִישׁ (z původního מִן אִישׁ), „od zlého" zase מֵרָע (z původního מִן רָע).

Závěr: Dāgēš je tečka uvnitř písmene. Rozlišuje se:

1. slabé dāgēš, které se píše ve skupině souhlásek bᵊgaḏ kefaṯ, přičemž naznačuje, že se tyto souhlásky vyslovují raženě;

2. silné dāgēš, které zdvojuje všechny souhlásky kromě laryngál a ר.

9. MAPPÎQ

Je-li písmeno ה na konci slabiky bez samohlásky, např. ve slově מָה (māʰ), je většinou němé – jde o samohláskové písmeno (srov. kap. 1). Jsou však případy, kdy je třeba takové ה vyslovit jako souhlásku (české neznělé „h"). V tom případě se v ה píše tečka, zvaná מַפִּיק (mappîq), česky „vynášející".

Např.: סוּס (sûs) znamená „kůň". „Klisna" je סוּסָה (sûsāʰ). Avšak „její kůň" se musí napsat סוּסָהּ a vyslovit (sûsāh). Podobně i ve slovese גָּבַהּ (gāvah) „byl vysoký" je třeba „h" vyslovit.

10. RĀFE^{H}

רָפֶה (rāfe^{h}), v překladu „zjemnění, změkčení“, je ležatá čárka nad písmenem, která upozorňuje, že v tomto písmenu bylo záměrně vynecháno silné dāgēš. Např. „hledali“ se řekne בִּקְּשׁוּ (biqq^{ə}šû) s charakterizujícím dāgēš v ק (viz kap. 8). Pro libozvučnost se však může též napsat בִּקֵּשׁוּ, a v tom případě se čte „biq^{ə}šû“. Rāfe^{h} se klade také nad hlásku ה a upozorňuje, že tato hláska nemá mappîq. Srov. מַלְכָּהּ „královna“ a מַלְכָּהּ „její král“. V tiscích je však tato značka vzácná.

Poznámka: U často používaných slov (jako např. „a byl“ וַיְהִי) se někdy dokonce dāgēš vynechá aniž by bylo nahrazeno pomocí rāfe^{h}, takže se píše וַיְהִי bez rāfe^{h}, ale za paṭaḥ se přidá meṭeg, který ukazuje, že š^{ə}wā’ je znělé (viz kap. 3), nebo se píše jednoduše וַיְהִי[1].

11. NĚMÉ SOUHLÁSKY

Hlásky אהיו ztrácejí někdy svou souhláskovou povahu a pouze „odpočívají“ v předcházející samohlásce, tj. nevyslovují se.

Příklady:

1. „Bůh“ se řekne אֱלֹהִים, chceme-li však říci „Bohu“, pak předešleme předložku לְ. Vznikne slovo לֵאלֹהִים (podle poznámky o složeném š^{ə}wā’, viz kap. 5). Protože však א se po předchozí samohlásce nebude vyslovovat, ztratí pod sebou složené š^{ə}wā’ a samohláska s^{ə}gôl se prodlouží na cērê. Vznikne tedy slovo לֵאלֹהִים (lē’lōhîm), viz kap. 17.1e). V tomto slově se také nevysloví י po samohlásce ḥîreq.

2. Předchází-li předložka לְ slovu יְהוּדָה (j^{ə}hûḏā^{h}), dostaneme לִיהוּדָה. Z obou š^{ə}wā’ je pak ḥîreq, a י je němé: לִיהוּדָה (lîhûḏā^{h}). Přitom se ani ה po qāmec nevysloví. Stejně בְּ a יְרוּשָׁלַיִם dává בִּירוּשָׁלַיִם (vzniká î).

3. Při rychlém vyslovení slova „smrt“ מָוֶת ve spojení s následujícím slovem (např. „Mojžíšova smrt“) se s^{ə}gôl změní na š^{ə}wā’ (מָוְת). Tento tvar se však ihned změní na מוֹת (zde v souslovíמוֹת־מֹשֶׁה), kdy ו se nevysloví a „odpočívá“ v ḥôlem.

4. Podobně: מִי (mî), מֵי (mê), לוּ (lû), לוֹ (lô), לֹא (lō’), סוּסֵיךָ (sûsêchā) aj.

[10.1] וַיְהִי je vlastně normální tvar, ale bude-li tento výraz připojen pomocí maqqēf k jednoslabičnému nebo dvojslabičnému slovu s přízvukem mil‘êl, dostává se וַ o dvě místa dále od přízvučné slabiky a dostává meṭeg. Proto וַיְהִי מֹשֶׁה, וַיְהִי לָהֶם, ale וַיְהִי־עֶרֶב, וַיְהִי־כֵן.

Poznámka: Jestliže hlásky י a ו tvoří s tzv. heterogenní samohláskou dvojhlásku (tj. יִ־, יִ֫, יִי, וִי, וּ־, וּ֫, וּ֑, וּ֥, יֵ֫, יֵ֑ . – srov. kap. B a C), ponechávají si svou souhláskovou povahu a vyslovují se, jako např.: דַּי (daj), קָנוּי (qānûj), קָו (qaw), גּוֹי (gôj), פִּיו (pîw). U זֶ֫ה (ze^{h}) je ה němé[1] – pozn. překl.

12. LARYNGÁLY

Laryngály אהחע mají mnoho zvláštností:

1. Nepřipouštějí silné dāgēš (viz kap. 8.2), místo toho se náhradně prodlouží předcházející samohláska. z מִן אָדָם vznikne מֵאָדָם[1].

2. Mají zálibu v samohlásce paṯaḥ, která bývá pod nimi a někdy i před nimi. Např. podstatné jméno מֶ֫לֶךְ „král“ je segolatum, tj. podstatné jméno, které má v obou slabikách sᵊgôl (viz kap. 44), ale זֶ֫בַח „oběť“, které patří do stejné skupiny, avšak končí laryngálou, se nenapíše זֶ֫בְח, protože laryngála ח „vyžaduje“ paṯaḥ. Podobně נַ֫עַר „chlapec“ místo נָ֫עַר.

3. Laryngály nepřijímají jednoduché šᵊwa, ale složené (kap. 5.2). Tak např. plurál od יָשָׁר „přímý“ je יְשָׁרִים, ale plurál podobného slova začínajícího laryngálou – חָכָם „moudrý“ – bude חֲכָמִים a nikoli חְכָמִים, jak by se mohlo očekávat.

4. סוּס „kůň“ je podstatné jméno, kde je mezi dvěma souhláskami šûreq. Podobné slovo „vítr“ se nepíše רוּח, ale רֽוּחַ (rûaḥ), protože se před laryngálou v koncové přízvučné slabice ozve po dlouhé samohlásce paṯaḥ, kterému se říká *vplížené* paṯaḥ (lat. furtivum). Stejně infinitiv od שָׁמַע „slyšel“ je שְׁמֹ֫עַ (šᵊmōaʿ).

Závěr: K laryngálám se řadí tyto souhlásky: אהחע. Často se k nim ještě přidává (ač není laryngálou) ר, neboť má podobné vlastnosti.

1. Nepřipouštějí silné dāgēš, protože je nelze zdvojit. Místo toho se prodlouží předcházející samohláska.
2. Mají zálibu v samohlásce paṯaḥ.
3. Píše se pod nimi složené šᵊwā místo jednoduchého.
4. Po přízvučné slabice s dlouhou samohláskou se pod ně vplíží paṯaḥ.

11.1 Vysvětlivka překladatele: (^{h}) však prodlužuje samohlásku, takže výslovnost e^{h} je ê.

12.1 Podobně u písmena ר (pozn. 2 v kap. 8).

13. AKCENTY

První dva verše hebrejské Bible se píší takto:

1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃
2 וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם

Nehledě na samohlásky, má zde každé slovo nad sebou nebo pod sebou nějaké znaménko. Tato znaménka se nazývají akcenty a slouží:

1. k vyznačení přízvučné slabiky při četbě nebo zpěvu. V prvních třech slovech prvního verše je přízvuk na poslední slabice (milra‘) – viz kap. 4, ale u slova הַשָּׁמַיִם a וְהָאָרֶץ je přízvuk na předposlední slabice (mil‘êl)[1];

2. jako interpunkční znaménka k označení logických částí (např. poloviny a konce) verše. Z tohoto hlediska se dělí do dvou skupin, přičemž znaménka první skupiny vyjadřují přerušení, druhé pokračování[2]. Dva nejvýznamnější rozlučovací akcenty jsou:

a) akcent na konci verše se jmenuje סִלּוּק (sillûq) „konec“. Je to krátká svislá čárka pod souhláskou. (Pozor na podobnost se znaménkem meṯeg! Sillûq se ovšem může vyskytovat *pouze* na konci verše pod přízvučnou slabikou.) Slovo s tímto akcentem je tedy vždy poslední ve verši a za ním následuje סוֹף פָּסוּק (sôf pāsûq) „konec verše“, což je znaménko podobající se naší dvojtečce (:), které slouží jako tečka za větou;

b) znaménko ֑ se nazývá אַתְנָח (’aṯnāḥ) „oddech“ a označuje logický konec první poloviny verše;

3. jako noty s významem hudebním, kdy označují klesání a stoupání melodie.

Upozornění: Sillûq a meṯeg se mohou vyskytovat pohromadě, jako např. ve slově מְהוּמָּם. Meṯeg se však nikdy nevyskytne pod přízvučnou slabikou a sillûq zase nemůže být mimo poslední slovo verše.

Závěr: Přízvuky označují: 1. přízvučnou slabiku, 2. interpunkci a 3. noty s hudebním významem.

[1] V mluvnicích se všechny akcenty běžně označují šipkou nad přízvučnou slabikou. Jelikož většina slov má přízvuk milra‘, označují se jen slova s přízvukem mil‘êl.

[2] Obvykle se jim říká *rozlučovací* a *slučovací* akcenty. Úplný seznam akcentů je na konci knihy v dodatku 2.

14. PAUZA

Běžná mluva má tendenci prodloužit slabiku označenou znaménkem sillûq nebo ʾaṭnāḥ, popř. jiným rozlučovacím akcentem (viz předch. kap.). Tomuto jevu se říká, že slovo je v pauze. Např. „voda“ se řekne מַ֫יִם, ale v pauze se píše מָ֫יִם nebo מָ֑יִם. Vidíme, že se paṭaḥ změnilo v qāmec. Podobně např. שָׁמַר „střežil“ se změní na שָׁמָ֑ר či שָׁמָ֫ר. O tvarech v pauze se více dovíme v kap. 64.

15. K°ṮÎV A Q°RÊ

Jednou ze zajímavostí hebrejsky tištěných Biblí je, že opravy chyb zjištěných v textu jsou provedeny na okraji stránky nebo v poznámkách pod čarou, ale nikdy ne v textu samotném. Tak je tomu i u chyb naprosto zjevných. Odpor k jakýmkoli změnám přímo v textu má důvod ve zcela zvláštní úctě k Písmu svatému, a je to zároveň obrana proti manipulaci s ním.

Klasický případ je známé místo Jer 42, 6. Tam čteme nesmyslné slovo אָנוּ. Chyba vznikla nesprávným zápisem osobního zájmena „my“ אֲנַחְנוּ. Ačkoli se jedná o zjevný omyl, opisovači slovo אנו místo אנחנו v textu ponechali a čtenář, pokud chce číst správně, musí pohlédnout na okraj stránky či do poznámky pod čarou, kde je vytištěn správný tvar. Místo כְּתִיב (kʾṯîv), česky: „toho, co je psáno“, je „nutno číst“, hebrejsky קְרִי (qʾrê), něco jiného, totiž v poznámce opravený text. Odtud název tohoto jevu. Když se později zavedla znaménka samohlásek, psala se znaménka správného slova do chybného slova uvnitř textu; v našem případě se pod chybné souhlásky zapsala znaménka וּ : - -: , takže vzniklo ono nesmyslné slovo אָנוּ.

Podobně slova s hrubým a vulgárním významem bývají takto v qʾrê nahrazována přijatelnějšími a v kʾṯîv jsou doplněna znaménka, která by patřila do qʾrê.

Existují dva zvláštní případy tzv. *stálého* qʾrê (lat. qʾrê perpetuum).

1. *Boží jméno* se v textu vyjadřuje tetragramem יהוה. Toto jméno bylo tak posvátné, že se prakticky neříkalo a qʾrê k němu bylo אֲדֹנָי (ʾᵃḏōnāj)[1], což znamená „Pán“. Pro častý výskyt slova je běžným zvykem v tištěných heb-

אדוני

15.1 V kumránských svitcích Izaiáše se qʾrê Božího jména obvykle píše nad kʾṯîv, čili יהוה. Tento způsob nahrazování je raný, z období, kdy se začínala používat samohlásková znaménka.

rejských Biblích v tomto případě qᵊrê neuvádět a jen v kᵊṯîv označit, jaké samohlásky qᵊrê má. Nepoučený čtenář by tak ovšem mohl být v pokušení číst neexistující slovo יְהֹוָה[2] (jᵊhōvāʰ)[3].

2. *Ženské osobní zájmeno singuláru* הִיא (hî') „ona" se v Tóře někdy píše (jako kᵊṯîv) הִוא. Tento tvar snad vznikl záměnou ženského a mužského rodu tohoto zájmena[4]; הוּא (hû') je česky „on". Je však třeba toto slovo číst הִיא.

Poznámka: V liturgickém textu užívaném v synagogální bohoslužbě jsou chybná slova – tedy kᵊṯîv – v textu rovněž ponechána, ale nikde není napsána oprava – qᵊrê. Očekává se, že čtenář je v Bibli zběhlý, a že je sám schopen rozpoznat a správně přečíst chybný text; samohlásky vůbec nejsou značeny.

16. ČLEN

V hebrejštině neexistuje neurčitý člen (nějaký, jakýsi, jeden – viz česká cvičení 2.1, 2.3 a 31.6; žádný – u záporu – viz cv. 3.9).

1. Určitý člen zněl původně הַל (podobně jako arabské 'al). Po spojení s podstatným jménem vzniklo např. הַלְמֶּלֶךְ král, ל se asimilovalo k následující souhlásce, která se tím zdvojila – dostala silné dāgēš: הַמֶּלֶךְ. Před běžnou souhláskou je tedy členem הַ, s následným silným dāgēš.

2. Začíná-li slovo laryngálou (אהחע) nebo ר, které nepřipouštějí silné dāgēš, mění se pod ה samohláska:

a) před „slabými" laryngálami (אע) a před ר vzniká הָ (paṯaḥ se prodloužilo v qāmec):

א	světlo	אוֹר	to světlo	הָאוֹר	člověk	אָדָם	ten člověk	הָאָדָם[1]
ע	oko	עַיִן	to oko	הָעַיִן	město	עִיר	to město	הָעִיר
ר	hlava	רֹאשׁ	ta hlava	הָרֹאשׁ	noha	רֶגֶל	ta noha	הָרֶגֶל

15.2 Složené šᵊwā', které bylo pod laryngálou א ve slově אֲדֹנָי, se přemění v jednoduché šᵊwā' pod י v kᵊṯîv יְהֹוָה.

15.3 Odtud nesprávné české Jehova.

15.4 Předtím, než se pro samohlásky začala používat samohlásková písmena (viz kap. 1), psalo se הוּא i הִיא stejně: הא.

16.1 Meṯeg je ve druhé slabice před přízvukem (kap. 4).

b) před „silnými“ laryngálami הח je člen הַ opět bez silného dāgēš (dá se říci, že je už implicitně obsaženo v drsném zvuku těchto laryngál):

ה	palác	הֵיכָל	ten palác	הַהֵיכָל[1]	sláva	הוֹד	ta sláva	הַהוֹד
ח	tma	חֹשֶׁךְ	ta tma	הַחֹשֶׁךְ	sen	חֲלוֹם	ten sen	הַחֲלוֹם

c) stojí-li člen před ח nebo před nepřízvučným ע a ה, má tvar הֲ:

	mudrc	חָכָם	ten mudrc	הֶחָכָם[1]	hory	הָרִים	ty hory	הֶהָרִים[1]
	síla	חַיִל[2]	ta síla	הֶחָיִל	prach	עָפָר	ten prach	הֶעָפָר[1]

d) před přízvučným הָ nebo עָ je člen הָ – jako ad a):

הָ	hora	הָר[3]	ta hora	הָהָר	k hoře[4]	הָרָה[5]	k té hoře	הָהָרָה
עָ	silný	עָז	ten silný	הָעָז	nepravost	עָוֹל	ta nepravost	הָעָוֹל

Závěr: Člen se píše

1. před běžnými hláskami (s výjimkou ר) jako הַ, s následným silným dāgeš (הַמֶּלֶךְ),

2. bez následujícího silného dāgeš

a) před „slabými“ laryngálami אע nebo před ר jako הָ,

b) před „silnými“ laryngálami חה jako הַ (například הַחֹשֶׁךְ),

c) před ח nebo před nepřízvučnými הָ a עָ jako הֶ (např. הֶעָפָר, הֶהָרִים, הֶהָכָם);

d) před přízvučnými הָ a עָ jako הָ (např. הָהָר, הָעָז).

Poznámka ke cvičení 1: „Ten muž řekl“ se vyjádří v hebrejštině „Řekl ten muž“ אָמַר הָאָדָם. „Bůh stvořil“ je podobně „Stvořil Bůh“ בָּרָא אֱלֹהִים. V hebrejštině tedy sloveso je před podmětem; toto je běžné pořadí. (Uvidíme později, že podmět je před slovesem tehdy, je-li na něm zvláštní důraz, např. „*ten muž* řekl“ je tedy הָאָדָם אָמַר.)

1 Meteg je ve druhé slabice před přízvukem (kap. 4).
2 Toto je tvar slova חַיִל v pauze (kap. 14).
3 Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הַר); se členem הָהָר i mimo pauzu.
4 Viz kap. 35.
5 Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הָרָה); se členem הָהָרָה i mimo pauzu.

CVIČENÍ 1

stvořil	בָּרָא	město *(f.)*	עִיר	král	מֶלֶךְ
řekl (komu)	אָמַר (אֶל)	Bůh	אֱלֹהִים	den	יוֹם
přišel (k)	בָּא (אֶל)	prach	עָפָר	noc	לַיְלָה
do, k, na; *též dativ*	אֶל	tma	חֹשֶׁךְ	světlo	אוֹר
z, od	מִן	hlava	רֹאשׁ	muž, člověk	אָדָם
a	וְ[6]	chrám, palác	הֵיכָל	země, půda	אֲדָמָה

(1) מֶלֶךְ, הַמֶּלֶךְ (2) יוֹם, הַיּוֹם (3) לַיְלָה, הַלַּיְלָה (4) אוֹר, הָאוֹר (5) עִיר, הָעִיר (6) רֹאשׁ, הָרֹאשׁ (7) חֹשֶׁךְ, הַחֹשֶׁךְ (8) הֵיכָל, הַהֵיכָל[7] (9) עָפָר, הֶעָפָר (10) הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה (11) הָאוֹר וְהַחֹשֶׁךְ (12) מֶלֶךְ וְאָדָם, הַמֶּלֶךְ וְהָאָדָם[7] (13) אֲדָמָה וְעָפָר, הָאֲדָמָה וְהֶעָפָר[7] (14) עִיר וְהֵיכָל, הָעִיר וְהַהֵיכָל[7] (15) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם מִן־הָאֲדָמָה (16) בָּא הַמֶּלֶךְ מִן הַהֵיכָל (17) אָמַר אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם (18) וְאֶל־הָעִיר בָּא הַמֶּלֶךְ (19) בָּרָא אֱלֹהִים אוֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ

Poznámka k překladům z češtiny do hebrejštiny:

Formulace jsou přizpůsobeny hebrejskému znění, zvláště syntax. Proto věty nejsou ukázkou dobrého českého překladu. V závorce jsou uvedena slova, jež vyžaduje čeština, nebo návrh gramatického tvaru. Výrazy v závorce s rovnítkem usnadňují překlad do hebrejštiny.

1. noc, (ta) noc – 2. den, (ten) den – 3. člověk, (ten) člověk – 4. Bůh, (ten) Bůh – 5. země, (ta) země – 6. chrám, (ten) chrám – 7. temnota, (ta) temnota – 8. prach, (ten) prach – 9. Bůh a (ten) král. – 10. (Ten) chrám a (to) město. – 11. (Ten) člověk a (ta) země. – 12. (Ta) temnota a (to) světlo. – 13. Stvořil člověka ze (= z té) země. – 14. Bůh řekl (předl. אֶל־) králi. – 15. Ten člověk přišel do města. – 16. Přišla noc a temnota. – 17. A člověku (předl. אֶל־) Bůh řekl. – 18. Král vyšel (= přišel) z města. – 19. Do (toho) prachu. – 20. Z chrámu.

(Pozn. překl.: Ukazovací zájmeno je pomůckou pro těžko rozlišitelné případy. Bezpečnějším ukazatelem je větná souvislost.)

[6] Např. וְאָדָם, podrobně viz kap. 21.

[7] Zde je meteg, protože tato slabika je druhá před přízvukem.

17. NEODLUČITELNÉ PŘEDLOŽKY ל, ב, כ

ל (náhražka dativu) je „k“, ב „v“ a כ „jako“.

Tyto předložky (כְּ není předložka, ale částice – pozn. překladatele) neexistují jako oddělená (samostatná) slova, nýbrž se připojují – podobně jako člen – ke slovům, k nimž patří. Proto se nazývají *neodlučitelné předložky.*

Zdá se, že
ל je základem slova אֶל-[1] „k“
ב je základem zastaralého významu „uvnitř“ slova בַּיִת[2]
כ je pak základem slova כֵּן „tak, tedy“

(1)

Vokalizace je u neoddělitelných předložek tato:

a) Normálně je pod touto předložkou šᵊwā’, např.:

král	מֶלֶךְ	králi	לְמֶלֶךְ	v králi	בְּמֶלֶךְ	jako král	כְּמֶלֶךְ
muž	אָדָם	muži	לְאָדָם	v muži	בְּאָדָם	jako muž	כְּאָדָם

b) Je-li neodlučitelná předložka předponou slova, jež samo začíná šᵊwā’ (např. שְׁמוּאֵל), pak se ze šᵊwā’ pod předložkou, protože dvě šᵊwā’ nemohou být za sebou na začátku slova (viz pozn. 2 v kap. 5), stává ḥîreq. Tedy nikoliv לְשְׁמוּאֵל, ale לִשְׁמוּאֵל „Samuelovi“ atd.:

Samuel	שְׁמוּאֵל	Samuelovi	לִשְׁמוּאֵל	v Samuelovi	בִּשְׁמוּאֵל	jako Samuel	כִּשְׁמוּאֵל
králové	מְלָכִים	králům	לִמְלָכִים	v králích	בִּמְלָכִים	jako králové	כִּמְלָכִים

c) Zvláštním případem je slovo začínající na יְ, jako je יְהוּדָה „Juda“. „Judovi“ by se mělo napsat לִיְהוּדָה, souhláska י však ztratí svůj souhláskový charakter (šᵊwā’ začne „odpočívat“ v samohlásce ḥîreq); slovo se proto píše לִיהוּדָה. Stejně se chová i slovo יְרוּשָׁלַיִם[3] „Jeruzalém“:

Judovi	לִיהוּדָה	v Judovi	בִּיהוּדָה	jako Juda	כִּיהוּדָה
Jeruzalému	לִירוּשָׁלַיִם	v Jeruzalémě	בִּירוּשָׁלַיִם	jako Jeruzalém	כִּירוּשָׁלַיִם

d) Další zvláštní případ bodu b) nastane, když je neodlučitelná předložka spojena se slovem začínajícím laryngálou (která pod sebou připouští jen složené

[1] nebo אֵל, jež lépe vyjařuje směr než ל; často (např. u אָמַר) je ל místo אֶל-.
[2] Vysvětlivka překladatele: běžný význam je „dům“ (vázaný stav – viz kap. 23 – od בֵּית).
[3] Obvykle se vyskytuje ve tvaru יְרוּשָׁלַם.

šᵊwā'), jako např. אֲרִי „lev". Kombinace לְאֲרִי je nemožná z téhož důvodu jako ad b). Předložka v takovém případě přijme odpovídající krátkou samohlásku (opět viz pozn. 2 v kap. 5.2), zde paṭaḥ, לַאֲרִי. Tedy:

lev	אֲרִי	lvu	לַאֲרִי	ve lvu	בַּאֲרִי	jako lev	כַּאֲרִי
Edom	אֱדוֹם	Edomu	לֶאֱדוֹם	v Edomu	בֶּאֱדוֹם	jako Edom	כֶּאֱדוֹם

e) Výjimku k bodu d) tvoří podstatné jméno אֱלֹהִים „Bůh". Nedostaneme לֶאֱלֹהִים, ale laryngála א ztratí svůj souhláskový charakter (viz kap. 11.1) a začne „odpočívat" (přestane se vyslovovat) v předchozí samohlásce. Slovo s předložkami bude tedy vypadat takto:

Bohu	לֵאלֹהִים	v Bohu	בֵּאלֹהִים	jako Bůh	כֵּאלֹהִים

f) Boží jméno (kᵊṯîv יְהוָה) s předponami nabývá zvláštních tvarů, neboť musíme mít na zřeteli, že dané slovo má své qᵊrê֑ אֲדֹנָי. Takže:

Hospodin	(čteme אֲדֹנָי) יְהוָה	Hospodinu	(čteme לַאדֹנָי) לַיהוָה
v Hospodinu	(čteme בַּאדֹנָי) בַּיהוָה	jako Hospodin	(čteme כַּאדֹנָי) כַּיהוָה

g) Bezprostředně před přízvučnou slabikou přijímá občas neodlučitelná předložka samohlásku qāmec (např.: מַיִם לָמַיִם[4] „vody vodám", לָשָׁבֶת „sedět").

(2)

Neodlučitelná předložka před členem

Je-li neodlučitelná předložka připojena ke slovu se členem, pak ה ze členu vypadne (protože bylo v mluvě málo slyšitelné), a jeho samohláska se přidá pod předložku. Tak se „tomu králi" napíše לַמֶּלֶךְ, ač bychom snad očekávali לְהַמֶּלֶךְ. Stejně tak „muži" לָאָדָם, „ve tmě" בַּחֹשֶׁךְ, „do prachu" לֶעָפָר.

Jako לְהַ se změní na לַ, tak בְּהַ přejde v בַּ a כְּהַ v כַּ. Úplně obdobně jako לְהָ se změní na לָ, tak בְּהָ přejde v בָּ a כְּהָ v כָּ a jako לְהֶ se změní na לֶ, tak בְּהֶ přejde v בֶּ a כְּהֶ v כֶּ.

(3)

Předložka מִן

Tato předložka tvoří obvykle předponu ke slovům bez členu. Tím se stává neodlučitelnou a její vokalizace vypadá takto:

[4] Tvar v pauze (kap. 14).

a) před běžnými souhláskami se ן z předložky asimiluje k následující souhlásce a ta se zdvojí (dostane silné kompenzující dāgēš). Tak ze slova שָׁאוּל a předložky מִן dostaneme spojení מִשָּׁאוּל namísto očekávaného מִנְשָׁאוּל.

Podobně: „od krále“ מִמֶּלֶךְ, „ode dne“ מִיּוֹם, „od noci“ מִלַּיְלָה;

b) před laryngálami a souhláskou ר se místo silného dāgēš v první souhlásce (která je zde nemůže přijmout) prodlouží samohláska pod מ. Tak místo מִאָדָם „z člověka“ budeme psát מֵאָדָם. Stejně tak „z města“ מֵעִיר, „ze tmy“ מֵחֹשֶׁךְ, „z hlavy“ מֵרֹאשׁ, „od Hospodina“ מֵיְהוָה;

c) před členem může předložka zůstat oddělená jako např. מִן הַמֶּלֶךְ „od toho krále“, nebo se může se substantivem spojit. Pak vypadá tvar takto: מֵהַמֶּלֶךְ[5], rovněž tak „z toho prachu“ מֵהֶעָפָר; podoba členu se nezmění.

Poznámka: Neodlučitelná předložka tvoří spolu se členem jedinou slabiku. Když se potom v rychlém spádu řeči ה nevysloví, zůstane jeho samohláska pod předložkou. Toto se však nemůže stát u předložky מִן, protože tato již sama o sobě tvoří slabiku. Proto v tomto případě člen nevypadá.

Závěr:

1. Neodlučitelné předložky כ ב ל se vokalizují takto:

a) Běžně mají šᵊwā’: לְמֶלֶךְ.

b) Před šᵊwā’ dostávají ḥîreq: לִשְׁמוּאֵל.

c) Před י mají rovněž ḥîreq, ale šᵊwā’ pod י zmizí: לִיהוּדָה.

d) Před složeným šᵊwā’ dostávají odpovídající krátkou samohlásku: לַאֲרִי.

e) Před אֱלֹהִים mají cērê a šᵊwā’ pod א zmizí .

f) Před יהוה mají samohlásku odpovídající složenému šᵊwā’ v qᵊrê אֲדֹנָי, tedy לַיהוה.

g) Před přízvučnou slabikou mívají samohlásku qāmec: לָשָׁבֶת.

2. Pokud jsou tyto předpony následovány slovem se členem, pak ה tohoto členu vypadne a jeho samohláska se přesune pod předložku: לַמֶּלֶךְ, לָאָדָם, לָעָפָר.

3. Pokud se předložka מִן stane neodlučitelnou, pak se mění:

a) před všemi souhláskami kromě laryngál a ר na מִ, po němž následuje silné dāgēš, př. מִמֶּלֶךְ;

[5] ה ve členu je laryngála, proto předcházející předložka má podobu מֵ.

b) před laryngálami a ר na מִ: מֵאָדָם, מֵרֹאשׁ;
c) před členem na מִ a člen zůstane nezměněn: מֵהָאָדָם, מֵהַמֶּלֶךְ.

CVIČENÍ 2

(za)volal, nazval	קָרָא	nebesa	שָׁמַיִם	Samuel	שְׁמוּאֵל
dal (komu) (ל)	נָתַן	slovo, věc	דָּבָר	lid(é)	עַם
viděl	רָאָה	žena, manželka	אִשָּׁה	ten lid	הָעָם
chodil, šel	הָלַךְ	ne	לֹא[6]	Pán, Hospodin, *Boží jméno*	יְהוָה[7]

(1) מֶלֶךְ, לְמֶלֶךְ, מִמֶּלֶךְ; הַמֶּלֶךְ, לַמֶּלֶךְ, מִן־הַמֶּלֶךְ (2) אָדָם, כְּאָדָם, מֵאָדָם; הָאָדָם, כְּאָדָם, מִן־הָאָדָם (3) הַהֵיכָל, בַּהֵיכָל, מִן־הַהֵיכָל (4) הַחֹשֶׁךְ, לַחֹשֶׁךְ, כַּחֹשֶׁךְ (5) עָפָר, מֵעָפָר; הָעָפָר, בֶּעָפָר, מִן־הֶעָפָר (6) אֱלֹהִים, כֵּאלֹהִים, מֵאֱלֹהִים; הָאֱלֹהִים, כֵּאלֹהִים; מִן־הָאֱלֹהִים (7) יהוה, לַיהוה, מֵיהוה (8) אֲדָמָה, כַּאֲדָמָה; הָאֲדָמָה, כֶּאֲדָמָה (9) שְׁמוּאֵל, לִשְׁמוּאֵל, כִּשְׁמוּאֵל, מִשְׁמוּאֵל (10) קָרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה[8] (11) הָלַךְ הָעָם בַּחֹשֶׁךְ וְלֹא רָאָה אוֹר (12) נָתַן שְׁמוּאֵל מֶלֶךְ לָעָם (13) מִן־הַשָּׁמַיִם רָאָה יהוה (14) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם מֵעָפָר וְאִשָּׁה מִן־הָאָדָם (15) אָמַר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם: בָּא הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעִיר (16) קָרָא אֱלֹהִים לִשְׁמוּאֵל בַּלָּיְלָה[8] (17) נָתַן אֱלֹהִים אִשָּׁה לָאָדָם (18) יהוה מֶלֶךְ בַּשָּׁמַיִם[8] (19) הָלַךְ הַמֶּלֶךְ אֶל־הַהֵיכָל בַּלָּיְלָה[8] (20) נָתַן אֱלֹהִים אוֹר לָאָדָם וְלָאִשָּׁה (21) לֹא אָמַר הַמֶּלֶךְ לִשְׁמוּאֵל דָּבָר (22) קָרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יהוה (23) לֹא נָתַן יהוה אוֹר לָעָם (24) הָלַךְ שְׁמוּאֵל בָּעִיר (25) רָאָה יהוה בִּשְׁמוּאֵל רֹאשׁ לָעָם

[6] Záporka předchází slovo, které popírá; např. לֹא רָאָה „neviděl“.
[7] Je lepší nechat toto slovo bez vokalizace a překládat je běžným: „Pán“, „Hospodin“.
[8] U tvaru v pauze se samohláska v přízvučné slabice prodlouží (kap. 14).

1. den, v (jeden) den, od (jednoho) dne, ten den, v ten den, od toho dne – 2. žena, (k [לְ nebo אֶל]) ženě, od ženy, ta žena, (k) té ženě, od té ženy – 3. město, jako město, z (nějakého, jakéhosi) města, (to) město, jako to město, z toho města – 4. (ta) temnota, v (té) temnotě, z (té) temnoty – 5. Bůh, k Bohu, od Boha – 6. (ta) hlava, v (té) hlavě, z (té) hlavy – 7. (ten) prach, jako (ten) prach, z toho prachu – 8. Samuel, v Samuelovi, od Samuela. – 9. Hospodin dal světlo na (= v) nebesích[9,10]. – 10. Člověk vzešel z prachu a žena z muže. – 11. Bůh zavolal (na [לְ]) krále v noci[9,10]. – 12. Král chodil po (= ve) městě a neviděl. – 13. Bůh dal lidem ve městě světlo (srovnejte slovosled). – 14. Král zavolal (na) Samuela, ale (= a) Samuel nešel. – 15. Lid volal v temnotě k (אֶל) Hospodinu (slovosled). – 16. Bůh stvořil muže a ženu. – 17. Král přišel k (אֶל) Samuelovi v noci[9]. – 18. Řekl Hospodin (אֶל) Samuelovi. – 19. Král viděl v chrámu (nějakou) ženu (slovosled).

18. PODSTATNÉ A PŘÍDAVNÉ JMÉNO V SINGULÁRU

(1)

sg. m.	kůň	סוּס	muž	אִישׁ	prorok	נָבִיא	král	מֶלֶךְ
sg. f.	klisna	סוּסָה	žena	אִשָּׁה	prorokyně	נְבִיאָה	královna	מַלְכָּה

Zde jsou čtyři podstatná jména v singuláru mužského a ženského rodu. Maskulina se nevyznačují žádnou zvláštní koncovkou, feminina jsou zakončena u nich vždy přízvučnou koncovkou הָ‍ [1].

sg. m.	dobrý	טוֹב	zlý	רַע	veliký	גָּדוֹל	vysoký	רָם.
sg. f.	dobrá	טוֹבָה	zlá	רָעָה	veliká	גְּדוֹלָה	vysoká	רָמָה

Zde je uvedeno totéž pro přídavná jména; koncovka הָ‍ má týž účel[2,3].

(2)

a) Kdykoli přídavné jméno rozvíjí nějaké podstatné jméno, klade se *za ně*, a shoduje se s ním v čísle a rodě. Např.: „dobrý muž“ אִישׁ טוֹב, „dobrá žena“ אִשָּׁה טוֹבָה[4].

17.9 U tvaru v pauze se samohláska v přízvučné slabice prodlouží (kap. 14).

17.10 V dalším vždy uvažte pozn. překl. za cv. 1.

18.1 לַיְלָה má přízvuk jinde, neboť není ženského rodu. Je to delší forma slova לַיִל (jde o sg. m.). Podobně i nepřízvučná koncovka הָ‍ v kap. 35 nemá nic společného s rodem, ale je to stará akuzativní koncovka. Některé sg. f. také končí na ת.

18.2 Sg. f. některých přídavných jmen končí na ת.

18.3 Zatím opomineme změny ve vokalizaci po připojení slabiky הָ‍. Vysvětlení je v kap. 19.

18.4 Nejprve se vyjádří hlavní myšlenka, a teprve pak je upřesněna.

b) Pokud má podstatné jméno člen[5], bude ho mít také rozvíjející jméno přídavné: „ten dobrý muž“ הָאִישׁ הַטּוֹב, „tomu dobrému muži“ לָאִישׁ הַטּוֹב, „můj dobrý muž (manžel)“ אִישִׁי[6] הַטּוֹב, „ta dobrá žena“ הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה.

c) V hebrejštině se „ten muž je dobrý“ vyjádří הָאִישׁ טוֹב nebo טוֹב הָאִישׁ; הָאִשָּׁה לֹא טוֹבָה[7] a někdy לֹא טוֹבָה הָאִשָּׁה znamená „ta žena není dobrá“.

Poznámka: Hebrejština nevyjadřuje přítomný čas slovesa být; ten je potřeba vyrozumět ze souvislosti. Uvedené příklady pak naznačují, že pokud má přídavné jméno ve větě funkci přísudku, píše se toto jméno před jménem podstatným nebo za ním[7], nikdy však nemá člen.

Závěr: Podstatná a přídavná jména ženského rodu končí přízvučným ה֫[8]. Přídavné jméno se píše za podstatným, které rozvíjí, a shoduje se s ním v rodě a čísle. Pokud podstatné jméno má člen, má jej i jméno přídavné. Jako přísudek ve větě nemá přídavné jméno člen a píše se před nebo za podstatným jménem.

Poznámka ke cvičení 3: Třetí os. sg. f. u perfekta[9] sloves se (zhruba řečeno) tvoří stejně jako sg. f. přídavného jména přidáním koncovky ה֫ ke tvaru perfekta 3. os. sg. m.:

řekl	אָמַר	zvolal	קָרָא	dal	נָתַן	šel	הָלַךְ	přišel	בָּא
řekla	אָמְרָה[10]	zvolala	קָרְאָה	dala	נָתְנָה	šla	הָלְכָה	přišla	בָּאָה

Z pozn. ke cv. 1 v kap. 16 též vyplývá, že jestliže

„muž řekl“ se vyjádří אָמַר הָאִישׁ, potom
„žena řekla“ je אָמְרָה הָאִשָּׁה.

[5] Člen je u všech podstatných jmen označujících *určitou* skutečnost. Srovnání např. s angličtinou není rozhodující. Při překladu je také třeba změnit slovosled (pozn. překl. – upraveno).

[6] Viz kap. 25.

[7] Tento alternativní slovosled se užívá ke zdůraznění podstatného jména s významem „ten *muž* je dobrý, ta *žena* není dobrá“ (viz poznámku ke cv. 1 v kap. 16).

[8] Viz vysvětlivku 18.2.

[9] O pravidelných slovesech viz kap. 29.

[10] Připojí-li se přízvučná slabika ה֫ , zmizí samohláska pod druhou základovou souhláskou. Místo toho, že bychom řekli אָמַ֫רָה (’āmarā), je v rychlé řeči sklon vyslovit אָמְ֫רָה (ām^{ə}rā). Všimněme si, jak meteg ukazuje, že první slabika je otevřená a že ֫ se v ní vyslovuje jako „á“ (viz poznámku v kap. 3).

CVIČENÍ 3

oko *(f.)*	עַיִן	velký; předák	גָּדוֹל	země, kraj *(f.)*	אֶרֶץ
moudrý	חָכָם	hlas	קוֹל	země, kraj *(se čl.)*[11]	הָאָרֶץ
dobrý	טוֹב	muž, člověk	אִישׁ	že, protože, neboť, když	כִּי
zlý	רַע	Mojžíš	מֹשֶׁה	který, kterého, kteří…	אֲשֶׁר
zlý *(se čl.)*	הָרָע	on	הוּא	na, nad	עַל
zlo; zlá	רָעָה	byl; stal se	הָיָה		

(1) מֶלֶךְ טוֹב, הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב, טוֹב הַמֶּלֶךְ (2) אִשָּׁה טוֹבָה, הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה, טוֹבָה הָאִשָּׁה (3) דָּבָר רַע, הַדָּבָר הָרַע, רַע הַדָּבָר (4) אֶרֶץ רָעָה, הָאָרֶץ הָרָעָה, רָעָה הָאָרֶץ (5) אִישׁ חָכָם, הָאִישׁ הֶחָכָם, חָכָם הָאִישׁ (6) הֵיכָל גָּדוֹל, הַהֵיכָל הַגָּדוֹל, גָּדוֹל הַהֵיכָל (7) טוֹב הָאוֹר וְרַע הַחֹשֶׁךְ (8) קָרָא הָעָם בְּקוֹל גָּדוֹל, יהוה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְעַל־הָאָרֶץ (9) קָרְאָה הָאִשָּׁה אֶל־הַמֶּלֶךְ הֶחָכָם, טוֹב יהוה לָעָם (10) הָיָה חֹשֶׁךְ גָּדוֹל עַל־הָאָרֶץ (11) רָאָה אֱלֹהִים כִּי טוֹב[12] הָאוֹר אֲשֶׁר בָּרָא (12) הָיָה מֹשֶׁה אִישׁ גָּדוֹל בָּאָרֶץ (13) רָאָה הַמֶּלֶךְ כִּי חֹשֶׁךְ גָּדוֹל[12] עַל־הָעִיר הָרָעָה (14) בָּאָה הָאִשָּׁה אֶל־שְׁמוּאֵל (15) אָמַר מֹשֶׁה, טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לָעָם (16) בָּרָא אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם[13] (17) גָּדוֹל הַהֵיכָל אֲשֶׁר בָּעִיר[12] (18) הָיָה הָאָדָם כֵּאלֹהִים (19) לֹא הָיָה כִּשְׁמוּאֵל אִישׁ חָכָם בָּאָרֶץ (20) אָמְרָה הָאִשָּׁה, טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר הָאִישׁ הֶחָכָם אֶל־הָעָם (21) בַּיּוֹם אוֹר, בַּלַּיְלָה חֹשֶׁךְ

1. velký národ (= lid), ten velký národ, ten národ je velký – 2. dobré město, to dobré město, to město je dobré – 3. zlý den, ten zlý den, ten den je zlý – 4. moudrý král, ten moudrý král, ten král je moudrý – 5. zlé oko, to zlé oko, to oko je zlé.

[11] Se členem vždy הָאָרֶץ.
[12] Rozumí se „je“.
[13] Tvar v pauze (kap. 14).

– 6. Král viděl, že temnota nad zemí (je) velká. – 7. V ten hrozný (= zlý) den nebylo ve městě světlo (slovosled) a lidé neviděli. – 8. Dobrý je Hospodin k lidu. – 9. Ve zlém městě nebyl (žádný) dobrý člověk. – 10. Král zavolal ženu, ale (ona) nepřišla. – 11. Lid řekl Mojžíšovi: „Není dobrá ta země, kterou dal Hospodin.“ – 12. Samuel řekl lidu: „Sám Hospodin (= Hospodin on) je králem na (= v) nebesích i na (עַל) zemi.“ – 13. Mojžíš byl hlavou lidu (= nad lidem). – 14. Žena hlasitě zavolala ke králi (= ke králi [בְּ] velkým hlasem). – 15. To slovo, které řekl Hospodin Samuelovi. – 16. Ta dobrá žena šla do velkého chrámu, který (byl) ve městě. – 17. Dobré město mělo (= tomu dobrému městu [לְ] bylo) světlo jako (ten) den. – 18. Nebylo v zemi člověka (tak) velkého jako Mojžíš.

19. ROD A ČÍSLO PODSTATNÝCH A PŘÍDAVNÝCH JMEN

(1)
Podstatná jména

	1.	2.	3.	4.
sg. m.	kůň סוּס	prorok נָבִיא	vězeň אָסִיר	hvězda כּוֹכָב
sg. f.	klisna סוּסָה	prorokyně נְבִיאָה	vězeňkyně אֲסִירָה	
pl. m.	koně סוּסִים	proroci נְבִיאִים	vězňové אֲסִירִים	hvězdy כּוֹכָבִים
pl. f.	klisny סוּסוֹת	prorokyně נְבִיאוֹת	vězeňkyně אֲסִירוֹת	

Tyto příklady ukazují, že sg. m. nemá žádnou zvláštní koncovku, sg. f. pak končí na ־ָה, plurál končí v maskulinu na ־ִים a femininum má koncovku ־וֹת.

Sloupec 1 představuje nejjednodušší skloňování, a to jednoslabičné podstatné jméno, které má plnou[1] samohlásku mezi dvěma souhláskami. Tato samohláska se přidáním koncovky nemění. Ke stejné skupině patří i קוֹץ „trn“ a חוֹמָה „zeď“ s pl. קוֹצִים a חוֹמוֹת aj.

Sloupec 2 představuje dvouslabičná podstatná jména, jejichž první slabika má qāmec. Přidáme-li k tomuto jménu koncovku plurálu, qāmec mizí, a je redukováno na šᵊwā’. Je to proto, že se přízvuk posune vpřed, a v rychlé mluvě se „spěchá“ k přízvučné slabice. Tak se נָבִיא mění na נְבִיאִים. Stejným způsobem je דָּבָר „slovo, věc“ v plurálu změněno na דְּבָרִים, nikoli דָּבָרִים.

Sloupec 3 představuje tentýž typ podstatného jména s tím rozdílem, že jeho první souhláska je laryngála. Přidáme-li tedy k takovému jménu plurálovou

19.1 Tyto samohlásky, zapsané s použitím samohláskových písmen (viz kap. C a 1), jsou „plné“ samohlásky, které se nemění, zatímco jiné samohlásky se často redukují.

koncovku, může se samohláska pod laryngálou redukovat pouze na složené šᵊwā' (viz kap. 5.2).

Sloupec 4 představuje dvouslabičná podstatná jména, jejichž první slabika má plnou samohlásku. Po připojení koncovky se takové jméno vůbec nezmění[2].

Poznámky:

1. V hebrejštině neexistuje neutrum, proto i všechny neživotné věci jsou rodu mužského či ženského.

2. Je dosti podstatných jmen ženského rodu, která nekončí na ה ָ. Seznámíme se s nimi postupně, ale některá z nich je možno rozeznat takto:

a) podstatná jména označující ženský rod jsou přirozeně feminina, např. אֵם „matka", אָתוֹן „oslice";

b) ty části těla, které se vyskytují v párech, jsou rovněž feminina, např. יָד „ruka", עַיִן „oko", רֶגֶל „noha"[3];

c) jména států a měst jsou také feminina, neboť je na ně pohlíženo jako na matky jejich obyvatel, např. כְּנַעַן „Kanaán", יְרוּשָׁלַיִם[4] „Jeruzalém".

(2)

Přídavná jména

	1.	2.		3.	
sg. m.	dobrý טוֹב	velký גָּדוֹל	vzpřímený יָשָׁר	bohatý עָשִׁיר	moudrý חָכָם
sg. f.	טוֹבָה	גְּדוֹלָה	יְשָׁרָה	עֲשִׁירָה	חֲכָמָה
pl. m.	טוֹבִים	גְּדוֹלִים	יְשָׁרִים	עֲשִׁירִים	חֲכָמִים
pl. f.	טוֹבוֹת	גְּדוֹלוֹת	יְשָׁרוֹת	עֲשִׁירוֹת	חֲכָמוֹת

Singulár maskulin se bere za základ pro tvoření ostatních čísel a rodů. Sg. f. se tvoří příponou ה ָ, pl. m. příponou ים ִ a pl. f. příponou וֹת.

Třem skupinám podstatných jmen odpovídají tři skupiny jmen přídavných:

Sloupec 1 představuje nejjednodušší druh – jednoslabičné slovo s plnou samohláskou; nemění se přidáváním přípon.

[2] Vysvětlivka překladatele: Ve vázaném stavu (kap. 23) a před těžkými příponami (kap. 25) se však qāmec mění v paṯaḥ.

[3] Části těla, které se nevyskytují v páru, jsou mužského rodu, jako רֹאשׁ „hlava" nebo פֶּה „ústa".

[4] Viz vysvětl. 17.3.

Sloupec 2 představuje dvouslabičné slovo, jehož první samohláskou je qāmec, které se při přidávání přípon redukuje na šᵊwā'.

Sloupec 3 představuje stejný typ jako předešlý, ale jeho první souhláska je laryngála. Zde se qāmec redukuje na složené šᵊwā'.

Poznámka: Pravidelného tvaru plurálu pro slova אִישׁ „muž" a אִשָּׁה „žena", totiž אִישִׁים a אִשּׁוֹת, se užívá výjimečně. Místo toho se setkáme s tvary אֲנָשִׁים „muži, lidé" a נָשִׁים „ženy". Ačkoli má toto druhé podstatné jméno mužskou koncovku, je přirozeně femininem, neboť označuje ženský rod. Proto i přídavné jméno, které by toto slovo rozvíjelo, musí být v ženském rodě, tedy s příponou וֹת; např.: „dobré ženy" se řekne נָשִׁים טוֹבוֹת.

20. DUÁL

Některá hebrejská podstatná jména mají duál označující věci, které se vyskytují v páru.

singulár	ruka	יָד	den	יוֹם	krok, -krát	פַּעַם
duál	dvě ruce	יָדַיִם	dva dny	יוֹמַיִם	dvakrát	פַּעֲמַיִם

Duálová koncovka pro maskulina i feminina je ַ_ֵ_ים.

Poznámka: V případě, že podstatné jméno vyjadřuje věc, která se přirozeně vyskytuje v páru (ruce, nohy, uši, oči…), přebírá duál velmi často i funkci plurálu. Tak např. יָדַיִם může znamenat nejen dvě ruce, ale i více.

Poznámka ke cvičení 4:

3. os. pl. slovesa v minulém čase (v perfektu) má koncovku וּ pro maskulina i feminina:

řekl	אָמַר	šel	הָלַךְ	zvolal	קָרָא	dal	נָתַן
řekla	אָמְרָה	šla	הָלְכָה	zvolala	קָרְאָה	dala	נָתְנָה
řekli(-y)	אָמְרוּ	šli(-y)	הָלְכוּ	zvolali(-y)	קָרְאוּ	dali(-y)	נָתְנוּ

CVIČENÍ 4

muž, člověk	אִישׁ	strom, dřevo	עֵץ	jedl	אָכַל
muži, lidé	אֲנָשִׁים	pod	תַּחַת	plod (-y), ovoce *(jen sg. tvar)*	פְּרִי
žena	אִשָּׁה	prorok	נָבִיא	seděl, sídlil, bydlel	יָשַׁב
ženy	נָשִׁים	prorokyně	נְבִיאָה	zahrada *(m., Gn 2, 15 f.)*	גַּן
byl	הָיָה	svatý	קָדוֹשׁ	zahrada *(se čl.)*	הַגָּן
byli (-y)	הָיוּ	také	גַּם	každý, všechen, všichni, celý	כֹּל[1], כָּל-
Izrael	יִשְׂרָאֵל	vzal	לָקַח	přišli (-y)	בָּאוּ

(1) סוּס טוֹב, סוּסִים טוֹבִים; סוּסָה טוֹבָה, סוּסוֹת טוֹבוֹת
(2) נָבִיא קָדוֹשׁ, נְבִיאִים קְדוֹשִׁים; נְבִיאָה קְדוֹשָׁה, נְבִיאוֹת
קְדוֹשׁוֹת (3) אִישׁ חָכָם, אֲנָשִׁים חֲכָמִים; אִשָּׁה חֲכָמָה, נָשִׁים
חֲכָמוֹת (4) עֵץ גָּדוֹל, עֵצִים גְּדוֹלִים (5) הַהֵיכָל הַגָּדוֹל,
הַהֵיכָלִים הַגְּדוֹלִים (6) נָתַן יהוה לְיִשְׂרָאֵל אֶרֶץ גְּדוֹלָה וְטוֹבָה
(7) יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּעָפָר כָּל־הַיּוֹם וְלֹא אֹכַל[2] (8) יְשִׁבָה הַנְּבִיאָה
תַּחַת הָעֵץ (9) רָעִים הָיוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָּעִיר הַגְּדוֹלָה
(10) לֹא לָקַח שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא פְּרִי מִן־הַגָּן (11) לָקְחָה הָאִשָּׁה
מִן־הַפְּרִי אֲשֶׁר בַּגָּן וְגַם נָתְנָה לָאָדָם (12) לָקְחוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה
מִן־הָעֵץ וְגַם אָכְלוּ מִן־הַפְּרִי (13) בָּאוּ עַל־הָעִיר הָרָעָה
כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמְרוּ הַנְּבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים (14) לֹא נָתְנָה
הָאָרֶץ פְּרִי כִּי הָיוּ הָאֲנָשִׁים רָעִים (15) אָמַר מֹשֶׁה אֶל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל, קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַיהוה (16) בַּגָּן הָיוּ עֵצִים גְּדוֹלִים
וְטוֹבִים (17) לֹא אָכְלוּ הַנְּבִיאִים בַּהֵיכָל, כִּי קְדוֹשִׁים הָיוּ לַיהוה
(18) רָאָה הָעָם כִּי טוֹב[3] הַפְּרִי אֲשֶׁר לָקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִן־הָעֵצִים
אֲשֶׁר בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לְיִשְׂרָאֵל (19) חֲכָמִים וְטוֹבִים הָיוּ

[1] Viz kap. 7.4.
[2] Tvar v pauze.
[3] Rozumí se „bylo“.

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמַר הַנָּבִיא הֶחָכָם אֶל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ
בַּהֵיכָל (20) קָרְאוּ הַנְּבִיאִים בְּקוֹל גָּדוֹל, שְׁמוּאֵל הוּא נָבִיא
לַיהוה (21) טוֹב יהוה לַטּוֹבִים וְלָרָעִים

1. velký muž, velcí mužové, velká žena, velké ženy – 2. svatý prorok, svatí proroci, svatá prorokyně, svaté prorokyně – 3. dobré slovo, dobrá slova – 4. velký chrám, velké chrámy[4]. – 5. Ti proroci šli do svatého města, neboť (si) řekli: „Prorok Samuel (Samuel, ten prorok) je v chrámě, který je ve městě, a také král i všechen lid.“ – 6. Svatí byli ti mužové, kteří seděli pod stromy v zahradě celý den. – 7. Lid sídlil v (té) dobré zemi, kterou dal Hospodin Izraeli. – 8. Muž a žena jedli z ovoce, které bylo na (עַל) (tom) stromě ve velké zahradě. – 9. Velký je Hospodin na nebesích a velký je Izrael na (עַל) zemi. – 10. (Ti) muži šli do té země a také (וְגַם) vzali z ovoce a k lidu přišli (tento slovosled) a také řekli: „Ovoce, které je v té zemi, je dobré.“ – 11. Řekl Bůh Mojžíšovi: „Zlí jsou ti muži, kteří řekli, že ta země není dobrá pro Izrael.“ – 12. Nežili (ti) proroci v tom zlém městě, neboť byli svatí u (= pro) Hospodina. – 13. Viděl král, že (byla) moudrá ta slova, která řekl svatý prorok lidu. – 14. Nebylo v Izraeli proroků (tak) velkých jako Samuel. – 15. Nevzala prorokyně z (toho) ovoce a nejedla celý (ten) den a celou (tu) noc.

21. SPOJKA וְ

Spojka „a“[1] se tvoří předřazením spojky וְ, která je neodlučitelná až na jedinou výjimku (viz odstavec 2). Má tutéž vokalizaci jako neodlučitelné předložky:

1. Pravidelně bývá bez samohlásky, tj. má pod sebou šᵊwā’ (וְ):

člověk	אָדָם	a člověk	וְאָדָם	ten člověk	הָאָדָם	a ten člověk	וְהָאָדָם[2]
kůň	סוּס	a kůň	וְסוּס	ten kůň	הַסּוּס	a ten kůň	וְהַסּוּס

2a) Pokud spojka וְ předchází slovu začínajícímu šᵊwā’ (např. שְׁמוּאֵל), dostává spojka podobu וּ (וּשְׁמוּאֵל). Dvě šᵊwā’ totiž (viz pozn. v kap. 5) nemohou být za sebou. Podobně דְּבָרִים „slova“ bude se spojkou: וּדְבָרִים[3] „a slova“.

20.4 Vysvětlivka překladatele: ve skutečnosti je pl. הֵיכָלוֹת a v. st. pl. הֵיכְלֵי (kap. 23).

21.1 Tato spojka má dle souvislosti mnoho významů: „ale“, „nebo“ aj. Prozatím ji považujme za „a“.

21.2 Člen po spojce zůstává.

21.3 דְּבָרִים má slabé dāgēš, ale se spojkou וְ jakožto předponou toto dāgēš odpadá, protože před písmenem je samohláska – šᵊwā’ je znělé (viz kap. 8.1). Podobně u בֵּין, פֹּה atp.

2b) Také před retnicemi (במפ) spojka dostává tvar וּ־:

mezi	בֵּין	a mezi	(ne וְבֵין) וּבֵין
Mojžíš	מֹשֶׁה	a Mojžíš	(ne וְמֹשֶׁה) וּמֹשֶׁה
zde	פֹּה	a zde	(ne וְפֹה) וּפֹה

Všimněme si, že tvary v závorkách by bylo těžké vyslovit v běžné řeči; proto se spojka změní na וּ־.

Příklady v bodech 2a) a 2b) ukazují, že *před šᵊwā' a před retnicemi má spojka tvar* וּ־.

3. Předchází-li spojka podstatnému jménu začínajícímu יְ־, pak toto יְ začne „odpočívat" v samohlásce[5] ḥîreq a vůbec se nevysloví (viz kapitoly C, 1 a 11):

Juda	יְהוּדָה	a Juda	וִיהוּדָה
Jeruzalém	יְרוּשָׁלַ֫יִם	a Jeruzalém	וִירוּשָׁלַ֫יִם

4. Před složeným šᵊwā' přijímá spojka příslušnou krátkou samohlásku:

já	אֲנִי	a já	וַאֲנִי
Edom	אֱדוֹם	a Edom	וְאֱדוֹם

5. Výjimku z tohoto pravidla tvoří אֱלֹהִים, které je se spojkou וֵאלֹהִים.

6. S kᵊṯîv יְהוָֹה (které má vokalizaci podle אֲדֹנָי) se vytvoří kombinace וַיהוָֹה, jež se však čte וַאדֹנָי.

7. Předchází-li spojka bezprostředně přízvučné slabice, nabývá většinou (zejména spojuje-li dvojici slov) podoby וָ־:

den a noc יוֹם וָלַ֫יְלָה světlo a tma אוֹר וָחֹשֶׁךְ dobrý (-é) a zlý (-é) טוֹב וָרָע

Závěr: spojka וְ má tuto vokalizaci:

1. pravidelně má šᵊwā': וְ, וְסוּס, וְהַסּוּס;

2. před šᵊwā' a retnicemi (במפ) se mění na וּ־: וּשְׁמוּאֵל, וּבֵין, וּמֹשֶׁה, וּפֹה;

3. před יְ־ má spojka vokalizaci וְ a s následujícím יְ־ dává dlouhý ḥîreq;

4. před složeným šᵊwā' přebírá וְ odpovídající krátkou samohlásku: וַאֲנִי, וְאֱדוֹם;

[4] Viz vysvětlivku 21.3 na předchozí straně.

[5] וְיְ se mění v וְיִ a dále v וְיְ (viz kap. 11.2).

5. s אֱלֹהִים je to וֵאלֹהִים;
6. s יְהוָה (qᵊrê אֲדֹנָי) je to וַיהוָה (qᵊrê וַאדֹנָי);
7. bezprostředně před přízvučnou slabikou má často tvar וְ: יוֹם וְלַיְלָה.

22. TÁZACÍ ZÁJMENA

1. Tázací zájmeno „kdo?“ nebo „koho?“[1] je מִי a je nesklonné. „Komu?“ by se muselo říci לְמִי, „od koho?“ pak מִמִּי.

2. Tázací zájmeno „co?“ se vyjádří מָה a má tutéž vokalizaci jako člen:

a) pravidelný tvar je מַה a následuje silné dāgēš: מַּה־זֶּה „co (je) to?“[2]

b) před členem, א, ר a často před ע má tvar מָה: מָה־אֲנִי „co (jsem) já?“

c) před ח a skoro vždy před ה má tvar מַה: מַה־הוּא „co (je) on?“

d) před עָ, חָ a často před הָ má tvar מֶה: מֶה־עָשָׂה „Co (to) udělal?“

CVIČENÍ 5

ráno	בֹּקֶר	věděl, poznal	יָדַע	rozdělil, rozlišil	הִבְדִּיל
večer	עֶרֶב	já	אֲנִי	starý; starší, představitel	זָקֵן
vyšel	יָצָא	mezi	בֵּין	mluvil (ke *komu*, na *koho*)	דִּבֶּר (אֶל)
				mluvila	דִּבְּרָה

(1) הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם; בַּשָּׁמַיִם, וּבַשָּׁמַיִם (2) הָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ;
בָּאָרֶץ, וּבָאָרֶץ (3) יוֹם, וְיוֹם; מִיּוֹם, וּמִיּוֹם (4) אֲנִי, וַאֲנִי; אֲדָמָה,
וְאֲדָמָה (5) מֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה; לְמֹשֶׁה, וּלְמֹשֶׁה (6) שְׁמוּאֵל, וּשְׁמוּאֵל;
לִשְׁמוּאֵל, וְלִשְׁמוּאֵל (7) אֱלֹהִים, וֵאלֹהִים; יהוה, וַיהוה
(8) יְרוּשָׁלַיִם, וִירוּשָׁלַיִם (9) אוֹר וָחֹשֶׁךְ (10) טוֹב וָרָע (11) עֶרֶב
וָבֹקֶר (12) יוֹם וָלָיְלָה (13) פְּרִי, וּפְרִי (14) מִי אֲנִי וּמָה־אֲנִי

[22.1] Obvykle אֶת־מִי, jak uvidíme v kap. 27, upozornění 1.

[22.2] Všimněme si, že ה zde nemá vůbec souhláskovou povahu (viz kap. 11). Tázací zájmeno מה se obvykle připojuje k následujícímu slovu pomocí maqqēf, nebo (v Bibli) slučovacím akcentem. Takovou dvojici slov čteme dohromady, přičemž první písmeno druhého slova je zdvojeno.

(15) הִבְדִּיל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
הַלָּיְלָה[3] (16) לֹא הִבְדִּילוּ הָאֲנָשִׁים הָרָעִים בֵּין הַטּוֹב וּבֵין הָרָע
(17) מִי כַּיהוה[4] בַּשָּׁמַיִם וּמִי כְיִשְׂרָאֵל[4] בָּאָרֶץ (18) בָּרָא אֱלֹהִים
שָׁמַיִם וְאָרֶץ[3] (19) טוֹבִים וַחֲכָמִים הָיוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
הַנָּבִיא הַזָּקֵן אֶל־הַמֶּלֶךְ (20) יָדַע הָאָדָם טוֹב וָרָע, כִּי אָכַל
מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר בַּגָּן (21) אָמְרָה הָאִשָּׁה אֶל־הַזְּקֵנִים, בָּאוּ אֲנָשִׁים
מִיִּשְׂרָאֵל בַּלַּיְלָה וּבַבֹּקֶר יָצְאוּ מִן־הָעִיר (22) לֹא הָיָה מֶלֶךְ
בְּיִשְׂרָאֵל, וּשְׁמוּאֵל הַנָּבִיא הָיָה רֹאשׁ לָעָם (23) בָּעִיר הַקְּדוֹשָׁה
יְשֻׁבָה אִשָּׁה זְקֵנָה וַחֲכָמָה (24) יהוה הוּא אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ (25) נָתַן יהוה לְיִשְׂרָאֵל אֶרֶץ טוֹבָה וּגְדוֹלָה, וְגַם נְבִיאִים
גְּדוֹלִים וּקְדוֹשִׁים (26) מַה־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים אֶל־הַנָּבִיא
(27) וּבְכָל־הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ טוֹב

1. Ta noc, a ta noc, v té noci, a v té noci – 2. ten strom, a ten strom, z toho stromu, a z toho stromu – 3. v tom městě, a v tom městě – 4. Jeruzalém, a Jeruzalém, v Jeruzalémě, a v Jeruzalémě – 5. temnota a světlo – 6. noc a den – 7. (k) Izraeli, a (k) Izraeli – 8. (jeden) starý a moudrý muž, staří a moudří muži. – 9. Kdo jsou ti muži, kteří přišli (v ten) večer do města? – 10. Ten král byl moudrý a dobrý. – 11. (Ti) proroci byli velcí a moudří muži. – 12. Hospodin oddělil dobré od zlých (= rozlišil mezi těmi dobrými a těmi zlými), kteří byli v (té) zemi. – 13. Večer (= navečer) a ráno (= zrána) každého dne (= v každém [bez čl.] dni) volal král k Hospodinu. – 14. Odešel (= vyšel) prorok z Jeruzaléma, (toho) svatého města, jak (znělo) slovo, které mluvil Hospodin. – 15. Co je člověk, kterého Bůh stvořil? On (je) prach ze (= z té) země. – 16. Řekla ta žena lidu: „Nerozlišil král dobré a zlé (= mezi [tím] dobrým a [tím] zlým).“ – 17. Mojžíš a Samuel byli dobří a svatí proroci. – 18. A v celé (té) zemi nebylo paláce jako (ten) palác, který byl v Jeruzalémě. – 19. Muž a žena byli v zahradě a jedli ovoce z toho stromu. – 20. A kdo je jako Izrael, velký národ (= lid) pod nebesy?

[3] Tvar v pauze.

[4] Slabé dāgēš po samohlásce odpadá (viz kap. 8.1), protože dvojice slov se čte bez odmlky, téměř jako jedno slovo.

23. SAMOSTATNÝ A VÁZANÝ STAV

Abychom osvětlili, co je samostatný a vázaný stav, užijeme dvou příkladů:

on je muž הוּא אִישׁ on je muž Boží הוּא אִישׁ־אֱלֹהִים

Ve druhém případě je slovo אִישׁ־ závislé na následujícím אֱלֹהִים, a to tak, že dohromady toto slovní spojení tvoří jeden logický celek: „muž Boží“. Říkáme, že závislé slovo (אִישׁ־) je ve *stavu vázaném* (lat. status constructus), zatímco slovo řídící (אֱלֹהִים) je ve *stavu samostatném* (lat. status absolutus).

Kdykoli tedy dvě slova tvoří jeden významový celek, je závislé slovo ve vázaném stavu (může jít o celou skupinu závislých slov), zatímco slovo řídící (poslední) je ve stavu samostatném a překládáme je českým genitivem[1].

Vázaný stav mívá za sebou maqqēf (v Bibli místo něho často bývá některý ze slučovacích akcentů)[2], což upozorňuje čtenáře, že dané slovo je spojeno s tím, které bezprostředně následuje. Navíc má často jinou podobu než ve stavu samostatném, a to:

(1)

		s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
m.	kůň	סוּס	סוּס־	koně	סוּסִים	סוּסֵי־
f.	klisna	סוּסָה	סוּסַת־	klisny	סוּסוֹת	סוּסוֹת־

V nejjednodušší podobě podstatného jména má sg. f. ve vázaném stavu koncovku ת ָ a pl. m. י ֵ. Sg. m. a pl. f. se často nemění, ale poznají se podle maqqēf nebo akcentu.

Poznámka: Původně snad končila feminina v samostatném stavu na ת ָה či ת ַ. V mluvené řeči se však koncové ת často polykalo (pokud nenásledovalo ihned další slovo, tj. šlo o stav samostatný), a tak zůstalo i v psaném projevu v samostatném stavu jen ה ָ. Ve vázaném stavu k tomu nebyl důvod, protože ihned následovalo slovo další, se kterým se naše slovo mohlo spojit. Pouze se zkrátila samohláska poslední slabiky, která „spěchá“ k následujícímu slovu, a tak vznikla koncovka ת ַ[3].

[1] Genitivní pádová koncovka odpadla – viz kap. 35.

[2] Protože se v této mluvnici zřídka uvádějí akcenty (s výjimkou pauzy), vázaný stav bude zpravidla s maqqēf. Až student začne číst hebrejskou Bibli, uvidí, že vázaný stav má buď maqqēf, nebo slučovací akcent.

[3] Srov. francouzské *il a* (místo *at*), ale *a-t-il.* Vysvětlivka překladatele: Autorův výklad je sice názorný, ale dosti nepřesný.

Podobná situace byla v pl. m., kde ve vázaném stavu takto zmizelo ם, neboť slovo „spěchá“ ke genitivu.

(2)

	s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
syn	בֵּן	בֶּן־	synové	בָּנִים	בְּנֵי־
ruka	יָד	יַד־	ruce	(duál) יָדַיִם	יְדֵי־

Hláskové změny ve vázaném stavu se stanou jasnější, uvědomíme-li si, že obě slova v logickém svazku se vyslovují téměř jako jedno. Je zde tendence k rychlejšímu vyslovování, a ke krácení. בֵּן se změní na בֶּן־ a יָד na יַד־. V pl. ze stejných důvodů mizí koncové ם a samohláska první slabiky je redukována na šᵊwā’ (בְּנֵי־ z בָּנִים). Totéž se děje i v duálu, kde יָדַיִם je staženo na יְדֵי־.

Poznámka: Samohláska první slabiky se redukuje podle kap. 19, sloupce 2. Když je slovo נָבִיא v plurálu, posune se přízvuk dopředu a místo qāmec je v první slabice šᵊwā’, neboť slovo „spěchá“ k přízvuku. Podobně když נָבִיא je ve vázaném stavu, mluvčí „spěchá“ ke genitivu a tvar se změní na נְבִיא־.

(3)

	s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
slovo	דָּבָר	דְּבַר־	slova	דְּבָרִים	דִּבְרֵי־
mudrc	חָכָם	חֲכַם־	mudrci	חֲכָמִים	חַכְמֵי־

Je-li ve vázaném stavu dvojslabičné slovo (דָּבָר), nastávají dvě změny. Druhá slabika je krácena na בַּר a první slabika má redukovanou samohlásku (דְּ), takže slovo se ve vázaném stavu změní na דְּבַר. U חָכָם jsou stejné změny, ale protože začíná laryngálou, která nemůže pod sebou mít jednoduché šᵊwā’, musí se samohláska redukovat na složené šᵊwā’ a dostaneme חֲכַם.

Vázaný stav plurálu těchto slov získáme stejně. בָּרִים־ změní koncovku na בְּרֵי־ a první slabika zredukuje samohlásku na šᵊwā’ (דְּ). Slovo by tedy vypadalo דְּבְרֵי־, což podle pravidla o dvou šᵊwā’ za sebou přejde v דִּבְרֵי־. Stejně tak חֲכָמִים by se mělo změnit na חֲכְמֵי־, ale tento tvar přejde v חַכְמֵי־. Složené šᵊwā’ se totiž v zavřené slabice musí proměnit v odpovídající krátkou samohlásku. Slovo אֲנָשִׁים „muži“ se změní úplně stejně na אַנְשֵׁי־.

Poznámka: Slovo ve vázaném stavu *nikdy nemá člen.* Jde-li nám o vyjádření určitosti, musíme člen přidat až ke slovu v samostatném stavu, avšak tento člen platí pro *celé seskupení* slov:

muž Boží	אִישׁ־אֱלֹהִים	ten Boží muž	(nikoli הָאִישׁ־) הָאִישׁ־הָאֱלֹהִים[4]
pravdivé slovo	דְּבַר־אֱמֶת	to pravdivé slovo	(ne הַדְּבַר־) הַדְּבַר־הָאֱמֶת

S vlastními jmény nelze užít členu vůbec (jsou již dostatečně určena sama sebou):

Mojžíšovo slovo	דְּבַר־מֹשֶׁה[5]	ruka Páně	יַד־יהוה	země Kanaán	אֶרֶץ־כְּנַעַן

24. TABULKA SLOV VE STAVU SAMOSTATNÉM A VÁZANÉM

č.		s. st. sg.	v. st. sg.	s. st. pl.	v. st. pl.	poznámka
1	kůň	סוּס	סוּס	סוּסִים	סוּסֵי	vzor
2	klisna	סוּסָה	סוּסַת	סוּסוֹת	סוּסוֹת	vzor
3	syn	בֵּן	בֶּן	בָּנִים	בְּנֵי	s. st. pl. nepravidelný
4	ruka	יָד	יַד	יָדַיִם	יְדֵי	jako u č. 3; duál slouží i pro pl.
5	lid	עַם	עַם	עַמִּים	עַמֵּי	samohláska může vypadnout, slabika ne; s. st. pl. je vlastně עַמְמִים
6	prorok	נָבִיא	נְבִיא	נְבִיאִים	נְבִיאֵי	odpadá qāmec
7	prorokyně	נְבִיאָה	נְבִיאַת	נְבִיאוֹת	נְבִיאוֹת	jako u č. 2
8	slovo	דָּבָר	דְּבַר	דְּבָרִים	דִּבְרֵי	2. slabika má qāmec
9	starší	זָקֵן	זְקַן	זְקֵנִים	זִקְנֵי	2. slabika má cērê; změny jako u č. 8
10	mudrc	חָכָם	חֲכַם	חֲכָמִים	חַכְמֵי	jako u č. 8; začíná laryngálou.
11	prach	עָפָר	עֲפַר			jako u č. 10
12	muž	אִישׁ	אִישׁ	אֲנָשִׁים[1]	אַנְשֵׁי	s. st. pl. je nepravidelný; v. st. pl. jako u č. 10
13	žena	אִשָּׁה	אֵשֶׁת	נָשִׁים	נְשֵׁי	pl. jako m.; v. st. pl. jako u č. 3
14	oko	עַיִן	עֵין	עֵינַיִם	עֵינֵי	ve v. st. sg. vzniká ê; jako u č. 1 není 1. slabika pl. krácena
15	hvězda	כּוֹכָב	כּוֹכַב	כּוֹכָבִים	כּוֹכְבֵי	ô trvá; qāmec se ve v. st. sg. krátí a ve v. st. pl. mizí

23.4 Vlastně „ten muž Boha“, nikoliv „muž toho Boha“.
23.5 Rozumí se „to slovo Mojžíše“.
24.1 Viz poznámku v kap. 19.2.

CVIČENÍ 6

Egypt	מִצְרַיִם	velmi	מְאֹד[2]	rozlišovali (-y)	הִבְדִּילוּ
Jakub	יַעֲקֹב	jméno	שֵׁם	hle! ejhle!	הִנֵּה
Ezau	עֵשָׂו	hvězda	כּוֹכָב	slyšel, naslouchal, poslouchal	שָׁמַע
Šalomoun	שְׁלֹמֹה	jeden	אֶחָד[3]	poslechl (poslouchal)	שָׁמַע לְקוֹל־
Bůh *(v. st.)*	אֱלֹהֵי	jedna	אַחַת	*nebo:*	שָׁמַע בְּקוֹל־

(1) לֹא נָבִיא אֲנִי וְלֹא בֶן־נָבִיא (2) רָאָה הַמֶּלֶךְ אִישׁ זָקֵן מְאֹד
בַּהֵיכָל וְלֹא יָדַע כִּי נְבִיא־אֱלֹהִים הוּא[4] (3) הָיָה[5] דְּבַר־יהוה
אֶל־שְׁמוּאֵל בַּלַּיְלָה (4) הָלַךְ הַנָּבִיא אֶל־הֵיכַל־הַמֶּלֶךְ (5) קָרָא
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֶל־מֹשֶׁה, כִּי הָיָה חֹשֶׁךְ בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם, וְלִבְנֵי־
יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר (6) לֹא שָׁמַע הָעָם אֶל־דִּבְרֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר
דִּבְּרוּ בְּשֵׁם־יהוה (7) וּבְנֵן־הַמֶּלֶךְ הָיוּ מִכֹּל עֲצֵי־פְּרִי[7] (8) הָיוּ
אַנְשֵׁי הָעִיר רָעִים מְאֹד בְּעֵינֵי־אֱלֹהִים וּבְעֵינֵי־אָדָם (9) מִכֹּל
עַמֵּי־הָאָרֶץ בָּאוּ אֶל־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל, כִּי הָיָה חָכָם מְאֹד
בְּעֵינֵי־כָל־הָעַמִּים (10) יָשַׁב שְׁמוּאֵל עַל־הָאֲדָמָה בְּרֹאשׁ־בְּנֵי־
הַנְּבִיאִים (11) יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם עַם גָּדוֹל מְאֹד,
כִּדְבַר־יהוה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־מֹשֶׁה (12) קָרָא הַמֶּלֶךְ לְכָל־
חַכְמֵי־הָאָרֶץ (13) עֵינֵי־יהוה אֶל־הַטּוֹבִים וְלֹא אֶל־הָרָעִים
(14) רָאוּ חַכְמֵי־מִצְרַיִם כִּי יַד־יהוה בָּאָרֶץ (15) קָרְאוּ בְנֵי־
הַנְּבִיאִים בְּקוֹל גָּדוֹל, יהוה קְדוֹשׁ־יִשְׂרָאֵל הוּא אֶחָד וֵאלֹהֵי־
כָל־הָאָרֶץ (16) לֹא שָׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל־יהוה, וּבְעֵינֵי־מֹשֶׁה

[2] Klade se po přídavném jménu.

[3] Tato číslovka se považuje za přídavné jméno, následuje za jménem podstatným a shoduje se s ním v rodě; srov. však větu (22).

[4] Doplňte „je“.

[5] Ekumenický překlad je „stalo se“ (1 Sam 15, 10).

[6] Spojka zde znamená „ale“; viz vysvětlivku 21.1.

[7] Překlad: „ovocné stromy“, viz kap. 63.

הָיָה הַדָּבָר רַע מְאֹד (17) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי־בְנֵי־הַנְּבִיאִים קָרְאָה
אֶל־שְׁמוּאֵל (18) הֵיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּעֲפַר־הָאֲדָמָה וּכְכוֹכְבֵי־
הַשָּׁמַיִם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לְיַעֲקֹב (19) הַקּוֹל קוֹל־יַעֲקֹב
וְהַיָּדַיִם[8] יְדֵי־עֵשָׂו כִּי לֹא הָיוּ יְדֵי־יַעֲקֹב כְּיָדֵי[9] עֵשָׂו (20) דִּבֶּר
מֹשֶׁה אֶל־זִקְנֵי־הָעָם כְּכָל אֲשֶׁר אָמַר יהוה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל
(21) הִנֵּה בָּא יוֹם־יהוה, יוֹם אֲשֶׁר הוּא חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר (22) יָצָא
אֶחָד מִגְּדוֹלֵי־הָעָם וּבְקוֹל־גָּדוֹל קָרָא אֶל־אַנְשֵׁי־הָעִיר, הִנֵּה הָעִיר
בְּיַד־הַמֶּלֶךְ

1. Mojžíš byl muž Boží. – 2. Jakub vzýval (= volal ve) jméno Hospodinovo. – 3. Synové Izraele byli v Egyptě (= zemi egyptské). – 4. Lid neuposlechl (= nenaslouchal hlasu [ל nebo ב]) starého proroka[10], který mluvil ve jménu Boha Izraele. – 5. Všichni představitelé (= starší) města přišli k Mojžíšovi. – 6. Všechny národy (pl. od lid) země slyšely, že Izrael vyšel z Egypta (= egyptské země). – 7. A já (jsem) jako prach země v očích krále. – 8. Samuel, prorok Boží, mluvil k předákům (= velkým) lidu. – 9. Všichni moudří (té) země volali k egyptskému králi (ב) jedním hlasem: „Hle, tma přišla na (עַל) zemi.“ – 10. Královi synové byli zlí v očích Hospodinových. – 11. Hlas Hospodinův je na nebi i na (עַל) zemi. – 12. Šalomoun, král Izraele, byl velkým v očích celé země. – 13. Muži (ze = v. st.) zlého města nerozlišovali dobré a zlé (plurál a člen). – 14. Slovo prorokyně, které mluvila ke králi. – 15. Hospodin (on) je jeden na nebesích a lid Izraele je jeden na zemi. – 16. Poslechl král slov (אֶל) prorokových a neřekl nic (= žádné slovo), neboť věděl, že on (je) mužem Božím. – 17. Bůh dal hvězdy na nebesích. – 18. Díval se Jakub a hle, přicházel Ezau. – 19. Stromů (= stromy), které (byly) v zahradě králově, bylo jako nebeských hvězd. – 20. Manželky krále byly zlé v očích Hospodinových. – 21. Král Šalomoun (si) vzal ženu z Egypta (= egyptské země). – 22. Neuposlechli izraelští představitelé (= starší) (doplňte „hlas“ [ל]) Mojžíše v Egyptě (= egyptské zemi), neboť nevěděli[11], že mluví ve jménu Hospodina, Boha Izraele.

[8] Viz vysvětlivku 24.6.

[9] יְדֵי má s předložkou (viz kap. 17.1c) tvar כְּיָדֵי.

[10] Uvažte pozn. překl. za cv. 1; tak i v dalších textech.

[11] יְדַעוּ

25. PŘIVLASTŇOVACÍ ZÁJMENA

1.		2.		3.	
kůň	סוּס	duch	רוּחַ	slovo	דָּבָר
kůň (v. st.)	סוּס	duch (v. st.)	רוּחַ	slovo (v. st.)	דְּבַר
můj kůň	סוּסִי	můj duch	רוּחִי	moje slovo	דְּבָרִי
tvůj (m.) kůň	סוּסְךָ	tvůj (m.) duch	רוּחֲךָ	tvoje (m.) slovo	דְּבָרְךָ
tvůj (f.) kůň	סוּסֵךְ	tvůj (f.) duch	רוּחֵךְ	tvoje (f.) slovo	דְּבָרֵךְ
jeho kůň	סוּסוֹ	jeho duch	רוּחוֹ	jeho slovo	דְּבָרוֹ
její kůň	סוּסָהּ	její duch	רוּחָהּ	její slovo	דְּבָרָהּ
náš kůň	סוּסֵנוּ	náš duch	רוּחֵנוּ	naše slovo	דְּבָרֵנוּ
váš (m.) kůň	סוּסְכֶם	váš (m.) duch	רוּחֲכֶם	vaše (m.) slovo	דְּבַרְכֶם
váš (f.) kůň	סוּסְכֶן	váš (f.) duch	רוּחֲכֶן	vaše (f.) slovo	דְּבַרְכֶן
jejich (m.) kůň	סוּסָם	jejich (m.) duch	רוּחָם	jejich (m.) slovo	דְּבָרָם
jejich (f.) kůň	סוּסָן	jejich (f.) duch	רוּחָן	jejich (f.) slovo	דְּבָרָן

4.		5.		6.	
starost	עָמָל	prorok	נָבִיא	Zájmenné přípony	
starost (v. st.)	עֲמַל	prorok (v. st.)	נְבִיא	pro sg. podstatných jmen	
má starost	עֲמָלִי	můj prorok	נְבִיאִי	1. os. sg. m. i f.	ִי .
tvá (m.) starost	עֲמָלְךָ	tvůj (m.) prorok	נְבִיאֲךָ	2. os. sg. m.	ְךָ :
tvá (f.) starost	עֲמָלֵךְ	tvůj (f.) prorok	נְבִיאֵךְ	2. os. sg. f.	ֵךְ ..
jeho starost	עֲמָלוֹ	jeho prorok	נְבִיאוֹ	3. os. sg. m.	וֹ
její starost	עֲמָלָהּ	její prorok	נְבִיאָהּ	3. os. sg. f.	ָהּ ַ
naše starost	עֲמָלֵנוּ	náš prorok	נְבִיאֵנוּ	1. os. pl. m. i f.	ֵנוּ ֲ ..
vaše (m.) starost	עֲמַלְכֶם	váš (m.) prorok	נְבִיאֲכֶם	2. os. pl. m.	ֶכֶם :
vaše (f.) starost	עֲמַלְכֶן	váš (f.) prorok	נְבִיאֲכֶן	2. os. pl. f.	ֶכֶן :
jejich (m.) starost	עֲמָלָם	jejich (m.) prorok	נְבִיאָם	3. os. pl. m.	ָם ַ
jejich (f.) starost	עֲמָלָן	jejich (f.) prorok	נְבִיאָן	3. os. pl. f.	ָן ַ

Poznámky:

1. Přivlastňovací zájmena[1] se k podstatným jménům přidávají v podobě *přípon* (sloupec 6). V hebrejštině se „můj kůň“ řekne vlastně „kůň já“ סוּסִי.

2. „Její“ (3. os. sg. f.) se hebrejsky vyjádří příponou ה֫ . Všimněme si znaménka mappîq (kap. 9) v písmenu hē', které je třeba vyslovit zřetelně jako české neznělé „h“, např. סוּסָהּ (sûsāh), zatímco v zakončení feminin se setkáváme s koncovkou ה֫ (bez znaménka mappîq), kde je souhláska hē' němá, např. סוּסָה (sûsā^{h}).

3. Přípony כֶם, כֶן (tzv. těžké přípony) se přidávají k vázanému stavu. To je zřejmé zvlášť ve sloupcích 3 a 4. Přidání těžké přípony způsobí zkrácení samohlásek v předchozím slově podobně, jako u vázaného stavu přidání genitivu.

4. Znovu si připomeňme kap. 18, kde bylo poukázáno na to, že výraz „můj dobrý kůň“ se v hebrejštině řekne „můj kůň, *ten* dobrý“ סוּסִי הַטּוֹב.

Sloupec 1 představuje nejjednodušší formu singuláru maskulina. Po přidání přípony žádné změny vokalizace nenastávají.

Sloupec 2 představuje stejný typ podstatného jména, které však má na konci po dlouhé samohlásce laryngálu; samostatný i vázaný stav má pod laryngálou vplížené paṯaḥ (srov. kap. 12). S příponami 2. os. sg. m. a 2. os. pl. m. i f. má laryngála složené šᵊwā' místo jednoduchého.

Sloupec 3 představuje dvouslabičné podstatné jméno, s qāmec v první slabice. Pokud se k takovému typu připojí další slabika (v našem případě přípona), přízvuk se přemístí na ni a qāmec se změní v šᵊwā' (kap. 19). Pokud má slovo příponu 2. os. sg. m., všimněme si, že se za qāmec objeví meṯeg, aby se naznačilo, že slabika je otevřená a že samohláska se vyslovuje „ā“.

Sloupec 4 představuje tentýž typ podstatného jména, které však začíná laryngálou. Kdykoli se zde přemisťuje přízvuk na příponu, qāmec pod laryngálou se změní na složené šᵊwā'.

Sloupec 5 představuje podstatné jméno, které má v první slabice qāmec a ve druhé slabice dlouhou samohlásku, která po přidání přípony zůstává beze změny. Podle očekávání qāmec před příponami opět mizí. Všimněme si zároveň, že א dostává složené šᵊwā' s příponami pro 2. os. sg. m. a 2. os. pl.

[1] Vysvětl. překladatele: Zvratné přivlastňovací zájmeno typu *svůj* nahrazujeme přivlastňovacími zájmeny, vztahujícími se k podmětu; podobně i zvratné zájmeno typu *sebe* v kap. 28.

26. NEODLUČITELNÉ PŘEDLOŽKY לְ, בְּ S PŘÍPONAMI

Neodlučitelné předložky לְ a בְּ mohou přijímat zájmenné přípony takto:

mně[1]	לִי	nám	לָנוּ	ve mně[2]	בִּי	v nás	בָּנוּ
tobě (m.)	לְךָ	vám (m.)	לָכֶם	v tobě (m.)	בְּךָ	ve vás (m.)	בָּכֶם
tobě (f.)	לָךְ	vám (f.)	לָכֶן	v tobě (f.)	בָּךְ	ve vás (f.)	בָּכֶן
jemu	לוֹ	jim (m.)	לָהֶם	v něm	בּוֹ	v nich (m.)	בָּם i בָּהֶם
jí	לָהּ	jim (f.)	לָהֶן	v ní	בָּהּ	v nich (f.)	בָּהֶן

Neodlučitelným předložkám כְּ a מִן s příponami je věnována kap. 33.

27. ZNAK URČITÉHO PŘEDMĚTU

Uvedeme zde několik příkladů, na nichž se nám ozřejmí, jak je v hebrejské větě označován určitý předmět na rozdíl od podmětu:

1. Syn vzal.	לָקַח הַבֵּן	הַבֵּן je v této větičce podmětem.
Vzal syna.	לָקַח אֶת־הַבֵּן	Zde je slovo הַבֵּן předmětem, který je uvozen částicí אֶת־.
2. Královský syn vzal.	לָקַח בֶּן־הַמֶּלֶךְ	בֶּן־הַמֶּלֶךְ je zde podmět.
Vzal královského syna.	לָקַח אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ	Zde je výraz בֶּן־הַמֶּלֶךְ předmětem uvozeným opět částicí אֶת־.
3. Jeho syn vzal.	לָקַח בְּנוֹ	בְּנוֹ zde má funkci podmětu.
Vzal svého syna.	לָקַח אֶת־בְּנוֹ	V této větě je בְּנוֹ předmětem.
4. Samuel vzal.	לָקַח שְׁמוּאֵל	שְׁמוּאֵל je podmět.
Vzal Samuela.	לָקַח אֶת־שְׁמוּאֵל	שְׁמוּאֵל je zde předmět.

Určitý předmět přechodného slovesa bývá uvozen částicí אֶת־ nebo אֵת. A předmět je určitý v 1. případě tím, že má člen. Totéž platí i o 2. případě, protože člen má genitiv (slovo v s. st.). Ve 3. případě je podstatné jméno určeno zájmennou příponou a ve 4. případě se jedná o vlastní jméno, které se za určité považuje vždy.

26.1 Nebo „ke mně“, „pro mě“ či „za mne“ atd., ale i „sobě“ podle vysvětlivky 25.1.

26.2 Nebo „u mě“, „vedle mě“, „při mně“, „skrze mě“ atd.

Upozornění:

1. Kdo vzal? מִי לָקַח, ale Koho vzal? אֶת־מִי לָקַח

2. Muž vzal koně. לָקַח הָאִישׁ סוּס (Protože předmět *není* určitý, není ani uvozen částicí אֶת־.)

CVIČENÍ 7

Abrahám	אַבְרָהָם	s[1]	עִם	hory (*v. st.* הָרֵי)	הָרִים
Sára	שָׂרָה	až do	עַד	králi, *ale i* králem, *tj.* za krále	לְמֶלֶךְ
smlouva	בְּרִית	řeka	נָהָר	před očima	לְעֵינֵי־
sen	חֲלוֹם	hora *(s. i v. st.)*	הַר	hlídal, střežil, zachovával	שָׁמַר
sny	חֲלוֹמוֹת	ta hora	הָהָר	(u)ťal, uzavřel *(smlouvu)*	כָּרַת

(1) בָּרָא אֱלֹהִים אֵת־הַשָּׁמַיִם וְאֵת־הָאָרֶץ וְאֵת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם
(2) שָׁמְעוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה אֵת־קוֹל־אֱלֹהִים בַּגָּן (3) וּבְיָדוֹ
הַגְּדוֹלָה לָקַח יהוה אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לוֹ לְעַם קָדוֹשׁ,
וְגַם נָתַן לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה מִנְּהַר־מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר
הַגָּדוֹל: [2]וְלֹא שָׁמְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם עַל־הַר־הָאֱלֹהִים
וְלֹא שָׁמְעוּ בְקוֹלוֹ (4) שָׁמַר יהוה אֶת־יַעֲקֹב מִכָּל־רָע (5) רָאָה
אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר אֲשֶׁר בָּרָא וְהִנֵּה [3]טוֹב מְאֹד (6) כָּרַת שְׁמוּאֵל
אֶת־רֹאשׁ־הַמֶּלֶךְ לְעֵינֵי־כָל־יִשְׂרָאֵל (7) אָמְרוּ הָעַמִּים אֲשֶׁר בָּאוּ
עַל־[4]יִשְׂרָאֵל, יהוה הוּא אֱלֹהֵי־הָהָרִים (8) וְשֵׁם־אִשְׁתּ־אַבְרָהָם[3]
שָׂרָה (9) אָמְרָה אֶל־אַבְרָהָם אִישָׁהּ, הִנֵּה אִשָּׁה זְקֵנָה אֲנִי,
וְלֹא נָתַן לִי אֱלֹהִים בֵּן (10) קָרָא מֹשֶׁה בְּקוֹל גָּדוֹל, יהוה עִמָּנוּ[1]
וְגַם נָתַן בְּיָדֵנוּ אֶת־הָעִיר וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר בָּהּ (11) הָיוּ אַנְשֵׁי־

[1] S významem „spolu s“, na rozdíl od předložky ב, která znamená instrumentální „s“. S příponami: עִמִּי „se mnou“, עִמָּנוּ „s námi“ (m.) atd. podle kap. 26; 3. os. pl. m. je עִמָּהֶם i עִמָּם.

[2] Viz vysvětl. 24.6.

[3] Doplňte „je“. Viz vysvětl. 24.4.

[4] „Na“ ve významu „proti“.

יִשְׂרָאֵל בֶּהָרִים כָּל־הַיּוֹם עַד־הַלָּ֫יְלָה׃ (12) מֹרֶשׁ הָהָר רָאָה
מֹשֶׁה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃ (13) בָּאוּ זִקְנֵי־
הָעָם אֶל־הֵיכַל־הַמֶּלֶךְ, וְעָפָר עַל־רֹאשָׁם׃ (14) שָׁמַע אֱלֹהִים
אֶת־קוֹלִי, כִּי הוּא אוֹרִי בְּיוֹם־הַחֹשֶׁךְ׃ (15) שָׁמַע יַעֲקֹב
אֶת־הַחֲלוֹם וְגַם שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר, כִּי אָמַר מִן הָאֱלֹהִים הַחֲלוֹם
(16) וּבַחֲלוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב וְהִנֵּה הַר גָּדוֹל מְאֹד וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם
(17) וּבְכָל־חַכְמֵי־הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ אֲשֶׁר יָדַע אֶת־דְּבַר־הַחֲלוֹם
(18) הִבְדִּיל יהוה בֵּין נְבִיאֵי־מִצְרַיִם וּבֵין מֹשֶׁה נְבִיאוֹ׃ (19) יָשְׁבוּ
הַנְּבִיאִים בְּאַחַד־הֶרֵי־הָאָרֶץ וּבְרֹאשָׁם הָיָה שְׁמוּאֵל׃ (20) הִנֵּה יָדוֹ
בַּכֹּל, וְיַד־כָּל־אָדָם בּוֹ׃ (21) כָּרַת אַבְרָהָם בְּרִית עִם מֶלֶךְ־הָעִיר
(22) מֵהֵיכָלוֹ אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם רָאָה יהוה אֶת־עַמּוֹ וְאֶת־קוֹלֵנוּ שָׁמָע

1. Bůh dal ženu člověkovi za manželku. – 2. Uslyšel Samuel hlas Hospodinův v noci. – 3. Pověděl (= mluvil) Mojžíš všechna slova Hospodinova (אֶל) představitelům Izraele v Egyptě (= egyptské zemi). – 4. Slyšela Sára slova toho muže, která mluvil k jejímu muži Abrahámovi (viz cv. 4.5). – 5. Synové Izraele nezachovali mou smlouvu a nerozlišovali mezi mnou[8] a mezi bohy té země. – 6. Oči Hospodina hledí (= jsou) na (אֶל) jeho lid. – 7. Ponechala ta žena ty muže u[9] sebe celou noc až do úsvitu (= ranního světla). – 8. Král uzavřel smlouvu s[9] lidem na Boží hoře. – 9. Hospodin uslyšel náš hlas v Egyptě (= egyptské zemi). – 10. Oddělil Izrael ode (= ze) všech národů (pl. od lid). – 11. Ze svého chrámu uslyšel Hospodin můj hlas. – 12. Abrahám a Sára byli velmi staří a Pán jim nedal děti. – 13. Dala žena (to) ovoce (אֶל) svému muži. – 14. Neuposlechl (= nenaslouchal) tvůj lid slovům (אֶל) tvého proroka a nezachovávali smlouvu, kterou uzavřel Mojžíš mezi tebou a (doplňte „mezi“) námi. – 15. Večer i ráno se pozvedá (= je) můj hlas k (אֶל) Pánu a jeho slovo (je) se mnou. – 16. Věděl Jakub, že Hospodin je s ním. – 17. Všichni egyptští mudrcové řekli králi: „Hle, Bůh Izraele vztáhl (= dal) svou ruku na (בְּ) tebe a na tvůj lid.“

5 Tvar v pauze (s akcentem sillûq)
6 Doplňte „byl“.
7 Viz kap. 83.1a.
8 בֵּין přijímá přípony, např. בֵּינִי, בֵּינֵינוּ, בֵּינֵיהֶם, „mezi mnou“, „mezi námi“, „mezi nimi (m.)“
9 Viz vysvětl. 27.1.

28. OSOBNÍ ZÁJMENA

singulár				plurál			
1. pád (podmětový tvar)		4. pád (předmětový tvar)		1. pád (podmětový tvar)		4. pád (předmětový tvar)	
já	אֲנִי, אָנֹכִי[1]	mě	אֹתִי	my	אֲנַחְנוּ	nás	אֹתָנוּ
ty (m.)	אַתָּה[2]	tebe (m.)	אֹתְךָ	vy (m.)	אַתֶּם	vás (m.)	אֶתְכֶם
ty (f.)	אַתְּ[3]	tebe (f.)	אֹתָךְ	vy (f.)	אַתֶּן	vás (f.)	אֶתְכֶן
on	הוּא	jeho	אֹתוֹ	oni	הֵמָּה, הֵם[4]	je (m.)	אֹתָם, אֶתְהֶם
ona	הִיא	ji	אֹתָהּ	ony	הֵנָּה, הֵן[4]	je (f.)	אֹתָן, אֶתְהֶן

Jako předmět je osobní zájmeno vždy určité, neboť je míněn někdo (něco) konkrétní. Proto je tvořeno částicí אֵת, která splynula se zájmennými příponami podle druhého sloupce (o zvratném zájmenu sebe viz vysvětl. 25.1 – pozn. překl.).

Poznámka: אֵת je pouze jiný tvar částice אֵת, který se používá právě ve spojení se zájmennými příponami, s výjimkou těžkých přípon כֶם a כֶן. Přípon הֵם, הֵן se s touto částicí užívá jen zřídka.

29. PRAVIDELNÉ SLOVESO (PERFEKTUM)

hlídal	שָׁמַר	vládl	מָשַׁל
hlídala	שָׁמְרָה	vládla	מָשְׁלָה
hlídal jsi	שָׁמַרְתָּ	vládl jsi	מָשַׁלְתָּ
hlídala jsi	שָׁמַרְתְּ[1]	vládla jsi	מָשַׁלְתְּ
hlídal(a) jsem	שָׁמַרְתִּי	vládl(a) jsem	מָשַׁלְתִּי
hlídali (i hlídaly)	שָׁמְרוּ	vládli (i vládly)	מָשְׁלוּ
hlídali jste	שְׁמַרְתֶּם	vládli jste	מְשַׁלְתֶּם
hlídaly jste	שְׁמַרְתֶּן	vládly jste	מְשַׁלְתֶּן
hlídali jsme (i hlídaly jsme)	שָׁמַרְנוּ	vládli jsme (i vládly jsme)	מָשַׁלְנוּ

28.1 Tvar v pauze אֲנִי, אָנֹכִי.

28.2 Tvar v pauze אַתָּה.

28.3 Jeden z mála případů, kdy koncové písmeno má šᵊwā' (srov. kap. 5.1a). Tento tvar je totiž zkratkou původního אַתִי, v němž odpadla koncovka. Vysvětlivka překladatele: Výslovnost se zde často zkracuje až na pouhé [at].

28.4 Kratší tvar je méně častý než delší.

29.1 Vysvětlivka překladatele: druhé šᵊwā' je tak krátké, že si ho při výslovnosti dvojsouhláskového ukončení (šāma*rt*) nemusíme vůbec všímat (srov. vysvětl. 28.3).

V hebrejštině se činnost (vyjadřovaná určitým slovesem) dělí na dokonavou a nedokonavou, která se vyjadřuje po řadě *perfektem* (vid dokonavý) a *imperfektem* (vid nedokonavý). Hebrejština tudíž nezná slovesné časy jako takové, ale dva slovesné vidy podle kontextu mohou vyjadřovat přítomnost, budoucnost i minulost a mají i další významové odstíny.

Nyní nám ale bude stačit, když *perfektum* budeme překládat minulým časem. Později uvidíme, že současnost se v hebrejštině vyjadřuje příslušným *příčestím* (kap. 34) a budoucnost lze vyjádřit *imperfektem* (kap. 39).

Poznámky:

1. Tabulky slovesných tvarů v hebrejštině obvykle začínají od 3. os. sg. m.; je to totiž zpravidla nejjednodušší tvar, od něhož se odvozují další.

2. Slovesné tvary pro jednotlivé osoby perfekta se tvoří přidáváním osobních přípon ke slovesnému kmeni (3. os. sg. m.):

שָׁמַרְתָּ	je složeno z	שָׁמַר + (אַ)תָּ(ה)	ty jsi hlídal
שָׁמַרְתְּ		שָׁמַר + (אַ)תְּ	ty jsi hlídala
שְׁמַרְתֶּם		שָׁמַר + (אַ)תֶּם	vy jste hlídali
שְׁמַרְתֶּן		שָׁמַר + (אַ)תֶּן	vy jste hlídaly
שָׁמַרְנוּ		שָׁמַר + (אָ)[2]נוּ	my jsme hlídali (i hlídaly)
שָׁמַרְתִּי		שָׁמַר + (אַ)תִּי	hlídal(a) jsem (אַתִּי je nesprávná analogie zájmenného prvku 2. os. sg.)

Ve 2. os. pl. m. i f. se přízvuk posouvá na těžkou příponu (ze שָׁמַר na שְׁמַרְתֶּם) a qāmec v první slabice se zredukuje na šᵊwā' (srov. kap. 19, sloupec 2).

3. Pokud je první písmeno slovesa laryngála (např. v אָמַר „řekl"), pak se pod touto laryngálou v 2. os. pl. objeví složené šᵊwā' (אֲמַרְתֶּם).

4. V hebrejské větné stavbě bývá hlavní myšlenka (slovo) vyjadřována na prvním místě a až dalšími slovy bývá blíže určována. Z toho plyne, že obvykle je ve větě napřed přísudek a potom podmět.

Např. ve větě „Samuel hlídal" je idea hlídání hlavní a až pak je doplněna podmětem Samuel; věta se proto hebrejsky řekne שָׁמַר שְׁמוּאֵל. Podobně:

dobrý muž	hebrejsky	„muž dobrý"	אִישׁ טוֹב
můj muž		„muž můj"	אִישִׁי
můj dobrý muž		„muž můj, ten dobrý"	אִישִׁי הַטּוֹב
muž řekl		„řekl (totiž) ten muž"	אָמַר הָאִישׁ

[2] Kratší forma tvaru אֲנַחְנוּ.

30. DALŠÍ PODSTATNÁ JMÉNA V OBOU STAVECH

V tabulce jsou uvedena velmi častá *nepravidelná* podstatná jména:

	s. st. sg.	v. st. sg.	s. st. pl.	v. st. pl.
den	יוֹם	יוֹם	יְמֵי	יְמֵי
město (f.)	עִיר	עִיר	עָרֵי	עָרֵי
dům	בַּֽיִת	בֵּית	בָּתֵּי[1]	בָּתֵּי
hlava	רֹאשׁ	רֹאשׁ	רָאשֵׁי	רָאשֵׁי

CVIČENÍ 8

Kanaán	כְּנַעַן	zvěd	מְרַגֵּל	napřáhl ruku	שָׁלַח יָד
Kanaán *(v pauze)*	כְּנָעַן	chléb	לֶחֶם	vládl *(komu,* nad *kým)*	מָשַׁל (בְּ)
vzpomněl, pamatoval (na)	זָכַר	cesta	דֶּרֶךְ	vyvolil	בָּחַר (בְּ)
poslal, seslal, vzkázal	שָׁלַח	učinil	עָשָׂה		

(1) אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי־בְרִיתֶֽךָ׃[2] (2) שָׁלַח מֹשֶׁה מְרַגְּלִים אֶל־אֶֽרֶץ כְּנַעַן, וְהָאֲנָשִׁים הָיוּ אַנְשֵׁי־שֵׁם, רָאשֵׁי־בְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃ (3) אָמַר הָאָדָם אֶל־הָאֱלֹהִים שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹלֵךְ בַּגָּן (4) אָמְרָה הָאִשָּׁה אֶל־מְרַגְּלֵי־יִשְׂרָאֵל, שָׁמַעְנוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יהוה לְמִצְרַיִם וְגַם יָדַעְנוּ[3] כִּי נָתַן לָכֶם אֶת־אֶֽרֶץ כְּנָעַן (5) לָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם לִי לְעַם קָדוֹשׁ וְלֹא שְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וּבְקוֹלִי לֹא שְׁמַעְתֶּם, בֵּית־יַעֲקֹב (6) יָדַעְתִּי כִּי לָקְחָה מִפְּרִי־עֵץ־הַגָּן וְכִי נָתְנָה לְךָ וְאַתָּה אָכַלְתָּ עִמָּהּ (7) קָרְאוּ זִקְנֵי־הָעָם אֶל־מֹשֶׁה, זָכַרְנוּ[3] אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר אָכַלְנוּ בְמִצְרַיִם

[1] Viz kap. 7.3, upozornění.

[2] Tvar v pauze.

[3] Perfektum tohoto slovesa se zde do češtiny překládá přítomným časem: děj sice v minulosti nastal, ale jeho následky trvají v přítomnosti.

(8) אָמְרוּ הַמְרַגְּלִים[4], לָקַחְנוּ מִפְּרִי־הָאָרֶץ וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד
(9) יָדַעְתִּי[5] כִּי בְךָ בָּחַר יהוה לִמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל (10) אַתָּה[6]
בָּחַרְתָּ בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְאוֹתָנוּ לָקַחְתָּ לְךָ לְעַם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ,
וַאֲנַחְנוּ לֹא שָׁמַרְנוּ אֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתְנוּ עִמְּךָ עַל־הַר־
הָאֱלֹהִים (11) אָמַר לָנוּ הָאִישׁ, יָדַעְתִּי כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם מֵאֶרֶץ
כְּנַעַן (12) יָשַׁב הַנָּבִיא עַל־הָאֲדָמָה וְעָפָר עַל־רֹאשׁוֹ וּבְקוֹל גָּדוֹל
קָרָא, מֶה־עָשָׂה יהוה לָנוּ (13) זָכַרְתָּ אוֹתִי אֱלֹהִים וּמֵהֵיכָלְךָ
שָׁמַעְתָּ אֶת־קוֹלִי (14) מָשַׁל שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא בְּיִשְׂרָאֵל כִּי לֹא
בָחֲרוּ[7] לָהֶם מֶלֶךְ כְּכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יֹשְׁבוּ בָּאָרֶץ, וְכָל־יְמֵי־
שְׁמוּאֵל הָלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ־יהוה (15) הִנֵּה הָעָרִים אֲשֶׁר
בָּאָרֶץ כְּנַעַן טוֹבוֹת וּגְדוֹלוֹת הֵנָּה כְּעָרֵי־מִצְרַיִם (16) בְּדַרְכְּךָ
יהוה הָלַכְתִּי וְאֶת־דְּבָרוֹ שָׁמַרְתִּי כָּל־הַיָּמִים (17) אַתֶּם[6] יְדַעְתֶּם
כִּי הִבְדִּיל אֶתְכֶם אֱלֹהִים מִכָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר תַּחַת הַשָּׁמָיִם
(18) לֹא אָכַל מֹשֶׁה לֶחֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה עַל־הָהָר

1. Sídlil Abrahám v Egyptě (= egyptské zemi), neboť v zemi Kanaán nebylo chleba. – 2. Svatý jsi, Hospodine, na nebesích i na (= v) zemi. – 3. Izraelský král Šalomoun (= Š. král Izraele) se proslavil (= udělal sobě velké jméno) v té zemi. – 4. Řekl Samuel představitelům lidu: „Vy jste si (= sobě) zvolili krále jako všechny národy (pl. od lid) a nepamatovali jste, že Hospodin sám (= on) je králem nad celou zemí.“ – 5. Vím (pf.), že jste jedli z toho stromu, který je v zahradě a že znáte (pf.) dobré a zlé. – 6. Víme (pf.), že jsme nezachovávali tvou smlouvu a že jsme neuposlechli (= nenaslouchali) slov (אֶל) tvého proroka, kterého jsi poslal ke (אֶל) svému lidu. – 7. Zvědové, které synové Izraele poslali

[4] Viz poznámku v kap. 10.

[5] Viz vysvětlivku 30.3 na předchozí straně; v následujícím slově בָּחַר (a často i jinde) autor ponechal dāgēš, protože v Bibli předchází rozlučovací akcent – viz vysvětl. 8.2.

[6] Osobní zájmeno u slovesa zdůrazňuje osobu.

[7] Všimněme si, že laryngála má složené šᵊwā’ místo jednoduchého.

do Kanaánu (= do země Kanaán), byli (= seděli) v domě té ženy celou noc až do ranního rozbřesku. – 8. Řekli proroci Samuelovi: „Ty jsi od nikoho nic nevzal (= nevzal věc z ruky člověka) (po) všechny dny, kdy (= které) jsi vládl nad Izraelem.“ – 9. Viděl města (při) řece a hle, (= byla) velmi dobrá. – 10. Řekli zvědové Mojžíšovi: „Hle, města, která jsou v zemi Kanaán, jsou v horách.“ – 11. Vyvolil jsem (si) tě za krále nad svým lidem Izraelem, neboť jsi chodil po (בְּ) cestě Hospodinově. – 12. Řekli synové proroků: „Víme (viz výše), že tě Hospodin poslal do toho zlého města a že pro tebe přerušil (= odřízl) řeku, neboť jsi jeho prorokem.“ – 13. (Po) všechny dny, kdy jsi vládl mému lidu, nepamatoval jsi na jméno Hospodinovo. – 14. Řekli ti staří muži králi: „Sídlíme[8] v horách a jíme[8] plody (= z plodů) země, neboť jsme svatí muži a zvolili jsme cestu Hospodinovu.“ – 15. Hle, vzal jsem tě, dome Izraelův, ze země temnot (sg., bez čl.) do země světla a také jsem tě chránil od zlého na (בְּ) cestě, (po) které jsi šel. – 16. Řekl egyptský král Mojžíšovi: „Ty[9] jsi řekl, že Pán, Bůh Izraele, tě poslal ke (אֶל) svému lidu. Kdo je Hospodin? Neznám[8] ho.“

31. SINGULÁR FEMININ S PŘÍPONAMI

1.		2.		3.	
zákon (s. st.)	תּוֹרָה	ret (s. st.)	שְׂפָה	rada (s. st.)	עֵצָה
zákon (v. st.)	תּוֹרַת	ret (v. st.)	שְׂפַת	rada (v. st.)	עֵצַת
můj zákon	תּוֹרָתִי	můj ret	שְׂפָתִי	má rada	עֵצָתִי
tvůj (m.) zákon	תּוֹרָתְךָ	tvůj (m.) ret	שְׂפָתְךָ	tvá (m.) rada	עֵצָתְךָ
tvůj (f.) zákon	תּוֹרָתֵךְ	tvůj (f.) ret	שְׂפָתֵךְ	tvá (f.) rada	עֵצָתֵךְ
jeho zákon	תּוֹרָתוֹ	jeho ret	שְׂפָתוֹ	jeho (m.) rada	עֵצָתוֹ
její zákon	תּוֹרָתָהּ	její ret	שְׂפָתָהּ	její rada	עֵצָתָהּ
náš zákon	תּוֹרָתֵנוּ	náš ret	שְׂפָתֵנוּ	naše rada	עֵצָתֵנוּ
váš (m.) zákon	תּוֹרַתְכֶם	váš (m.) ret	שְׂפַתְכֶם	vaše (m.) rada	עֵצַתְכֶם
váš (f.) zákon	תּוֹרַתְכֶן	váš (f.) ret	שְׂפַתְכֶן	vaše (f.) rada	עֵצַתְכֶן
jejich (m.) zákon	תּוֹרָתָם	jejich (m.) ret	שְׂפָתָם	jejich (m.) rada	עֵצָתָם
jejich (f.) zákon	תּוֹרָתָן	jejich (f.) ret	שְׂפָתָן	jejich (f.) rada	עֵצָתָן

30.8 Přeložte perfektem.

30.9 Viz vysvětlivku 30.6.

4.		5.	
spravedlnost (s. st.)	צְדָקָה	země (s. st.)	אַדְמָה
spravedlnost (v. st.)	צִדְקַת	země (v. st.)	אַדְמַת
má spravedlnost	צִדְקָתִי	má země	אַדְמָתִי
tvá (m.) spravedlnost	צִדְקָתְךָ	tvá (m.) země	אַדְמָתְךָ
tvá (f.) spravedlnost	צִדְקָתֵךְ	tvá (f.) země	אַדְמָתֵךְ
jeho spravedlnost	צִדְקָתוֹ	jeho země	אַדְמָתוֹ
její spravedlnost	צִדְקָתָהּ	její země	אַדְמָתָהּ
naše spravedlnost	צִדְקָתֵנוּ	naše země	אַדְמָתֵנוּ
vaše (m.) spravedlnost	צִדְקַתְכֶם	vaše (m.) země	אַדְמַתְכֶם
vaše (f.) spravedlnost	צִדְקַתְכֶן	vaše (f.) země	אַדְמַתְכֶן
jejich (m.) spravedlnost	צִדְקָתָם	jejich (m.) země	אַדְמָתָם
jejich (f.) spravedlnost	צִדְקָתָן	jejich (f.) země	אַדְמָתָן

Poznámky:

1. Singulár feminin (jak bylo uvedeno v kap. 23) asi původně končil ת ָ nebo ת ַ. V samostatném stavu (tj. nespojeném s následujícím slovem) bylo toto ת sotva slyšitelné, a proto vypadlo, takže sg. f. v s. st. jsou zakončena dlouhým $\bar{a}^h$ (ה ָ). Původní ת však ožije ve stavu vázaném a před příponami.

2. Těžké přípony כֶן, כֶם se přidávají (jak bylo uvedeno v kap. 25.3) k vázanému stavu, což je patrno ve všech pěti sloupcích.

Sloupec 1 reprezentuje nejjednodušší formu singuláru feminina (jako u maskulin סוּס – kap. 25, sloupec 1) a plná samohláska וּ setrvává ve všech tvarech.

Sloupec 2: שָׂפָה je dvouslabičné slovo s qāmec v první slabice. Tato samohláska se ve stavu vázaném, a jsou-li přidány přípony, redukuje na pouhé $š^əwā'$: שְׂפַת, שְׂפָתִי (z důvodu podle kap. 25, sloupce 3).

Sloupec 3: עֲצָה je podobné slovu שָׂפָה, jenomže první písmeno je laryngála, a ta připouští pouze $š^əwā'$ složené (srov. kap. 25, sloupec 4): עֲצַת, עֲצָתִי.

Sloupec 4: צְדָקָה se místo očekávaného (podle sloupce 2) צִדְקַת stává צְדָקַת; podobně צִדְקָתִי atd. (srov. kap. 23.3).

[1] Mimoto je několik typů feminin, jež mají v samostatném stavu ת, jako נְחֹשֶׁת „měď“ či „bronz“. Viz rovněž vysvětl. 23.3.

Sloupec 5: אֲדָמָה je podobně jako u sloupce 4, ovšem první písmeno je opět laryngála, takže nepřipouští jednoduché šᵊwā'; proto když se qāmec v první slabice změní na šᵊwā', změní se složené šᵊwā' pod laryngálou na příslušnou krátkou samohlásku: אֲדָמָתִי, אַדְמַת (srov. kap. 23.3).

32. UKAZOVACÍ ZÁJMENA

tento	זֶה	tamten (onen)	הוּא
tato	זֹאת	tamta (ona)	הִיא
tito, tyto	אֵלֶּה	tamti (oni)	הֵמָּה, הֵם
		tamty (ony)	הֵנָּה, הֵן

Ukazovací zájmena se chovají jako přídavná jména ve vztahu k podstatnému jménu, ke kterému se vztahují, např.:

tento dobrý muž	הָאִישׁ הַטּוֹב הַזֶּה	tito muži	הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
tamten (onen) muž	הָאִישׁ הַהוּא	tamti (oni) muži	הָאֲנָשִׁים הָהֵם[1]
tato žena	הָאִשָּׁה הַזֹּאת	toto je ten muž	זֶה הָאִישׁ
tamta (ona) žena	הָאִשָּׁה הַהִיא	toto je ta žena	זֹאת הָאִשָּׁה
tento je dobrý	טוֹב זֶה	toto jsou ti muži	אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים

33. ČÁSTICE כ A PŘEDLOŽKA מִן S PŘÍPONAMI

Neodlučitelná částice כ „jako" se v poezii vyskytuje jako samostatné slovo ve tvaru כְּמוֹ; je to novější forma, k níž se přidává většina přípon. Přijímá-li přípony předložka מִן (z, od), objevuje se mezi ní a většinou přípon hláska מ:

jako já	כָּמוֹנִי	ode mě	מִמֶּנִּי
jako ty (m.)	כָּמוֹךָ	od tebe (m.)	מִמְּךָ (v pauze מִמֶּךָ)
jako ty (f.)	כָּמוֹךְ	od tebe (f.)	מִמֵּךְ
jako on	כָּמוֹהוּ	od něho	מִמֶּנּוּ
jako ona	כָּמוֹהָ	od ní	מִמֶּנָּה

[32.1] Všimněme si, že člen u הֵם má qāmec.

jako my	כָּמֹונוּ	od nás	מִמֶּנּוּ
jako vy (m.)	כָּכֶם	od vás (m.)	מִכֶּם
jako vy (f.)	כָּכֶן	od vás (f.)	מִכֶּן
jako oni	כָּהֵם	od nich (m.)	מֵהֶמָּה (מֵהֵם)
jako ony	כָּהֵנָּה, כָּהֵן	od nich (f.)	מֵהֶנָּה (מֵהֵן)

Poznámky:

1. Přípona 1. os. sg. je נִי.

2. Po מִ se píše kompenzující silné dāgēš s výjimkou přípony 3. os. pl., protože následuje laryngála ה, takže se מִן píše jako מֵ (viz kap. 12.1).

3. מִמֶּנּוּ „od něho“ a מִמֶּנָּה „od ní“ vznikly stažením z מִמֶּנֶּהוּ a מִמֶּנֶּהָ; vložené נ zastupuje původně zdvojené מִנְמִן, které odpadlo.

4. Ze souvislosti se určí, zda מִמֶּנּוּ znamená „od něho“ nebo „od nás“.

5. Přípony 3. os. sg. הוּ a הָ jsou původními podobami přípon וֹ a ־ָה.

6. Prostřední מ mizí, jsou-li připojeny těžké přípony כֶּן, כֶּם, הֵם nebo הֵן.

CVIČENÍ 9

Sinaj	סִינַי	jiný, cizí	אַחֵר
místo	מָקוֹם	jiní, cizí	אֲחֵרִים
spása, vysvobození	יְשׁוּעָה	za, po	אַחֲרֵי, אַחַר
bázeň	יִרְאָה	tak, toto	כֹּה
požehnání	בְּרָכָה	není, nejsou	אֵין

(1) זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה יהוה (2) זֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן מֹשֶׁה
לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־הַר־סִינַי[1] (3) אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יהוה
אֶל־מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם[1] (4) אָמַר יַעֲקֹב, קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם הַזֶּה
וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי[1] (5) בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן אֱלֹהִים יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה
לְיִשְׂרָאֵל (6) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה[2] דְּבַר־יהוה אֶל־אַבְרָהָם
בַּחֲלוֹם (7) כֹּה אָמַר אֱלֹהִים אֶל־הָעִיר הָרָעָה הַהִיא

[1] Tvar v pauze – samohláska v přízvučné slabice je prodloužena.

[2] Viz vysvětl. 24.5.

(8) אָמַרְתִּי אֵין יִרְאַת־אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה (9) בַּיָּמִים הָהֵם לֹא
הָיָה מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּשְׁמוּאֵל הָיָה הַנָּבִיא (10) הָלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אַחֲרֵי אֱלֹהִים[3] אֲחֵרִים וְלֹא זָכְרוּ אֶת־תּוֹרַת־מֹשֶׁה וְאֶת־הַבְּרִית
אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם יהוה עַל־הַר־סִינַי (11) אַתָּה הוּא אֱלֹהֵי־יְשׁוּעָתִי[4]
וְאֵין כָּמוֹךָ (12) אָמַר מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֵין כָּמוֹךָ אִישׁ חָכָם
בְּכָל־הָאָרֶץ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת (13) רָאָה הַמֶּלֶךְ כִּי טוֹבָה[5] עֲצַת־
הַנָּבִיא (14) אַתָּה שָׁלַחְתָּ בְרָכָה בִּפְרִי־אַדְמָתֵנוּ (15) קָרָא עָשָׂו
בְּקוֹל גָּדוֹל, לָקַח יַעֲקֹב אֶת־בִּרְכָתִי מִמֶּנִּי (16) שָׁמַרְתִּי אֶת־
תּוֹרָתְךָ כָּל־הַיָּמִים וּבְדֶרֶךְ־אֱלֹהִים[3] אֲחֵרִים לֹא הָלַכְתִּי[6] (17) נָתַן
אֱלֹהִים אֶת־יִרְאַת־יַעֲקֹב עַל־כָּל־אַנְשֵׁי־הָעִיר (18) בַּלַּיְלָה[7] הַהוּא
הִבְדִּיל יהוה בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרַיִם[6] (19) קְדוֹשָׁה לִי הָעִיר
הַזֹּאת, כִּי בָהּ בָּחַרְתִּי לְשָׁמִי[8]

1. Toto je to slovo, které mluvil Hospodin ke svému prorokovi. – 2. Toto je to město, které sis (= co jsi je)[9] zvolil pro svůj chrám. – 3. Toto (= tito) jsou ti mužové, které poslal Mojžíš do země Kanaán (tvar v pauze, viz cv. 8). – 4. Bůh ti dal tento zákon na hoře Sinaj (tvar v pauze). – 5. Mluvil Mojžíš všechna tato slova k (ל nebo אֶל) izraelským představitelům v Egyptě (= egyptské zemi, tvar v pauze). – 6. Není nad tebe (= jako ty) na nebesích i na (= v) zemi. – 7. Požehnání Hospodinovo (je) nad vaší zemí (= půdou), neboť jste zachovávali jeho zákon. – 8. Poslal král jiné muže k (אֶל) prorokovi, ale on (= a) nepřišel. – 9. V tom městě žili velmi zlí lidé (= muži), kteří neznali Mojžíšův zákon. – 10. Chovali jsme v paměti (= pamatovali jsme na) slova svatého zákona a tvou smlouvu jsme zachovávali (tento slovosled) (po) všechny dny. – 11. Co je to za sen (= co je tento sen), který jsem slyšel? – 12. V tobě je naše spása, Hospodine, a ne v jiných bozích. – 13. Volali představitelé k Mojžíšovi: „Není chleba pro lid.“ – 14. Chodili po cestě bohů té země a můj zákon neměli na paměti (= nepamatovali). – 15. Dal ti

[3] „bohy“, jak je patrné ze souvislosti.

[4] Smysl zde je „můj Bůh spásy“, totiž „můj zachraňující Bůh“. Viz dodatek 5.

[5] Doplňte „je“.

[6] Viz vysvětl. 33.1.

[7] Toto podstatné jméno je maskulinum; nepřízvučná koncovka prodlužuje slovo לַיִל. Upozornění: Koncovka ה֫ sg. f. je přízvučná.

[8] Viz kap. 37.

[9] Viz kap. 61.

Hospodin celou[10] tuto dobrou a velkou zemi, od těchto hor až k oné velké řece. – 16. Chodila jsi za cizími bohy a neměla jsi na paměti radu mého proroka. – 17. Nebylo proroka jako on (= nebyl jako on prorok) v celém Izraeli, který (by) znal Hospodina. – 18. Seslal jsem své požehnání na (עַל) tvou zemi (= půdu), neboť můj zákon je s tebou (po) celý (= všechen) den.

34. AKTIVNÍ PŘÍČESTÍ

základ	příčestí	sg. m.	sg. f.	pl. m.	pl. f.
שָׁמַר	střežící	שֹׁמֵר	שֹׁמֶרֶת nebo שֹׁמְרָה	שֹׁמְרִים	שֹׁמְרוֹת
יָשַׁב	sedící	יֹשֵׁב	יֹשֶׁבֶת nebo יֹשְׁבָה	יֹשְׁבִים	יֹשְׁבוֹת
הָלַךְ	jdoucí	הֹלֵךְ	הֹלֶכֶת nebo הֹלְכָה	הֹלְכִים	הֹלְכוֹת

Aktivní (činné) příčestí[1] má ḥôlem a cērê (◌ֵ) pro sg. m., k němuž se přidává koncovka pro sg. f.: ◌ֶת (někdy ◌ָה), pro pl. m. ◌ִים a pro pl. f. koncovka ◌וֹת. Přítomný čas „ten muž střeží“ vyjádří hebrejština jako „ten muž je střežící“:

muž střeží	הָאִישׁ שֹׁמֵר[2]	muži střeží	הָאֲנָשִׁים שֹׁמְרִים
žena střeží	הָאִשָּׁה שֹׁמֶרֶת	ženy střeží	הַנָּשִׁים שֹׁמְרוֹת
ty (m.) střežíš	אַתָּה שֹׁמֵר	my (m.) střežíme	אֲנַחְנוּ שֹׁמְרִים

Na příčestí se můžeme dívat jako na slovesné přídavné jméno, které souhlasí v čísle i rodu s příslušným podstatným jménem nebo zájmenem. Ačkoliv v češtině vyjadřuje přítomný čas (viz uvedené příklady), naznačuje spíše stav trvalé aktivity, a proto má širší užití, např.:

הָאִישׁ הַשֹּׁמֵר je doslovně „ten střežící muž“, což můžeme přeložit buď

a) „muž, který střeží“, je-li tu vztah k přítomnému času, anebo

b) „muž, který střežil“, je-li ze souvislosti patrný vztah k minulosti. Příčestí se členem tedy může nahrazovat vztažnou větu;

c) zastarale lze užít i přechodníku přítomného „střeže“ (pozn. překladatele).

33.10 כֹּל (s maqqēf כָּל־) je podstatné jméno s významem „celek“, „všechno“. Výraz „tato celá zem“ je v hebrejském myšlení „celek této země“. Jako předmět slovesa je tento výraz určitý, a proto je před ním אֶת־, např. אֶת־כָּל־הָאָרֶץ nebo אֵת כָּל־אֲשֶׁר.

34.1 Vysvětlivka překladatele: lat. *participium activum*; jde o pojem hebrejské mluvnice. Nesoulad s českou mluvnickou terminologií je dán jejím vývojem – např. v českých učebnicích němčiny se používá pojem *příčestí přítomné*.

34.2 Pořadí שֹׁמֵר הָאִישׁ klade důraz na příčestí, אִישׁ שֹׁמֵר značí „(nějaký) muž (který) střeží.“

Poznámka: Je-li poslední souhláska základu laryngála[3], např. שָׁמַע „slyšet“, je příčestí sg. m. שֹׁמֵעַ (nikoliv שֹׁמֶע). Paṭaḥ pod ע je paṭaḥ vplížené (viz kap. 12.4). V ženském rodu שֹׁמַעַת (nikoliv שֹׁמֶעֶת) je dvakrát paṭaḥ místo sᵊgôl, protože laryngály (v našem případě ע) dávají přednost samohlásce paṭaḥ pod sebou a dokonce i před sebou (viz kap. 12.2). Podobně příčestí „znající“ od slovesa יָדַע „znal, věděl“ je v sg. m. יֹדֵעַ (též „znalec“) a v sg. f. יֹדַעַת (též „znalkyně“).

35. STARÁ AKUZATIVNÍ KONCOVKA הָ

Archaická hebrejština patrně měla (jako klasická arabština) tři pádové koncovky: pro nominativ koncovku *u*, pro genitiv koncovku *i* a pro akuzativ koncovku *a*. V biblické hebrejštině nominativní a genitivní koncovka zanikla[1], ale akuzativní koncovka zůstala, aby označovala nikoliv předmět u přechodného slovesa, ale směr:

Egypt	מִצְרַיִם	do Egypta	מִצְרַיְמָה
město	הָעִיר	do města	הָעִירָה
nebesa	הַשָּׁמַיִם	do nebes	הַשָּׁמַיְמָה
tam (kde?)	שָׁם	tam (kam?)	שָׁמָּה

Koncovku הָ vyjadřující směr lze užít jen u omezeného počtu podstatných jmen, která poznáme z praxe (např. שְׁאֹלָה, הַמִּדְבָּרָה, אַרְצָה, הָהָרָה); ale i „do města“, „do pouště“ bývá vyjádřeno jinak (např. s אֶל) – pozn. překl. *Přízvuk se nepřesouvá na novou slabiku,* ale zůstává na slabice původní.

CVIČENÍ 10

spravedlivý	צַדִּיק	maso, tělo	בָּשָׂר	jinoch	נַעַר
zlovolný	רָשָׁע	anděl, posel	מַלְאָךְ	stál	עָמַד
podsvětí, šeol *(f. bez čl.)*	שְׁאוֹל	poušť	מִדְבָּר	sestoupil	יָרַד
				běda *(komu)*	אוֹי (ל)

[34.3] Ale po א je např. „volající“ v sg. m. קֹרֵא, sg. f. by byl קֹרֵאת, pl. je pravidelný – vysvětl. překl.
[35.1] *u* ve jménech jako שְׁמוּאֵל je snad pozůstatkem starého nominativu, ale pozůstatky genitivního *i* jsou sporné.

Upozornění: Plurál od הָיָה „byl“ je הָיוּ „byli“ i „byly“. Podobně
plurál od רָאָה „viděl“ je רָאוּ „viděli“ i „viděly“ a
plurál od עָשָׂה „dělal“ je עָשׂוּ „dělali“ i „dělaly“.
Je vidět, že všechna tato slovesa náležejí do stejné třídy.

(1) קוֹל קֹרֵא בַּמִּדְבָּר (2) הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם וּמֹשֵׁל בִּבְנֵי־
אָדָם (3) אֲנַחְנוּ קֹרְאִים אֶל־יהוה, וְהוּא שֹׁמֵעַ[2] אֶת־קוֹלֵנוּ
(4) צַדִּיק אַתָּה יהוה הַנּוֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר (5) הַיּוֹם הַזֶּה אָנֹכִי
לֹקֵחַ[2] אֹתְךָ הַשָּׁמְיְמָה (6) יֵצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הַמִּדְבָּרָה
(7) אַתָּה שֹׁמֵר אֶת־דֶּרֶךְ־הַצַּדִּיק, וְדֶרֶךְ הָרָשָׁע שְׁאֹלָה (8) יָדַד
יַעֲקֹב מִצְרַיְמָה כִּי לֹא הָיָה לֶחֶם בְּכָל־אֶרֶץ־כְּנָעַן (9) הַיּוֹם הַזֶּה
אַתֶּם כֹּרְתִים בְּרִית עִם־יהוה (10) הִנֵּה אַתָּה שֹׁלֵחַ[2] מַלְאָכִים
אֶל־מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא יָדַעְתָּ כִּי בֶאלֹהִים יְשׁוּעַת־יִשְׂרָאֵל (11) אוֹי
לָהֶם הָאֹכְלִים בָּשָׂר כָּל־הַיּוֹם וְאֶת־דְּבַר־יהוה לֹא עָשׂוּ (12) כֹּה
אָמַר יהוה, אָנֹכִי שֹׁלֵחַ[2] אֹתְךָ אֶל־הָעָם הָרָשָׁע הַזֶּה (13) הֹלְכוּ
בְנֵי־הַנְּבִיאִים בַּמִּדְבָּר כָּל־הַיּוֹם וּבָעֶרֶב בָּאוּ הָעִירָה (14) טוֹב
לַצַּדִּיק הַשֹּׁמֵר אֶת־תּוֹרַת־יהוה, וְאוֹי לָרָשָׁע הַהֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ־
אֱלֹהִים אֲחֵרִים (15) וּבַחֲלוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי־אֱלֹהִים
יֹרְדִים מִן־הַשָּׁמַיִם (16) אָנֹכִי בֹּחֵר בְּךָ כִּי טוֹב אַתָּה בְּעֵינֵי[3]־יהוה
(17) עֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע[4] בְּעֵינֵי־יהוה, כִּי לֹא הִבְדִּילוּ בֵּין
הַצַּדִּיק וּבֵין הָרָשָׁע (18) כָּל־בָּשָׂר יֹדְעַ[2] כִּי אַתָּה יהוה הַזּוֹכֵר
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל (19) בַּלַּיְלָה הַהוּא שָׁמַע הַנַּעַר וְהִנֵּה קוֹל קֹרֵא
שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל (20) הַיּוֹם הַזֶּה אֲנַחְנוּ עֹמְדִים עַל־הַר־הָאֱלֹהִים
וְשֹׁמְעִים אֶת־קוֹל־יהוה יֹצֵא מִשָּׁמַיִם (21) אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר־סִינַי (22) הָיָה הָאָדָם

[2] Viz poznámku v kap. 34.
[3] V. st. plurálu od עַיִן.
[4] „to (co bylo) zlé“.

כִּי־אֱלֹהִים יֹדֵעַ֙[5] טוֹב וָרָע׃ (23) שָׁמַע הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּהָר כִּי יָצָא יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם

1. Sestoupili Jakubovi synové do Egypta, neboť slyšeli, že je (= byl) chléb v Egyptě. – 2. Hle, já s[6] tebou dnes (= tento den) uzavírám smlouvu (slovosled). – 3. Král viděl (ty) syny proroků stojící na (ב) cestě, a Samuel (byl) v jejich čele (= hlavě). – 4. Běda vám, kteří chodíte po (ב) cestě cizích bohů, neboť není mezi vámi (= ve vás) muže, který by znal (= zná) slovo Hospodinovo. – 5. Máš na paměti spravedlivé (pl. m. bez čl.), neboť ty jsi spravedlivý. – 6. Vykřikl jinoch hlasitě (= [ב] velkým hlasem): „Moje hlava, moje hlava.“ – 7. A (jedna) velká řeka vytékala (= vycházející) ze zahrady. – 8. A ve svém snu uviděl král velmi veliký strom stojící na zemi (= půdě) a jeho koruna (= hlava) (byla) v nebesích. – 9. Posílám svého anděla s tebou do této veliké pouště. – 10. Bože veškerenstva (= veškerého těla), který slyšíš hlas svého lidu, voláme k tobě (אֵלֶיךָ – viz kap. 47, nebo = na [ל]), neboť víme (pf.), že v tobě je naše spása. – 11. Zvědové, které Mojžíš poslal do země (אַרְצָה nebo אֶרֶץ s אֶל) Kanaán, stanuli na vrcholu (= hlavě) hory. – 12. Toto pravil Hospodin Šalomounovi, králi Izraele: „Jsi zlovolný, neboť jsi neměl na paměti slova mého zákona, neboť sis (= jsi sobě – kap. 26) vzal manželky z (čl.) pohanských národů.“ – 13. Vy říkáte, že jste muži spravedliví a že jste přišli (= sestoupili) do Egypta z Kanaánu, protože není chleba v té zemi, ale (= a)[7] já říkám, že jste zvědové. – 14. Jakub poslal posly k Ezauovi na (tu) horu[8]. – 15. V onen den jste řekli: „Vzpomínáme (pf.) na chléb, který jsme jedli v Egyptě, ale[7] v této veliké poušti není chleba.“ – 16. Veliký jsi ty, Hospodine, který (čl.) vládneš nad nebesy a nad zemí. – 17. Muž Boží sestoupil s (מִן) hory do města, podle (= jak) slova Hospodinova.

36. PLURÁL PODSTATNÝCH JMEN S PŘÍPONAMI

Poznámka: K plurálu podstatných jmen se připojují přípony (viz sloupec 5) s jôḏ (י), které je (s výjimkou 1. os. sg. a 2. os. sg. f.) němé. V předklasické hebrejštině bylo jôḏ plnou souhláskou ve všech příponách plurálu podstatných jmen. Toto jôḏ odlišuje tvary v plurálu od tvarů v singuláru, zvláště v textech bez vokalizace:

35.5 Viz poznámku v kap. 34.
35.6 Viz vysvětl. 27.1.
35.7 Spojka ו – viz vysvětl. 21.1.
35.8 Doslova „do hory“.

maskulina

1.		2.	
koně (s. st.)	סוּסִים	slova (s. st.)	דְּבָרִים
koně (v. st.)	סוּסֵי	slova (v. st.)	דִּבְרֵי
mí koně	סוּסַי	moje slova	דְּבָרַי
tví (m.) koně	סוּסֶיךָ	tvá (m.) slova	דְּבָרֶיךָ
tví (f.) koně	סוּסַיִךְ	tvá (f.) slova	דְּבָרַיִךְ
jeho koně	סוּסָיו	jeho slova	דְּבָרָיו
její koně	סוּסֶיהָ	její slova	דְּבָרֶיהָ
naši koně	סוּסֵינוּ	naše slova	דְּבָרֵינוּ
vaši (m.) koně	סוּסֵיכֶם	vaše (m.) slova	דִּבְרֵיכֶם
vaši (f.) koně	סוּסֵיכֶן	vaše (f.) slova	דִּבְרֵיכֶן
jejich (m.) koně	סוּסֵיהֶם	jejich (m.) slova	דִּבְרֵיהֶם
jejich (f.) koně	סוּסֵיהֶן	jejich (f.) slova	דִּבְרֵיהֶן

feminina

3.		4.	
zákony (s. st.)	תּוֹרוֹת	požehnání (s. st.)	בְּרָכוֹת
zákony (v. st.)	תּוֹרוֹת	požehnání (v. st.)	בִּרְכוֹת
mé zákony	תּוֹרוֹתַי	má požehnání	בִּרְכוֹתַי
tvé (m.) zákony	תּוֹרוֹתֶיךָ	tvá (m.) požehnání	בִּרְכוֹתֶיךָ
tvé (f.) zákony	תּוֹרוֹתַיִךְ	tvá (f.) požehnání	בִּרְכוֹתַיִךְ
jeho zákony	תּוֹרוֹתָיו	jeho požehnání	בִּרְכוֹתָיו
její zákony	תּוֹרוֹתֶיהָ	její požehnání	בִּרְכוֹתֶיהָ
naše zákony	תּוֹרוֹתֵינוּ	naše požehnání	בִּרְכוֹתֵינוּ
vaše (m.) zákony	תּוֹרוֹתֵיכֶם	vaše (m.) požehnání	בִּרְכוֹתֵיכֶם
vaše (f.) zákony	תּוֹרוֹתֵיכֶן	vaše (f.) požehnání	בִּרְכוֹתֵיכֶן
jejich (m.) zákony	תּוֹרוֹתֵיהֶם	jejich (m.) požehnání	בִּרְכוֹתֵיהֶם
jejich (f.) zákony	תּוֹרוֹתֵיהֶן	jejich (f.) požehnání	בִּרְכוֹתֵיהֶן

5.		6.		7.	
přípony plurálu podstatných jmen		synové (s. st.)	בָּנִים	otcové (s. st.)	אָבוֹת
mí, mé, má	־י	synové (v. st.)	בְּנֵי	otcové (v. st.)	אֲבוֹת
tví, tvé, tvá (m.)	־יךָ	mí synové	בָּנַי	mí otcové	אֲבוֹתַי
tví, tvé, tvá (f.)	־יִךְ	tví (m.) synové	בָּנֶיךָ	tví (m.) otcové	אֲבוֹתֶיךָ
jeho	־יו	atd.		atd.	
její	־יהָ	vaši (m.) synové	בְּנֵיכֶם	vaši (m.) otcové	אֲבוֹתֵיכֶם
naši, naše	־ינוּ	atd.		atd.	
vaši, vaše (m.)	־יכֶם				
vaši, vaše (f.)	־יכֶן				
jejich (m.)	־יהֶם				
jejich (f.)	־יהֶן				

8.		9.		10.	
Bůh (s. st.)	אֱלֹהִים	muži (s. st.)	אֲנָשִׁים	ženy (s. st.)	נָשִׁים
Bůh (v. st.)	אֱלֹהֵי	muži (v. st.)	אַנְשֵׁי	ženy (v. st.)	נְשֵׁי
můj Bůh	אֱלֹהַי	mí muži	אֲנָשַׁי	mé ženy	נָשַׁי
tvůj (m.) Bůh	אֱלֹהֶיךָ	tví (m.) muži	אֲנָשֶׁיךָ	tvé (m.) ženy	נָשֶׁיךָ
atd.		atd.		atd.	
váš (m.) Bůh	אֱלֹהֵיכֶם	vaši (m.) muži	אַנְשֵׁיכֶם	vaše (m.) ženy	נְשֵׁיכֶם
atd.		atd.		atd.	

סוסך	může znamenat	סוּסֶךָ nebo סוּסֵךְ	„tvůj kůň“, zatímco
סוסיך	může znamenat	סוּסֶיךָ nebo סוּסַיִךְ	„tví koně“. Podobně
סוסו	je	סוּסוֹ	„jeho kůň“, ale סוסיו je סוּסָיו „jeho koně“,
סוסנו	je	סוּסֵנוּ	„náš kůň“, ale סוסינו je סוּסֵינוּ „naši koně“.

Sloupce 1 a 3 představují nejjednodušší tvar pl. m. a f. podst. jmen.

Sloupce 2 a 4 představují typy pl. m. a f. podst. jmen, v nichž je v první slabice šᵊwā’ místo qāmec a z uvozujícího šᵊwā’ se následně stane ḥîreq (viz kap. 23. 3).

Sloupec 7: אָבוֹת je pl. m., ale má podobu pl. f.

Sloupec 8: אֱלֹהִים je významem singulár, znamená-li Boha Izraele (a má i sloveso v sg.), ale tvarově je to plurál.

Sloupec 9: je obdobou sloupce 2 – první písmeno je laryngála. Když je v první slabice šᵊwā' místo qāmec, složené šᵊwā' pod laryngálou se prodlouží na příslušnou krátkou samohlásku (viz kap. 23. 3).

Sloupec 10: נָשִׁים je pl. f., ale má podobu pl. m. – jako má podle sloupce 7 jméno vpravdě mužské v pl. ženskou příponu, tak zde jméno „nejvíce" ženské má příponu mužskou. Obě tato podstatná jména jsou nepravidelná.

Poznámky:

1. Těžké přípony כֶם, כֶן, הֶם, הֶן se připojují k vázanému stavu (viz kap. 25. 3).

2. Duál přijímá tytéž přípony jako plurál: יָדַיִם „ruce", odtud יָדַי, יָדֶיךָ atd.

37. NĚKTERÁ NEPRAVIDELNÁ PODSTATNÁ JMÉNA S PŘÍPONAMI

	singulár			plurál		
	s. st.	v. st.	s příponami	s. st.	v. st.	s příponami
otec	אָב	אֲבִי	אָבִיו, אָבִיךָ, אָבִי	אָבוֹת	אֲבוֹת	אֲבוֹתַי
syn	בֵּן	בֶּן־	בְּנוֹ, בִּנְךָ, בְּנִי	בָּנִים	בְּנֵי	בָּנַי
dcera	בַּת	בַּת	בִּתּוֹ, בִּתְּךָ, בִּתִּי	בָּנוֹת	בְּנוֹת	בְּנוֹתַי
bratr	אָח	אֲחִי	אָחִיו, אָחִיךָ, אָחִי	אַחִים	אֲחֵי	אַחַי
žena	אִשָּׁה	אֵשֶׁת	אִשְׁתּוֹ, אִשְׁתְּךָ, אִשְׁתִּי	נָשִׁים	נְשֵׁי	נָשַׁי
dům	בַּיִת	בֵּית	בֵּיתוֹ, בֵּיתְךָ, בֵּיתִי	בָּתִּים[1]	בָּתֵּי[1]	בָּתַּי[1]
jméno	שֵׁם	שֵׁם־, שֵׁם	שְׁמוֹ, שִׁמְךָ, שְׁמִי	שֵׁמוֹת	שְׁמוֹת	שְׁמוֹתַי

Upozornění: Seznam nepravidelných podstatných jmen je uveden také na konci knihy v tab. 15; viz též hebrejsko-český slovník na s. 305.

37.1 Viz kap. 7.3, upozornění.

38. VLASTNICTVÍ

V hebrejštině neexistuje slovo, které by odpovídalo českému „měl, má“, a vlastnický vztah *v daném čase* se v různých časech vyjadřuje takto: „mám (nemám) syna, (ne)patří mi syn“ se řekne hebrejsky „jest (není) mi syn“.

mám syna	יֵשׁ לִי בֵּן	měl jsem syna	הָיָה לִי בֵּן
nemám syna	אֵין לִי בֵּן	měl jsem syny	הָיוּ לִי בָּנִים
mám syny	יֵשׁ לִי בָּנִים	neměl jsem syna	לֹא הָיָה לִי בֵּן
nemám syny	אֵין לִי בָּנִים	budu mít syna	יִהְיֶה לִי בֵּן
		budu mít syny (kap. 41)	יִהְיוּ לִי בָּנִים
ten muž má syna	יֵשׁ לָאִישׁ בֵּן,	nebudu mít syna	לֹא יִהְיֶה לִי בֵּן
muž, který měl syna	הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה לוֹ בֵּן		
		Jakubův syn	הַבֵּן (אֲשֶׁר) לְיַעֲקֹב

Poznámky:

1. יֵשׁ a אֵין (v. st. od אַיִן) byla původně *podstatná jména* znamenající „existenci“ a „ne-existenci“, a proto se jich užívá s oběma čísly i rody. Následuje-li po nich předložka לְ, označují přítomné vlastnictví.

2. Vlastnictví v minulosti (budoucnosti) se vyjadřuje slovesem הָיָה (יִהְיֶה), které musí souhlasit s podmětem v čísle a rodě, a předložkou לְ – zápor pak pomocí לֹא; vlastnictví bez zřetele na čas vázaným stavem (viz kap. 23).

CVIČENÍ 11

Ráchel	רָחֵל	faraon *(bez čl.)*	פַּרְעֹה	tázal se, žádal	שָׁאַל
Lában	לָבָן	ovce *(m. i f.)*	צֹאן[1]	sloužil Lábanovi za	עָבַד אֶת־לָבָן ב
Josef	יוֹסֵף	voda *(s. st.)*	מַיִם	bude, stane se	יִהְיֶה
proč	לָמָּה	voda *(v. st.)*	מֵי	má starší dcera	בִּתִּי הַגְּדוֹלָה

(1) אָמַר הַנַּעַר אֶל־הַנָּבִיא אֵין לָאִשָּׁה הַזֹּאת בֵּן וְאִישָׁהּ זָקֵן מְאֹד (2) שָׁלַחְתִּי אֶת־נְבִיאַי אֶל־הָעָם הָרָשָׁע הַזֶּה וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־דִּבְרֵיהֶם אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בִשְׁמִי (3) הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר־סִינַי

[1] Toto je plurál, podobně jako שָׁמַיִם.

וְלֹא הָיָה מַיִם לַצֹּאן אֲשֶׁר עִמָּם (4) אָמְרוּ בְּנֵי־יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף
יֵשׁ לָנוּ אָב זָקֵן בְּאֶרֶץ־כְּנַעַן, וְלֹא יָדַעְנוּ כִּי הוּא הַמֹּשֵׁל בְּכָל־
אֶרֶץ־מִצְרָיִם (5) לָקַח שְׁלֹמֹה אֶת־בַּת־פַּרְעֹה לוֹ לְאִשָּׁה (6) אָמְרוּ
אַנְשֵׁי־הַמָּקוֹם יָדַעְנוּ[2] אֶת־לָבָן, וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ עִם־הַצֹּאן אֲשֶׁר
לְאָבִיהָ (7) שָׁאַל יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־מִי אַתְּ, אָמְרָה רָחֵל
בַּת־לָבָן אָנֹכִי (8) עָבַד יַעֲקֹב אֶת־לָבָן בִּרָחֵל, וְהוּא נָתַן לוֹ
אֶת־בִּתּוֹ הַגְּדוֹלָה לְאִשָּׁה תַּחַת[3] רָחֵל (9) אַתָּה אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ
עַמֶּךָ[4] אַתָּה אָבִינוּ וַאֲנַחְנוּ בָנֶיךָ (10) קָרָא פַרְעֹה לְכָל־זִקְנָיו
וּלְכָל־חֲכָמָיו, וּלְעֵינֵיהֶם עָשָׂה מֹשֶׁה כְּכֹל[5] אֲשֶׁר אָמַר יהוה
(11) אֵלֶּה שְׁמוֹת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרְדוּ מִצְרַיְמָה אֶל־יוֹסֵף
(12) לָא לָקַח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־כְּנַעַן, כִּי רָעוֹת[6] הָנָּה
בְּעֵינֵי־אָבִיו מְאֹד (13) לָמָּה לֹא אָמַרְתְּ לִי כִּי אִשְׁתְּךָ הִיא, וַאֲנִי
לֹא יָדַעְתִּי (14) אָמַר לָבָן אֶל־יַעֲקֹב, נָשֶׁיךָ בְּנוֹתַי הָנָּה וּבָנֶיךָ בָּנַי
וְצֹאנְךָ צֹאנִי וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ לִי הוּא (15) אָמַר יהוה אֶל־יַעֲקֹב,
שְׁמֶךָ יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל (16) קָרְאָה רָחֵל אֶת־שֵׁם־בְּנָהּ יוֹסֵף, כִּי
אָמְרָה יֹסֶף יהוה לִי בֵּן אַחֵר (17) אָמַר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה, הִנֵּה אָבִי
וְאַחַי וְנָשֵׁיהֶם וּבָנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְצֹאנָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ
מִצְרָיְמָה (18) רָאוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יהוה לְפַרְעֹה
וּלְמִצְרַיִם (19) אָנֹכִי יהוה אֱלֹהֶיךָ וְאָנֹכִי יָרַדְתִּי עַל־הַר־סִינַי
בְּיוֹם הַגָּדוֹל הַהוּא (20) לָמָּה יָשַׁבְתְּ בֶּעָפָר, בַּת־יִשְׂרָאֵל, כִּי
הָלְכוּ בָנַיִךְ אַחֲרֵי עֵינֵיהֶם וְגַם עָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
(21) וּמַה־שְׁאֵל[7] יהוה מִמֵּךְ, בֵּית־יַעֲקֹב

1. Synové Izraele sloužili kananejskému králi, neboť jednali zle v očích Hospodinových a neposlouchali slova (אֶל־) jeho zákona. – 2. Sloužil jsem ti (עָבְדְּךָ) za tvou dceru Ráchel (slovosled): proč jsi nedodržel svou smlouvu se mnou? – 3. Ty jsi Bůh našich otců, který mě chrání od všeho zlého (רָע). – 4. Nevěděl jsem, že

[2] Viz vysvětl. 30.3.
[3] „(na)místo“.
[4] Tvar v pauze má ʾaṯnāḥ (kap. 13.2b).
[5] „všechno tak, jak…“; dāgēš po samohlásce trvá – podobně u בְּבֹ a בְּפֹ.
[6] Rozumí se „byly“ (viz též vysvětl. 24.4).
[7] Zdůrazňující příčestí.

je jeho manželkou a že on je Boží prorok. – 5. Řekl Lában Jakubovi: „Proč jsi vzal mé bůžky z mého domu?“ – 6. Sestoupil Jakub do Egypta, on a jeho synové a jeho ženy a jeho ovce a všechno, co (bylo) jeho, k svému synu Josefovi, který vládl té zemi. – 7. Řekl jsi: „Hle, tvůj syn bude velkým mužem v zemi,“ ale já nemám syna a moje žena je velmi stará. – 8. Jejich bohové jsou ze dřeva (= stromu) a udělaly je (= které udělaly) lidské ruce. – 9. Jakub choval (= střežil) stáda, která (patřila) Ráchelinu otci Lábanovi. – 10. V ten den bude můj dům na vrcholu svaté hory, kterou jsem vyvolil pro své jméno. – 11. Ty, Hospodine, sídlíš v nebesích a víš, co mi udělali zlí (pl. m., tj. zlí lidé), ale já jsem spravedlivý v (těch) očích lidských synů. – 12. Nazval král jméno svého syna Šalomoun. – 13. Tvé oči viděly, že pro tebe zastavil (= odřízl ti) Hospodin (ty) vody řeky, neboť řekl: „Izrael bude mým (= mně) lidem (לְ – cv. 7).“ – 14. Budete mít (= bude vám) místo v mém chrámu pro mé svaté. – 15. Řekli Jakubovi synové: „Víme, že ty jsi ten, kdo vládne (ten vládnoucí) nad touto velikou zemí a že my jsme v tvé ruce.“ – 16. Toto jsem řekl svým prorokům, kteří mluvili mým jménem (בְּ): „Proč jste neuposlechli jejich slov (אֶל־)?“ – 17. Řekla žena prorokovi: „Nežádala jsem syna od Hospodina, vždyť on mi ho vzal (= protože vzal ho ode mne).“ – 18. Veškerá požehnání Hospodinova sestoupila na vaši zem (= půdu), když (= כַּאֲשֶׁר) mluvil ten Boží muž.

39. IMPERFEKTUM PRAVIDELNÝCH SLOVES

Imperfektum obvykle označuje neukončený děj (nedokonavý vid českého slovesa). Prozatím ho můžeme volně překládat českým budoucím časem.

on bude střežit	יִשְׁמֹר	on bude soudit	יִשְׁפֹּט[1]
ona bude střežit	תִּשְׁמֹר	ona bude soudit	תִּשְׁפֹּט
ty (m.) budeš střežit	תִּשְׁמֹר	ty (m.) budeš soudit	תִּשְׁפֹּט
ty (f.) budeš střežit	תִּשְׁמְרִי[2]	ty (f.) budeš soudit	תִּשְׁפְּטִי
já budu střežit	אֶשְׁמֹר	já budu soudit	אֶשְׁפֹּט
oni budou střežit	יִשְׁמְרוּ[2]	oni budou soudit	יִשְׁפְּטוּ
ony budou střežit	תִּשְׁמֹרְנָה	ony budou soudit	תִּשְׁפֹּטְנָה
vy (m.) budete střežit	תִּשְׁמְרוּ[2]	vy (m.) budete soudit	תִּשְׁפְּטוּ
vy (f.) budete střežit	תִּשְׁמֹרְנָה	vy (f.) budete soudit	תִּשְׁפֹּטְנָה
my budeme střežit	נִשְׁמֹר	my budeme soudit	נִשְׁפֹּט

[1] Všimněme si slabého dāgēš v פ.

[2] Někdy s ו; např. (Ex 3, 12) תַּעַבְדוּן – vysvětl. překl.

Zatímco *perfektum* je tvořeno *příponami, imperfektum* se tvoří *předponami a příponami.* To lze vysvětlit tak, že v perfektu je ukončený děj považován za hlavní myšlenku (a proto je uveden dříve) a jeho provedení je upřesněno zájmennou částicí (tj. vlastníkem činnosti), která následuje. V imperfektu – neukončeném ději – se naopak vlastník činnosti zdá být hlavní myšlenkou (vyjádřeno dříve) a děj je pouze upřesněním záměru jednajícího.

Předpony imperfekta jsou אֵיתָן (pro zapamatování slouží slovo אֵיתָן „pevný, stálý, trvalý, se stále tekoucí vodou"). Jejich použití pro jednotlivé osoby, čísla a rody je patrné z uvedené tabulky. Plurál m. končí na וּ, pl. f. na נָה:

3. os. sg. m.	יִשְׁמֹר	3. os. pl. m.	יִשְׁמְרוּ
2. os. sg. m.	תִּשְׁמֹר	2. os. pl. m.	תִּשְׁמְרוּ
3. os sg. f.	תִּשְׁמֹר	3. os. pl. f.	תִּשְׁמֹרְנָה
2. os sg. f.	תִּשְׁמְרִי	2. os. pl. f.	תִּשְׁמֹרְנָה

Jen ze souvislosti lze rozeznat 3. os. sg. f. od 2. os. sg. m. a 3. os. pl. f. od 2. os. pl. f.

40. ROZKAZOVACÍ ZPŮSOB

Rozkazovací způsob je nejkratším tvarem slovesa a vypadá jako imperfektum bez předpony:

střež (m.)	שְׁמֹר	suď (m.)	שְׁפֹט
střež (f.)	שִׁמְרִי[1]	suď (f.)	שִׁפְטִי[2]
střezte (m.)	שִׁמְרוּ[1]	suďte (m.)	שִׁפְטוּ[2]
střezte (f.)	שְׁמֹרְנָה	suďte (f.)	שְׁפֹטְנָה

41. ZÁPORNÝ ROZKAZ NEBOLI ZÁKAZ

Záporný rozkaz neboli zákaz se vyjadřuje známým „Nebudeš …", „Nebudete …", tj. pomocí *záporky a imperfekta; nikdy se neužívá rozk. způsobu.*

„Nebudeš (m.) střežit" je

1. לֹא תִשְׁמֹר pro trvalý zákaz, a
2. אַל תִּשְׁמֹר pro bezprostřední zákaz (teď).

40.1 Vzniklé z שִׁמְרִי a שִׁמְרוּ; to vysvětluje vynechání dāgēš např. u רְדִפוּ (pozn. v kap. 8.1).

40.2 Vzniklé z שִׁפְטִי a שִׁפְטוּ.

Poznámka: Jak bude uvedeno dále (kap. 55 bod 2 a 3), v jednom případě u pravidelných sloves a častěji u slabých sloves má imperfektum kratší tvar. Při vyjádření bezprostředního zákazu se אַל používá s tímto kratším tvarem imperfekta – pokud existuje.

CVIČENÍ 12

soud; právo, výnos	מִשְׁפָּט	tvář *(pl.)*	פָּנִים
soudil, stíhal *soudně*	שָׁפַט	před *(tj. před tváří)*	לִפְנֵי־
spravedlnost	צֶדֶק	přede mnou	לְפָנַי
pravda	אֱמֶת	(pro)následoval	רָדַף
sobota	שַׁבָּת	stíhal *koho*, hnal se za, šel za *někým*	רָדַף אַחֲרֵי
		též prostřednictvím Mojžíše	בְּיַד־מֹשֶׁה

Upozornění: Plurál od הָיָה „byl“ je הָיוּ „byli“ i „byly“.
Plurál od יִהְיֶה „bude“ je יִהְיוּ „budou“. Podobně
plurál od רָאָה „viděl“ je רָאוּ „viděli“ i „viděly“ a
plurál od יִרְאֶה „bude vidět“ je יִרְאוּ „budou vidět“.

(1) דִּבֶּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה׃ (2) וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם׃ (3) וְגַם הֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם אֲשֶׁר גָּרוּ בָהּ׃ (4) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי׃ (5) לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים׃ (6) וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם׃ (7) וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי יְהוָה׃ (8) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה׃ (9) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ (10) בֹּא דַבֵּר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וִישַׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ׃

[1] Tvar v pauze.
[2] הִנֵּה přijímá přípony: místo הִנְנִי je הִנֵּנִי (také הִנֶּנִּי a הִנֵּנִי) „hle, já“, הִנְּךָ „hle, ty“.

הָעִיר הַמְדֻבָּרָה (11) אַל־תִּשָּׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־פַּרְעֹה, כִּי לֹא
בְמִצְרַיִם יְשׁוּעַת־יִשְׂרָאֵל (12) אוֹי לָכֶם הָרוֹדְפִים אֶת־הַצַּדִּיק,
וְיִרְאַת־יהוה אֵין בָּכֶם (13) מַה־בֶּן־אָדָם כִּי תִזְכֹּר אֹתוֹ
(14) עִמְדוּ לִפְנֵי־יהוה בִּירָאָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ בֶּאֱמֶת (15) לֹא יִהְיוּ
לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְפָנָי[3][4] (16) כָּרַת אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם אֶת־מֵי־
הַנָּהָר (17) אָנֹכִי שֹׁלֵחַ אֶת־מַלְאָכִי לִפְנֵיכֶם וְהוּא יִשְׁמֹר אֶתְכֶם
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתֶּם הֹלְכִים (18) שִׁפְטוּ, הַשָּׁמַיִם[5], בֵּינִי וּבֵין עַמִּי,
כִּי אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ (19) בַּיּוֹם הַהוּא אֶשְׁפֹּט אֶת־הָעִיר הָרְשָׁעָה
הַזֹּאת, כִּי אֵין בָּהּ מִשְׁפָּט (20) מִשְׁפְּטִי צֶדֶק וֶאֱמֶת (21) אוֹי לָהֶם
הָאֹמְרִים לָמָּה תִקְרְאוּ בְשֵׁם־יהוה

1. Ty, Pane, mě budeš střežit ode všeho zla, vždyť jsem chodil před tebou ve spravedlnosti a (doplňte „v“) pravdě. – 2. Toto jsou výnosy (= soudy), které dal Mojžíš synům Izraele na Sinajské poušti. – 3. Suď mě spravedlivě (= ve spravedlnosti), vždyť jsem spravedlivý. – 4. Mějte na paměti slova mého zákona a zachovávejte mou smlouvu po všechny dny, kdy (= které) (budete) v zemi, kterou vám dávám. – 5. Ty budeš vládnout nad tímto lidem spravedlivě jako tvůj otec před tebou. – 6. Kdo jsem já, že bych měl soudit (= budu soudit) tvůj lid? – 7. Proč, Hospodine, mě chceš (= budeš) pronásledovat ve dne (doplňte „a“) v noci? – 8. Řekněte: „Není (nikdo tak) svatý jako Hospodin, náš Bůh, který sídlí v nebesích a vládne nad (těmi) lidskými syny spravedlivě.“ – 9. Tvůj zákon je pravda a tvé slovo je pravda. – 10. Řekli muži toho města Jakubovi: „Uzavři smlouvu mezi tebou a námi, mezi svými syny a našimi syny.“ – 11. Připomeň si ten den, kdy (= který) jsi stál na hoře Sinaj před Hospodinem, svým Bohem. – 12. Synové Izraele uchovávali sobotu (den sobotní) po všechny dny toho proroka. – 13. Slyš (f.) slovo Hospodinovo, které mluvil, dcero izraelská. – 14. Budeš hnát zlovolníky do podsvětí (akuz. konc.), ale ty, kdo tě mají na paměti[6], zachováš. – 15. Jedno právo budeš mít (= bude tobě) pro dobré a pro zlé. – 16. Tak pravil Hospodin: „Nebudeš vládnout nad Izraelem, neboť jsi zlý v očích Hospodinových.“ – 17. Nestíhej (= nežeň se za) ty muže, neboť jsou v horách.

[3] Tvar v pauze.
[4] Viz slovní zásobu cv. 12. V Ex 20, 3 i Dt 5, 7 je עַל־פָּנַי a sloveso v sg. – vysvětl. překl.
[5] Vokativ je zde vyjádřen členem.
[6] Použijte příčestí pl. m. se členem.

42. INFINITIVY

V hebrejštině jsou dva infinitivy:

1. samostatný infinitiv: שָׁמוֹר, שָׁפוֹט a
2. vázaný infinitiv: שְׁמֹר, שְׁפֹט.

Infinitiv je slovesné podstatné jméno (česky např. vidění, cestování atd.).

1. Samostatný infinitiv má ve větě tuto úlohu:

střežil	שָׁמַר	opravdu (pečlivě) střežil, doslovně „střežením střežil“	שָׁמוֹר שָׁמַר
		(stále) střežil	שָׁמַר שָׁמוֹר
bude střežit	יִשְׁמֹר	bude opravdu (pečlivě) střežit	שָׁמוֹר יִשְׁמֹר
		bude (stále) střežit	יִשְׁמֹר שָׁמוֹר

Samostatný infinitiv, bezprostředně předcházející určitý slovesný tvar, vyjadřuje zdůraznění (opravdu, vskutku, jistě, pevně, nyní už, [teď] tedy, zcela), a pokud bezprostředně následuje po určitém slovesném tvaru, vyjadřuje trvání[1].

2. Vázaný infinitiv s předložkou ל vyjadřuje totéž co český infinitiv[2]: לִשְׁמֹר „střežit“ (srov. angl. „to keep“ nebo něm. „zu hüten“), לִמְשֹׁל „vládnout“, לִשְׁפֹּט „soudit“[3].

Poznámka: Je-li třetí základová souhláska laryngála (jako שָׁמַע „slyšel“), mají pod ní oba infinitivy (שָׁמֹעַ a שְׁמֹעַ) vplížené paṭaḥ (kap. 12.4).

43. TÁZACÍ הֲ

Jednoduchá otázka je uvedena předponovou částicí הֲ („zda?, což?“):

Střežil jsi	שָׁמַרְתָּ	Což jsi střežil, střežil jsi?	הֲשָׁמַרְתָּ
Nestřežil jsi	לֹא שָׁמַרְתָּ	Nestřežil jsi?, Což jsi (snad) nestřežil?	הֲלֹא שָׁמַרְתָּ[1]
Existuje	יֵשׁ	Existuje?	הֲיֵשׁ

42.1 Samostatný infinitiv se někdy užívá pro vyjádření rozkazovacího způsobu.

42.2 Užití vázaného infinitivu je uvedeno v kap. 60.

42.3 Z vázaného infinitivu שְׁפֹט s předložkou ל vznikne לִשְׁפֹּט. פ má nyní slabé dāgēš – šᵊwā’ je němé (kap. 8.1). K této změně dochází jen u předložky ל, protože toto spojení se považuje za jediné slovo. S předložkou ב však vznikne בִּשְׁפֹט – šᵊwā’ je znělé.

43.1 הֲלֹא se často překládá „přece, snad, zajisté, jistě“. הֲלֹא שָׁמַרְתָּ může znamenat „Přece, jistě, … jsi střežil!“, jako očekávání kladné odpovědi.

Před jednoduchým šᵊwā' má tato částice tvar הַ: Víte? (m.) הַיְדַעְתֶּם a stejně tak před laryngálami: Není? הַאֵין, Nejsi? (m.) הַאַתָּה s výjimkou, kdy laryngála má qāmec – tehdy je to tvar הָ jako např. Je mocný? הֲעָצוּם הוּא.

CVIČENÍ 13

příkaz, přikázání	מִצְוָה	mír, pokoj	שָׁלוֹם	vede se dobře (komu)	שָׁלוֹם(לְ)
příkazy	מִצְוֹת[2]	slunce	שֶׁמֶשׁ	malý	קָטֹן, קָטָן
snil, měl sen	חָלַם	jestliže, zda	אִם	malá	קְטַנָּה
				malí, malé	קְטַנִּים, קְטַנּוֹת

(1) בָּא שְׁמוּאֵל הָעִירָה לִשְׁפֹּט אֶת־הָעָם, וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה לוֹ דִּבְרֵי־מִשְׁפָּט הָלַךְ אֶל־הַנָּבִיא (2) אָמְרוּ אַנְשֵׁי־הָעִיר הָרִשָׁעָה, בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־עִירֵנוּ וְהִנֵּה שָׁפוֹט יִשְׁפֹּט אֹתָנוּ (3) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף בְּנוֹ הַקָּטָן, מָה־הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתָּ הֲמָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ (4) בָּאוּ מַלְאָכִים מֵעָרֵי־כְנַעַן לִכְרוֹת בְּרִית־שָׁלוֹם עִם־יִשְׂרָאֵל (5) שָׁאַל אֹתָהּ הַנָּבִיא, הֲשָׁלוֹם לָךְ, הֲשָׁלוֹם לְאִישֵׁךְ, הֲשָׁלוֹם לַנָּעַר (6) נָתַן אֱלֹהִים אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ בַּשָּׁמַיִם לִמְשֹׁל בַּיּוֹם וְאֶת־הַכּוֹכָבִים לִמְשֹׁל בַּלָּיְלָה (7) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־רָחֵל אִשְׁתּוֹ, הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר לֹא נָתַן לָךְ בֵּן (8) זָכוֹר תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם־הַשַּׁבָּת לִשְׁמֹר אֹתוֹ (9) אָמְרוּ בְּנֵי־יַעֲקֹב אֶל־אֲבִיהֶם, שָׁאוֹל שָׁאַל אֹתָנוּ הָאִישׁ הַמֹּשֵׁל בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם, הַיֵּשׁ לָכֶם אָב (10) לָמָּה שְׁלַחְתֶּם לִשְׁאֹל בְּאלֹהֵי[3]־כְנַעַן, הַאֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל (11) יָדֹעַ[4] יָדַעְתִּי כִּי קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם הַזֶּה לַיהוה (12) עָמַד כָּל־הָעָם עַל־הַר־סִינַי מִגָּדוֹל וְעַד־קָטֹן לִשְׁמֹעַ[4] אֶת־דִּבְרֵי־אֱלֹהִים (13) אִם שָׁמוֹעַ[4] תִּשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ בֶּאֱמֶת, לֹא

[2] Tento plurál se zpravidla píše jednoduše מִצְוֹת (micwôṯ – ו je souhláska) namísto מִצְוֹות.
[3] שָׁאַל בְּ „dotazoval se skrze *koho, co*“ znamená „žádal věštbu skrze *koho, co*“.
[4] Všimněme si vplíženého paṯaḥ pod koncovou laryngálou.

יִהְיֶה בָּכֶם רָע (14) אָמַר שְׁמוּאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ, אִם קָטֹן אַתָּה
בְּעֵינֶיךָ זְכֹר כִּי רֹאשׁ־יִשְׂרָאֵל אָתָּה (15) רְאוּ עֵינֵיכֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
עָשָׂה לָכֶם יהוה בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל הַזֶּה (16) אָמַר יַעֲקֹב
אֶל־לָבָן, הֲלֹא בְרָחֵל בִּתְךָ הַקְּטַנָּה עָבַדְתִּי עִמָּךְ (17) הֲלֹא
כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ וְשָׁם נָהָר גָּדוֹל וּמַיִם לַצֹּאן אֲשֶׁר עִמְּךָ, וְלָמָּה
לֹא יִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינִי וּבֵינֶיךָ

1. Král šel k prorokovi dotázat se skrze[6] slovo Boží. – 2. Řekla mu (אֵלָיו – viz kap. 47, nebo viz vysvětl. 17.1) ta žena: „Což jsem žádala syna od Hospodina? Vždyť mi ho vzal.“ – 3. Mějte pevně (s. inf.) na paměti všechno[7], co vám učinil egyptský král farao (slovosled). – 4. Opravdu jsem slyšel, že není (nikdo) jako ty v celé zemi, kdo by znal (= zná) slovo Hospodinovo. – 5. Což nemáš syna, který by vládl (= bude vládnout) mému lidu? – 6. Zeptal se Jakub místních lidí (= mužů), kteří tam byli: „Znáte (pf.) Lábana?“ – 7. Všichni synové Izraele přišli do svatého města, aby si zvolili (= zvolit pro sebe) krále jako všechny národy (pl. od lid) země. – 8. Nyní už (s. inf.) vím, že Hospodin je s tebou a že odstoupil ode mne. – 9. Což jsme ti nesloužili v pravdě: proč nás chceš zahnat do podsvětí? – 10. Izraelští zvědové byli malí v očích lidu (pl.) Kanaánu, protože oni byli lidé (= muži) velmi velicí. – 11. Dnes přišel Hospodin soudit svůj lid. – 12. Řekli ti muži Josefovi: „Sen jsme měli (= snili) jedné noci (= v jednu noc), já a (וְ – viz kap. 21.7) on.“ – 13. Jestliže budeš opravdu zachovávat má přikázání a slova mého zákona budeš mít na paměti, pak (= hle) budeš vládnout nad Izraelem v pokoji. – 14. Povede se dobře všem (= budou mít pokoj – kap. 38), kdo jsou s tebou v domě, žes zachovala naše slovo. – 15. Slunce dává světlo (těm) lidským synům. – 16. Všichni (ti) moudří (mužové) si přišli poslechnout jeho slova (אֶת־), neboť se rozšířilo (= vyšlo) jeho jméno po (= v) celé zemi. – 17. Budete věrně (= v pravdě) zachovávat má přikázání? – 18. Tvůj syn nebude vládnout nad mým lidem, neboť jsi malý v očích Hospodinových.

[5] Tvar v pauze od עִמְּךָ.
[6] Viz vysvětl. 43.3.
[7] Viz vysvětl. 33.10; srov. vysvětl. 38.5.

44. SEGOLATA

Podstatná jména typu	מֶלֶךְ „král“	סֵפֶר „kniha“	קֹדֶשׁ „svatyně“
se vyvinula z původních tvarů[1]:	מַלְכ	סִפְרְ	קָדְשׁ.
Ty nejdříve přijaly samohlásku s^{ə}gôl[2]:	מַלֶךְ	סֵפֶר	קָדֶשׁ (qódeš).
V dalším kroku se změnily na klasický tvar:	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קֹדֶשׁ (qṓdeš).

Protože tento typ podstatných jmen přibírá pomocnou samohlásku s^{ə}gôl, nazýváme jej segolatum. Z následující tabulky je patrné, že původní tvary přežívají v singuláru s příponami (v plurálu srov. poznámku 4):

singulár					
král (s. st.)	מֶלֶךְ	kniha (s. st.)	סֵפֶר	svatyně (s. st.)	קֹדֶשׁ
král (v. st.)	מֶלֶךְ	kniha (v. st.)	סֵפֶר	svatyně (v. st.)	קֹדֶשׁ
můj král	מַלְכִּי	má kniha	סִפְרִי	má svatyně	קָדְשִׁי[3]
tvůj (m.) král	מַלְכְּךָ	tvá (m.) kniha	סִפְרְךָ	tvá (m.) svatyně	קָדְשְׁךָ[3]
atd.		atd.		atd.	
plurál					
králové (s. st.)	מְלָכִים	knihy (s. st.)	סְפָרִים	ty svatyně	הַקְּדָשִׁים[4]
králové (v. st.)	מַלְכֵי	hnihy (v. st.)	סִפְרֵי	svatyně (v. st.)	קָדְשֵׁי[3]
mí králové	מְלָכַי	mé knihy	סְפָרַי	mé svatyně	קָדְשַׁי[4]
tví (m.) králové	מְלָכֶיךָ	tvé (m.) knihy	סְפָרֶיךָ	tvé (m.) svatyně	קָדְשֶׁיךָ[4]
vaši (m.) králové	מַלְכֵיכֶם[5]	vaše (m.) knihy	סִפְרֵיכֶם[5]	vaše (m.) svatyně	קָדְשֵׁיכֶם[3,5]
atd.		atd.		atd.	

Poznámky:

1. Jestliže poslední písmeno segolata je laryngála, bude tvar např. זֶרַע „semeno“ místo זֶרְע, neboť laryngály před sebou dávají přednost samohlásce paṯaḥ (kap. 12.3). Z původního זַרְע vznikl s příponami sg. tvar זַרְעִי, זַרְעֲךָ.

[1] Tvary s archaickými pádovými koncovkami (viz kap. 35) zněly malk^{u}, malk^{i} a malk^{a}, sifr^{u}, sifr^{i}, sifr^{a} atd. Když pádové koncovky zanikly, tvary malk, sifr atd. zůstaly.

[2] Tato změna je zřejmá.

[3] S qāmec ḥāṭûf: qoḏ-šî atd. a podobně פָּעֳלִי (po^{ʿo}-lî), příp. פָּעֳלִי (po-^{ʿo}lî); srov. vysvětl. 7.1.

[4] Bez členu je překvapivě קָדְשִׁים (qoḏāšîm); proti očekávání je též qoḏāšaj místo קָדְשַׁי (q^{o}ḏā-šaj) a qoḏāšêchā místo קָדְשֶׁיךָ (q^{o} ḏā-šê-chā). פָּעָלְךָ – viz tab. 13.4b – je ovšem po-ʿo-l^{ə}chā.

[5] Pozorujte, jak se těžké přípony הֶם a כֶם opět připojují k vázanému stavu.

Je-li laryngála uprostřed segolata, např. ve slově נַעַר „chlapec“, píše se paṭaḥ nejen pod laryngálou, ale i před ní (namísto נָעַר). „Jeho chlapec“ je נַעֲרוֹ, „tvůj (m.) chlapec“ נַעֲרְךָ atd.

2. Protože výše uvedená podstatná jména s laryngálou (a některá další – viz tabulky na konci knihy) nemají pomocnou samohlásku sᵊgôl, je otázkou, zda pro ně používat termín segolatum. Činíme-li tak, musíme mít na paměti tuto skutečnost.

3. Od tvarů v tabulce existují některé odchylky. Tři nejčastěji se vyskytující jsou בֶּגֶד „plášť“, צֶדֶק „spravedlnost“ a קֶבֶר „hrob“, které pravděpodobně pocházejí z původních tvarů בִּגְדִ, צִדְקִ a קִבְרִ, neboť s příponami sg. mají tvary בִּגְדִי, בִּגְדֵךְ, צִדְקִי, קִבְרִי atd. a vázaný stav pl. je בִּגְדֵי, קִבְרֵי atd.

4. Pozn. překl.: Končí-li segolatum souhláskou bᵊgaḏ kᵊfaṯ, má tato v sg. i du. (po němém šᵊwā’) dāgēš. Avšak v pl. segolat, kde němé šᵊwā’ je na místě přejaté samohlásky (viz pozn. v kap. 8.1), dāgēš není.

45. אֵת – „s“

Existují dva typy אֵת mající různý původ. Jedno אֵת uvádí určitý předmět (kap. 27); ve tvaru אֹת je s příponami אֹתִי „mne“, אֹתְךָ „tebe“ (m.) atd. (viz kap. 28). Druhé אֵת se ve významu „s“, „spolu s“[1] vyskytuje ve tvaru אִת s příponami:

se mnou	אִתִּי	s námi	אִתָּנוּ
s tebou (m.)	אִתְּךָ[2]	s vámi (m.)	אִתְּכֶם
s tebou (f.)	אִתָּךְ	s vámi (f.)	אִתְּכֶן
s ním	אִתּוֹ	s nimi (m.)	אִתָּם
s ní	אִתָּהּ	s nimi (f.)	אִתָּן

Upozornění: Pečlivě rozlišujte mezi אֹתִי, אֹתְךָ „mne“, „tebe“ (m.) atd. a אִתִּי, אִתְּךָ „se mnou“, „s tebou“ (m.).

44.6 Jelikož se samohláska nezměnila, zůstává původní tvar.

45.1 V Gn 17, 21 můžeme najít oba typy אֵת v jednom půlverši:

וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחָק „ale svoji smlouvu uzavřu s Izákem“.

První אֶת־ je označení určitého předmětu, zatímco druhé znamená „s“.

45.2 Vysvětl. překl.: V pauze je אִתְּךָ, podobně jako לְךָ – viz vysvětl. 58.9.

46. TRPNÉ PŘÍČESTÍ

Trpné (pasivní) příčestí[1] (lat. participium passivum) se řídí stejnými zásadami jako příčestí činné (aktivní). Pro שָׁמַר má tuto formu:

	maskulinum			*femininum*	
sg.	střežen, střežený	שָׁמוּר	sg.	střežena, střežená	שְׁמוּרָה
pl.	střeženi, střežení	שְׁמוּרִים	pl.	střeženy, střežené	שְׁמוּרוֹת

Tedy „to slovo je dodržováno“ se řekne הַדָּבָר שָׁמוּר, „to dodržované slovo“ se řekne הַדָּבָר הַשָּׁמוּר (viz kap. 34).

Poznámka: Je-li třetí hláska slovesa laryngála (např. יָדַע „znal“), vplíží se pod ni paṭaḥ: יָדוּעַ „znám, známý“ (viz kap. 12.4).

CVIČENÍ 14

kámen	אֶבֶן	otrok, služebník	עֶבֶד	položil	שָׂם
kameny	אֲבָנִים	otroci, služebníci	עֲבָדִים	psal	כָּתַב
ucho	אֹזֶן	Jordán	יַרְדֵּן	volal (na)[2]	קָרָא (לְ)
uši *(duál)*	אָזְנַיִם	moudrost	חָכְמָה	četl (v)	קָרָא (בְּ)
				mrtvý	מֵת

(1) אַתָּה הוּא מַלְכִּי וֵאלֹהֵי־יְשׁוּעָתִי וְאֵין כָּמוֹךָ (2) יָצָא אַבְרָהָם מִבֵּית־אָבִיו וּמֵאַרְצוֹ כִּדְבַר־יְהוָה (3) קָרָא הַמֶּלֶךְ לְעַבְדּוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר לוֹ (4) עָשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּכָל־הַכָּתוּב[4] בְּסֵפֶר־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר קָרְאוּ הַנְּבִיאִים בְּאָזְנֵי־הָעָם (5) מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת, וְאַתָּה תִּהְיֶה[5] לְרֹאשׁ עַל־יִשְׂרָאֵל תַּחַת מֹשֶׁה (6) אָמַר יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה

[1] Vysvětlivka překladatele: Opět jde o pojem hebrejské mluvnice; v češtině mu odpovídá buď trpné příčestí („střežen“), nebo zase přídavné jméno slovesné („střežený“). V českých učebnicích němčiny se užívá pojem příčestí minulé. Viz též vysvětl. 34.1.

[2] Také „svolal“ nebo „nazval“, podle souvislosti; קָרָא אֶל označuje modlitbu – „volal k“.

[3] Viz vysvětl. 33.4.

[4] „podle všeho, co“.

[5] Z výkladu o imperfektu v kap. 39 je zřejmé, že je-li 3. os. sg. m. (od הָיָה) יִהְיֶה, bude 2. os. sg. m. תִּהְיֶה.

בַּחֲלוֹם, כִּי שָׁאַלְתָּ חָכְמָה מִמֶּנִּי לִשְׁפֹּט אֶת־עַמִּי בְּצֶדֶק, גַּם זֹאת
נְתוּנָה לְךָ כִּי טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ מִמֶּנִּי בְּעֵינַי עַד־מְאֹד
(7) לָקַח אֹתוֹ אַבְרָהָם אֲנָשִׁים מֵעַבְדֵי־בֵיתוֹ וּמִן־הָעָרִים אֲשֶׁר
כָּרְתוּ בְרִית אִתּוֹ, וּבַלַּיְלָה הַהוּא רָדַף אַחֲרֵי הַמְּלָכִים
(8) אֱלֹהֵי־הָעַמִּים הָמָּה עֵץ וָאָבֶן, אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ,
עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ[6] (9) דַּרְכֵי דַרְכֵי־צֶדֶק וְתוֹרָתִי אֱמֶת
(10) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי־בְנֵי־הַנְּבִיאִים קָרְאָה אֶל־הַנָּבִיא, הִנֵּה
עַבְדְּךָ אִישִׁי מֵת, וּבַבַּיִת אֵין אִתִּי דָּבָר לִי וּלְבָנָי (11) כִּתְבוּ
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל־אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וְיִקְרְאוּ בָם בְּנֵיכֶם
וּבְנֵי־בְנֵיכֶם כִּי כָרַת יהוה לִפְנֵיכֶם אֶת־מֵי־הַיַּרְדֵּן (12) וְהַיָּמִים
הָאֵלֶּה יְמֵי־קֹדֶשׁ[7] הֵמָּה (13) וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה וְדִבְרֵי־
חָכְמָתוֹ הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים בְּסֵפֶר־מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל (14) זָכַרְנוּ[8]
אֶת־לַחְמֵנוּ אֲשֶׁר אָכַלְנוּ בְמִצְרַיִם (15) וְהַסְּפָרִים הָאֵלֶּה שְׁמוּרִים
הָמָּה בְּהֵיכַל־הַמֶּלֶךְ (16) שִׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי קֹרֵא
בְּאָזְנֵיכֶם (17) קָרָא הַמֶּלֶךְ בַּסֵּפֶר אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת וְאֶת־כָּל־
הַמִּשְׁפָּטִים

1. Pamatuj na mne, Hospodine, můj Bože, neboť jsem tvůj služebník a tvé slovo je se mnou celý den. – 2. Zapsal prorok všechny tyto věci do své knihy, neboť řekl: „Naši synové a synové našich synů v ní budou číst všechno, co viděly naše oči.“ – 3. Lid hlasitě volal: „Hospodin dal do našich rukou[9] toto město a jeho krále.“ – 4. Faraónovi služebníci řekli: „Toto je ruka Boží.“ – 5. Cesty zlovolných vedou (=jsou) do podsvětí, ale (= a) spravedliví uvidí světlo dne. – 6. Synové Izraele vzali (doplňte „z“) kamení toho místa a položili je do Jordánu. – 7. Ty, Hospodine, dáváš všemu tvorstvu (= tělu) jeho chléb. – 8. Svýma ušima jsme slyšeli slova Boží přicházející z nebes. – 9. Bázeň Hospodinova je cesta moudrosti a slova jeho zákona jsou spravedlnost a pravda. – 10. Což nevíš, že ti (= muži), kteří tě pronásledovali v Egyptě, jsou mrtví? – 11. Četl prorok před lidem slova zapsaná

[6] Imperfektum značí pokračování a trvání, takže tu lze přeložit přítomným časem.
[7] „dny svatosti“, tj. „svátky“; viz kap. 63.
[8] Viz vysvětlivku 30.3.
[9] Přeložte singulárem.

v knize zákona, která (byla) v chrámě. – 12. Ve své moudrosti stvořil nebesa a zemi a všechno, co je na nich. – 13. Řekli králové pohanů: „Jejich bohové jsou bohové hor.“ – 14. Vaši otcové byli otroky faraóna v Egyptě. – 15. Všechny mé cesty jsou zapsány v tvé knize před tebou a všechno[10] je ti známo.

47. PŘEDLOŽKY S PŘÍPONAMI PLURÁLU

Ve slovíčkách ke cvičení 9 v kap. 33 byly pro předložku „za, po“ uvedeny dva tvary: אַחַר a אַחֲרֵי. Delší tvar se chová jako vázaný stav plurálu, takže přípony této předložky jsou tytéž, jaké připojujeme k plurálu podstatných jmen (viz pozn. 2 v kap. 36).

V básnických knihách Bible mají předložky אֶל־ „k, směrem do, proti“ a עַל „na, nad“ často delší tvary: אֶלַי a עָלַי; pracuje se s nimi stejně. I k těmto předložkám se přidávají tytéž přípony jako k plurálu podstatných jmen:

k אֶל[2] (v poezii אֵלַי)	na עַל (v poezii עָלַי)	za, po אַחַר nebo אַחֲרֵי
ke mně אֵלַי	na mě עָלַי	za mnou אַחֲרַי
k tobě (m.) אֵלֶיךָ	na tebe (m.) עָלֶיךָ	za tebou (m.) אַחֲרֶיךָ
k tobě (f.) אֵלַיִךְ	na tebe (f.) עָלַיִךְ	za tebou (f.) אַחֲרַיִךְ
k němu אֵלָיו	na něho עָלָיו	za ním אַחֲרָיו
k ní אֵלֶיהָ	na ni עָלֶיהָ	za ní אַחֲרֶיהָ
k nám אֵלֵינוּ	na nás עָלֵינוּ	za námi אַחֲרֵינוּ
k vám (m.) אֲלֵיכֶם	na vás (m.) עֲלֵיכֶם	za vámi (m.) אַחֲרֵיכֶם
k vám (f.) אֲלֵיכֶן	na vás (f.) עֲלֵיכֶן	za vámi (f.) אַחֲרֵיכֶן
k nim (m.) אֲלֵיהֶם	na ně (m.) עֲלֵיהֶם	za nimi (m.) אַחֲרֵיהֶם
k nim (f.) אֲלֵיהֶן	na ně (f.) עֲלֵיהֶן	za nimi (f.) אַחֲרֵיהֶן

Poznámky:

1. Povšimněme si, jak se k vázanému stavu připojují těžké přípony.

46.10 הַכֹּל „celek“. Viz vysvětlivku 33.10.

47.1 Srov. לִפְנֵי „k tváři“ a לְעֵינֵי „k očím“ s významem předložky „před“.

47.2 אֶל se obvykle užívá po slovesech pohybu a mluvení.

2. Podobně se chová předložka תַּחַת „pod, za, místo“: תַּחְתַּי „pode mnou, za mě, místo mě“, תַּחְתֶּיךָ „pod tebou, místo tebe“ atd.

48. KOHORTATIV, JUSIV

Existuje rozšíření imperfekta, které znamená zdůraznění nebo úsilí.

1. V 1. os. se nazývá *kohortativ* (z lat. cohortativus), který vzniká tak, že k 1. os. imperfekta přidáme koncovku הָ־. Je-li běžné imperfektum אֶשְׁמֹר „budu střežit“, je kohortativ אֶשְׁמְרָה „chci střežit, ať střežím, kéž bych střežil“. Podobně v plurálu נִשְׁמֹר „budeme střežit“, ale kohortativ je נִשְׁמְרָה „střežme, ať střežíme“.

2. Kohortativu odpovídá *důrazný rozkazovací způsob*, který také má koncovku הָ־, ale přidanou k rozkazovacímu způsobu 2. os. sg. m. Obyčejný rozkazovací způsob שְׁמֹר „střež“, vypadá se zdůrazňovací koncovkou שָׁמְרָה (šomrā^{h})„střež pořádně, tak střež“.

3. Imperfekta se používá často jako jusivu (což je tvar vyjadřující nepřímý rozkazovací způsob nebo vybídnutí ke 3. os. „ať, nechť, kéž“ atp., ale i např. „ať ho nechají“, viz české cv. 38.2 – pozn. překl.), ale kdekoliv může být poslední samohláska zkrácena, tam také zkrácena je[1]: יִשְׁפֹּט הַמֶּלֶךְ znamená normálně „král bude soudit“, v jisté souvislosti to však může být i „ať král soudí“.

CVIČENÍ 15

moře	יָם	já, ty sám, jediný	לְבַדִּי, לְבַדֶּךָ
moře *(pl.)*	יַמִּים	pro, kvůli, aby	לְמַעַן
(pohanský) národ	גּוֹי	kvůli mně, tobě	לְמַעֲנִי, לְמַעַנְךָ
tíseň, úzkost, těžkost	צָרָה	kde?	אַיֵּה
sám, jediný	לְבַד	kraloval	מָלַךְ

(1) לָמָּה שָׁלַחְתָּ אֵלַי לִשְׁאֹל אֶת־דִּבְרֵי־יהוה, אַיֵּה אֱלֹהֵי־כְנַעַן
אֲשֶׁר עָבַדְתָּ כָּל־יָמֶיךָ וְאַיֵּה נְבִיאֵיהֶם (2) דַּבֵּר אֵלֵינוּ הָאִישׁ

48.1 U pravidelného slovesa je pouze jeden z tzv. kmenů (viz kap. 51) u imperfekta zkracován, jde-li o jusiv (viz kap. 55.2), zatímco slabá slovesa bývají zkrácena u více kmenů.

כַּדְּבָרִים[2] הָאֵלֶּה וְלֹא שָׁמַע אֵל־דִּבְרֵי־עַבְדָּיו (3) לָמָּה רָדַפְתָּ
אַחֲרֵי כָּאִישׁ הָרֹדֵף אַחֲרֵי־עַבְדּוֹ, יִשְׁפֹּט[3] יהוה בֵּינִי וּבֵינֶךָ כִּי
צַדִּיק אָנֹכִי בְּעֵינָיו (4) אֶשְׁמְרָה אֶת־תּוֹרָתְךָ יהוה אֱלֹהַי, כִּי אַתָּה
לְבַדְּךָ יְשׁוּעָתִי בְּיוֹם־צָרָה (5) נִכְרָתָה בְרִית אֲנִי וְאַתָּה לְמַעַן
יִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ כָּל־הַיָּמִים (6) שָׁפְטָה אֹתִי
בְמִשְׁפָּט כִּי עַבְדֶּךָ אָנֹכִי, זָכְרָה אֹתִי אֱלֹהַי כִּי אֵלֶיךָ עֵינָי

(7) רָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה מִצְרַיִם[4] רֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם וְהָיָם
לִפְנֵיהֶם (8) קִרְאוּ אֶל־יהוה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵינוּ, כִּי הוּא אָבִינוּ
הַשֹּׁמֵעַ אֶת־קוֹל־בָּנָיו הַקֹּרְאִים אֵלָיו בַּצָּרָה (9) כֹּה אָמַר יהוה,
לֹא אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי גַם עִם
־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יִהְיוּ אַחֲרֵיכֶם (10) אָמְרוּ בְנֵי־יַעֲקֹב, בָּאָה עָלֵינוּ
הַצָּרָה הַזֹּאת עַל־דִּבַּר־אָחֵינוּ הַקָּטָן (11) אֲזָכְרָה אֶת־מִשְׁפָּטֶיךָ
יהוה, כִּי מִשְׁפְּטֵי־צֶדֶק[5] הֵמָּה (12) אָמְרוּ זִקְנֵי־הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל,
נִבְחֲרָה[6] לָנוּ מֶלֶךְ כְּכָל־הַגּוֹיִם, וְהוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ בְּצֶדֶק
(13) תִּמְלֹךְ אַתָּה לְבַדְּךָ בָּעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ (14) לָמָּה אָמְרוּ
הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם, וְאַתָּה יהוה תִּשְׁמֹר אֹתָנוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר
אָמַרְתָּ (15) אָמַר אֱלֹהִים נִבְרָאָה אָדָם אֲשֶׁר יִמְשֹׁל בָּאָרֶץ
וּבַיָּמִים וּבְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם (16) אָמְרוּ אֵלָיו רָאשֵׁי־יִשְׂרָאֵל, מַלְכָּה
אַתָּה עָלֵינוּ כִּי טוֹב אַתָּה בְּעֵינֵי־כָל־הָעָם (17) הֲשָׁפוֹט תִּשְׁפֹּט
אֶת־הָעָם הַגָּדוֹל הַזֶּה לְבַדֶּךָ (18) וְאַתֶּם לְבַדְּכֶם הִבְדִּיל לוֹ[7]
יהוה מִכָּל־הַגּוֹיִם לִגְוִי קָדוֹשׁ

[2] Neodlučitelná částice כ se zde přeloží jako „podle“.

[3] S významem jusivu.

[4] Přeložte „Egypťané“. Jméno země často zastupuje národ v kolektivním smyslu, a proto může mít sloveso v plurálu.

[5] „Soudy spravedlnosti“, tj. „spravedlivé soudy“. Viz kap. 63.

[6] Všimněme si, že laryngála přibírá složené šᵊwā’ namísto jednoduchého znělého.

[7] „sobě, pro sebe“.

1. Pronásledoval je (= za nimi) Abrahám celou noc do pouště, neboť vzali s sebou syna jeho bratra. – 2. Zapišme všechny tyto věci do knihy, aby naši synové, kteří budou po nás, v ní přečetli (impf.), že Hospodin před námi odřízl vody moře. – 3. Pamatuj (na) svou smlouvu s námi, Hospodine, kvůli sobě a kvůli svému velkému jménu. – 4. Řekli náčelníci lidu králi: „Pošleme posly do Egypta (= egyptské země), neboť jsme v tísni“ (se členem). – 5. Pohané nás přepadli (= přišli na nás) a ve dne v noci nás pronásledovali. – 6. Což jsem snad (= opravdu) neřekl, že tvůj (f.) syn bude kralovat nad Izraelem po mně? – 7. Pohané říkají: „Je toto ten lid, který si Hospodin vyvolil pro sebe?“ – 8. Budu volat (koh.) k[8] Hospodinu, svému Bohu, neboť v něm je má spása, a ne v jiném bohu. – 9. Řekl Jakub svému synu Josefovi: „Opravdu budeš kralovat nade mnou a nad domem svého otce?“ – 10. Ve svém snu jsem slyšel hlas volající ke mně: „Kde jsou bohové, kterým jste sloužili? Volejte k nim, a ne ke mně.“ – 11. Pohanské národy země slouží slunci a nebeským hvězdám a nevědí (pf.), že je stvořil Hospodin ke (= kvůli) slávě svého velkého jména. – 12. Řekl králův služebník zlovolníkům, kteří (byli) s ním: „Já budu kralovat nad tímto lidem místo krále, kterého si zvolili.“ – 13. Z vrcholku hory viděl prorok řeku, která teče (= jde) k moři pouští (= cestou [jen דֶּרֶךְ] pouště). – 14. V ten den mluvil ke mně Bůh tváří v tvář. – Nesuď mě, Hospodine, neboť jsem v tísni (člen).

49. KONSEKUTIVNÍ WĀW

Této kapitole je nutno věnovat obzvláštní pozornost, protože zde se popisuje jev pro biblickou hebrejštinu velmi charakteristický a pravidelný.

Vezměme například dvě samostatně stojící věty:

1. „Král zachovával slovo Páně“ שָׁמַר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר־יהוה
2. „Soudil lid spravedlivě“ שָׁפַט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

V každé z nich je ovšem sloveso v perfektu. Pokud ale jsou tyto věty napsány jako *jedno souvětí,* a mají-li si i nadále podržet význam minulosti (zde souvětí „Král zachovával slovo Páně a soudil lid spravedlivě“), pak pouze první sloveso „zachovával“ je v perfektu, zatímco sloveso druhé věty „a soudil“ je v *imperfektu* s tzv. wāw (ו) konsekutivním:

שָׁמַר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר־יהוה וַיִּשְׁפֹּט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

[8] Viz vysvětlivku 46.2.

Naopak, vztahuje-li se souvětí „Král bude zachovávat slovo Páně a bude soudit lid spravedlivě“ do budoucnosti, je v impf. zase jen první sloveso celého souvětí, zatímco další sloveso je v pf. s konsekutivním wāw (ו):

יִשְׁמֹר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר־יהוה וְשָׁפַט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

Staří gramatikové se domnívali, že spojka wāw (ו) *převracící* zvláštním způsobem slovesný čas, a proto jí říkali „wāw conversivum“. Ačkoliv se na první pohled zdá, že jde o účinek připojeného wāw, nebylo by opodstatněné, aby spojka mohla *převrátit* vid dokonavý na nedokonavý a naopak. Pozdější lingvisté si všimli, že toto užití bylo omezeno na konsekutivní – následná, po sobě jdoucí – vypravování, a proto toto wāw nazvali konsekutivním. Přestože tento postřeh je správný, vysvětlením to není. Moderní filologové však jev sledovali až k nejstarším známým semitským jazykům. Usoudili, že toto wāw *uchovalo* tvary a užití času minulého výsledkového (perfekta) a času prostě minulého (préterita). Tyto tvary jdou daleko nazpět do semitského způsobu vyjadřování, a proto vznikl název „wāw conservativum“ (viz dodatek 4).

Upozornění: Termín konsekutivní wāw se však vžil natolik, že jej zde přesto používáme, samozřejmě s přihlédnutím ke shora řečenému.

Poznámky:

1. Konsekutivní wāw spojené s perfektem je vokalizováno způsobem běžným u spojky wāw:

Bude soudit a dbát	יִשְׁפֹּט וְשָׁמַר	Bude soudit a vládnout	יִשְׁפֹּט וּמָשַׁל
Budete soudit a dbát	תִּשְׁפְּטוּ וּשְׁמַרְתֶּם	Budete soudit a řeknete	תִּשְׁפְּטוּ וַאֲמַרְתֶּם
Budete soudit a poznáte	תִּשְׁפְּטוּ וִידַעְתֶּם		

2. Konsekutivní wāw přidané k imperfektu je vokalizováno samohláskou paṯaḥ a následným silným dāgēš

Soudil a dbal	שָׁפַט וַיִּשְׁמֹר	Soudili a dbali	שָׁפְטוּ וַיִּשְׁמְרוּ

Avšak před 1. os. sg., která má předponu א, je konsekutivní wāw ve tvaru וָ (א totiž nepřipouští silné dāgēš[1]).

Soudil jsem a držel jsem וָאֶשְׁמֹר שָׁפַטְתִּי

3. Konsekutivní wāw s perfektem posouvá (v 1. os. sg. a 2. os. sg. m. – pozn. překl.) přízvuk na poslední slabiku. Například „dbal jsi“ je שָׁמַרְתָּ,

[1] V příbuzné arabštině je také spojka „wa“. Silné dāgēš představuje přirozený sklon (v řeči) zdvojovat souhlásku, která následuje po nepřízvučné krátké samohlásce (zde paṯaḥ).

ale „a budeš dbát“ je וְשָׁמַרְתָּ. Naopak toto wāw u imperfekta posouvá přízvuk zpět na předponu imperfekta. Zvláště nápadné je to u slabých sloves; „bude sedět“ יֵשֵׁב, ale „a seděl“ וַיֵּשֶׁב[2].

4. U tvaru se záporkou לֹא nemůže konsekutivní wāw stát, takže „soudil a nedbal“ se řekne prostě שָׁפַט וְלֹא שָׁמַר.

5. Má-li imperfektum zkrácený tvar (viz vysvětl. 48.1), přidává se konsekutivní wāw k němu a ne ke tvaru delšímu. Tak imperfektum od slovesa הָיָה „byl, bylo“ zní יִהְיֶה „bude“ (viz kap. 79); jeho zkrácený tvar[3] zní יְהִי, takže imperfektum tohoto slovesa s konsekutivním wāw je וַיְהִי[4] „a byl, a bylo“ (místo וַיִּהְיֶה, což se často překládá „i stalo se“).

6. Verše v Bibli velmi často začínají právě konsekutivním wāw se slovesem הָיָה, a to ve tvaru וַיְהִי „I stalo se…“. Spíše než návaznost na předchozí děj, má tento tvar význam poněkud silnější – „A tu se stalo…“ – než prosté „Teď se stalo…“ Stejně tak וְהָיָה „I stane se“.

CVIČENÍ 16

krev	דָּם	obyvatel	יֹשֵׁב	řka, se slovy	לֵאמֹר[5]
prolitá krev *(pl.)*	דָּמִים	tam *(kde)*	שָׁם	jako, když *(s pf.)*	כַּאֲשֶׁר
život *(pl.)*	חַיִּים	tam *(kam)*	שָׁמָּה	neboť, jestliže, až *(s impf.)*	כִּי
soudce *(příč.)*	שֹׁפֵט	zabil, zavraždil	הָרַג	lil, proléval	שָׁפַךְ
				křičel	צָעַק

(1) יָשַׁב אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ־כְּנַעַן וַיִּכְרֹת בְּרִית־שָׁלוֹם עִם יֹשְׁבֵי־
הָאָרֶץ (2) שָׁמוֹר תִּשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתַי וְזָכַרְתָּ כִּי אָנֹכִי יהוה
אֱלֹהֶיךָ (3) שֹׁפְטִים יִהְיוּ לָכֶם בְּכָל־עָרֶיכֶם וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם
בְּצֶדֶק (4) רָאוּ בְנֵי־יַעֲקֹב כִּי יוֹסֵף הוּא הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ־מִצְרַיִם
וַיִּזְכְּרוּ אֶת־הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלָם (5) אָמַר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה,

[2] Posune-li se přízvuk zpět, stává se poslední slabika zavřenou a nepřízvučnou; její samohláska se proto zkracuje.

[3] Zkrácený tvar je tentýž, který se užívá pro jusiv (kap. 48.3).

[4] Povšimněme si, že z důvodů libozvučnosti mizí u י silné dāgēš (viz poznámka v kap. 10).

הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָאִים מִצְרַיְמָה וְהָיָה כִּי יִרְאוּ אֹתָךְ עַבְדֵי־פַרְעֹה
וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת, וְהָרְגוּ אֹתִי וְלִקְחוּ אֹתָךְ בֵּיתָה־פַרְעֹה: אִמְרִי
כִּי אֲחִיךְ אָנְכִי (6) אִם יִרְהֹף עָשָׂו אַחֲרֵי יַעֲקֹב וְהָרַג אֹתוֹ לָמָּה
לִי חַיִּים (7) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יהוה, יִהְיֶה בֵּיתִי בִּראשׁ־הָהָר
הַזֶּה, וּבָאוּ שָׁמָּה כֹּל גּוֹיֵי־הָאָרֶץ, וְיֵדְעוּ כִּי אֲנִי הוּא הָאֱלֹהִים
וְאֵין אַחֵר לְפָנָי (8) בָּאוּ אֵלָיו זִקְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחָרוּ בוֹ לְמֶלֶךְ
עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יהוה אֶל־שְׁמוּאֵל (9) לָקַח הַנַּעַר סֵפֶר
וַיִּכְתֹּב בּוֹ אֶת־דִּבְרֵי־הַנָּבִיא (10) שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל־עַמִּי בַּצָּרָה
וְאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם (11) וְהָיָה אִם לֹא יִשְׁמְעוּ אֶל־דְּבָרֶיךָ
וְלָקַחְתָּ מִמֵּי־הַנָּהָר וְשָׁפַכְתָּ עַל־הָאֲדָמָה, וְהָיוּ הַמַּיִם לְדָם
לְעֵינֵיהֶם: לָקַח מֹשֶׁה מַיִם מֵהַנָּהָר וַיִּשְׁפֹּךְ עַל־הָאֲדָמָה, וַיְהִיוּ
לְדָם לְעֵינֵי־זִקְנֵי־יִשְׂרָאֵל (12) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־בָּנָיו, יִשְׁמְעוּ
מַלְכֵי־הָאָרֶץ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וּבָאוּ עָלֵינוּ וְהָרְגוּ אֹתָנוּ (13) וַיְהִי
שְׁמוּאֵל נָבִיא לְיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁפֹּט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק כָּל־יְמֵי־חַיָּיו (14) יָרְדוּ
בְּנֵי־יַעֲקֹב מִצְרַיְמָה וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים לִפְנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר
הִנֵּה בֵית־אָבִיךָ וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה (15) וַיְהִי
דְּבַר־יהוה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן־אָדָם מָה־אַתָּה שֹׁמֵעַ (16) עֲבָדִים הָיוּ
אֲבוֹתֵינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וַיֵּצְעֲקוּ אֶל־יהוה אֱלֹהֵינוּ (17) אָמַר
אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר לוֹ, הָנְנִי שֹׁלֵחַ אֹתְךָ
אֶל־בֵּית־אָבִי, וְהָלַכְתָּ שָׁמָּה וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם (18) יהוה
הָלַכְתִּי לְפָנֶיךָ בְּצֶדֶק וְאָשְׁמַר אֶת־תּוֹרָתְךָ בֶּאֱמֶת (19) זָכַרְתָּ
אֶת־בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ וַתִּכְרֹת לְפָנֵינוּ אֶת־מֵי־הַנָּהָר כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ,
וּמֵהַנָּהָר לָקַחְנוּ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וַנִּכְתֹּב עֲלֵיהֶן אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
רָאוּ עֵינֵינוּ, לְמַעַן יִקְרְאוּ בָהֶן בָּנֵינוּ הַבָּאִים אַחֲרֵינוּ אֵת
כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יהוה לָנוּ (20) הִנֵּה דְּמֵי־אָחִךָ צֹעֲקִים אֵלַי

[5] Od slovesa אָמַר – slabé sloveso, viz kap. 70.

מִן־הָאֲדָמָה (21) כִּי יִהְיֶה לְךָ דִּבַּר־מִשְׁפָּט אֲשֶׁר אֵ֫ינֶ֥נּוּ[7] בַּתּוֹרָה
הַזֹּאת, וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לְשִׁמִּי וְשָׁאַלְתָּ אֶת־הַשֹּׁפֵט
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם בַּיָּמִים הָהֵם

1. Mám na paměti tvůj zákon, můj Bože, a zachovával jsem tvé příkazy po všechny dny svého života. – 2. Uviděl Hospodin naši tíseň a připomněl si, že jsme jeho lid, synové jeho smlouvy. – 3. Člověk a jeho manželka byli v zahradě a slyšeli hlas Boží volající[8] k nim. – 4. Nebudeš prolévat krev a poznáš, že já jsem Hospodin, který stíhá (= soudí) všechno tvorstvo (= tělo) soudem, a není přede mnou nikdo (= muž) spravedlivý. – 5. Vzal s sebou farao všechen svůj lid a pronásledoval syny Izraele v poušti (až) k moři (akuz.). – 6. A stane se v ten den, že (kons. wāw) budou k tobě volat[8] tvoji služebníci z tohoto místa, které jsi zvolil pro svůj dům, a ty se na ně rozpomeneš a uslyšíš jejich hlas. – 7. Dnes (= tento den) viděly tvé oči, že tě dal Hospodin do mé moci (= ruky), ale (= a) já jsem tě nezabil. – 8. Stanul král před lidem a učinil s nimi smlouvu, že budou zachovávat (v. inf.) cestu Hospodinovu po všechny dny. – 9. Žil Jakub v domě Lábanově a střežil jeho ovce. – 10. V ten den Hospodin, náš Bůh, bude soudit Egypt a všichni tvoji služebníci sestoupí ke mně a řeknou: „Hospodin je spravedlivý.“ – 11. Stáli synové Izraele na svaté hoře a slyšeli hlas Boží vycházet z nebes. – 12. A stalo se po těchto událostech, že (kons. wāw) kraloval Šalomoun nad Izraelem a soudil lid s moudrostí, kterou mu dal Hospodin, a jeho jméno bylo velké po celé zemi. – 13. Viděli kananejští králové, že synové Izraele (rozumí se „jsou“) v zemi, a poslali posly k obyvatelům hor se slovy: „Hle, lid (עַם) Izraele vyšel z Egypta a hle, je v naší zemi a vezme nám (= od nás) naše města a bude v nich sídlit a všechen náš lid bude jeho (= jemu) služebníky.“ – 14. Hle, já půjdu k předákům Izraele a řeknu jim: „Viděl Bůh vašich otců všechno, co vám farao učinil, a dodrží (= uchová) své slovo, které mluvil k Abrahámovi, a synové Izraele vyjdou z Egypta (jako) velmi veliký národ.“ Ale (= a) stane se, jestliže oni nebudou poslouchat má slova (אֵל) a zeptají se: „Kdo jsi ty a kdo tě k nám poslal?“, pak (kons. wāw) vezmu vodu z moře a naliji na zem před nimi a voda se stane (= bude) krví (dat.). – 15. Chraň mou cestu od zlého, Hospodine, a pohanské národy země poznají, že ty jsi můj Bůh, a že já jsem tvůj služebník.

6 Složené šᵊwā’ pod laryngálou.
7 אֵין přibírá přípony: zde „on není/to není“.
8 Viz vysvětl. 46.2.

50. STAVOVÁ SLOVESA

Existují tři slovesné typy, zastoupené slovesy שָׁמַר „střežil, dbal“, כָּבֵד „byl těžký, důležitý, vážený“ a קָטֹן „byl malý“. Liší se od sebe samohláskou pod druhou slabikou perfekta: u שָׁמַר je to paṭaḥ, כָּבֵד má cērế a קָטֹן ḥôlem. Tato tři slovesa tedy vymezují tři třídy, jejichž znakem jsou tyto tři samohlásky.

Slovesa tříd cērế a ḥôlem vyjadřují nějaký *stav,* a proto se jim říká *stavová slovesa;* do třídy paṭaḥ patří slovesa označující *akci, pohyb.* Jejich časování předvádí následující tabulka:

	perfektum	*imperfektum*
3. os. sg. m.	כָּבֵד	יִכְבַּד
3. os. sg. f.	כָּבְדָה	תִּכְבַּד
2. os. sg. m.	כָּבַדְתָּ	תִּכְבַּד
2. os. sg. f.	כָּבַדְתְּ	תִּכְבְּדִי
1. os. sg. m. i f.	כָּבַדְתִּי	אֶכְבַּד
3. os. pl. m.	כָּבְדוּ	יִכְבְּדוּ
3. os. pl. f.	כָּבְדוּ	תִּכְבַּדְנָה
2. os. pl. m.	כְּבַדְתֶּם	תִּכְבְּדוּ
2. os. pl. f.	כְּבַדְתֶּן	תִּכְבַּדְנָה
1. os. pl. m. i f.	כָּבַדְנוּ	נִכְבַּד
		kohortativ
1. os. sg. m. i f.		אֶכְבְּדָה

	perfektum	*imperfektum*
	קָטֹן	יִקְטַן
	קָטְנָה	תִּקְטַן
	קָטֹנְתָּ	atd.
	קָטַנְתְּ	
	קָטֹנְתִּי	
	קָטְנוּ	
	קָטַנְתֶּם (qᵊṭontem)	
	קָטַנְתֶּן (qᵊṭonten)	
	קָטֹנּוּ (místo קָטַנּוּ)	

	rozk. způsob	*příčestí*
sg. m.	כְּבַד	כָּבֵד
sg. f.	כִּבְדִי	כְּבֵדָה
pl. m.	כִּבְדוּ	כְּבֵדִים
pl. f.	כְּבַדְנָה	כְּבֵדוֹת
		infinitiv
samostatný		כָּבוֹד
vázaný		כְּבַד

	rozk. způsob	*příčestí*
		קָטֹן

Vokalizací se stavová slovesa liší od typu „paṭaḥ“ takto:

1. Jak slovesa třídy cērê, tak i slovesa třídy ḥôlem (tj. כָּבֵד i קָטֹן) mají v imperfektu paṭaḥ: יִכְבַּד a יִקְטַן místo ḥôlem. Podobně i v rozkazovacím způsobu mají paṭaḥ (כְּבַד) místo ḥôlem (שְׁמֹר).

2. Sg. m. příčestí má tutéž podobu jako 3. os. sg. m. perfekta, ale ze souvislosti se vyjasní, oč jde. U sg. f. příčestí k záměně dojít nemůže, protože příčestí je כְּבֵדָה a 3. os. sg. f. perfekta je כָּבְדָה).

3. perfektum sloves třídy cērê má běžnou vokalizaci: כָּבַדְתִּי, כָּבַדְתְּ, ale perfektum sloves typu ḥôlem si většinou tuto samohlásku ponechává: קָטֹנְתִּי, קָטֹנְתְּ, קְטָנְתֶּם (qᵊṭontem). Výjimku tvoří 3.os. sg. f. קָטְנָה a 3. os. pl. קָטְנוּ.

Poznámka: Existují slovesa, která mají stavový význam, aniž patří do tříd cērê nebo ḥôlem. V takovém případě má imperfektum a rozkazovací způsob hlásku paṭaḥ. Např. „spal, ležel“ se řekne שָׁכַב (v pf.), יִשְׁכַּב (v impf.), שְׁכַב (v rozk. způsobu a v. inf.); „byl neplodný“ se řekne שָׁכַל (v pf.), יִשְׁכַּל (v impf.).

CVIČENÍ 17

Izák	יִצְחָק	byl hladový	רָעֵב (*impf.* יִרְעַב)
práce, služba	עֲבוֹדָה	byl veliký, rostl	גָּדַל (*impf.* יִגְדַּל)
hrob	קֶבֶר	spal, ležel	שָׁכַב (*impf.* יִשְׁכַּב)
smrt *(samostatný stav)*	מָוֶת	pohřbil	קָבַר
smrt *(vázaný stav)*	מוֹת[1]	nařizoval, přikázal	צִוָּה
smrt *(s příponou)*	מוֹתִי	byl schopen, mohl	יָכֹל
byl starý	זָקֵן (*impf.* יִזְקַן)	račte, prosím *(částice)*	נָא

(1) לֹא יָדַע יִצְחָק כִּי יַעֲקֹב בְּנוֹ הַקָּטָן הוּא הֶעֱמִד לְפָנָיו, כִּי כָּבְדוּ עֵינָיו וְלֹא רָאָה: וַיִּדֵּי[2]־יַעֲקֹב הָיוּ כִּידֵּי־עֵשָׂו אָחִיו (2) צִוָּה

[1] Na výslovnosti je vidět, jak מָוֶת (máweṯ) se změní v mauṯ a dále v מוֹת־ (môṯ).

[2] Všimněme si změn z יְדֵי (וְיְדֵי – וַיְדֵי) na וַיְדֵי, כִּידֵי.

פַּרְעֹה אֶת־עֲבָדָיו לֵאמֹר תִּכְבַּד[3] הָעֲבוֹדָה עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, כִּי
הָמָה צֹעֲקִים אֶל־אֱלֹהֵיהֶם מֵעֲבוֹדָתָם (3) קָטֹנָת[4] בְּעֵינֵי־יהוה, כִּי
לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־דְּבָרוֹ (4) כִּי שָׁפַכְתָּ דָמִים וַיִּקָּטֵן הַדָּבָר בְּעֵינֶיךָ,
לֹא יִמְלֹךְ בִּנְךָ אַחֲרֶיךָ (5) צַדִּיק אַתָּה יהוה הַנּוֹתֵן לָרֹעֵב[5]
אֶת־לַחְמוֹ (6) הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר־סִינַי וַיִּרְעַב הָעָם וַיִּצְעֲקוּ
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר לָמָּה יֶצְאוּ עֲבָדֶיךָ מִמִּצְרַיִם, כִּי מָוֹת בַּמִּדְבָּר
הַגָּדוֹל הַזֶּה, כִּי אֵין לֶחֶם לָנוּ וּלְנָשֵׁינוּ וּלְבָנֵינוּ, וְאֵין מַיִם לַצֹּאן
אֲשֶׁר אִתָּנוּ (7) לֹא תִשְׁכַּב בְּהֵיכַל־יהוה כִּי קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם
לֵאלֹהֶיךָ, וְהָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמֹר אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת מִשְׁפַּט־מָוֶת
לוֹ (8) דִּבְּרוּ הַמְּרַגְּלִים אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר בָּעֶרֶב יָרַדְנוּ מֵהָהָר
הָעִירָה וַנִּשְׁכַּב שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא (9) יִגְדַּל שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ
וְרָאוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנַחְנוּ עַמֶּךָ[7] (10) לֹא יָכֹלְתִּי[4] לִשְׁפֹּט אֶת־כָּל־הָעָם
לְבַדִּי (11) הִנֵּה אַתֶּם בָּאִים אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יהוה
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־עֲבוֹדָתוֹ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עַבְדּוֹ (12) הִנֵּה
זֶה בֵּית־אֱלֹהִים וְלֹא יָדַעְתִּי וְאֶשְׁכַּב שָׁם (13) וַיְהִי הַנַּעַר
בְּהֵיכַל־יהוה וַיִּגְדַּל וַיְהִי לְאִישׁ, וַיִּשְׁמֹר אֶת־עֲבוֹדַת־יהוה וַיִּרְדֹּף
אֶת־הַצֶּדֶק וְאֶת־הָאֱמֶת (14) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת־יַעֲקֹב וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף
אֶת־מִצְוַת־אָבִיו אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ לִפְנֵי־מוֹתוֹ לֵאמֹר אַל־נָא תִקְבֹּר
אֹתִי בְּמִצְרָיִם, קָבְרָה[8]־נָא אֹתִי בְּאֶרֶץ־כְּנַעַן וְשָׁכַבְתִּי עִם־אֲבוֹתָי
שָׁם (15) וַיְהִי דְּבַר־יהוה אֵלָיו בַּחֲלוֹם־הַלַּיְלָה לֵאמֹר אָנֹכִי
אֱלֹהֵי־אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי־אָבִיךָ יִצְחָק וְשָׁמַרְתִּי אֹתְךָ מִכָּל־רָע

1. A sloužili synové Izraele egyptskému králi faraónovi a služba jim (= na nich) byla nadmíru těžká a křičeli k Hospodinu, Bohu jejich otců, od své služby. – 2. A položil (si) Jakub kámen pod (= svou) hlavu a spal tam té noci

[3] S významem jusivu: „ať ztěžkne“.
[4] Přeložte přítomným časem: jde o ukončený stav.
[5] Příčestí.
[6] Viz poznámku v kap. 10.
[7] Tvar v pauze.
[8] Důrazný imperativ.

a stalo se zrána, že (kons. wāw) se rozpomněl na sen, který se mu zdál (= který snil). – 3. A řekli zvědové té ženě: „Jestliže se tě představení města zeptají se slovy »Kde jsou ti muži, kteří k tobě v noci přišli?« pak (kons. wāw) jim řekneš »Pronásledujte je, neboť vyšli z města směrem k řece (= cestou [jen דֶּרֶךְ] řeky)«.“ – 4. Budeš-li opravdu zachovávat přikázání Hospodina, svého Boha, a budeš mu sloužit v pravdě, nebudeš hladovět po chlebu (člen) (po) všechny své dny. – 5. A řekli náčelníci lidu Samuelovi: „Hle, ty jsi starý (pf.) a tvoji synové nechodili po cestě Hospodinově, tedy (= a) kdo bude prorokem a soudcem nad námi po tvé smrti?“ – 6. Tento hrob je tvůj: pohřbi svou mrtvou tam. – 7. A byli synové Izraele na poušti a zachovávali sobotní den, jak (= כַּאֲשֶׁר) přikázal Hospodin Mojžíšovi. – 8. A stalo se po smrti Šalomounově, že se rozpomněli (kons. wāw) na všechno, co jim učinil, a neustanovili (= položili) nad sebou jeho syna, ale (= a) zvolili si za krále jiného muže. – 9. A mluvil Jakub k Lábanovi takto (= řka): „Hle, já odcházím do domu svého otce v Kanaánu, neboť jsi neměl na paměti mou službu, kterou jsem u tebe dělal po všechny tyto dny.“ – 10. Tito muži dělali, co je zlé (člen) v očích Hospodinových a sestoupí do podsvětí (akuz. pád. konc.) před (dat.) vašimi zraky a poznáte, že Hospodin soudí zlovolníky. – 11. Hle, dávám vám život i smrt (členy), tedy (= a) zvolte si (impf.) cestu života a následujte ji po všechny své dny. – 12. Řekl jim Josef: „Hle, náš otec nám před svou smrtí nařídil, abychom ho pohřbili (v. inf.) s jeho otci v hrobu, který je v Kanaánu.“ – 13. Hospodin ti dal moudrost a tvé jméno se stalo velkým v zemi a ze všech měst přicházejí tázat se tě na (tvůj) soud. – 14. Mluvil Izák ke svému mladšímu (= malému) synu Jakubovi takto (= řka): „Hle, tvůj bratr Ezau přichází domů a uslyší, že jsi mu vzal požehnání, a bude tě pronásledovat, aby prolil (= prolít) tvoji krev.“ – 15. Jsi schopen (pf.) vládnout nad tímto velikým lidem ty sám?

51. CELKOVÝ POPIS PRAVIDELNÉHO SLOVESA

Hebrejské sloveso je normálně *třísouhláskové*, tj. jeho základ tvoří tři souhlásky. Jimi je udáván základní význam slovesa. Tak שׁמר má význam „střežení“, מׁשׁל se užívá pro „vládnutí“ atp., a to bez jakéhokoli vztahu k osobě, rodu, číslu, času nebo způsobu. Tyto tvary se tvoří samohláskami, tj. *vokalizací* základu (שָׁמַר „střežil“ je 3. os. sg. m. pf., שְׁמֹר „střež“ je sg. m. rozk. zp.) a osobními *příponami* (שָׁמַרְתָּ „střežil jsi“ je 2. os. sg. m. pf.) a *předponami* (תִּשְׁמֹר „budeš střežit“ je 2. os. sg. m. impf.).

Základ slovesa se časuje v sedmi slovesných kmenech. Kmen může být:

1. *jednoduchý aktivní* שָׁבַר „zlomil“, nazývaný *qal* (קַל)
2. *jednoduchý pasivní*[1] נִשְׁבַּר „byl zlomen“, tzv. *nif'al* (נִפְעַל)
3. *intenzivní aktivní* שִׁבֵּר „úplně zlomil“, *pi'ēl* (פִּעֵל)
4. *intenzivní pasivní* שֻׁבַּר „byl zcela zlomen“, *pu'al* (פֻּעַל)

Pro objasnění významu dalších tří kmenů použijeme slovesa „byl velký“, jehož qal je גָּדַל:

5. *kauzativní aktivní* הִגְדִּיל „zvětšil, učinil větším“[2], *hif'îl* (הִפְעִיל)
6. *kauzativní pasivní* הָגְדַּל[3] „byl učiněn větším, byl zvětšen“, *hof'al* (הָפְעַל)
7. *reflexivní (zvratný)* הִתְגַּדֵּל „zvětšil se(be)“, *hitpa'ēl* (הִתְפַּעֵל)

Poznámky:

1. První z těchto kmenů se nazývá qal, tj. „lehký“, na rozdíl od ostatních šesti od něho *odvozených* a někdy nazývaných „těžké“ כְּבֵדִים. Sloveso פָּעַל „udělal“ slouží za vzor, proto se ostatní kmeny nazývají podle příslušných tvarů tohoto slovesa: jednoduchý pasivní נִפְעַל, intenzivní aktivní פִּעֵל atd.

2. Dobře si povšimněme, že pi'ēl, pu'al a hitpa'ēl mají silné charakterizující dāgēš ve druhé souhlásce základu. Tím se na kmen klade větší váha a zintenzivňuje se jeho význam.

3. Předchozí tabulky pravidelného slovesa (kap. 29, 39 atd.) byly pro qal. Ostatních šest odvozených kmenů bude vysvětleno zvlášť v následujících kapitolách.

4. Od pasivních kmenů se ovšem v praxi kohortativ netvoří – pozn. překl.

52. NIF'AL

Poznámka 1: U některých sloves má nif'al reflexivní (zvratný) význam[1]. V perfektu nif'al נִשְׁמַר může tedy znamenat „střežil se“, v imperfektu יִשָּׁמֵר „bude se střežit“ a v rozk. způsobu הִשָּׁמֵר „střez se“ apod. Tento reflexivní význam bude ve slovníčku vždy uveden.

Perfektum nif'al tvoří tím, že se před základ dá předpona נִ. Osobní přípony jsou stejné jako u kmene qal; východiskem pro ně je 3. os. sg. m.

51.1 Nebo reflexivní: viz poznámku 1 v kap. 52.

51.2 Srov. česká kauzativa „postavil“ (ze „stál“), „posadil“ (ze „seděl“) a „položil“ (z „ležel“).

51.3 (hogdal).

52.1 Nif'al tak kolísá mezi reflexivním a pasivním významem.

perfektum

byl zlomen	נִשְׁבַּר	byl spálen	נִשְׁרַף
byla zlomena	נִשְׁבְּרָה	byla spálena	נִשְׁרְפָה
byl jsi zlomen	נִשְׁבַּרְתָּ	byl jsi spálen	נִשְׁרַפְתָּ
byla jsi zlomena	נִשְׁבַּרְתְּ	byla jsi spálena	נִשְׁרַפְתְּ
byl(a) jsem zlomen(a)	נִשְׁבַּרְתִּי	byl(a) jsem spálen(a)	נִשְׁרַפְתִּי
byli(-y) zlomeni(-y)	נִשְׁבְּרוּ	byli spáleni(-y)	נִשְׁרְפוּ
byli jste zlomeni	נִשְׁבַּרְתֶּם	byli jste spáleni	נִשְׁרַפְתֶּם
byly jste zlomeny	נִשְׁבַּרְתֶּן	byly jste spáleny	נִשְׁרַפְתֶּן
byli(-y) jsme zlomeni(-y)	נִשְׁבַּרְנוּ	byli(-y) jsme spáleni(-y)	נִשְׁרַפְנוּ

imperfektum

bude zlomen	יִשָּׁבֵר	bude spálen	יִשָּׁרֵף
bude zlomena	תִּשָּׁבֵר	bude spálena	תִּשָּׁרֵף
budeš zlomen	תִּשָּׁבֵר	budeš spálen	תִּשָּׁרֵף
budeš zlomena	תִּשְׁבְּרִי	budeš spálena	תִּשְׂרְפִי
budu zlomen(a)	אֶשָּׁבֵר nebo אִשָּׁבֵר	budu spálen(a)	אֶשָּׁרֵף nebo אִשָּׁרֵף
budou zlomeni	יִשְׁבְּרוּ	budou spáleni	יִשְׂרְפוּ
budou zlomeny	תִּשְׁבַּרְנָה	budou spáleny	תִּשְׂרַפְנָה
budete zlomeni	תִּשְׁבְּרוּ	budete spáleni	תִּשְׂרְפוּ
budete zlomeny	תִּשְׁבַּרְנָה	budete spáleny	תִּשְׂרַפְנָה
budeme zlomeni(-y)	נִשָּׁבֵר	budeme spáleni(-y)	נִשָּׁרֵף

kohortativ

ať jsem zlomen(a)	אִשָּׁבְרָה	ať jsem spálen(a)	אִשָּׂרְפָה

rozk. způsob

buď zlomen	הִשָּׁבֵר	buď spálen	הִשָּׁרֵף
buď zlomena	הִשְׁבְּרִי	buď spálena	הִשָּׂרְפִי
buďte zlomeni	הִשְׁבְּרוּ	buďte spáleni	הִשָּׂרְפוּ
buďte zlomeny	הִשְׁבַּרְנָה	buďte spáleny	הִשָּׂרַפְנָה

příčestí			
spálen(ý)	נִשְׂרָף	zlomen(ý)	נִשְׁבָּר
spálena(-á)	נִשְׂרָפָה	zlomena(-á)	נִשְׁבָּרָה
spáleni(-í)	נִשְׂרָפִים	zlomeni(-í)	נִשְׁבָּרִים
spáleny(-é)	נִשְׂרָפוֹת	zlomeny(-é)	נִשְׁבָּרוֹת

infinitiv			
být spálen (s.)	נִשְׂרֹף nebo הִשָּׂרֵף	být zlomen (s.)	נִשְׁבֹּר nebo הִשָּׁבֵר
spálení (v.)	הִשָּׂרֵף	zlomení (v.)	הִשָּׁבֵר

Poznámka 2: Ze souvislosti se určí, zda tvar נִשְׁבָּרָה bude 3. os. sg. fem. pf. nif. „byla zlomena“ nebo 1. os. pl. kohortativu kmene qal „zlomme, kéž, ať zlomíme“.

Imperfektum יִשָּׁבֵר je zkrácený tvar z původního יִנָּשְׁבֵר; נ se asimilovalo, takže v impf. nif. má sloveso v první souhlásce základu silné kompenzující dāgēš. Jestliže je první souhláska laryngála, která nepřijímá silné dāgēš, prodlužuje se ḥîreq pod נ v cērê: „bude opuštěn“ se tedy napíše יֵעָזֵב (viz kap. 69.2).

Při imperfektu u kmenu nif'al, stejně jako u qal, slouží souhlásky איתן (mnemotechnicky אֵיתָן „moudrý pěvec“) jako předpony k označení osob. Plurál maskulina končí וּ a plurál feminina na נָה. Pro jusiv žádný zkrácený tvar neexistuje; jde o tentýž tvar jako pro 3. os. m. impf. a pouze ze souvislosti poznáme, že jde o jusiv.

Poznámka 3: Tvar אִשָּׂרֵף se vyskytuje tak často jako אֵשָּׂרֵף, kdežto kohortativ je vždy אֶשָּׂרְפָה.

Rozkazovací způsob má před základem písmeno ה, např.: הִשָּׁבֵר.

Je třeba rozlišovat pečlivě mezi příčestím v sg. m. נִשְׁבָּר „lámaný“ a 3. os. sg. m. pf. נִשְׁבַּר „je zlomen“, a dále mezi příčestím v sg. f. נִשְׁבָּרָה a 3. os. sg. f. נִשְׁבְּרָה.

Poznámka 4: Některá slovesa se vyskytují jen v kmenu nif'al, aniž mají kmen qal. Např.: נִמְלַט „unikl“[2], נִלְחַם „bojoval“[3]; ani v češtině taková slovesa

[2] „osvobodil se“.

[3] Sloveso לחם má význam „spojení“: נִלְחַם znamená „spojil se s“ ve smyslu „bojoval“.

nemají pasivní nebo zvratný význam a překládají se aktivem. Některá z nich snad pocházejí z nějakého starého kmene qal, který vyšel z užívání, nebo který se ve Starém zákoně nevyskytuje.

CVIČENÍ 18

Upozornění: Ve slovíčkách i ve slovníku na konci knihy budeme uvádět jako základ slovesa vždy 3. os. sg. m. pf. (kmen qal, nebude-li uvedeno jinak): לָקַח „vzal", אָמַר „řekl". Předpokládáme, že student již dokáže základ slovesa z daného tvaru odvodit.

David	דָּוִד	ukryl se, byl skryt	סתר	*nif'al*	נִסְתַּר
stolec, trůn	כִּסֵּא	zápasil	לחם	*nif'al*	נִלְחַם
shromáždění	עֵדָה	bojoval (proti *někomu*)	לחם	*nif'al* (בְּ)	נִלְחַם
písař	סֹפֵר	dobyl, zajal			לָכַד
oheň	אֵשׁ	pálil, hořel			שָׂרַף
ještě, více, opět	עוֹד	střed *(samostatný stav)*			תָּוֶךְ[4]
		uprostřed *(vázaný stav)*			תּוֹךְ, בְּתוֹךְ

(1) נִכְרְתוּ מֵי־הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל (2) אִם שָׁמוֹר תִּשְׁמֹר
אֶת־מִצְוֹתַי וְהָלַכְתָּ בִּדְרָכַי־דָּוִד אָבִיךָ לֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ יֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא־יִשְׂרָאֵל (3) בִּדְבַר־יהוה נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם וּבְחָכְמָתוֹ
הָאָרֶץ (4) נִקְרְאוּ סִפְרֵי־הַמֶּלֶךְ לְפָנָיו וַיִּכְתְּבוּ בַּסֵּפֶר כְּכָל אֲשֶׁר
צִוָּה אֹתָם (5) לֹא יִקָּרֵא עוֹד שִׁמְךָ יַעֲקֹב כִּי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ[5]
כִּי נִלְחַמְתָּ עִם מַלְאַךְ־אֱלֹהִים וְגַם יָכֹלְתָּ לוֹ (6) יָצְאוּ דָּוִד
וְאַנְשָׁיו וַיִּלָּחֲמוּ בִּישֵׁבֵי־הָהָר וַיִּלְכְּדוּ אֶת־עִירָם וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ
בָּאֵשׁ (7) נִלְכְּדָה הָעִיר וַתִּנָּתֵן בְּיָדָם וַתִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ, הִיא וְכָל־
אֲשֶׁר בָּהּ (8) אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי יהוה הוּא הַנִּלְחָם לָנוּ (9) נִסְתְּרָה
דַרְכִּי מֵאֱלֹהַי וְאֶת־קוֹלִי בַּצָּרָה לֹא שָׁמָע (10) עֵינַי אֶל־כָּל־
דַּרְכֵיכֶם, אָמַר יהוה, כִּי לֹא נִסְתְּרוּ מִלְּפָנָי (11) הִבְרָה הָאִשָּׁה
אֶל־מַרְגְּלֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסָּתְרוּ בֶּהָרִים יוֹמַיִם וַהֲלַכְתֶּם

[4] Viz vysvětl. 50.1.

[5] Tvar v pauze od שִׁמְךָ.

לְדַרְכְּכֶם, וְהָיָה כִּי תִלָּחֲמוּ[6] בָּעִיר הַזֹּאת וְהִיא תִּנָּתֵן בְּיַד־יִשְׂרָאֵל
וּזְכַרְתֶּם אֹתִי וְאֶת־בֵּית־אָבִי (12) שָׁמַע הָאָדָם אֶת־קוֹל־אֱלֹהִים
בַּגָּן וַיִּסָּתֵר בְּתוֹךְ הָעֵצִים (13) רָאוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים כִּי נִלְקַח
הַנָּבִיא מֵעֵינֵיהֶם הַשָּׁמַיְמָה וַיִּצְעֲקוּ בְקוֹל גָּדוֹל אָבֹינוּ אָבִינוּ
(14) מֵת[7] שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וַיִּקָּבֵר בְּבֵיתוֹ אֲשֶׁר בָּהָר (15) נִבְחַר
דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר־שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו לִפְנֵי־
מוֹתוֹ (16) אִקָּבְרָה־נָּא בְּקֶבֶר־אֲבוֹתַי בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן (17) אִשָּׁפְטָה־
נָא בְּמִשְׁפַּט יהוה כִּי שִׁפְטִי־צֶדֶק אָתָּה (18) הִבָּדְלוּ[8] מִתּוֹךְ הָעֲדָה
הָרָעָה הַזֹּאת, כִּי כֹה אָמַר יהוה, אָנֹכִי אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם לְעֵינֵי־
עֲדַת־יִשְׂרָאֵל וְיָצָאָה מִמֶּנִּי אֵשׁ וְאָכְלָה אֶתְכֶם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם
(19) לֹא תִלָּחֵם בִּבְנֵי־עֵשָׂו כִּי אָחִיךָ הוּא

1. Synové Izraele šli doprostřed moře a vody byly před nimi odděleny (= odříznuty), když Hospodin mluvil k Mojžíšovi. – 2. Řekli muži toho zlovolného města: „Spalme jeho dům (doplňte »v ohni«) a všechno, co je v něm.“ – 3. Slyšel jsem hlas Hospodinův v horách a ukryl jsem se. – 4. A zemřel Jakub v Egyptě (= egyptské zemi) a byl pohřben u svých otců v Kanaánu. – 5. A poslal David posly k lidu se slovy: „Město bylo dobyto, jak přikázal král.“ – 6. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi takto: „Až (= když) budou synové Izraele v zemi, kterou jim dávám, a uvidí veliká města, pak (kons. wāw) řeknou: »Kdo je schopen bojovat proti obyvatelům takových měst?«“ – 7. Sedíš na trůnu spravedlnosti a soudíš lidské syny. – 8. Ve svém snu jsem uslyšel hlas volající: „Běda těm, kdo hladovějí po zlu (člen), neboť přišel den soudu.“ – 9. Mudrci té země byli v paláci a byli povoláni před krále. – 10. Písař byl zajat (= vzat) a upálen před celým shromážděním Izraele a ta událost byla zapsána v kronice (= knize událostí dnů). – 11. Promluvil Hospodin, a byla stvořena nebesa a voda (pl.) se rozlila po povrchu (= tváři) země. – 12. V ten den už nebude v té zemi smrt a každý muž bude sedět pod svým stromem v pokoji. – 13. Proč ses přede mnou ukryl? Což jsi (snad) jedl z ovoce stromu, který je uprostřed zahrady?

6 Složené šᵊwā' pod laryngálou.
7 Tento tvar je i v perfektu a zde znamená „zemřel“.
8 Nif'al s reflexivním významem: „oddělte se“.

53. PI'ĒL

Od kmene qal שָׁבַר „zlomil" je odvozen pi'ēl שִׁבֵּר „rozdrtil, zcela zlámal". Pro pi'ēl je typické *silné charakterizující dāgēš* v druhé souhlásce základu, a to v celém časování. Některá slovesa se vyskytují jen v kmenu pi'ēl a qal nemají, např. בִּקֵּשׁ „hledal".

perfektum

rozdrtil	שִׁבֵּר	hledal	בִּקֵּשׁ
rozdrtila	שִׁבְּרָה	hledala	בִּקְּשָׁה
rozdrtil jsi	שִׁבַּרְתָּ	hledal jsi	בִּקַּשְׁתָּ
rozdrtila jsi	שִׁבַּרְתְּ	hledala jsi	בִּקַּשְׁתְּ
rozdrtil(a) jsem	שִׁבַּרְתִּי	hledal(a) jsem	בִּקַּשְׁתִּי
rozdrtili(-y)	שִׁבְּרוּ	hledali(-y)	בִּקְּשׁוּ
rozdrtili jste	שִׁבַּרְתֶּם	hledali jste	בִּקַּשְׁתֶּם
rozdrtily jste	שִׁבַּרְתֶּן	hledaly jste	בִּקַּשְׁתֶּן
rozdrtili(-y) jsme	שִׁבַּרְנוּ	hledali(-y) jsme	בִּקַּשְׁנוּ

imperfektum

rozdrtí (sg. m.)	יְשַׁבֵּר	bude (m.) hledat	יְבַקֵּשׁ
rozdrtí (sg. f.)	תְּשַׁבֵּר	bude (f.) hledat	תְּבַקֵּשׁ
rozdrtíš (m.)	תְּשַׁבֵּר	budeš (m.) hledat	תְּבַקֵּשׁ
rozdrtíš (f.)	תְּשַׁבְּרִי	budeš (f.) hledat	תְּבַקְּשִׁי
rozdrtím (m. i f.)	אֲשַׁבֵּר	budu (m. i f.) hledat	אֲבַקֵּשׁ
rozdrtí (pl. m.)	יְשַׁבְּרוּ	budou (m.) hledat	יְבַקְּשׁוּ
rozdrtí (pl. f.)	תְּשַׁבֵּרְנָה	budou (f.) hledat	תְּבַקֵּשְׁנָה
rozdrtíte (sg. m.)	תְּשַׁבְּרוּ	budete (m.) hledat	תְּבַקְּשׁוּ
rozdrtíte (sg. f.)	תְּשַׁבֵּרְנָה	budete (f.) hledat	תְּבַקֵּשְׁנָה
rozdrtíme (m. i f.)	נְשַׁבֵּר	budeme (m. i f.) hledat	נְבַקֵּשׁ

kohortativ

ať rozdrtím (m. i f.)	אֲשַׁבְּרָה	ať hledám (m. i f.)	אֲבַקְּשָׁה

rozk. způsob			
rozdrť (m.)	שַׁבֵּר	hledej (m.)	בַּקֵּשׁ
rozdrť (f.)	שַׁבְּרִי	hledej (f.)	בַּקְּשִׁי
rozdrťte (m.)	שַׁבְּרוּ	hledejte (m.)	בַּקְּשׁוּ
rozdrťte (f.)	שַׁבֵּרְנָה	hledejte (f.)	בַּקֵּשְׁנָה

příčestí			
drtící (sg. m.)	מְשַׁבֵּר	hledající (sg. m.)	מְבַקֵּשׁ
drtící (sg. f.)	מְשַׁבֶּרֶת nebo מְשַׁבְּרָה	hledající (sg. f.)	מְבַקֶּשֶׁת nebo מְבַקְּשָׁה
drtící (pl. m.)	מְשַׁבְּרִים	hledající (pl. m.)	מְבַקְּשִׁים
drtící (pl. f.)	מְשַׁבְּרוֹת	hledající (pl. f.)	מְבַקְּשׁוֹת

infinitiv			
rozdrtit (samostatný)	שַׁבֵּר nebo שַׁבֹּר	hledat (samostatný)	בַּקֵּשׁ i בַּקֹּשׁ
rozdrcení (vázaný)	שַׁבֵּר	hledání (vázaný)	בַּקֵּשׁ

Opět i zde je 3. os. sg. m. základnou pro ostatní osoby a ženský rod perfekta a imperfekta, pro zájmenné přípony perfekta a předpony imperfekta. *Příčestí má předponu* מְ.

Upozornění:

1. Silné charakterizující dāgēš je ve druhé souhlásce základu, ale u souhlásek se šᵊwā' se často vypouští. Např. místo בִּקְּשׁוּ leckdy najdeme ve 3. os. pl. pf. בִּקְשׁוּ (viz kap. 10). Podobně kohortativ v sg. vypadá אֲבַקְּשָׁה.

2. Řada sloves má pi'ēl typu גִּדֵּל, kdy pod druhou souhláskou základu je paṯaḥ. Jde o původní tvar; je ve většině tvarů perfekta: בִּקַּשְׁתָּ, בִּקַּשְׁנוּ atd.

CVIČENÍ 19

srdce	לֵב, לֵבָב	počítal			סָפַר
srdce *(s příponou)*	לִבִּי, לְבָבִי	vyprávěl, líčil	ספר	*pi'ēl*	סִפֵּר
srdce *(pl.)*	לְבָבוֹת, לִבּוֹת	unikl	מלט	*nif'al*	נִמְלַט

קִבֵּץ	*pi'ēl*	קָבַץ	shromáždil *(qal)*	זֶ֫רַע[1]	semeno, potomstvo
נִקְבַּץ	*nif'al*	קבץ	shromáždil se *(reflexivní)*[3]	זַרְעִי	potomstvo *(s příponou)*
דִּבֶּר[4]	*pi'ēl*	דבר	mluvil	לֻ֫חַ[2]	stůl, deska
זָהָב			zlato	לוּחוֹת	desky *(pl.)*
מָצָא			nalezl	יְהוֹשֻׁעַ	Jozue

(1) סַפֵּר לָהֶם יוֹסֵף אֶת־הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר
אִתּוֹ בְּשָׁלוֹם (2) שָׁמַע אַבְרָהָם וְהִנֵּה קוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו לֵאמֹר
הֵיכֹל אָדָם לִסְפֹּר אֶת־כּוֹכְבֵי־הַשָּׁמַיִם, כִּי כֹה יִהְיֶה זַרְעֶךָ בָּאָרֶץ
הַזֹּאת (3) וַיְדַבֵּר[5] יהוה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר קִבֵּץ אֵלֶיךָ אֶת־זִקְנֵי־
יִשְׂרָאֵל וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה (4) אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ
שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ (5) שְׁמֹר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּתֹב
אֹתָם עַל לוּחַ־לִבֶּךָ[6] אֲנִי יהוה דִּבַּרְתִּי (6) וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא,
וּמֹשֶׁה שֹׁמֵר אֶת־צֹאנוֹ בַּמִּדְבָּר וְהִנֵּה אֵשׁ לְפָנָיו וּמַלְאַךְ־יהוה
מְדַבֵּר אֵלָיו מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ (7) בַּקְּשׁוּ אֶת־יהוה בְּלֵב נִשְׁבָּר וְעִבְדוּ
אֹתוֹ בְּיִרְאָה, וְנִמְלַטְתֶּם מֵהֶרְעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם[7] (8) שָׁמַע
דָּוִד כִּי הַמֶּלֶךְ מְבַקֵּשׁ אֶת־מוֹתוֹ וַיִּמָּלֵט מִיָּדוֹ וַיִּסָּתֵר בֶּהָרִים,
וַיִּקָּבְצוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל וַיְהִי דָּוִד לְרֹאשׁ עֲלֵיהֶם
(9) אִמְלְטָה־נָּא מִיַּד־הָרְשָׁעִים אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ אֶת־מוֹתִי (10) אָמַר
הָרְשָׁע בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאֵין מִשְׁפָּט בָּאָרֶץ (11) שָׁאַל
הָאִישׁ אֶת־יוֹסֵף לֵאמֹר אֶת־מִי אַתָּה מְבַקֵּשׁ (12) נִקְבְּצוּ כֹּל
רָאשֵׁי־הָעָם אֶל־דָּוִד וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה־נָא זָקַנְתָּ וְלֹא
יָדַעְתָּ אֶת־יוֹם־מוֹתֶךָ, וְאַתָּה הוּא הַיֹּצֵא וְהַבָּא לְפָנֵינוּ, וּמִי יִהְיֶה

[1] Segolatum s koncovou laryngálou: viz kap. 44, poznámku 1.
[2] Vplížené paṭaḥ: viz kap. 12.4.
[3] Též „byl shromážděn"; nif'al má často reflexivní zabarvení: viz kap. 52, poznámku 1.
[4] Následuje-li podstatné jméno, zní tvar דִּבֶּר, ale v pauze je to דִּבֵּר.
[5] K nepřítomnosti silného dāgēš u jôḏ viz poznámku v kap. 10.
[6] Tvar v pauze: viz kap. 64.3.
[7] „proti tobě".

לִרְאֹשׁ עָלֵינוּ אַחֲרֶיךָ (13) בָּאוּ כֹל מַלְכֵי־הָאָרֶץ וַיְבַקְשׁוּ אֶת־
פְּנֵי־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ אֶת־חָכְמָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים בְּלִבּוֹ
(14) שָׁמַע פַּרְעֹה אֶת־דִּבְרֵי יוֹסֵף וַיְדַבֵּר אֶל־עֲבָדָיו לֵאמֹר
הֲנִמְצָא בְכָל־אַרְצִי אִישׁ חָכָם כָּמוֹהוּ הַיֹּדֵעַ אֶת־דְּבַר־הָאֱלֹהִים,
כִּי אֵין דָּבָר נִסְתָּר מִמֶּנּוּ (15) יָרַד מֹשֶׁה מֵהַר־סִינַי וּבְיָדוֹ
לוּחוֹת־הַבְּרִית, וַיְדַבֵּר אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מַה־הַקּוֹל הַזֶּה בְּאָזְנָי:
וַיְסַפֵּר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ כִּי עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־זָהָב וַיִּקְרְאוּ
לִפְנֵיהֶם אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה אֶת־
דִּבְרֵי־יְהוֹשֻׁעַ וַיְשַׁבֵּר אֶת־הַלּוּחוֹת עַל־הָאֲדָמָה (16) דַּבֵּר אֶל־
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם, לֹא תִרְדֹּף אַחֲרֵי עֶבֶד־אָחִיךָ כִּי
יִמָּלֵט מִיָּדוֹ, וְזָכַרְתָּ כִּי עֲבָדִים הָיוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם
(17) צָעֲקוּ אֵלֶיךָ וְלֹא שָׁמַעְתָּ בְּקִשּׁוּ אֹתְךָ וַתִּסָּתֵר מִפְּנֵיהֶם
(18) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יהוה, אֲקַבֵּץ אֶתְכֶם אֲלַי מִבֵּין הַגּוֹיִם
וְשִׁפַּטְתִּי אֶתֶם וּבִקַּשְׁתִּי מִיָּדָם אֶת־דְּמֵי־בָנַי (19) עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ
כִּסֵּא־זָהָב

1. Takto pravil Hospodin: „Hledejte pokoj celým svým srdcem a usilujte o něj (= následujte jej) každý den.“ – 2. A shromáždil Jozue všechny náčelníky Izraele a mluvil k nim (= do jejich uší) všechna slova, která Hospodin přikázal. – 3. Bázeň vůči tobě (= tvá bázeň) je v mém srdci, Hospodine, a světlo tvé tváře hledám (impf.). – 4. A Hospodin dal Mojžíšovi desky smlouvy a na kamenech byly napsány výnosy a přikázání, které Hospodin nařídil Izraeli. – 5. Shromáždi své ovce k sobě z národů (pl. od lid) a poznají, že ty jsi Bůh jejich otců. – 6. A pronásledoval Ezau svého bratra Jakuba a chtěl (= hledal) prolít jeho krev, ale Jakub unikl z jeho ruky. – 7. Hle, přichází den, kdy (= a) vyjde muž, který není z potomstva Davidova, a usedne na trůnu Izraele. – 8. Přišel k Davidovi posel a mluvil k němu takto (= řka): „Uprchni do pouště, neboť král ví, že ses ukryl na tomto místě a přijde prolít tvou krev.“ – 9. Měj na paměti tato slova, která k tobě mluvím, a služ (impf.) Hospodinu, svému Bohu, celým srdcem. – 10. A shromáždili se všichni obyvatelé toho zlého města a hledali ty muže, kteří přišli do jeho domu, ale nenašli je. – 11. A učinil Mojžíš, jak mu Hospodin přikázal, a mluvil k předákům lidu.

54. PU'AL

perfektum

byl rozdrcen	שְׁבַר	byl hledán	בְּקַשׁ
byla rozdrcena	שְׁבְרָה	byla hledána	בְּקְשָׁה
byl jsi rozdrcen	שְׁבַרְתָּ	byl jsi hledán	בְּקַשְׁתָּ
byla jsi rozdrcena	שְׁבַרְתְּ	byla jsi hledána	בְּקַשְׁתְּ
byl(a) jsem rozdrcen(a)	שְׁבַרְתִּי	byl(a) jsem hledán(a)	בְּקַשְׁתִּי
byli(-y) rozdrceni(-y)	שְׁבְרוּ	byli(-y) hledáni(-y)	בְּקְשׁוּ
atd.		atd.	

imperfektum

bude rozdrcen	יְשֻׁבַּר	bude hledán	יְבֻקַּשׁ
bude rozdrcena	תְּשֻׁבַּר	bude hledána	תְּבֻקַּשׁ
budeš rozdrcen	תְּשֻׁבַּר	budeš hledán	תְּבֻקַּשׁ
budeš rozdrcena	תְּשֻׁבְּרִי	budeš hledána	תְּבֻקְּשִׁי
budu rozdrcen(a)	אֲשֻׁבַּר	budu hledán(a)	אֲבֻקַּשׁ
atd.		atd.	

kohortativ

ať jsem rozdrcen(a)	אֲשֻׁבְּרָה	ať jsem hledán(a)	אֲבֻקְּשָׁה

rozk. způsob

nedoložen	nedoložen

příčestí

rozdrcen(ý)	מְשֻׁבָּר	hledán, hledaný	מְבֻקָּשׁ
rozdrcena(-á)	מְשֻׁבֶּרֶת (מְשֻׁבָּרָה)	hledána, hledaná	מְבֻקֶּשֶׁת (מְבֻקָּשָׁה)
atd.		atd.	

infinitiv

být rozdrcen (samostatný)	שְׁבֹר	být hledán (samostatný)	בְּקֹשׁ
vázaný	nedoložen	vázaný	nedoložen

S výjimkou samohlásky ֻ pod první souhláskou má pu'al tutéž vokalizaci jako pi'ēl.

Také příčestí zde začíná předponou מְ. Druhá základová hláska má silné charakterizující dāgēš.

CVIČENÍ 20

matka	אֵם	rozhazoval, rozptýlil	פִּזֵּר	*pi'ēl* פִּזֵּר, פִּזַּר
matka *(s příp.)*	אִמִּי	(po)světil	קִדֵּשׁ	*pi'ēl*
matky *(pl.)*	אִמּוֹת	ctil, vzdal čest, zatvrdil	כִּבֵּד	*pi'ēl*
Árón	אַהֲרֹן	chválil	הִלֵּל	*pi'ēl*
kněz	כֹּהֵן	chválil	שִׁבַּח	*pi'ēl*
pastýř	רֹעֶה	svět, věčnost	עוֹלָם	
sláva	כָּבוֹד	navěky	לְעוֹלָם	*nebo* עַד־עוֹלָם

(1) כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם וָעֶד שֵׁבֶט מִישֹׁר שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ (2) הַלְלוּ[1] אֶת־
יהוה כָּל־גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ אֻמִּים כָּל־יִשְׁבֵי הָאָרֶץ, כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת
יהוה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ: (3) בִּקֵּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וְהִנֵּה אֱמֶת דִּבֶּר הָאִישׁ, וַיִּסְפַּר
לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נִמְצָאִים בָּעִיר אֲנָשִׁים רִשְׁעֵי־לֵב הַמְבַקְשִׁים
אֶת־דְּמֵי־מַלְכֵּנוּ (4) דַּבֵּר אֶל־הָאֶבֶן הַזֹּאת בִּשְׁמִי וְיֵצְאוּ מִמֶּנָּה
מַיִם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתִי לְעֵינֵי־בְנֵי־יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָאֶבֶן
וַיִּשָּׁפְכוּ מִמֶּנָּה מַיִם כִּדְבַר־יהוה (5) עָמְדוּ בְנֵי־אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
בְּבֵית־יהוה וַיְהַלְלוּ[1] אֶת־שְׁמוֹ לֵאמֹר גָּדוֹל יהוה וּמְהֻלָּל מְאֹד
בְּעִיר־אֱלֹהֵינוּ (6) קַדֵּשׁ אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו וְהָיוּ כֹהֲנִים
לִי הֵמָּה וְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם עַד־עוֹלָם, וְשָׁמְרוּ אֶת־עֲבוֹדָתִי בְּהֵיכָלִי
(7) כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן תִּהְיֶה בְרָכָתִי עָלֶיךָ בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָךְ (8) עָשָׂה לוֹ יוֹסֵף שֵׁם גָּדוֹל בָּאָרֶץ, וַיְהִי
מְכֻבָּד מְאֹד בְּעֵינֵי־חַכְמֵי־מִצְרַיִם (9) זִכְרוּ אֶת־יוֹם־הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁ

[1] Silné charakterizující dāgēš se často vynechává (viz upozornění 1 v kap. 53).

אֹתוֹ (10) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־יְהוָה וְהָאָרֶץ מְהַלֶּלֶת אֶת־שְׁמוֹ
(11) לָמָּה תְכַבְּדוּ אֶת־לִבַּבְכֶם כַּאֲשֶׁר כִּבְּדוּ אֲבוֹתֵיכֶם
אֶת־לִבָּם לְפָנָי (12) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיְכַבֵּד פַּרְעֹה
אֶת־לִבּוֹ וְלֹא שָׁמַע אֶל־מֹשֶׁה (13) כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל־הָעִיר
יְרוּשָׁלַיִם, הִנְנִי מְפַזֵּר אֶת־בָּנַיִךְ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם, וְהָיוּ מְפֻזָּרִים כַּצֹּאן
אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֶה, וּבִקְשׁוּ וְלֹא יִמָּצְאוּ, וְשָׁאֲלוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה
הָעָם אֲשֶׁר יָצָא מִמִּצְרַיִם: וְהָיָה כִּי יִקְרְאוּ אֵלַי בְּלֵב נִשְׁבָּר
וְשָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹלָם וְקִבַּצְתִּי אוֹתָם אֵלַי כְּרֹעֶה אֲשֶׁר יְקַבֵּץ
אֶת־צֹאנוֹ (14) בְּתוֹךְ קְרוּשֶׁיךָ תְּהַלֵּל וְשִׁמְךָ יְכֻבַּד לְעוֹלָם

1. A stanul Mojžíš na hoře Boží v čele synů Izraele a posvětil je před Hospodinem a řekl jim (doplňte „takto“): „Dnes sestoupí Hospodin na (použijte בּ) tuto horu a bude k vám mluvit.“ – 2. Tvoji synové budou chválit tvé jméno navěky, neboť ty jsi náš otec, který je v nebesích a slyší hlas těch, kdo k tobě volají (akt. příč.) v pravdě. – 3. Rozptýlil jsi nás mezi pohanské národy, které tě neznají (pf.), neboť jsme zatvrdili své srdce a nezachovávali cesty tvého svatého zákona. – 4. A udělal kněz Árón lidu zlaté bohy ze zlata, které mu dali, neboť k němu volali: „Kde je tvůj bratr Mojžíš? Vždyť nesestoupil z hory a nevíme (pf.), co se s ním stalo (= co mu je, impf.).“ – 5. Chvalme jméno Hospodinovo mezi pohanskými národy a vypravujme jeho slávu po celém světě. – 6. Byli jsme rozptýleni jako ovce (člen), které nemají pastýře, ale ty nás pro své jméno (= kvůli…) shromáždíš k sobě z pohanských národů. – 7. Ctěte starého muže, neboť v něm je moudrost. – 8. A vyvolil si Bůh sobotní den a posvětil jej pro slávu svého jména. – 9. A zvědové, které Mojžíš poslal do Kanaánu, byli mužové moudří, velmi ctění (příč. pu.) ve shromáždění Izraele. – 10. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi (doplňte „takto“): „Hle, stal ses malým (= קָטֹן, impf.) v mých očích, neboť jsi mi nevzdal čest před Izraelem a nemluvil jsi ke kameni, jak jsem řekl.“ – 11. Je dobré chválit Hospodina a ctít (=světit) jeho veliké jméno. – 12. Budu nalezen, budu-li hledán v pravdě, pravil Hospodin, neboť slyším hlas spravedlivých. – 13. Ten den dal Hospodin spásu Izraeli a obyvatelé města byli rozptýleni před nimi. – 14. Všechno, co hledáš, je ti dáno. – 15. Jsem starý (pf. slovesa) a nepoznal jsem muže spravedlivého, lopotícího se za chlebem (= hledajícího chléb).

55. HIF'ÎL

Od kmene qal גָּדַל „byl veliký“ se odvozuje (kauzativní) hif'îl הִגְדִּיל[1] „zvětšil; způsobil, přiměl, aby byl veliký“. Od מָלַךְ „kraloval“ máme tvar הִמְלִיךְ „ustanovil, učinil králem“.

perfektum

zvětšil	הִגְדִּיל	učinil králem	הִמְלִיךְ
zvětšila	הִגְדִּילָה	učinila králem	הִמְלִיכָה
zvětšil jsi	הִגְדַּלְתָּ	učinil jsi králem	הִמְלַכְתָּ
zvětšila jsi	הִגְדַּלְתְּ	učinila jsi králem	הִמְלַכְתְּ
zvětšil(a) jsem	הִגְדַּלְתִּי	učinil(a) jsem králem	הִמְלַכְתִּי
zvětšili(-y)	הִגְדִּילוּ	učinili(-y) králem	הִמְלִיכוּ
zvětšili jste	הִגְדַּלְתֶּם	učinili jste králem	הִמְלַכְתֶּם
zvětšily jste	הִגְדַּלְתֶּן	učinily jste králem	הִמְלַכְתֶּן
zvětšili(-y) jsme	הִגְדַּלְנוּ	učinili(-y) jsme králem	הִמְלַכְנוּ

imperfektum

zvětší (sg. m.)	יַגְדִּיל	učiní (sg. m.) králem	יַמְלִיךְ
zvětší (sg. f.)	תַּגְדִּיל	učiní (sg. f.) králem	תַּמְלִיךְ
zvětšíš (m.)	תַּגְדִּיל	učiníš (m.) králem	תַּמְלִיךְ
zvětšíš (f.)	תַּגְדִּילִי	učiníš (f.) králem	תַּמְלִיכִי
zvětším (m. i f.)	אַגְדִּיל	učiním (m. i f.) králem	אַמְלִיךְ
zvětší (pl. m.)	יַגְדִּילוּ	učiní (pl. m.) králem	יַמְלִיכוּ
zvětší (pl. f.)	תַּגְדֵּלְנָה	učiní (pl. f.) králem	תַּמְלֵכְנָה
zvětšíte (m.)	תַּגְדִּילוּ	učiníte (m.) králem	תַּמְלִיכוּ
zvětšíte (f.)	תַּגְדֵּלְנָה	učiníte (f.) králem	תַּמְלֵכְנָה
zvětšíme (m. i f.)	נַגְדִּיל	učiníme (m. i f.) králem	נַמְלִיךְ

kohortativ

ať zvětším (m. i f.)	אַגְדִּילָה	ať učiníme (m. i f.) králem	אַמְלִיכָה
zvětšeme (m. i f.)	נַגְדִּילָה	učiňme (m. i f.) králem	נַמְלִיכָה

[1] Všimněme si, že dāgēš v ד je slabé; před touto souhláskou není samohláska a začíná jí slabika (viz kap. 8.1).

		jusiv	
ať zvětší (sg. m.)	יַגְדֵּל	ať učiní (sg. m.) králem	יַמְלֵךְ
		imperfektum s konsekutivním wāw	
a zvětšil	וַיַּגְדֵּל	a učinil králem	וַיַּמְלֵךְ
		rozk. způsob	
zvětši (m.)	הַגְדֵּל	učiň (m.) králem	הַמְלֵךְ
zvětši (f.)	הַגְדִּילִי	učiň (f.) králem	הַמְלִיכִי
zvětšete (m.)	הַגְדִּילוּ	učiňte (m.) králem	הַמְלִיכוּ
zvětšete (f.)	הַגְדֵּלְנָה	učiňte (f.) králem	הַמְלֵכְנָה
		příčestí	
zvětšující (sg. m.)	מַגְדִּיל	činící (sg. m.) králem	מַמְלִיךְ
zvětšující (sg. f.)	מַגְדִּילָה	činící (sg. f.) králem	מַמְלִיכָה
zvětšující (pl. m.)	מַגְדִּילִים	činící (pl. m.) králem	מַמְלִיכִים
zvětšující (pl. f.)	מַגְדִּילוֹת	činící (pl. f.) králem	מַמְלִיכוֹת
		infinitiv	
zvětšovat (samostatný)	הַגְדֵּל	učinit králem (samostatný)	הַמְלֵךְ
zvětšení (vázaný)	הַגְדִּיל	ustanovení králem (vázaný)	הַמְלִיךְ

1. Perfektum kmenu hif'îl se tvoří předponou ה, např. הִמְלִיךְ. Imperfektum יַמְלִיךְ zastupuje původní tvar יְהַמְלִיךְ, kde tato předpona byla vypuštěna a י přijalo její samohlásku – paṭaḥ (viz kap. 17.2). Rozkazovací způsob má také předponu ה.

2. Je velmi důležité, že hif'îl je jediný kmen pravidelného slovesa, který má zkrácený tvar imperfekta, takže יַמְלִיךְ je zkráceno na יַמְלֵךְ v jusivu. Podobně je יַגְדִּיל zkráceno na יַגְדֵּל. Též konsekutivní wāw přijímá zkrácený tvar imperfekta, pokud tento existuje (viz pozn. 5 v kap. 49); je tedy např.: וַיַּגְדֵּל (a nikoli וַיַּגְדִּיל), וַיַּמְלֵךְ (a ne וַיַּמְלִיךְ).

Upozornění: Obyčejně se nekrátí 1. os. sg., která zní וְאַמְלִיךְ. Je důležité na to pamatovat.

3. Už jsme poznamenali (kap. 41), že zákazy s bezprostřední platností se vyjadřují záporkou אַל a zkráceným tvarem (existuje-li) imperfekta, takže „teď nebudeš kralovat“ se řekne אַל תַּמְלֵךְ, zatímco trvalý zákaz „nikdy nebudeš kralovat“ je לֹא תַמְלִיךְ.

4. Některá slovesa vyskytující se v kmenu hif'îl kmen qal nemají, např. הִשְׁמִיד „zničil“ má základ שׁמד, od kterého není tvořen žádný kmen qal.

56. HOF'AL

perfektum

byl zvětšen	(hogdal) הָגְדַּל	byl učiněn králem	(homlach) הָמְלַךְ
byla zvětšena	הָגְדְּלָה	byla učiněna královnou	הָמְלְכָה
byl jsi zvětšen	הָגְדַּלְתָּ	byl jsi učiněn králem	הָמְלַכְתָּ
byla jsi zvětšena	הָגְדַּלְתְּ	byla jsi učiněna královnou	הָמְלַכְתְּ
byl(a) jsem zvětšen(a)	הָגְדַּלְתִּי	atd.	
byli(-y) zvětšeni(-y)	הָגְדְּלוּ		
byli jste zvětšeni	הָגְדַּלְתֶּם		
byly jste zvětšeny	הָגְדַּלְתֶּן		
byli(-y) jsme zvětšeni(-y)	הָגְדַּלְנוּ		

imperfektum

bude zvětšen	יָגְדַּל	bude učiněn králem	(jomlach) יָמְלַךְ
bude zvětšena	תָּגְדַּל	bude učiněna královnou	תָּמְלַךְ
budeš zvětšen	תָּגְדַּל	budeš učiněn králem	תָּמְלַךְ
budeš zvětšena	תָּגְדְּלִי	budeš učiněna královnou	תָּמְלְכִי
budu zvětšen(a)	אָגְדַּל	budu učiněn(a) králem (královnou)	אָמְלַךְ
budou zvětšeni	יָגְדְּלוּ	budou učiněni krály	יָמְלְכוּ
budou zvětšeny	תָּגְדַּלְנָה	budou učiněny královnami	תָּמְלַכְנָה
budete zvětšeni	תָּגְדְּלוּ	atd.	
budete zvětšeny	תָּגְדַּלְנָה		
budeme zvětšeni(-y)	נָגְדַּל		

rozk. způsob			
nedoložen		nedoložen	
	příčestí		
zvětšen(ý)	מְגֻדָּל[1]	učiněn(ý) králem	מָמְלָךְ[1]
atd.		atd.	
	infinitiv		
	(vázaný není doložen u pravidelných sloves)		
být zvětšen (samostatný)	הָגְדֵּל	být učiněn králem (samostatný)	הָמְלֵךְ
zvětšení (vázaný)	(הָגְדַּל)	ustanovení králem (vázaný)	(הָמְלַךְ)

CVIČENÍ 21

Sichem	שְׁכֶם	shromáždil *(přech.)*	קהל	*hif'îl*	הִקְהִיל
shromáždění	קָהָל	shromáždil se *(nepřech.)*[2]	קהל	*nif'al*	נִקְהַל
prvorozený	בְּכוֹר	skryl někoho *(přech.)*	סתר	*hif'îl*	הִסְתִּיר
nepřítel	אֹיֵב	skryl se	סתר	*nif'al*	נִסְתַּר
dokonalý	שָׁלֵם	zničil	שׁחת	*hif'îl*	הִשְׁחִית
Saul	שָׁאוּל	zničil	שׁמד	*hif'îl*	הִשְׁמִיד

(1) בַּיּוֹם הַהוּא הִמְלִיךְ דָּוִד אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל (2) בָּאוּ
כֹּל אַנְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל שְׁכֶמָה לְהַמְלִיךְ אֶת־שָׁאוּל עֲלֵיהֶם, כִּי בוֹ
בָּחַר יהוה לְמֶלֶךְ, וַיַּמְלֵךְ אֹתוֹ שָׁם שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא: וַיְדַבֵּר
שְׁמוּאֵל בְּאָזְנֵי־הָעָם לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי בְקוֹלְכֶם כְּכֹל אֲשֶׁר
אֲמַרְתֶּם וָאַמְלִיךְ עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ, וְהִנֵּה מַלְכְּכֶם לִפְנֵיכֶם: וְהָיָה
אִם שָׁמוֹר יִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת־יהוה וְעָשָׂה כְּכֹל[3] הַכָּתוּב בְּסֵפֶר־

[1] Často se vyskytuje s qibbûc pod מ: מְגֻדָּל, מְמֻלָּךְ.

[2] Nebo i „byl spojen“, či „spojil se“ v nepřechodném smyslu, pouze jako plurál nebo v hromadném významu.

[3] „podle všeho, co…“

תּוֹרַת־מֹשֶׁה וְהָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם יהוה אֱלֹהָיו, הִנֵּה יהוה
אֱלֹהֵיכֶם יִהְיֶה אִתְּכֶם וְהוּא יִלָּחֵם לָכֶם וְנָתַן לָכֶם יְשׁוּעָה
מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם, וְנָתַן אֶת־יִרְאַתְכֶם עַל־כָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ (3) דַּבֵּר
אֶל־פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, כֹּה אָמַר יהוה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּנִי
שֹׁלֵחַ אֶת־מַלְאָכִי בְּתוֹכְכֶם וְהָרַג אֶת־כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם, מִבְּכוֹר־
פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְעַד בְּכוֹר־הָעֶבֶד, וְהִבְדַּלְתִּי בַּיּוֹם הַהוּא
בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרָיִם וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יהוה (4) וַיְדַבֵּר יהוה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הַקְהֵל אֶת־רָאשֵׁי־הָעָם וְאֶת־שִׁפְטָיו וְדַבֵּרְתָּ
אֲלֵיהֶם לֵאמֹר הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל הָרָשָׁע הַזֶּה, כִּי יהוה
מַשְׁחִית אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְיָרְדוּ שְׁאֹלָה, הֵמָּה וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם
וּבְנוֹתֵיהֶם וְצֹאנָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם (5) הִסְתִּירָה הָאִשָּׁה
אֶת־מְרַגְּלֵי־יִשְׂרָאֵל אִתָּהּ בַּבַּיִת, וַיְבַקְּשׁוּ אֹתָם זִקְנֵי־הָעִיר וְלֹא
מָצְאוּ אֹתָם (6) בַּיּוֹם הַהוּא אַסְתִּיר אֶת־פְּנֵי מֵהֶם, וּבָאוּ עֲלֵיהֶם
אֹיְבֵיהֶם וְהִשְׁחִיתוּ אֶת־עָרֵיהֶם וְלָקְחוּ אֶת־כָּל־הַזָּהָב הַנִּמְצָא
בְּבֵית־יהוה וְשָׂרְפוּ אֶת־הַבַּיִת הַקָּדוֹשׁ (7) רָאָה אֱלֹהִים כִּי
הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ (8) אָמְרוּ אֲלֵיהֶם
הַמַּלְאָכִים, הִמָּלְטוּ־נָא הָהָרָה כִּי אֲנַחְנוּ מַשְׁחִיתִים אֶת־הָעִיר
(9) לָמָּה הִסְתַּרְתָּ אֶת־פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, הֲלֹא אֲנִי עַבְדֶּךָ (10) מִן
הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ אֶת־קוֹלֶךָ וַתְּדַבֵּר אֵלֵינוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ (11) רָאָה
אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב[5] מְאֹד, וַיַּבְדֵּל בֵּין הָאוֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (12) בְּנִי בְכוֹרִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכָּל־
הַגּוֹיִם לְהַבְדִּיל אֶתְכֶם לִי לְגוֹי קָדוֹשׁ

1. Zaútočili (= přišli) na mě moji nepřátelé a usilovali o (= hledali) mou smrt: znič je, Hospodine, neboť mi činili zle. – 2. A Mojžíš stál na hoře a zakryl si tvář před slávou Hospodinovou. – 3. Toho dne bylo dáno Šalomounovi

[4] „bázeň před vámi“.

[5] Doplňte „bylo“.

království (= byl učiněn králem) nad Izraelem a všechen lid před ním volal: „Ať je veliké (impf.) jméno krále Šalomouna po celém světě jako jméno jeho otce Davida." – 4. Neskrývej svou tvář přede mnou, můj Bože, a nenič mě. – 5. A shromáždili se všichni synové Izraele proti (= na) Mojžíšovi a proti Árónovi a mluvili k nim: „Což není celé shromáždění svaté pro Hospodina a uprostřed nich (= v jejich středu) jeho sláva?" – 6. Hle, učinil jsem velikým tvé jméno a zničil jsem tvé nepřátele z povrchu (= tváře) země, ale tys nečinil rozdílu (= nerozlišil) mezi mnou a bohy pohanů. – 7. A vyšel prorok z města a shromáždil k sobě všechny kněze, kteří konali (= střežili, akt. příč.) službu Hospodinu, a mluvil k nim všechno, co mu Hospodin přikázal. – 8. Nebudete ničit ovocné stromy (= stromy dávající ovoce), až budete bojovat proti obyvatelům Kanaánu. – 9. Protože bylo (הָיָה) tvé srdce cele (= celé) se mnou jako srdce mého služebníka Davida, nestane se tato věc za tvých dnů. – 10. Takto budeš mluvit k egyptskému králi faraónovi: „Hle, přijdu do tvé země a budu zabíjet všechno prvorozené, od lidského prvorozence až po prvorozence ovcí." – 11. Teď tedy (= opravdu) vím, že jsi mým nepřítelem a žes proti mně mluvil zle před králem. – 12. Kdybych se skryl před tebou v horách, hle, jsi tam, a kdybych sestoupil (kons. wāw a pf.) do podsvětí (akuz.), i tam mě budeš následovat. – 13. Nebudeš činit rozdílu v soudu mezi pánem (= mužem) a jeho služebníkem a nebudeš zvýhodňovat (= ctít tvář) starého muže. – 14. A vzala Ráchel bůžky svého otce a ukryla je u sebe a Lában je hledal, ale nenalezl.

57. HIṮPA'ĒL

Od kmene qal גָּדַל „byl veliký" je odvozen reflexivní (zvratný) hiṯpa'ēl הִתְגַּדֵּל „zvětšil se". Druhá souhláska základu má silné charakterizující dāgēš.

Poznámky k následující tabulce:

1. Hiṯpa'ēl se tvoří předponou הִתְ, která se přidává k základu slovesa.

2. Imperfektum יִתְקַדֵּשׁ vzniklo stažením z יִהְתְקַדֵּשׁ (viz kap. 55.1), ale v rozkazovacím způsobu ה zůstává.

3. Příčestí má předponu מִתְ.

4. Souvislost určí, zda הִתְקַדֵּשׁ je 3 os. sg. m. pf., nebo rozkazovací způsob sg. m., či infinitiv, zda הִתְקַדְּשׁוּ je 3. os. pl. m. pf., nebo rozkazovací způsob pl. m., a zda v imperfektu תִּתְקַדֵּשׁ je 3. os. sg. f., nebo 2. os. sg. m.[2]

57.1 Dāgēš v ג je ovšem slabé.

57.2 Vysvětlivka překladatele: podobně zda impf. תִּתְקַדַּשְׁנָה je 3. nebo 2. os. pl. f.

perfektum

zvětšil se	הִתְגַּדֵּל	posvětil se	הִתְקַדֵּשׁ
zvětšila se	הִתְגַּדְּלָה	posvětila se	הִתְקַדְּשָׁה
zvětšil ses	הִתְגַּדַּלְתָּ	posvětil ses	הִתְקַדַּשְׁתָּ
zvětšila ses	הִתְגַּדַּלְתְּ	posvětila ses	הִתְקַדַּשְׁתְּ
zvětšil(a) jsem se	הִתְגַּדַּלְתִּי	posvětil(a) jsem se	הִתְקַדַּשְׁתִּי
zvětšili(-y) se	הִתְגַּדְּלוּ	posvětili(-y) se	הִתְקַדְּשׁוּ
zvětšili jste se	הִתְגַּדַּלְתֶּם	posvětili jste se	הִתְקַדַּשְׁתֶּם
zvětšily jste se	הִתְגַּדַּלְתֶּן	posvětily jste se	הִתְקַדַּשְׁתֶּן
zvětšili(-y) jsme se	הִתְגַּדַּלְנוּ	posvětili(-y) jsme se	הִתְקַדַּשְׁנוּ

imperfektum

zvětší se (sg. m.)	יִתְגַּדֵּל	posvětí se (sg. m.)	יִתְקַדֵּשׁ
zvětší se (sg. f.)	תִּתְגַּדֵּל	posvětí se (sg. f.)	תִּתְקַדֵּשׁ
zvětšíš se (m.)	תִּתְגַּדֵּל	posvětíš se (m.)	תִּתְקַדֵּשׁ
zvětšíš se (f.)	תִּתְגַּדְּלִי	posvětíš se (f.)	תִּתְקַדְּשִׁי
zvětším se (m. i f.)	אֶתְגַּדֵּל	posvětím se (m. i f.)	אֶתְקַדֵּשׁ
zvětší se (pl. m.)	יִתְגַּדְּלוּ	posvětí se (pl. m.)	יִתְקַדְּשׁוּ
zvětší se (pl. f.)	תִּתְגַּדֵּלְנָה	posvětí se (pl. f.)	תִּתְקַדֵּשְׁנָה
zvětšíte se (m.)	תִּתְגַּדְּלוּ	posvětíte se (m.)	תִּתְקַדְּשׁוּ
zvětšíte se (f.)	תִּתְגַּדֵּלְנָה	posvětíte se (f.)	תִּתְקַדֵּשְׁנָה
zvětšíme se (m. i f.)	נִתְגַּדֵּל	posvětíme se (m. i f.)	נִתְקַדֵּשׁ

kohortativ

ať se zvětším (m. i f.)	אֶתְגַּדְּלָה	ať se posvětím (m. i f.)	אֶתְקַדְּשָׁה
zvětšeme se (m. i f.)	נִתְגַּדְּלָה	posvěťme se (m. i f.)	נִתְקַדְּשָׁה

rozk. způsob

zvětši se (sg. m.)	הִתְגַּדֵּל	posvěť se (m.)	הִתְקַדֵּשׁ
zvětši se (sg. f.)	הִתְגַּדְּלִי	posvěť se (f.)	הִתְקַדְּשִׁי
zvětšete se (pl. m.)	הִתְגַּדְּלוּ	posvěťte se (m.)	הִתְקַדְּשׁוּ
zvětšete se (pl. f.)	הִתְגַּדֵּלְנָה	posvěťte se (f.)	הִתְקַדֵּשְׁנָה

příčestí			
zvětšující se (sg. m.)	מִתְגַּדֵּל	posvěcující se (sg. m.)	מִתְקַדֵּשׁ
zvětšující se (sg. f.)	מִתְגַּדֶּלָה	posvěcující se (sg. f.)	מִתְקַדֶּשָׁה
	(nebo מִתְגַּדֶּלֶת)		(nebo מִתְקַדֶּשֶׁת)
zvětšující se (pl. m.)	מִתְגַּדְּלִים	posvěcující se (pl. m.)	מִתְקַדְּשִׁים
zvětšující se (pl. f.)	מִתְגַּדְּלוֹת	posvěcující se (pl. f.)	מִתְקַדְּשׁוֹת

infinitiv			
zvětšit se	הִתְגַּדֵּל	posvětit se	הִתְקַדֵּשׁ

Poznámka: Tvoříme-li hiṯpa'ēl slovesa začínajícího sykavkou (שׁ, שׂ, ס, צ, např. od שָׁמַר „střežil"), je zde výsledný tvar הִשְׁתַּמֵּר místo očekávaného הִתְשַׁמֵּר. Dochází tedy k přesmyknutí první základové souhlásky s poslední souhláskou předpony (שׁ s ת). Podobně hiṯpa'ēl slovesa סתר je הִסְתַּתֵּר „skryl se". Pravidlo zní, že je-li první souhláska základu slovesa שׁ, שׂ, ס, nebo ז, klade se tato souhláska před ת předpony[3].

Začíná-li základ slovesa ostrou sykavkou צ (např. צָדַק „byl spravedlivý"), pak hiṯpa'ēl je הִצְטַדֵּק. Zde nedošlo jen k přesmyknutí písmen, ale také k záměně ת za ט.

Je-li první souhláska základu slovesa zubná (ת, ט, ד) nebo sykavka ז, pak se k ní často ת z předpony הִתְ asimiluje, takže místo הִתְטַהֵר „očistil se" je הִטַּהֵר a místo הִתְזַכּוּ „očisťte se" je הִזַּכּוּ (Iz 1, 16). K asimilaci ת dochází dokonce i s jinými souhláskami, takže místo הִתְנַבֵּא „stal se prorokem" se řekne הִנַּבֵּא.

Poznámka ke cvičení 22: Pro lepší účinek cvičení předjímáme kap. 70 a již zde uvádíme časté וַיֹּאמֶר „a řekl", včetně souvisejících tvarů. Sloveso אָמַר je totiž slabé, protože jeho první základová souhláska je א a ta je jak laryngální, tak i němou souhláskou, což přináší jisté změny ve vokalizaci. 3. os. sg. m. impf. je יֹאמַר „řekne", ale s konsekutivním wāw to bude וַיֹּאמֶר „a řekl". Od toho se odvozují tyto tvary: וַיֹּאמְרוּ „a (oni) řekli", וַתֹּאמֶר „a řekl jsi" (stejně i „a řekla"), וַתֹּאמְרוּ „a řekli jste (m.)", וַנֹּאמֶר „a řekli jsme" (stejně i „a řekly jsme") aj.

[3] Vysvětlivka překladatele: tento kmen se pak nazývá hišta'ēl.

CVIČENÍ 22

modlitba	תְּפִלָּה	skryl se	חבא	*hiṯpa'ēl*	הִתְחַבֵּא
duch, vítr	רוּחַ[4]	chodil, procházel se	הלך	*hiṯpa'ēl*	הִתְהַלֵּךְ
duch *(s příp.)*	רוּחִי	stal se prorokem	נבא	*hiṯpa'ēl*	הִתְנַבֵּא
duchové *(pl.)*	רוּחוֹת				*(vyskytuje se i nif'al)*
proti	נֶגֶד	modlil se	פלל	*hiṯpa'ēl*	הִתְפַּלֵּל
válka	מלחמה	zvedl, nesl			נשׂא

(1) נָשָׂא יַעֲקֹב אֶת־עֵינָיו וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְאַנָשִׁים אִתּוֹ, וַיִּתְפַּלֵּל
יַעֲקֹב אֶל־יהוה לֵאמֹר יהוה אֱלֹהֵי־אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי־יִצְחָק אָבִי,
אַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי אָנֹכִי אֶשְׁמֹר אֹתְךָ מִכָּל־רָע: שָׁמְרָה־נָּא אֹתִי
מִיַּד־אָחִי מִיַּד־עֵשָׂו כִּי בָא עָלַי לְהַלָּחֵם בִּי (2) בָּאוּ אֲנָשִׁים
מֵאִיבֵי־דָוִד וַיְסַפְּרוּ לְשָׁאוּל לֵאמֹר הֲלֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר בְּעִיר־
הַנְּבִיאִים: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־עֲבָדָיו, רִדְפוּ אַחֲרָיו וְלֹא יִמָּלֵט
מִיָּדִי: וַיְהִיו מַלְאֲכֵי־שָׁאוּל בַּהֲרֵךְ וְהִנֵּה קְהַל־נְבִיאִים עְמְדִים
וּמִתְנַבְּאִים נֶגְדָּם, וּשְׁמוּאֵל הַנָּבִיא בְּרֹאשָׁם, וַתְּהִי עַל־מַלְאֲכֵי־
שָׁאוּל רוּחַ־אֱלֹהִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם הֵמָּה (3) וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּתְנַשֵּׂא
אֶחָד מֵעַבְדֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר בִּלְבוֹ אָנֹכִי אֶמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל:
וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי־הָעָם וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עֲלֵיהֶם
וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים לְכָל־עָרֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר מִי דָוִד וּמַה־בֵּיתוֹ
כִּי יִמְלֹךְ בְּיִשְׂרָאֵל, הִנֵּה בָחַרְנוּ בְאִישׁ מִזֶּרַע־שָׁאוּל לְמֶלֶךְ עָלֵינוּ
מִיָּדִי: וַיְהִיו מַלְאֲכֵי־שָׁאוּל בַּהֲרֵךְ וְהִנֵּה קְהַל־נְבִיאִים עְמְדִים
וּמִתְנַבְּאִים נֶגְדָּם, וּשְׁמוּאֵל הַנָּבִיא בְּרֹאשָׁם, וַתְּהִי עַל־מַלְאֲכֵי־
שָׁאוּל רוּחַ־אֱלֹהִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם הֵמָּה (3) וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּתְנַשֵּׂא
אֶחָד מֵעַבְדֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר בִּלְבוֹ אָנֹכִי אֶמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל:
וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי־הָעָם וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עֲלֵיהֶם
וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים לְכָל־עָרֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר מִי דָוִד וּמַה־בֵּיתוֹ
כִּי יִמְלֹךְ בְּיִשְׂרָאֵל, הִנֵּה בָחַרְנוּ בְאִישׁ מִזֶּרַע־שָׁאוּל לְמֶלֶךְ עָלֵינוּ
(4) הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְהָיוּ בָנֶיךָ בַּצָּרָה וּבָאוּ אֶל־הַבַּיִת הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה וּבְלֵבָב שָׁלֵם וּבָאָה
תְּפִלָּתָם בְּאָזְנֶיךָ וְזָכַרְתָּ אֹתָם וְלֹא תַסְתִּיר עוֹד אֶת־פָּנֶיךָ מֵהֶם
(5) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יהוה, אֶשְׁפֹּךְ אֶת־רוּחִי עַל־כָּל־בָּשָׂר וְלֹא
תִהְיֶה עוֹד מִלְחָמָה וְהָיָה שָׁלוֹם בְּכָל־הָעוֹלָם וְצֶדֶק יִמְשֹׁל

[4] Viz kap. 12.4.

בְּלֵב־הָאָדָם (6) לָמָּה יִתְהַלֵּל הָרָשָׁע לְנֶגֶד עֵינֶיךָ, בְּיוֹם־הַמִּשְׁפָּט
לֹא יִמָּלֵט: וַאֲנִי אֶתְפַּלֵּל אֶל־יהוה הַשֹּׁמֵעַ אֶל־תְּפִלַּת־עַבְדּוֹ
(7) וַיִּשְׁמְעוּ הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ אֶת־קוֹל־הָאֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן
לְרוּחַ־הַיּוֹם וַיִּתְחַבְּאוּ בְּתוֹךְ הָעֵצִים (8) אָמוֹר אָמַרְתִּי בְּלִבִּי, לֹא
אֲדַבֵּר עוֹד אֶל־הָעָם הַזֶּה כִּי אֵין בָּהֶם יִרְאַת־אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
יהוה אֵלַי הִתְנַבֵּא עוֹד בִּשְׁמִי לִפְנֵי הֵיכַל־הַמֶּלֶךְ, הֲלֹא אָנֹכִי
שָׁלַחְתִּי אֹתְךָ (9) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם
וּנְשֵׁיכֶם וּבְנֵיכֶם, כִּי יהוה אֱלֹהֵינוּ יֹרֵד עַל־הָהָר הַזֶּה וְנָתַן לָנוּ
אֶת־תּוֹרָתוֹ (10) יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְהִלָּחֵם בְּאֹיְבֵיהֶם וַתִּכְבַּד
עֲלֵיהֶם הַמִּלְחָמָה וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יהוה אֱלֹהֵיהֶם

1. Toho dne bude můj duch vládnout srdci člověka, pravil Hospodin, a budou přede mnou chodit ve spravedlnosti a pravdě. – 2. A řekl mi Hospodin: „Zničím (koh.) tento lid, a z tebe vzejde velký národ.“ A já jsem se k němu modlil: „Nenič je, Hospodine, vždyť jsou to tvé děti.“ – 3. Duch Boží je v celém světě a sláva jeho jména je v každém místě. – 4. A pozvedli synové Izraele oči a hle, veliké moře před nimi, a shromáždili se a řekli: „Hle, Egypt nás pronásleduje a neunikneme z jeho ruky.“ – 5. Toto je modlitba, kterou se modlil Šalomoun k Hospodinu: „Je-li (to) dobré v očích Hospodinových, pak (= a) dá moudrost do srdce svého služebníka, abych (לְמַעַן) soudil tvůj lid dokonalým srdcem.“ – 6. A mluvil Bůh k Abrahámovi a řekl mu: „Choď (hitp.) po (té) zemi, neboť je tvoje a tvého potomstva (= semene) navěky.“ – 7. A uviděl Saul prorocké syny, jak prorokují (příč.) ve městě, a duch Boží byl na něm a prorokoval on také s nimi. A lidé (= muži), kteří ho viděli, říkali: „Což je i Saul mezi proroky?“ – 8. Chodil jsem před tebou s dokonalým srdcem, neboť tvůj zákon byl přede mnou ve dne i v noci. – 9. A viděl David, že ho Saul pronásleduje a že usiluje o (= hledá) jeho smrt, a ukryl se v poušti a nikdo (= žádný muž) neznal to (= jeho) místo. – 10. A přikázal Mojžíš svému bratru Árónovi takto: „Posvěť se před Hospodinem, ty i tvoji synové s tebou.“ – 11. A pozvedlo se srdce krále proti Hospodinu a řekl svým služebníkům: „Projděte (hitp.) zemi a vyhledejte proroky Hospodinovy a řekněte jim: »Už nebudete prorokovat v (této) zemi, neboť tak přikázal král.«“ – 12. Kéž chodím ve světle tvé tváře, Hospodine: vylij na mne ducha své moudrosti.

58. ZÁJMENNÉ PŘÍPONY PERFEKTA

Sloveso může přijímat zájmenné přípony. Často se stává, že místo toho, aby po slovese následovalo osobní zájmeno jakožto samostatný předmět, jako v שָׁמַר אֹתוֹ „střežil ho“, najdeme tvar שְׁמָרוֹ; předmět je připojen ke slovesu v podobě přípony. Zde je tabulka s perfektem kmene qal, k němuž jsou přidány zájmenné přípony:

střežil שָׁמַר		*střežila* שָׁמְרָה
střežil mě (m. i f.)	שְׁמָרַנִי	střežila mě (m. i f.) שְׁמָרַתְנִי
střežil tě (m.)	שְׁמָרְךָ	střežila tě (m.) שְׁמָרַתְךָ
střežil tě (f.)	שְׁמָרֵךְ	střežila tě (f.) שְׁמָרָתֵךְ
střežil ho	שְׁמָרוֹ	střežila ho שְׁמָרַתְהוּ
	nebo שְׁמָרָהוּ	nebo שְׁמָרַתּוּ
střežil ji	שְׁמָרָהּ	střežila ji שְׁמָרַתְהָ
střežil nás (m. i f.)	שְׁמָרָנוּ	střežila nás (m. i f.) שְׁמָרַתְנוּ
střežil vás (m.)	nedoloženo	střežila vás (m.) nedoloženo
střežil vás (f.)	nedoloženo	střežila vás (f.) nedoloženo
střežil je (m.)	שְׁמָרָם	střežila je (m.) שְׁמָרַתָּם
střežil je (f.)	שְׁמָרָן	střežila je (f.) שְׁמָרַתָּן

střežil jsi שָׁמַרְתָּ		*střežila jsi* שָׁמַרְתְּ
střežil jsi mě (m. i f.)	שְׁמַרְתַּנִי	střežila jsi mě (m. i f.) שְׁמַרְתִּינִי
střežil jsi ho	שְׁמַרְתּוֹ	střežila jsi ho שְׁמַרְתִּיהוּ
	nebo שְׁמַרְתָּהוּ	
střežil jsi ji	שְׁמַרְתָּהּ	střežila jsi ji שְׁמַרְתִּיהָ
střežil jsi nás (m. i f.)	שְׁמַרְתָּנוּ	střežila jsi nás (m. i f.) שְׁמַרְתִּינוּ
střežil jsi je (m.)	שְׁמַרְתָּם	střežila jsi je (m.) שְׁמַרְתִּים
střežil jsi je (f.)	שְׁמַרְתָּן	střežila jsi je (f.) שְׁמַרְתִּין

[1] Vysvětl. překladatele: Osobní přípony (vyjadřující podmět) v kap. 29 nazývá autor příponami perfekta nebo zájmennými částicemi (v kap. 39 jde zase o předpony); podobně pro aktivní příčestí (kap. 34), pro rozkazovací způsob (kap. 40) atd. Zájmenné přípony vyjadřující předmět se připojují za ně s potřebnými změnami vokalizace; autor je nazývá také slovesnými příponami.

střežil(a) jsem	שָׁמַ֫רְתִּי	*střežili(-y)*	שָׁמְרוּ
—		střežili(-y) mě (m. i f.)	שָׁמָ֫רוּנִי
střežil(a) jsem tě (m.)	שָׁמַ֫רְתִּיךָ	střežili(-y) tě (m.)	שָׁמָ֫רוּךָ
střežil(a) jsem tě (f.)	שָׁמַ֫רְתִּיךְ	střežili(-y) tě (f.)	שָׁמְרוּךְ
střežil(a) jsem ho	שָׁמַ֫רְתִּיהוּ	střežili(-y) ho	שָׁמָ֫רוּהוּ
nebo	שָׁמַ֫רְתִּיו	střežili(-y) ji	שָׁמָ֫רוּהָ
střežil(a) jsem ji	שָׁמַ֫רְתִּיהָ	střežili(-y) nás (m. i f.)	שָׁמָ֫רוּנוּ
střežil(a) jsem vás (m.)	שָׁמַ֫רְתִּיכֶם	střežili(-y) vás (m.)	nedoloženo
střežil(a) jsem vás (f.)	שָׁמַ֫רְתִּיכֶן	střežili(-y) vás (f.)	nedoloženo
střežil(a) jsem je (m.)	שָׁמַ֫רְתִּים	střežili je (m.)	שָׁמְרוּם
střežil(a) jsem je (f.)	שָׁמַ֫רְתִּין	střežili je (f.)	שָׁמְרוּן
střežili(-y) jste	שְׁמַ֫רְתֶּן, שְׁמַ֫רְתֶּם	*střežili(-y) jsme*	שָׁמַ֫רְנוּ
střežili jste mě	שְׁמַ֫רְתּוּנִי	střežili(-y) jsme tě (m.)	שְׁמַ֫רְנוּךָ
atd. jako u 3. os. pl. střežili(-y)		atd. jako u 3. os. pl. střežili(-y)	

Poznámka 1: Zájmenné přípony sloves jsou prakticky tytéž jako přípony podstatných jmen a předložek. S příponou pro 1. os. sg. נִי jsme se setkali už u částice כְּ a předložky מִן v kap. 33, např.: כָּמֹונִי nebo מִמֶּנִּי.

Poznámka 2: Obdrží-li sloveso zájmennou příponu, přesune se přízvuk na novou slabiku a qāmec v první slabice se proto redukuje (sloupec 2 v kap. 19) na šᵊwā'. Např. je שָׁמַר, ale שְׁמָרוֹ, שְׁמָרַנִי; podobně שָׁמַ֫רְתִּי. Je ale שָׁמַ֫רְתִּיךָ a שָׁמַ֫רְתִּיו.

Pokud postoupí přízvuk blíže k příponě u *3. os. sg. m.*, dochází ke změně vokalizace. V שָׁמַר je pod מ samohláska v zavřené slabice, a proto je krátká, ale když se připojují za ר zájmenné přípony, ר slabiku už tuto slabiku neuzavírá, ale je první souhláskou v nové slabice (přízvučné a otevřené), např (נִי)רַ nebo רוֹ. Proto se v nyní nepřízvučné otevřené slabice pod מ nutně prodlouží samohláska, zde paṯaḥ v qāmec (viz kap. 2), a dostaneme שְׁמָרַנִי.

Když se ke slovesu připojuje slovesná přípona pro 1. os. sg. נִי, dostává třetí souhláska základu (zde ר) v důsledku přirozeného toku řeči spojovací samohlásku (zde paṭaḥ).

Tvar slovesa pro *3. os. sg. f.* pf. kmene qal zní dnes שָׁמְרָה, ale původně to bylo asi שָׁמַרַת, stejně jako když přípona ה ָ sg. f. byla původně ת ַ (viz kap. 31, pozn. 1). Už jsme ukázali (v kap. 31 a 44), že původní tvary často ožijí při přidávání přípon. I zde se tedy původní ת objeví: שְׁמָרַתְנִי.

שְׁמָרַתּוּ vzniklo stažením tvaru שְׁמָרַתְהוּ, který má starší příponu, podobně jako שְׁמָרַתָּה je stažení z původního שְׁמָרַתְהָ.

Slovesný tvar pro *3. os. pl. m. i f.* má přípony s krátkou samohláskou (paṭaḥ), neboť jsou v zavřených nepřízvučných slabikách.

2. os. sg. m. שָׁמַרְתָּ s příponou 1. os. sg. zní שְׁמַרְתַּנִי, podle analogie s שְׁמָרַנִי.

2. os. sg. f. שָׁמַרְתְּ byla původně שָׁמַרְתִּי[2], od níž odpadlo koncové י. S příponami zůstává původní tvar שְׁמַרְתִּינִי s י.

2. os. pl. m. a f. שְׁמַרְתֶּם a שְׁמַרְתֶּן byla původně snad שְׁמַרְתּוֹם a שְׁמַרְתּוֹן, takže tvar s příponami vypadal שְׁמַרְתּוֹמֻנִי „střežili jste (m.) mě“ a שְׁמַרְתּוֹנֻנִי „střežily jste (f.) mě“. מ v maskulinu a נ ve femininu vypadlo jako koncové ם ve vázaném stavu plurálu (viz kap. 23.1), načež vznikl tvar שְׁמַרְתּוּנִי, kdy lze pouze ze souvislosti určit, zda se jedná o rod mužský či ženský.

Poznámka 3: Jen ze souvislosti určíme, zda שְׁמַרְתִּידוּ znamená „střežil(a) jsem *ho*“ nebo „střežila jsi *ho*“. Stejně tak i 3. os. sg. f. („střežil(a) jsem *ji*“ a „střežila jsi *ji*“) a 3. os. pl. („střežil(a) jsem je (m. i f.)“ je stejné jako „střežila jsi je (m. i f.)“).

Poznámka 4: שְׁמַרְתִּינִי nemůže být „střežil jsem mě“, ale vždycky „střežila jsi mě“. Stejně tak שְׁמַרְתִּיךָ nemůže být „střežila jsi tebe (f.)“, nýbrž jen „střežil(a) jsem tebe (f.)“. (První uvedené příklady by se vyjádřily reflexivním kmenem nif‘al nebo hiṯpa‘ēl.)

Je nutno vědět, že *jen aktivní slovesa* mohou přijímat zájmenné přípony. Nif‘al, pu‘al, hof‘al a hiṯpa‘ēl jsou slovesné kmeny reflexivní nebo pasivní, a proto nemohou mít předmět, tj. ani zájmennou příponu[3]. K doplnění přehledu nyní ještě uveďme pi‘ēl a hif‘îl se zájmennými příponami.

[2] Občas doloženo v SZ, avšak v nemožné podobě שָׁמַרְתִּי (kᵊṯîv zaměněno za qᵊrê).

[3] S výjimkou v. inf., který se považuje za slovesné podstatné jméno: הִשָּׂרְפוֹ „jeho pálení“, tj. to, že je pálen (viz poznámku v kap. 60).

pi'ēl: hledal בִּקֵּשׁ		*hif'îl: učinil králem* הִמְלִיךְ	
hledal mě (m. i f.)	בִּקְּשַׁנִי	učinil mě králem (královnou)	הִמְלִיכַנִי
hledal tě (m.)	בִּקֶּשְׁךָ	učinil tě (m.) králem	הִמְלִיכְךָ
hledal ho	בִּקְּשׁוֹ	učinil ho králem	הִמְלִיכוֹ
atd.		atd.	
hledala mě (m. i f.)	בִּקְּשַׁתְנִי	učinila mě králem (královnou)	הִמְלִיכַתְנִי
hledal jsi mě (m. i f.)	בִּקַּשְׁתַּנִי	učinil jsi mě králem (královnou)	הִמְלַכְתַּנִי
hledal(a) jsem tě (m.)	בִּקַּשְׁתִּיךָ	učinil(a) jsem tě králem	הִמְלַכְתִּיךָ
hledali(-y) mě (m. i f.)	בִּקְּשׁוּנִי	učinili(-y) mě králem (královnou)	הִמְלִיכוּנִי
hledali(-y) jste mě (m. i f.)	בִּקַּשְׁתּוּנִי	učinili(-y) jste mě králem (královnou)	הִמְלַכְתּוּנִי
hledali(-y) jsme tě (m.)	בִּקַּשְׁנוּךָ	učinili(-y) jsme tě králem	הִמְלַכְנוּךָ

CVIČENÍ 23

duše, život	נֶפֶשׁ[4]	překročil, přešel	עָבַר
prodal	מָכַר	bál se, měl strach *(nepřech.)*	יָרֵא
ukradl	גָּנַב	bál se (někoho, něčeho) מִפְּנֵי, מִן	יָרֵא
opustil	עָזַב	měl úctu	יָרֵא אֶת

(1) מֵרֹאשׁ־הָהָר רָאָה מֹשֶׁה אֶת־אֶרֶץ־כְּנַעַן וְשָׁמָּה לֹא בָא, כִּי
עָבַר אֶת־מִצְוַת־יהוה וְלֹא קִדְּשׁוֹ לְעֵינֵי־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

(2) מְכַרְתָּנוּ בְּיַד־אֹיְבֵינוּ וְכָל־הַיּוֹם שְׁאָלוּנוּ אַיֵּה אֱלֹהֵיכֶם

(3) שִׁמְעוּ־נָא אֶת־דְּבָרַי, רֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל, יהוה לְקָחַנִי מֵאַחֲרֵי־
הַצֹּאן וַיֹּאמֶר אֵלַי, בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא עַל־עַמִּי רָעָה, כִּי עָזְבוּ אֶת־
תּוֹרָתִי וְאֶת־הָרַע בְּעֵינַי עָשׂוּ: וְהָיָה בְּיוֹם־הַמִּשְׁפָּט וְצָעֲקוּ אֵלַי

[4] Segolatum: s předponou נַפְשִׁי.
[5] Vázaný stav pl. od רָשָׁע.
[6] Toto sloveso se užívá v kmeni nif'al i hitpa'ēl; viz předchozí slovní zásobu.

לֵאמֹר עֲזַבְתָּנוּ יהוה וְלַעֲבָדִים נִמְכַּרְנוּ, כִּי עֲבַרְנוּ אֶת־בְּרִיתֶךָ
(4) וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא, וְעַבְדֵי שָׁאוּל שֹׁכְבִים עַל־הָאֲדָמָה, וַיְהִיו
שָׁאוּל וְדָוִד לְבַדָּם, וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד, אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי נְתָנְךָ
יהוה בְּיָדִי וְלֹא הֲרַגְתִּיךָ, כִּי אֶת־יהוה אָנֹכִי יָרֵא, יִשְׁפֹּט יהוה
בֵּינִי וּבֵינֶיךָ (5) אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וּבְמִצְוֹתֶיךָ קִדַּשְׁתָּנוּ
(6) שִׁבַּחְתָּ כָּל־הַגּוֹיִם וּלְשִׁמְךָ נָתַנּוּ כָבוֹד (7) רְדָפוּנִי רְשָׁעִים
מְבַקְּשֵׁי־נַפְשִׁי, וְאַתָּה הִסְתַּרְתַּנִי מֵהֶם (8) שָׁמַע יוֹסֵף אֶת־הַחֲלוֹם
אֲשֶׁר חָלַם עֶבֶד־פַּרְעֹה וַיְסַפֵּר לוֹ אֶת־דִּבַר־הַחֲלוֹם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
בְּעוֹד יוֹמַיִם וְעָמַדְתָּ עַל־מְקוֹמְךָ לִפְנֵי־פַרְעֹה, וּזְכַרְתַּנִי לְפָנָיו, כִּי
גָנוֹב גֻּנַּבְתִּי מִבֵּית־אָבִי וּלְעֶבֶד מְכָרוּנִי מִצְרַיְמָה (9) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־
אַהֲרֹן לֵאמֹר הַקְהֵל אֶת־הָעֵם נֶגֶד הָהָר וְקִדַּשְׁתָּם שָׁם לִפְנֵי יהוה
(10) הַגֹּנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ מְשֻׁפַּט־מָוֶת לוֹ (11) פְּזַרְתָּנוּ בַגּוֹיִם וְגַם
שָׁם לֹא עֲזַבְתָּנוּ (12) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְזָכַרְתִּי אֶת־עַמִּי בְּאֶרֶץ־
אֹיְבֵיהֶם וְקִבַּצְתִּים אֵלַי מִשָּׁם (13) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן, יָדַעְתָּ
יָדַעְתָּ אֶת־עֲבוֹדָתִי אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאָשְׁמֹר אֶת־צֹאנְךָ כָּל־הַיָּמִים הָאֵלֶּה,
וְלָמָּה רְדַפְתָּ אַחֲרַי לֹא גִנַּבְתִּי אֶת־אֱלֹהֶיךָ וְאֵין אֹתִי מִכֹּל אֲשֶׁר
לָךְ׃ וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב כִּי גְנָבָתַם רָחֵל אִשְׁתּוֹ (14) יְדַעְתִּיךָ
בְּמִצְרַיִם בַּת־יִשְׂרָאֵל וּבַמִּדְבָּר לֹא עֲזַבְתִּיךָ (15) אַתָּה הִבְדַּלְתָּם
מִכֹּל גּוֹיֵי־הָאָרֶץ וְהָמָה לֹא כִבְדוּךָ (16) הִנֵּה הִמְלַכְתִּיךָ
עַל־יִשְׂרָאֵל וְאַשְׁמִיד אֶת־אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ (17) הִנֵּה אָנֹכִי אִתְּךָ
וּשְׁמַרְתִּיךָ בַּדֶּרֶךְ וְעֶבַרְתָּ בְּשָׁלוֹם בָּאָרֶץ וְיֵרָאוּ מִמְּךָ יֹשְׁבֶיהָ

Použijte slovesné přípony, kdekoli je to možné.

1. Pamatoval jsi na mne, Hospodine, v den mé tísně a nenechals mne v moci (= rukou) mých nepřátel. – 2. Ti, kdo hledají (akt. příč.) můj život, mne pronásledovali, ale tys je rozptýlil přede mnou jako ovce v poušti, které nemají

[7] Složené šᵊwā’ pod laryngálou místo jednoduchého znělého.

[8] Tvar v pauze.

[9] Tvar v pauze od לְךָ.

pastýře. – 3. Dnes jsem tě posvětil jako (= za) kněze Hospodinova a budeš sloužit v Hospodinově chrámu, ty i tvoji synové po tobě po všechny dny. – 4. Zničili nás naši nepřátelé a spálili tvé svaté město. – 5. A modlil se Mojžíš k Hospodinu se slovy: „Proč jsi mě poslal k faraónovi? Vždyť hle, synové Izraele ke mně křičí (doplňte „takto“): »Hospodin tě suď (impf.), vždyť farao zatvrdil své srdce proti nám a naše služba nás zatížila (= stala se těžkou na nás) až k smrti.«“ – 6. Muž, který vládne té zemi, se nás zeptal: „Kde je ten jinoch? Proč s vámi nesestoupil do Egypta?“ – 7. A řekl Hospodin: „Mám ukrýt před svým služebníkem Abrahámem soud nad tímto zlovolným městem? Vždyť ho znám a jeho srdce je cele se mnou.“ – 8. Vydal (= prodal) jsem je do moci (= ruky) kananejského krále, neboť přestoupili mou smlouvu a nevzdávali mi čest v očích pohanů. – 9. Chval, duše má, svého Boha a vypravuj jeho slávu po celém světě. – 10. Hle, vezmu všechny proroky, kteří se nacházejí ve městě, a ukryji je v horách, neboť vím, že král usiluje o jejich život, a bojím se Hospodina. – 11. Proč jsi řekl, dome izraelský, že tě Hospodin opustil? Neopustils ty jeho? – 12. A mluvil posel k prorokovi a řekl mu: „Král mě k tobě poslal se slovy: »Modli se za nás k Hospodinu.«“ A řekl prorok: „Budu se modlit.“

59. ZÁJMENNÉ PŘÍPONY IMPERFEKTA

qal: bude (m.) střežit יִשְׁמֹר

bude (m.) mě (m. i f.) střežit	יִשְׁמְרֵנִי	bude (m.) ji střežit	יִשְׁמְרֶהָ
nebo	יִשְׁמְרֵנִי	nebo	יִשְׁמְרֶנָּה
bude (m.) tě (m.) střežit	יִשְׁמָרְךָ[1]	bude (m.) nás střežit	יִשְׁמְרֵנוּ
nebo	יִשְׁמְרֶךָּ	bude (m.) vás (m.) střežit	יִשְׁמָרְכֶם[1]
bude (m.) tě (f.) střežit	יִשְׁמְרֵךְ	bude (m.) vás (f.) střežit	יִשְׁמָרְכֶן[1]
bude (m.) ho střežit	יִשְׁמְרֵהוּ	bude (m.) je (m.) střežit	יִשְׁמְרֵם
nebo	יִשְׁמְרֶנּוּ	bude (m.) je (f.) střežit	יִשְׁמְרֶן

Podobně תִּשְׁמֹר s příponami: תִּשְׁמְרֵנִי, תִּשְׁמָרְךָ[1] nebo תִּשְׁמְרֶךָּ atd.

אֶשְׁמֹר s příponami: אֶשְׁמְרֵהוּ, אֶשְׁמָרְךָ[1] atd.

נִשְׁמֹר s příponami: נִשְׁמָרְךָ atd.

59.1 Samohláska pod מ je qāmec ḥāṭûf (jišmorchá atd.); ale יִשְׁלָחֵךְ – jiš^{ə}lāḥ^{a}chá, Jer 42, 5.

qal: budou (m.) střežit יִשְׁמְרוּ

budou (m.) mě (m. i f.) střežit	יִשְׁמְרוּנִי	budou (m.) nás (m. i f.) střežit	יִשְׁמְרוּנוּ
budou (m.) tě (m.) střežit	יִשְׁמְרוּךָ	budou (m.) vás (m.) střežit	יִשְׁמְרוּכֶם
budou (m.) tě (f.) střežit	יִשְׁמְרוּךְ	budou (m.) vás (f.) střežit	יִשְׁמְרוּכֶן
budou (m.) ho střežit	יִשְׁמְרוּהוּ	budou (m.) je (m.) střežit	יִשְׁמְרוּם
budou (m.) ji střežit	יִשְׁמְרוּהָ	budou (m.) je (f.) střežit	יִשְׁמְרוּן

Podobně תִּשְׁמְרוּ s příponami bude תִּשְׁמְרוּנִי, תִּשְׁמְרוּהוּ atd.

Místo תִּשְׁמֹרְנָה s příponami se užívá 2. os. pl. m. „budou (m.) střežit“

Poznámky:

1. Přípona je se sg. impf. spojena pomocí sᵊgôl nebo cērê (יִשְׁמְרֵנִי, יִשְׁמְרֶהָ), zatímco u perfekta to bylo paṯaḥ nebo qāmec (שְׁמָרַנִי, שְׁמָרָהּ atp.).

2. Slovesné tvary pro 2. a 3. os. pl. f. se při přidávání zájmenných přípon řídí vzorem תִּשְׁמְרוּ.

3. Protože o osobě rozhoduje v impf. počátek slova, tvary přípon se při časování nemění.

4. Alternativní formy zájmenných přípon imperfekta mají tzv. zdůrazňovací nûn (lat. nûn demonstrativum či energicum), které se však asimiluje k příponě, a ta má proto silné dāgēš. Místo יִשְׁמָרֵנְךָ je tedy יִשְׁמָרֶךָּ atp. Tento alternativní tvar je častější v pauze a neasimilovaný tvar občas najdeme v poezii.

pi'ēl: bude (m.) hledat יְבַקֵּשׁ *hif'îl: udělá (m.) králem* יַמְלִיךְ

bude (m.) mě (m. i f.) hledat	יְבַקְּשֵׁנִי[2]	udělá (m.) mě králem (královnou)	יַמְלִיכֵנִי
bude (m.) tě (m.) hledat	יְבַקֶּשְׁךָ	udělá (m.) tě (m.) králem	יַמְלִיכְךָ
bude (m.) ho hledat	יְבַקְּשֵׁהוּ	udělá (m.) ho králem	יַמְלִיכֵהוּ
budou (m.) mě(m.if.) hledat	יְבַקְּשׁוּנִי	udělají (m.) mě králem (královnou)	יַמְלִיכוּנִי

Zbytek tabulky lze odvodit z tvarů pro qal.

[2] Často bez silného dāgēš, je-li ק bez samohlásky. Šᵊwā' je ovšem znělé v souladu s kap. 10.

rozkazovací způsob se zájmennými příponami		
qal: střež (m.) שְׁמֹר	*pi'ēl: hledej (m.)* בַּקֵּשׁ	*hif'îl: udělej (m.) králem* הַמְלֵךְ
střež (m.) mě (m. i f.) שָׁמְרֵנִי	hledej (m.) mě (m. i f.) בַּקְּשֵׁנִי	udělej (m.) mě králem (královnou) הַמְלִיכֵנִי
střež (m.) ho שָׁמְרֵהוּ	hledej (m.) ho בַּקְּשֵׁהוּ	udělej (m.) ho králem הַמְלִיכֵהוּ
střežte (m.) mě (m. i f.) שִׁמְרוּנִי	hledejte (m.) mě (m. i f.) בַּקְּשׁוּנִי	udělejte (m.) mě králem (královnou) הַמְלִיכוּנִי
střežte (m.) ho שִׁמְרוּהוּ	hledejte (m.) ho בַּקְּשׁוּהוּ	udělejte ho králem הַמְלִיכוּהוּ

60. VÁZANÝ INFINITIV S PŘÍPONAMI

„mé (m. i f.) držení“	שָׁמְרִי	„naše držení“ i „držení nás (m. i f.)“	שָׁמְרֵנוּ
„držení mě (m. i f.)“	שָׁמְרֵנִי		
„tvé (m.) držení“	שָׁמְרְךָ	„vaše držení“ i „držení vás (m.)“	שָׁמְרְכֶם
„držení tebe (m.)“	שָׁמְרֵךְ		
„tvé držení“ i „držení tebe (f.)“	שָׁמְרֵךְ	„vaše držení“ i „držení vás (f.)“	שָׁמְרְכֶן
„jeho držení“ i „držení jej“	שָׁמְרוֹ	„jejich držení“ i „držení jich (m.)“	שָׁמְרָם
„její držení„ i „držení jí“	שָׁמְרָהּ	„jejich držení“ i „držení jich (f.)“	שָׁמְרָן

Upozornění: Vokalizace odvozených tvarů vázaného infinitivu po přidání přípon je stejná jako u příslušných tvarů rozkazovacího způsobu sg. m., ke kterým byly přidány přípony.

Vázaný infinitiv je vlastně podstatné jméno slovesné[1] (hraní, držení, střežení, kralování atd.). Přípony zde mohou označovat jak podmět (osobní přípony), tak předmět (zájmenné přípony) dané činnosti, jen u 1. os. sg. a 2. os. sg. m. se oba tvary liší.

60.1 Jako např. „Učení mučení“.

Pro biblickou mluvu jsou charakteristické tyto větné konstrukce:

„I stalo se, když si vzpomněl“

se překládá jako „I stalo se jakožto jeho vzpomenutí“ וַיְהִי כְּזָכְרוֹ

nebo „I stalo se v jeho vzpomenutí“ וַיְהִי בְּזָכְרוֹ.

„I stalo se, když si král vzpomněl“

se přeloží jako „I stalo se jakožto královo vzpomenutí“ וַיְהִי כְּזִכֹּר הַמֶּלֶךְ.

Analogicky v imperfektu „I stane se, až si vzpomene“

se přeloží „I stane se to jakožto jeho vzpomenutí“ וְהָיָה כְּזָכְרוֹ

nebo „I stane se v jeho vzpomenutí“ וְהָיָה בְּזָכְרוֹ

a „I stane se, až si král vzpomene“

se přeloží „I stane se jakožto královo vzpomenutí“[2] וְהָיָה כְּזִכֹּר הַמֶּלֶךְ.

Vázaný infinitiv s předložkou a příponou se může vyskytovat spolu s perfektem nebo imperfektem jako podstatné jméno slovesné. Je nezbytné, abychom si před překladem věty vedlejší do hebrejštiny uvědomili smysl výroku v hebrejském způsobu uvažování („V den, kdy jsem zachovával“ je בְּיוֹם שָׁמְרִי – pozn. překl.).

Poznámka: Předložky a zájmenné přípony může přijímat i vázaný infinitiv utvořený od pasivních a zvratných kmenů, např:

„I stalo se, když byla upálena“

se dá přeložit „I stalo se při upálení jí“ וַיְהִי בְּהִשָּׂרְפָהּ,

„I stalo se, když bylo město vypáleno“

lze přeložit též „I stalo se při vypálení města“ וַיְהִי בְּהִשָּׂרֵף הָעִיר.

CVIČENÍ 24

Hebrej	עִבְרִי	Egypťan	מִצְרִי	silný	חָזָק
důvěřoval	בָּטַח	zapomněl	שָׁכַח		

(1) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעִבְרִי לָמָּה תִּרְדֹּף[3] אֶת־אָחִיךָ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעִבְרִי מִי שָׂמְךָ לְרֹאשׁ וְלִשֹׁפֵט עָלֵינוּ, הַלְהָרְגֵנִי[4] אַתָּה אֹמֵר

[2] „královo vzpomenutí“: „že si král vzpomněl“.

[3] Impf. v této souvislosti má význam častého děje, tj. „proč stále pronásleduješ“.

[4] Tázací הַ.

כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת־הַמִּצְרִי: וַיִּסֹּפֶר הַדָּבָר בְּאָזְנֵי־פַרְעֹה וַיְבַקֵּשׁ
לְהָרְגוֹ: וַיְהִי כְּשָׁמְעַ מֹשֶׁה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּמָּלֵט לְנַפְשׁוֹ
הַמִּדְבָּרָה (2) וַיְהִי יַעֲקֹב זָקֵן מְאֹד וַיְדַבֵּר אֶל־יוֹסֵף בְּנוֹ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו, הִנְנִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־בָּשָׂר: אַל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם
(3) וְהָיָה כִּי יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ לֵאמֹר מָה־הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת, וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו, בַּיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית־עֲבָדִים (4) וַיְהִי
בְּעָזְבָם אֶת־הָעִיר וַתִּגְנֹב רָחֵל אֶת־אֱלֹהֵי־אָבִיהָ וַיִּרְדֹּף לָבָן
אַחֲרֵיהֶם וַיְבַקֵּשׁ אֶת־אֱלֹהָיו וְלֹא מְצָאָם (5) וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
אֶל־שְׁמוּאֵל, כַּבְּדֵנִי־נָא נֶגֶד זִקְנֵי־עַמִּי, וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אָנֹכִי
אֲכַבֶּדְךָ כִּי רֹאשׁ־יִשְׂרָאֵל אָתָּה (6) זָכְרֵנִי אֱלֹהַי כִּי בְךָ בָטַחְתִּי,
אַל־נָא תִשְׁכָּחֵנִי כִּי יְשׁוּעָתִי אָתָּה (7) לֹא שָׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶל־מֹשֶׁה בְּדַבְּרוֹ אֲלֵיהֶם, כִּי הִכְבִּיד עֲלֵיהֶם פַּרְעֹה אֶת־
הָעֲבוֹדָה (8) דַּבֵּר אֲלֵיהֶם בִּשְׁמִי וְאָמַרְתָּ, כֹּה אָמַר יהוה, לֹא
שְׁכַחְתִּים וְלֹא עֲזַבְתִּים: וּבְהִתְפַּלְלָם אֵלַי בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה אָנֹכִי
אֶזְכֹּרָם וּמֵאָרֶץ אֹיְבֵיהֶם אֲקַבְּצֵם אֵלָי (9) שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת־
דִּבְרֵי־הַנָּבִיא וַיִּכְתֹּבֵם בַּסֵּפֶר לְמַעַן לֹא יִשְׁכְּחוּ דְּבָרָיו (10) הַלְלוּ
אֶת־יהוה כָּל־גּוֹיִם, שַׁבְּחוּהוּ כָּל־יִשְׁבֵי־הָאָרֶץ (11) וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ טוֹב הָיָה לָנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם
וּבָשָׂר (12) וַיֵּלְכוּ אֶת־הָעִיר וַיִּשְׂרְפוּהָ בָּאֵשׁ וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יִשְׁבֶיהָ
לַעֲבָדִים (13) הֲלֹא שָׁמַעְתָּ אֶת־דִּבְרֵי־הָרָשָׁע בֶּאֱמָרוֹ כָּל־הַיּוֹם
אֵין אֱלֹהִים (14) וַיִּלָּחֶם דָּוִד בְּאֹיְבָיו וַיַּכֵּזֵם וַיְרַדְּפֵם הַמִּדְבָּרָה
וְלֹא נִמְלַט אֶחָד מֵהֶם (15) אֶת־הַצַּדִּיק וְאֶת־הָאֱמֶת תִּרְדֹּף, בַּקְּשֵׁם
בְּכָל־לִבֶּךָ (16) וְבַקְּשׁוּנִי וְלֹא יִמְצָאוּנִי כִּי אֵין בְּלִבָּם
יִרְאַת־יהוה

1. Důvěřujte v Hospodina celým svým srdcem a služte mu v pravdě. – 2. A stalo se, když uslyšel (v. inf. s příp.) slova posla, že hlasitě zvolal (kons. wāw): „Běda nám, neboť jsme byli vydáni do moci (= ruky) našich nepřátel," a modlil se k Hospodinu a řekl: „Hospodine, Bože našich otců, pamatuj na nás v den našeho soužení." – 3. A stalo se, když přešli Jordán, že (kons. wāw) bojovali proti tomu městu a dobyli je. – 4. A Šalomoun byl jinoch, když ho jeho otec David učinil králem nad Izraelem. – 5. Nezapomněli jsme na tebe, Hospodine, a slova tvého zákona jsou napsána na deskách našeho srdce. – 6. A vzal Saul své muže s sebou a pronásledovali je celou noc, ale nenašli je. A stalo se zrána, že (= a hle) leželi (příč. akt.) na zemi mezi (= uprostřed) stromy. – 7. Toto je modlitba, kterou se modlil David, když unikl (v. inf. s příp.) z moci (= ruky) Saulovy: „Ty jsi spravedlivý, Hospodine, neboť jsi mne uchoval před mocí (= z ruky) zlého krále, který celý den říká »Pronásledujme ho až do jeho smrti.« " – 8. Mluv ke králi a řekni mu: „Proč ses dal unést (= tvé srdce tě pozvedlo) a mluvil jsi tato slova proti Hospodinu? Opravdu jsi zapomněl na přikázání, která ti nařídil tvůj otec před svou smrtí, když řekl »Vzdávej čest Hospodinu po všechny dny svého života« ?" – 9. A vzal kněz malého syna králova a ukryl ho v chrámu Hospodinově, neboť mu řekli: „Hle, král je mrtev a hledají všechny syny jeho domu, aby je zabili (= zabít je)." – 10. A uviděli synové Jakubovi Josefa, ale nepoznali ho, neboť byl jinoch, když ho prodali do Egypta. – 11. Zeptal jsem se jí: „Čí jsi dcera?" a stalo se, když jsem uslyšel, že je tvoje dcera, že (kons. wāw) jsem k ní mluvil tato slova.

61. VZTAŽNÉ ZÁJMENO

Vztažné zájmeno je nesklonné a má tvar אֲשֶׁר „který, co". Všimněme si na následujících příkladech, jak se česká vztažná zájmena „kde", „odkud" atd. vyjadřují v hebrejštině:

Kde: „místo, kde bydlel"

se řekne „místo, co tam bydlel" הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָשַׁב שָׁם,

odkud: „místo, odkud přišel"

se řekne „místo, co odtud přišel" הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּא מִשָּׁם,

kam: „místo, kam šel"

se řekne „místo, co tam šel" הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָלַךְ שָׁמָּה,

čí, jehož: „člověk, jehož knihu jsem si vzal“

se řekne „člověk, co jsem si vzal jeho knihu“ הָאִישׁ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי אֶת־סִפְרוֹ,

jemuž: „člověk, jemuž jsem dal knihu“

se řekne „člověk, co jsem mu dal knihu“ הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַתִּי לוֹ סֵפֶר,

od něhož: „člověk, od něhož jsem si vzal knihu“

se řekne „člověk, co jsem si od něho vzal knihu“ הָאִישׁ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִמֶּנּוּ סֵפֶר,

jako on: „muž, který byl jako on“

se řekne „člověk, co byl jako on“ (viz cv. 38.2) הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה כָּמוֹהוּ.

Všechna hebrejská vztažná zájmena se dají do češtiny přeložit užitím hovorového nesklonného a neshodného „co“. Je dobré si takový překlad udělat dříve, než větu správně přeložíme.

62. STUPŇOVÁNÍ

Hebrejština nemá zvláštní tvary pro komparativ a superlativ. Vyjadřuje je takto:

1. „David je větší než Saul“ se vyjádří דָּוִד גָּדוֹל מִשָּׁאוּל, tj. David je velký od Saula (ve srovnání se Saulem).

Komparativ se tedy vyjadřuje tzv. komparativním מִן, které se klade za přídavné jméno. Je tedy přidáno ke slovu, s nímž je daná věc srovnávána[1].

2. „David je největší ze svých bratří“ lze říci dvěma způsoby:

a) „David je ten veliký ze svých bratří“ הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו (הוּא) דָּוִד nebo „David je ten veliký mezi svými bratry“ דָּוִד הַגָּדוֹל בְּאֶחָיו.

b) „David je velký bratří“ (ve smyslu „David je větší svých bratří“) דָּוִד גְּדוֹל־אֶחָיו.

Superlativ se tedy vyjadřuje dvojím způsobem:

a) přídavné jméno má člen a následuje po něm předložka מִן nebo ב, která se přidá ke slovu, s nímž je daná věc srovnávána.

b) přídavné jméno je uvedeno ve stavu vázaném a je závislé na slově (genitivu, viz kap. 23), s nímž je daná věc srovnávána.

61.1 Vzniklo stažením z נָתַנְתִּי (viz kap. 68).

62.1 מִן znamená „oddělení“, „rozlišení“, proto může mít i význam „srovnání“; tedy české „než“.

63. MALÝ POČET PŘÍDAVNÝCH JMEN

Hebrejština má velmi málo přídavných jmen, ale bližší určení podstatného jména obdržíme tím, že jej přidáme ve vázaném stavu k jinému podstatnému jménu, které ho odpovídajícím způsobem (jako genitiv, kap. 23) blíže určí. Toto druhé podstatné jméno na sebe bere úlohu jména přídavného:

muž Boží	אִישׁ־אֱלֹהִים	tedy	muž Boha,
svatá hora	הַר־קֹדֶשׁ		hora svatosti
zlaté nádoby	כְּלֵי־זָהָב		nádoby zlata

Protože vázaný stav nemůže mít určitý člen ani zájmennou příponu, přidávají se tyto až k blíže určujícímu podstatnému jménu v samostatném stavu (v genitivu):

ta svatá hora[1]	הַר־הַקֹּדֶשׁ	ne tedy	hora té svatosti
moje svatá hora[2]	הַר־קָדְשִׁי		hora mé svatosti

Některá slovní spojení se musí vyjádřit opisem, např.

výmluvný muž	אִישׁ־דְּבָרִים	tedy	muž slov.

64. ZMĚNY VOKALIZACE V PAUZE

1. Jak jsme už viděli v kap. 14, je-li slovo v pauze, prodlouží se samohláska v přízvučné slabice.

שָׁמַר se v pauze změní na שָׁמָר׃, שָׁמֹר׃.

2. U slov s přízvukem milra‘ se přízvuk často posouvá na předposlední slabiku, jejíž samohláska se prodlužuje, je-li krátká, např.

ty (m.) אַתָּה se změní v pauze na אַתָּה׃ nebo אָתָּה.

3. Ze znělého šᵊwā’ se stává nejbližší krátká samohláska, tj. sᵊgôl a přízvuk je posunut dozadu na ní, např.

ovoce	פְּרִי	se změní v pauze na	פְּרִי׃ či פֶּרִי,
tvoje (m.) ruka	יְדֶךָ	se změní v pauze na	יָדְךָ׃, יָדֶךָ,

a hypotetické שְׁמֶךָ změněné (viz pozn. v kap. 5.1) na

tvé (m.) jméno	שְׁמֶךָ	se změní v pauze na	שְׁמֶךָ׃, שֵׁמֶךָ.

63.1 „ta hora svatosti“.

63.2 „moje hora svatosti“; viz dodatek 5.

4. Ze složeného šᵊwā' se stane odpovídající krátká samohláska a ta se pak prodlouží a přesune se na ni dozadu přízvuk. Např. אֲנִי „já (m. i f.)“ se změní na אָנִי׃, אָנִי׀.

5. Některá segolata typu מֶלֶךְ se v pauze vracejí do svého původního tvaru, např. חֶרֶב „meč“, původně však חַרְבִּ, se změní v pauze na חֶרֶב׃ či חָרֶב׀.

6. Pokud jde o slovesa, samohláska druhé slabiky (např. ve tvarech שָׁמַר, יִשְׁמֹר, תִּשְׁמֹר), která se vypouští, když se přízvuk přesune na připojenou slabiku (שָׁמְרָה, שָׁמְרוּ, יִשְׁמְרוּ a תִּשְׁמְרוּ), se v pauze znovu objeví, prodlouží se, je-li krátká, a přízvuk se na ni znovu vrací.

שָׁמְרָה je v pauze	שָׁמְרָה׃ nebo שָׁמָרָה׀,	שָׁמְרוּ je v pauze	שָׁמְרוּ׃ nebo שָׁמָרוּ׀.
יִשְׁמְרוּ	יִשְׁמְרוּ׃	תִּשְׁמְרוּ	תִּשְׁמְרוּ׃

CVIČENÍ 25

stříbro	כֶּסֶף	nyní	עַתָּה	padl, přepadl	נָפַל
skot, dobytek	בָּקָר	hřešil	חָטָא	jen	רַק

(1) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ, כִּי יִהְיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
הָמָּה בָּאִים שָׁמָּה וְרָאוּ אֶת־הֶעָרִים הַגְּדוֹלוֹת וְהַחֲזָקוֹת בְּרָאשֵׁי
הֶהָרִים וְיָרְאוּ מִפְּנֵי־יֹשְׁבֵיהֶן, וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בִּטְחוּ בַיהוה
אֱלֹהֵיכֶם, כִּי מַלְאָכוֹ יִלָּחֶם לָנוּ׃ (2) אַתָּה הוּא אֱלֹהֵי־צִדְקִי[2]
הַשְׁמַע אֶל־תְּפִלָּתִי בְּקָרְאִי אֵלֶיךָ׃ (3) שִׁפְטֵי־צֶדֶק[3] יִהְיוּ לָכֶם
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה, כִּי צַדִּיק אֲנִי׃ (4) שָׁפְטֵם אֱלֹהַי
כִּי אַנְשֵׁי־דָמִים הֵמָּה וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי׃ (5) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף, עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ חָכָם אַתָּה
אֲשֶׁר אֵין כָּמוֹךָ בְּכָל־הָאָרֶץ׃ וְהִנֵּה כָל־אַרְצִי בְיָדֶךָ הִיא וְרַק

[1] Znaménko v tomto slově je sillûq.
[2] Viz kap. 44.3 a vysvětlivku 63.2.
[3] „spravedliví soudci“.

בִּדְבַר־הַכֶּסֶא אֲגַדֵּל מִמֶּךָּ (6) שְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו
אֶל־עֵשָׂו אָחִיו לֵאמֹר עִם־לָבָן אֲחִי־אִמִּנוּ יָשַׁבְתִּי עַד־עָתָּה׃
וַיְהִי־לִי צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים, וְהִנֵּנִי הֹלֵךְ אַרְצָה
כְּנָעַן (7) מְבַקְּשֵׁי־יהוה אָכְלוּ לֶחֶם וְעֹזְבֵי־דְרָכָיו לְעוֹלָם יִרְעָבוּ׃
(8) דִּבְרֵי־חָכְמָה טוֹבִים מִכֶּסֶף, וְיִרְאַת־אֱלֹהִים מִזָּהָב (9) וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל־שְׁמוּאֵל, הֲטוֹב אָנֹכִי מֵאַחַי כִּי בָחַרְתָּ בִי, וּבֵית־אָבִי
הוּא הַקָּטֹן בְּיִשְׂרָאֵל (10) נָפַל יְהוֹשֻׁעַ עַל־פָּנָיו אַרְצָה וַיִּתְפַּלֵּל
אֶל־יהוה לֵאמֹר לָמָּה עֲזַבְתָּנוּ יהוה כִּי נָפְלוּ בָנֶיךָ לִפְנֵי
אֹיְבֵיהֶם, וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי הִנֵּנִי בְתוֹכְכֶם וְאָנֹכִי אֶלְחֵם לָכֶם׃
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יהוה לָמָּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ, חָטָא יִשְׂרָאֵל כִּי
לָקְחוּ מִן־הַזֵּהָב וּמִן־הַכֶּסֶף וַיְסִתִּירוּ לָהֶם׃ וְעַתָּה יִמָּצְאוּ[4] הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר עָבְרוּ אֶת־מִצְוָתִי וְשָׁפַטְתָּ אֹתָם לְעֵינַי כָּל־עֲדַת־יִשְׂרָאֵל
(11) יָרַד אֱלֹהִים עַל הַר־קָדְשׁוֹ[5] וַיְדַבֵּר אֶל־עַמּוֹ כְּדַבֵּר אָב
אֶל־בָּנָיו (12) אֱלֹהִים יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא־קָדְשׁוֹ וּמַלְאֲכֵי־אֵשׁ עֹמְדִים
לְפָנָיו בִּירָאָה (13) בָּאוּ יַעֲקֹב וּבֵיתוֹ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִלְחַם
אִתּוֹ מַלְאַךְ־אֱלֹהִים שָׁם וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא (14) שָׁלַח
אֱלֹהִים חֹשֶׁךְ גָּדוֹל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר לְפָנָיו לֹא הָיָה כָּמוֹהוּ,
וּבַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בּוֹ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר (15) טוֹב מוֹתִי
מֵחַיַּי כִּי עֲזַבְתָּנִי בְּיוֹם־צָרָה (16) בָּרָא אֱלֹהִים עֵץ־פְּרִי אֲשֶׁר
זֶרַע בּוֹ

1. A přišli synové Izraele k místu, kde (= co … odtud) překročili moře, když je farao pronásledoval. – 2. Na nebesích ani na zemi není (nikdo) větší než ty. – 3. A mluvil Jozue k lidu a řekl jim: „Toto je to město, proti kterému (= co … proti ní) budeme bojovat, a Hospodin (nám) je dá do moci (= naší ruky). A nyní ať se muži, kteří se nebojí bitvy, oddělí od (= zprostřed) lidu, dokud nedobudeme (v. inf. s příp.) to město.“ – 4. A uviděli zvědové dům, kde té noci spali, a vzpomněli si na ženu, která je nedala (= neprodala) do moci

[4] S významem jusivu – „ať jsou vyhledáni“. [5] Viz vysvětl. 63.2.

(= ruky) předáků svého města. – 5. A zhřešili tvoji synové proti tobě a zapomněli na tvá svatá slova (= slova tvé svatosti). – 6. A nyní uposlechněte mého hlasu (לְ) ve všem (= jako vše), co k vám mluvím. Nezapomínejte. – 7. Hospodin na nás bude pamatovat kvůli svému svatému jménu, ne-li kvůli nám. – 8. Proč mě chceš (= budeš) pronásledovat? Jsem v tvých očích jako (= lepší než) mrtvý muž? – 9. Ty jsi Bůh mého spasení, v něhož důvěřuji (= co … důvěřuji v tebe), a k tobě volám. – 10. Je dobře lidu, jehož Bohem je Hospodin, a běda pohanským národům, které ho neznají. – 11. Je lépe důvěřovat v Hospodina, než důvěřovat v syny lidské. – 12. Abrahám vyšel z Egypta (= z egyptské země) a měl ovce a dobytek a služebnictvo.

65. SLABÉ SLOVESO

Slabým nazýváme to sloveso, které se odchyluje od pravidelného, protože jedna či více z jeho základových souhlásek je:

1. laryngála[1], 2. němá souhláska, 3. souhláska náchylná k asimilaci (jako např. נ).

1. Sloveso עָזַב „opustil, zanechal“ je slabé[1], protože jeho první základovou souhláskou je laryngála ע. V pravidelném slovese שָׁמַר je imperfektum kmene nif'al יִשָּׁמֵר, a to má v první souhlásce základu silné kompenzující dāgēš (náhradou za asimilované נ v יִנָּשְׁמֵר). Ale nif'al uvedeného slovesa עָזַב nemůže být יִעָּזֵב, neboť laryngála dāgēš nepřijímá. Ke kompenzaci dochází náhradním prodloužením předchozí samohlásky, takže tvar je יֵעָזֵב.

2. Sloveso יָטַב „byl dobrý“ je slabé, neboť jeho první základová souhláska je němá. V pravidelném slovese שָׁכַב „ležel“ je imperfektum kmene qal יִשְׁכַּב, ale tentýž tvar od יָטַב je יִיטַב, a ne יִיטַב, neboť druhé י je po samohlásce ḥîreq němé (viz kap. 11.2).

3. Sloveso נָפַל „padl“ je slabé, protože jeho první základovou souhláskou je נ, které se obvykle (pokud pod ním není samohláska) asimiluje. Imperfektum kmene qal od pravidelného slovesa שָׁמַר je יִשְׁמֹר, ale od נָפַל bude nikoli יִנְפֹּל, ale יִפֹּל poté, co se נ asimilovalo k následujícímu פ.

V každém z těchto příkladů zvláštní vlastnosti některé ze základových souhlásek nutí sloveso, aby se odchýlilo od slovesa pravidelného. Tyto odchylky se však dají předvídat, uvědomíme-li si, o jaký typ souhlásky jde, a při vytváření jednotlivých tvarů myslíme na pravidla, podle nichž se toto tvoření řídí.

65.1 Vysvětlivka překladatele: Zde autor není přesný, protože slovesa s laryngálou jsou v gramatikách pokládána vesměs za silná.

66. TŘÍDĚNÍ SLABÝCH SLOVES

Pro třídění slabých[1] sloves lze použít písmen slova פָּעַל[2] „činil, konal“, a to takto: první základová souhláska *každého* slovesa se označí פ (pē’), druhá ע (‘ajin), a třetí ל (lāmeḏ), takže např.

עָזַב „opustil, zanechal“ je sloveso laryngálního[3] pē’ čili 1. laryngály,

בָּחַר „vyvolil, vybral“ je sloveso laryngálního[3] ‘ajin čili 2. laryngály,

שָׁמַע „slyšel“ je sloveso laryngálního[3] lāmeḏ čili 3. laryngály,

נָפַל „padl“ je sloveso pē’ nûn[4] čili 1. nûn,

נָגַע „dotkl se“ je sloveso pē’ nûn a laryngálního lāmeḏ čili sloveso 1. nûn a 3. laryngály; je to dvojnásobně slabé sloveso.

67. SLOVESA 1. NÛN

(1)

Qal

Sloveso typu נָפַל má slabé pouze imperfektum, protože נ (které jen v impf. nemá svou samohlásku) se asimiluje k následující souhlásce, v níž se náhradou objeví silné kompenzující dāgēš (יִפֹּל namísto יִנְפֹּל).

Druhý typ נגשׁ, v imperfektu „přistoupí, přiblíží se“, má několik zvláštností navíc:

1. V *imperfektu* má druhá slabika samohlásku paṯaḥ (viz pozn. v kap. 50).

2. V *rozkazovacím způsobu* mizí נ, ačkoli je na začátku slova.

3. Ve *vázaném infinitivu* rovněž mizí נ, ale koncovka ת feminina z něho dělá segolatum (viz kap. 44). Má-li tento infinitiv předponu ל, píše se pod ním qāmec, protože bezprostředně předchází přízvučnou slabiku (viz kap. 17.1g). Bedlivě si povšimněme vázaného infinitivu se zájmennými příponami גִּשְׁתִּי atd. (viz kap. 44.3).

66.1 Viz vysvětlivku 65.1.

66.2 Srov. kap. 51, pozn. 1.

66.3 Vysvětlivka překladatele: V některých učebnicích najdeme označení פ״ר, ע״ר a ל״ר po řadě pro slovesa 1., 2. a 3. laryngály.

66.4 Vysvětlivka překladatele: Jindy zde najdeme označení פ״נ; jako ע״ע se označují slovesa druhé zdvojené (tj. stejné druhé a třetí souhlásky základu), zde kap. 81.

perfektum

spadl	נָפַל	נגשׁ perfektum kmene qal
spadla	נָפְלָה	nedoloženo; místo něho
spadl jsi	נָפַלְתָּ	se používá nif'al.
atd.		

imperfektum

spadne (m.)	יִפֹּל	přiblíží se (sg. m.)	יִגַּשׁ
spadne (f.)	תִּפֹּל	přiblíží se (sg. f.)	תִּגַּשׁ
spadneš (m.)	תִּפֹּל	přiblížíš se (m.)	תִּגַּשׁ
spadneš (f.)	תִּפְּלִי	přiblížíš se (f.)	תִּגְּשִׁי
spadnu (m. i f.)	אֶפֹּל	přiblížím se (m. i f.)	אֶגַּשׁ
spadnou (m.)	יִפְּלוּ	přiblíží se (pl. m.)	יִגְּשׁוּ
spadnou (f.)	תִּפֹּלְנָה	přiblíží se (pl. f.)	תִּגַּשְׁנָה
spadnete (m.)	תִּפְּלוּ	přiblížíte se (m.)	תִּגְּשׁוּ
spadnete (f.)	תִּפֹּלְנָה	přiblížíte se (f.)	תִּגַּשְׁנָה
spadneme (m. i f.)	נִפֹּל	přiblížíme se (m. i f.)	נִגַּשׁ

kohortativ

ať spadnu (m. i f.)	אֶפְלָה	ať se přiblížím (m. i f.)	אֶגְּשָׁה
spadněme (m. i f.)	נִפְלָה	přibližme se (m. i f.)	נִגְּשָׁה

rozk. způsob

spadni (m.)	נְפֹל	přibliž se (m.)	גַּשׁ[1]
		přibliž se (m., důrazně)	גְּשָׁה[1]
spadni (f.)	נְפְלִי	přibliž se (f.)	גְּשִׁי
spadněte (m.)	נְפְלוּ	přibližte se (m.)	גְּשׁוּ
spadněte (f.)	נְפֹלְנָה	přibližte se (f.)	גַּשְׁנָה

příčestí

padající (sg. m.)	נֹפֵל	[přibližující se (sg. m.)	נִגָּשׁ]
padající (sg. f.)	נֹפֶלֶת atd.	nedoloženo	

[1] dāgēš v ג je slabé.

infinitiv			
padat (samostatný)	נָפוֹל	(samostatný) přiblížit se	נָגוֹשׁ
padání (vázaný)	נְפֹל	přiblížení se (vázaný)	גְּשֶׁת[1]
(vázaný s ל)	לִנְפֹל	(vázaný s ל)	לָגֶשֶׁת
(s příponou)	נָפְלִי[2]	(s příponou)	גִּשְׁתִּי
atd.		atd.	

(2)

Nif'al

Perfektum a příčestí kmene qal od נגשׁ se nepoužívá, ale nahrazuje se příslušnými tvary kmene nif'al (většinou ve zvratném významu); jeho ostatní tvary se však nepoužívají. Abychom mohli podat úplnou tabulku kmene nif'al, užijeme slovesa נצל, které zde znamená „byl zachráněn, byl vytržen, unikl".

V perfektu נִגַּשׁ (místo נִנְגַּשׁ) a v příčestí נִגָּשׁ (místo נִנְגָּשׁ) nastává u sloves 1. nûn asimilace. Zbytek tabulky je pravidelný, protože se v něm asimiluje jen נ kmene nif'al jako předpona (יִנָּצֵל místo יִנָּצֵל atd.).

perfektum			
přiblížil se	נִגַּשׁ	byl zachráněn	נִצַּל
přiblížila se	נִגְּשָׁה	byla zachráněna	נִצְּלָה
přiblížil ses	נִגַּשְׁתָּ	byl jsi zachráněn	נִצַּלְתָּ
atd.		atd.	

imperfektum			
[nedoloženo	יִגָּשׁ]	bude zachráněn	יִנָּצֵל
		bude zachráněna	תִּנָּצֵל
		atd.	

rozk. způsob			
[nedoloženo	הִגָּשׁ]	buď zachráněn	הִנָּצֵל
		buď zachráněna	הִנָּצְלִי
		atd.	

[1] dāgēš v ג je slabé.

[2] noflî s qāmec ḥāṭûf – vysvětl. překladatele.

příčestí			
přibližující se (sg. m.)	נִגָּשׁ	zachraňován(-aný)	נִצָּל
přibližující se (sg. f.)	נִגָּשָׁה	zachraňován(-aná)	נִצָּלָה
atd.		atd.	
infinitiv			
[nedoloženo	הִנָּגֵשׁ]	být zachráněn	הִנָּצֵל

(3)

Hif'îl od נגשׁ je הִגִּישׁ (místo הִנְגִּישׁ) „udělal blízkým, přiblížil" a imperfektum יַגִּישׁ (místo יַנְגִּשׁ). Hif'îl od נָפַל „způsobil, aby spadl, tj. shodil" je הִפִּיל (místo הִנְפִּיל) a imperfektum יַפִּיל (místo יַנְפִּיל). V kmenu hif'îl je נ všude asimilováno.

perfektum			
přiblížil	הִגִּישׁ	shodil	הִפִּיל
přiblížila	הִגִּישָׁה	shodila	הִפִּילָה
přiblížil jsi	הִגַּשְׁתָּ	shodil jsi	הִפַּלְתָּ
přiblížila jsi	הִגַּשְׁתְּ	shodila jsi	הִפַּלְתְּ
přiblížil(a) jsem	הִגַּשְׁתִּי	atd.	
přiblížili (m. i f.)	הִגִּישׁוּ		
atd.			
imperfektum			
přiblíží (sg. m.)	יַגִּישׁ	shodí (sg. m.)	יַפִּיל
přiblíží (sg. f.)	תַּגִּישׁ	shodí (sg. f.)	תַּפִּיל
přiblížíš (m.)	תַּגִּישׁ	shodíš (m.)	תַּפִּיל
přiblížíš (f.)	תַּגִּישִׁי	shodíš (f.)	תַּפִּילִי
přiblížím (m. i f.)	אַגִּישׁ	shodím (m. i f.)	אַפִּיל
atd.		atd.	

	kohortativ		
ať přiblížím (m. i f.)	אַגִּישָׁה	ať shodím (m. i f.)	אַפִּילָה
	zkrácené imperfektum, jusiv		
ať přiblíží (sg. m.)	יַגֵּשׁ	ať shodí (sg. m.)	יַפֵּל
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a přiblížil	וַיַּגֵּשׁ	a shodil	וַיַּפֵּל
	rozk. způsob		
přibliž (m.)	הַגֵּשׁ	shoď (m.)	הַפֵּל
přibliž (m., důrazně)	הַגִּישָׁה	shoď (m., důrazně)	הַפִּילָה
přibliž (f.)	הַגִּישִׁי	shoď (f.)	הַפִּילִי
atd.		atd.	
	příčestí		
přibližující (sg. m.)	מַגִּישׁ	shazující (sg. m.)	מַפִּיל
přibližující (sg. f.)	מַגִּישָׁה	shazující (sg. f.)	מַפִּילָה
atd.		atd.	
	infinitiv		
přibližovat (samostatný)	הַגֵּשׁ	shodit (samostatný)	הַפֵּל
přibližování (vázaný)	הַגִּישׁ	shození (vázaný)	הַפִּיל

(4)

Hof'al

Perfektum kmene hof'al od נגשׁ je הָגַּשׁ (místo הָגְּשַׁ, což je zredukované הָנְגַּשׁ). Qibbûc a qāmec ḥāṭûf náleží k téže třídě samohlásek a často se střídají. Např. segolatum גֶּדֶל „velikost“ s příponami je גָּדְלֶךָ, גָּדְלוֹ atd. Z (o) se obvykle stává (u), následuje-li zdvojená souhláska; je např. כֹּל „všechno“, ale i כֻּלּוֹ „jeho všechno“ a podobně חֹק „nařízení“, ale חֻקּוֹ „jeho nařízení“. Podobně i zde je imperfektum יָגַּשׁ, a ne יָגַּשׁ.

	perfektum		
byl přiblížen	הִגַּשׁ	byl shozen	הִפַּל
byla přiblížena	הִגְּשָׁה	byla shozena	הִפְּלָה
byl jsi přiblížen	הִגַּשְׁתָּ	byl jsi shozen	הִפַּלְתָּ
atd.		atd.	
	imperfektum		
bude přiblížen	יִגַּשׁ	bude shozen	יִפַּל
bude přiblížena	תִּגַּשׁ	bude shozena	תִּפַּל
atd.		atd.	
	rozk. způsob		
nedoložen (viz kap. 56)		nedoložen (viz kap. 56)	
	příčestí		
přiblížen(ý)	מִגָּשׁ	shozen(ý)	מִפָּל
přiblížena(-á)	מִגָּשָׁה	shozena(-á)	מִפָּלָה
atd.		atd.	
	infinitiv		
být přiblížen (samostatný)	הִגֵּשׁ	být shozen (samostatný)	הִפֵּל
stav přiblížení (vázaný)	הִגַּשׁ	stav shození se (vázaný)	הִפַּל

Poznámky:

1. Existují slovesa, jejichž počáteční נ se neasimiluje. Bývá to většinou v případě, že 2. základová souhláska je laryngála. Např. imperfektum kmene qal od נָחַל „dědil“ zní יִנְחַל[3], perfektum kmene hif‘îl je הִנְחִיל „způsobil, aby někdo dědil, dal za dědictví, odkázal“ a imperfektum zde je יַנְחִיל. Podobně imperfektum kmene qal od נָהַג „hnal, popohánět“ je יִנְהַג[3] a perfektum kmene hif‘îl je הִנְהִיג. Zde se נ před laryngálou neasimiluje, takže tento typ slovesa je z tohoto pohledu pravidelný a nepatří do skupiny sloves 1. nûn.

[3] Paṭaḥ je zde kvůli laryngále (viz kap. 71).

2. Od některých sloves 1. nûn se odvozují podstatná jména, např. מַשָּׂא „břemeno“ od נָשָׂא „(po)zvedl“, מַטָּע „(zasazená) rostlina“ od נָטַע „sázel“, מַתָּנָה „dar“ od נָתַן „dal“, מַסָּע „cesta“ od נָסַע „vytáhl, vyrazil na cestu“.

CVIČENÍ 26

rána	מַגֵּפָה		meč	חֶרֶב	
pán	אָדוֹן		pobil, udeřil	נָגַף	*impf.* יִגֹּף
bojovník, hrdina	גִּבּוֹר		řekl, oznámil	נגד	*hif'îl* הִגִּיד
mnoho, velký	רַב		vysvobodil	נצל	*hif'îl* הִצִּיל
mnozí	רַבִּים		byl zachráněn	נצל	*nif'al* נִצַּל

(1) לָקַח שָׁאוּל אֶת־חַרְבּוֹ וַיִּפֹּל עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ אַל־
אְפְלָה בְיַד־אֹיְבַי (2) הִפִּיל יהוה עַל־יֹשְׁבֵי־הָעִיר אַבְנֵי־אֵשׁ
מְשַׁמַּים וַיִּשְׁמֵד אֹתָם מֵעַל פְּנֵי־הָאֲדָמָה (3) שָׁלַח יהוה מַגֵּפָה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּגֹּף בָּעָם כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וַיִּפְלוּ מֵהֶם רַבִּים, כִּי לֹא
בָטְחוּ בוֹ וַיֹּאמְרוּ טוֹב הָיָה לָנוּ בְּמִצְרַיִם וְעַתָּה נִפַּל בַּחֶרֶב
לִפְנֵי־מַלְכֵי־כְנָעַן (4) לֹא הִגִּידָה הַמַּלְכָּה כִּי עִבְרִיָּה הִיא[4] וְכִי
יָצָא דְבַר־הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד אֹתָהּ וְאֶת־בֵּית־אָבִיהָ וְאֶת־עַמָּהּ
(5) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יִצְחָק, לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר
הָרַע הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִי וְאָנֹכִי לֹא שָׁמָעְתִּי (6) קָרָא
פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הֻגַּד הֻגַּד לִי כִּי אִישׁ חָכָם אַתָּה
יָדַעַ חֲלוֹמוֹת, וְעַתָּה הַגֶּד־[5]לִי אֶת־הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלָמְתִּי
(7) וַתִּכְבַּדְנָה עֵינֵי־יִצְחָק וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הָעֹמֵד לְפָנָיו, גְּשָׁה[6] אֵלַי
וְיָדַעְתִּי הַאַתָּה בְנִי עֵשָׂו אִם־לֹא (8) וַיִּגַּשׁ יְהוּדָה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר
אֵלָיו, יְדַבֶּר־[5]נָא עַבְדְּךָ דָבָר בְּאָזְנֵי־אֲדֹנִי: הִנֵּה אָבִינוּ זָקֵן מְאֹד,

[4] Doplňte „je“.
[5] Vlivem následujícího maqqēf slovo ztrácí přízvuk a v zavřené slabice se krátí samohláska.
[6] Důrazný imperativ.

וְהָיָה אִם לֹא יִהְיֶה הַנַּעַר אִתָּנוּ וָמֵת׃ וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ
אָנֹכִי אֶהְיֶה עֶבֶד לַאדֹנִי תַּחַת אָחִי וְהָלַךְ הוּא הַבַּיְתָה אֶל־
אָבִיו׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יוֹסֵף אֶת־דִּבְרֵיהוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם גְּשׁוּ־נָא אֵלַי
וַיִּגָּשׁוּ אֵלָיו׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר אֲנִי יוֹסֵף אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי
מִצְרָיְמָה (9) צָעַק מֹשֶׁה אֶל־יהוה לֵאמֹר לָמָּה שְׁלַחְתַּנִי
אֶל־פַּרְעֹה כִּי הִכְבִּיד עַלִיהֶם אֶת־הָעֲבוֹדָה וְהַצֵּל לֹא הִצַּלְתָּ
אֶת־עַמֶּךָ (10) כֹּה אָמַר יהוה, אַל־תִּבַקֵּשׁ אֶת־יְשׁוּעַת־מִצְרַיִם כִּי
נָפוֹל תִּפֹּל מִצְרַיִם בֶּחָרֶב[8] (11) וַיֵּגַד לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה גִבּוֹרֵי
שָׁאוּל בָּאִים לְהָרְגֶךָ וַיִּמָּלֵט דָּוִד בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּנָּצֵל מִיָּדָם׃
וַיְהַלֵּל אֶת־שֵׁם־יהוה וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ יהוה הִתְפַּלַּלְתִּי וּמִכָּל־צָרוֹתַי
הִצַּלְתָּנִי (12) יֵרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִגֶּשֶׁת אֶל־הַגִּבּוֹר, וַיְהִי הַדָּבָר
רַע מְאֹד בְּעֵינֵי־דָוִד וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ אֶכְרְתָה אֶת־רֹאשׁוֹ מֵעָלָיו
וְיֵדְעוּ אֹיְבֵינוּ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנַחְנוּ בְּטֻחִים בּוֹ
(13) הַצִּילֵנִי יהוה כִּי בָאוּ הַמַּיִם עַד־הַנָּפֶשׁ (14) אַתָּה הוּא
אֲדוֹן־הָעוֹלָם, הַמַּצִּיל אֶת־הַצַּדִּיק בְּקָרְאוֹ אֵלֶיךָ (15) הִנְנִי שֹׁלֵחַ
עָלֶיךָ אֶת־גּוֹיֵי־הָאָרֶץ וְנִלְחֲמוּ בְךָ וְנָפְלוּ כָּל־גִּבּוֹרֶיךָ בַּחֶרֶב בְּיוֹם
־הַמִּלְחָמָה (16) לָמָּה נִקְהַלְתֶּם עָלַי, בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, הֲלֹא אָמַרְתִּי
אֲלֵיכֶם לֹא תִלָּחֲמוּ בְּמַלְכֵי־כְנַעַן וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵיהֶם, כִּי אֵין
בָּכֶם יהוה

1. A vzal Abrahám své muže s sebou a pronásledoval krále (pl.) a přepadl je v noci a spali na zemi a byli před ním pobiti mečem. – 2. Proč jsi mi neoznámil, že ona je tvoje manželka (= tvoje manželka ona), neboť jsem (to) nevěděl, a Hospodin udeřil na mne a na celý můj dům. – 3. A přistoupil Abrahám k Hospodinu a řekl: „Jsou-li spravedliví (doplňte „lidé [= muži]“) v tomto městě, což je zničíš se zlovolníky?“ A řekl mu Hospodin: „Jestliže se tam najdou spravedliví (doplňte „lidé [= muži]“), nezničím to město. – 4. A chválili synové

[7] „pak zemře“.

[8] Tvar v pauze (viz kap. 64.5) způsobuje změnu ve vokalizaci předložky.

Izraele Hospodina a řekli: „Veliký je Hospodin, náš Bůh, neboť slyšel náš hlas v tísni a vysvobodil nás z egyptské moci (= ruky).“ – 5. A vzal David veliký kámen a napsal na něj jméno Hospodinovo a řekl nepřátelskému válečníkovi: „Ty na mne přicházíš s mečem, ale já k tobě přicházím se jménem Boha Izraele a ty padneš do mé moci a já ti vezmu meč (= vezmu tvůj meč od tebe), abych ti srazil (= srazit ti) hlavu.“ – 6. Toto pravil ten veliký a mocný král Izraeli: „Kde jsou bohové Egypťanů? Což je snad (= opravdu) vysvobodili z mé moci? A kde je Hospodin, tvůj Bůh, v něhož doufáte (= který … doufáte v něho)? Ani (= také) vy nebudete vysvobozeni z mé moci a proč máte padnout (= padnete) mým mečem?“ A oznámili bojovníci lidu prorokovi slova toho mocného krále, která mluvil jeho posel k lidu. A řekl jim prorok: „Toto pravil Hospodin velikému králi: »Protože jsi řekl ve svém srdci ›Já jsem pánem světa a (nikdo) není silnější než já‹, hle, srazím tě z tvého trůnu a bude kralovat jiný místo tebe.« “ – 7. A našli předáci lidu toho muže, který ukradl zlato a stříbro, a přivedli ho k Jozuovi k soudu. – 8. A řekl Ezau Jakubovi: „Proč jsi mi poslal ovce a dobytek? Mám dostatek (=jest mi dost), můj bratře.“ – 9. Vysvoboď mne z moci (= ruky) těch, kdo usilují o můj život, neboť říkají: „Není pro něj spásy v Hospodinu.“ – 10. A uviděli synové Jakubovi Josefa a řekli: „Hle, přichází snílek (= pán [בַּעַל] snů)“ a chtěli (= hledali) ho zabít. Ale řekl jim Juda: „Prodejme ho za otroka“ a zachránil ho z jejich ruky. – 11. A vyšel Jozue bojovat proti tomu městu a padlo do jeho moci (= ruky) a všichni jeho obyvatelé byli pobiti mečem před ním (Jozuem). – 12. Hle, posílám všechny své rány na faraóna a na jeho lid, a budou vědět, že není (nikdo) jako já.

68. SLOVESA נָתַן A לָקַח

(1)

Qal

(Viz následující tabulku.) נָתַן má další zvláštnost: je-li jeho třetí základová souhláska נ uprostřed slova bez samohlásky, dochází ke dvojí asimilaci: נָתַתָּ místo נָתַנְתָּ atd. Imperfektum a rozkazovací způsob mají v prostřední slabice (יִתֵּן a תֵּן) cērê̂ místo ḥôlem. Hypotetická forma vázaného infinitivu תֵּת je segolatum. Původně to bylo תִּנְתְּ, v němž se נ asimilovalo ke koncovému ת jako תִּתְּ, což se udrželo ve tvarech se zájmennými příponami, např. תִּתִּי. Koncové ת však nemůže mít dāgēš, takže předchozí samohláska ḥîreq se

perfektum	
dal	נָתַן
dala	נָתְנָה
dal jsi	נָתַתָּ (místo נָתַנְתָּ)
dala jsi	נָתַתְּ (místo נָתַנְתְּ)
dal(a) jsem	נָתַתִּי (místo נָתַנְתִּי)
dali(-y)	נָתְנוּ
dali jste	נְתַתֶּם (místo נְתַנְתֶּם)
daly jste	נְתַתֶּן (místo נְתַנְתֶּן)
dali(-y) jsme	נָתַנּוּ (místo נָתַנְנוּ)

aktivní příčestí	
dávající (sg. m.)	נֹתֵן
dávající (sg. f.)	נֹתֶנֶת
atd.	

pasivní příčestí	
dán (daný) (sg. m.)	נָתוּן
dána (daná) (sg. f.)	נְתוּנָה
atd.	

imperfektum		
dá (m.)	(místo יִנְתֵּן)	יִתֵּן
dá (f.)		תִּתֵּן
dáš (m.)		תִּתֵּן
dáš (f.)		תִּתְּנִי
dám (m. i f.)		אֶתֵּן
dají (m.)		יִתְּנוּ
dají (f.)	(místo תִּנָּתֶנָּה)	תִּתֵּנָה
dáte (m.)		תִּתְּנוּ
dáte (f.)	(místo תִּנָּתֶנָּה)	תִּתֵּנָה
dáme (m. i f.)		נִתֵּן

kohortativ	
ať dám (m. i f.)	אֶתְּנָה

rozk. způsob		
dej (m.)		תֵּן
dej (f.)		תְּנִי
dejte (m.)		תְּנוּ
dejte (f.)	(místo תִּנָּתֶנָּה)	תֵּנָה

infinitiv			
dát (samostatný)	נָתוֹן	(s ל)	לָתֵת
dání (vázaný)	(místo תִּנָּתֶנֶת) תֵּת	(s příponou)	תִּתִּי

prodlužuje v cērê̂ – תֵּת. Pokud má toto slovo předponu ל (vokalizovanou samohláskou qāmec bezprostředně před přízvučnou slabikou), slabé dāgēš odpadá, protože bezprostředně předchází samohláska.

Sloveso לָקַח „bral, vzal“ se chová přesně tak, jako by to bylo sloveso 1. nûn. Je-li tedy ל bez samohlásky a navíc uprostřed slova, je asimilováno. Tak impf. je יִקַּח místo יִלְקַח (srov. kap. 16.1).

perfektum	
vzal	לָקַח
vzala	לָקְחָה
vzal jsi	לָקַחְתָּ
atd.	

imperfektum	
vezme (m.)	יִקַּח
vezme (f.)	תִּקַּח
vezmeš (m.)	תִּקַּח
vezmeš (f.)	תִּקְּחִי
vezmu (m. i f.)	אֶקַּח
atd.	

kohortativ	
ať vezmu (m. i f.)	אֶקְּחָה
vezměme (m. i f.)	נִקְּחָה

rozk. způsob	
vezmi (m.)	קַח
vezmi (f.)	קְחִי
vezměte (m.)	קְחוּ
vezměte (f.)	קַחְנָה

aktivní příčestí	
beroucí (sg. m.)	לֹקֵחַ
beroucí (sg. f.)	לֹקַחַת
atd.	

pasivní příčestí	
vzat(ý)	לָקוּחַ
vzata(-á)	לְקוּחָה
atd.	

samostatný infinitiv	
brát	לָקוֹחַ

vázaný infinitiv	
braní	קַחַת
(s ל)	לָקַחַת
(s příponou)	קַחְתִּי
atd.	

Sloveso לָקַח se chová jako נגשׁ s výjimkou pravidel, která se vztahují na 3. laryngálu. Ta „přitahuje“, kde může, paṭaḥ, takže příčestí sg. m. je לֹקֵחַ (aktivní) a לָקוּחַ (pasivní) a samostatný infinitiv je לָקוֹחַ; všude je vplížené paṭaḥ (viz kap. 12.4 a kap. 72). Aktivní příčestí sg. f. לֹקַחַת (místo לֹקֶחֶת) a vázaný infinitiv קַחַת (místo קֶחֶת) mají paṭaḥ místo sᵊgôl, protože laryngála přitahuje pod a před sebe paṭaḥ (viz kap. 12.3 a kap. 72). Paṭaḥ ve druhé slabice imperfekta je také kvůli laryngále.

Poznámka: Silné dāgēš se často vynechává (viz kap. 10), má-li souhláska šᵊwā' a toto vynechání často nebývá vyznačeno pomocí rāfeʰ (viz pozn. v kap. 10), takže

3. os. pl. impf. qal je יִקְחוּ (místo יִקָּחוּ),

2. os. pl. impf. qal je תִּקְחוּ (místo תִּקָּחוּ),

1. os. sg. kohortativu je אֶקְחָה (místo אֶקָּחָה).

(2)
Nif'al

perfektum

byl dán	נִתַּן (místo נִנְתַּן)	byl vzat	נִלְקַח
byla dána	נִתְּנָה (místo נִנְתְּנָה)	byla vzata	נִלְקְחָה
byl jsi dán	נִתַּתָּ (místo נִנְתַּנְתָּ)	byl jsi vzat	נִלְקַחְתָּ
atd.		atd.	

imperfektum

bude dán	יִנָּתֵן	bude vzat	יִלָּקַח
atd.		(paṭaḥ je před laryngálou, viz kap. 72)	
		atd.	

rozk. způsob

buď dán	הִנָּתֵן	buď vzat (m.)	הִלָּקַח
atd.		(paṭaḥ je před laryngálou, viz kap. 72)	

příčestí

dáván (dávaný)	נִתָּן (místo נִנְתָּן)	brán (braný)	נִלְקָח
atd.			

infinitiv

být dán (samostatný, tvořený pravidelně)	הִנָּתֵן	být vzat (samostatný, vplížené paṭaḥ)	הִלָּקַח
dání se (vázaný, tvořený pravidelně)	הִנָּתֵן	vzetí se (vázaný, paṭaḥ před laryngálou)	הִלָּקַח

Poznámka: Tato dvě slovesa mají pasivní význam i v jiných kmenech než nif'al. לָקַח v perfektu i v imperfektu, נָתַן jen v perfektu; jmenovitě

perfektum		*imperfektum*	
byl vzat	לֻקַח	bude vzat	יִקַּח
byla vzata	לֻקְחָה	bude vzata	תִּקַּח
byl jsi vzat	לֻקַּחְתָּ	atd.	

Není doložen žádný tvar pasivního perfekta od slovesa נָתַן; „bude dán" se řekne יִתֵּן (imperfektum).

Uvedené tvary perfekta jsou tvary pravidelného kmene pu'al a tvary imperfekta pak kmene hof'al sloves 1. nûn. Tato slovesa však nejsou doložena v kmenech pi'ēl ani v hif'îl, a proto asi nejsou shora uvedené tvary zbytky pasivního pu'al a hof'al. Někteří gramatikové tak došli k závěru, že uvedené příklady jsou snad tvary pasivního kmene qal.

CVIČENÍ 27

chlapec	יֶלֶד	dva	*v. st.* שְׁנֵי־, שְׁנַיִם
dívka, děvče	יַלְדָּה	dvě	*v. st.* שְׁתֵּי־, שְׁתַּיִם
milost	חֵן	rodil	יָלַד
milost *(s příponou)*	חִנְּי	vracel (se)	שׁוּב[1]

(1) רָאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת־הָאָדָם כִּי טֹבוֹת הֵנָּה[2] וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ[3] (2) רָאָה אַבְרָהָם וְהִנֵּה אֲנָשִׁים עֹבְרִים בַּדֶּרֶךְ וַיִּקַּח לֶחֶם וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אִכְלוּ־נָא אִתִּי לֶחֶם וַהֲלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם: וְלֹא יָדַע אַבְרָהָם כִּי מַלְאֲכֵי־אֱלֹהִים הֵמָּה[2] אֲשֶׁר שָׁלַח יהוה לְהַשְׁחִית אֶת־הָעִיר הָרִשְׁעָה וּלְהַצִּיל אֶת־בֶּן־אָחִיו מִשָּׁם (3) לֹא הִגִּידָה לָהֶם שָׂרָה כִּי אֵשֶׁת־

[1] Základ je שׁוּב, ale ו je v pf. pohlceno; viz začátek kap. 76.
[2] Doplňte „jsou".
[3] Tvar v pauze, viz kap. 64.

אַבְרָהָם הִיא וַיִּקְחוּ אֹתָהּ אֶל־פַּרְעֹה: וַיִּגֹּף יהוה אֶת־פַּרְעֹה
וְאֶת־עַבְדָּיו עַל־דְּבַר שָׂרָה: וַיְהִי כְּשָׁמַע פַּרְעֹה כִּי אֵשֶׁת אַבְרָהָם
הִיא וַיֹּאמֶר אֶלְיוֹ לָמָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִי כִּי אִשְׁתְּךָ הִיא וְאֶקַּח אֹתָהּ
לִי, וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ לְפָנֶיךָ, קַח אֹתָהּ וְהָלֵכְתָּ בְשָׁלוֹם מֵאַרְצִי:
וַיִּתֶּן לוֹ צאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים רַבִּים (4) צִוָּה יִצְחָק
אֶת־יַעֲקֹב בְּנוֹ לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת־כְּנָעַן, כִּי רָעוֹת הֵנָּה
בְּעֵינַי מְאֹד וְהָלַכְתָּ אֶל־בֵּית־אִמֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה מִשָּׁם (5) וַיֹּאמֶר
לָבָן אֶל־יַעֲקֹב, הֲגִּידָה לִי מָה־אֶתֵּן לָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב תִּנָּה לִי
אֶת־רָחֵל בִּתֶּךָ הַקְּטַנָּה לְאִשָּׁה: וַיֹּאמֶר לָבָן, טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ
מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר, כִּי אָחִי וּבְשָׂרִי אָתָּה (6) בָּא שְׁכֶם
לִפְנֵי־אָבִיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיו, קְחָה לִי אֶת־בַּת־יַעֲקֹב לְאִשָּׁה, כִּי
מָצְאָה חֵן בְּעֵינַי מְאֹד: וַיְדַבֵּר אֲבִי־שְׁכֶם אֶל־יַעֲקֹב וְאֶל־בָּנָיו
לֵאמֹר הִנֵּה מָצְאָה הַיַּלְדָּה חֵן בְּעֵינֵי־שְׁכֶם בְּנִי, תְּנוּ אֹתָהּ לוֹ
לְאִשָּׁה, וּלְקַחְתֶּם אֶת־בְּנוֹתֵינוּ לָכֶם לַנָּשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ
לָנוּ, וְיָשַׁבְתֶּם בְּשָׁלוֹם אִתָּנוּ, הָאָרֶץ לִפְנֵיכֶם: וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵיו בְּנֵי־יַעֲקֹב, אִם־תִּשְׁמְעוּ בְקוֹלֵנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר נְדַבֵּר אֲלֵיכֶם,
נָתוֹן נִתֵּן אֶת־בְּנוֹתֵינוּ לָכֶם לַנָּשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם נִקַּח לָנוּ וְיָשַׁבְנוּ
אִתְּכֶם בָּאָרֶץ: וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ בְקוֹלֵנוּ וְלָקַחְנוּ אֶת־הַיַּלְדָּה
וְהָלָכְנוּ (7) וַיְהִי כְּשָׁמַע יַעֲקֹב אֶת־דִּבְרֵי־בָנָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם,
אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שָׁנַיִם יָלְדָה לִי רָחֵל אִשְׁתִּי וְהָאֶחָד יֵצֵא וְלֹא
שָׁב, וְהָיָה כִּי תִקְחוּ אֶת־אָחִיו הַקָּטָן אִתְּכֶם מִצְרַיְמָה, וּמֵת גַּם
הוּא בַּדֶּרֶךְ (8) צִוָּה שְׁלֹמֹה וַיִּתְּנוּ לוֹ חֹרֵב, וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדָּיו,
נִכְרְתָה אֶת־הַיֶּלֶד לִשְׁנָיִם, כִּי זֹאת אָמְרַת בְּנֵי הוּא וְזֹאת אָמְרַת

[4] Srovnávací מִן; „lepší, než mé dání jí“, tj. „lépe, než kdybych ji dal“. Viz kap. 60 (o slovesném podstatném jménu a o způsobu hebrejského uvažování) a kap. 62.

[5] Tvar v pauze; viz kap. 64.

[6] „Nalezl milost v očích“ znamená „líbil se“.

[7] „Tato a tato“ je idiomatický výraz pro „jedna a druhá“.

לֹא כִּי בְנִי הוּא: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֵם־הַיֶּלֶד אֶת־מִשְׁפַּט־הַמֶּלֶךְ
וַתִּפֹּל לְפָנָיו אַרְצָה וַתֹּאמֶר, תְּנוּ לָהּ אֶת־הַיֶּלֶד וְכָרוֹת
אַל־תְּכִרְתוּ אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־כָּל־הָעֹמְדִים לְפָנָיו זֹאת אֵם־
הַיֶּלֶד[8] (9) צִוָּה יְהוֹשֵׁעַ אֶת־הָעָם לֵאמֹר בְּחֹת יְהוָה אֶת־הָעִיר
בִּידֵכֶם, שָׁרוֹף תִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ בָּאֵשׁ, וְאֶת־צֹאנָהּ וְאֶת־זְהָבָהּ תִּקְחוּ
לָכֶם (10) יָשַׁב הַנָּבִיא לְבַדּוֹ עַל־רֹאשׁ־הָהָר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה
לֵאמֹר, קַח אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מֻ[9]חַיָּי (11) אִם אֶסְתֵּר
בֶּהָרִים שָׁם תִּמְצָאֵנִי וְיָרַדְתִּי[10] שְׁאֹלָה גַּם מִשָּׁם יָדְךָ תְּקָחֵנִי

1. A viděl David, že Pán mu dal spásu a že jeho nepřítel padl před ním mrtev k zemi, (a) vzal meč a uťal (mu) s ním (jeho) hlavu. A Hospodin mu dal milost v očích lidu a volali jednohlasně (ב – lze vynechat) a řekli: „Hle, David je největší (= veliký) mezi (בְּ) izraelskými bojovníky.“ A ta věc byla velmi zlá v očích Saulových. – 2. A viděl Izák, že jeho syn Ezau stojí před ním, a řekl mu: „Hle, tvůj bratr Jakub přišel a vzal tvé požehnání místo tebe, ale já jsem nevěděl, že je to (= že on) tvůj bratr.“ – 3. Tys dal bázeň k tobě (= svou bázeň) do mého srdce, Hospodine, a moji nepřátelé uvidí, že jsem v tebe důvěřoval. – 4. A mluvil Hospodin k Jozuovi a řekl mu: „Toto je ta země, kterou jsem dal Abrahámovi a jeho potomstvu do věků.“ – 5. A stanuli synové Jakubovi před faraónem a řekli mu: „ Hle, jsme pastevci (= muži dobytka), a proto (=nyní) jestliže tvoji služebníci nalezli milost v tvých očích, dej nám prosíme (נָא) místo v zemi a budeme tam žít v pokoji.“ – 6. A vystoupil člověk ze (doplňte „středu“) stromoví, kde byl ukryt (= co … tam), a řekl Hospodinu: „Žena, kterou jsi mi dal, (to) ona vzala z ovoce toho stromu a dala mi.“ – 7. A porodila Ráchel syna a nazvali ho jménem Josef, neboť řekli: „Hospodin ti přidá (= dá jiného) syna.“ – 8. A poslal David své muže k té ženě, aby mu ji vzali (= vzít mu [אֵל] ji) za manželku, neboť mu řekli, že její muž je mrtev, a vzali ji k němu do pustiny, kde se ukrýval před Saulem. – 9. A řekl kněz té ženě: „Hospodin slyšel tvou modlitbu a porodíš syna a nazveš ho jménem Samuel.“ – 10. A přikázal Jozue kněžím lidu: „Vezměte velké kameny a napište na ně všechna tato požehnání, jak nám nařídil Mojžíš před svou smrtí.“ – 11. A viděli zlí mužové zlato a stříbro v královském paláci, a on je (= z něj) vzal a ukryl v zemi. – 12. Neskrývej svou tvář přede mnou (= ode mne) a svého svatého Ducha (viz dodatek 5) neodnímej ode mne, neboť jsem tvůj služebník (= tvůj služebník já).

[8] Tvar v pauze; viz kap. 64. [9] Srovnávací מִן. [10] Ve smyslu „a kdybych …“.

69. SLOVESA 1. LARYNGÁLY

Zvláštnost laryngál spočívá v tom, že nemohou přijímat silné dāgēš, že místo jednoduchého šᵊwā᾽ musí mít šᵊwā᾽ složené, a že „lnou“ k samohlásce paṯaḥ, která se pak objeví pod nimi a dokonce před nimi. Tak je tomu i v případě, že laryngála je první souhláskou základu.

(1)

Qal

a) Následující tabulka představuje sloveso tohoto typu:

perfektum		*imperfektum*	
opustil	עָזַב	opustí (sg. m.)	יַעֲזֹב
opustila	עָזְבָה	opustí (sg. f.)	תַּעֲזֹב
opustil jsi	עָזַבְתָּ	opustíš (m.)	תַּעֲזֹב
opustila jsi	עָזַבְתְּ	opustíš (f.)	תַּעֲזְבִי
opustil(a) jsem	עָזַבְתִּי	opustím (m. i f.)	אֶעֱזֹב
opustili(-y)	עָזְבוּ	opustí (pl. m.)	יַעַזְבוּ
opustili jste	עֲזַבְתֶּם	opustí (pl. f.)	תַּעֶזְבְנָה
opustily jste	עֲזַבְתֶּן	opustíte (m.)	תַּעַזְבוּ
opustili(-y) jsme	עָזַבְנוּ	opustíte (f.)	תַּעֶזְבְנָה
		opustíme (m. i f.)	נַעֲזֹב
aktivní příčestí			
opouštějící (m.)	עֹזֵב		
atd.		*kohortativ*	
		ať opustím (m. i f.)	אֶעֶזְבָה
pasivní příčestí		opusťme (m. i f.)	נַעֲזְבָה
opuštěn, opuštěný	עָזוּב		
opuštěna, opuštěná	עֲזוּבָה		
atd.			
infinitiv		*rozk. způsob*	
opustit (samostatný)	עָזוֹב	opusť (m.)	עֲזֹב
opuštění (vázaný)	עֲזֹב	opusť (f.)	עִזְבִי
(s לְ)	לַעֲזֹב	opusťte (m.)	עִזְבוּ
(s příponou)	עָזְבִי	opusťte (f.)	עֲזֹבְנָה
atd.			

V perfektu mají tvary 2. os. pl. m. i f. (עֲזַבְתֶּם a עֲזַבְתֶּן) ḥāṭēf paṭaḥ pod laryngálou (místo jednoduchého šᵊwā' pravidelného slovesa שְׁמַרְתֶּם). V imperfektu jednoduché šᵊwā' pod laryngálou je nahrazeno šᵊwā' složeným pod předponou: יַעֲזֹב, אֶעֱזֹב. Pokud následuje ihned další šᵊwā', je předchozí nahrazeno odpovídající krátkou samohláskou (יַעַזְבוּ, אֶעֱזָבָה a נַעֲזָבָה).

Rozkazovací způsob sg. f. je עִזְבִי (místo hypotetického עֲזָבִי); podobně i pl. m. עִזְבוּ.

Aktivní příčestí a samostatný infinitiv se tvoří pravidelně.

Vázaný infinitiv má složené šᵊwā' pod laryngálou (עֲזֹב) místo jednoduchého pravidelných sloves (שְׁמֹר), a toto šᵊwā' při spojení s neodlučitelnou předložkou dá vznik odpovídající krátké samohlásce paṭaḥ (לַעֲזֹב); viz kap. 17.1d).

Poznámka: Původní podoba imperfekta kmene qal byla יִשְׁמֶר, z ní později vzniklo יִשְׁמֶר, pak יִשְׁמַר a nakonec יִשְׁמֹר, které dnes známe jako pravidelný tvar. Původní paṭaḥ je však u sloves 1. laryngály zachováno právě díky laryngále. V případě stavových sloves 1. laryngály, jako je např. חָזַק (i když stavové, přesto se vyskytuje jen חָזָק – pozn. překl.)„byl pevný“, se však v imperfektu setkáme s tvarem יֶחֱזַק (paṭaḥ ve druhé slabice není překvapující, vyskytuje se u všech stavových sloves, viz kap. 50). Tento tvar lze vysvětlit jako ustrnutí vývoje: původní tvar יַחֲזַק se změnil na יֶחֱזַק a v této podobě ustrnul, protože sloveso obsahuje laryngálu. Pro přehlednost nyní uvádíme celou tabulku imperfekta a rozkazovacího způsobu kmene qal:

bude pevný	יֶחֱזַק	buď pevný	חֲזַק	bude vítán	יֵעָרַב
bude pevná	תֶּחֱזַק	buď pevná	חִזְקִי	bude vítána	תֵּעָרַב
budeš pevný	תֶּחֱזַק	buďte pevní	חִזְקוּ	budeš vítán	תֵּעָרַב
budeš pevná	תֶּחֱזְקִי	buďte pevné	חֲזָקְנָה	budeš vítána	תֵּעָרְבִי
budu pevný(-á)	אֶחֱזַק			budu vítán(a)	אֵעָרַב
budou pevní	יֶחֱזְקוּ			budou vítáni	יֵעָרְבוּ
budou pevné	תֶּחֱזָקְנָה			budou vítány	תֵּעָרַבְנָה
budete pevní	תֶּחֱזְקוּ			budete vítáni	תֵּעָרְבוּ
budete pevné	תֶּחֱזָקְנָה			budete vítány	תֵּעָרַבְנָה
budeme pevní(-é)	נֶחֱזַק			budeme vítáni(-y)	נֵעָרַב

Zvláštní poznámka: Existuje několik sloves 1. laryngály ח (např. חָמַד „dychtil“), která mají v imperfektu jednoduché šᵊwā’ (zde יֶחְמַד; podobně od חָשַׁךְ „byl temný“ je tvar imperfekta יֶחְשַׁךְ). Tato laryngála je totiž poněkud „silnější“ než ostatní a někdy se tedy chová, jakoby ani laryngálou nebyla. Proto ani náhradou za silné dāgēš neprodlužuje souhláska ח předcházející samohlásku (srov. kap. 16.2b).

(2)

Nif‘al

Perfektum נִשְׁמַר kmene nif‘al od שָׁמַר bylo původně נִשְׁמַר. Tak i slovesa 1. laryngály byla původně ve tvaru נִעְזַב, z něhož se stal tvar נֶעֱזַב (jako z יֶחֱזַק se stalo יֶחֱזַק).

U pravidelného slovesa má zde toto imperfektum (יִשָּׁמֵר místo יִנָּשְׁמֵר) v první souhlásce základu silné dāgēš, je-li ovšem tato souhláska laryngála, mění se předchozí samohláska ḥîreq na cērê (יֵעָזֵב místo יִעָזֵב).

perfektum		*imperfektum*	
byl opuštěn	נֶעֱזַב	bude opuštěn	יֵעָזֵב
byla opuštěna	נֶעֱזְבָה	bude opuštěna	תֵּעָזֵב
byl jsi opuštěn	נֶעֱזַבְתָּ	budeš opuštěn	תֵּעָזֵב
byla jsi opuštěna	נֶעֱזַבְתְּ	budeš opuštěna	תֵּעָזְבִי
byl(a) jsem opuštěn(a)	נֶעֱזַבְתִּי	budu opuštěn(a)	אֵעָזֵב
byli(-y) opuštěni(-y)	נֶעֱזְבוּ	budou opuštěni	יֵעָזְבוּ
byli jste opuštěni	נֶעֱזַבְתֶּם	budou opuštěny	תֵּעָזַבְנָה
byly jste opuštěny	נֶעֱזַבְתֶּן	budete opuštěni	תֵּעָזְבוּ
byli(-y) jsme opuštěni(-y)	נֶעֱזַבְנוּ	budete opuštěny	תֵּעָזַבְנָה
		budeme opuštěni(-y)	נֵעָזֵב
rozk. způsob		*infinitiv*	
buď opuštěn	הֵעָזֵב	být opuštěn (samostatný)	נֵעָזֹב
buď opuštěna	הֵעָזְבִי	opuštění (vázaný)	הֵעָזֵב
buďte opuštěni	הֵעָזְבוּ	(s příponou)	הֵעָזְבִי
buďte opuštěny	הֵעָזַבְנָה	atd.	
příčestí			
opuštěn, opuštěný	נֶעֱזָב		
atd.			

Upozornění:
נֻחַמַד je pf. nif. od חָמַד a נֻחְמָד je příčestí nif. od téhož slovesa.

(3)

Hif'îl

Dnešnímu tvaru הִגְדִּיל předcházel tvar הַגְדִּיל, takže perfektum kmene hif'îl od עָבַר „přešel" bylo הַעֲבִיר, z něhož vzniklo pozdější הֶעֱבִיר „způsobil, že někdo přešel, tj. převedl, nechal projít"; srov. nif'al výše.

perfektum		*imperfektum*	
převedl	הֶעֱבִיר	převede (m.)	יַעֲבִיר
převedla	הֶעֱבִירָה	převede (f.)	תַּעֲבִיר
převedl jsi	הֶעֱבַרְתָּ	převedeš (m.)	תַּעֲבִיר
převedla jsi	הֶעֱבַרְתְּ	převedeš (f.)	תַּעֲבִירִי
převedl(a) jsem	הֶעֱבַרְתִּי	převedu (m. i f.)	אַעֲבִיר
převedli(-y)	הֶעֱבִירוּ	převedou (m.)	יַעֲבִירוּ
převedli jste	הֶעֱבַרְתֶּם	převedou (f.)	תַּעֲבֵרְנָה
převedly jste	הֶעֱבַרְתֶּן	převedete (m.)	תַּעֲבִירוּ
převedli(-y) jsme	הֶעֱבַרְנוּ	převedete (f.)	תַּעֲבֵרְנָה
		převedeme (m. i f.)	נַעֲבִיר
kohortativ			
		zkrácené imperfektum, jusiv	
ať převedu	אַעֲבִירָה	ať převede (m.)	יַעֲבֵר
perfektum s konsekutivním wāw		*imperfektum s konsekutivním wāw*	
a převedeš	וְהַעֲבַרְתָּ	a převedl	וַיַּעֲבֵר
atd.			
příčestí		*rozk. způsob*	
převádějící (sg. m.)	מַעֲבִיר	převeď (m.)	הַעֲבֵר
atd.		převeď (f.)	הַעֲבִירִי
infinitiv		převeďte (m.)	הַעֲבִירוּ
převádět (samostatný)	הַעֲבֵר	převeďte (f.)	הַעֲבֵרְנָה
převádění (vázaný)	הַעֲבִיר		

Dobře si povšimněme, že hif'îl má zvláštní zkrácený tvar pro jusiv imperfekta. Konsekutivní wāw se připojuje ke kratšímu tvaru imperfekta (viz též upozornění v kap. 55.2). Záporný příkaz s bezprostřední platností se tvoří pomocí záporky אַל a kratšího tvaru imperfekta.

(4)

Hof'al

perfektum		*imperfektum*	
byl převeden[1]	(ho'ºvar) הָעְבַּר	bude převeden	(jo'ºvar) יָעְבַּר
byla převedena	(ho'ovrāʰ) הָעְבְּרָה	atd.	
byl jsi převeden	הָעְבַּרְתָּ	*příčestí*	
atd.		převeden, převedený	מָעְבָּר
		atd.	
rozk. způsob		*infinitiv*	
nedoložen		být převeden	הָעְבַּר

(5)

Protože charakteristickým znakem kmenů pi'ēl, pu'al a hiṯpa'ēl je zdvojení druhé souhlásky základu pomocí silného dāgēš, zůstává počáteční laryngála této skupiny sloves nedotčená, takže tyto slovesné kmeny jsou pravidelné.

pi'ēl				**hiṯpa'ēl**			
obnovil	חִדֵּשׁ	obnoví (sg. m.)	יְחַדֵּשׁ	obnovil se	הִתְחַדֵּשׁ	obnoví se (sg. m.)	יִתְחַדֵּשׁ
atd.		atd.		atd.		atd.	

CVIČENÍ 28

přítel, druh[2]	רֵעַ	byl temný	חָשַׁךְ	*impf.*[3]	יֶחְשַׁךְ

[1] Hof'al má v první slabice qāmec ḥāṭûf, tedy (o). Kvůli laryngále se složeným šᵊwā' se zde slabika otevřela, ale její samohláskou zůstává (o).

[2] „Vzájemně" se v hebrejštině vyjádří vazbou „muž... jeho druh".

[3] Viz poznámku v kap. 50.

jáma, vězení	בּוֹר	znamení *(pl.)*	אֹתוֹת
tábor	מַחֲנֶה	hněval se, měl zlost	קָצַף
archa, truhla, skříňka	אָרוֹן	hněval se na	קָצַף עַל
znamení *(f., ale i m.)*	אֹת	tak	כֵּן

(1) וַיְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
לֵאמֹר עִבְרוּ בַּמַּחֲנֶה לִפְנֵי אֲחֵיכֶם הַיְרֵדֵנָה וַעֲמַדְתֶּם בְּמֵי־הַנָּהָר,
וְהָיָה בְּעָמְדְּכֶם בַּנָּהָר וְנִכְרְתוּ מֵימָיו לִפְנֵיכֶם עַד עֲבֹר כָּל־עֲדַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה כְּעָבְרָם אֶת־הַיַּרְדֵּן וְשָׁבוּ הַמַּיִם לִמְקוֹמָם
(2) עָשָׂה אֱלֹהִים כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיַּעֲבֵר רוּחַ גְּדוֹלָה
וַחֲזָקָה עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַתֶּחְשַׁךְ כָּל־הָאָרֶץ וְלֹא רָאָה אִישׁ
אֶת־[4]רֵעֵהוּ (3) רָאָה הַמִּצְרִי כִּי יְהוָה[5] עִם־יוֹסֵף וַיַּעֲזֹב בְּיָדוֹ
אֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לוֹ (4) וַיִּגַּשׁ אֵלָיו אֶחָד מֵעַבְדֵי־פַרְעֹה וַיֹּאמֶר
אֵלָיו, חֲטֹאוּ עַבְדֶיךָ לְפַרְעֹה וַיִּקְצֹף עָלֵינוּ פַּרְעֹה וַיִּתֵּן אֹתָנוּ
בַּבּוֹר, וְשָׁם אֹתָנוּ נַעַר עִבְרִי, וַנַּחֲלֹם חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד, וַיְהִי
בַּבֹּקֶר וַנְּסַפֶּר לוֹ אֶת־הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַמְנוּ וַיִּגֶּד לָנוּ אֶת־דִּבַּר־
הַחֲלוֹם, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיד לָנוּ כֵּן הָיָה (5) נָשָׂא יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֵינָיו
וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְפָנָיו וְחֶרֶב בְּיָדוֹ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ הֲלָנוּ
אַתָּה אִם[6] לְאֹיְבֵינוּ: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אָנֹכִי מַלְאַךְ־אֱלֹהִים אֲשֶׁר
שְׁלָחַנִי יהוה לְהִלָּחֵם לָכֶם, וְעַתָּה חֲזַק כִּי אַתָּה תַעֲבִיר אֶת־
הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יהוה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ, אִם
מָצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֵי־אֲדוֹנִי, תִּנָּה לִי אֹת כִּי מַלְאַךְ־אֱלֹהִים אַתָּה
(6) וְכָל־דִּבְרֵי־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל וְכֹל
אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים בְּסֵפֶר דִּבְרֵי־הַיָּמִים[7] לְמַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל
(7) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־יוֹם־הַשַּׁבָּת לִבְרִית־עוֹלָם וּשְׁמַרְתֶּם אֹתוֹ

[4] „sebe navzájem“ je vyjádřeno vazbou „muž … svého druha“.

[5] Doplňte „byl“.

[6] Zde ve významu „nebo“.

[7] „Kniha událostí dnů“ ve významu „kronika“, zde míněny Knihy královské.

בְּכָל־לְבַבְכֶם כִּי אֹת הִיא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם (8) כִּי יַהֲרֹג אִישׁ
אֶת־רֵעֵהוּ וְהוּא לֹא בִקֵּשׁ אֶת מוֹתוֹ, וּבָא אֶל אַחַת־הֶעָרִים אֲשֶׁר
הִבְדִּיל מֹשֶׁה וְהִגִּיד אֶת־הַדָּבָר אֶל־הַשֹּׁפְטִים וְיָשַׁב שָׁם עַד
מוֹת־הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל: וְהָיָה אִם יִרְדֹּף אַחֲרָיו אֲחֵי־הַמֵּת וּמְצָאוֹ
בַּדֶּרֶךְ וְהָרַג אֹתוֹ, הִנֵּה דָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ, כִּי לֹא עָשָׂה כַּכָּתוּב בַּסֵּפֶר
הַזֶּה וְלֹא הִצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ (9) וַיֹּאמֶר יהוה אֶל־אַבְרָהָם, עֲבֹר
בָּאָרֶץ הַזֹּאת כִּי לְךָ נְתַתִּיהָ וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם,
יהוה אֱלֹהִים מַה־תִּתֶּן לִי וְאֵין לִי בֵּן וְשָׂרָה אִשְׁתִּי זְקֵנָה מְאֹד
(10) רָאָה פַּרְעֹה כִּי יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ וְלֹא שָׁבוּ מִצְרַיְמָה
וַיְחַזֵּק אֶת־לִבּוֹ וַיַּקַּח אֶת־עַמּוֹ אִתּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם (11) הִנֵּה
זָקַנְתִּי וְלֹא רָאוּ עֵינַי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם
(12) וּבַאֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ הָיוּ שְׁנֵי־לוּחוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר נָתַן יהוה
לְמֹשֶׁה עַל הַר־סִינַי (13) מִי יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ יהוה בְּשָׁפְטֵךְ אֶת־
הָעוֹלָם (14) לָמָּה שְׂכַחְתָּנִי יהוה וַתַּעַזְבֵנִי בְיַד אֹיְבִי (15) עֲבֹר
לִפְנֵי־הָעָם, אַתָּה וְהַכֹּהֲנִים אִתָּךְ וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם לֵאמֹר הִתְחַזְּקוּ
וּבְטֹחוּ בַּיהוה (16) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יהוה, הָעָרִים תֵּעָזַבְנָה
כַּמִּדְבָּר וְאָמְרוּ הָעִבְרִים אַיֵּה הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּהֵנָּה

1. A měl (= snil) Josef jiný sen a vyprávěl (ho) svému otci (a řekl mu): „Hle, v mém snu slunce a hvězdy padaly přede mnou na zem[9].“ A rozhněval se na něj jeho otec velmi a řekl: „Což snad (= opravdu) budeme před tebou padat na zem[9] jako před králem?“ A uchovával tu věc ve svém srdci. – 2. A vrátil se Mojžíš do Egypta, neboť zemřeli všichni (muži) usilující o jeho život, a stanul před faraónem, on i jeho bratr Árón, a mluvil všechna ta slova, která mu Hospodin přikázal. – 3. Nenecháte své děti procházet (בְּ) ohněm, jako (je) zvyk(em) (u) pohanských národů, mezi nimiž sídlíte (= kteří sídlíte mezi nimi). – 4. A stalo se, když lid uslyšel (v. inf.) slova Jozuova, že (kons. wāw) mu řekli: „Hospodinu, Bohu našich otců, budeme sloužit a jeho zákon budeme

[8] Vázaný stav od שְׁנַיִם, doslova „dvojice“; viz kap. 83.1b).

[9] Použijte starou akuzativní koncovku směru, tj. אַרְצָה; viz kap. 35.

zachovávat po všechny dny a budeme poslouchat (doplňte „ve“) tvůj hlas jako jsme poslouchali (לְ) Mojžíše.“ – 5. Bude-li někdo mít hebrejského otroka a ten otrok si vezme manželku a bude mít děti a řekne: „Nezanechám svou ženu a své děti v domě svého pána,“ pak (kons. wāw) ho přivedou před městské soudce a pán jim řekne slova svého otroka, a ten otrok mu bude sloužit navždycky. – 6. Že jsi ho pronásledoval a řekl jsi ve svém srdci „Zabiju ho“, hle, tvá krev na (= v) tvou hlavu. – 7. A posadil se prorok v prachu a hlasitě volal: „Hle, tvé město je opuštěné a tvůj svatý chrám (= chrám tvé svatosti[10]) je spálen, neboť král před tebou zhřešil a způsobil, že zhřešil tvůj lid.“ – 8. A mluvil Hospodin k Jozuovi: „Buď pevný, vždyť já tě neopustím a můj anděl bude s tebou jako byl s mým služebníkem Mojžíšem.“ – 9. Budou-li ovce tvého souseda na cestě a nebude-li s nimi pastýř, nenecháš je na cestě, ale (=כִּי) vezmeš (doplňte „opravdu“) je k sobě a dáš vědět (= pošleš říci) svému sousedovi, a budeš mít na paměti, že já jsem Hospodin, tvůj Bůh. – 10. A přišli všichni faraónovi mudrci a stanuli před ním a vyslechli sen, který jim vyprávěl, ale nevěděli, co mu říci, neboť se velmi báli. – 11. Nezapomínejte na znamení, která jsem vám dal v Egyptě a na moři, a vyprávějte (impf.) je svým synům a synům svých synů.

70. SLOVESA 1. ’ĀLEF

Souhláska א je nejen laryngála, ale i němá souhláska (viz kap. 11). U některých sloves tak ztrácí svou povahu souhlásky a nevyslovuje se. Tato slovesa tedy tvoří vlastní třídu a nazývají se slovesa 1. ’ālef.

Z nich probereme tato slovesa: אָכַל „jedl“, אָבַד „zmizel, ztratil se, hynul“, אָמַר „řekl, pravil“, אָבָה „chtěl“ a אָפָה „pekl“. Poslední dvě jsou nejen slovesa 1. ’ālef, nýbrž i 3. hē’, a proto se jim říká dvojnásobně slabá.

Qal (viz následující tabulka)

Perfektum kmene qal je stejné jako u sloves 1. laryngály. Imperfektum je יֹאכַל místo očekávaného יְאֹכַל (א dává přednost samohlásce ḥāṭēf sᵊgôl před ḥāṭēf paṭaḥ, jak vidíme i na příkladu rozkazovacího způsobu a vázaného infinitivu אֲכֹל).

69.10 Viz dodatek 5.

perfektum	
jedl	אָכַל
jedla	אָכְלָה
atd.	
jedli jste	אֲכַלְתֶּם
jedly jste	אֲכַלְתֶּן
atd.	

rozk. způsob

jez (m.)	אֱכֹל
jez (f.)	אִכְלִי
jezte (m.)	אִכְלוּ
jezte (f.)	אֳכֻלְנָה

infinitiv

jíst (samostatný)	אָכוֹל
jedení (vázaný)	אֱכֹל
(vázaný s ל)	לֶאֱכֹל

imperfektum	
bude (m.) jíst	יֹאכַל[1]
bude (f.) jíst	תֹּאכַל
budeš (m.) jíst	תֹּאכַל
budeš (f.) jíst	תֹּאכְלִי
budu (m. i f.) jíst	אֹכַל
	(místo אֹאכַל)
budou (m.) jíst	יֹאכְלוּ
budou (f.) jíst	תֹּאכַלְנָה
budete (m.) jíst	תֹּאכְלוּ
budete (f.) jíst	תֹּאכַלְנָה
budeme (m. i f.) jíst	נֹאכַל

kohortativ

ať jím (m. i f.)	אֹכְלָה
	(místo אֹאכְלָה)

příčestí

pojídající (sg. m.)	אֹכֵל
atd.	

Poznámka: Sloveso אָמַר „řekl“ má zvláštní tvar vázaného infinitivu s předložkou ל, a to: לֵאמֹר místo לֶאֱמֹר (א se nevyslovuje, „odpočívá“ v sᵊgôl). Imperfektum 3. os. sg. m. יֹאמַר vypadá s konsekutivním wāw takto:

1. וַיֹּאמֶר v pauze, pokud ihned za ním následuje přímá řeč, např.: קָרָא אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ אֶת־דְּבָרָי: „Zavolal na své služebníky a řekl: »Slyšte má slova.« “

2. Obvyklý je tvar וַיֹּאמֶר, tj. יֹאמֶר s přízvukem o jednu slabiku dříve. Tím se poslední slabika stává zavřenou a nyní nepřízvučnou, takže se samohláska zkrátí.

[1] V pauze יֹאכֵל atd.

Např. קָרָא אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ אֶת־דְּבָרָי „Zavolal na své služebníky a řekl jim: »Slyšte má slova.« “

Podobně u 3. os. sg. f. (2. os. sg. m.) je tvar וַתֹּאמֶר a u 1. os. pl. tvar וַנֹּאמֶר. Zato 1. os. sg. vypadá וָאֹמַר[2].

Ostatní kmeny se při časování shodují s běžnými slovesy 1. laryngály.

CVIČENÍ 29

had	נָחָשׁ	nahý *(pl.)*	עֵירֻמִּים	aby ne-	פֶּן־
nahý	עֵירֹם	tehdy	אָז	zanikl, zahynul, ničil, ztratil se	אָבַד
				otevřel (oči)	פָּקַח[3]

(1) וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה, הֲצִוָּה אֶתְכֶם אֱלֹהִים לֵאמֹר, לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֲצֵי־הַגָּן: וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה, מִפְּרִי־עֲצֵי־הַגָּן אֲכוֹל נֹאכֵל, [4]וּמִפְּרִי־הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ: וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ, יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ תִּפָּקַחְנָה עֵינֵיכֶם וִידַעְתֶּם אֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הָרָע: וַתִּקַּח הָאִשָּׁה מִפְּרִי־הָעֵץ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ וַיֹּאכַל עִמָּהּ: וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל־יהוה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבְּאוּ בְּתוֹךְ הָעֵצִים כִּי עֵירֻמִּים הֻמָּה[5]: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם, מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן־הָעֵץ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ: וַיֹּאמֶר הָאָדָם, הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִוא נָתְנָה לִי וָאֹכֵל (2) הִשָּׁמְרוּ[6] לָכֶם מְאֹד פֶּן־תֹּאמְרוּ בִלְבַבְכֶם נַעַבְדָה אֶת־אֱלֹהֵי־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים בְּתוֹכָם וַהֲלַכְתֶּם אַחֲרֵיהֶם, כִּי שָׁפוֹט אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם, וְיָצָאָה מִמֶּנִּי

[2] V upozornění v kap. 55.2 jsme zmínili, že 1. os. sg. se nekrátí.

[3] Užívá se jen o otvírání *očí*.

[4] Význam spojky se určí ze souvislosti: zde znamená „ale“ (viz vysvětlivku 21.1).

[5] Doplňte „byli“.

[6] „Střezte se“.

אֵשׁ וְאָכְלָה אֶתְכֶם וַאֲבַדְתֶּם מֵעַל פְּנֵי־הָאֲדָמָה (3) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה,
הִנֵּה אָנֹכִי בָּא[7] אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵיכֶם
שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד־מִצְרַיִם, וְאָמְרוּ אֵלַי מַה־שְּׁמוֹ,
מָה־אֹמַר אֲלֵיהֶם (4) נָשָׂא הַנָּבִיא אֶת־קוֹלוֹ וַיֹּאמַר עֵירֹם יָצָא
הָאָדָם אֶל־הָעוֹלָם וְעֵירֹם שָׁב אֶל־הָאֲדָמָה, יהוה נָתַן וַיהוה לָקָח:
מְהֻלָּל שֵׁם־יהוה עַד־עוֹלָם (5) לָמָּה תֹאמַר, יַעֲקֹב, וַעֲנַבֵּנִי יהוה
וַיִּסְתֹּר אֶת־פָּנָיו מִמֶּנִּי, הֲלֹא[8] אַתָּה עֲזַבְתּוֹ וַתַּעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵי־כְּנָעַן
(6) אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶל־בָּנָיו הַכֹּהֲנִים, קְדוֹשִׁים אַתֶּם
לֵאלֹהֵיכֶם (7) יָרַד כְּבוֹד־יהוה בַּמַּחֲנֶה וַיְדַבֵּר יהוה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָאֹמְרִים מִי יַאֲכִלֵנוּ בָשָׂר
כִּי טוֹב הָיָה לָנוּ בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם בְּאָכְלֵנוּ בָשָׂר, וְעַתָּה הִנָּנִי
מַאֲבִיד אֶתְכֶם מֵעַל פְּנֵי־הָאֲדָמָה וְלֹא יִזָּכֵר שְׁמָם עַד־עוֹלָם: וַיְהִי
כְּשָׁמְעַ מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי־יהוה וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה וַיֹּאמַר יהוה
אֱלֹהֵי אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת, אַל־נָא תַשְׁחֵת אֶת־הָעָם הַזֶּה,
פֶּן־יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם כִּי לֹא יָכֹלְתָ לְהָלְחֵם בֶּאלֹהֵי־כְנַעַן וַתַּהַרְגֵם
בַּמִּדְבָּר (8) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׂמוּ לְפָנָיו לֶחֶם לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם,
אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם לֹא אֹכַל עַד־אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶת־דְּבָרָי: וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו דַּבֶּר־נָא כִּי שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ: וַיֹּאמֶר, עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי:
וַיֹּאמֶר אֲלַי אֲדוֹנִי לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק מִבְּנוֹת־הַכְּנַעֲנִי
אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ, וְעַתָּה קַח לְךָ אֲנָשִׁים מֵעַבְדֵי־בֵיתִי
וְהָלַכְתָּ אֶל־בֵּית־אָבִי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם: וַיְהִי בָּעֶרֶב
וְהִנְנִי עُמֵד בַּבְּאֵר וְהִנֵּה הַיַּלְדָּה לְפָנֶי וַתַּגֶּד לִי אֶת־שִׁמָּהּ
וְאֶת־שֵׁם בֵּית־אָבִיהָ: וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת־דִּבְרֵיהָ וְאֶפֹּל עַל־פָּנַי
וְאֶהַלֵּל אֶת־שֵׁם־יהוה אֲשֶׁר לֹא עָזַב אֶת־אֲדוֹנִי (9) בָּא הַנָּבִיא

[7] Příčestí.
[8] „Zajisté“; viz vysvětlivku 43.1.
[9] Doplňte „byl“, tedy „stál“.

אֶל בֵּית־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הָיָה שָׁם הַיֶּלֶד הַמֵּת וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יהוה
כָּל־הַלָּיְלָה: וַיְהִי בַבֹּקֶר וְתִפָּלַחְנָה עֵינֵי־הַיֶּלֶד, וַתִּקַּח הָאִשָּׁה
אֶת־בְּנָהּ וַתֹּאמֶר עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ־אֱלֹהִים אַתָּה

Toto (= takto) řekneš domu Jakubovu: „Hle, velký tábor přichází proti tobě a nepřítel uchvátí tvoje města a vezme tvé syny a dcery s sebou do své země a ve městech budou jen staří muži.“ – 2. Co ti máme říci, Hospodine? Což nejsme tví synové a ty náš otec, proč tedy (= a proč) máme zaniknout tvým očím?[10] – 3. A pozvedl král svůj hlas a řekl: „Veliký je Hospodin, který vysvobozuje ty, kdo v něho důvěřují (= příčestí se členem[11]), ale ty, kdo opouštějí (= příčestí ve st. vázaném) jeho zákon, jistě vyhubí z povrchu (= tváře) země.“ – 4. Nenič mne, Hospodine, aby zlovolní neřekli (פֶּן־) ve svém srdci: „Spravedlivý (muž) zahynul a není pro něj spása v Bohu.“ – 5. A usedli Samuel a král, aby jedli (= jíst) chléb před Hospodinem, a předáci Izraele s nimi. – 6. A řekl Bůh člověku: „Protože jsi překročil mé přikázání a vzal jsi (doplňte „z“) ovoce stromu, který je uprostřed zahrady, hle, budeš obdělávat zemi (= půdu) a v soužení budeš jíst chléb.“ – 7. A přišly dcery zemřelého muže k Mojžíšovi a řekly mu: „Hle, náš otec je mrtev, a on nebyl ve shromáždění zlovolníků, které Hospodin zahubil, proč tedy (= a proč) má jeho jméno zaniknout v Izraeli, neboť nemá syna?“ – 8. „Hle, poslal jsem na ně hady a jedli úrodu jejich země, až (עַד־אֲשֶׁר) neměli co jíst (= chléb k jídlu), ale neobrátili se ke mně,“ pravil Hospodin. – 9. Sestoupil oheň z nebe a pozřel je a oni zahynuli, oni i všechno, co měli. – 10. Střežil jsi nás v pustině a z nebe jsi nám poslal chléb k jídlu a neopouštěl jsi nás. – 11. A otevřeli zvědové (doplňte „své“) oči a hle, před nimi velké město. – 12. Žena mi dala (doplňte „z“) ovoce a jedl jsem. A ukryl jsem se, protože jsem poznal, že jsem nahý.

71. SLOVESA 2. LARYNGÁLY

Je-li druhou souhláskou slovesa laryngála, bude se její vokalizace měnit podle pravidla o složeném šᵊwā’ pod laryngálami.

[70.10] Předložka לְ.
[70.11] tj. „ty doufající“.

(1)

Qal

perfektum		*imperfektum*	
vybral, zvolil	בָּחַר	vybere (m.)	יִבְחַר
vybrala	בָּחְרָה	vybere (f.)	תִּבְחַר
vybral jsi	בָּחַרְתָּ	vybereš (m.)	תִּבְחַר
vybrala jsi	בָּחַרְתְּ	vybereš (f.)	תִּבְחֲרִי
vybral(a) jsem	בָּחַרְתִּי	vyberu (m. i f.)	אֶבְחַר
vybrali(-y)	בָּחֲרוּ	vyberou (m.)	יִבְחֲרוּ
vybrali jste	בְּחַרְתֶּם	vyberou (f.)	תִּבְחַרְנָה
vybraly jste	בְּחַרְתֶּן	vyberete (m.)	תִּבְחֲרוּ
vybrali(-y) jsme	בָּחַרְנוּ	vyberete (f.)	תִּבְחַרְנָה
aktivní příčestí		vybereme (m. i f.)	נִבְחַר
vybírající (m. sg.)	בֹּחֵר	*kohortativ*	
atd.		ať vyberu (m. i f.)	אֶבְחֲרָה
pasivní příčestí		vyberme (m. i f.)	נִבְחֲרָה
vybrán, vybraný	בָּחוּר	*rozk. způsob*	
atd.		vyber (m.)	בְּחַר
infinitiv		vyber (f.)	בַּחֲרִי
vybrat (samostatný)	בָּחוֹר	vyberte (m.)	בַּחֲרוּ
vybírání (vázaný)	בְּחֹר	vyberte (f.)	בְּחַרְנָה
(s לְ)	לִבְחֹר		
(s příponou)	בְּחָרוֹ		

Perfektum je normální, jen v 3. os. sg. f. a 3. os. pl. má pod laryngálou složené šᵊwā’. Podobně je to v imperfektu 2. os. sg. f., 3. os. pl. m. a 2. os. pl. m., a také v kohortativu, zatímco v ostatních osobách je pod laryngálou paṯaḥ. Všimněme si, že v rozkazovacím způsobu sg. f. a pl. m. přijímá první souhláska základu krátkou samohlásku, která odpovídá následujícímu složenému šᵊwā’.

(2)

Nif‘al

perfektum		*imperfektum*	
byl vybrán	נִבְחַר	bude vybrán	יִבָּחֵר
byla vybrána	נִבְחֲרָה	bude vybrána	תִּבָּחֵר
byl jsi vybrán	נִבְחַרְתָּ	budeš vybrán	תִּבָּחֵר
byla jsi vybrána	נִבְחַרְתְּ	budeš vybrána	תִּבָּחֲרִי
atd.		atd.	
byli vybráni	נִבְחֲרוּ	*rozk. způsob*	
atd.		buď vybrán	הִבָּחֵר
		atd.	
příčestí		*infinitiv*	
vybrán, vybraný	נִבְחָר	být vybrán (samostatný)	נִבְחֹר
atd.		vybírání (vázaný)	הִבָּחֵר

Nif‘al sloves 2. laryngály je pravidelný kromě toho, že pod laryngálou je jednoduché šᵊwā’ nahrazeno složeným.

(3)

Pi‘ēl

V kmenech pi‘ēl, pu‘al a hiṯpa‘ēl je druhá souhláska základu zdvojená a má silné dāgēš. Je-li to však laryngála nebo ר, prodlouží se místo toho předchozí samohláska. K tomu dochází, je-li 2. souhláska základu א (píše se např. מֵאֵן místo מִאֵּן „odmítl, odepřel, vzepřel se“) nebo ר (בֵּרֵךְ místo בֵּרֵךְ „[po]žehnal“). Je-li však na tomto místě ה nebo ח či dokonce ע, předchozí samohláska se neprodlužuje a říká se, že jde o implicitní zdvojení (např. שִׁחֵת „zcela pokazil, zničil, uvrhl do zkázy“, מִהֵר „spěchal“, בִּעֵר „zapálil“). Ačkoliv ברך přesně řečeno není slovesem 2. laryngály, patří sem proto, že prostřední ר se v kmenu pi‘el jako laryngála chová tím, že nemá silné dāgēš.

Poznámka: V imperfektu s konsekutivním wāw se posouvá přízvuk o jednu slabiku dopředu, takže רֵךְ je nyní zavřená *nepřízvučná* slabika. Proto se krátí na רֶךְ; je např. וַיְבָרֶךְ. Jedná se o stejnou změnu jako z אֵת na אֶת־.

perfektum		*imperfektum*	
požehnal	בֵּרַךְ	bude (m.) žehnat	יְבָרֵךְ
	(místo בִּרֵךְ)		(místo יְבָרֵךְ)
požehnala	בֵּרְכָה	bude (f.) žehnat	תְּבָרֵךְ
požehnal jsi	בֵּרַכְתָּ	budeš (m.) žehnat	תְּבָרֵךְ
požehnala jsi	בֵּרַכְתְּ	budeš (f.) žehnat	תְּבָרְכִי
požehnal jsem	בֵּרַכְתִּי	budu (m. i f.) žehnat	אֲבָרֵךְ
požehnali(-y)	בֵּרְכוּ	budou (m.) žehnat	יְבָרְכוּ
požehnali jste	בֵּרַכְתֶּם	budou (f.) žehnat	תְּבָרֵכְנָה
požehnaly jste	בֵּרַכְתֶּן	budete (m.) žehnat	תְּבָרְכוּ
požehnali(-y) jsme	בֵּרַכְנוּ	budete (f.) žehnat	תְּבָרֵכְנָה
		budeme (m. i f.) žehnat	נְבָרֵךְ
rozk. způsob			
		kohortativ	
požehnej (m.)	בָּרֵךְ		
požehnej (f.)	בָּרְכִי	ať žehnám (m. i f.)	אֲבָרְכָה
požehnejte (m.)	בָּרְכוּ	žehnejme (m. i f.)	נְבָרְכָה
požehnejte (f.)	בָּרֵכְנָה		
		imperfektum s konsekutivním wāw	
příčestí			
		a on požehnal	וַיְבָרֶךְ
žehnající (sg. m.)	מְבָרֵךְ		
		Infinitiv	
atd.		žehnat (samostatný) i	
		žehnání (vázaný)	בָּרֵךְ

(4)

Pu‘al

Poznámka: Samohláska ḥôlem střídá qibbûc na základě stejného jevu, který nastává též u kmene hof‘al u sloves 1. nûn (viz. kap. 67.4), kde se to však děje naopak (הָגַשׁ místo הֻגַּשׁ).

perfektum		*imperfektum*	
byl požehnán	בֹּרַךְ	bude požehnán	יְבֹרַךְ
	(místo בֻּרַךְ)		(místo יְבֻרַךְ)
byla požehnána	בֹּרְכָה	bude požehnána	תְּבֹרַךְ
byl jsi požehnán	בֹּרַכְתָּ	budeš požehnán	תְּבֹרַךְ
byla jsi požehnána	בֹּרַכְתְּ	budeš požehnána	תְּבֹרְכִי
byl(a) jsem požehnán(a)	בֹּרַכְתִּי	budu požehnán(a)	אֲבֹרַךְ
byli(-y) požehnáni(-y)	בֹּרְכוּ	budou požehnáni	יְבֹרְכוּ
byli jste požehnáni	בֹּרַכְתֶּם	budou požehnány	תְּבֹרַכְנָה
byly jste požehnány	בֹּרַכְתֶּן	budete požehnáni	תְּבֹרְכוּ
byli(-y) jsme požehnáni(-y)	בֹּרַכְנוּ	budete požehnány	תְּבֹרַכְנָה
		budeme požehnáni(-y)	נְבֹרַךְ
příčestí		*infinitiv*	
požehnán, požehnaný	מְבֹרָךְ	být požehnán (samostatný) i	
atd.		požehnání (vázaný)	בֹּרַךְ

(5)

Hitpa'ēl

perfektum		*imperfektum*	
požehnal se	הִתְבָּרַךְ	požehná se (m.)	יִתְבָּרַךְ
požehnala se	הִתְבָּרְכָה	požehná se (f.)	תִּתְבָּרַךְ
atd.		atd.	
rozk. způsob		*infinitiv*	
požehnej se (m.)	הִתְבָּרַךְ	požehnat se (samostatný) i	
atd.		požehnání se (vázaný)	הִתְבָּרַךְ
příčestí			
žehnající se (sg. m.)	מִתְבָּרַךְ		
atd.			

(6)

Tato tabulka znázorňuje vokalizaci sloves 2. laryngály, kde silné dāgēš v laryngále sice není, přesto však není předcházející samohláska prodloužená:

	pi'ēl	**pu'al**	**hiṯpa'ēl**
pf.	נִחַם potěšil	נֻחַם byl potěšen	הִתְנַחֵם potěšil se
impf.	יְנַחֵם potěší (sg. m.)	יְנֻחַם bude potěšen	יִתְנַחֵם potěší se (sg. m.)
rozk.	נַחֵם buď potěšen		הִתְנַחֵם potěš se (m.)
přič.	מְנַחֵם těšící (sg. m.)	מְנֻחָם těšen(ý)	מִתְנַחֵם těšící se (sg. m.)
inf.	נַחֵם těšit	נֻחַם být potěšen	הִתְנַחֵם těšit se (s.) i těšení se (v.)

CVIČENÍ 30

oběť	מִנְחָה	čas	עֵת
hlad	רָעָב	čas *(s příponou)*	עִתּוֹ
laskavost, milost	חֶסֶד	čas *(pl.)*	עִתִּים

(1) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּמִצְרַיִם וַתִּרְעַב כָּל־הָאָרֶץ וַיִּצְעַק כָּל־הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לֶאמֹר תְּנָה לָנוּ לֶחֶם לֶאֱכֹל: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פַּרְעֹה לָמָּה תִצְעֲקוּ אֵלַי, בַּקְּשׁוּ לֶחֶם מִיוֹסֵף וְהוּא יִתֶּן לָכֶם: וַיִּשְׁלְחוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר לָמָּה יאבְדוּ עֶבְדֶּיךָ בְּרָעָב: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף, מִכְרוּ לִי אַדְמַתְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֶחֶם: וַיְמִכְרוּ לוֹ אֶת־אַדְמָתָם וַיִּתֵּן לָהֶם לֶחֶם: רַק הַכֹּהֲנִים לְבַדָּם לֹא מָכְרוּ לוֹ אֶת־אַדְמָתָם, כִּי קְדֻשׁ הִיא לַאלֹהֵי־מִצְרַיִם (2) וְאַבְרָהָם זָקֵן מְאֹד וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיְהִי־לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים רַבִּים: וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל־יהוה וַיֹּאמֶר לָמָּה לִי כָּל־הַכָּבוֹד הַזֶּה וְלִי לֹא נָתַתָּ זֶרַע:

וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי הִנֵּה זַרְעֲךָ יִהְיֶה כְּכוֹכְבֵי־הַשָּׁמַיִם וְכַעֲפַר־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יָכֹל אִישׁ לִסְפֹּר אֶתְם כֹּה יִסָּפֵר זַרְעֶךָ (3) וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת־דִּבְרֵי־אָבִיו וַיִּצְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל, בָּרֵךְ גַּם אֹתִי אָבִי:
וַיֹּאמֶר יִצְחָק, בָּא אֲלַי אָחִיךָ וַאֲבָרְכֵהוּ וָאֶתֵּן אֹתְךָ לוֹ לְעֶבֶד
וְהוּא יִמְשֹׁל בָּךְ: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הַבְּרָכָה[1] אַחַת אֵין לְךָ אָבִי:
וַיֹּאמֶר יִצְחָק הִנֵּה בֵרַכְתִּי אתו, גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו
בְּלִבּוֹ, אַחֲרֵי מוֹת־אָבִי אֲהַרְגָה אֶת־אָחִי (4) צִוָּה יַעֲקֹב אֶת־
עֲבָדָיו לֵאמֹר כִּי יִשְׁאַל אֶתְכֶם עֵשָׂו אָחִי לְמִי אַתֶּם וּלְמִי אֵלֶּה
לִפְנֵיכֶם, וַאֲמַרְתֶּם, לְיַעֲקֹב עַבְדְּךָ מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי
לְעֵשָׂו לִמְצֹא חֵן בְּעֵינָיו וְהִנֵּה הוּא אַחֲרֵינוּ (5) בָּעֵת הַהִיא אָמַר
יהוה, יְהִיֶה רָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ, רָעָב לֹא לַלֶּחֶם כִּי לִשְׁמֹעַ אֶת־
דִּבְרֵי־יהוה: וּבְךָ יִתְבָּרְכוּ כֹּל גּוֹיֵי־הָאָרֶץ, כִּי שֵׁם־יהוה נִקְרָא
עָלֶיךָ (6) אֲבָרְכָה אֶת־יהוה בְּכָל־עֵת, בִּקְהַל־עַמִּים אֲהַלְלֶנּוּ: כִּי
גָדוֹל עַד־שָׁמַיִם חַסְדּוֹ וּבְכָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ (7) בָּרוּךְ אַתָּה יהוה
הַנּוֹתֵן לְכָל־בָּשָׂר אֶת־לַחְמוֹ בְּעִתּוֹ (8) בָּרְכוּ אֶת־יהוה כָּל־
קְדוֹשָׁיו, סַפְּרוּ אֶת־חֲסָדָיו בְּכָל־עֵת (9) וַיְדַבֵּר יהוה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר בְּחַר לְךָ אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי־יִשְׂרָאֵל וְשַׁלַּחְתָּ אִתָּם אַרְצָה
כְּנָעַן: וְרָאוּ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה[1] הִיא אִם[2] רָעָה וְאֶת־הֶעָרִים
הַגְּדוֹלוֹת הַנָּה אִם קִטַנּוֹת, וְלָקְחוּ מִפְּרִי־הָאָרֶץ וְשַׁבוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה
וְהַגִּידוּ לָעָם אֵת אֲשֶׁר רָאוּ: וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי־אֱמֶת וַיִּשְׁלַח
אַרְצָה כְּנָעַן כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ יהוה כֵּן עָשָׂה:

[1] Tázací hē’; složené šᵊwā’ pod ה se před jiným šᵊwā’ změní v odpovídající krátkou samohlásku (viz kap. 43). Toto הַ si nelze plést se členem, protože nenásleduje silné dāgēš.
[2] „nebo“.

1. A uviděl Josef své bratry mezi příchozími do Egypta a přistoupil k nim a zeptal se jich: „Daří se dobře vašemu (לְ) starému otci?“ A odpověděli: „Daří se mu dobře a hle, náš malý bratr přišel (= sestoupil) s námi.“ – 2. A řekl jim Abrahámův služebník: „Hle, stál jsem na cestě a zeptal jsem se té dívky: »Je místo ve tvém domě pro mne a pro muže, kteří jsou se mnou?« A ona řekla: »Je místo pro mého pána a pro jeho muže.« A dal jsem jí stříbro. A (doplňte „nyní“) můj pán je starý a Hospodin mu požehnal a on dal všechno, co má, svému synu Izákovi, kterého mu porodila Sára, jeho manželka. Tedy (= a nyní) jestliže je to dobré v tvých očích, zeptejme se (koh.) dívky, jestli bude manželkou syna mého pána a půjde se mnou do domu mého pána.“ – 3. A přišel kněz toho města a požehnal Abrahámovi a řekl: „Požehnaný jsi Hospodinu, který dal tvé nepřátele do tvé moci. Tedy (= a nyní) nám dej lid, a zlato a stříbro si vezmi pro sebe.“ – 4. A zvolal prorok k lidu, který se shromáždil na hoře, a řekl: „Zvolte si dnes mezi Hospodinem a mezi bohy Kanaánu“. – 5. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Proč ke mně křičíš[3]? Mluv k nim a oni půjdou doprostřed moře a uvidí, že já je neopustím.“ – 6. A David si dal přivést kněze a tázal se Hospodina (בְּ): „Dáš toto město do mé moci, když proti němu budu bojovat?“ – 7. A uviděl Jakub Ráchel a přistoupil k ní a řekl: „Čí jsi dcera?“ A řekla mu: „Jsem dcera Lábanova.“ A řekl jí Jakub, že on je syn sestry jejího otce. – 8. A uviděl Josef dar, který poslal jeho otec Jakub, a vzal (jej) od nich (= z jejich ruky) a řekl jim: „Večer budete jíst se mnou.“

72. SLOVESA 3. LARYNGÁLY

Víme-li, jaké zvláštnosti mají laryngály, je již snadné odvodit vokalizaci slovesa, jehož 3. souhláskou základu je právě laryngála.

(1)
Qal a nif‘al

V imperfektu a rozkazovacím způsobu kmenů qal a nif‘al laryngála vyžaduje, aby předcházelo paṭaḥ (kap. 12). Přidá-li se ke slovesu zájmenná přípona, slabika s paṭaḥ se stává otevřenou nepřízvučnou a paṭaḥ se prodlouží v qāmec. V infinitivech a v aktivním i v pasivním příčestí kmene qal je pod laryngálou po přízvučné slabice vplížené paṭaḥ.

71.3 Použijte impf. pro označení děje, který trvá nějakou dobu.

qal		nif‘al	
	perfektum		
slyšel	שָׁמַע	byl slyšen	נִשְׁמַע
atd.		atd.	
(časování je pravidelné)		(časování je pravidelné)	
	imperfektum		
bude (m.) slyšet	יִשְׁמַע	bude slyšen	יִשָּׁמַע
bude (f.) slyšet	תִּשְׁמַע	bude slyšena	תִּשָּׁמַע
budeš (m.) slyšet	תִּשְׁמַע	budeš slyšen	תִּשָּׁמַע
budeš (f.) slyšet	תִּשְׁמְעִי	budeš slyšena	תִּשָּׁמְעִי
budu (m. i f.) slyšet	אֶשְׁמַע	budu slyšen(a)	אֶשָּׁמַע
budou (m.) slyšet	יִשְׁמְעוּ	budou slyšeni	יִשָּׁמְעוּ
budou (f.) slyšet	תִּשְׁמַעְנָה	budou slyšeny	תִּשָּׁמַעְנָה
budete (m.) slyšet	תִּשְׁמְעוּ	budete slyšeni	תִּשָּׁמְעוּ
budete (f.) slyšet	תִּשְׁמַעְנָה	budete slyšeny	תִּשָּׁמַעְנָה
budeme (m. i f.) slyšet	נִשְׁמַע	budeme slyšeni(-y)	נִשָּׁמַע
	kohortativ		
ať slyším (m. i f.)	אֶשְׁמְעָה	ať jsem slyšen(a)	אִשָּׁמְעָה
	imperfektum se zájmennou příponou		
bude (m.) mě (m. i f.) slyšet	יִשְׁמָעֵנִי		
	rozk. způsob		
slyš (m.)	שְׁמַע	buď slyšen	הִשָּׁמַע
slyš (f.)	שִׁמְעִי	buď slyšena	הִשָּׁמְעִי
slyšte (m.)	שִׁמְעוּ	buďte slyšeni	הִשָּׁמְעוּ
slyšte (f.)	שְׁמַעְנָה	buďte slyšeny	הִשָּׁמַעְנָה

příčestí

slyšící (aktivní, sg. m.)	שֹׁמֵעַ	slyšen, slyšený (pasivní)	נִשְׁמָע
slyšící (aktivní, sg. f.)	שֹׁמַעַת	atd.	
atd.			
slyšen, slyšený (pasivní)	שָׁמוּעַ		
atd.			

infinitiv

slyšet (samostatný)	שָׁמוֹעַ	být slyšen (samostatný)	נִשְׁמֹעַ
slyšení (vázaný)	שְׁמֹעַ	rozhlášení (vázaný)	הִשָּׁמַע

(2)

Hif'îl

Poznámka: Také v kmenu hif'îl se cērê mění před laryngálou v paṭaḥ, a to v rozkazovacím způsobu a v jusivu (pozn. překl.).

perfektum		*imperfektum*	
dal uslyšet, zvěstoval	הִשְׁמִיעַ	bude (m.) zvěstovat	יַשְׁמִיעַ
zvěstovala	הִשְׁמִיעָה	bude (f.) zvěstovat	תַּשְׁמִיעַ
zvěstoval jsi	הִשְׁמַעְתָּ	budeš (m.) zvěstovat	תַּשְׁמִיעַ
atd. (časování je pravidelné)		budeš (f.) zvěstovat	תַּשְׁמִיעִי
		budu (m. i f.) zvěstovat	אַשְׁמִיעַ
rozk. způsob		budou (m.) zvěstovat	יַשְׁמִיעוּ
zvěstuj (m.)	הַשְׁמַע	budou (f.) zvěstovat	תַּשְׁמַעְנָה
zvěstuj (f.)	הַשְׁמִיעִי	budete (m.) zvěstovat	תַּשְׁמִיעוּ
zvěstujte (m.)	הַשְׁמִיעוּ	budete (f.) zvěstovat	תַּשְׁמַעְנָה
zvěstujte (f.)	הַשְׁמַעְנָה	budeme (m. i f.) zvěstovat	נַשְׁמִיעַ
příčestí			
zvěstující (sg. m.)	מַשְׁמִיעַ	*zkrácené imperfektum, jusiv*	
zvěstující (sg. f.)	מַשְׁמִיעָה	ať zvěstuje (m.)	יַשְׁמַע
atd.			
infinitiv		*imperfektum s konsekutivním wāw*	
zvěstovat (samostatný)	הַשְׁמַע		
zvěstování (vázaný)	הַשְׁמִיעַ	a zvěstoval	וַיַּשְׁמַע

Upozornění: hof'al הָשְׁמַע (pf.), יָשְׁמַע (impf.) atd. je pravidelný.

(3)

Poznámka: V kmenech pi‘ēl a hiṯpa‘ēl se cērê mění před laryngálou na paṯaḥ v perfektu, imperfektu, rozkaz. způsobu a vázaném infinitivu (pozn. překl.).

Pro pi‘ēl a hiṯpa‘ēl nám bude sloužit za vzor sloveso בָּקַע „štípal, rozpoltil“.

pi‘ēl		**hiṯpa‘ēl**	
	perfektum		
rozpoltil	בִּקַּע	rozštěpil se	הִתְבַּקַּע
rozpoltila	בִּקְּעָה	rozštěpila se	הִתְבַּקְּעָה
atd.		atd.	
	imperfektum		
rozpoltí (sg. m.)	יְבַקַּע	rozštěpí se (m.)	יִתְבַּקַּע
rozpoltí (sg. f.)	תְּבַקַּע	rozštěpí se (f.)	תִּתְבַּקַּע
atd.		atd.	
	rozk. způsob		
rozpolti (m.)	בַּקַּע	rozštěp se (m.)	הִתְבַּקַּע
atd.		atd.	
	příčestí		
rozpolcující (sg. m.)	מְבַקֵּעַ	rozštěpující se (sg. m.)	מִתְבַּקֵּעַ
atd.		atd.	
	infinitiv		
rozpoltit (samostatný)	בַּקֵּעַ	rozštěpit se (samostatný)	הִתְבַּקֵּעַ
rozpolcení (vázaný)	בַּקַּע	rozštěpení se (vázaný)	הִתְבַּקַּע

Upozornění: Pu‘al בֻּקַּע (pf.), יְבֻקַּע (impf.) atd. jsou pravidelné.

CVIČENÍ 31

Ruben	רְאוּבֵן	oděv *(v. st. pl.)*	בִּגְדִי		
Kananejec	כְּנַעֲנִי	roztrhl, rval	קָרַע		
zvíře	חַיָּה	království, kralování	מַמְלָכָה	*v. st.*	מַמְלֶכֶת
oděv, šat	בֶּגֶד	(pro)pustil, poslal pryč, nechal jít	שלה	*pi'ēl*	שִׁלַּח
oděv *(s příp.)*	בִּגְדִי[1]	přísahal	שבע	*nif'al*	נִשְׁבַּע
oděv *(pl.)*	בְּגָדִים				

(1) שָׁב רְאוּבֵן הַבּוֹרָה, כִּי אָמַר בִּלְבּוֹ אַצַּיְלָה אֶת־יוֹסֵף מִיַּד־
אַחַי וְשִׁלַּחְתִּי אֹתוֹ הַבַּיְתָה בְּשָׁלוֹם אֶל־אָבִיו, וְלֹא מָצָא אֶת־יוֹסֵף
בַּבּוֹר: וַיִּשְׂאַל רְאוּבֵן אֶת־אֶחָיו לֵאמֹר אַיֵּה הַנַּעַר, כִּי אֵינֶנּוּ
בַּבּוֹר, וַיַּגִּידוּ לוֹ לֵאמֹר מְכַרְנֻהוּ לְעֶבֶד מִצְרַיְמָה: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ
רְאוּבֵן אֶת־דִּבְרֵיהֶם וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו
וַיִּצְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל, וּמַה נַּגִּיד לְאָבִינוּ: וַיִּקְחוּ אֶת־בִּגְדֵי־יוֹסֵף
אֲשֶׁר נָפְלוּ מֵעָלָיו וַיִּקְרְעוּ אֹתָם וַיִּשְׁפְּכוּ עֲלֵיהֶם דָּם וַיֹּאמְרוּ, כִּי
יִרְאָה[2] יַעֲקֹב אָבִינוּ אֶת־הַבְּגָדִים הַקְּרוּעִים הָאֵלֶּה וְדָם עֲלֵיהֶם,
אָמוֹר יֹאמַר בִּגְדֵי־בְנִי הֵמָּה, חַיָּה רָעָה מְצָאַתְהוּ בַּלֵּרֵף וַתֹּאכַל
אֹתוֹ (2) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּהָר אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ
לְעָרֵי־הַיַּרְדֵּן, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ לֵאמֹר אַתֶּם
יְדַעְתֶּם כִּי בָא עַם־יִשְׂרָאֵל מֵהַמִּדְבָּר וַיִּלְחֲמוּ בְּעָרֵי־הַיַּרְדֵּן וַיִּלְכֹּד
אֹתָן וַיִּשְׂרֹף אֹתָן בָּאֵשׁ וְאֶת־כָּל־יֹשְׁבֵיהֶן לָקַח לוֹ לַעֲבָדִים:
וְעַתָּה שִׁמְעוּ־נָא בְקוֹלִי וְהִתְקַבְּצוּ אֵלַי וְנִלָּחֲמָנוּ אֹתוֹ וְהֶאֱבַדְנוּ
אֹתוֹ מֵעַל־פְּנֵי־הָאֲדָמָה, הֲלֹא אַחַי וְאַנְשֵׁי־בְרִיתִי אַתֶּם: וַיִּמְצְאוּ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֵן בְּעֵינֵי־הַמְּלָכִים וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו, וְעִמָּהֶם עַם
רַב כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם: וַיַּגִּידוּ לִיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר הִנֵּה בָּאוּ כֹל

[1] Viz kap. 44, pozn. 3.

[2] Imperfektum.

מַלְכֵי־הָאָרֶץ לְהִלָּחֶם בָּנוּ, וְעַתָּה הִתְפַּלֵּל לַיהוה אֱלֹהֵינוּ לְהַצִּילֵנוּ
מִיָּדָם: וַיִּתְפַּלֵּל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר אַל־נָא תִּתְּנֵנוּ בְיַד־אֹיְבֵינוּ כִּי בְךָ
לְבַדֶּךָ בָּטָחְנוּ: וַיְהִי בָּעֶרֶב, וּמַלְכֵי־כְנַעַן אֹכְלִים[3] בַּמַּחֲנֶה, וַיִּשְׁמַע
אֱלֹהִים קוֹל כְּקוֹל־סוּסִים רַבִּים, וַתִּפֹּל עֲלֵיהֶם יִרְאַת־יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אָבוֹד אֲבַדְנוּ כִּי נִמְכַּרְנוּ בְיַד־יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְּנוּ אִישׁ[4]
אֶת־חֶרְבּוֹ בְּלֵב־רֵעֵהוּ וַיְהִרְגוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כֹּל־הַלַּיְלָה:
(3) וַיֹּאמֶר יהוה אֶל־שְׁלֹמֹה, כִּי לֹא הָיָה לְבָבְךָ שָׁלֵם אִתִּי כִּלְבַב־
דָּוִד אָבִיךָ וַתֹּקַח לְךָ נָשִׁים רַבּוֹת מִבְּנוֹת־הַגּוֹיִם וַתַּעֲבֹד אֶת־
אֱלֹהֵיהֶן וַתִּשְׁכַּח אֶת־מִצְוֹתַי, קָרֹועַ אֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִמֶּךָּ
וּנְתַתִּיהָ לְרֵעֶךָ הַטּוֹב מִמֶּךָּ: רַק לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי לֹא יִהְיֶה
הַדָּבָר הַזֶּה בְּיָמֶיךָ, כִּי מִיַּד־בִּנְךָ הַיִּשֵּׁב עַל־כִּסְאֶךָ אֶקְרָעֶנָּה
(4) וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה לִפְנֵי־פַרְעֹה וַיֹּאמֶר אֵלָיו, כֹּה אָמַר יהוה
אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדוּנִי בַּמִּדְבָּר, וְאִם אֵינְךָ
מְשַׁלֵּחַ אֹתָם, הִנְנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־מַגֵּפוֹתַי בְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וְיִדַּעְתָּ כִּי
אֵין כָּמֹונִי בְּכָל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי יהוה כִּי אֶשְׁמַע
בְּקֹולֹו וְשַׁלַּחְתִּי אֶת־הָעָם מֵעֲבְדָנִי, לֹא יָדַעְתִּי אֹתוֹ וְאֶת־יִשְׂרָאֵל
לֹא אֲשַׁלֵּחַ[5] (5) זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת
לְזַרְעָם (6) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל, הִשָּׁבַע לִי בַּיהוה אִם[6] תִּרְדֹּף
אַחֲרֵי וְיִשָּׁבַע לוֹ שָׁם שָׁאוּל (7) לָמָּה לִי כָּל־מְנַחוֹתֵיכֶם, אָמַר
יהוה: קִרְעוּ אֶת־לְבַבְכֶם וְלֹא אֶת־בִּגְדֵיכֶם וְעִבְדוּנִי בֶּאֱמֶת
(8) בַּקֵּשׁ אֶת־יהוה וְהוּא יַצִּילֵךְ בְּטַח בּוֹ וְלֹא יַעַזְבֵךְ (9) כִּי
יִהְיֶה מֵת בְּבֵית־כֹּהֵן, לֹא יִקְרַע אֶת־בְּגָדָיו, כִּי קָדוֹשׁ הוּא
לַיהוה (10) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה אֶחָד (11) וַיֹּאמֶר

[3] „jedli“.
[4] „navzájem“, tj. „jeden druhého“; viz vysvětlivku 69.2.
[5] Tvar v pauze.
[6] „že ne“.

יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה, אָבִי הוֹשִׁיבַ֣נִי אֶת־אַחַי וְאֶת־בֵּית אָבִי לִפְנֵי פַרְעֹה וַיֹּאמֶר קָבְרִנִי
בְּקִבְרִי אֲבוֹתָי (12) לֹא תִשְׁכַּח אֶת־חַסְדֵי־יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ
מִמִּצְרַיִם וְעַד־עֶתָּה

1. A stalo se, když prorok přečetl ta slova v knize, kterou kněz našel v domě Božím, že (kons. wāw) roztrhl král svá roucha a zvolal: „Tento lid opravdu zhřešil před Hospodinem, naším Bohem.“ A přiměl lid, aby přísahal (viz str. 116) toho dne, od velkého až po malého, (že budou) sloužit Hospodinu a opustí božstva země. – 2. A zavolal farao své služebníky a řekl jim: „Proč jsme propustili tento lid z naší služby (= váz. inf. s předložkou a příponou)?“ A řekli mu jeho bojovníci: „Dovol, ať je pronásledujeme (koh.), neboť jsou v poušti.“ – 3. A požehnal Jakub své syny před svou smrtí a řekl: „Rubene, ty jsi můj prvorozený, tvoji nepřátelé budou před tebou padat a tvá ruka jim bude vládnout (= vládnout nad nimi)“. – 4. Sídlil v zemi Izraele národ, který nesloužil Hospodinu, a Hospodin na (ב) ně poslal divou zvěř a požírala jejich ovce a jejich dobytek. A vzkázal vladař (אֵל) králi takto: „Ať nám král pošle kněze z izraelských synů, jehož hlas (= který … jeho hlas) poslechneme ve (כ) všem, co nám řekne.“ – 5. A usedla žena pod stromem a chlapec s ní a volala k Hospodinu: „Zachraň, Hospodine, život (= duši) chlapce.“ A otevřela (doplňte „své“) oči a hle, před ní řeka. – 6. A stalo se, když Jákob přecházel (v. inf.) řeku, že (kons. wāw) s ním zápasil jakýsi muž celou noc až do ranního světla. A řekl mu ten muž: „Pusť mě (= pi. od שלח), neboť já jsem Boží anděl.“ A řekl Jakub: „Nepustím tě, dokud (=עַד־אֲשֶׁר) mi nepožehnáš.“ A požehnal mu anděl a Jakub ho pustil. – 7. A řekl prorok králi v přítomnosti (= v uších) celého Izraele: „Nebudeš-li poslouchat (ל) slova tohoto zákona a budeš jednat (= chodit) podle svého srdce a podle svých očí, hle, Hospodin ti (= od tebe) jistě odejme (= vyrve) kralování, tak jako já jsem od tebe odtrhl roucho.“ – 8. Požehnaný muž, který bude důvěřovat v Hospodina. – 9. Toto (= takto) řeknete králi: „Neposílej ke mně posly (doplňte: „se slovy“) »Modli se za nás k Hospodinu, vždyť jsme jako ovce, které přepadla divá zvěř (= co … padla na ně)«, neboť hle, ráno dá Hospodin slyšet veliký hřmot (= hlas) a nepřítel se vrátí do své země.“ – 10. K tobě, můj Bože, budu volat, neboť ty uslyšíš můj hlas a nezapomeneš (na) svého služebníka, který tě hledá se zkroušeným (= zlomeným) srdcem.

73. SLOVESA 3. ’ĀLEF

Jak bylo vysvětleno v kapitole 70, souhláska א (’ālef) je laryngála, která se často nevyslovuje.

(1)

qal		nif‘al	
		perfektum	
našel	מָצָא	byl nalezen	נִמְצָא
našla	מָצְאָה	byla nalezena	נִמְצְאָה
našel jsi	מָצָאתָ	byl jsi nalezen	נִמְצֵאתָ
našla jsi	מָצָאת	byla jsi nalezena	נִמְצֵאת
našel(la) jsem	מָצָאתִי	byl(a) jsem nalezen(a)	נִמְצֵאתִי
našli(-y)	מָצְאוּ	byli(-y) nalezeni(-y)	נִמְצְאוּ
našli jste	מְצָאתֶם	byli jste nalezeni	נִמְצֵאתֶם
našly jste	מְצָאתֶן	byly jste nalezeny	נִמְצֵאתֶן
našli(-y) jsme	מָצָאנוּ	byli(-y) jsme nalezeni(-y)	נִמְצֵאנוּ
		imperfektum	
najde (m.)	יִמְצָא	bude nalezen	יִמָּצֵא
najde (f.)	תִּמְצָא	bude nalezena	תִּמָּצֵא
najdeš (m.)	תִּמְצָא	budeš nalezen	תִּמָּצֵא
najdeš (f.)	תִּמְצְאִי	budeš nalezena	תִּמָּצְאִי
najdu (m. i f.)	אֶמְצָא	budu nalezen(a)	אִמָּצֵא
najdou (m.)	יִמְצְאוּ	budou nalezeni	יִמָּצְאוּ
najdou (f.)	תִּמְצָאנָה	budou nalezeny	תִּמָּצֶאנָה
najdete (m.)	תִּמְצְאוּ	budete nalezeni	תִּמָּצְאוּ
najdete (f.)	תִּמְצָאנָה	budete nalezeny	תִּמָּצֶאנָה
najdeme (m. i f.)	נִמְצָא	budeme nalezeni(-y)	נִמָּצֵא
		kohortativ	
ať najdu (m. i f.)	אֶמְצְאָה	ať jsem nalezen(a)	אִמָּצְאָה

imperfektum s příponou

najde (m.) mě (m. i f.)	יִמְצָאֵנִי

rozk. způsob

najdi (m.)	מְצָא	buď nalezen	הִמָּצֵא
najdi (f.)	מִצְאִי	buď nalezena	הִמָּצְאִי
najděte (m.)	מִצְאוּ	buďte nalezeni	הִמָּצְאוּ
najděte (f.)	מְצֶאנָה	buďte nalezeny	הִמָּצֶאנָה

příčestí

nacházející (aktivní, sg. m.)	מֹצֵא	nalezen(ý) (pasivní)	נִמְצָא
atd.		atd.	
nalezen(ý) (pasivní)	מָצוּא		
atd.			

infinitiv

nalézt (samostatný)	מָצוֹא	být nalezen (samostatný)	נִמְצֹא
nalezení (vázaný)	מְצֹא	nález (vázaný)	הִמָּצֵא

U sloves 3. ’ālef je nejdůležitější to, že א přestává být u většiny tvarů souhláskou. V perfektu kmene qal běžného slovesa (שָׁמַר, שָׁמַרְתָּ) třetí souhláska základu zavírá slabiku, ale u (hypotetického) tvaru מָצַא, מָצַאתָּ je א němé a přestává být souhláskou, takže slabika je nyní otevřená.

Protože otevřené slabiky mají dlouhé samohlásky, prodlužuje se paṯaḥ v qāmec (מָצָא, מָצָאתָּ) a slabé dāgēš za samohláskou odpadá. Z hypotetického מְצַאתֶּם se stává מְצָאתֶם.

Kdyby א bylo pouhou laryngálou, imperfektum kmene qal by znělo יִמְצַא, ale protože א nemá povahu souhlásky, je slabika otevřená a samohláska pod ní musí být prodloužená. Máme tedy יִמְצָא; 2. a 3. os. pl. f. má ve 2. slabice s^{ə}gôl (תִּמְצֶאנָה) podobně jako u impf. kmene nif‘al. Tam však perfektum v 1. a 2. os. má pod druhou slabikou cērê̂.

Poznámka: *Stavová* slovesa 3. 'ālef mají tuto vokalizaci:

qal *perfektum*			
bál se	יָרֵא	byl plný	מָלֵא
bál ses	יָרֵאתָ	byl jsi plný	מָלֵאתָ
bál(a) jsem se	יָרֵאתִי	byl(a) jsem plný(-á)	מָלֵאתִי
báli(-y) se	יָרְאוּ		
báli jste se	יְרֵאתֶם		
báli(-y) jsme se	יָרֵאנוּ		

(2)

Hif'îl

perfektum		*imperfektum*	
vydal, nechal najít	הִמְצִיא	vydá (m.)	יַמְצִיא
vydala	הִמְצִיאָה	vydá (f.)	תַּמְצִיא
vydal jsi	הִמְצֵאתָ	vydáš (m.)	תַּמְצִיא
vydala jsi	הִמְצֵאת	vydáš (f.)	תַּמְצִיאִי
vydal(a) jsem	הִמְצֵאתִי	vydám (m. i f.)	אַמְצִיא
vydali(-y)	הִמְצִיאוּ	vydají (m.)	יַמְצִיאוּ
vydali jste	הִמְצֵאתֶם	vydají (f.)	תַּמְצֵאנָה
vydaly jste	הִמְצֵאתֶן	vydáte (m.)	תַּמְצִיאוּ
vydali(-y) jsme	הִמְצֵינוּ	vydáte (f.)	תַּמְצֵאנָה
		vydáme (m. i f.)	נַמְצִיא
rozk. způsob			
vydej (m.)	הַמְצֵא	*zkrácené imperfektum, jusiv*	
vydej (f.)	הַמְצִיאִי	ať vydá (m.)	יַמְצֵא
vydejte (m.)	הַמְצִיאוּ		
vydejte (f.)	הַמְצֵאנָה	*imperfektum s konsekutivním wāw*	
		a vydal	וַיַּמְצֵא
infinitiv		*přičestí*	
vydat (samostatný)	הַמְצֵא	vydávající (sg. m.)	מַמְצִיא
vydání (vázaný)	הַמְצִיא	atd.	

(3)

Pro pi'ēl, pu'al a hiṯpa'ēl nám jako příklad poslouží sloveso רִפֵּא „uzdravil“:

pi'ēl		**pu'al**		**hiṯpa'ēl**	
		perfektum			
uzdravil	רִפֵּא	byl uzdraven	רֻפָּא	uzdravil se	הִתְרַפֵּא
uzdravil jsi	רִפֵּאתָ	byl jsi uzdraven	רֻפֵּאתָ	uzdravil ses	הִתְרַפֵּאתָ
atd.		atd.		atd.	
		imperfektum			
uzdraví (m.)	יְרַפֵּא	bude uzdraven	יְרֻפָּא	uzdraví se (m.)	יִתְרַפֵּא
uzdraví (f.)	תְּרַפֵּא	bude uzdravena	תְּרֻפָּא	uzdraví se (f.)	תִּתְרַפֵּא
atd.		atd.		atd.	
		rozk. způsob			
uzdrav (m.)	רַפֵּא			uzdrav se (m.)	הִתְרַפֵּא
		příčestí			
uzdravující (sg. m.)	מְרַפֵּא	uzdraven, uzdravený	מְרֻפָּא	uzdravující se (sg. m.)	מִתְרַפֵּא
atd.		atd.		atd.	
		infinitiv			
uzdravit (samostatný)	רַפֹּא			uzdravit se (samostatný)	הִתְרַפֵּא
uzdravení (vázaný)	רַפֵּא				

CVIČENÍ 32

Eli	עֵלִי	krok, -krát	פַּעַם
proto, tedy	לָכֵן, עַל־כֵּן	dvakrát, *du. od* פַּעַם	פַּעֲמַיִם

(1) וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא, וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב[1] בְּהֵיכַל־יהוה אֲשֶׁר שָׁם
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים, וַיִּקְרָא יהוה אֶל־שְׁמוּאֵל, וַיֹּאמֶר הַנַּעַר אֶל־עֵלִי,
הִנֵּנִי כִּי קָרָאתָ לִי, וַיֹּאמֶר עֵלִי לֹא קָרָאתִי לֶךְ: וַיִּקְרָא יהוה
עוֹד אֶל־שְׁמוּאֵל, וַיָּקָם הַנַּעַר עוֹד אֶל־עֵלִי הֶלֹא זֶה פַּעֲמַיִם
קָרָאתָ לִי: אָז יָדַע עֵלִי כִּי יהוה הוּא הַקּוֹרֵא לַנָּעַר: וַיֹּאמֶר
אֵלָיו עֵלִי, שְׁכַב בְּנִי וְהָיָה כִּי יִקְרָא אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ, דַּבֵּר יהוה
כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ: וַיִּשְׁכַּב הַנַּעַר וַיִּשְׁמַע וְהִנֵּה קוֹל קֹרֵא שְׁמוּאֵל,
שְׁמוּאֵל, וַיֹּאמֶר דַּבֵּר־נָא כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הִנֵּה
אָנֹכִי שֹׁפֵט אֶת־עֵלִי וְאֶת־בֵּיתוֹ, כִּי עָשׂוּ בָנָיו אֶת־הָרַע בְּעֵינַי
וְהוּא יָדַע וְלֹא כִבְּדַנִי לְעֵינֵיהֶם, לָכֵן יִפְלוּ בָנָיו בַּחֶרֶב וְנִכְרַת
בֵּית־עֵלִי מִישְׁרָאֵל: וַיְהִי בַּבֹּקֶר, וּשְׁמוּאֵל יֶרֶא[1] לְהַגִּיד אֶת אֲשֶׁר
דִּבֶּר אֵלָיו יהוה, וַיִּקְרָא אֵלָיו עֵלִי וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי, הַגִּידָה
לִי אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ יהוה, אַל־תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי: וַיַּגֶּד לוֹ
אֶת־הַדְּבָרִי־יהוה: וַיֹּאמֶר עֵלִי, צַדִּיק יהוה וְאָנֹכִי הָרָשָׁע, מִשְׁפָּטוֹ
עָדֶךְ וְכָל־דְּבָרָיו אֱמֶת, יְהִי שֵׁם־יהוה מְבֹרָךְ (2) כִּי תִמְצָא
אֶת־צֹאן־אֵיבֶךָ[2] בַּדֶּרֶךְ, אַל תַּסְתֵּר אֶת־עֵינֶיךָ מֵהֶם כִּי קֻבֵּץ
תְּקֻבְּצֵם אֶל־בֵּיתֶךָ וְהָאֲכַלְתָּ אוֹתָם וְשָׁלַחְתָּ לְהַגִּיד לוֹ, וְיָרֵאתָ
מֵיהוה אֱלֹהֶיךָ (3) וַיְהִי בַּעֲמֹד מֹשֶׁה עַל־רֹאשׁ־הָהָר וַיֹּאמֶר אֵלָיו
יהוה, זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי אֶת־יָדִי[3] לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה הֶרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר: (4)
לָקַח הַמֶּלֶךְ בְּיָדוֹ אֶת־סֵפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרָא בְאָזְנֵי־הָעָם
אֶת־הַמִּצְוֹת וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְרַע

[1] Věta s příčestím je vedlejší; dáme-li ji totiž do závorek, neporuší se tím souvislost hlavního vyprávění, a proto se neužívá konsekutivní wāw. Příčestí je třeba přeložit určitým slovesným tvarem.

[2] Místo předpokládaného אֹיְבֶךָ.

[3] Pozvednutí ruky doprovází přísahu, a proto „pozvedl ruku“ znamená „přísahal“.

אֶת־בִּגְדֵיו וַיֹּאמַר, חֲטָאנוּ לַיהוה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵינוּ כִּי לֹא שָׁמַרְנוּ
אֶת־מִצְוֹתָיו כְּכֹל הַכָּתוּב בַּסֵּפֶר הַזֶּה, לָכֵן בָּאָה עָלֵינוּ הַצָּרָה
הַזֹּאת (5) כֹּה דִבֶּר אֵלַי יהוה, הִנְנִי שֹׁלֵחַ אִתְּךָ אֶל־הָעָם הַזֶּה
וְהָלַכְתָּ וְקָרָאתָ בְּאָזְנֵיהֶם לֵאמֹר, הִנֵּה מָצָאתִי אֶתְכֶם בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם: וְאֶשְׁלַח אֲלֵיכֶם אֶת־מֹשֶׁה עַבְדִּי לְהַצִּיל אֶתְכֶם מֵעֲבוֹדַת
מִצְרַיִם וְאָנֹכִי אֶת־פַּרְעֹה וְאֶת־עֲבָדָיו עַד־אֲשֶׁר שִׁלַּח אֶתְכֶם
מֵאַרְצוֹ: וַתַּעַמְדוּ עַל־הַר־קָדְשִׁי[4] וַתִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹלִי בְּדַבְּרִי
אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ וַתֹּאמְרוּ בְּקוֹל אֶחָד, אִתְּךָ לְבַדֶּךָ נַעֲבֹד:
וְעַתָּה לֹא יְרֵאתֶם לַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵי־כְנַעַן אֲשֶׁר עֲשׂוּ אֹתָם
יְדֵי־אָדָם וַתִּשְׁכְּחוּ אֹתִי: לָכֵן אָנֹכִי אֶשְׁכַּח אֶתְכֶם וְהַסְתֵּר אַסְתִּיר
אֶת־פָּנַי מִכֶּם (6) צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיְבַקְשׁוּ וַיִּמְצְאוּ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר
גָּנַב אֶת־הַזָּהָב וַיַּגִּשׁוּ אֹתוֹ לַמִּשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ הִנֵּךְ
בֶּן־מָוֶת[5] כִּי חָטֹא חָטָאתָ לַיהוה וַתִּקַּח מִזְּהַב־הָעִיר וְלֹא יָרֵאתָ
לַעֲבֹר עַל־מִצְוַת־יהוה (7) רָאָה דָוִד אֶת־הָאִשָּׁה וַתִּמְצָא חֵן
בְּעֵינָיו, וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת־אִישָׁהּ וַיִּשְׁלַח אֵלֶיהָ דָּוִד לֵאמֹר הִנֵּה
מָצָאת חֵן בְּעֵינַי מְאֹד וְאֶשְׁלַח לָקַחַת אֹתָךְ לִי לְאִשָּׁה (8) רָאָה
אַבְרָהָם אֶת־הָאֲנָשִׁים עֹמְדִים לְפָנָיו וַיָּרָץ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר,אֲדוֹנַי
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיכֶם אַל־נָא־תַעֲבְרוּ עַד־אֲשֶׁר אֲכַלְתֶּם
לָחֶם

1. A Sára, Abrahámova žena, mu porodila syna a nazvala ho jménem Izák, jak (znělo) slovo, které mluvil anděl k jejímu muži Abrahámovi (slovosled). – 2. Hle, kráčela jsem po cestě a našla jsem starého proroka a dala jsem mu najíst, neboť měl hlad, a ukryla jsem ho u sebe (= se mnou) v domě a zachránila jsem jeho život (= duši) od smrti. – 3. Slyš slovo Boží, které promluvil proti

[4] „Má hora svatosti“, tj. „moje svatá hora“; viz dodatek 5.
[5] „hoden smrti“.

(עַל) tobě. Hle, udělal jsem tě králem nad Izraelem, ale ty ses nebál zapomenout na Hospodina a sloužils cizím bohům. – 4. A usiloval (= hledal) král vzít si tu ženu za manželku, ale ona mu řekla: „Můj pane, jsem provdaná (= jsem manželkou muže).“ A tázal se král (na) jméno jejího muže a ona mu (je) řekla. A vzal knihu a napsal (je) do ní a zavolal muže té ženy a řekl mu: „Nyní vezmi tuto knihu a dej ji soudci, kterého najdeš před palácem.“ A vzal ten muž tu knihu a dal (ji) soudci. A přečetl soudce králův rozkaz, který (byl) napsán v té knize, takto (= řka): „Pošli tohoto muže do pouště, a on tam zahyne.“ A uposlechl soudce slov (= hlasu [לְ]) krále – jak mu přikázal, tak udělal. A bylo oznámeno králi, že (je) mrtev muž té ženy, a on si vzal tu ženu za manželku. A stalo se v té době, že prorok se ohlásil u (= zavolal na) krále a byl velmi rozhněván a řekl: „Ty, kterého si Hospodin vyvolil (doplň „tebe“) za spravedlivého soudce (= soudce spravedlnosti[6]) nad jeho lidem, tys zhřešil před ním, a on tě odsoudil k smrti (= rozsudkem smrti).“ – 5. Neřekl jsem ti, že je mojí manželkou, neboť jsem se bál, abys mne nezabil (impf.). – 6. Tys stvořil nebe a zemi a moře (pl.) a všechno, co je v nich. – 7. A přistoupili Rubenovi synové k Mojžíšovi a řekli mu: „Jestliže jsme nalezli milost v tvých očích, dej nám prosíme (נָא) tato města a budeme v nich bydlet.“ – 8. Pozvedl jsem svou ruku k Hospodinu, svému Bohu, a přísahal jsem, že nevezmu (= jestli vezmu[7]) nic (= věc) od tebe. – 9. A řekl kněz té ženě: „Hle, porodíš syna a nazveš ho jménem Samuel.“ – 10. K tobě, můj Bože, budu volat a ze svých nebes uslyšíš můj hlas.

74. NĚKTERÁ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

Je mnoho sloves, která mají v základu více než jednu zvláštní souhlásku (např. נָגַע „dotkl se“, které je jak 1. nûn, tak 3. laryngály). Taková slovesa vyžadují dvojí úpravu. Zde uvedeme jen několik dvojnásobně slabých sloves:

(1)

Slovesa 1. nûn a 3. laryngály.

a) Sloveso נָגַע. V imperfektu je nûn asimilováno a laryngála má paṭaḥ. Alternativní tvar vázaného infinitivu má paṭaḥ před i pod laryngálou. Vysvětlení zvláštností kmene qal platí analogicky i pro pi'ēl a hif'îl.

73.6 „Soudce spravedlnosti“, viz kap. 63.

73.7 V hebrejském myšlení mají slova „Přísahal jsem, jestliže vezmu“ význam podle vysvětl. 72.6.

	qal	hif‘îl	pi‘ēl
pf.	נָגַע	הִנְגִּיעַ (místo הִגִּיעַ)[1]	נִגַּע[2] (místo נִגֵּעַ)
impf.	יִגַּע (místo יִנְגַּע)	יַגִּיעַ (místo יַנְגִּיעַ)	יְנַגַּע (místo יְנַגֵּעַ)
rozk. způsob	גַּע		
v. inf.	נָגֹעַ a גַּעַת (místo גָּעֹת)		
příčestí		מַגִּיעַ (místo מַנְגִּיעַ)	

b) Jiné příklady této skupiny sloves jsou slovesa:

qal				hif‘îl	
pf.		*impf.*			
dýchal	נָפַח	bude (m.) dýchat	יִפַּח		
odcestoval	נָסַע	odcestuje (m.)	יִסַּע	přiměl k tažení	הִסִּיעַ
sázel	נָטַע	bude (m.) sázet	יִטַּע		

(2)

Slovesa 1. laryngály a 3. ’ālef.

a) Sloveso: חבא „skryl se“ v nif. a hitp., „skryl“ (přechodné) v hif.

	nif‘al	hif‘îl	hitpa‘ēl
perfektum	נֶחְבָּא	הֶחְבִּיא	הִתְחַבֵּא
imperfektum	יֵחָבֵא (místo יֵחָבֵּא)	יַחְבִּיא	יִתְחַבֵּא
příčestí	נֶחְבָּא	atd.	atd.

b) Sloveso חָטָא „hřešil, chyboval, byl vinen“. V perfektu kmene nif‘al má נ sᵊgôl (jako všechna slovesa 1. laryngály) a druhá slabika má qāmec (jako i ostatní slovesa 3. ’ālef). To se týká i příčestí.

[1] Význam „způsobil dotek, zasáhl“.

[2] Význam „trestal ranami“.

qal		hif‘îl	
		perfektum	
zhřešil	חָטָא	přivedl ke hříchu, svedl	הֵחֵטִיא
zhřešil jsi	חָטָאתָ	svedl jsi	הֵחֵטֵאתָ
atd.		atd.	
		imperfektum	
zhřeší (sg. m.)	יֶחֱטָא	svede (m.)	יַחֲטִיא
atd.		atd.	
		infinitiv	
hřešení (vázaný)	חֲטֹא	svedení (vázaný)	הַחֲטִיא
(s לְ)	לַחֲטֹא		

(3)

Sloveso 1. nûn a 3. ’ālef.

Sloveso נָשָׂא „zvedl, nesl“.

qal		nif‘al	hif‘îl
perfektum	נָשָׂא	נִשָּׂא (místo נִנְשָׂא)	הִנְשִׂיא (místo הִנְשִׂיא)
imperfektum	יִשָּׂא	יִנָּשֵׂא	יַנְשִׂיא (místo יַנְשִׂיא)
rozk.způsob	שָׂא	הִנָּשֵׂא	הַשֵּׂא
vázaný inf. נְשֹׂא a שְׂאֵת (místo שִׂאֵת)		הִנָּשֵׂא	הַשִּׂיא
s לְ	לָשֵׂאת		
příčestí	נֹשֵׂא	נִשָּׂא	מַנְשִׂיא (místo מַנְשִׂיא)

V imperfektu se נ asimiluje jako u יִגַּשׁ. Druhá slabika obdrží qāmec jako slovesa 3. ’ālef (יִמְצָא). Alternativní tvar vázaného infinitivu je místo teoretického שְׂאֵת – jež bychom očekávali z důvodu 1. nûn – שְׂאֵת a s předponou לְ vznikne tvar לָשֵׂאת, neboť א se nevyslovuje a za něj se náhradně prodlouží samohláska předcházejícího písmene. Změny při časování ostatních kmenů mají stejný původ.

Pi'ēl, pu'al a hiṯpa'ēl mají ve *druhé* souhlásce základu silné dāgēš, takže jde o běžná slovesa 3. laryngály nebo 3. 'ālef.

CVIČENÍ 33

Eden	עֵדֶן	marnost, lež	שָׁוְא	prchal	בָּרַח
znalost, poznání	דַּעַת	živý	חַי	Edom	אֱדוֹם

(1) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם, עָפָר מִן־הָאֲדָמָה, וַיִּפַּח בְּו רוּחַ
חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: וַיִּטַּע יהוה גַּן בְּעֵדֶן וַיָּשֶׂם לָאָדָם
לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו, מִכֹּל עֲצֵי־הַגָּן אָכוֹל תֹּאכֵל, רַק
מֵעֵץ־הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן לֹא־תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגַּע בּוֹ, כִּי
בְיוֹם עָבְרְךָ אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת, מָוֶת יִהְיֶה מִשְׁפָּטֶךָ (2) וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן, כֹּה תְבָרֵךְ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, אֱמֹר אֲלֵיהֶם,
יְבָרֶכְךָ יהוה וְיִשְׁמְרֶךָ יָאֵר יהוה אֶת־פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָחֻנֶּךָּ שָׂלוֹם
(3) לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא (4) וַתֹּאמֶר אֶשֶׁת אֲדוֹן־יוֹסֵף
אֶל־כָּל־הָעֹמְדִים לְפָנֶיהָ, בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי הַזֶּה, וְאֵין אִישׁ
אִתָּנוּ בַּבַּיִת, וַיִּתְחֶזֶק בִּי, וָאֶשָּׂא אֶת־קוֹלִי וָאֶקְרָא: וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ
אֶת־קוֹלִי וַיִּבְרַח מְפָנַי וַיַּעֲזֹב אֶת־בִּגְדּוֹ אִתִּי: וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּגֶּד
לְאִישָׁהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְצֹף עַד־מְאֹד וַיִּתֵּן אֶת־יוֹסֵף בַּבּוֹר
(5) כִּי יְדַבֵּר אֵלֶיךָ רֵעֲךָ לֵאמֹר שָׁוְא עֲבֹד אֶת־יהוה וְעַתָּה
נַעֲבָדָה אֶת־אֱלֹהֵי־כְנַעַן, וְהָלַכְתָּ וְהִגַּדְתָּ לְשִׁפְטֵי־עִירְךָ וְשָׁפְטוּ
אֹתוֹ כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה הַזֹּאת (6) וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב בְּקוֹל־יהוה וַיִּקַּח
אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־כָּל־בָּנָיו בֵּיתוֹ וַיִּסַּע אַרְצָה כְּנָעַן (7) יִרְאַת־אֱלֹהִים
חָכְמָה וְדַעַת וְשָׁוְא עֲבוֹדַת עֵץ וָאָבֶן (8) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים

[3] Hif. tohoto slovesa znamená „uchopil, zmocnil se“.

הָאֵלָה וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר הַיַּרְדֵּנָה: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם לֵאמֹר נַעַבְרָה־נָּא בְאַרְצֶךָ אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע אֱלֹהֵינוּ לַאֲבוֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ, וְהָיָה בְּתֵת אֹתָהּ יהוה
בְּיָדֵנוּ וְזָכַרְנוּ אֶת־הַחֶסֶד הַזֶּה וְכָרַתְנוּ אִתְּךָ בְּרִית־שָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר
מֶלֶךְ־אֱדוֹם, לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצִי וְאִם לֹא תִשְׁמַע אֵלַי וְיָצָאתִי
לִנְגָדְךָ בְּיָד חֲזָקָה (9) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יהוה, לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל־
גּוֹי חֶרֶב וְלֹא תִהְיֶה עוֹד מִלְחָמָה וְלֹא יִשְׁפְּכוּ עוֹד דָּמִים, וְיָשְׁבוּ
כָּל־הָעַמִּים בְּשָׁלוֹם עַל־אַדְמָתָם (10) שָׂא־נָא אֶת־עֵינֶיךָ מִן
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם, כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְךָ אֶתְּנֶנָּה
(11) וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָעָם וַיִּשְׁאוּ בְנֵי־אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן־הַבְּרִית
(12) צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לֵאמֹר לֹא תִגְּשׁוּ אֶל־הָהָר וְלֹא תִגָּעוּ[4]
בּוֹ, כִּי יהוה יֵרֵד עָלָיו וְהָיָה הָהָר קֹדֶשׁ

1. A přistoupili synové Rubenovi k Mojžíšovi a mluvili k němu: „Hle, dobrá je tato země pro naše ovce, a proto (= nyní) jestliže jsme nalezli milost v tvých očích, dovol nám zasázet (koh.) stromy a dovol nám obdělávat zemi (= území) a budou tam bydlet naše ženy a naši synové, a (tak) přejdeme s našimi bratřími do té země, kterou přislíbil (= zapřisáhl) Hospodin našim otcům, že (ji) dá jejich potomstvu, a budeme za ně bojovat.“ A řekl Mojžíš: „Zeptám se Hospodina, jestli je to dobré v jeho očích.“ – 2. A stalo se po mnoha dnech, že jsme putovali (kons. wāw) v poušti k hoře Boží, abychom slyšeli (= slyšet) slova Hospodinova, a vy jste řekli: „Po všechny své dny budeme sloužit Hospodinu.“ – 3. A řekl prorok: „Všechna tvá slova jsou lež, neboť v nich není (slovosled) bázeň k Hospodinu (= bázeň Hospodinova) a znalost jeho zákona.“ – 4. A přikázal Jozue lidu takto: „Až uslyšíte (v. inf. s příp.) můj hlas volající »Je to bitva za Hospodina a za Jozue« , pak (kons. wāw) budete volat, také vy, tak.“ – 5. A všichni Davidovi bojovníci k němu přišli a přísahali mu: „Tobě jedinému budeme sloužit a nikdo (= žádný muž) se tě nedotkne.“ – 6. Uprchni do

[4] נָגַע se obvykle pojí s předložkou בְּ.

Egypta (= egyptské země), neboť přísahal král, že ti vezme život (= duši), a budeš tam žít až do smrti tvého nepřítele, a (tak) zachráníš svůj život od smrti. – 7. A tu se stalo, když Jakub uslyšel slova svých synů, že hlasitě zvolal (= velkým hlasem): „Žije (= živý) můj syn Josef a poslal (vzkaz), aby mě vzali (= vzít) k němu do Egypta. Požehnán buď Hospodin, Bůh mých otců, který mi prokázal (= učinil) milost." – 8. Svůj hlas pozvednu k Hospodinu a ze všech mých úzkostí mě vysvobodí. – 9. A uviděl Mojžíš před sebou hada a prchal před ním (= od něho), ale Hospodin mu řekl: „Proč prcháš? Vezmi ho do své ruky." – 10. Dej mi moudrost a poznání, abych (לְמַעַן) vládl tvému lidu spravedlivě (= ve spravedlnosti).

75. SLOVESA 1. JÔḎ A WĀW

Jsou dva různé typy slabých sloves, která mají jako první kořennou souhlásku v perfektu kmene qal jôḏ. První z nich představuje sloveso יָטַב „byl dobrý", to je tzv. pravé sloveso 1. jôḏ. Druhý typ však zastupuje sloveso יָשַׁב „seděl, sídlil, usadil se, pobýval", které, jak ukážeme, pochází z původního וָשַׁב a je to tedy tzv. sloveso 1. wāw. Rozlišení mezi těmito dvěma typy je patrné ve slovesných kmenech qal a hif'îl.

a) Hif'îl slovesa יָטַב je הֵיטִיב „prokázal dobro". Povšimněme si zde toho, že po ה následuje v hif. původní י, které zůstalo zachováno, ač není vyslovováno.

b) Hif'îl slovesa יָשַׁב je הוֹשִׁיב „usadil, nechal pobývat". Zde י zmizelo a nahradilo je ו, neboť původní tvar slovesa יָשַׁב byl וָשַׁב.

Už dříve (kap. 69.3) bylo zmíněno, že pravidelný tvar הִגְדִּיל kmene hif'îl pochází z dřívějšího הַגְדִּיל:

a) Hif'îl slovesa יָטַב byl původně הַיְטִיב, z něhož se vytvořilo הֵיטִיב. Stejně tak עַיִן a בַּיִת se změnilo na עֵין a בֵּית ve vázaném stavu (viz kap. 24 a 37).

b) Hif'îl slovesa 1. wāw וָשַׁב byl původně הַוְשִׁיב, z něhož se vyvinulo הוֹשִׁיב stejně, jako se původní מָוֶת změnilo na מָוֵת a posléze na מוֹת ve vázaném stavu (viz vysvětl. 50.1).

Nyní vedle sebe uvedeme oba typy těchto sloves, aby byly lépe patrné shody a odlišnosti:

(1)

Qal

sloveso 1. jôḏ		sloveso 1. wāw	
		perfektum	
byl dobrý	יָטַב	seděl	יָשַׁב
(bylo by pravidelné, ale neužívá se)		(časování je pravidelné)	
		imperfektum	
bude dobrý	יִיטַב	bude (m.) sedět	יֵשֵׁב
bude dobrá	תִּיטַב	bude (f.) sedět	תֵּשֵׁב
budeš dobrý	תִּיטַב	budeš (m.) sedět	תֵּשֵׁב
budeš dobrá	תִּיטְבִי	budeš (f.) sedět	תֵּשְׁבִי
budu dobrý(-á)	אִיטַב	budu (m. i f.) sedět	אֵשֵׁב
budou dobří	יִיטְבוּ	budou (m.) sedět	יֵשְׁבוּ
budou dobré	תִּיטַבְנָה	budou (f.) sedět	תֵּשַׁבְנָה
budete dobří	תִּיטְבוּ	budete (m.) sedět	תֵּשְׁבוּ
budete dobré	תִּיטַבְנָה	budete (f.) sedět	תֵּשַׁבְנָה
budeme dobří(-é)	נִיטַב	budeme (m. i f.) sedět	נֵשֵׁב
		kohortativ	
ať jsem dobrý(-á)	אִיטְבָה	ať sedím (m. i f.)	אֵשְׁבָה
		imperfektum s konsekutivním wāw	
a byl dobrý	וַיִּיטַב	a seděl	וַיֵּשֶׁב[1]
		rozk. způsob	
		seď (m.)	(שְׁבָה) שֵׁב
		seď (f.)	שְׁבִי
		seďte (m.)	שְׁבוּ
		seďte (f.)	שֵׁבְנָה

[1] Ale וָאֵשֵׁב „a usedl jsem“ se v 1. os. sg. nekrátí, srov. upozornění v kap. 55.2.

příčestí			
dobrý	(יִטֵּב)	sedící (sg. m.)	יֹשֵׁב
		atd.	

infinitiv			
být dobrý (samostatný)	יָטוֹב	sedět (samostatný)	יָשׁוֹב
dobro (vázaný)	(יְטַב)	sezení (vázaný)	שֶׁבֶת
		(s ל)	לָשֶׁבֶת
		(s příponou)	שִׁבְתִּי

Sloveso 1. jôḏ si ponechává i v imperfektu první souhlásku základu (jako němou), takže se z יִיטַב (jde o stavové sloveso jako např. יִשְׁכַּב, viz pozn. v kap. 50) stane יִיטַב.

Sloveso 1. wāw ztrácí první souhlásku základu a imperfektum je יֵשֵׁב a rozkazovací způsob שֵׁב. Vázaný infinitiv שֶׁבֶת vznikl pozdějším přizpůsobením slovesnému typu 1. nûn. Konsekutivní wāw spojené s imperfektem posune přízvuk o slabiku dozadu, takže poslední slabika je nyní zavřená a nepřízvučná, čili *krátká;* z וַיֵּשֵׁב se stane וַיֵּשֶׁב.

Poznámka: Některá z těchto sloves se smísila a přebírají tak navzájem své zvláštnosti. Např. sloveso יָרַשׁ „dědil“ je původně sloveso 1. wāw, ale imperfektum kmene qal je יִירַשׁ, jako by šlo o sloveso 1. jôḏ. Podobně v příbuzných jazycích je יָדַע „věděl, (po)znal“ většinou sloveso 1. jôḏ, ale v hebrejštině má zvláštnosti sloves 1. wāw (viz kap. 78.1).

(2)
Hif‘îl

Na kmeni hif‘îl chceme nejprve ukázat rozdíl mezi pravými slovesy 1. jôḏ a původními slovesy 1. wāw:

sloveso 1. jôḏ		sloveso 1. wāw	
		perfektum	
prokázal, dělal dobro	הֵיטִיב	usadil, nechal pobývat	הוֹשִׁיב
prokázala dobro	הֵיטִיבָה	nechala pobývat	הוֹשִׁיבָה
prokázal jsi dobro	הֵיטַבְתָּ	nechal jsi pobývat	הוֹשַׁבְתָּ
prokázala jsi dobro	הֵיטַבְתְּ	nechala jsi pobývat	הוֹשַׁבְתְּ
prokázal(a) jsem dobro	הֵיטַבְתִּי	nechal(a) jsem pobývat	הוֹשַׁבְתִּי
prokázali(-y) dobro	הֵיטִיבוּ	nechali(-y) pobývat	הוֹשִׁיבוּ
prokázali jste dobro	הֵיטַבְתֶּם	nechali jste pobývat	הוֹשַׁבְתֶּם
prokázaly jste dobro	הֵיטַבְתֶּן	nechaly jste pobývat	הוֹשַׁבְתֶּן
prokázali(-y) jsme dobro	הֵיטַבְנוּ	nechali(-y) jsme pobývat	הוֹשַׁבְנוּ
		imperfektum	
prokáže (m.) dobro	יֵיטִיב	nechá (m.) pobývat	יוֹשִׁיב
prokáže (f.) dobro	תֵּיטִיב	nechá (f.) pobývat	תּוֹשִׁיב
prokážeš (m.) dobro	תֵּיטִיב	necháš (m.) pobývat	תּוֹשִׁיב
prokážeš (f.) dobro	תֵּיטִיבִי	necháš (f.) pobývat	תּוֹשִׁיבִי
prokážu (m. i f.) dobro	אֵיטִיב	nechám (m. i f.) pobývat	אוֹשִׁיב
prokáží (m.) dobro	יֵיטִיבוּ	nechají (m.) pobývat	יוֹשִׁיבוּ
prokáží (f.) dobro	תֵּיטַבְנָה[2]	nechají (f.) pobývat	תּוֹשַׁבְנָה
prokážete (m.) dobro	תֵּיטִיבוּ	necháte (m.) pobývat	תּוֹשִׁיבוּ
prokážete (f.) dobro	תֵּיטַבְנָה[2]	necháte (f.) pobývat	תּוֹשַׁבְנָה
prokážeme (m. i f.) dobro	נֵיטִיב	necháme (m. i f.) pobývat	נוֹשִׁיב
		kohortativ	
ať prokazuji dobro (m. i f.)	אֵיטִיבָה	ať nechám pobývat (m. i f.)	אוֹשִׁיבָה
		jusiv	
ať prokazuje dobro (m.)	יֵיטֵב	ať nechá pobývat (m.)	יוֹשֵׁב
		imperfektum s konsekutivním wāw	
a prokázal dobro	וַיֵּיטֵב	a nechal pobývat	וַיּוֹשֵׁב

[2] Zde gramatiky uvádějí cērê místo paṯaḥ – vysvětlivka překladatele.

		rozk. způsob	
prokaž (m.) dobro	הֵיטֵב	nech (m.) pobývat	הוֹשֵׁב
	(הֵיטִיבָה)[3]		(הוֹשִׁיבָה)[3]
prokaž (f.) dobro	הֵיטִיבִי	nech (f.) pobývat	הוֹשִׁיבִי
prokažte (m.) dobro	הֵיטִיבוּ	nechte (m.) pobývat	הוֹשִׁיבוּ
prokažte (f.) dobro	הֵיטֵבְנָה	nechte (f.) pobývat	הוֹשֵׁבְנָה
		příčestí	
prokazující dobro (sg. m.)	מֵיטִיב	nechávající pobývat (sg. m.)	מוֹשִׁיב
atd.		atd.	
		infinitiv	
prokazovat dobro (samostatný)	הֵיטֵב	nechat pobývat (samostatný)	הוֹשֵׁב
prokazování dobra (vázaný)	הֵיטִיב	usazení (vázaný)	הוֹשִׁיב

Ve kmeni hif'îl zůstala původní první souhláska základu. הֵיטִיב ukazuje na původní jôḏ a הוֹשִׁיב na původní wāw slovesa. Povšimněme si, že imperfektum má pro jusiv zkrácený tvar (יוֹשֵׁב z יוֹשִׁיב, יֵיטֵב z יֵיטִיב). Konsekutivní wāw se přidává ke zkrácenému tvaru imperfekta, kdy se přízvuk většinou posune o jednu slabiku dozadu, čímž se samohláska poslední – nyní nepřízvučné a zavřené – slabiky zkrátí.

(3)

Další kmeny sloves 1. wāw

nif'al		**hof'al**	
		perfektum	
byl obydlen	נוֹשַׁב	byl posazen	הוּשַׁב
byla obydlena	נוֹשְׁבָה	byla posazena	הוּשְׁבָה
byl jsi obydlen	נוֹשַׁבְתָּ	byl jsi posazen	הוּשַׁבְתָּ
atd.		atd.	

[3] Zdůrazněný rozk. způsob, kap. 48.2.

nif‘al		hof‘al	
	imperfektum		
bude obydlen	יִוָּשֵׁב	bude posazen	יוּשַׁב
bude obydlena	תִּוָּשֵׁב	bude posazena	תּוּשַׁב
budu obydlen	אִוָּשֵׁב	budu posazen	אוּשַׁב
atd.		atd.	
	rozk. způsob		
buď obydlen	הִוָּשֵׁב		
atd.			
	příčestí		
obydlen, obydlený	נוֹשָׁב	posazen, posazený	מוּשָׁב
obydlená	נוֹשָׁבָה	atd.	
atd.			
	infinitiv		
být obydlen (samostatný)	הוֹשֵׁב	nedoložen	
obydlení (vázaný)	הִוָּשֵׁב	posazení (vázaný)	הוּשַׁב

Nif‘al: Protože perfektum נִשְׁמַר tohoto kmene bylo původně נִוְשַׁב (viz kap. 69.2), bylo od původního וָשַׁב utvořeno pf. nif. נִוְשַׁב, z něhož vzniklo נוֹשַׁב. Původní počáteční ו se objeví v imperfektu kmene nif‘al jako plná souhláska, a proto je tato část časování sloves 1. wāw pravidelná.

Hof‘al: Vzpomeňme, že hof‘al sloves 1. nûn má místo qāmec ḥaṭûf samohlásku qibbûc (viz kap. 67.4). Hof‘al sloves 1. wāw se chová stejně, jenže z jeho hypotetického tvaru הוּוְשַׁב se stane הוּשַׁב, kdy wāw je němou souhláskou a „odpočívá“.

Poznámka: Zvláštním typem shora uvedených sloves jsou slovesa, jejichž druhou souhláskou základu je sykavka. Takové sloveso se chová jako sloveso 1. nûn:

lil, vylil, odlil	pf. qal	יָצַק	impf. qal	יִצֹק
hořel	pf. qal	יָצַת	impf. qal	יִצַּת
zapálil	pf. hif.	הִצִּית	impf. hif.	יַצִּית

CVIČENÍ 34

služka, služebná	אָמָה	sestra	אָחוֹת	*pl. (neprav.)*	אֲחָיוֹת
tři *(m.)*	שְׁלֹשָׁה[4]	sestra *(s příponou)*	אֲחוֹתִי	*pl. (s příp.)*	אַחְיוֹתַי
tři *(f.)*	שָׁלֹשׁ	sestoupil	יָרַד	*impf.*	יֵרֵד
dveře	דֶּלֶת	přiměl k sestupu, spustil	ירד	*hif'îl*	הוֹרִיד
zeď, městské hradby	חוֹמָה	vyšel	יָצָא	*impf.*	יֵצֵא
		přiměl k vyjití, vyvedl	יצא	*hif'îl*	הוֹצִיא

(1) צְוֵה יהוה אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר צֵא מֵאַרְצְךָ וּמִבֵּית־אָבִיךָ
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אמַר אֵלֶיךָ: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו וַיֵּצְאוּ אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּשֻׁבוּ שָׁם: וַיְהִי רָעָב
בָּאָרֶץ וַיֵּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה נִרְדָה־נָא מִצְרַיְמָה, וַיֵּרְדוּ שָׁמָּה
(2) עָשָׂה יהוה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וַתֵּלֶד שָׂרָה בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
יִצְחָק: וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיְהִי אֱלֹהִים אִתּוֹ: וַתֹּאמֶר שָׂרָה אֶל־אַבְרָהָם
אִישָׁהּ, לֹא יִירַשׁ בֶּן־הָאָמָה הַזֹּאת עִם־בְּנִי עִם־יִצְחָק (3) וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ יִשְׁבֵי־הָעִיר כִּי בָּאוּ שְׁנֵי[5]־אֲנָשִׁים אֶל־בֵּית־לוֹט וַיִּתְקַבְּצוּ
לִפְנֵי־בֵיתוֹ וַיִּקְרְאוּ אֵלָיו לֵאמֹר אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיךָ
הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם[6] אֹתָם אֵלֵינוּ: וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם לוֹט וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם,
אַל־נָא תִשְׁפְּכוּ דָמִים: וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו וַיִּגַּשׁ לִשְׁבּוֹר אֶת־הַדֶּלֶת

[4] Je zajímavé, že číslovky od 3 do 10 ve spojení s maskulinem končí na ה ָ (viz kap. 83.1.b).
[5] Doslova „dvojice“, tj. „dva“ (viz kap. 83.1b).
[6] Delší tvar rozk. způsobu.

וַיִּגַּף אֹתָם יהוה וְלֹא רָאוּ וַיְבַקְשׁוּ אֶת־הַדְּלֶת וְלֹא מָצָאוּ׃
וַיֹּאמְרוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־לוֹט, צֵא מִן הָעִיר אַתָּה וְכָל־בְּנֵי בִיתֶךָ
כִּי מַשְׁחִיתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם׃ וַיִּשְׁמַע לוֹט בְּקוֹלָם וַיֵּצֵא הוּא
וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁתֵּי[7] בְנוֹתָיו וַיִּמְלְטוּ לְנַפְשָׁם הָהָרָה׃ וַתֵּרֶד אֵשׁ־אֱלֹהִים
מִשָּׁמַיִם וַתְּאכַל אֶת־הָעִיר וְאֵת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהּ (4) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
אֶל־אָחָיו, הוֹרִידוּ אֵלַי אֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטָן וְיֵדַעְתִּי כִּי אֱמֶת
דִּבַּרְתֶּם׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת־דִּבְרֵי־יוֹסֵף וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־רֵעֵהוּ, חֲטֹאִים חֲטָאנוּ לַיהוה בִּדְבַר־אָחִינוּ, לָכֵן בָּאָה עָלֵינוּ
הַצָּרָה הַזֹּאת׃ וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף לַעֲמֹד בִּפְנֵי־אָחָיו וַיֵּצֵא (5) וַיֵּבְךְּ
בְּאָזְנֵי־פַרְעֹה לֵאמֹר הִנֵּה אֲבִי־יוֹסֵף וְאֶחָיו וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם בָּאִים
מִצְרַיְמָה׃ וַיִּקְרָא פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הִנֵּה אֶרֶץ
מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הִיא, הוֹשֵׁב אֶת־בְּנֵי בֵית־אָבִיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִיטַב
בְּעֵינֶיךָ, וְהֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּם (6) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד יַעֲקֹב
מִצְרַיְמָה וַיָּשָׁב שָׁם וַיְהִי לְגוֹי גָּדוֹל חָזָק וָרָב׃ וַיִּירְאוּ מִפָּנָיו
הַמִּצְרִים וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה בְּתוֹכֵנוּ עַם גָּדוֹל וְחָזָק וְהָיָה כִּי תִהְיֶה
מִלְחָמָה וְנִלְחַם גַּם הוּא בָּנוּ׃ וַיַּעֲבִידוּהוּ וַיִּתְּנוּ עָלָיו עֲבוֹדָה
וַיִּצְעַק יִשְׂרָאֵל אֶל־יהוה מֵעֲבוֹדָתָו (7) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּוֹצֵא[8]
הָאָרֶץ עֲצֵי־פְרִי אֲשֶׁר זֶרַע בָּם, וַיְהִי־כֵן (8) וַיִּשְׁכַּב שָׁם יַעֲקֹב
בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה יהוה מִדְבָּר אֵלָיו לֵאמֹר אָנֹכִי
אֱלֹהֵי־אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי־יִצְחָק אֲבִיךָ וְהֵיטֵב[9] אֵיטִיב עִמְּךָ, כִּי מְצָאתָ
חֵן בְּעֵינָי (9) כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וְנִתָּנָם יהוה בְּיָדֶךָ

[7] V. st. od שְׁתַּיִם dosl. „dvojice“ (viz kap. 83.1b).

[8] Jusiv – zkrácený tvar.

[9] Samostatný inf. před určitým slovesným tvarem vyjadřuje zdůraznění.

וְהָיוּ לָכֶם לַעֲבָדִים: וְכִי תִשָּׁא[10] אַחַת מִבְּנוֹתֵיהֶם חֵן[11] לְפָנֶיךָ
וְלִקַּחְתָּ אוֹתָהּ לְךָ לְאִשָּׁה וְיָשְׁבָה בְּבֵיתֶךָ וְהָיָה אַחֲרֵי יָמִים רַבִּים
וְלֹא תִמְצָא עוֹד חֵן בְּעֵינֶיךָ, לֹא תִמְכֹּר אוֹתָהּ לְאָמָה כִּי שִׁלַּחְתָּ
תְשַׁלַּח אוֹתָהּ כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה (10) שִׁמְעוּ הַמְרַגְּלִים בְּקוֹל הָאִשָּׁה
וַיֵּשְׁבוּ אוֹתָהּ בַּבַּיִת וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם: וַיְהִי בַּבֹּקֶר, וְאֵין אִישׁ בָּעִיר,
וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־הָאֲנָשִׁים וַתִּטְמֹן אוֹתָם מֵעַל־הַחוֹמָה, וַיִּמָּלְטוּ
לְנַפְשָׁם הָהָרָה וַיִּהְיוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים עַד־אֲשֶׁר שָׁבוּ הָרֹדְפִים
הָעִירָה (11) עֲבָדִים הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֵם יהוה
אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבְאֹתוֹת גְּדוֹלוֹת (12) בָּא הַנָּבִיא
לִפְנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי הִמְלִיכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ, וְאַתָּה אָמַרְתָּ כִּי שְׁלֹמֹה בִּנְךָ יֵשֵׁב עַל־כִּסְאֶךָ
אַחֲרֶיךָ (13) וַתְּדַבֵּר הָאִשָּׁה הַחֲכָמָה מֵעַל הַחוֹמָה לֵאמֹר תִּמְצָא־נָא
אֲמָתְךָ חֵן בְּעֵינֵי־אֲדוֹנִי וְהַגִּידָה לָנוּ אֶת־מִי אַתָּה מְבַקֵּשׁ וְהוֹרַדְנוּ
אוֹתוֹ אֵלֶיךָ, וְלָמָּה נִפֹּל אֲנַחְנוּ בֶּחָרֶב: וַיִּיטְבוּ דְבָרֶיהָ בְּעֵינָיו מְאֹד
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ, בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוה אֲשֶׁר נָתַן חָכְמָה בְּלִבֵּךְ, כִּי
הִצַּלְתְּ אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָעִיר מִמָּוֶת (14) וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
מַלְאָכִים אֶל־הַנָּבִיא לֵאמֹר כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ, רֵד אֵלָי: וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם הַנָּבִיא לֹא אֵרֵד, וְאִם אִישׁ־אֱלֹהִים אָנֹכִי תֵּרֵד
אִשׁ־אֱלֹהִים מִשָּׁמַיִם וְאָכְלָה אֶתְכֶם: וַיְהִי כִּדְבַר הַנָּבִיא
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתֵּרֶד אֵשׁ מִשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אוֹתָם

1. A vrátili se synové Jakubovi ke svému otci a řekli mu Josefova slova, která jim přikázal: „Toto řekl tvůj syn Josef: »Sestup ke mně do Egypta, ty i celý tvůj rod (= dům), a já tě ubytuji u sebe (= dám ti bydlet se mnou), neboť

[10] 3. os. sg. f.

[11] Idiomaticky „nesl milost“ znamená „měl milost“, „byl milý“.

hlad je velmi zlý (= těžký) v zemi Kanaán.« “ A tu se stalo, když slyšel Jakub tato slova, že (kons. wāw) hlasitě zvolal: „Můj syn Josef ještě žije (= živý)! Požehnaný buď Hospodin, který prokázal (= udělal) laskavost svému služebníku.“ A sestoupil Jakub do Egypta, on i celý jeho rod, a bydleli tam. – 2. A přistoupila Sára ke svému muži Abrahámovi a řekla mu: „Hle, (už) jsem stará (pf.) a Hospodin mi nedal syna, poslechni mě tedy (= a nyní naslouchej [לְ] mému hlasu) v tom, co (= jak všechno) ti řeknu, a vezmi si mou služebnou za manželku.“ A líbila se mu (= byla dobrá v jeho očích) slova Sáry a vzal si její služebnou za manželku. A stalo se po mnoha dnech, že (kons. wāw) mu služebná porodila syna. – 3. A uslyšel Mojžíš, že farao usiluje o jeho život, a uprchl před ním a odešel do pouště, a (tak) unikl z moci faraóna. – 4. A vrátil se Abrahámův služebník a dívka byla s ním a líbila se Izákovi a zamiloval si ji (= nesla milost před ním) a stala se jeho ženou (= stala se mu za manželku). – 5. A stalo se, když Juda uslyšel, že manželka jeho syna (se)šla na scestí (= na zlou cestu), že (kons. wāw) se velmi rozhněval a řekl svým služebníkům: „Přiveďte ji, ať je upálena.“ A přivedli ji a stanula před ním a řekla: „Muži, kterému (patří) tyto (věci), jsem porodila syna.“ – 6. A uviděli ho Josefovi bratři a řekli si navzájem: „Hle, snílek (= snící sny) přichází.“ A vzali ho a strhli z (עַל) něho šaty a spustili ho do jámy a usedli k jídlu. – 7. Toto mi pravil Hospodin: „Jdi a mluv k tomuto lidu, a řekneš jim: „Vaši otcové chodili za jinými bohy a zapomněli na Hospodina, který je vyvedl z Egypta (= egyptské země) mocnou rukou a který jim dal bydlet v zemi jejich nepřátel, které před nimi zničil.“ – 8. A mluvil Mojžíš k synům Izraele: „Nebojte se (impf.) pohanských národů, proti nimž (= co … proti; kap. 61) budete bojovat, neboť Hospodin je uprostřed nás (= v našem středu) a spustí na ně ohnivé kamení z nebe a zcela je vyhladí (s. inf. s určitým slovesem) z povrchu (= tváře) země.“ – 9. Jestliže ti bude prodán tvůj bratr za otroka, bude ti sloužit, bude s tebou žít v tvém domě a ty s ním budeš (jednat) opravdu dobře (hif. od יָטַב) a budeš mít na paměti, že já jsem Hospodin, tvůj Bůh. – 10. A přikázal mu Šalomoun: „Žij ve svém domě a nevycházej (záporka אַל) z města, neboť v den, kdy překročíš[12] (v. inf. s příponou) můj příkaz, tvá krev padne (= bude) na tvou hlavu.“ A (jeden) jeho služebník uprchl od něho do země Edom, a on vzal své muže a pronásledoval ho a našel ho. A uslyšel král, že jeho nepřítel překročil jeho příkaz a odešel z města, a poslal k němu (se vzkazem): „Protože jsi překročil mé slovo a vyšels z Jeruzaléma, hle, smrt bude tvým rozsudkem.“

[12] Sloveso עָבַר.

76. SLOVESA 2. WĀW A JÔḎ

Nyní přicházíme ke slovesům, jejichž prostřední souhláskou základu je wāw nebo jôḏ, které se nevyslovují. Původní tvar slovesa „povstal“ byl קָוַם, ale v perfektu kmene qal bylo ו tak slabé, že ztratilo nejen povahu souhlásky, nýbrž úplně zmizelo, takže výsledný tvar je קָם. Protože normální imperfektum kmene qal יִשְׁמֹר pochází od původního יַשְׁמֶר, byl raný tvar našeho slovesa יָקוּם, z něhož vzniklo יָקֻם. Ze souhláskového wāw se stala samohláska šûreq (viz kap. 11.3)[1]. Podobně perfektum kmene qal slovesa „umístil, položil, kladl“ bylo původně שָׁיַם, ale pak střední jôḏ vypadlo, takže vzniklo שָׂם. V imperfektu byla samohláska druhé slabiky třídy „i“ (srov. impf. od נָתַן, kap. 68.1) místo třídy „u“, tedy יָשִׁים, z čehož posléze vzniklo יָשִׂים.

(1)

Qal

sloveso 2. wāw		sloveso 2. jôḏ	
		perfektum	
vstal	קָם	položil	שָׂם
vstala	קָמָה	položila	שָׂמָה
vstal jsi	קַמְתָּ	položil jsi	שַׂמְתָּ
vstala jsi	קַמְתְּ	položila jsi	שַׂמְתְּ
vstal(a) jsem	קַמְתִּי	položil(a) jsem	שַׂמְתִּי
vstali(-y)	קָמוּ	položili(-y)	שָׂמוּ
vstali jste	קַמְתֶּם	položili jste	שַׂמְתֶּם
vstaly jste	קַמְתֶּן	položily jste	שַׂמְתֶּן
vstali(-y) jsme	קַמְנוּ	položili(-y) jsme	שַׂמְנוּ

[1] Jsou dvě další podskupiny sloves 2. wāw, totiž מֵת a בּוֹשׁ, které odpovídají stavovým slovesům (kap. 50). Pro jednoduchost budou probrány zvlášť v následující kapitole.

sloveso 2. wāw		sloveso 2. jôḏ	
	imperfektum		
vstane (m.)	יָקוּם	položí (sg. m.)	יָשִׂים
vstane (f.)	תָּקוּם	položí (sg. f.)	תָּשִׂים
vstaneš (m.)	תָּקוּם	položíš (m.)	תָּשִׂים
vstaneš (f.)	תָּקוּמִי	položíš (f.)	תָּשִׂימִי
vstanu (m. i f.)	אָקוּם	položím (m. i f.)	אָשִׂים
vstanou (m.)	יָקוּמוּ	položí (m.)	יָשִׂימוּ
vstanou (f.)	תָּקוּמְנָה	položí (f.)	תָּשִׂימְנָה
vstanete (m.)	תָּקוּמוּ	položíte (m.)	תָּשִׂימוּ
vstanete (f.)	תָּקוּמְנָה	položíte (f.)	תָּשִׂימְנָה
vstaneme (m. i f.)	נָקוּם	položíme (m. i f.)	נָשִׂים
	kohortativ		
ať vstanu (m. i f.)	אָקוּמָה	ať položím (m. i f.)	אָשִׂימָה
	zkrácené imperfektum, jusiv		
ať vstane (m.)	יָקָם	ať položí (m.)	יָשֵׂם
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a vstal	(wajjāqom) וַיָּקָם[2]	a položil	וַיָּשֶׂם[3]
	rozk. způsob		
vstaň (m.)	קוּם	polož (m.)	שִׂים
	(קוּמָה)[4]		(שִׂימָה)[4]
vstaň (f.)	קוּמִי	polož (f.)	שִׂימִי
vstaňte (m.)	קוּמוּ	položte (m.)	שִׂימוּ
vstaňte (f.)	קֹמְנָה	položte (f.)	(שִׂימְנָה)

[2] Ale וָאָקוּם „a vstal jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

[3] Ale וָאָשִׂים „a položil jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

[4] Delší tvar rozk. způsobu.

příčestí			
vstávající (sg. m.)	קָם	pokládající (sg. m.)	שָׂם
vstávající (sg. f.)	קָמָה	pokládající (sg. f.)	שָׂמָה
atd.		atd.	

infinitiv			
vstát (samostatný)	קוּם	položit (samostatný)	שׂוּם
vstání (vázaný)	קוּם	položení (vázaný)	שִׂים
(s ל)	לָקוּם	(s ל)	לָשִׂים

a) Slovesa 2. wāw a 2. jôḏ se od sebe v perfektu kmene qal neliší, ale v imperfektu, rozk. způsobu a vázaném infinitivu se znovu objeví prostřední souhláska základu, a to jako samohláska: יָקוּם, יָשִׂים atd. Imperfektum (יָקוּם a יָשִׂים) má v jusivu zkrácenou podobu (יָקָם a יָשֵׂם). Přistoupí-li k tomuto tvaru konsekutivní wāw, posune se přízvuk o jednu slabiku zpět, takže koncová slabika se stane zavřenou a nepřízvučnou, a proto musí být krátká. Dbejme tedy pečlivě na to, že וַיָּקָם se čte wajjā́qom (samohláska poslední slabiky je qāmec ḥāṭûf).

b) 3. os. sg. f. pf. od קָם a שָׂם je קָמָה a שָׂמָה – je zde přízvuk mil'êl. Příčestí sg. f. je קָמָה a שָׂמָה s přízvukem milra'.

(2)
Nif'al

Pravidelné perfektum je נִשְׁמַר a pochází ze staršího tvaru נִשְׁמַר (viz kap. 69.2). Perfektum kmene nif'al od קום tedy bylo נִקְוַם a z toho vznikl nynější tvar נָקוֹם. Pravidelné imperfektum יִשָּׁמֵר pochází ze staršího יִנְשַׁמַר a pozdějšího יִשְׁמַר, takže od קום to bylo יִנְקַוַם, které se změnilo na יִקְוַם a nakonec na יִקּוֹם.

Upozornění: Protože קָם je sloveso nepřechodné a nemá v kmeni nif'al ani pasivní či zvratný význam, použijeme jako vzoru slovesa כון, jež v tomto kmeni znamená „byl jistý, neochvějný, pevně stál“:

perfektum		*imperfektum*	
byl jistý	נָכוֹן	bude jistý	יִכּוֹן
byla jistá	נְכוֹנָה	bude jistá	תִּכּוֹן
byl jsi jistý	נָכוֹנְתָּ	budeš jistý	תִּכּוֹן
byla jsi jistá	נָכוֹנְתְּ	budeš jistá	תִּכּוֹנִי
byl(a) jsem jistý(-á)	נָכוֹנְתִּי	budu jistý(-á)	אֶכּוֹן
byli(-y) jistí(-é)	נָכוֹנוּ	budou jistí	יִכּוֹנוּ
byli jste jistí	נְכוֹנְתֶּם[5]	budou jisté	(nedoloženo)
byly jste jisté	נְכוֹנְתֶּן[5]	budete jistí	תִּכּוֹנוּ
byli(-y) jsme jistí(-é)	נָכוֹנּוּ	budete jisté	(nedoloženo)
		budeme jistí	נִכּוֹן

rozk. způsob		*příčestí*	
buď jistý	הִכּוֹן	jistý	נָכוֹן
buď jistá	הִכּוֹנִי	jistá	נְכוֹנָה
buďte jistí	הִכּוֹנוּ	atd.	
buďte jisté	(nedoloženo)		

infinitiv	
být jistý (samostatný)	נָכוֹן
jistota (vázaný)	הִכּוֹן

Upozornění: Dobře rozlišujme mezi 3. os. sg. f. pf. נָכוֹנָה s přízvukem mil‘êl a příčestím sg. f. נְכוֹנָה s přízvukem milra‘. Souvislost také určí, zda הִכּוֹן je rozk. způsob nebo infinitiv.

(3)

Hif‘îl a hof‘al

Perfektum kmene hif‘îl je הֵקִים „učinil, aby někdo vstal“, tj. „zvedl, postavil, vztyčil“. Hof‘al je הוּקַם. Když jsme pochopili předchozí tvary s ו, snadno již poznáme, jak vznikl dnešní tvar הֵקִים z původního הֵקִוִים, a jak se z הֻקַם stalo הוּקַם.

[5] Všimněme si samohlásky וֹ místo וּ v 2. os. pl.

hif‘îl		hof‘al	
		perfektum	
zvedl	הֵקִים	byl zvednut	הוּקַם
zvedla	הֵקִימָה	byla zvednuta	הוּקְמָה
zvedl jsi	הֵקִימֹתָ	byl jsi zvednut	הוּקַמְתָּ
zvedla jsi	הֵקִימְתְּ	byla jsi zvednuta	הוּקַמְתְּ
zvedl(a) jsem	הֵקִימֹתִי	byl(a) jsem zvednut(a)	הוּקַמְתִּי
zvedli(-y)	הֵקִימוּ	byli(-y) zvednuti(-y)	הוּקְמוּ
zvedli jste	הֵקִימֹתֶם	byli jste zvednuti	הוּקַמְתֶּם
zvedly jste	הֵקִימְתֶּן	byly jste zvednuty	הוּקַמְתֶּן
zvedli(-y) jsme	הֵקִימֹנוּ	byli(-y) jsme zvednuti(-y)	הוּקַמְנוּ
		imperfektum	
zvedne (m.)	יָקִים	bude zvednut	יוּקַם
zvedne (f.)	תָּקִים	bude zvednuta	תּוּקַם
zvedneš (m.)	תָּקִים	budeš zvednut	תּוּקַם
zvedneš (f.)	תָּקִימִי	budeš zvednuta	תּוּקְמִי
zvednu (m. i f.)	אָקִים	budu zvednut(a)	אוּקַם
zvednou (m.)	יָקִימוּ	budou zvednuti	יוּקְמוּ
zvednou (f.)	תָּקֵמְנָה nebo תְּקִימֶינָה	budou zvednuty	תּוּקַמְנָה
zvednete (m.)	תָּקִימוּ	budete zvednuti	תּוּקְמוּ
zvednete (f.)	תָּקֵמְנָה	budete zvednuty	תּוּקַמְנָה
zvedneme (m. i f.)	נָקִים	budeme zvednuti(-y)	נוּקַם
		zkrácené imperfektum, jusiv	
ať zvedne (m.)	יָקֵם		
		imperfektum s konsekutivním wāw	
a on zvedl	וַיָּקֶם[6]		

[6] Ale וְאָקִים „a zvedl jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

rozk. způsob

zvedni (m.)	הָקֵם
	(הָקִֽימָה)[7]
zvedni (f.)	הָקִֽימִי
zvedněte (m.)	הָקִֽימוּ
zvedněte (f.)	הָקֵֽמְנָה

příčestí

zvedající (sg. m.)	מֵקִים	zvednut(ý)	מוּקָם
zvedající (sg. f.)	מְקִימָה	zvednuta(-á)	מוּקָמָה
atd.		atd.	

infinitiv

zvednout (samostatný)	הָקֵם	být zvednut (samostatný)	הוּקַם
zvednutí (vázaný)	הָקִים		

Imperfektum kmene hif'îl יָקִים má zkrácený tvar יָקֵם. Přidá-li se k tomuto tvaru konsekutivní wāw, posune se přízvuk dozadu a poslední slabika je tudíž zavřená a nepřízvučná, musí tedy být zkrácena, vznikne וַיָּקֶם.

(4)
Kmeny intenzivní a reflexivní

S výjimkou několika málo případů v mladších knihách Bible se u sloves 2. wāw pi'ēl, pu'al a hiṯpa'ēl nevyskytuje. Pravidelné intenzivní a reflexivní kmeny se vyjadřují zdvojením střední souhlásky základu (a pokud to nelze, prodloužením předchozí samohlásky). Protože však střední ו bývá tak slabé, že se mnohdy nestává ani samohláskou a úplně chybí (jinými slovy, protože toto střední ו základu nemá povahu souhlásky), nemůže být zdvojeno. Existují však intenzivní a reflexivní tvary, které se vyjadřují opakováním *třetí* souhlásky základu, takže vznikají následující tvary. (Jsou nazvány podle dohody v kap. 66

[7] Delší tvar rozk. způsobu.

s uvážením názvosloví kap. 51 s tím rozdílem, že místo středního ע je zde ל, které se opakuje[8] – poznámka překladatele.)

קוֹמֵם je tvar intenzivní aktivní, zvaný פּוֹלֵל *(pôlēl).*
קוֹמַם je tvar intenzivní pasivní, zvaný פּוֹלַל *(pôlal).*
הִתְקוֹמֵם je tvar reflexivní (zvratný), zvaný הִתְפּוֹלֵל *(hiṯpôlēl).*
Tyto odvozené tvary přijímají normální předpony a přípony.

Poznámka: Je třeba, abychom pochopili, že slovesa 2. wāw jsou pouze ta, *kdy* ו *je němé,* a mizí nebo „odpočívá" v předchozí samohlásce. Sloveso typu נָוַע „zahynul, skonal", jehož střední souhláska je sice wāw, ale takové, že neztrácí svou souhláskovou povahu, tj. při časování ani „neodpočívá" ani nemizí (např. יָנוּעַ „zhyne"), nelze považovat nejen za sloveso 2. wāw, ale ani za slabé.

CVIČENÍ 35

Eliáš	אֵלִיָּהוּ	byl vysoký	רום	*qal* רָם
bohatství, majetek	רְכוּשׁ	zvedl	רום	*hif'îl* הֵרִים
čtyři *(m.)*	אַרְבָּעָה	vracel se	שׁוב	*qal* שָׁב
čtyři *(f.)*	אַרְבַּע	obrátil, vrátil, vzal zpět	שׁוב	*hif'îl* הֵשִׁיב
		prchl	נוס	*qal* נָס

(1) וַיֵּצְאוּ הַמְרַגְּלִים אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ שָׁם יָמִים רַבִּים: וַיָּשׁוּבוּ
אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיָּבֹאוּ אֶל־הָעֵם לֵאמֹר הֵנָּה עָרֵי־כְנַעַן חֲזָקוֹת מְאֹד
הֵנָּה וְחוֹמוֹתֵיהֶן עַד־הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ,
לָמָּה יְצָאנוּ מִמִּצְרַיִם לִנְפֹּל בַּחֶרֶב לִפְנֵי־אֹיְבֵינוּ, כִּי מִי יִלָּחֵם
לָנוּ בְּיֹשְׁבֵי־כְנָעַן וְעַתָּה נָשִׁימָה לָנוּ רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרַיְמָה: וַיְהִי
כְּדַבְּרָם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּרֶד כְּבוֹד־יהוה בַּמַּחֲנֶה וַיִּפֹּל מֹשֶׁה

[8] Vysvětlivka překladatele: Samo sloveso פלל ať už ve významu „prosil, modlil se" (hiṯp.), nebo ve významu „rozhodl" (pi.) tvoří tvary pravidelně (kap. 51 až 60).

[9] Viz vysvětl. 75.4.

עַל־פְּנֵיו אָרְצָה (2) וַיַּרְא אֱלִיעֶזֶר אֶת־הָאִשָּׁה עֹמֶדֶת לְפָנָיו וַיִּשְׁאַל
אֹתָהּ לְאָמֹר מַה־תִּבַקְשִׁי, הַגִּידִי־נָא לִי: וַתֹּאמֶר אֶלְיוֹ הָאִשָּׁה,
הֶשְׁאֵלְתִּי בֶן מֵאֵת[10] אֲדֹנִי כִּי הִנֶּנּוּ מֵת: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֱלִיעֶזֶר
אֶת־דִּבְרֵיהָ וַיִּקֹּם וַיֵּשֶׁב אֶל־בֵּיתָהּ: וַיְשַׁכֵּב עַל־הַיֶּלֶד הַמֵּת, פָּנָיו
עַל־פָּנָיו וְיָדָיו עַל־יָדָיו, וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יהוה וַיֹּאמֶר הָשֵׁב נָא
אֶת־נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד: וַיִּשְׁמַע יהוה אֶל־תְּפִלַּת־אֵלִיָּהוּ, וַתָּשָׁב אֶלָיו
רוּחַ הַיֶּלֶד וַיִּפְקַח אֶת־עֵינָיו: וַיִּקְרָא אֱלִיָּהוּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ, הִנֵּה חַי בְּנֵךְ: וַתֹּאמֶר אֶלָיו הָאִשָּׁה עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי
נְבִיא־אֱלֹהִים אָתָּה וַתְּשָׁא אֶת־בְּנָהּ וַתֵּצֵא (3) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וַיִּלָּחֲמוּ אַרְבָּעָה מְלָכִים בְּמֶלֶךְ סְדֹם וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר
וַיִּקְחוּ אֶת־הָעָם וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם, וְגַם אֶת־לוֹט בֶּן־אֲחִי־אַבְרָהָם
לָקְחוּ אִתָּם וַיֵּצְאוּ לָשׁוּב אֶל־עָרֵיהֶם: וַיִּמָּלֵט אֶחָד מֵעַבְדֵי־לוֹט
וַיְבַרַח אֶל־אַבְרָהָם וַיַּגֶּד לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר רָאָה: וַיָּקָם אַבְרָהָם
וַיִּקַּח אֶת־אֲנָשָׁיו אִתּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי־הַמְּלָכִים וַיִּמָּצֵאם שֹׁכְבִים
בַּמַּחֲנֶה וַיַּכֵּל עֲלֵיהֶם וַיִּרְאוּ מִפָּנָיו וַיָּנֻסוּ הַמִּדְבָּרָה: וַיָּשָׁב
אַבְרָהָם אֶת־יֶשֶׁבִי־סְדֹם וְאֶת־רְכוּשָׁם, וְגַם אֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו
וְאֶת־רְכוּשׁוֹ הֵשִׁיב: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ סְדֹם תֵּן לִי אֶת־הַנֶּפֶשׁ[11]
וְאֶת־הָרְכוּשׁ קַח לָךְ: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם נִשְׁבַּעְתִּי בַּיהוה אֲשֶׁר עָשָׂה
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אִם[12] אֶקַּח מִכֹּל[13] אֲשֶׁר לָךְ, וְלֹא תֹאמַר
הִנֵּה רְכוּשׁ־אַבְרָהָם לִי הוּא: רַק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי הֵמָּה
יִקְחוּ כַּטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם: וַיֵּצֵא כֹּהֵן־הָעִיר וַיְבָרֶךְ אֶת־אַבְרָהָם

[10] „od“ (מִן a „s“; kap. 45).

[11] sg. hromadného podst. jména.

[12] Viz zvláštní vysvětlivku 72.6 týkající se přísahy.

[13] „ze všeho“, tj. „z čehokoli“.

וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ אַבְרָהָם לָאלֹהִים וּבָרוּךְ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן
אֶת־אֹיְבֶיךָ בְּיָדֶךָ (4) וַיֹּאמֶר יהוה אֶל־מֹשֶׁה לָמָּה תִּצְעַק אֵלָי
הָרֵם אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וְשָׁבוּ הַמַּיִם לִמְקוֹמָם: וַיָּרֶם מֹשֶׁה
אֶת־יָדוֹ כְּמִצְוַת־יהוה וַיָּשׁוֹבוּ הַמַּיִם עַל־הַמִּצְרִים וַיֵּרְדוּ הַמִּצְרִים
בְּלֹב הַיָּם (5) הֲשִׁיבֵנוּ יהוה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, וְזָכַר[14] לָנוּ אֶת־דְּבָרֶיךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בֵּית־יַעֲקֹב וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם:
קוּמָה יהוה לִישׁוּעָתֵנוּ וְאַל־תִּתְּנֵנוּ בְּיַד־אֹיְבֵינוּ, כִּי בְךָ לְבַדֶּךָ
בָּטַחְנוּ (6) עָשָׂה מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ יהוה וַיִּקְרָא לִיהוֹשֻׁעַ
וַיָּשֶׂם אֶת־יָדָיו עַל־רֹאשׁוֹ וַיְבָרְכֵהוּ לְעֵינֵי עֲדַת־יִשְׂרָאֵל: וַתֵּרֶד
רוּחַ אֱלֹהִים עַל־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְנַבֵּא לִפְנֵיהֶם (7) כִּי יָקוּם בְּעִירְךָ
נָבִיא וְדֹבֵר אֲלֵיכֶם לֵאמֹר נַעַבְדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְנָתַן לְךָ
אוֹת וּבָא הָאוֹת: לֹא תִשְׁמַע אֶל־דִּבְרֵיו (8) מִפְּנֵי זָקֵן תָּקוּם
וְכִבַּדְתָּ אֶת־פְּנֵי־חָכָם (9) בְּדֶרֶךְ אֶחָד תֵּצְאוּ לַמִּלְחָמָה
וּבִדְרָכִים רַבִּים תָּנוּסוּ לִפְנֵי־אֹיְבֵיכֶם (10) קְחוּ לָכֶם אֲבָנִים
וְהָקִימוּ אֹתָן בְּתוֹךְ הַנָּהָר, לְמַעַן יֵדְעוּ בְנֵיכֶם כִּי כָּרַת יהוה
אֶת־מֵי־הַיַּרְדֵּן לִפְנֵיכֶם, וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְאוֹת־עוֹלָם
(11) לְפָנָיו לֹא הָיָה כָמֹוהוּ מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁב אֶל־יהוה
בְּכָל־לְבָבוֹ, וְאַחֲרָיו לֹא קָם כָּמֹוהוּ

1. A stane se v onen den, že (kons. wāw) mě budete hledat v zemi vašich nepřátel a budete ke mně volat celým srdcem a v pravdě, a obrátíte se ke mně celým svým srdcem a celou svou duší. I já se k vám vrátím a přivedu vás zpět do země vašich otců a dám vám tam zase bydlet (hif.), a zasadíte zahrady a budete jíst jejich úrodu jako za dnů mého služebníka Davida, a vaše útrapy budou zapomenuty a už se na ně nebude pamatovat. – 2. Zlovolníci povstali

[14] Je-li rozk. způsob זְכֹר připojen pomocí maqqēf k následujícímu slovu, mění se v זָכְרוּ־ (zᵊchor).

proti mně a snaží se (= usilují) vzít mi život a nemají (= nepoložili) před sebou Boha, ale ty, Hospodine, ty přivedeš jejich zlo zpět na jejich hlavu. – 3. A mluvil k nim Mojžíš: „Jděte do země Kanaán a vezměte z plodů stromů, které jsou v ní, a vraťte se do tábora.“ A šli ti muži do země Kanaán a vzali z plodů té země a vrátili se do tábora. – 4. A řekl Josef svému otci: „Hle, moji dva synové (= dva z mých synů) jsou se mnou, vlož prosím na ně své ruce a požehnej je.“ A vstal Jakub a vložil své ruce na jejich hlavy a požehnal je. – 5. A přistoupil jeden ze služebníků k Eliášovi a řekl: „Sestup prosím z hory a vrať se do města a nikdo (= žádný muž) proti tobě (= před tebou) nezvedne ruku, neboť nyní opravdu víme, že jsi mluvil slovo Hospodinovo.“ A řekl mu prorok: „Já se vrátím do města.“ A vstal a sestoupil z hory a vrátil se s nimi. – 6. Vstaň, dcero izraelská, proč sedíš (impf. vyjařující trvání) v prachu? Vždyť Hospodin slyšel tvůj nářek a přivede tě zpátky k sobě. – 7. Nepovstal v Izraeli (druhý) prorok jako Mojžíš, který znal Hospodina tváří v tvář jako člověk, který zná svého souseda. – 8. Až půjdete do bitvy a vaši nepřátelé budou mít mnoho koní, nebudete se jich bát a nebudete před nimi prchat, neboť Hospodin sám (= on) je s vámi a bude bojovat za vás. – 9. A modlil se ten kněz: „Přiveď, Hospodine, své syny zpět z pohanských zemí (= zemí pohanského národa), kde jsi je rozptýlil (doplňte „tam“), neboť k tobě jedinému (se upírají) jejich oči.“ – 10. „Poslal jsem na tebe své rány, ale ty ses ke mně přesto neobrátil,“ pravil Hospodin. – 11. A řekl Hebrejec Mojžíšovi: „Kdo tě nad námi ustanovil za soudce? Chceš (= říkáš) mě zabít jako jsi zabil toho Egypťana?“ A tu se stalo, když Mojžíš uslyšel tato slova, že (kons. wāw) vstal a uprchl z Egypta (= egyptské země).

77. STAVOVÁ SLOVESA 2. WĀW

V kap. 50 jsme viděli, že jsou tři typy pravidelného slovesa, které se liší druhou samohláskou v perfektu kmene qal, a to: typ „a“ (např. שָׁמַר), typ „e“ (např. כָּבֵד) a typ „o“ (např. קָטֹן). Tyto tři typy najdeme i u sloves 2. wāw: „a“ u קָם (základ קום), „e“ u slovesa מֵת (základ מות) a „o“ u slovesa בּוֹשׁ. O prvním typu jsme mluvili již v předchozí kapitole, o dalších dvou typech, které jsou poměrně vzácnější, pojednáme nyní.

qal

perfektum

zemřel, je mrtev	מֵת	styděl se	בּוֹשׁ
zemřela	מֵתָה	styděla se	בּוֹשָׁה
zemřel jsi	(místo מַתְתָּ)[1] מַתָּה	styděl ses	בּוֹשְׁתָּ
zemřela jsi	(místo מַתְתְּ) מַתְּ	styděla ses	בּוֹשְׁתְּ
zemřel(a) jsem	(místo מַתְתִּי) מַתִּי	styděl(a) jsem se	בּוֹשְׁתִּי
zemřeli(-y)	מֵתוּ	styděli(-y) se	בּוֹשׁוּ
zemřeli jste	(místo מַתְתֶּם) מַתֶּם	styděli jste se	(boštem) בָּשְׁתֶּם
zemřely jste	(místo מַתְתֶּן) מַתֶּן	styděly jste se	(bošten) בָּשְׁתֶּן
zemřeli(-y) jsme	מַתְנוּ	styděli(-y) jsme se	בּוֹשְׁנוּ

imperfektum

zemře (m.)	יָמוּת	zastydí se (m.)	יֵבוֹשׁ
zemře (f.)	תָּמוּת	zastydí se (f.)	תֵּבוֹשׁ
zemřu (m. i f.)	אָמוּת	zastydím se (m. i f.)	אֵבוֹשׁ
atd.		atd.	

kohortativ

ať zemřu (m. i f.)	אָמוּתָה	ať se stydím (m. i f.)	אֵבוֹשָׁה

zkrácené imperfektum, jusiv

ať zemře (m.)	יָמֹת

imperfektum s konsekutivním wāw

a zemřel	(wajjámoṯ)	וַיָּמָת

rozk. způsob

zemři (m.)	מוּת	styď se (m.)	בּוֹשׁ
zemři (f.)	מוּתִי	styď se (f.)	בּוֹשִׁי
atd.		atd.	

[2] Předpona feminina.[1] Srov. כָּרַתְתָּ, které se mění na כָּרַתְּ.

	přičestí		
umírající[1a] (sg. m.); mrtvý	מֵת	stydící se[1a] (sg. m.)	בּוֹשׁ
umírající (sg. f.); mrtvá	מֵתָה	stydící se (sg. f.)	בּוֹשָׁה
atd.		atd.	
	infinitiv		
(samostatný)	מוּת	(samostatný)	בּוֹשׁ
(vázaný)	מוּת	(vázaný)	בּוֹשׁ
(s ל)	לָמוּת		

Ostatní tvary sledují typ קָם:

	hif'îl		**hof'al**	
perfektum	usmrtil, zabil	הֵמִית	byl usmrcen	הוּמַת
imperfektum	usmrtí (sg. m.)	יָמִית	bude usmrcen	יוּמַת

CVIČENÍ 36

pokolení	הוֹר	odbočil, odchýlil se	סור	*qal*	סָר
pokolení *(pl.)*	הוֹרוֹת	odňal, odstranil	סור	*hif'îl*	הֵסִיר
Filišťan	פְּלִשְׁתִּי	křik	צְעָקָה		
Levi, Lévijec, levita	לֵוִי				

(1) וַיְדַבֵּר יהוה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הִנֵּה אָנֹכִי יֹצֵא בְּתוֹךְ־אֶרֶץ
מִצְרַיִם וְהָרַגְתִּי אֶת־כָּל־בְּכוֹרִיהֶם, מִבְּכוֹר־פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב
עַל־כִּסְאוֹ עַד־בְּכוֹר־הָאָמָה, וְהִבְדַּלְתִּי בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרָיִם:
וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיָּמֻתוּ כָּל בְּכוֹרֵי־מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה
גְּדוֹלָה בְּאֶרֶץ, כִּי לֹא הָיָה בַּיִת אֲשֶׁר לֹא הָיָה שָׁם מֵת: וַיָּקָם

[1a] Vysvětlivka překladatele: autor má „dying“, resp. „being ashamed“, ale v Bibli tyto tvary vyjadřují stav – odtud překlad „mrtvý(-á)“. Podobně בּוֹשׁ znamená spíše „zahanben(a)“.

[2] Předpona feminina.

פַּרְעֹה הוּא וַעֲבָדָיו וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם,
קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, גַּם[3] אַתֶּם גַּם[3] כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתְּכֶם, גַּם[3]
צֹאנְכֶם גַּם[3] בְּקַרְכֶם קְחוּ אִתְּכֶם, וְעִבְדוּ אֶת־אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתֶּם (2) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־הַדּוֹר
הַהוּא: וַיָּקָם מֶלֶךְ עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת־יוֹסֵף (3) וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה, רֵד מִן הָהָר כִּי סָרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הַדֶּרֶךְ וְגַם
עָשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי־זָהָב וַיִּקְרְאוּ לִפְנֵיהֶם, אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ אוֹתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית־עֲבָדִים: וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן
הָהָר, וּבְיָדוֹ שְׁנֵי־לוּחוֹת הַבְּרִית וַיִּשְׁבֹּר אֹתָם עַל־הָאָדָמָה:
וַיִּקְרָא מֹשֶׁה בְּקוֹל גָּדוֹל, מִי לַיהוָה אֵלָי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי־
לֵוִי: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, קְחוּ[4] אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וְהָמִיתוּ אֶת־
אֲחִיכֶם הָעֹבְדִים אֶת־אֱלֹהֵי־הַזָּהָב, פִּן־יִגֹּף יְהוָה בָּעָם (4) וַיַּעֲקוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מֹשֶׁה, לָמָּה נָמוּת בָּרָעָב אֲנַחְנוּ וְנָשֵׁינוּ וּבָנֵינוּ:
וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּרֶד לָהֶם יְהוָה לֶחֶם מִשָּׁמַיִם וַיֹּאכַל
הָעָם (5) הִשָּׁמְרוּ[5] מְאֹד פֶּן־תִּשְׁכְּחוּ אֶת־מִצְוֹת־יְהוָה וּפֶן־יָסֹרוּ
מִלְּבַבְכֶם: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמֹר אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְסָר לְבָבוֹ
מֵעִם[6] יְהוָה אֱלֹהָיו מוֹת[7] יָמוּת הָאִישׁ הַהוּא (6) כִּי יִגֹּנֹב אִישׁ
אֶת־רֵעֵהוּ וּמָכַר אֹתוֹ לְעֶבֶד, הוֹמַת[7] יוּמַת הָאִישׁ הַזֶּה, וְזָכַרְתָּ כִּי
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ (7) לֹא תָסֹרוּ אַחֲרֵי לִבַּבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם,
כִּי בְּדֶרֶךְ יְהוָה תִּבְחֲרוּ, לְמַעַן יִיטַב לָכֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
בָּאִים שָׁמָּה (8) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל, יֵצֵא־נָא עַבְדְּךָ וְנִלְחַם עִם־
הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׁאוּל, חֲלֹא נַעַר אַתָּה וְהוּא אִישׁ

[3] „také… také…“ znamená „jak… tak…“.

[4] „každý“.

[5] „Střezte se“; viz vysvětl. 70.6.

[6] „od (s)“; viz vysvětl. 76.10.

[7] Inf. před určitým slovesným tvarem vyjadřuje zdůraznění.

גִּבּוֹר־מִלְחָמָה, שׁוּב אֶל־בֵּית־אָבִיךָ וְלָמָּה תָמוּת לְנֶגֶד עֵינָי׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד, רֹעֶה הָיָה עַבְדְּךָ וְאִשְׁמֹר אֶת־צֹאן־אָבִי, וְהִנֵּה חַיָּה
רָעָה בָּאָה מֵהַמִּדְבָּר וַתִּפֹּל עַל־הַצֹּאן, וְאֶקּוֹם וְאֶקַּח אֶת־חַרְבִּי
בְּיָדִי וְאָמִית אֶת־הַחַיָּה לְבַדִּי, כִּי לֹא הָיָה אִישׁ אִתִּי׃ וְעַתָּה אִם
טוֹב בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ אָנֹכִי אֶלָּחֵם עִם־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וְהָסֵר אָסִירָה
אֶת־רֹאשׁוֹ מֵעָלָיו, וְיֵדַע כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל, צֵא אֵלָיו בְּנִי וְיִתֵּן[8] יְהוָה אֶת־אֹיְבֶךָ בְּיָדֶךָ (9) סוּר
מֵרָע וּבַקֵּשׁ טוֹב (10) וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה
יְהוָה וְיָנוּסוּ אֹיְבֶיךָ מְפָנֶיךָ (11) לֹא תִבָּוֹשִׁי בַּת־יִשְׂרָאֵל, קוֹמִי
מִן־הֶעָפָר וְשִׂימִי עָלַיִךְ אֶת־בִּגְדֵי כְבוֹדֵךְ[9]

1. Říkáš-li (impf.) ve svém srdci: „Ustanovím (= položím, koh.) nad sebou krále jako všechny pohanské národy,“ zvol (impf.) si krále zprostřed svých bratří. Nebude mít mnoho koní, aby nepřivedl lid zpět do Egypta, a nevezme si mnoho žen, aby jeho srdce nebylo povýšené (= vysoké) a neustoupil od slov tohoto zákona. – 2. A přišel ten prorok ke králi a řekl mu: „Hospodin slyšel tvou modlitbu, tedy (= a) nezemřeš, neboť jsi chodil před ním v pravdě.“ – 3. A přikázal Árón lidu: „Zbavte se (= odstraňte od sebe) všeho zlata a stříbra a dejte (je) mně.“ A zbavili se synové Izraele všeho zlata a stříbra a dali mu (je). – 4. (Jedno) pokolení odchází a jiné pokolení přichází, ale svět stojí navždy. – 5. Jako jsem od tebe odtrhl toto roucho, tak ti (= od tebe) Hospodin odňal kralování a dal je tvému soupeři (= druhovi), který je lepší než ty. – 6. A pravil Hospodin Mojžíšovi: „Ať lid nechodí filištínskou cestou (= cestu Filišťanů), aby nenastala bitva a oni se nebáli a nevrátili se do Egypta.“ – 7. Slyšte mě (אֵל), synové Leviho: což vás Hospodin nevyvolil zprostřed vašich bratří, abyste sloužili (= sloužit) v jeho službě – proč jste opustili (kons. wāw) cestu Hospodinovu? – 8. Ve vězení, kde byl Josef, byli dva z faraónových služebníků a měli sny a vyprávěli své sny Josefovi. A řekl Josef jednomu: „Ráno se vrátíš na své místo a budeš sloužit faraónovi.“ A řekl jeho druhovi: „Ráno ti farao srazí (= odstraní od tebe) hlavu.“ – 9. A řekl mu král: „Prodej mi svou zahradu a dám ti jinou zahradu, která je větší než ona.“ A řekl ten muž: „Neprodám ti

[8] S významem jusivu.

[9] „Tvůj šat slávy“, tj. „tvůj slavný šat“; viz kap. 63 a dodatek 5.

svou zahradu, kterou jsem zdědil po svých předcích.“ Král se velmi rozhněval a řekl mu: „Tedy (= opravdu) zemřeš.“ A vstal ten muž a uprchl před králem. A poslal král své služebníky a pronásledovali ho a zabili ho a pohřbili ho na jedné hoře (= z hor). – 10. A tu se stalo po těch událostech, že zemřel (kons. wāw) prorok Boží Samuel (slovosled) a byl pohřben ve svém domě. – 11. A viděli Filišťané, že jejich bojovník je mrtev, a uprchli před syny Izraele. – 12. Nebudete chodit podle svých očí (= za svýma očima) a podle svého srdce, ale Hospodina, svého Boha, se budete bát a jemu budete sloužit.

78. DALŠÍ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

Všimněme si dvojí změny u dvojnásobně slabých sloves:

(1)

יָדַע „poznal, obeznámil se, ví, zná“ je sloveso zároveň 1. wāw a 3. laryngály.

Upozornění: Toto sloveso se v hebrejštině chová jako slovesa 1. wāw, ale v příbuzných jazycích jako 1. jôd̲.

qal		**nif‘al**	
	perfektum		
poznal	יָדַע	byl poznán	נוֹדַע
poznala	יָדְעָה	byla poznána	נוֹדְעָה
atd., časování je pravidelné		atd., časování je pravidelné	
	imperfektum		
pozná (m.)	יֵדַע	bude poznán	יִוָּדַע
pozná (f.)	תֵּדַע	bude poznána	תִּוָּדַע
atd.		atd.	
	rozk. způsob		
poznej (m.)	דַּע	buď poznán	הִוָּדַע
poznej (f.)	דְּעִי	buď poznána	הִוָּדְעִי
atd.		atd.	

qal		nif‘al	
		aktivní příčestí	
znající (sg. m.)	יֹדֵעַ		
znající (sg. f.)	יֹדַעַת		
atd.			
		pasivní příčestí	
poznán, poznaný	יָדוּעַ	poznán, poznaný	נוֹדָע
poznána, poznaná	יְדוּעָה	poznána, poznaná	נוֹדָעָה
atd.		atd., tvoří se pravidelně	
		infinitiv	
poznat (samostatný)	יָדוֹעַ	poznání (vázaný)	הִוָּדַע
poznání (vázaný)	דַּעַת	(s ל)	לְהִוָּדַע
(s ל)	לָדַעַת		

hif‘îl		hitpa‘ēl	
		perfektum	
oznámil, dal vědět	הוֹדִיעַ	dal se poznat	הִתְוַדַּע
oznámila	הוֹדִיעָה	dala se poznat	הִתְוַדְּעָה
atd.		atd.	
		imperfektum	
oznámí (sg. m.)	יוֹדִיעַ	dá se (m.) poznat	יִתְוַדַּע
oznámí (sg. f.)	תּוֹדִיעַ	dá se (f.) poznat	תִּתְוַדַּע
atd.		atd.	
		rozk. způsob	
oznam (m.)	הוֹדַע	dej se (m.) poznat	הִתְוַדַּע
oznam (f.)	הוֹדִיעִי	dej se (f.) poznat	הִתְוַדְּעִי
atd.		atd.	

hif‘îl		**hiṯpa‘ēl**	
		přičestí	
oznamující (sg. m.)	מוֹדִיעַ	dávající se (sg. m.) poznat	מִתְוַדֵּעַ
oznamující (sg. f.)	מוֹדִיעָה	atd.	
		infinitiv	
oznámit (samostatný)	הוֹדַעַ	dát se poznat (samostatný)	הִתְוַדַּעַ
oznámení (vázaný)	הוֹדִיעַ	dávání se poznat (vázaný)	הִתְוַדַּעַ
(s ל)	לְהוֹדִיעַ	(s ל)	לְהִתְוַדַּעַ

Podobně se časuje i základ ישׁע, který ve kmeni nif‘al znamená „byl zachráněn, spasen, nechal si pomoci“ a ve kmeni hif‘îl „zachránil, spasil“.

(2)

יָרֵא „bál se, měl úctu“ je sloveso 1. jôḏ a 3. ’ālef a je též stavové:

qal			
perfektum		*imperfektum*	
bál se	יָרֵא	bude se (m.) bát	יִירָא
bál ses	יָרֵאתָ	budeš se (m.) bát	תִּירָא
bál(a) jsem se	יָרֵאתִי	budu (m. i f.) se bát	אִירָא
atd.			
přičestí		*rozk. způsob*	
bázlivý, bohabojný (sg. m.)	יָרֵא	boj se (m.)	יְרָא
bázliví, bohabojní (pl. m.)	יְרֵאִים	bojte se (m.)	יִרְאוּ
		infinitiv	
bát se (samostatný)			יָרוֹא
strach, bázeň, úcta (vázaný, podstatné jméno)			יִרְאָה
(s ל)			לְיִרְאָה

(3)

יָצָא „šel, vyšel“ je sloveso 1. wāw a 3. ’ālef, které má ve kmeni hif‘îl význam „způsobil, aby vyšel, vytáhl, tj. přiměl k vyjití, vyvedl“.

qal		**hif‘îl**	
	perfektum		
vyšel	יָצָא	vyvedl	הוֹצִיא
vyšel jsi	יָצָאתָ	vyvedls	הוֹצֵאתָ
atd.		atd.	
	imperfektum		
vyjde (m.)	יֵצֵא	vyvede (m.)	יוֹצִיא
vyjde (f.)	תֵּצֵא	vyvede (f.)	תּוֹצִיא
atd.		atd.	
	zkrácené imperfektum, jusiv		
nedoloženo		ať vyvede (m.)	יוֹצֵא
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a vyšel	וַיֵּצֵא	a vyvedl	וַיּוֹצֵא
	rozk. způsob		
vyjdi (m.)	צֵא	vyveď (m.)	הוֹצֵא
vyjdi (f.)	צְאִי	vyveď (f.)	הוֹצִיאִי
atd.		atd.	
	příčestí		
vycházející (sg. m.)	יֹצֵא	vyvádějící (sg. m.)	מוֹצִיא
vycházející (sg. f.)	יֹצֵאת	vyvádějící (sg. f.)	מוֹצִיאָה
atd.		atd.	
	infinitiv		
vyjít (samostatný)	יָצוֹא	vyvést (samostatný)	הוֹצֵא
vyjití (vázaný)	צֵאת (místo צֵאת)	vyvedení (vázaný)	הוֹצִיא
(s ל)	לָצֵאת	(s ל)	לְהוֹצִיא

(4)

בָּא (ze základu בוא) „přišel, vešel, vstoupil“ je sloveso 2. wāw a 3. ’ālef, které má ve kmeni hif‘îl význam „způsobil, aby přišel, tj. přivedl, uvedl, přinesl“.

qal		hif‘îl	
	perfektum		
přišel	בָּא	přivedl	הֵבִיא
přišel jsi	בָּאתָ	přivedl jsi	הֵבֵאתָ
přišli jste	בָּאתֶם	přivedli jste	הֵבֵאתֶם
atd.		atd.	
	imperfektum		
přijde (m.)	יָבֹא nebo יָבוֹא	přivede (m.)	יָבִיא
přijde (f.)	תָּבוֹא	přivede (f.)	תָּבִיא
atd.		atd.	
	zkrácené imperfektum, jusiv		
nedoloženo		ať přivede (m.)	יָבֵא
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a přišel (m.)	וַיָּבוֹא	a přivedl (m.)	וַיָּבֵא
	rozk. způsob		
přijď (m.)	בֹּא nebo בּוֹא	přiveď (m.)	הָבֵא
přijď (f.)	בֹּאִי	přiveď (f.)	הָבִיאִי
atd.		atd.	
	příčestí		
přicházející (sg. m.)	בָּא	přinášející (sg. m.)	מֵבִיא
přicházející (pl. m.)	בָּאִים	přinášející (pl. m.)	מְבִיאִים
atd.			
	infinitiv		
přicházet (samostatný)	בּוֹא	přivést (samostatný)	הָבֵא
přicházení (vázaný)	בֹּא	přivedení (vázaný)	הָבִיא
(s ל)	לָבֹא	(s ל)	לְהָבִיא

(5)

רוע je sloveso 2. wāw a 3. laryngály a užívá se ve kmeni hif'îl, kdy הֵרִֹיעַ znamená „hlaholil, hlaholem chválil, spustil válečný pokřik, křičel".

hif'îl

perfektum

křičel	הֵרִֹיעַ

příčestí

křičící (sg. m.)	מֵרִֹיעַ
křičící (pl. m.)	מְרִיעִים

infinitiv

křičet (samostatný)	הָרִֹעַ
křičení (vázaný)	הָרִֹיעַ

imperfektum

bude (m.) křičet	יָרִֹיעַ

rozk. způsob

křič (m.)	הָרַֹע
křičte (m.)	הָרִֹיעוּ

CVIČENÍ 37

vstříc, naproti, k setkání s	לִקְרַאת־	učil se	למד	*qal*	לָמַד
vstříc *(s příponou)*	לִקְרָאתִי	učil někoho	למד	*pi'ēl*	לִמַּד
bez	בְּלִי	myl se	רָחַץ		

(1) וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו, בָּאנוּ אֶל־עֵשָׂו
אָחִיךָ וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר
וְעַם רַב עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן
אֱלֹהֵי הָאֹמֵר אֵלַי, שׁוּב אֶל־אַרְצְךָ וְאֶל־מוֹלַדְתֶּךָ וְאֵיטִיבָה
עִמָּךְ, הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד־אָחִי מִיַּד־עֵשָׂו, כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבֹא
עָלַי וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים: וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי

אַל־תִּירָא יַעֲקֹב, אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ מִכָּל־רָע (2) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה
מֵאֵת[1] פְּנֵי־פַרְעֹה וַיִּיְעַתֵּר אֶל־יהוה לֵאמֹר לָמָּה שְׁלַחְתָּנִי
אֶל־פַּרְעֹה, כִּי מִיּוֹם בּוֹאִי לְפָנָיו הֵכְבִּיד אֶת־הָעָבוֹדָה
עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, וְהַצֵּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת־עַמֶּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יהוה
שָׁמַעְתִּי אֶת־צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם[2] מַעֲבִידִים אֹתָם,
וְהוֹצֵא אוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבוֹדָתָם
וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם, וְהָיִיתִי אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי
אֶת־יָדִי לָתֵת לָהֶם (3) כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי
מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה וִירַשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ, וְהִבְדַּלְתֶּם לָכֶם
שְׁלֹשׁ עָרִים אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה הָאִישׁ הַהֹרֵג אֶת־רֵעֵהוּ בִּבְלִי־דַעַת
וְהוּא לֹא אֹיֵב לוֹ: וְנָס הָאִישׁ הַהוּא אֶל־אַחַת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה,
וְשָׁפְטוּ אֹתוֹ זִקְנֵי־הָעִיר, וְיָשַׁב שָׁם עַד מוֹת־הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל (4) כִּי
יִמָּצֵא אִישׁ הָרוֹג עַל־הָאֲדָמָה וְלֹא יִוָּדַע מִי הִרַגּוֹ, וְיָצְאוּ זִקְנֵי־
הָעִיר וְשָׁפְטֵיהָ וְלָקְחוּ אֶת־הַמֵּת וְהוֹרִידוּ אֹתוֹ אֶל־הַנָּהָר וְרָחֲצוּ
אֶת־יְדֵיהֶם בְּמֵי־הַנָּהָר וְאָמְרוּ, יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת־הַדָּם הַזֶּה
וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: וְקַבְּרוּ שָׁם אֶת־הַמֵּת כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה (5) הִנֵּה
נָתַתִּי לָכֶם אֶת־הַמִּצְוֹת וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה, וְהוֹדַעְתֶּם
אֶת־בְּנֵיכֶם לְמַעַן יִלְמְדוּ לִשְׁמֹר אֹתָם כְּכֹל הַכָּתוּב בְּסֵפֶר
הַתּוֹרָה הַזֶּה[3], וְהֵבִיא עֲלֵיהֶם יהוה אֶת־הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה (6) זָכוֹר
תִּזְכֹּר אֶת־חַסְדֵי־יהוה אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ מִיּוֹם־צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְעַד־עָתָּה: וְלִמַּדְתָּ אֶת־בָּנֶיךָ אֶת־דִּבְרֵי־הַתּוֹרָה הַזֹּאת,
לְמַעַן יִיטַב לָהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הֵמָּה בָאִים שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָהּ:

[1] Viz vysvětl. 76.10.

[2] Egypt, též souhrnně pro „Egypťané“, proto je sloveso v plurálu.

[3] „Tento“ je ve tvaru maskulina, protože se vztahuje ke slovu „kniha“.

אֲנִי יהוה הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית־עֲבָדִים (7) וַיְהִי הַיּוֹם וַיְבַקְּשׁוּ
שְׁנֵי־אֲנָשִׁים לַהֲרֹג אֶת־הַמֶּלֶךְ בַּהֵיכָל: וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְאֶחָד
מֵעֲבָדָיו וַיַּגֶּד לַמֶּלֶךְ וַיְבַקֵּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וְהִנֵּה אֱמֶת דְּבַר
עַבְדּוֹ: וַיּוּמְתוּ שְׁנֵי־הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וַיִּכָּתֵב הַדָּבָר בְּסֵפֶר
דִּבְרֵי־הַיָּמִים[4] לִפְנֵי־הַמֶּלֶךְ

1. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi a Árónovi v zemi egyptské takto: „Jděte k faraónovi a řekněte (impf.) mu: »Propusť můj izraelský lid (na) třídenní cestu (tří [v. st. – שְׁלֹשֶׁת] dnů) v poušti, aby sloužili (= sloužit) Hospodinu, našemu Bohu.« “ A přišli Mojžíš a Árón a stanuli před faraónem a mluvili k němu tato slova. A řekl jim farao: „Proč jste ke mně přišli? Nevíte (pf.), že synové Izraele jsou mými služebníky? Vůbec (= opravdu) je nepustím.“ A řekl Mojžíš: „Jistě víš, že jestliže přestoupíš (impf.) nařízení Hospodina, našeho Boha, hle, pošle rány na tebe (= proti tobě) a na tvůj lid a přivede do země pouštní zvířenu a pozře (pl.) veškerou úrodu země a vnikne (= přijde, pl.) do tvého domu a do domů tvých služebníků, abyste (לְמַעַן) poznali, že není (nikdo) jako on.“ A tu se stalo, jak mluvili (v. inf. s příp.) tato slova, že (kons. wāw) vyšli od (doplňte „tváře“) faraóna. – 2. A udělal Abrahám (doplňte „jako“) všechno, co mu Hospodin přikázal, a vzal manželku a syna svého bratra a celé bohatství, které měl, a vyšel do země Kanaán. A Abrahám byl velmi starý, když vyšel (v. inf. s příp.) ze své země. – 3. A tu se stalo, když uslyšeli slova zvědů, že (kons. wāw) volali k Mojžíšovi: „Proč jsi nás vyvedl z Egypta (= egyptské země) – abys zabil (= zabít) celé toto shromáždění? Neboť hle, obyvatelé Kanaánu jsou mocnými válečníky a my nedokážeme (pf. „mohl“) vyjít proti nim do války. Proč jsme vyšli z Egypta?“ – 4. A usedl starý muž v prachu před svými druhy a pozvedl hlas a zvolal: „Nahý jsem vyšel do světa a nahý se vrátím do země. Hospodina jsem se bál (po) všechny dny svého života, proč tedy (= a proč) na mne uvedl všechny tyto (věci)?“ A vstal jeden z jeho druhů a řekl: „Kdo jsi ty, abys (= že) soudil (impf.) Hospodina? Což nejsi maso a krev? Což Hospodin uvede soužení na muže, který nezhřešil (proti) němu?“ – 5. Řekl jsem, že ona je moje sestra, neboť na tomto místě není bázeň Boží a bál jsem se, aby mě nezabili. – 6. A rozneslo se (= vyšlo) jméno Šalomounovo do celého světa a králové světa (= země) přišli do Jeruzaléma a přinesli každý svůj dar Šalomounovi.

[4] Viz vysvětl. 69.7.

79. SLOVESA 3. HĒ', TJ. 3. WĀW A JÔḎ

Sloveso גָּלָה „odkryl, zjevil“, ale i „šel do vyhnanství“ je slabé, protože jeho 3. souhláska základu je němá. Většina sloves 3. hē' byla původně 3. jôḏ a některé dokonce 3. wāw. Např. sloveso גָּלָה pochází od původního גָּלַי, z něhož vznikla dnešní podoba, nicméně původní י přetrvalo v mnoha tvarech.

qal		nif'al	
	perfektum		
odkryl	גָּלָה	byl odkryt	נִגְלָה
odkryla	גָּלְתָה[1]	byla odkryta	נִגְלְתָה
odkryl jsi	גָּלִיתָ	byl jsi odkryt	נִגְלֵיתָ
odkryla jsi	גָּלִית	byla jsi odkryta	נִגְלֵית
odkryl(a) jsem	גָּלִיתִי	byl(a) jsem odkryt(a)	נִגְלֵיתִי
odkryli(-y)	גָּלוּ	byli(-y) odkryti(-y)	נִגְלוּ
odkryli jste	גְּלִיתֶם	byli jste odkryti	נִגְלֵיתֶם
odkryly jste	גְּלִיתֶן	byly jste odkryty	נִגְלֵיתֶן
odkryli(-y) jsme	גָּלִינוּ	byli(-y) jsme odkryti(-y)	נִגְלֵינוּ
	perfektum s příponou		
odkryl mě	גָּלַנִי		
	imperfektum		
odkryje (m.)	יִגְלֶה	bude odkryt	יִגָּלֶה
odkryje (f.)	תִּגְלֶה	bude odkryta	תִּגָּלֶה
odkryješ (m.)	תִּגְלֶה	budeš odkryt	תִּגָּלֶה
odkryješ (f.)	תִּגְלִי	budeš odkryta	תִּגָּלִי
odkryji (m. i f.)	אֶגְלֶה	budu odkryt(a)	אִגָּלֶה
odkryjí (m.)	יִגְלוּ	budou odkryti	יִגָּלוּ
odkryjí (f.)	תִּגְלֶינָה	budou odkryty	תִּגָּלֶינָה
odkryjete (m.)	תִּגְלוּ	budete odkryti	תִּגָּלוּ
odkryjete (f.)	תִּגְלֶינָה	budete odkryty	תִּגָּלֶינָה
odkryjeme (m. i f.)	נִגְלֶה	budeme odkryti(-y)	נִגָּלֶה

[1] Tvar pro 3. os. sg. f. pf. původně zněl גָּלָת (zkráceno z גָּלְיָת), ale kupodivu přijal další zakončení sg. f., jakoby גָּלָת samo o sobě bylo základem.

		imperfektum s příponou	
odkryje (m.) mě (m. i f.)	יְגַלֵּנִי		
		zkrácené imperfektum, jusiv	
ať odkryje (m.)	יְגַל	ať je odkryt	יָגָל
		imperfektum s konsekutivním wāw	
a odkryl	וַיְגַל	a byl odkryt	וַיָּגָל
		rozk. způsob	
odkryj (m.)	גְּלֵה	buď odkryt	הִגָּלֵה
odkryj (f.)	גְּלִי	buď odkryta	הִגָּלִי
odkryjte (m.)	גְּלוּ	buďte odkryti	הִגָּלוּ
odkryjte (f.)	גְּלֶינָה	buďte odkryty	הִגָּלֶינָה
		aktivní příčestí	
odkrývající (sg. m.)	גֹּלֶה		
odkrývající (sg. f.)	גֹּלָה		
odkrývající (pl. m.)	גֹּלִים		
odkrývající (pl. f.)	גֹּלוֹת		
		pasivní příčestí	
odkryt, odkrytý	(gālûj) גָּלוּי	odkryt, odkrytý	נִגְלֶה
odkryta, odkrytá	גְּלוּיָה	odkryta, odkrytá	נִגְלָה
odkryti, odkrytí	גְּלוּיִם	odkryti, odkrytí	נִגְלִים
odkryty, odkryté	גְּלוּיוֹת	odkryty, odkryté	נִגְלוֹת
		infinitiv	
odkrýt (samostatný)	גָּלֹה	být odkryt (samostatný)	נִגְלֹה
odkrytí (vázaný)	גְּלוֹת	odkrytí (vázaný)	הִגָּלוֹת
(s ל)	לִגְלוֹת	(s ל)	לְהִגָּלוֹת

V pasivním příčestí kmene qal přežilo původní základové י jako plnohodnotná souhláska (גָּלוּי, גְּלוּיָה atp.). Ve 2. os. a 1. os. pf. tohoto kmene (גָּלִיתָ, גָּלִיתִי, גְּלִיתֶם atd.) a kmene nif'al (נִגְלֵיתָ, נִגְלֵיתֶם atd.) přežilo původní י jako němé písmeno: z původního גָּלַיְתָ se přešlo na גָּלִיתָ a ještě později na גָּלִיתָ. Stejně se změnilo původní נִגְלַיְתָ na נִגְלֵיתָ. Ve 3. os. pf. kmene qal a nif'al zmizelo původní základové י, a tak vzniklo גָּלוּ z dřívějšího גָּלְיוּ a podobně i נִגְלוּ z נִגְלְיוּ.

Pozorně si všimněme zkráceného tvaru imperfekta: qal יִגְלֶה se zkrátil na יִגֶל a dále na יִגַּל, a nif'al prodělal změnu z יִגָּלֶה na יִגָּל.

Vázaný infinitiv kmenů qal a nif'al je zakončen וֹת, podobně jako je na tomto místě koncovka ת u kmene qal sloves 1. nûn (kap. 67.1) a 1. wāw (kap. 75.1).

Pi'ēl a pu'al mají stejná zakončení jako qal a nif'al:

pi'ēl		**pu'al**	
	perfektum		
zjevil	גִּלָּה	byl zjeven	גֻּלָּה
zjevila	גִּלְּתָה	byla zjevena	גֻּלְּתָה
zjevil jsi	גִּלִּיתָ	byl jsi zjeven	גֻּלִּיתָ
zjevil(a) jsem	גִּלִּיתִי	atd.	
atd.			
	imperfektum		
zjeví (sg. m.)	יְגַלֶּה	bude zjeven	יְגֻלֶּה
zjeví (sg. f.)	תְּגַלֶּה	bude zjevena	תְּגֻלֶּה
atd.		atd.	
	zkrácené imperfektum, jusiv		
ať zjeví (m.)	יְגַל		
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a zjevil	וַיְגַל	a byl zjeven	וַיְגֻלֶּה
	rozk. způsob		
zjev (m.)	גַּלֵּה		
zjev (f.)	גַּלִּי		
atd.			
	příčestí		
zjevující (sg. m.)	מְגַלֶּה	zjeven, zjevený	מְגֻלֶּה
atd.		atd.	
	infinitiv		
zjevit (samostatný)	גַּלֵּה	být zjeven (samostatný)	גֻּלֵּה
zjevení (vázaný)	גַּלּוֹת	zjevení (vázaný)	גֻּלּוֹת

Další odvozené formy se tvoří podle stejných vzorů jako předcházející. Hif'îl od גָּלָה (kde pro smysluplnost použijeme základního významu „šel do vyhnanství") má pak význam „odvedl, přivedl do vyhnanství" tj. „vyhnal":

hif'îl		**hof'al**	
	perfektum		
vyhnal	הִגְלָה	byl vyhnán	הָגְלָה
vyhnala	הִגְלְתָה	byla vyhnána	הָגְלְתָה
vyhnal jsi	הִגְלֵיתָ nebo הִגְלֵית	byl jsi vyhnán	הָגְלֵיתָ
vyhnal(a) jsem	הִגְלֵיתִי nebo הִגְלֵיתִי	atd.	
atd.			
	imperfektum		
vyžene (m.)	יַגְלֶה	bude vyhnán	יָגְלֶה
vyžene (f.)	תַּגְלֶה	bude vyhnána	תָּגְלֶה
atd.		atd.	
	zkrácené imperfektum, jusiv		
ať vyžene (m.)	יְגַל[2]		
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a vyhnal	וַיְגַל		
	rozk. způsob		
vyžeň (m.)	הַגְלֵה		
vyžeň (f.)	הַגְלִי		
atd.			
	příčestí		
vyhánějící (sg. m.)	מַגְלֶה	vyhnán, vyhnaný	מָגְלֶה
atd.		atd.	
	infinitiv		
vyhnat (samostatný)	הַגְלֵה	být vyhnán (samostatný)	הָגְלֵה
vyhnání (vázaný)	הַגְלוֹת	vyhnanství (vázaný)	הָגְלוֹת

[2] Zkrácené imperfektum יַגְלֶ֫ má tvar segolata, který se dále vyvíjí v יְגַל (jako מַלְכְּ v מְלַךְ, viz kap. 44).

hitpa'ēl

perfektum

zjevil se	הִתְגַּלָּה
zjevila se	הִתְגַּלְּתָה
zjevil ses	הִתְגַּלִּיתָ
zjevil(a) jsem se	הִתְגַּלִּיתִי
atd.	

imperfektum

zjeví se (sg. m.)	יִתְגַּלֶּה
zjeví se (sg. f.)	תִּתְגַּלֶּה
atd.	

zkrácené imperfektum, jusiv

ať se zjeví	יִתְגַּל

imperfektum s konsekutivním wāw

a zjevil se	וַיִּתְגַּל

rozk. způsob

zjev se (m.)	הִתְגַּלֵּה
atd.	

příčestí

zjevující se (sg. m.)	מִתְגַּלֶּה
atd.	

infinitiv

zjevit se (samostatný)	הִתְגַּלֵּה
zjevení se (vázaný)	הִתְגַּלּוֹת

Upozornění: Imperfektum ve všech osobách a číslech končí vždy na ה֫ , vázaný infinitiv na וֹת a v kmenech qal, nif'al, pi'ēl, hitpa'ēl a hif'îl existuje zkrácené imperfektum, jusiv.

CVIČENÍ 38

Gilead	גִּלְעָד	přikázal	צוה	*pi'ēl*	צִוָּה
skot	מִקְנֶה	viděl			רָאָה
Tyrus	צֹר	objevil se	ראה	*nif'al*	נִרְאָה
zde	פֹּה	ukázal	ראה	*hif'îl*	הֵרְאָה
stavěl	בָּנָה				

(1) וְלִבְנֵי־רְאוּבֵן הָיָה צֹאן וּבָקָר רַב עַד־מְאֹד, וַיִּרְאוּ אֶת־
אֶרֶץ־הַגִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מִקְוֵה־מִקְנֶה: וַיִּגְּשׁוּ אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבְּרוּ
אֵלָיו לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה בְּיָדֵנוּ אֶרֶץ מִקְנֶה הִיא,

וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה: וְעַתָּה אִם־נָא מָצָאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ, תְּנָה לָנוּ
אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאַל־תַּעֲבִירֵנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן: וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, הַ֝אֲחֵיכֶם יַעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן לַמִּלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ
פֹּה: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן, בָּתִים נִבְנֶה לְנִשֵּׁינוּ וּלְבָנֵינוּ וְיֶשְׁבוּ בָהֶם
וַאֲנַחְנוּ נַעֲבֹר עִם־אַחֵינוּ לְהִלָּחֵם בִּישִׁבֵי־כְנָעַן: לֹא נָשׁוּב
אֶל־בָּתֵּינוּ עַד־אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בְּיַד־יִשְׂרָאֵל: אָז
נָשׁוּב אֶל־הָעָרִים אֲשֶׁר בָּנִינוּ וְיֶשְׁבְנוּ שָׁם: וַיְיַטְּבוּ דִבְרֵיהֶם
בְּעֵינֵי־מֹשֶׁה, וַיִּקְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־רָאשֵׁי־הָעָם וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר
אִם יַעַבְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן לְהִלָּחֵם בְּאֹיְבֵיכֶם,
וְהָיָה בְּתֵת יְהוָה בְּיִדְכֶם[4] אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן, וּנְתַתֶּם לָהֶם
אֶת־כָּל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד (2) אַתֶּם רְאִיתֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
יְהוָה בְּמִצְרַיִם וְעַל־הַיָּם וּבַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל הַזֶּה: וְעַתָּה שָׁמוֹר
תִּשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וְהֵיִיתֶם קְדוֹשִׁים
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית־עֲבָדִים לִהְיוֹת לָכֶם
לֵאלֹהִים (3) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן, אַתָּה וְכָל־הָעָם אִתְּךָ אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם: אַל־תִּירָא מִפְּנֵי־
יֹשְׁבֵי, כִּי כַאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה כֵּן אֶהְיֶה עִמָּךְ: לֹא אֶעֶזָבְךָ
עַד־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה עַבְדִּי (4) וַיֵּצֵא
הַגְּבוּר הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעֲמֹד עַל־הָהָר נֶגֶד מַחֲנֵה־יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָא
אֲלֵיהֶם בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמֶר בַּחֲרוּ לָכֶם אִישׁ מִבֵּין גִּבּוֹרֵיכֶם
וְיֵבֹא עָלַי לְהִלָּחֵם בִּי: וְהָיָה אִם הוּא יְמִיתֵנִי וְהָיִינוּ לָכֶם

[3] Tázací הֲ.

[4] Všimněme si, že místo יַדְכֶם je zde יִדְכֶם. Touto těžkou příponou se paṯaḥ oslabuje v sᵊgôl.

לַעֲבָדִים וְאִם אָנֹכִי אֲמִיתֵהוּ וְהָיִיתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים: וַיַּגִּידוּ
לְשָׁאוּל אֶת־דִּבְרֵי־הַפְּלִשְׁתִּי (5) וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ
צֹר לֵאמֹר אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת
לְשֵׁם־יהוה אֱלֹהָיו, כִּי מִלְחָמוֹת רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: וְעַתָּה הִנְנִי יֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא־יִשְׂרָאֵל, וְאלֹהִים נָתַן שָׁלוֹם בְּאַרְצִי, וְאֹמַר אָנֹכִי אֶבְנֶה
הֵיכַל לַיהוה אֱלֹהָי: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ חֶסֶד אִתִּי,
צַוֵּה־נָא וְיִכְרְתוּ לִי עֵצִים מֵהֲרִים אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ וַעֲבָדַי יִהְיוּ עִם
עֲבָדֶיךָ וְהוֹרִידוּ אֶת־הָעֵצִים אֵלַי יְרוּשָׁלַיִמָה וּבָנִיתִי אֶת־הֵיכַל־
יהוה שָׁם: וַיִּזְכֹּר מֶלֶךְ צֹר אֶת־חַסְדֵי־דָוִד אֲשֶׁר עָשָׂה אִתּוֹ וְאֶת־
הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל־שְׁלֹמֹה: וַיְצַו אֶת־עֲבָדָיו
וַיִּכְרְתוּ עֵצִים וַיָּבִיאוּ אִתָּם עַבְדֵי־שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלַיִמָה וַיִּבֶן שָׁם
שְׁלֹמֹה הֵיכָל אֲשֶׁר לְפָנָיו לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ: וַיָּבֹאוּ כֹל מַלְכֵי־
הַגּוֹיִם לִרְאוֹת אֶת־הֵיכַל־שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר בָּנָה לֵאלֹהָיו, וַיָּבִיאוּ
בְיָדָם זָהָב וָכֶסֶף וַיִּתְּנוּ בְּבֵית־יהוה: וַיֵּצֵא שֵׁם־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
בְּכָל־הָאָרֶץ וַיְהִי מְכֻבָּד מְאֹד בְּעֵינֵי כָל־הַמְלָכִים (6) אַתָּה
נִגְלֵיתָ אֵלֵינוּ בִּכְבוֹדְךָ עַל הַר־סִינַי, וַתְּדַבֵּר אֵלֵינוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ,
וַתְּלַמְּדֵנוּ מִשְׁפְּטֵי־צֶדֶק וְתוֹרַת־אֱמֶת, וַתְּצַוֵּנוּ לִהְיוֹת מַמְלֶכֶת
כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ לְפָנֶיךָ: וְעַתָּה עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ
וְאָבִיא מִפְּרִי־אַדְמָתִי מִנְחָה לַיהוה: שְׁלַח־נָא אֶת־בִּרְכָתְךָ
בְּפִרְי־אַדְמָתִי וְשָׁמְרֵנִי מִכָּל־רָע (7) וַיְהִי בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
וַיִּקְרָא פַּרְעֹה אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי
שִׁלַּחְנוּ אֶת־הָעָם מֵעָבְדֵנוּ, נִרְדְּפָה אַחֲרֵיהֶם וְנָשִׁיבָה אִתָּם
מִצְרַיְמָה

[5] Viz kap. 63.

1. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi v zemi egyptské: „Toto (= takto) řekneš synům Izraele: »Hospodin, Bůh tvých otců, se mi ukázal v poušti a mluvil ke mně zprostřed ohně a řekl: ›Opravdu jsem viděl (s. inf. s urč. slovesem) soužení mého lidu Izraele a jistě (= opravdu) je vysvobodím z moci faraónovy a vyvedu je z Egypta (= egyptské země) a přivedu je do země, kterou jsem zaslíbil (= přisáhl) jejich otcům, Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že (ji) dám (v. inf.) jejich potomstvu, a budou mi lidem a já jim budu Bohem.‹« A stane se, jestliže tě (אֵל s příp.) neuposlechnou a budou říkat: »Dej nám znamení, že Hospodin se ti ukázal a že tě k nám poslal,« pak (kons. wāw) uděláš všechna tato znamení, jak jsem ti přikázal.“ – 2. A tu se stalo zrána, že (kons. wāw) zavolal král všechny své mudrce a vyprávěl jim (= v jejich uši) sen, který se mu zdál (= snil). A řekl: „Hle, ve svém snu jsem viděl muže stojícího nade mnou a v jeho ruce byl meč. A řekl jsem mu: »Kdo jsi a proč jsi ke mně přišel a proč je meč v tvé ruce?« A on mi řekl: »Opravdu věz (impf.), že mě poslal Hospodin, abych tě zabil (= zabít, hif. od מוּת), neboť sis postavil velký dům a neměl na mysli (= nepřiložil srdce k) Boží archu, která nemá dům.« A velmi jsem se bál a řekl jsem mu: »Nezabíjej mne, (doplňte ›můj‹) pane, vždyť jistě (= opravdu) postavím chrám pro archu Hospodina, mého Boha, jakého ještě nebylo (= co nebylo jako to ještě).« A řekl mi ten muž, který se mi zjevil (příč. se členem): »Hle, slyšel jsem tvůj hlas, ale jistě (= opravdu) se vrátím, jestliže nedodržíš své slovo. A nyní poruč svým služebníkům postavit chrám pro Hospodina, tvého Boha, na jeruzalémské hoře.«“ A řekli všichni mudrcové králi jedním hlasem: „Ať přikáže král svým služebníkům a nechá je postavit chrám na svaté hoře (= hoře svatosti), jak přísahal (doplňte »král«).“ – 3. A řekl Jozue předákům lidu: „Projděte táborem a přikažte lidu: »Opusťte své ženy a své děti a svůj dobytek a své starce a tábor a přejděte do bitvy proti městu, neboť jistě (= opravdu) dá Hospodin do naší moci (= ruky) město i jeho obyvatele. Nebojte se jich, neboť Hospodin sám (= on) bude bojovat za nás.«“ A prošli předáci táborem a přikázali lidu, jak Jozue nařídil. – 4. A hledali náčelníci lidu, a našli muže, který vzal zlato a stříbro (= ze zlata a stříbra), a přivedli ho k Jozuovi k soudu. A zeptal se ho Jozue: „Proč jsi udělal tuto věc? Řekni mi (to), můj synu.“ A řekl ten muž: „Hle, tvůj služebník byl mezi těmi, kdo bojovali (příč. se čl.) proti obyvatelům toho města, a tu se stalo, když padly (v. inf.) hradby města, že jsem přišel do královského paláce, uviděl jsem všechno zlato a stříbro a vzal jsem z něho a ukryl v zemi.“ – 5. A poslal David posly k tyrskému králi se slovy: „Učiňme smlouvu, já a ty, aby (לְמַעַן) byl mír mezi mým lidem a mezi tvým lidem.“ A přišli poslové a přinesli dar tyrskému králi a mluvili k němu (doplňte „jako“) tato slova. A řekli služebníci krále (doplňte „jemu“): „Pošli pryč tyto muže, vždyť jsou (to) zvědové, vždyť si přišli prohlédnout zemi.“

80. DALŠÍ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

(1)

נָטָה „roztáhl, vztáhl, napnul (stan)“ nebo nepřechodně „naklonil se“ je sloveso 1. nûn a 3. hē’.

qal		hif‘îl	
	perfektum		
naklonil se	נָטָה	způsobil natažení, natáhl	הִטָּה
naklonila se	נָטְתָה	natáhla	הִטְתָה
atd.		atd.	
	imperfektum		
nakloní se (sg. m.)	יִטֶּה	natáhne (sg. m.)	יַטֶּה
nakloní se (sg. f.)	תִּטֶּה	natáhne (sg. f.)	תַּטֶּה
atd.		atd.	
	zkrácené imperfektum, jusiv		
ať se nakloní (sg. m.)	יִט	ať natáhne (m.)	יַט
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a naklonil se	וַיִּט	a natáhl	וַיַּט
	rozk. způsob		
nakloň se (m.)	נְטֵה	natáhni (m.)	הַטֵּה nebo הַט
atd.		atd.	
	aktivní příčestí		
naklánějící se (sg. m.)	נֹטֶה	natahující (sg. m.)	מַטֶּה
atd.		atd.	
	pasivní příčestí		
nakloněn, nakloněný	נָטוּי		
atd.			
	infinitiv		
naklonit se (samostatný)	נָטֹה	natáhnout (samostatný)	הַטֵּה
naklánění se (vázaný)	נְטוֹת	natažení (vázaný)	הַטּוֹת

Poznámka: Imperfektum (jako u všech sloves 3. hē') má pro jusiv zkrácený tvar. Ve kmeni qal je imperfektum יִכֶּה nejprve zkráceno na יְכֵּ, ale předcházející samohláska (protože poslední souhláska kteréhokoli slova nemůže být zdvojena) se prodlouží, takže se vytvoří tvar יְכֵ. Musíme si ovšem dobře povšimnout, jak spolupůsobí zvláštnosti sloves 1. nûn a 3. hē'.

Dvojnásobně slabé sloveso נכה téhož typu najdeme v Bibli pouze ve kmenech hif'îl a hof'al, kde má význam „(po)bil, tloukl, ťal". Vyskytuje se ovšem tak často, že se studentům doporučuje podrobně se s ním obeznámit.

hif'îl		**hof'al**	
		perfektum	
ťal	הִכָּה	byl ťat, dostal ránu	הֻכָּה
ťala	הִכְּתָה	dostala ránu	הֻכְּתָה
atd.		atd.	
		imperfektum	
tne (m.)	יַכֶּה	dostane (m.) ránu	יֻכֶּה
tne (f.)	תַּכֶּה	dostane (f.) ránu	תֻּכֶּה
atd.		atd.	
		zkrácené imperfektum, jusiv	
ať tne (m.)	יַךְ		
		imperfektum s konsekutivním wāw	
a ťal	וַיַּךְ	a dostal ránu	וַיֻּכֶּה
		rozk. způsob	
tni (m.)	הַכֵּה nebo הַךְ		
atd.			
		příčestí	
tnoucí, bijící (sg. m.)	מַכֶּה	udeřen, udeřený	מֻכֶּה
		infinitiv	
tít (samostatný)	הַכֵּה	dostat ránu (samostatný)	הֻכֵּה
tnutí, bití (vázaný)	הַכּוֹת	utržení rány (vázaný)	הֻכּוֹת

(2)

עָלָה „stoupal, šel vzhůru“ a sloveso עָשָׂה „činil, dělal, konal“ jsou slovesa 1. laryngály a 3. hē’.

qal			
perfektum			
stoupal	עָלָה	udělal	עָשָׂה
stoupala	עָלְתָה	udělala	עָשְׂתָה
stoupali jste	עֲלִיתֶם	udělali jste	עֲשִׂיתֶם
atd.		atd.	
imperfektum			
bude (m.) stoupat	יַעֲלֶה	udělá (m.)	יַעֲשֶׂה
bude (f.) stoupat	תַּעֲלֶה	udělá (f.)	תַּעֲשֶׂה
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jusiv			
ať stoupá (m.)	יַעַל	ať udělá (m.)	יַעַשׂ
imperfektum s konsekutivním wāw			
a stoupal	וַיַּעַל	a udělal	וַיַּעַשׂ
rozk. způsob			
stoupej (m.)	עֲלֵה	udělej (m.)	עֲשֵׂה
atd.		atd.	
aktivní příčestí			
stoupající (sg. m.)	עֹלֶה	dělající (sg. m.)	עֹשֶׂה
atd.		atd.	
pasivní příčestí			
		udělán, udělaný	עָשׂוּי
		atd.	
infinitiv			
stoupat (samostatný)	עָלֹה	dělat (samostatný)	עָשֹׂה
stoupání (vázaný)	עֲלוֹת	dělání (vázaný)	עֲשׂוֹת
(s ל)	לַעֲלוֹת	(s ל)	לַעֲשׂוֹת

Koncovky těchto dvojnásobně slabých sloves jsou stejné jako u sloves 3. hē', protože počáteční laryngála má pod sebou složené šᵊwā' místo jednoduchého, a přitahuje před sebe i pod sebe paṯaḥ.

nif'al		**hif'îl**	
	perfektum		
byl vykonán	נַעֲשָׂה	vyvedl (vzhůru), obětoval	
byla vykonána	נֶעֱשְׂתָה	jako celopal	הֶעֱלָה
byli(-y) vykonáni(-y)	נַעֲשׂוּ	vyvedla	הֶעֱלְתָה
atd.		vyvedli(-y)	הֶעֱלוּ
		atd.	
	imperfektum		
bude vykonán	יֵעָשֶׂה	vyvede (m.)	יַעֲלֶה
bude vykonána	תֵּעָשֶׂה	vyvede (f.)	תַּעֲלֶה
atd.		atd.	
	zkrácené imperfektum, jusiv		
ať je vykonán	יֵעָשׂ	ať vyvede (m.)	יַעַל
	imperfektum s konsekutivním wāw		
a byl vykonán	וַיֵּעָשׂ	a vyvedl	וַיַּעַל
	rozk. způsob		
buď vykonán	הֵעָשֶׂה	vyveď (m.)	הַעֲלֵה nebo הַעַל
atd.		atd.	
	příčestí		
vykonán, vykonaný	נַעֲשֶׂה	vyvádějící (sg. m.)	מַעֲלֶה
atd.		atd.	
	infinitiv		
být vykonán (samostatný)	נַעֲשֹׂה	vyvést (samostatný)	הַעֲלֵה
vykonání (vázaný)	הֵעָשׂוֹת	vyvedení (vázaný)	הַעֲלוֹת

Poznamenejme, že laryngála určuje začátky a hē' konce slov při časování. Imperfektum kmene qal a hif'îl (a tedy i jusiv) se vyvinulo v týž tvar různými proměnami, takže význam je třeba určit ze souvislosti.

(3)

אָפָה „pekl" je sloveso 1. 'ālef a 3. hē'.

	qal		nif'al	
perfektum	pekl	אָפָה	byl upečen	נֶאֱפָה
imperfektum	bude péci	יֹאפֶה	bude upečen	יֵאָפֶה

Tak jak se sloveso 1. 'ālef v imperfektu kmene qal liší od slovesa 1. laryngály, tak se liší i tento typ dvojnásobně slabého slovesa od předchozího.

(4)

רָאָה „viděl, spatřil, hleděl" je sloveso zcela zvláštní, protože první souhláska základu se zdvojit nedá, druhou je א, a konečně proto, že třetí souhláskou je ה.

Imperfektum kmene qal je יִרְאֶה „uvidí" (sg. m.), ale s konsekutivním wāw je וַיַּרְא „a viděl", וַתֵּרֶא „a viděla". Imperfektum kmene nif'al je יֵרָאֶה „bude viděn, ukáže se, zjeví se", ale tvar s konsekutivním wāw je וַיֵּרָא „a byl viděn".

CVIČENÍ 39

hranice	גְּבוּל		odpověděl		עָנָה
ústa	פֶּה		soužil, trápil	*pi'ēl* עִנָּה	
ústa *(vázaný stav)*	פִּי־		vůl, býk		פַּר
ústa *(pl.)*	פִּיּוֹת		býk *(se členem)*		הַפָּר

(1) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ
אֱדוֹם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר אָחִיךָ יִשְׂרָאֵל, אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי יָמִים
רַבִּים יְשַׁבְנוּ בְמִצְרַיִם וַיַּעֲבִידוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּ אֹתָנוּ
עַד־מְאֹד: וַנִּצְעַק אֶל־יהוה אֱלֹהֵינוּ וַיִּשְׁמַע אֶת־קוֹלֵנוּ וַיּוֹצִיאֵנוּ
מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה לְהָבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ

לָֽחֶת לָנוּ׃ וְהִנֵּה אֲנַ֨חְנוּ עֹמְדִ֜ים עַל־גְּבוּלֵ֗ךְ לָב֤וֹא אַרְצָה֙ כְּנָעַ֔ן׃
וְעַתָּ֕ה נַעַבְרָה־נָּ֖א בְּאַרְצֶ֑ךָ וְעָשִׂ֤יתָ עִמָּ֙נוּ֙ חֶ֔סֶד׃ וַיַּ֥עַן מֶֽלֶךְ אֱד֖וֹם
לֹ֣א תַעֲבֹ֔רוּ בְּאַרְצִ֖י, פֶּן־בַּחֶ֥רֶב אֵצֵ֖א לִקְרַאתְכֶֽם׃ וַיֵּצֵ֣א
לִקְרַאת־יִשְׂרָאֵ֔ל, וְעַ֗ם כָּבֵ֤ד מְאֹד֙ אִתּ֔וֹ וַיֵּ֥ט יִשְׂרָאֵ֖ל מֵעָלָ֑יו וַיָּ֖שֻׁם
אֶת־פָּנָ֥יו הַמִּדְבָּֽרָה, כִּי֙ לֹ֣א נָתַ֔ן[1] לוֹ֙ מֶ֣לֶךְ אֱד֔וֹם לַעֲבֹ֖ר בְּאַרְצֹ֑ו
(2) וַיְהִ֗י כִּרְא֤וֹת שָׁאוּל֙ אֶת־גִּבּ֣וֹר־הַפְּלִשְׁתִּ֔ים וַיֹּ֖אמֶר הָאִ֑ישׁ
אֲשֶׁ֥ר יַעֲלֶ֛ה וְהִכָּ֥ה אֶת־הַפְּלִשְׁתִּ֖י הַזֶּ֑ה, לוֹ֙ אֶתֵּ֣ן אֶת־בִּתִּ֔י לְאִשָּׁ֖ה׃
וַיָּבֵ֣א דָוִ֔ד וַיַּעֲמֹ֖ד לִפְנֵי־שָׁא֑וּל וַיֹּאמֶר֙ אָנֹכִ֣י אֶעֱלֶ֔ה וְהִכִּיתִ֖י אֹתֹ֑ו
וְהֵבֵ֥אתִי אֶלֶ֛יךָ אֶת־רָאשֹׁ֖ו׃ וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו שָׁא֖וּל, עֲלֵ֣ה בְנִ֑י, וְיִהְיִ֗
יְהוָה֙ עִמְּךָ֔ וְנָתַ֥ן אֶת־אֹיְבְךָ֖ בְּיָדֶ֑ךָ׃ וַיַּ֣עַל דָּוִ֔ד וַיִּגַּ֖שׁ אֶל־הַגִּבּ֑וֹר
וַיִּ֣ךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי֮ אַרְצָה֒ וַיִּקַּ֣ח אֶת־חַרְבֹּ֗ו מֵעָלָיו֙ וַיְכַרֹ֣ת בָּ֔הּ אֶת־
רֹאשֹׁ֖ו וַיָּבֵ֣א אֶל־שָׁא֑וּל׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵ֗ל עָמְד֤וּ עַל־הָהָר֙ מִנֶּ֔גֶד וַיִּרְא֖וּ
כִּי֩ הִכָּ֨ה דָוִ֜ד אֶת־אִיבֹ֗ו וַיִּקְרְא֤וּ בְקֹול֙ אֶחָ֔ד, לֹ֥א נִמְצָ֖א בָּאָ֑רֶץ
גִּבֹּ֥ור כְּדָוִֽד׃ וַיִּשְׁמַ֣ע שָׁא֔וּל אֶת־דִּבְרֵי־הָעָ֖ם וַיִּקְצֹ֣ף עַד־מְאֹ֑ד
וַתִּבְעַ֥ר עָלָ֛יו הָרֹוחַ֖ הָרָעָ֑ה וַיִּבַּקֵּ֖שׁ לְהָמִ֥ית אֶת־דָּוִ֛ד (3) וַיְהִ֥י אַחֲרֵי
מֹות־הַשֹּׁפֵ֔ט וַיָּשׁ֖וּבוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֑ל אֶל־דַּרְכֵּי־הַגּוֹיִ֗ם אֲשֶׁ֥ר יֶשְׁבוּ֙
בְּתוֹכָ֔ם וַיַּעֲשׂ֖וּ אֶת־הָרַ֥ע בְּעֵינֵי־יְהוָ֑ה וַיַּעַבְד֖וּ אֶת־אֱלֹהֵ֥י הָאָֽרֶץ
וַיִּשְׁכְּח֖וּ אֶת־תֹּורַ֥ת־יְהוָֽה׃ וַיִּתֵּ֥ן יְהוָ֛ה בְּיַד־מֶ֖לֶךְ אֱד֑וֹם וַיַּעֲנֻ֕ם,
וְלֹ֣א הָיָ֔ה בָּהֶ֖ם עוֹד֙ רֹ֣וחַ לַעֲמֹ֔ד לִפְנֵי־אֹיְבֵיהֶ֑ם וַיִּצְעֲקוּ֙ אֶל־יְהוָ֔ה
לֵאמֹ֖ר חָטָ֣אנוּ לְפָנֶ֑יךָ וַנַּעֲזֹ֗ב אֶת־בְּרִיתְךָ֙ אֲשֶׁר֙ כָּ֣רַתָּ[2] אִתָּ֔נוּ׃
הַצֵּ֤ל נָא֙ יְהוָ֔ה מִיַּד־אֹיְבֵ֖ינוּ וְאַל־נָ֑א תַּעַזְבֵ֗נוּ, אִם־לֹ֣א לְמַעֲנֵ֔ינוּ
לְמַ֕עַן מֹשֶׁ֖ה עַבְדֶּֽךָ הֹושִׁיעֵ֥נוּ׃ וַיִּשְׁלַ֥ח אֲלֵיהֶ֖ם יְהוָ֑ה אִ֣ישׁ נָבִ֔יא

[1] Zde „dovolil, (do)pustil“.
[2] Srov. vysvětl. 77.1.

וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יהוה, אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאוֹצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית־עֲבָדִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אַרְצָה
כְּנַעַן וְאֶתֵּן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ: וְאַצַוֵּה עֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תִירְאוּ
אֶת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאַרְצָם: וְלֹא שְׁמַרְתֶּם
אֶת־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וַתַּעַבְדוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וַתַּקְצִיפוּ
אֹתִי עַד־מְאֹד: וְעַתָּה אִם בֶּאֱמֶת אַתֶּם שָׁבִים אֵלַי, הָסִירוּ
מִבְּתֵיכֶם אֶת־אֱלֹהֵי הַזָּהָב וְאֶת־אֱלֹהֵי הַכֶּסֶף אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לָכֶם
וְשִׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ: וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ, כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה
אֹתָנוּ יהוה נַעֲשֶׂה (4) וַיְהִי כַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אֶת־הַיָּם וַיֵּצַו יהוה
אֶת־מֹשֶׁה לֵאמֹר נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם לְמִקוֹמָם:
וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יהוה וַיֵּט אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשׁוּבוּ
הַמַּיִם לְמִקוֹמָם: וַיִּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר
עָשָׂה לָהֶם יהוה וַיֵּהַלְלוּ אֶת־שְׁמוֹ (5) וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּקְרָא יַעֲקֹב
אֶל־שְׁתֵּי נָשָׁיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶן, יהוה אֱלֹהֵי אָבִי נִרְאָה אֵלַי
בַּחֲלוֹם וַיְדַבֵּר אֵלַי לֵאמֹר רָאֹה רָאִיתִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ
לָבָן וְאֶשְׁמֹר עָלֶיךָ וְלֹא נָתַתִּי[3] לוֹ לְנָגְּעַ בְּךָ, וְעַתָּה קוּם שׁוּב
אֶל־אַרְצֶךָ וְאֶל־בֵּית־אָבִיךָ, אַל־תִּירָא יַעֲקֹב, כִּי אָנֹכִי אֶהְיֶה
אִתָּךְ וּבֵרַכְתִּיךָ: וַתַּעַן רָחֵל וַתֹּאמֶר עֵשֶׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּךְ אֱלֹהֶיךָ
כִּי כְאָמָה אָנֹכִי בְּבֵית אָבִינוּ: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן, וַיִּקַּח אֶת־נָשָׁיו
וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנוֹתָיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשׁוֹ וַיִּסַּע אַרְצָה כְּנָעַן: וַיְהִי
בְּשׁוּב לָבָן הַבַּיְתָה וַיִּשְׁמַע כִּי בָרַח יַעֲקֹב וַיִּקְצֹף עַד־מְאֹד וַיִּקַּח
אֶת־אֶחָיו אִתּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיָּבֹא עֲלֵיהֶם בַּהֲרָה: וַיֵּרָא

[3] Viz vysvětl. 80.1.

מַלְאַךְ־אֱלֹהִים אֶל־לָבָן וַיֹּאמֶר אֵלָיו, אַל־תִּגַּע בְּעַבְדִּי יַעֲקֹב
פֶּן־תָּמוּת: וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיַּרְא לָבָן עַד־מְאֹד וַיִּכְרֹת בְּרִית עִם־
יַעֲקֹב וַיָּקָם וַיָּשָׁב אֶל־בֵּיתוֹ

1. A tu se stalo po těchto událostech, že Hospodin přikázal (kons. wāw) Mojžíšovi: „Udělej si dvě kamenné desky a přijď ke mně na tuto horu, a já na ně napíši přikázání, která ustavíš pro (= před) syny Izraele.“ A učinil Mojžíš, jak mu Hospodin přikázal, a udělal si dvě kamenné desky a šel na horu Sinaj a byl tam mnoho dní. A viděl Izrael, že nesestoupil Mojžíš z hory, a volali k Árónovi (doplňte „a řekli“): „Kde je tvůj bratr Mojžíš, vždyť odešel na horu Hospodinovu a nevrátil se k nám. Udělej nám tedy boha.“ A vzal Árón jejich zlato a udělal jim býka. A stalo se, když uviděli zlatého býka, že volali: „Toto je tvůj Bůh, Izraeli, který tě vyvedl z Egypta (= egyptské země).“ A mluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Sestup z hory, neboť sešel tvůj lid ze své pozemské cesty (= cesty na zemi) a udělali si zlatého býka a volali před ním »Toto je tvůj Bůh, Izraeli.«“ A stalo se, jak Mojžíš uslyšel tato slova, že vzal desky a rozbil je na zemi. – 2. A vrátili se synové Jakubovi ke svému otci a řekli mu všechna slova, která jim přikázal jejich bratr Josef (slovosled). A odpověděl Jakub: „Požehnaný je Hospodin, který mi ukázal tento den, vždyť můj syn Josef žije (= živý) a já půjdu (= sestoupím) do Egypta a uvidím ho tváří v tvář, než (בְּטֶרֶם) zemřu.“ A ukázal se Hospodin Jakubovi v nočním snu a řekl mu: „Jdi (= sestup) do Egypta, a uvidíš svého syna Josefa a budeš tam s ním bydlet.“ – 3. A stalo se, když uslyšeli předáci Izraele Jozuova slova, která k nim mluvil, že odpověděli (kons. wāw): „Všechno, co jsi nám přikázal, učiníme – neodstoupíme od toho. Jenom ať je Hospodin, tvůj Bůh, s tebou. Jako jsme poslouchali Mojžíše (אֶל), tak budeme poslouchat tebe (אֶל).“ – 4. V ten den dal Hospodin velké vítězství (= spásu) Izraeli, a oni pronásledovali obyvatele města do pouště a pobili je a vzali všechno zlato a stříbro a jejich ovce a dobytek, který byl nalezen v městě, a vešli do města a bydleli v něm. – 5. A přišel prorok před krále a řekl mu: „Toto (= tak) řekl Hospodin: „Protože jsi překročil má přikázání a vzal sis mnoho žen z pohanských dcer a nezachovával jsi mé slovo, které jsem ti přikázal, a chodil jsi do hor (= na hory) sloužit pohanským bohům a dělal jsi tyto (věci), abys mě rozhněval (= rozhněvat mě, hif. od קצף nebo כעס), hle, já postavím proti tobě nepřítele, který zničí tebe i celý tvůj dům i všechny tvé kněze.“

81. SLOVESA DRUHÉ ZDVOJENÉ

Nyní zaměříme svou pozornost k tomu typu slabých sloves, která místo aby měla tři základové souhlásky, mají druhou zdvojenou.

(1)

Qal

sloveso aktivní		sloveso stavové	
		perfektum	
obešel, točil se, kroužil	סַב, סָבַב	byl lehký, hbitý, bezvýznamný [קָלַל]	קַל
obešla	סַבָּה סָבְבָה[1]	byla lehká	קַלָּה
obešel jsi	סַבּוֹתָ	byl jsi lehký	קַלּוֹתָ
obešla jsi	סַבּוֹת	byla jsi lehká	קַלּוֹת
obešel(-šla) jsem	סַבּוֹתִי	byl(a) jsem lehký(-á)	קַלּוֹתִי
obešli(-y)	סַבּוּ, סָבְבוּ[1]	byli(-y) lehcí(-ké)	קַלּוּ
obešli jste	סַבּוֹתֶם	byli jste lehcí	קַלּוֹתֶם
obešly jste	סַבּוֹתֶן	byly jste lehké	קַלּוֹתֶן
obešli(-y) jsme	סַבּוֹנוּ	byli(-y) jsme lehcí(-ké)	קַלּוֹנוּ
		imperfektum	
obejde (m.)	יָסֹב, יִסֹּב	bude lehký	יֵקַל
obejde (f.)	תָּסֹב, תִּסֹּב	bude lehká	תֵּקַל
obejdeš (m.)	תָּסֹב, תִּסֹּב	budeš lehký	תֵּקַל
obejdeš (f.)	תָּסֹבִּי, תִּסְבִּי	budeš lehká	תֵּקַלִּי
obejdu (m. i f.)	אָסֹב, אֶסֹּב	budu lehký(-á)	אֵקַל
obejdou (m.)	יָסֹבּוּ, יִסְבּוּ	budou lehcí	יֵקַלּוּ
obejdou (f.)	תָּסֻבֶּנָה, תִּסְבֶּנָה	budou lehké	תֵּקַלְנָה
obejdete (m.)	תָּסֹבּוּ, תִּסְבּוּ	budete lehcí	תֵּקַלּוּ
obejdete (f.)	תָּסֻבֶּנָה, תִּסְבֶּנָה	budete lehké	תֵּקַלְנָה
obejdeme (m. i f.)	נָסֹב, נִסֹּב	budeme lehcí(-ké)	נֵקַל

[1] Vysvětl. překladatele: přesně řečeno, pod prvním בּ zde má výjimečně být složené šᵊwā' místo jednoduchého, tedy סָבְבָה a סָבְבוּ.

imperfektum s konsekutivním wāw

a obešel	(wajjásov) וַיָּסָב, וַיִּסֹּב	a byl lehký	וַיֵּקַל

rozk. způsob

obejdi (m.)	סֹב
obejdi (f.)	סֹבִּי
obejděte (m.)	סֹבּוּ
obejděte (f.)	סֹבֶּינָה

aktivní příčestí

obcházející (m. sg.)	סֹבֵב	lehký	קַל
atd.		atd.	

pasivní příčestí

obklopen, obklopený	סָבוּב
atd.	

infinitiv

obejít (samostatný)	סָבוֹב	být lehký (samostatný)	קָלוֹל
obejití (vázaný)	סֹב	lehkost (vázaný)	קֹל a קַל
(s לְ)	לְסֹב		

Kmen qal má v perfektu 3. os. buď tvary סַב, סַבָּה a סַבּוּ s nepřechodným významem „točil se, kroužil“, nebo tvary סָבַב, סְבִבָה a סְבִבוּ, které jsou přechodné „točil, obešel“. Tyto dva významy jsou dobře známy u slovesa צָרַר „utiskoval“ (přechodný význam) na rozdíl od צַר „byl v tísni“ (nepřechodný význam).

Imperfektum kmene qal má dva alternativní tvary. První typ (יָסֹב) je, jak se zdá, ovlivněn časováním sloves 2. wāw (které je v mnoha ohledech podobné časování sloves se střední zdvojenou). Jako slovesa 2. wāw má pod předponou (původní) samohlásku qāmec. Druhý typ (יִסֹּב) se, ač je to velmi zvláštní, podobá slovesům 1. nûn.

Rozk. způsob se tvoří od imperfekta 1. typu.

(2)
Nif'al

perfektum		*imperfektum*	
obklíčil	נָסַב	obklíčí (sg. m.)	יִסַּב
obklíčila	נָסַבָּה	obklíčí (sg. f.)	תִּסַּב
obklíčil jsi	נָסַבְּתָּ	obklíčíš (m.)	תִּסַּב
obklíčila jsi	נָסַבְּתְּ	obklíčíš (f.)	תִּסַּבִּי
obklíčil(a) jsem	נָסַבְּתִּי	obklíčím (m. i f.)	אֶסַּב
obklíčili(-y)	נָסַבּוּ	obklíčí (pl. m.)	יִסַּבּוּ
obklíčili jste	נְסַבּוֹתֶם	obklíčí (pl. f.)	תִּסַּבֶּינָה
obklíčily jste	נְסַבּוֹתֶן	obklíčíte (m.)	תִּסַּבּוּ
obklíčili(-y) jsme	נָסַבְּנוּ	obklíčíte (f.)	תִּסַּבֶּינָה
přícestí		obklíčíme (m. i f.)	נִסַּב
obklíčující (sg. m.)	נָסָב		
obklíčující (sg. f.)	נְסַבָּה	*rozk. způsob*	
atd.		obklič (m.)	הִסַּב
infinitiv		obklič (f.)	הִסַּבִּי
obklíčit (samostatný)	הִסּוֹב	obklíčte (m.)	הִסַּבּוּ
obklíčení (vázaný)	הִסֵּב	obklíčte (f.)	הִסַּבֶּינָה

(3)
Hif'îl

perfektum		*imperfektum*	
otočil, vedl oklikou	הֵסֵב, הֵסַב	otočí (sg. m.)	יָסֵב, יַסֵּב
otočila	הֵסַבָּה	otočí (sg. f.)	תָּסֵב
otočil jsi	הֲסִבּוֹתָ	otočíš (m.)	תָּסֵב
otočila jsi	הֲסִבּוֹת	otočíš (f.)	תָּסֵבִּי
otočil(a) jsem	הֲסִבּוֹתִי	otočím (m. i f.)	אָסֵב
otočili(-y)	הֵסַבּוּ	otočí (pl. m.)	יָסֵבּוּ, יַסֵּבוּ
		otočí (pl. f.)	תְּסֻבֶּינָה
otočili jste	הֲסִבּוֹתֶם	otočíte (m.)	תָּסֵבּוּ
otočily jste	הֲסִבּוֹתֶן	otočíte (f.)	תְּסֻבֶּינָה
otočili(-y) jsme	הֲסִבּוֹנוּ	otočíme (m. i f.)	נָסֵב

rozk. způsob

otoč (m.)	סֹב
otoč (f.)	סֹבִּי
otočte (m.)	סֹבּוּ
otočte (f.)	סֻבֶּינָה

infinitiv

otočit (samostatný)	סֹב
otočení (vázaný)	סֹב

jusiv

ať otočí (sg. m.)	יָסֹב

imperfektum s konsekutivním wāw

a otočil	וַיָּסָב

příčestí

otáčející (sg. m.)	מֵסֵב
otáčející (sg. f.)	מְסִבָּה
atd.	

CVIČENÍ 40

zítra	מָחָר	Jericho	יְרִיחוֹ	svátek *(pl.)*	חַגִּים
úsvit	שַׁחַר	svátek, slavnost	חַג	ukořistil	בָּזַז
Velikonoce, Pascha	פֶּסַח	svátek *(se členem)*	הֶחָג	slavil	חָגַג

(1) וַיְהִי בְּהִוָּדַע לְיֹשְׁבֵי־הָעִיר כִּי בָּאוּ אֲנָשִׁים אֶל בֵּית־לוֹט
וַיִּתְקַבְּצוּ לִפְנֵי בֵיתוֹ וַיְבַקְשׁוּ לְהוֹצִיא אֶת־הַמַּלְאָכִים מִשָּׁם: וַיֹּאמֶר
אֹתָם הַמַּלְאָכִים וְלֹא יֵכְלוּ לִרְאוֹת, וַיָּסֹבּוּ אֶת־הַבַּיִת, וְאֶת־הַדֶּלֶת
לֹא מָצָאוּ: (2) וַיְדַבֵּר יהוה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר בֹּא אֶל־פַּרְעֹה
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: כֹּה אָמַר יהוה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, שַׁלַּח אֶת־עַמִּי
וְיָחֹגּוּ לִי בַּמִּדְבָּר, וְאִם אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ אֹתָם הִנְנִי נֹגֵף אֶתְךָ
וְאֶת־עַבָּדֶיךָ: וְכִי יִשְׁאַל אֹתְךָ פַּרְעֹה לֵאמֹר אַיֵּה הַצֹּאן וְהַבָּקָר
כִּי תָחֹגּוּ לֵאלֹהֵיכֶם, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, גַּם אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדֵנוּ, וּמִמְּךָ
נִקַּח לַעֲבֹד אֶת־יהוה אֱלֹהֵינוּ, כִּי חַג לָנוּ עַל־הַר־הָאֱלֹהִים
בַּמִּדְבָּר (3) וַיְהִי בַבֹּקֶר כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר, וְכָל־הָעָם עֹמְדִים לִפְנֵי
הַר־סִינַי, וַיֵּצֵא אֹתָם מֹשֶׁה לֵאמֹר סֹבּוּ אֶת־הָהָר פַּעַם אַחַת,

וְאַל־יַעַל אִישׁ עַל־הָהָר, פֶּן־יִגֹּף בּוֹ יהוה וָמֵת הָאִישׁ הַהוּא׃
וּבְרֹאוֹתְכֶם אֶת־הָאֵשׁ בְּרֹאשׁ־הָהָר וּנְפַלְתֶּם עַל־פְּנֵיכֶם אֲרָצָה כִּי
יֵרֵד יהוה עַל־הָהָר וְנִגְלָה אֲלֵיכֶם וְדִבֶּר אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ׃
וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־דִּבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּירְאוּ עַד־מְאֹד (4) וַיַּקְהֵל
יְהוֹשֻׁעַ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר יהוה
אֱלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לָתֵת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ׃ וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ עֹמְדִים נֶגֶד הָעִיר יְרִיחוֹ
אֲשֶׁר תְּנָתֵן בְּיָדֵנוּ מָחָר׃ וְעַתָּה שִׁמְעוּ־נָא אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְדַבֵּר אֲלֵיכֶם׃
וְהָיָה בַּבֹּקֶר וְקַמְתֶּם וִירַדְתֶּם הַיַּרְדֵּנָה וּרְחַצְתֶּם בְּמֵי־הַנָּהָר
וַעֲלִיתֶם הָעִירָה וְסַבֹּתֶם אֶת־חוֹמוֹתֶיהָ כָּל־הַיּוֹם עַד־הָעֶרֶב׃ וְרָאוּ
יֹשְׁבֵי־יְרִיחוֹ וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ, הֵן רַבִּים בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
כְּכוֹכְבֵי־הַשָּׁמַיִם וְכַעֲפַר־הָאֲדָמָה, וּמִי יָכֹל לַעֲמֹד בְּפָנֵיהֶם׃
וְנִפְלָה עֲלֵיהֶם יִרְאַתְכֶם[2] וְלֹא תִהְיֶה בָהֶם רוּחַ לַעֲמֹד בְּפָנֵינוּ,
הֲלֹא שְׁמַעְתֶּם אֶת־דִּבְרֵי הַמְרַגְּלִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֲלֵיכֶם בְּשׁוּבָם
מִן־הָעִיר יְרִיחוֹ׃ וְהָיָה אִם יֵצְאוּ לִקְרָאתֵנוּ בְּשָׁלוֹם, אַל־תִּשְׁפְּכוּ
דָמִים כִּי[3] זָכוֹר תִּזְכְּרוּ אֶת־מִצְוַת־מֹשֶׁה וַעֲשִׂיתֶם עִמָּהֶם חָסֶד׃
וְאִם[4] לֹא יֵצְאוּ לִקְרָאתֵנוּ בְּשָׁלוֹם וְקָרְאוּ עָלֵינוּ לַמִּלְחָמָה,
וּקְרָאתֶם אַתֶּם בְּקוֹל גָּדוֹל לַיהוה וְלִיהוֹשֻׁעַ, וַעֲלִיתֶם הָעִירָה
וְהִכִּיתֶם אֹתָם לְפִי־חָרֶב מִגָּדוֹל וְעַד־קָטוֹן׃ וְהָיָה בְּתֵת יהוה
אֶת־הָעִיר בְּיֶדְכֶם, אַל־תְּקַחוּ לָכֶם מִן־הַזָּהָב וּמִן־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר
יִמָּצֵא בָהּ, כִּי[3] בְּהֵיכַל־יהוה תְּבִיאוּ אֹתָם, וְאֶת־בְּקָרֶם וְאֶת־צֹאנָם
תִּבְזוּ לָכֶם׃ הִשָּׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם
וְאַל־תַּסֹּרוּ מִמֶּנּוּ, פֶּן־תִּהְיֶה מַגֵּפָה בָּעָם׃ וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל

[2] Viz vysvětl. 56.4 – „bázeň před vámi“ jako předmět.
[3] „ale“.
[4] „ale“; viz vysvětl. 21.1 a obdobně ve vysvětlivkách kap. 24 a 27.

אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּם, וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר כָּל הַיּוֹם
מִהַבֹּקֶר עַד־הָעֶרֶב: וַיְהִי בָּעֶרֶב וַיֵּצְאוּ יֹשְׁבֵי־יְרִיחוֹ לַמִּלְחָמָה
וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל מְאֹד לַיהוה וְלִיהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲלוּ
הָעִירָה: וַתֶּחֱזַק עֲלֵיהֶם יַד־יִשְׂרָאֵל וַיְנֻסוּם אַנְשֵׁי־יְרִיחוֹ
מִפְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַיַּרְדְּנָה: וַיֵּצוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּרְדְּפוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵיהֶם
וַיַּכּוּ אֹתָם לְפִי־חָרֶב: וַיָּשׁוּבוּ אֶל־יְרִיחוֹ וַיַּכּוּהָ לָהֶם אֶת־הַצֹּאן
וְאֶת־הַבָּקָר וּמִן־הַכֶּסֶף וּמִן־הַזָּהָב אֲשֶׁר מָצְאוּ בָעִיר לֹא לָקָחוּ
לָהֶם כִּי בְּהֵיכַל־יהוה הֵבִיאוּ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם יְהוֹשֻׁעַ (5) וַיְהִי
אַחֲרֵי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּצוּ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם לֵאמֹר זִכְרוּ אֶת־יוֹם
צֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְחַגֹּתֶם אֶת־חַג־הַפֶּסַח כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם
מֹשֶׁה עֶבֶד יהוה: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח נֶגֶד עִיר־יְרִיחוֹ

1. A stalo se po těchto událostech, že poslal Hospodin velikou tmu na Egypt (= egyptskou zemi), a neviděli se navzájem (= muž neviděl svého druha). A dal farao zavolat (= zavolal pro) Mojžíše a Árón a řekl jim: „Vstaňte a vyjděte z mé země, vy i celý Izrael s vámi, a slavte slavnost (doplňte „pro“) Hospodina, vašeho Boha, v poušti; i svůj dobytek i své ovce si vezměte s sebou a modlete se k Hospodinu, aby odňal (jusiv impf. se spojkou) ode mne tuto smrt.“ A odvětil Mojžíš: „Zítra učiní Hospodin tuto věc, abys (לְמַעַן) poznal, že není nad něj (= jako on).“ – 2. A přišlo jitro a lid se posvětil a obešli dvakrát horu, jak jim nařídil Mojžíš, a báli se velice a řekli Mojžíšovi: „Všechno, co přikáže Hospodin, učiníme.“ – 3. A našel se muž, který vzal zlato (= ze zlata), které bylo v městě Jerichu, a předáci Izraele ho přivedli před Jozua k soudu. A řekl mu Jozue: „Proč jsi vzal z toho zlata? Neslyšel jsi můj rozkaz, v němž (= který) jsem přikázal lidu »Vezměte si dobytek a ovce, ale ze zlata a stříbra neukořistíte.« Proč jsi tedy (= a proč jsi) přestoupil mé slovo?“ A odpověděl ten muž: „Opravdu jsem se provinil vůči Hospodinu, našemu Bohu, a tedy (= a nyní, hle) jsem v tvé moci, učiň se mnou (dat.), jak se ti líbí (= jak je dobré v tvých očích).“ A přikázal Jozue a vzali toho muže a vyvedli ho na vrchol hory a upálili ho, i všechno, co měl, před (= dat.) zraky synů Izraele. – 4. A stál král před lidem a modlil se k Hospodinu: „Ty sis nás vyvolil mezi (= ze) všemi pohanskými

[5] Viz vysvětl. 81.4.

[6] Viz vysvětl. 81.3.

národy a přikázal jsi nám slavit tuto velikoční slavnost, jak je napsáno v zákoně tvého služebníka Mojžíše, abychom nezapomínali na milost, kterou jsi prokázal (= učinil) našim otcům v den, kdy vyšli (v. inf. s příp.) z Egypta (= z egyptské země) z domu otroctví. A nyní jsme učinili podle toho (= všeho), co jsi nám přikázal, a slavili jsme dnes velikonoční slavnost. Pamatuj, Hospodine, na svůj lid Izrael a slyš jejich modlitbu, vždyť k tobě jedinému (hledí) naše oči. Vysvoboď nás, Hospodine, z moci (= ruky) našich nepřátel, kteří přišli bojovat proti nám a obklíčili hradby našeho města, aby (לְמַעַן) poznali, že není (nikdo) jako ty a (že) v tobě je spása.“ A přišel prorok a stanul před králem a řekl: „Hospodin slyšel tvou modlitbu, kterou ses k němu modlil se zkroušeným (= zlomeným) srdcem. Neboj se, vždyť zítra uslyší tvoji nepřátelé, že zemřel jejich král, a vrátí se do své země.“ A odvětil král: „Požehnaný je Hospodin, který neopustil milosrdenství se svými služebníky.“

82. DEFEKTNÍ SLOVESA

Některá slovesa netvoří všechny slovesné tvary, ale jen některé. Proto se jim říká slovesa defektní. Může se však stát, že dvě spřízněná defektní slovesa, která mají dvě souhlásky základu společné a liší se jen třetí souhláskou, se vzájemně doplní tak, že lze vyjádřit všechny potřebné tvary.

Nejčastěji užívaná defektní slovesa jsou:

1. הָלַךְ „šel, chodil“.

qal	
perfektum	
chodil (jako slovesa 1. laryngály)	הָלַךְ
atd.	
příčestí	
chodící (sg. m., jako slovesa 1. laryngály)	הֹלֵךְ
atd.	
infinitiv	
chodit (samostatný, jako slovesa 1. laryngály)	הָלוֹךְ
chození (vázaný, jakoby sloveso 1. wāw יָלַךְ)	לֶכֶת
(s ל)	לָלֶכֶת
(s příponou)	לֶכְתִּי

imperfektum	
půjde (m., jakoby sloveso 1. wāw)	יֵלֵךְ
půjde (f.)	תֵּלֵךְ
půjdu (m. i f.)	אֵלֵךְ
atd.	

kohortativ	
ať jdu (m. i f., jakoby sloveso 1. wāw)	אֵלְכָה

imperfektum s konsekutivním wāw	
a šel (jakoby sloveso 1. wāw)	וַיֵּלֶךְ

rozk. způsob	
jdi (m., jakoby sloveso 1. wāw)	לְכָה, לֵךְ
jdi (f.)	לְכִי
atd.	

Hif'îl též zřejmě pochází od základu יָלַךְ.

perfektum		*imperfektum*	
vedl	הוֹלִיךְ	povede (m.)	יוֹלִיךְ
vedla	הוֹלִיכָה	povede (f.)	תּוֹלִיךְ
atd.		atd.	
jusiv		*impf. s kons. wāw*	
ať vede (m.)	יוֹלֵךְ	a vedl	וַיּוֹלֶךְ

2. טוֹב „byl dobrý".

Qal: *perfektum, příčestí a infinitiv* pochází od základu טוֹב, což je sloveso 2. wāw. *Imperfektum* je od základu יָטַב, tj. 1. jôḏ – tedy „bude dobrý" יִיטַב atd.

Hif'îl pochází od téhož kmene יָטַב, *perfektum* „činil dobro, udělal (něco) dobře" הֵיטִיב atd., *imperfektum* „bude (m.) činit dobro" יֵיטִיב atd.

3. שָׁתָה „pil, napil se“.

Qal: všechny tvary pocházejí od základu שָׁתָה.

Hif'îl pochází od kmene שָׁקָה.

perfektum	*imperfektum*
dal napít, napojil (m.) הִשְׁקָה	dá napít, napojí (m.) יַשְׁקֶה
atd.	atd.
jusiv	*impf. s kons. wāw*
ať dá napít, ať napojí (m.) יַשְׁקְ	a dal napít, napojil וַיַּשְׁקְ

4. יָכֹל „byl schopen, mohl“.

Perfektum „mohl“ יָכֹל (jako pravidelné stavové sloveso קָטֹן, viz kap. 50).

Imperfektum „bude moci“ יוּכַל atd; někteří tento tvar považují za hof'al, který by znamenal „byl uschopněn“, a proto říkají, že i toto sloveso spadá do kategorie defektních. Je však pravděpodobné, že tento tvar ustrnul z původního יָוּכַל (jawchal), pak jauchal, a nakonec se místo očekávaného יוֹכַל (jôchal) objevilo konečné יוּכַל (jûchal).

Infinitiv „moci“ (samostatný) יָכוֹל a יְכֹלֶת „schopnost“ (vázaný); ten má ženskou koncovku.

CVIČENÍ 41

hostina	מִשְׁתֶּה	pán, manžel	בַּעַל	víno	יַיִן
hostina *(vázaný stav)*	מִשְׁתֵּה	Eliezer	אֱלִיעֶזֶר	krásný	יָפֶה
velbloud	גָּמָל	džbán	כַּד	krásná	יָפָה
velbloud *(pl.)*	גְּמַלִּים	studna, pramen	עַיִן	nebo	אוֹ

(1) וַיַּעַן אֱלִיעֶזֶר וַיֹּאמַר הִנֵּה אָנֹכִי [1]עֹמֵד [2]עַל־עֵין־הַמַּיִם
לְעֵת־עֶרֶב וְאָשָׁא אֶת־עֵינַי וְרָאֲתָה אֶת־הַיַּלְדָּה יֹצֵאת לְהַשְׁקוֹת

[1] Rozumí se „stál“. [2] „u“.

אֶת־הַצֹּאן וְכַדָּהּ עַל־רֹאשָׁהּ׃ וַתִּמְצָא חֵן בְּעֵינָיו מְאֹד וְאֲנַשׂ אֵלֶיהָ
וְאֹמַר הַשְׁקִינִי נָא מְעַט־מָיִם׃ וַתֹּאמֶר שְׁתֵּה אֲדֹנִי, וְגַם אֶת־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה׃ וַתְּמַהֵר
וַתְּתֵן לִי לְשָׁתוֹת וְגַם אֶת־גְּמַלַּי הִשְׁקָתָה[3] וַתְּגָד לִי אֶת־שְׁמָהּ
וְאֶת־שֵׁם־אָבִיהָ׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת־שְׁמָהּ וְאֶפֶל עַל־פָּנַי וְאֶהַלֵּל
אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֲשֶׁר לֹא עָזַב אֶת־חַסְדּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם
וַיּוֹלִיכֵנִי אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם תֵּלֶךְ[4]
הַיַּלְדָּה אַחֲרַי וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן־אֲדֹנִי לְיִצְחָק, וְאִם לֹא, הַגִּידוּ לִי
וְאָסֹורָה מֵעַלֵיכֶם׃ וַיַּעַנוּ אֲבִי־הַיַּלְדָּה וְאָחִיהָ וַיֹּאמְרוּ לֹא נוּכַל
דַּבֵּר אֵלֶיךָ טוֹב אוֹ רָע נִקְרָאָה לַיַּלְדָּה וְנִשְׁאֲלָה אֶת־פִּיהָ[5]׃
וַיִּקְרְאוּ לָהּ וַיֹּגִידוּ לָהּ אֶת־דִּבְרֵי אֱלִיעֶזֶר וַיִּשְׁאֲלוּ אֹתָהּ לֵאמֹר
הֲתֵלְכִי אַחֲרֵי הָאִישׁ הַזֶּה לְהִיוֹת לְיִצְחָק לְאִשָּׁה, וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ׃
וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר אֱלִיעֶזֶר שַׁלְּחֵנִי נָא לְבֵית־אֲדֹנִי, וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה׃ וַיָּקָם אֱלִיעֶזֶר וַיֵּשֶׁם אֶת־הַיַּלְדָּה
עַל־הַגְּמַל וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן׃ (2) וַיְהִי אַחֲרֵי יָמִים רַבִּים
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָּדוֹל לְכָל־עֲבָדָיו אֲשֶׁר בְּאַרְצוֹת־מַמְלַכְתּוֹ׃
וַיָּבֹאוּ כָל־עֲבָדָיו אֶל מִשְׁתֵּה־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ אִתּוֹ
כָּל־הַלַּיְלָה עַד־עֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַיְהִי כְּטוֹב לֵב־הַמֶּלֶךְ[6] בַּיַּיִן וַיְצַו
אֶת־שֹׁמֵר־הַנָּשִׁים לְהָבִיא אֶת־הַמַּלְכָּה לְפָנָיו לְהַרְאוֹתָהּ לַעֲבָדָיו
כִּי יָפָה הִיא[7] עַד־מְאֹד׃ וַיֵּלֶךְ שֹׁמֵר־הַנָּשִׁים וַיַּגֶּד לַמַּלְכָּה
אֶת־מִצְוַת־הַמֶּלֶךְ, וַתֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֵךְ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ
אֶת־דִּבְרֵי־הַמַּלְכָּה וַיִּקְצֹף עַד־מְאֹד, וַיִּקְרָא לַחֲכָמָיו וַיִּשְׁאַל אֹתָם
מַה־לַּעֲשׂוֹת לַמַּלְכָּה, כִּי לֹא עָשְׂתָה כְּמִצְוַת־הַמֶּלֶךְ וְלֹא בָאָה

[3] Tvar v pauze.
[4] Jusiv.
[5] „Jejích úst“ místo „na její slovo, na její názor“.
[6] Rozumí se „rozveselil se“.
[7] Rozumí se „byla“.

לְפָנָיו: וַיַּעַן אֶחָד מֵחָכְמָיו וַיֹּאמֶר לֹא לַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ חָטְאָה
הַמַּלְכָּה כִּי לְכָל־עֲבָדָיו: כִּי עַתָּה תֹּאמַרְנָה נְשֵׁי־עֲבָדֶיךָ
אֶל־בַּעֲלֵיהֶן, הִנֵּה הַמַּלְכָּה לֹא עֻשְׂתָה כְּמִצְוַת־הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה
נִשְׁמַע אֲנַחְנוּ בְקוֹלְכֶם: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ יִשַּׁלַח
אֶת־הַמַּלְכָּה וְלֹא תָבֹא עוֹד לְפָנָיו, וּבָחַר הַמֶּלֶךְ בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת
אֲשֶׁר תִּמְלֹךְ תַּחַת הַמַּלְכָּה: וְשָׁמְעוּ נְשֵׁי־עֲבָדֶיךָ וְיָרְאוּ וְנָתְנוּ
כָבוֹד לְבַעֲלֵיהֶן: וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ וַיַּצַּו לַעֲשׂוֹת כֵּן:
(3) וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב בְּנוֹ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֲשָׂו אָחִיךָ מִתְבַּקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ כִּי לָקַחְתָּ אֶת־
בִּרְכוֹתָיו מִמֶּנּוּ: וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלִי כְּכֹל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ וְקוּם
בְּרַח־לְךָ אֶל־לָבָן אֲחִי־אִמִּךְ וְיָשַׁבְתָּ שָׁם: וַיְבָרֲכֵהוּ יִצְחָק וַיֹּאמֶר
יְהִי יהוה אֱלֹהֵי־אָבִי אִתְּךָ וְהִשְׁיבְךָ אֵלַי בְּשָׁלוֹם: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב
כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אָבִיו וַיֵּלֶךְ אֶל־לָבָן אֲחִי־אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב אֹתוֹ:
(4) וַיִּשְׁמַע [8]יִתְרוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יהוה לְיִשְׂרָאֵל כִּי הוֹצִיא
אֹתָם מִמִּצְרָיִם: וַיִּקַּח אֶת־צִפֹּרָה אֵשֶׁת מֹשֶׁה וְאֶת־שְׁנֵי־בָנֶיהָ וַיֵּקֶם
וַיֵּלֶךְ אִתָּם אֶל־מַחֲנֵה־יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַר־הָאֱלֹהִים: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה
לִקְרָאתָם הוּא וְזִקְנֵי־הָעָם אִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־הַמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר
יִתְרוֹ בָּרוּךְ יהוה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד־מִצְרַיִם וּמִיַּד־פַּרְעֹה,
עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יהוה מִכָּל־אֱלֹהִים וְאֵין כָּמוֹהוּ: וַיְהִי
בַּבֹּקֶר וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת־הָעָם, וְכָל־הָעָם עֹמְדִים לִפְנֵיו
מִן־הַבֹּקֶר וְעַד־הָעֶרֶב: וַיַּאמֶר יִתְרוֹ אֶל־מֹשֶׁה, לֹא טוֹב הַדָּבָר
אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה, לֹא תוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת־כָּל־הָעָם לְבַדֶּךָ: וְעַתָּה
שְׁמַע בְּקוֹלִי כְּכֹל אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ וּבְחַר לְךָ מֵרַאשֵׁי־הָעָם
אַנְשֵׁי־אֱמֶת [9]יִרְאֵי־אֱלֹהִים וְשִׂפְטוּ הֵמָּה אֶת־הָעָם, וְכָל־דָּבָר גָּדוֹל
יָבִיאוּ אֵלֶיךָ: וְתִיטַב עֲצַת־יִתְרוֹ בְּעֵינֵי־מֹשֶׁה וַיִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ וַיַּעַשׂ
כְּכֹל אֲשֶׁר אָמָר

[8] Jitro; jedno ze jmen Mojžíšova tchána.
[9] Vázaný pl. m. od יְרֵא.

1. A tu se stalo po těchto událostech, že se rozpomenul Hospodin na Sáru, a porodila syna a nazvala ho jménem Izák. A viděla Sára otrokyni a jejího syna a bála se velice, a řekla svému muži Abrahámovi (slovosled): „Pošli je do pouště, vždyť syn této otrokyně nebude dědit s mým synem, s Izákem.“ A učinil Abrahám, jak řekla Sára, a vzal chléb a džbán vody a dal otrokyni a poslal ji pryč s jejím synem. A stalo se navečer, že nebylo vody ve džbánu, a ona posadila dítě pod strom a šla a sedla si naproti a pozvedla hlas a volala k Hospodinu. A zavolal na ni anděl Boží a řekl: „Neboj se, vždyť slyšel Hospodin tvůj hlas.“ A otevřela (doplňte „své“) oči a podívala se, a hle, pramen vody před ní, a vzala vody a dala dítěti napít. A byl Hospodin s chlapcem a rostl (גָּדַל) a stal se mužem, a jeho matka mu vzala manželku z Egypta (= egyptské země). – 2. A stalo se po těchto událostech, že uspořádal (= učinil) král velikou hostinu, a přikázal přinést (to) zlato a stříbro, které vzal z domu Hospodinova, aby (je) ukázal (v. inf.) svým služebníkům. A stalo se, jak jedli maso a pili víno, že se podívali, a hle, ruka psala po stěně paláce, a báli se velice. A zavolal král všechny své mudrce a řekl jim: „Povězte mi (co znamenají) ta slova, která jsou napsána na stěně, avšak jestliže mi (to) nedokážete (impf.) říci, smrt bude vaším rozsudkem.“ A odpověděli mudrci: „Hle, nachází se mezi královskými služebníky prorok z Hebrejců, kterého král přivedl do vyhnanství (hif. od גָּלָה, viz kap. 79). A tedy (= a nyní) jestliže se králi líbí (= je dobré v očích krále), zavolejme ho, a on nám přečte slova, která jsou napsána na stěně.“ A poručil král, aby to udělali (v. inf.). A šli a přivedli proroka před krále, a on přečetl ta slova, která byla napsaná na stěně, a řekl králi: „Protože jsi pozvedl své srdce a nebál ses hřešit proti Hospodinu, Bohu Izraele, hle, odňal ti království (= odstranil tě z kralování: sloveso מָלַךְ) nad tímto lidem a dal tvůj trůn jinému.“ A odešel prorok od (doplňte „tváře“) krále. – 3. A stalo se po smrti soudce, že dělali synové Izraele, co bylo zlé v očích Hospodina, a on je dal (= prodal, מָכַר) do moci (= rukou) kanaánského krále, a sloužili mu po mnoho dní. A volali k Hospodinu ze svého soužení, a on uslyšel jejich hlas. A byla žena prorokyně, která soudila Izrael v té době, a dala zavolat (= poslala a zavolala) Báráka (בָּרָק) a řekla mu: „Poslyš slovo Hospodinovo, které mluvil o (עַל) tobě. Jdi a shromáždi všechny izraelské hrdiny na vrchol této hory a budeš bojovat proti (ב) nepřátelům Izraele, neboť je dal Hospodin do tvé moci.“ A odpověděl Bárák: „Jestliže nepůjdeš ty se mnou, pak (kons. wāw) nepůjdu.“ A řekla mu prorokyně: „Půjdu tedy (= opravdu) s tebou.“ A vstala a šla s ním. A shromáždili se všichni izraelští hrdinové na hoře a sestoupili z hory a bojovali se svými nepřáteli a Hospodin jim dal vítězství (= spásu) toho dne a zničili celý tábor Kanaánců a pronásledovali je do pouště. A uviděl kanaánský král, že padli jeho bojovníci, a vzal (doplňte „svůj“) meč do (doplňte „své“) ruky a vstal a uprchl on sám před syny Izraele.

83. ČÍSLOVKY

(1)
Základní číslovky

	s maskulinem		*s femininem*	
	s. st.	v. st.	s. st.	v. st.
1	אֶחָד	אַחַד	אַחַת	אַחַת
2	שְׁנַיִם	שְׁנֵי	שְׁתַּיִם	שְׁתֵּי
3	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשֶׁת	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשׁ
4	אַרְבָּעָה	אַרְבַּעַת	אַרְבַּע	אַרְבַּע
5	חֲמִשָּׁה	חֲמֵשֶׁת	חָמֵשׁ	חֲמֵשׁ
6	שִׁשָּׁה	שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
7	שִׁבְעָה	שִׁבְעַת	שֶׁבַע	שֶׁבַע
8	שְׁמֹנָה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶה
9	תִּשְׁעָה	תִּשְׁעַת	תֵּשַׁע	תְּשַׁע
10	עֲשָׂרָה	עֲשֶׂרֶת	עֶשֶׂר	עֲשַׂר

אַחַת עֶשְׂרֵה	11
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה	12
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	13
אַרְבַּע עֶשְׂרֵה	14
עַשְׂתֵּי עָשָׂר	
שְׁנֵים עָשָׂר	
שְׁנֵי עָשָׂר	
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	
אַרְבָּעָה עָשָׂר	

מֵאָה (f.)	100
מֵאוֹת „stovky“, pl. v. st. מְאַת	
מָאתַיִם	200
(מְאָתַיִם duál, z původního)	
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	300
אַרְבַּע מֵאוֹת	400
חֲמֵשׁ מֵאוֹת	500
אֶלֶף	1000
אַלְפַּיִם (duál)	2000
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים	3000
אַרְבַּעַת אֲלָפִים	4000

עֶשְׂרִים	20
שְׁלֹשִׁים	30
אַרְבָּעִים	40
חֲמִשִּׁים	50
שִׁשִּׁים	60
שִׁבְעִים	70
שְׁמֹנִים	80
תִּשְׁעִים	90

רִבָּבָה	10000
רִבּוֹתַיִם (duál)	20000

a) Číslovka „jedna“ se považuje za přídavné jméno, následuje za jménem podstatným a shoduje se s ním v rodě: „jeden muž“ אִישׁ אֶחָד, „jedna žena“ אִשָּׁה אַחַת. Může se použít i vázaného stavu, např. „jeden z proroků“ אַחַד הַנְּבִיאִים.

b) Číslovka „dvě“ je podstatné jméno, které, je-li ve vázaném stavu, předchází slovu, jež určuje: „dva synové“ שְׁנֵי־בָנִים. V samostatném stavu se klade až za počítané slovo: „dva synové, dvojice synů“ בָּנִים שְׁנַיִם.

Femininum od שְׁנַיִם je שְׁתַּיִם; oba tvary jsou duály.

Číslovky 3 až 10 ve vázaném stavu předcházejí počítané slovo: „tři synové“ שְׁלֹשֶׁת בָּנִים. V samostatném stavu může číslovka stát před i za počítaným slovem, a tedy výraz „tři synové“ lze vyjádřit jak tvarem שְׁלֹשָׁה בָנִים, tak i בָּנִים שְׁלֹשָׁה. U jmen mužského rodu se používá číslovky rodu ženského a naopak.

c) Číslovky 11 až 19 se tvoří tak, že se před desítku (עָשָׂר pro maskulina či עֶשְׂרֵה pro feminina) klade příslušná číslovka od 1 do 9. Po těchto číslovkách se obvykle používá počítané slovo v plurálu až na několik výjimek, které vyžadují singulár: mezi tyto případy patří slova „člověk, muž“ אִישׁ, „den“ יוֹם, „rok“ שָׁנָה, „duše, osoba“ נֶפֶשׁ a další. Tedy „11 dní“ אַחַד עָשָׂר יוֹם, „11 mužů“ אַחַד עָשָׂר אִישׁ, „11 let“ אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה.

d) S výjimkou číslovky 20 עֶשְׂרִים (odvozeno od עֶשֶׂר) jsou desítky tvořeny plurálem jednotek, tedy např. 30 je שְׁלֹשִׁים, 40 אַרְבָּעִים atd.

e) Desítky a jednotky se spojují spojkou ו „a“. 77 je tedy שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה atd.

f) Některé číslovky přijímají přípony. Proto שְׁנֵינוּ se překládá „my dva“, שְׁנֵיהֶם „oni dva“, שְׁנֵיכֶם „vy dva“, שְׁלָשְׁתֵּנוּ „my tři“ atp.

(2)

Řadové číslovky

Řadové číslovky od 1 do 10 jsou přídavná jména, následují po podstatném jménu, které určují, a jsou s ním ve stejném rodě. Od 11 nahoru se místo řadových číslovek užívá základních. „Na druhý den“ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, „ve druhém roce“ בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית, „patnáctý den“ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם atd.

	s maskulinem	*s femininem*
první	רִאשׁוֹן[1]	רִאשׁוֹנָה
druhý	שֵׁנִי[2]	שֵׁנִית
třetí	שְׁלִישִׁי	שְׁלִישִׁית
čtvrtý	רְבִיעִי	רְבִיעִית
pátý	חֲמִישִׁי	חֲמִישִׁית
šestý	שִׁשִּׁי	שִׁשִּׁית
sedmý	שְׁבִיעִי	שְׁבִיעִית
osmý	שְׁמִינִי	שְׁמִינִית
devátý	תְּשִׁיעִי	תְּשִׁיעִית
desátý	עֲשִׁירִי	עֲשִׁירִית

CVIČENÍ 42

měsíc	חֹדֶשׁ	zvedl, sňal, odpustil	נָשָׂא
práce, dílo	מְלָאכָה	přiblížil se, přistoupil	קָרַב
práce *(vázaný stav)*	מְלֶאכֶת	bouřil se, povstal	מָרַד
práce *(s příponou)*	מְלַאכְתִּי[3]	snad	אוּלַי
rok	שָׁנָה	kvůli	בַּעֲבוּר
rok *(pl.)*	שָׁנִים	pro, kvůli, aby	לְמַעַן

(1) וַיֹּאמֶר יהוה אֶל־אַבְרָהָם רָאֹה רָאִיתִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ
אנשי סדם והנני משחיתם מעל פני־האדמה כי אנשים
רִשְׁעֵי־לֵב הֵמָּה: וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגַם תִּמְית צַדִּיק עִם
רָשָׁע, אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִים בְּתוֹךְ־הָעִיר, הֲלֹא תִשָּׂא[4] לַמָּקוֹם

[1] Od רֹאשׁ „hlava“.

[2] Řadové číslovky od 2 do 10 jsou od stejného základu jako číslovky základní; maskulina končí na ־ִי a feminina na ־ִית .

[3] V. st. je segolatum a přípony se připojují k tomuto tvaru.

[4] V širším významu „odpustil“.

לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר בָּהּ, הֲתִסְפֶּה כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה
מִשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר יהוה אִם אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם וְנָשָׂאתִי
לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם: וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמַר אוּלַי יִמָּצְאוּ שָׁם
אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר יהוה לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים: וַיְדַבֵּר
אַבְרָהָם עוֹד וַיֹּאמַר אַל־נָא יִקְצַף יהוה וַאֲדַבְּרָה, אוּלַי יִמָּצְאוּ
שָׁם שְׁלֹשִׁים: וַיֹּאמֶר יהוה לֹא אֶעֱשֶׂה אִם יִהְיוּ שָׁם רַק עֲשָׂרָה
צַדִּיקִם וְנָשָׂאתִי לְכָל־הָעִיר בַּעֲבוּרָם (2) וַיִּסְּעוּ[5] בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
וַיָּבֹאוּ אֶל־מִדְבַּר־סִינַי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לְצֵאתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר זְכֹר אֶת־יוֹם
הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ אֶת־כָּל־מְלַאכְתֶּךָ
וְהַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוה אֱלֹהֶיךָ: לֹא תַעֲשֶׂה כָל־[6]מְלָאכָה,
אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ: (3) וַיְדַבֵּר יהוה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
לֵאמֹר קַח לְךָ מִן־הָעָם שְׁנֵים־עָשָׂר אִישׁ וְצַוֵּה אֹתָם לֵאמֹר: שְׂאוּ
לָכֶם שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אֹתָם עִמָּכֶם, וְהָיָה בְּהִכָּרַת
מֵי־הַיַּרְדֵּן לְפָנָיו וְעָבַר כָּל־הָעָם וְשַׂמְתֶּם אֶת־הָאֲבָנִים
בְּתוֹךְ־הַיַּרְדֵּן: וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְאוֹת־עוֹלָם,
וְיָדְעוּ בְנֵיכֶם וּבְנֵי־בְנֵיכֶם כִּי בַמָּקוֹם הַזֶּה נִכְרְתוּ מֵי־הַיַּרְדֵּן
לִפְנֵי[7] בְּעָבְרָנוּ אֲרֹנָה כְּנָעַן (4) וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיִּקְרָא
אֶת־שְׁלֹמֹה בְנוֹ וַיְצַו אֹתוֹ לֵאמֹר אָנֹכִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ
וְחִזַּקְתָּ וְהָיִיתָ לְאִישׁ: וְשָׁכַב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו[8] וַיִּקָּבֵר בְּעִיר־דָּוִד:
וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן[9] מָלַךְ
שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַיִם מָלַךְ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה: (5) וַיְהִי
אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּה[10] בְּנוֹ

[5] Místo וַיִּסְּעוּ od נָסַע. Silné dāgēš se často vynechává, pokud má písmeno šᵊwā'; srov. poznámku v kap. 68.

[6] „žádnou".

[7] „Ulehl se svými otci" znamená „zemřel".

[8] „Hebron".

[9] Toto pořadí slov se v Bibli často užívá.

[10] „Ezechiáš".

תַּחְתָּיו: בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ, וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם: וַיַּעַשׂ אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֵי־יהוה וַיֵּלֶךְ בִּדְרָכָיו
וַיִּשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתָיו בְּלֵב שָׁלֵם, וַיְהִי יהוה אִתּוֹ בְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה:
וַיְהִי בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמָלְכוֹ וַיִּמְרֹד חִזְקִיָּה בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר[11]:
וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־כָּל־עָרֵי יְהוּדָה וַיִּלְכְּדֵם וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַיְמָה
וְאִתּוֹ מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף אִישׁ מַחֲנֶה גָּדוֹל מְאֹד: וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־חִזְקִיָּה וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ עַל־הָהָר נֶגֶד הָעִיר
וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל: כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־מִי
בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִי: וְכִי תֹאמַר בַּיהוה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ לֹא יוּכַל
לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדִי: אַיֵּה אֱלֹהֵי[12] כָּל־הַגּוֹיִם הָעֹבְדִים אֹתִי, וּמִי
בְּכָל־אֱלֹהֵי[12]־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת־אַרְצָם מִיָּדִי כִּי יַצִּיל יהוה
אֶת־יְרוּשָׁלַיִם מִיָּדִי: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ חִזְקִיָּה אֶת־דִּבְרֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֶּשֶׁב בְּעָפָר וְלֹא אָכַל לֶחֶם כָּל־הַיּוֹם: וַיִּשְׁלַח
אֶל־הַנָּבִיא לְאָמֹר הִתְפַּלֵּל לָנוּ אֶל־יהוה אֱלֹהֵנוּ, אוּלַי יִשְׁמַע
אֶת־דִּבְרֵי־מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְיוֹשִׁיעֵנוּ מִיָּדוֹ: וַיָּבֹא הַנָּבִיא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וַיֹּאמֶר אֲלֵיו אַל־תִּירָא מִפְּנֵי־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ: כִּי כֹה אָמַר
יהוה, לֹא יָבֹא מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָהּ
לְמַעַן חִזְקִיָּה עַבְדִּי: וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מַלְאַךְ־אֱלֹהִים
וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה־אַשּׁוּר וַתַּעַל צַעֲקָתָם כָּל־הַלַּיְלָה עַד־אוֹר־הַבֹּקֶר:
וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־הַחוֹמָה וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה כֻלָּם
מֵתִים וַיֵּרְדוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְאֶת־כָּל־הַזָּהָב
וַיָּבִיאוּ הָעִירָה וַיִּתְּנוּ בְּבֵית־יהוה

1. A stalo se v těch dnech, že povstal král Sodomy (סְדֹם) proti králi Edomu. Třináct let mu sloužil, a ve čtrnáctém roce povstal, ale v patnáctém roce přišel edomský král do Sodomy a s ním deset tisíc mužů. A bojoval proti Sodomě

[11] „Asýrie“

[12] Zde s významem „bohové“, týká se pohanů.

a dobyl ji a vypálil ji, a vzal sodomské muže s sebou, a mezi nimi (= uprostřed nich) byl Lot, syn Abrahámova bratra, a odešel do své země. A stalo se, když uslyšel Abrahám (v. inf. s předl.) tuto věc, že vzal s sebou své služebníky, mužů tři sta osmnáct (= osmnáct a tři sta), a pronásledoval edomského krále a bojoval s ním a porazil ho a přivedl zpět Lota i všechny sodomské muže. – 2. A řekl Hospodin Mojžíšovi sedmého dne: „Vystup na horu a zůstaň na jejím vrcholu, a já ti dám kamenné desky a zákon a přikázání, kterým budeš učit izraelské syny.“ A vystoupil Mojžíš na svatou horu, jak mu přikázal Hospodin, a byl tam čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chleba nejedl a vody nepil po všechny dny, kdy tam byl. – 3. A mluvil Mojžíš k izraelským synům: „V druhém roce (po) odchodu (v. inf. יְצֵאת s ל) Izraele z Egypta (= egyptské země), ve třetím měsíci, jsme byli v poušti Sinaj. A vy jste ke mně přistoupili a řekli jste: »Pošleme (koh.) zvědy do země Kanaán, aby si prohlédli (= vidět) (ta) města, proti nimž máme bojovat (= která budeme bojovat proti nim)«. A ta věc se mi líbila a vybral jsem z náčelníků lidu dvanáct mužů a poslal je do země Kanaán. A zvědové se vrátili do tábora a řekli: »Nebudeme schopni bojovat proti obyvatelům Kanaánu, neboť jejich města jsou velmi pevná (= silná)«. A vy jste mi řekli: »Proč nás vyvedl Hospodin z Egypta (= egyptské země), aby nás zahubil (= zahubit nás)? Vraťme se do Egypta.« A Hospodin se velmi rozhněval a přísahal: »Protože ve mne nedůvěřovali, hle, neuvidí tu zemi, kterou jsem přislíbil (= přísahal) jejich otcům, že (ji) dám (v. inf.) jejich potomstvu. Čtyřicet let budou v této veliké poušti a zemřou tu. Ale jejich synové, kteří přijdou po nich, oni tam přijdou a zdědí tu zemi.«“ – 4. A postavil izraelský král Jorobeam (יָרָבְעָם, slovosled) město Sichem a bydlel tam. A bál se, že lid půjde (= aby lid nevystoupil) do Jeruzaléma sloužit tam Hospodinu a (že) uvidí slávu Hospodinova domu a obrátí se (וְשָׁב) svým srdcem k judskému králi. A udělal bohy ze zlata a řekl lidu: „Toto jsou tvoji bohové, Izraeli, a jim budeš sloužit.“ A uspořádal slavnost patnáctého dne osmého měsíce (= v osmém měsíci patnáctý den toho – ל měsíce) a přikázal jim zachovávat ten svátek. – 5. Toto jsou (ta) slova, která mluvil prorok Jeremiáš (יִרְמְיָהוּ, slovosled) k předákům Izraele, které babylónský král vysídlil do Babylóna (בָּבֶל): „Postavte si domy a bydlete v nich a vezměte si manželky a zploďte syny, a usilujte o (= hledejte) pokoj města, do něhož jsem vás vysídlil (= co … tam), aby (לְמַעַן) vám bylo (= bude) dobře (impf.). Neboť já tam na vás nezapomenu, a kdykoli se ke mně budete modlit (= ve vašem modlení, v. inf. s předl. a příp.), uslyším váš hlas. A za dalších (בְּעוֹד) sedmdesát let vás jistě (= opravdu) přivedu zpět do země vašich otců, a (znovu) postavíte ta města, která dal rozbořit (hif. נָפַל) babylónský král, a moje sláva se vrátí do toho města, které jsem si vyvolil, a vy budete mým lidem jako za dnů mého služebníka Davida (slovosled) a budete bydlet v pokoji ve své zemi na věky.“

DODATEK

(1)
Názvy hebrejských písmen

אָלֶף בֵּית גִּמֶל דָּלֶת הֵא וָו זַיִן חֵית טֵית יוֹד כַּף
לָמֶד מֵם נוּן סָמֶךְ עַיִן פֵּא צָדֵי קוֹף רֵישׁ שִׁין תָּו

Užívaná hebrejská abeceda je tzv. *kvadrátním písmem* na rozdíl od archaického hebrejského písma známého z různých prastarých nápisů. Je zřejmé, že dnešní písmena se vyvinula z těchto archaických tvarů. Jména písmen zřejmě vyjadřují jejich původní podobu, takže např. אָלֶף znamená „býk“ a značil se 𐤀, עַיִן je „oko“ a původně vypadalo ○, שִׁין je v překladu „zub“ a psalo se 𐤔.

(2)
Akcenty

Existují akcenty *rozlučovací* a *slučovací*.

a) K hlavním rozlučovacím akcentům patří:

(ֽ) סִלּוּק (sillûq), který se vyskytuje vždy u přízvučné slabiky posledního slova verše a po němž vždy následuje znaménko ׃ , tzv. „konec verše“ סוֹף פָּסוּק (sôf pāsûq), které má funkci české tečky za větou. Např.: הָאָרֶץ׃...

(֑) אַתְנָח (ʾaṯnāḥ), který se vyskytuje u přízvučné slabiky toho slova, které rozděluje verš na dvě logické poloviny. Např.: הָאָרֶץ֑...׃

(֫) סְגוֹלְתָא (sᵊgôltāʾ), který se vyskytuje obvykle jen v dlouhých verších a dělí větu mezi začátkem a akcentem ʾaṯnāḥ na dvě části. Píše se nad posledním písmenem slova, takže ne vždy poukazuje na přízvučnou slabiku. Např.: הָאָרֶץ[1]...׃

(֭) זָקֵף קָטֹן (zāqēf qāṭōn) dělí větu mezi akcenty ʾaṯnāḥ a sillûq, popř. i mezi začátkem věty a přízvukem ʾaṯnāḥ, chybí-li sᵊgôltāʾ, a někdy dokonce i mezi akcenty sᵊgôltāʾ a ʾaṯnāḥ. Např.: ...׃ ...֑ ...֭ ...

(֪) זָקֵף גָּדוֹל (zāqēf gāḏôl), který se vyskytuje místo předchozího akcentu tehdy, nepředchází-li jej akcent slučovací.

(֖) טִפְחָה (ṭifḥāʰ), který se většinou objeví před akcenty sillûq anebo ʾaṯnāḥ. Např: ...׃ ...֑ ...֖ ...

[1] Toto slovo má přízvuk milʿêl, ale sᵊgôltāʾ je nad posledním písmenem slova.

b) Další rozlučovací akcenty jsou:

(ֽ) שַׁלְשֶׁלֶת (šalšéleṯ)
(֑) זַרְקָא[2] (zarqā’)
(֚) יְתִיב (jᵊṯîv)
(֡) פָּזֵר (pāzēr)
(֞) גְּרֵשַׁיִם (dvojité géreš)
(֠) קַרְנֵי פָרָה (qarnê fārāʰ) nebo též גָּדוֹל פָּזֵר (pāzēr gāḏôl)
(֥) לְגַרְמֵה (lᵊgarmēʰ), tj. mûnaḥ (viz níže) se znaménkem פָּסֵק (pāsēq)
(֤) רְבִיעַ (rᵊvîa‘)
(֪) פַּשְׁטָא (pašṭā’)
(֬) תְּבִיר (tᵊvîr)
(֫) גֵּרֵשׁ (géreš)
(֭) תְּלִישָׁא גְדוֹלָה (tᵊlîšā’ gᵊḏôlāʰ)

c) Slučovací akcenty:

(֮) מֵרְכָא (mêrᵊchā’)
(֣) מוּנַח (mûnaḥ)
(֯) מַהְפַּךְ (mahpach)
(֜) קַדְמָא (qaḏmā’) nebo též אַזְלָא (’azlā’), pokud nenásleduje géreš
(֝) תְּלִישָׁא קְטַנָּה (tᵊlîšā’ qᵊṭannāʰ)
(֒) גַּלְגַּל (galgal) nebo též יֶרַח (jeraḥ)
(֓) מְאַיְלָא (mᵊ’ajjᵊlā’)
(֮) מֵרְכָא כְּפוּלָא (mêrᵊchā’ kᵊfûlā’) čili dvojité mêrᵊchā’
(֥) דַּרְגָא (dargā’)

Poznámka: Tohoto systému akcentů se užívá v celé Bibli s výjimkou Žalmů (תְּהִלִּים), Přísloví (מִשְׁלֵי) a Job (אִיּוֹב), v nichž je systém poněkud odlišný.

(3)

Čtyřsouhlásková slovesa

Existuje několik sloves, která mají čtyři základové souhlásky místo obvyklých tří. Je to tím, že do obvyklého slovesa se vloží jedno písmeno navíc. V žalmu 80, 14 najdeme tvar יְכַרְסְמֶנָּה „zpustoší ji“, což je imperfektum kmene pi‘ēl od כִּרְסֵם – toto je prodloužený základ כָּסַם „přistřihl“.

(4)

Konsekutivní wāw

Tato poznámka byla laskavě doplněna prof. G. R. Driverem, M. A., který přednáší na Magdalene College, Oxford. Vysvětluje konsekutivní wāw takto:

[2] Nad posledním písmenem slova.

Selhaly všechny pokusy logicky vysvětlit tento na první pohled zvláštní jev, kdy si dva časy zjevně vyměňují funkci. Lze jej však vyložit z historického vývoje hebrejského jazyka. Uvědomíme-li si, že jde o jazyk obsahující prvky různých semitských jazyků, pochopíme, proč v něm jsou například dvě zájmena pro 1. os. sg., totiž אָנֹכִי a אֲנִי. První tvar je totéž jako akkadské **anāku** (srov. foenické אנך), a druhý je podobný aramejskému אֲנָא (srov. arabské 'anā'). Stejně tak v hebrejském časování existují dvě soustavy, čerpající z různých pramenů. „Konsekutivní" spojení וְקָטַלְתָּ „a zabiješ" s přízvukem na poslední slabice, ale se zdůrazněnou první slabikou, na níž byl původní přízvuk, je pozůstatkem akkadského **qátil** „je, bude zabit", méně často „zabil, zabíjí, zabije" (tento primitivní tvar totižvyjadřoval pouze *stav* zabíjení, nikoli už slovesný čas a rod, a pouze postupně se začal jeho význam omezovat na přítomnost či budoucnost), zatímco prosté קָטַלְתָּ „zabil jsi" odpovídá aramejskému קְטַל „zabil".

Podobně „konsekutivní" tvar וַיִּקְטֹל „a zabil" (jehož přízvuk byl asimilován k prostému imperfektu יִקְטֹל „zabíjel, zabíjí, zabije", ale jehož původní přízvuk byl uchován např. u sloves jako וַיָּקָם „a povstal") odpovídá akkadskému minulému času **íqtul** „zabil" (srov. akkadské **íbni** „postavil" s hebrejským וַיִּבֶן „a postavil"), zatímco imperfektum יִקְטֹל „zabíjel, zabíjí, bude zabíjet" odpovídá aramejskému יְקַטֵּל s týmž významem.

Můžeme tedy říci, že „konsekutivní" spojení souvisí s akkadskými východně semitskými jazykovými zvyklostmi, zatímco obvyklé tvary se západně semitským aramejským nářečím. Oba tvary přežily vedle sebe i v klasické hebrejštině.

(5)

Vyjadřování genitivní vazby.

Stojí-li za sebou dvě podstatná jména, první ve vázaném a druhé v samostatném stavu, kdy první je určeno druhým (jde o neshodný přívlastek, viz kap. 63), připojují se přípony, které vyjadřují přivlastňovací zájmena, až za podstatné jméno v samostatném stavu. Tyto přípony se tedy připojují za druhé podstatné jméno, ale platí pro *celé* spojení. Takže אֱלֹהֵי־יִשְׁעִי neznamená „Bůh mé spásy", ale „můj Bůh spásy" čili „můj spásný Bůh". Podobně הַר־קָדְשׁוֹ nebudeme překládat „hora jeho svatosti" nýbrž „jeho hora svatosti" neboli „jeho svatá hora".

1. PRAVIDELNÉ SLOVESO

	qal			nif‘al
	aktivní	stavové	stavové	
		perfektum		
sg. 3. m.	קָטַל	כָּבֵד	קָטֹן	נִקְטַל
3. f.	קָטְלָה	כָּבְדָה	קָטְנָה	נִקְטְלָה
2. m.	קָטַלְתָּ	כָּבַדְתָּ	קָטֹנְתָּ	נִקְטַלְתָּ
2. f.	קָטַלְתְּ	כָּבַדְתְּ	קָטֹנְתְּ	נִקְטַלְתְּ
1. m. i f.	קָטַלְתִּי	כָּבַדְתִּי	קָטֹנְתִּי	נִקְטַלְתִּי
pl. 3. m. i f.	קָטְלוּ	כָּבְדוּ	קָטְנוּ	נִקְטְלוּ
2. m.	קְטַלְתֶּם	כְּבַדְתֶּם	קְטַנְתֶּם	נִקְטַלְתֶּם
2. f.	קְטַלְתֶּן	כְּבַדְתֶּן	קְטַנְתֶּן	נִקְטַלְתֶּן
1. m. i f.	קָטַלְנוּ	כָּבַדְנוּ	קָטַנּוּ[1]	נִקְטַלְנוּ
		imperfektum		
sg. 3. m.	יִקְטֹל	יִכְבַּד	יִקְטַן	יִקָּטֵל
3. f.	תִּקְטֹל	תִּכְבַּד	atd.	תִּקָּטֵל
2. m.	תִּקְטֹל	תִּכְבַּד		תִּקָּטֵל
2. f.	תִּקְטְלִי	תִּכְבְּדִי		תִּקָּטְלִי
1. m. i f.	אֶקְטֹל	אֶכְבַּד		אֶקָּטֵל[2]
pl. 3. m.	יִקְטְלוּ	יִכְבְּדוּ		יִקָּטְלוּ
3. f.	תִּקְטַלְנָה	תִּכְבַּדְנָה		תִּקָּטַלְנָה
2. m.	תִּקְטְלוּ	תִּכְבְּדוּ		תִּקָּטְלוּ
2. f.	תִּקְטַלְנָה	תִּכְבַּדְנָה		תִּקָּטַלְנָה
1. m. i f.	נִקְטֹל	נִכְבַּד		נִקָּטֵל

[1] Místo קָטַנְנוּ.

[2] Někdy אִקָּטֵל.

	qal		nif‘al
	aktivní	stavové	
	kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֶכְבְּדָה	אֶקְטְלָה	אִקָּטְלָה
	jusiv		
sg. 3. m.	יִכְבַּד	יִקְטֹל	יִקָּטֵל
	imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּכְבַּד	וַיִּקְטֹל	וַיִּקָּטֵל
	perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וְקָטַלְתָּ[3]		וְנִקְטַלְתָּ[3]
	rozk. způsob		
sg. 2. m	כְּבַד	קְטֹל (קָטְלָה[4])	הִקָּטֵל
2. f.	כִּבְדִי	קִטְלִי	הִקָּטְלִי
pl. 2.m.	כִּבְדוּ	קִטְלוּ	הִקָּטְלוּ
2. f.	כְּבַדְנָה	קְטֹלְנָה	הִקָּטַלְנָה
	příčestí		
akt. sg. m.	כָּבֵד	קֹטֵל	קָטֹן
pas. sg. m.	קָטוּל		נִקְטָל
	infinitiv		
samostatný	כָּבוֹד	קָטוֹל	הִקָּטֵל, נִקְטֹל
vázaný	כְּבֹד	קְטֹל	הִקָּטֵל

[3] Posun přízvuku dopředu; viz kap. 49, pozn. 3 a dodatek 4.

[4] Důrazný rozk. způsob; viz kap. 48.2

	pi‘ēl	pu‘al	hif‘îl	hof‘al	hitpa‘ēl
			perfektum		
sg. 3. m.	קִטֵּל[5]	קֻטַּל	הִקְטִיל	הָקְטַל	הִתְקַטֵּל[6]
3. f.	קִטְּלָה	קֻטְּלָה	הִקְטִילָה	הָקְטְלָה	הִתְקַטְּלָה
2. m.	קִטַּלְתָּ	קֻטַּלְתָּ	הִקְטַלְתָּ	הָקְטַלְתָּ	הִתְקַטַּלְתָּ
2. f.	קִטַּלְתְּ	קֻטַּלְתְּ	הִקְטַלְתְּ	הָקְטַלְתְּ	הִתְקַטַּלְתְּ
1. m. i f.	קִטַּלְתִּי	קֻטַּלְתִּי	הִקְטַלְתִּי	הָקְטַלְתִּי	הִתְקַטַּלְתִּי
pl. 3. m. i f.	קִטְּלוּ	קֻטְּלוּ	הִקְטִילוּ	הָקְטְלוּ	הִתְקַטְּלוּ
2. m.	קִטַּלְתֶּם	קֻטַּלְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם	הָקְטַלְתֶּם	הִתְקַטַּלְתֶּם
2. f.	קִטַּלְתֶּן	קֻטַּלְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן	הָקְטַלְתֶּן	הִתְקַטַּלְתֶּן
1. m. i f.	קִטַּלְנוּ	קֻטַּלְנוּ	הִקְטַלְנוּ	הָקְטַלְנוּ	הִתְקַטַּלְנוּ
			imperfektum		
sg. 3. m.	יְקַטֵּל	יְקֻטַּל	יַקְטִיל	יָקְטַל	יִתְקַטֵּל
3. f.	תְּקַטֵּל	תְּקֻטַּל	תַּקְטִיל	תָּקְטַל	תִּתְקַטֵּל
2. m.	תְּקַטֵּל	תְּקֻטַּל	תַּקְטִיל	תָּקְטַל	תִּתְקַטֵּל
2. f.	תְּקַטְּלִי	תְּקֻטְּלִי	תַּקְטִילִי	תָּקְטְלִי	תִּתְקַטְּלִי
1. m. i f.	אֲקַטֵּל	אֲקֻטַּל	אַקְטִיל	אָקְטַל	אֶתְקַטֵּל
pl. 3. m.	יְקַטְּלוּ	יְקֻטְּלוּ	יַקְטִילוּ	יָקְטְלוּ	יִתְקַטְּלוּ
3. f.	תְּקַטֵּלְנָה	תְּקֻטַּלְנָה	תַּקְטֵלְנָה	תָּקְטַלְנָה	תִּתְקַטַּלְנָה
2. m.	תְּקַטְּלוּ	תְּקֻטְּלוּ	תַּקְטִילוּ	תָּקְטְלוּ	תִּתְקַטְּלוּ
2. f.	תְּקַטֵּלְנָה	תְּקֻטַּלְנָה	תַּקְטֵלְנָה	תָּקְטַלְנָה	תִּתְקַטַּלְנָה
1. m. i f.	נְקַטֵּל	נְקֻטַּל	נַקְטִיל	נָקְטַל	נִתְקַטֵּל
			kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֲקַטְּלָה		אַקְטִילָה		אֶתְקַטְּלָה

[5] Někdy קִטַּל.

[6] Někdy הִתְקַטַּל.

	pi‘ēl	pu‘al	hif‘îl	hof‘al	hitpa‘ēl
			jusiv		
sg. 3. m.	יְקַטֵּל	יְקֻטַּל	יַקְטֵל[8]	יָקְטַל	יִתְקַטֵּל
			imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיְקַטֵּל[7]	וַיְקֻטַּל[7]	וַיַּקְטֵל[8]	וַיָּקְטַל	וַיִּתְקַטֵּל
			perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וְקִטַּלְתָּ[9]		וְהִקְטַלְתָּ[9]		
			rozk. způsob		
sg. 2. m.	קַטֵּל	nedoložen	הַקְטֵל	nedoložen	הִתְקַטֵּל
2. f.	קַטְּלִי		הַקְטִּילִי		הִתְקַטְּלִי
pl. 2.m.	קַטְּלוּ		הַקְטִּילוּ		הִתְקַטְּלוּ
2. f.	קַטֵּלְנָה		הַקְטֵלְנָה		הִתְקַטֵּלְנָה
			příčestí		
akt. sg. m.	מְקַטֵּל		מַקְטִיל		מִתְקַטֵּל
pas. sg. m.		מְקֻטָּל		מָקְטָל	
			infinitiv		
samostatný	קַטֹּל, קַטֵּל	קֻטֹּל	הַקְטֵל	(הָקְטֵל)	הִתְקַטֵּל
vázaný	קַטֵּל		הַקְטִיל	(הָקְטַל)	הִתְקַטֵּל

[7] Silné dāgēš chybí u י, viz kap. 10.

[8] Zkrácené imperfektum; viz kap. 55.2 a 55.3.

[9] Posun přízvuku dopředu; viz kap. 49, pozn. 3 a dodatek 4.

2. PRAVIDELNÉ SLOVESO SE ZÁJMENNÝMI PŘÍPONAMI[1]

qal

perfektum – sg.

	3. m.	3. f.	2. m.	2. f.	1.m. i f.
	קָטַל	קָטְלָה	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּי
sg. 1.m. i f.	קָטָלַנִי	קָטְלָתְנִי	קְטַלְתַּנִי	קְטַלְתִּינִי	
2. m.	קָטָלְךָ	קָטְלָתְךָ			קְטַלְתִּיךָ
2. f.	קָטָלֵךְ	קָטְלָתֵךְ			קְטַלְתִּיךְ
3. m.	קָטָלוֹ	קָטְלָתְהוּ	קְטָלָתְהוּ	קְטַלְתִּיהוּ	קְטַלְתִּיהוּ
	קָטָלָהוּ	קָטְלָתּוֹ	קְטָלָתּוֹ		קְטַלְתִּיו
3. f.	קָטָלָה	קָטְלָתָה	קְטָלָתָה	קְטַלְתִּיהָ	קְטַלְתִּיהָ
pl. 1. m. i f.	קָטָלָנוּ	קָטְלָתְנוּ	קְטָלָתָנוּ	קְטַלְתִּינוּ	
2. m. i f.					קְטַלְתִּיכֶם
2. f.					קְטַלְתִּיכֶן
3. m.	קָטָלָם	קָטְלָתָם	קְטָלָתָם	קְטַלְתִּים	קְטַלְתִּים
3. f.	קָטָלָן	קָטְלָתָן	קְטָלָתָן	קְטַלְתִּין	קְטַלְתִּין

imperfektum — *rozk. způsob*

	3. sg. m.	3. sg. m. zdůrazňovací נָ	3. pl. m.	sg.	pl.
	יִקְטֹל		יִקְטְלוּ	קְטֹל	קִטְלוּ
sg. 1. m. i f.	יִקְטְלֵנִי	יִקְטְלֵנִי	יִקְטְלוּנִי	קָטְלֵנִי	קִטְלוּנִי
2. m.	יִקְטָלְךָ	יִקְטְלֶךָּ	יִקְטְלוּךָ		
2. f.	יִקְטָלֵךְ		יִקְטְלוּךְ		
3. m.	יִקְטְלֵהוּ[2]	יִקְטְלֵנּוּ	יִקְטְלוּהוּ	קָטְלֵהוּ	קִטְלוּהוּ
3. f.	יִקְטְלֵהָ[2]	יִקְטְלֶנָּה	יִקְטְלוּהָ	קָטְלָהּ	atd.
pl. 1. m. i f.	יִקְטְלֵנוּ		יִקְטְלוּנוּ	קָטְלֵנוּ	
2. m. i f.	יִקְטָלְכֶם		יִקְטְלוּכֶם		
2. f.	יִקְטָלְכֶן		יִקְטְלוּכֶן		
3. m.	יִקְטְלֵם		יִקְטְלוּם	קָטְלָם	
3. f.	יִקְטְלֵן		יִקְטְלוּן		

[1] Viz kap. 58 a 59.

[2] Zřídka יִקְטְלוֹ, יִקְטְלָהּ.

qal *perfektum – pl.*			**pi'ēl** *perfektum*	**hif'îl** *perfektum*
3. m. i f.	2. m. i f.	1. m. i f.	3. sg. m.	3. sg. m.
קָטְלוּ	קְטַלְתֶּם, ־תֶּן	קָטַלְנוּ	קִטֵּל	הִקְטִיל
sg. 1. m. i f. קָטָלוּנִי	קְטַלְתּוּנִי		קִטַּלַנִי	הִקְטִילַנִי
2. m. קָטָלוּךְ	קְטַלְתּוּךְ	קְטַלְנוּךְ	קִטֵּלְךָ	הִקְטִילְךָ
2. f. קָטָלוּךְ		קְטַלְנוּךְ	קִטֵּלֵךְ	atd.
3. m. קָטָלוּהוּ	קְטַלְתּוּהוּ	קְטַלְנוּהוּ	קִטֵּל	
	atd.	atd.		
3. f. קָטָלוּהָ			קִטְּלָה	
pl. 1. m. i f. קָטָלוּנוּ			קִטְּלָנוּ	
2. m. i f.			atd.	
2. f.				
3. m. קָטָלוּם				
3. f. קָטָלוּן				

vázaný infinitiv			*imperfektum*	*imperfektum*
			3. sg. m.	3. sg. m.
	podmět	předmět	יִקְטֹל	יַקְטִיל
sg. 1. m. i f. קָטְלִי	קְטֹל	קָטְלֵנִי	יִקְטְלֵנִי	יַקְטִילֵנִי
2. m.	קָטְלֵךְ, קָטָלְךָ		יִקְטָלְךָ	יַקְטִילְךָ
2. f.	קָטְלֵךְ		יִקְטְלֵךְ	יַקְטִילֵךְ
3. m.	קָטְלוֹ		יִקְטְלֵהוּ	atd.
3. f.	קָטְלָהּ		atd.	
pl. 1. m. i f.	קָטְלֵנוּ			
2. m. i f.	קָטְלְכֶם			
2. f.	קָטְלְכֶן			
3. m.	קָטְלָם			
3. f.	קָטְלָן			

3. SLOVESA 1. NÛN[1]

	qal	nif‘al	hif‘îl	hof‘al
		perfektum		
sg. 3. m.	(נָגַשׁ) נָפַל	נִגַּשׁ	הִגִּישׁ	הֻגַּשׁ
3. f.	pravidelné	נִגְּשָׁה	הִגִּישָׁה	הֻגְּשָׁה
2. m.		נִגַּשְׁתָּ	הִגַּשְׁתָּ	הֻגַּשְׁתָּ
2. f.		נִגַּשְׁתְּ	הִגַּשְׁתְּ	הֻגַּשְׁתְּ
1. m. i f.		נִגַּשְׁתִּי	הִגַּשְׁתִּי	הֻגַּשְׁתִּי
pl. 3. m. i f.		נִגְּשׁוּ	הִגִּישׁוּ	הֻגְּשׁוּ
2. m.		נִגַּשְׁתֶּם	הִגַּשְׁתֶּם	הֻגַּשְׁתֶּם
2. f.		נִגַּשְׁתֶּן	הִגַּשְׁתֶּן	הֻגַּשְׁתֶּן
1. m. i f.		נִגַּשְׁנוּ	הִגַּשְׁנוּ	הֻגַּשְׁנוּ
		imperfektum		
sg. 3. m.	יִגַּשׁ יִפֹּל	(יִנָּגֵשׁ)	יַגִּישׁ	יֻגַּשׁ
3. f.	תִּגַּשׁ תִּפֹּל	pravidelné	תַּגִּישׁ	תֻּגַּשׁ
2. m.	תִּגַּשׁ תִּפֹּל		תַּגִּישׁ	תֻּגַּשׁ
2. f.	תִּגְּשִׁי תִּפְּלִי		תַּגִּישִׁי	תֻּגְּשִׁי
1. m. i f.	אֶגַּשׁ אֶפֹּל		אַגִּישׁ	אֻגַּשׁ
pl. 3. m.	יִגְּשׁוּ יִפְּלוּ		יַגִּישׁוּ	יֻגְּשׁוּ
3. f.	תִּגַּשְׁנָה תִּפֹּלְנָה		תַּגִּשְׁנָה	תֻּגַּשְׁנָה
2. m.	תִּגְּשׁוּ תִּפְּלוּ		תַּגִּישׁוּ	תֻּגְּשׁוּ
2. f.	תִּגַּשְׁנָה תִּפֹּלְנָה		תַּגִּשְׁנָה	תֻּגַּשְׁנָה
1. m. i f.	נִגַּשׁ נִפֹּל		נַגִּישׁ	נֻגַּשׁ
		kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֶגְּשָׁה אֶפְּלָה		אַגִּישָׁה	

[1] Viz kap. 67.

	qal	nif‘al	hif‘îl	hof‘al
		jusiv		
sg. 3. m.	יִגַּשׁ	יִפָּל	[2]יַגֵּשׁ	יֻגַּשׁ
		imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּגַּשׁ	וַיִּפָּל	וַיַּגֵּשׁ	וַיֻּגַּשׁ
		perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.		וְנָפַלְתָּ		
		rozk. způsob		
sg. 2. m.	[3](גְּשָׁה) גַּשׁ	נְפָל	הִנָּגֵשׁ	הַגֵּשׁ
2. f.	גְּשִׁי	נְפְלִי	הִנָּגְשִׁי	הַגִּישִׁי
pl. 2. m.	גְּשׁוּ	נְפְלוּ	הִנָּגְשׁוּ	הַגִּישׁוּ
2. f.	גַּשְׁנָה	נְפֹלְנָה	הִנָּגַשְׁנָה	הַגֵּשְׁנָה
		příčestí		
akt. sg. m.	(נֹגֵשׁ)	נֹפֵל	מַגִּישׁ	
pas. sg. m.	(נָגוּשׁ)		נִגָּשׁ	מֻגָּשׁ
		infinitiv		
samostatný	נָגוֹשׁ	נָפוֹל	הַגֵּשׁ	הֻגֵּשׁ
vázaný	[4]גְּשֶׁת	[5]נְפֹל	הִנָּגֵשׁ	הַגִּישׁ	הֻגַּשׁ

[2] Zkrácené imperfektum.

[3] Delší tvar rozk. způsobu.

[4] S ל je לָגֶשֶׁת a s příponou גִּשְׁתִּי atd.

[5] S ל je לִנְפֹל.

	qal		nif‘al	
		perfektum		
sg. 3. m.	נָתַן	לָקַח	נִתַּן	נִלְקַח
3. f.	נָתְנָה	pravidelné	נִתְּנָה	
2. m.	נָתַתָּ		נִתַּתָּ	
2. f.	נָתַתְּ		pravidelné	
1. m. i f.	נָתַתִּי			
pl. 3. m. i f.	נָתְנוּ			
2. m.	נְתַתֶּם			
2. f.	נְתַתֶּן			
1. m. i f.	נָתַנּוּ			
		imperfektum		
sg. 3. m	יִתֵּן	יִקַּח[6]	יִנָּתֵן	יִלָּקַח
3. f.	תִּתֵּן	תִּקַּח	pravidelné	
2. m.	תִּתֵּן	תִּקַּח		
2. f.	תִּתְּנִי	תִּקְּחִי		
1. m. i f.	אֶתֵּן	אֶקַּח		
pl. 3. m.	יִתְּנוּ	יִקְּחוּ		
3. f.	(תִּתֵּנָה)	תִּקַּחְנָה		
2. m.	תִּתְּנוּ	תִּקְּחוּ		
2. f.	(תִּתֵּנָה)	תִּקַּחְנָה		
1. m. i f.	נִתֵּן	נִקַּח		
		kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֶתְּנָה	אֶקְּחָה		

[6] לָקַח je současně slovesem 3. laryngály; viz kap. 72.

	qal		nif‘al	
		jusiv		
sg. 3. m.	יִתֵּן	יִקַּח	יִנָּתֵן	יִלָּקַח
		imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּתֵּן	וַיִּקַּח	וַיִּנָּתֵן	וַיִּלָּקַח
		perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וְנָתַתָּ		וְנִתַּנְתָּ	וְנִלְקַחְתָּ
		rozk. způsob		
sg. 2. m.	תֵּן (תְּנָה)[7]	קַח (קְחָה)[7]	הִנָּתֵן	הִלָּקַח
2. f.	תְּנִי	קְחִי		
pl. 2. m.	תְּנוּ	קְחוּ		
2. f.	(תְּנֶּה)	(קַחְנָה)		
		příčestí		
akt. sg. m.	נֹתֵן	לֹקֵחַ[8]		
pas. sg. m.	נָתוּן	לָקוּחַ[8]	נִתָּן	נִלְקָח
		infinitiv		
samostatný	נָתוֹן	לָקוֹחַ[8]	הִנָּתֵן	הִלָּקֵחַ[8]
vázaný	תֵּת[9]	לָקַחַת[10]	הִנָּתֵן	הִלָּקַח[8]

[7] Delší tvar rozk. způsobu.

[8] Viz vysvětl. 3.6 na předchozí straně.

[9] S ל je לָתֵת a s příponou תִּתִּי atd.

[10] S ל je לָקַחַת a s příponou קַחְתִּי atd.

4. SLOVESA 1. LARYNGÁLY[1] A 1. ’ĀLEF[2]

	qal		nif‘al	hif‘îl	hof‘al	qal
	aktivní	stavové				
	perfektum					*perfektum*
sg. 3. m.	עָמַד	חָזֵק	נֶעֱמַד[3]	הֶעֱמִיד	הָעְמַד	אָכַל
atd.						atd.
3. f.	עָמְדָה		נֶעֶמְדָה	הֶעֱמִידָה	הָעְמְדָה	
2. m.	עָמַדְתָּ		נֶעֱמַדְתָּ	הֶעֱמַדְתָּ	הָעְמַדְתָּ	
2. f.	עָמַדְתְּ		נֶעֱמַדְתְּ	הֶעֱמַדְתְּ	הָעְמַדְתְּ	
1. m. i f.	עָמַדְתִּי		נֶעֱמַדְתִּי	הֶעֱמַדְתִּי	הָעְמַדְתִּי	
pl. 3. m. i f.	עָמְדוּ		נֶעֶמְדוּ	הֶעֱמִידוּ	הָעְמְדוּ	
2. m.	עֲמַדְתֶּם		נֶעֱמַדְתֶּם	הֶעֱמַדְתֶּם	הָעְמַדְתֶּם	
2. f.	עֲמַדְתֶּן		נֶעֱמַדְתֶּן	הֶעֱמַדְתֶּן	הָעְמַדְתֶּן	
1. m. i f.	עָמַדְנוּ		נֶעֱמַדְנוּ	הֶעֱמַדְנוּ	הָעְמַדְנוּ	
	imperfektum					*imperfektum*
sg. 3. m.	יַעֲמֹד[4]	יֶחֱזַק[5]	יֵעָמֵד	יַעֲמִיד	יָעְמַד	יֹאכַל[6]
3. f.	תַּעֲמֹד	תֶּחֱזַק	תֵּעָמֵד	תַּעֲמִיד	תָּעְמַד	תֹּאכַל
2. m.	תַּעֲמֹד	תֶּחֱזַק	תֵּעָמֵד	תַּעֲמִיד	תָּעְמַד	תֹּאכַל
2. f.	תַּעֲמְדִי	תֶּחֱזְקִי	תֵּעָמְדִי	תַּעֲמִידִי	תָּעְמְדִי	תֹּאכְלִי
1. m. i f.	אֶעֱמֹד	אֶחֱזַק	אֵעָמֵד	אַעֲמִיד	אָעְמַד	אֹכַל
pl. 3. m.	יַעַמְדוּ	יֶחֱזְקוּ	יֵעָמְדוּ	יַעֲמִידוּ	יָעְמְדוּ	יֹאכְלוּ
3. f.	תַּעֲמֹדְנָה	תֶּחֱזַקְנָה	תֵּעָמַדְנָה	תַּעֲמִדְנָה	תָּעְמַדְנָה	תֹּאכַלְנָה
2. m.	תַּעֲמְדוּ	תֶּחֱזְקוּ	תֵּעָמְדוּ	תַּעֲמִידוּ	תָּעְמְדוּ	תֹּאכְלוּ
2. f.	תַּעֲמֹדְנָה	תֶּחֱזַקְנָה	תֵּעָמַדְנָה	תַּעֲמִדְנָה	תָּעְמַדְנָה	תֹּאכַלְנָה
1. m. i f.	נַעֲמֹד	נֶחֱזַק	נֵעָמֵד	נַעֲמִיד	נָעְמַד	נֹאכַל

[1] Viz kap. 69.

[2] Viz kap. 70.

[3] U חָמַד je pf. nif. נֶחְמַד a příčestí נֶחְמָד.

[4] Avšak impf. od חָמַד je יַחְמֹד, viz zvláštní pozn. v kap. 69.1.

[5] Avšak impf. od חָשַׁךְ je יֶחְשַׁךְ, viz zvláštní pozn. v kap. 69.1.

[6] Tvar v pauze יֹאכַל.

	qal		nif‘al	hif‘îl	hof‘al	qal
	aktivní	stavové				
			kohortativ			*kohortativ*
sg. 1. m. i f.	אֶעֱמְדָה			אַעֲמִידָה		אֹכְלָה
			jusiv			*jusiv*
sg. 3. m.	יַעֲמֹד	יֶחֱזַק		יַעֲמֵד[7]		יֹאכַל
			imperfektum s konsekutivním wāw			*impf. s kons. wāw*
sg. 3. m.	וַיַּעֲמֹד	וַיֶּחֱזַק		וַיַּעֲמֵד		וַיֹּאכַל[8]
			perfektum s konsekutivním wāw			*pf. s kons. wāw*
sg. 2. m.	וְעָמַדְתָּ			וְהַעֲמַדְתָּ		וְאָכַלְתָּ
			rozk. způsob			*rozk. způsob*
sg. 2. m.	עֲמֹד	חֲזַק	הֵעָמֵד	הַעֲמֵד	nedoložen	אֱכֹל
2. f.	עִמְדִי	חִזְקִי	הֵעָמְדִי	הַעֲמִידִי		אִכְלִי
pl. 2. m.	עִמְדוּ	חִזְקוּ	הֵעָמְדוּ	הַעֲמִידוּ		אִכְלוּ
2. f.	עֲמֹדְנָה	חֲזַקְנָה	הֵעָמַדְנָה	הַעֲמִדְנָה		אֱכֹלְנָה
			příčestí			*příčestí*
akt. sg. m.	עֹמֵד			מַעֲמִיד		אֹכֵל
pas. sg. m.	עָמוּד		נֶעֱמָד[9]		מָעֳמָד	אָכוּל
			infinitiv			*infinitiv*
samostatný	עָמוֹד		נֵעָמֹד	הַעֲמֵד	הָעֳמֵד	אָכוֹל
vázaný	עֲמֹד		הֵעָמֵד	הַעֲמִיד		אֱכֹל
s ל	לַעֲמֹד					לֶאֱכֹל

[7] Zkrácené imperfektum.

[8] Avšak וַיֹּאמֶר, viz poznámku 1 a 2 v kap. 70.

[9] Viz vysvětl. 4.3 na předch. straně.

5. SLOVESA 2. LARYNGÁLY[1]

	qal	nif‘al	pi‘ēl	pu‘al	hitpa‘ēl
			perfektum		
sg. 3. m.	בָּחַר	נִבְחַר	בֵּרַךְ[2]	בֹּרַךְ[3]	הִתְבָּרַךְ[4]
3. f.	בָּחֲרָה	נִבְחֲרָה	בֵּרְכָה[5]	בֹּרְכָה[5]	הִתְבָּרְכָה[5]
2. m.	בָּחַרְתָּ	נִבְחַרְתָּ	בֵּרַכְתָּ	בֹּרַכְתָּ	הִתְבָּרַכְתָּ
2. f.	בָּחַרְתְּ	נִבְחַרְתְּ	בֵּרַכְתְּ	בֹּרַכְתְּ	הִתְבָּרַכְתְּ
1. m. i f.	בָּחַרְתִּי	נִבְחַרְתִּי	בֵּרַכְתִּי	בֹּרַכְתִּי	הִתְבָּרַכְתִּי
pl. 3. m. i f.	בָּחֲרוּ	נִבְחֲרוּ	בֵּרְכוּ[5]	בֹּרְכוּ[5]	הִתְבָּרְכוּ[5]
2. m.	בְּחַרְתֶּם	נִבְחַרְתֶּם	בֵּרַכְתֶּם	בֹּרַכְתֶּם	הִתְבָּרַכְתֶּם
2. f.	בְּחַרְתֶּן	נִבְחַרְתֶּן	בֵּרַכְתֶּן	בֹּרַכְתֶּן	הִתְבָּרַכְתֶּן
1. m. i f.	בָּחַרְנוּ	נִבְחַרְנוּ	בֵּרַכְנוּ	בֹּרַכְנוּ	הִתְבָּרַכְנוּ
			imperfektum		
sg. 3. m.	יִבְחַר	יִבָּחֵר	יְבָרֵךְ[2]	יְבֹרַךְ[3]	יִתְבָּרַךְ[4]
3. f.	תִּבְחַר	תִּבָּחֵר	תְּבָרֵךְ	תְּבֹרַךְ	תִּתְבָּרַךְ
2. m.	תִּבְחַר	תִּבָּחֵר	תְּבָרֵךְ	תְּבֹרַךְ	תִּתְבָּרַךְ
2. f.	תִּבְחֲרִי	תִּבָּחֲרִי	תְּבָרְכִי[5]	תְּבֹרְכִי[5]	תִּתְבָּרְכִי[5]
1. m. i f.	אֶבְחַר	אִבָּחֵר	אֲבָרֵךְ	אֲבֹרַךְ	אֶתְבָּרַךְ
pl. 3. m.	יִבְחֲרוּ	יִבָּחֲרוּ	יְבָרְכוּ[5]	יְבֹרְכוּ[5]	יִתְבָּרְכוּ[5]
3. f.	תִּבְחַרְנָה	תִּבָּחַרְנָה	תְּבָרֵכְנָה[6]	תְּבֹרַכְנָה	תִּתְבָּרַכְנָה
2. m.	תִּבְחֲרוּ	תִּבָּחֲרוּ	תְּבָרְכוּ[5]	תְּבֹרְכוּ[5]	תִּתְבָּרְכוּ[5]
2. f.	תִּבְחַרְנָה	תִּבָּחַרְנָה	תְּבָרֵכְנָה[6]	תְּבֹרַכְנָה	תִּתְבָּרַכְנָה
1. m. i f.	נִבְחַר	נִבָּחֵר	נְבָרֵךְ	נְבֹרַךְ	נִתְבָּרַךְ

[1] Viz kap. 71.

[2] Nebo בֵּרֵךְ, ale נִחַם atd., impf. יְנַחֵם atd.

[3] Avšak נִחַם atd., impf. יְנֻחַם atd.

[4] Avšak הִתְנַחֵם atd., impf. יִתְנַחֵם atd.

[5] Střední laryngála by měla složené šᵊwā’.

[6] Střední laryngála by měla paṭaḥ.

	qal	nif‘al	pi‘ēl	pu‘al	hiṯpa‘ēl
			kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֶבְרְכָה	אִבָּחֲרָה	אֲבָרֵכָה[7]		
			jusiv		
sg. 3. m.	יִבְחַר	יִבָּחֵר	יְבָרֵךְ		
			imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּבְחַר	וַיִּבָּחֵר	וַיְבָרֶךְ[8]		
			perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וּבָחַרְתָּ	וְנִבְחַרְתָּ			
			rozk. způsob		
sg. 2. m.	בְּחַר	הִבָּחֵר	בָּרֵךְ	nedoložen	הִתְבָּרֵךְ
2. f.	בְּחָרִי	הִבָּחֲרִי	בָּרְכִי[7]		הִתְבָּרְכִי[7]
pl. 2. m.	בְּחָרוּ	הִבָּחֲרוּ	בָּרְכוּ[7]		הִתְבָּרְכוּ[7]
2. f.	בְּחַרְנָה	הִבָּחַרְנָה	בָּרֶכְנָה		הִתְבָּרַכְנָה
			příčestí		
akt. sg. m.	בֹּחֵר		מְבָרֵךְ		
pas. sg. m.	בָּחוּר	נִבְחָר	מְבֹרָךְ		מִתְבָּרֵךְ
			infinitiv		
samostatný	בָּחוֹר	נִבְחֹר	בָּרֵךְ	בָּרַךְ	
vázaný	בְּחֹר	הִבָּחֵר			

[7] Viz vysvětl. 5.5 na předch. straně.

[8] Přízvuk se posunul o slabiku zpět, a proto je samohláska v koncové zavřené slabice zkrácená.

6. SLOVESA 3. LARYNGÁLY[1]

	qal	nif‘al	pi‘ēl	pu‘al
		perfektum		
sg. 3. m.	שָׁלַח	נִשְׁלַח	שִׁלַּח	שֻׁלַּח
3. f.	שָׁלְחָה	נִשְׁלְחָה	שִׁלְּחָה	שֻׁלְּחָה
2. m.	שָׁלַחְתָּ	נִשְׁלַחְתָּ	שִׁלַּחְתָּ	שֻׁלַּחְתָּ
2. f.	שָׁלַחְתְּ	נִשְׁלַחְתְּ	שִׁלַּחְתְּ	שֻׁלַּחְתְּ
1. m. i f.	שָׁלַחְתִּי	נִשְׁלַחְתִּי	שִׁלַּחְתִּי	שֻׁלַּחְתִּי
pl. 3. m. i f.	שָׁלְחוּ	נִשְׁלְחוּ	שִׁלְּחוּ	שֻׁלְּחוּ
2. m.	שְׁלַחְתֶּם	נִשְׁלַחְתֶּם	שִׁלַּחְתֶּם	שֻׁלַּחְתֶּם
2. f.	שְׁלַחְתֶּן	נִשְׁלַחְתֶּן	שִׁלַּחְתֶּן	שֻׁלַּחְתֶּן
1. m. i f.	שָׁלַחְנוּ	נִשְׁלַחְנוּ	שִׁלַּחְנוּ	שֻׁלַּחְנוּ
		imperfektum		
sg. 3. m	יִשְׁלַח[2]	יִשָּׁלַח	יְשַׁלַּח	יְשֻׁלַּח
3. f.	תִּשְׁלַח	תִּשָּׁלַח	תְּשַׁלַּח	תְּשֻׁלַּח
2. m.	תִּשְׁלַח	תִּשָּׁלַח	תְּשַׁלַּח	תְּשֻׁלַּח
2. f.	תִּשְׁלְחִי	תִּשָּׁלְחִי	תְּשַׁלְּחִי	תְּשֻׁלְּחִי
1. m. i f.	אֶשְׁלַח	אִשָּׁלַח	אֲשַׁלַּח	אֲשֻׁלַּח
pl. 3. m.	יִשְׁלְחוּ	יִשָּׁלְחוּ	יְשַׁלְּחוּ	יְשֻׁלְּחוּ
3. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשָּׁלַחְנָה	תְּשַׁלַּחְנָה	תְּשֻׁלַּחְנָה
2. m.	תִּשְׁלְחוּ	תִּשָּׁלְחוּ	תְּשַׁלְּחוּ	תְּשֻׁלְּחוּ
2. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשָּׁלַחְנָה	תְּשַׁלַּחְנָה	תְּשֻׁלַּחְנָה
1. m. i f.	נִשְׁלַח	נִשָּׁלַח	נְשַׁלַּח	נְשֻׁלַּח

[1] Viz kap. 72.

[2] S příponou יִשְׁלָחֵנִי.

	qal	nif‘al	pi‘ēl	pu‘al
		kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֶשְׁלְחָה	אֶשָּׁלְחָה	אֲשַׁלְּחָה	
		jusiv		
sg. 3. m.	יִשְׁלַח	יִשָּׁלַח	יְשַׁלַּח	
		imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּשְׁלַח	וַיִּשָּׁלַח	וַיְשַׁלַּח	
		perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וְשָׁלַחְתָּ			
		rozk. způsob		
sg. 2. m.	שְׁלַח	הִשָּׁלַח	שַׁלַּח	nedoložen
2.f.	שִׁלְחִי	הִשָּׁלְחִי	שַׁלְּחִי	
pl. 2. m.	שִׁלְחוּ	הִשָּׁלְחוּ	שַׁלְּחוּ	
2. f.	שְׁלַחְנָה	הִשָּׁלַחְנָה	שַׁלַּחְנָה	
		příčestí		
akt. sg. m.	שׁוֹלֵחַ		מְשַׁלֵּחַ	
pas. sg. m.	שָׁלוּחַ	נִשְׁלָח		מְשֻׁלָּח
		infinitiv		
samostatný	שָׁלוֹחַ	נִשְׁלֹחַ	שַׁלֵּחַ	
vázaný	שְׁלֹחַ	הִשָּׁלַח	שַׁלַּח	

	hif‘îl	hof‘al	hitpa‘ēl
		perfektum	
sg. 3. m.	הִשְׁלִיחַ	הָשְׁלַח	הִשְׁתַּלַּח[3]
3. f.	הִשְׁלִיחָה	הָשְׁלְחָה	הִשְׁתַּלְּחָה
2. m.	הִשְׁלַחְתָּ	הָשְׁלַחְתָּ	הִשְׁתַּלַּחְתָּ
2. f.	הִשְׁלַחְתְּ	הָשְׁלַחְתְּ	הִשְׁתַּלַּחְתְּ
1. m. i f.	הִשְׁלַחְתִּי	הָשְׁלַחְתִּי	הִשְׁתַּלַּחְתִּי
pl. 3. m. i f.	הִשְׁלִיחוּ	הָשְׁלְחוּ	הִשְׁתַּלְּחוּ
2. m.	הִשְׁלַחְתֶּם	הָשְׁלַחְתֶּם	הִשְׁתַּלַּחְתֶּם
2. f.	הִשְׁלַחְתֶּן	הָשְׁלַחְתֶּן	הִשְׁתַּלַּחְתֶּן
1. m. i f.	הִשְׁלַחְנוּ	הָשְׁלַחְנוּ	הִשְׁתַּלַּחְנוּ
		imperfektum	
sg. 3. m	יַשְׁלִיחַ	יָשְׁלַח	יִשְׁתַּלַּח
3. f.	תַּשְׁלִיחַ	תָּשְׁלַח	תִּשְׁתַּלַּח
2. m.	תַּשְׁלִיחַ	תָּשְׁלַח	תִּשְׁתַּלַּח
2. f.	תַּשְׁלִיחִי	תָּשְׁלְחִי	תִּשְׁתַּלְּחִי
1. m. i f.	אַשְׁלִיחַ	אָשְׁלַח	אֶשְׁתַּלַּח
pl. 3. m.	יַשְׁלִיחוּ	יָשְׁלְחוּ	יִשְׁתַּלְּחוּ
3. f.	תַּשְׁלַחְנָה	תָּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁתַּלַּחְנָה
2. m.	תַּשְׁלִיחוּ	תָּשְׁלְחוּ	תִּשְׁתַּלְּחוּ
2. f.	תַּשְׁלַחְנָה	תָּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁתַּלַּחְנָה
1. m. i f.	נַשְׁלִיחַ	נָשְׁלַח	נִשְׁתַּלַּח

[3] O přesmyknutí první základové souhlásky – sykavky שׁ – se souhláskou ת předpony u kmene hitpa‘el viz poznámku v kap. 57.

	hif‘îl	hof‘al	hitpa‘ēl
		kohortativ	
sg. 1. m. i f.	אַשְׁלִיחָה		
		jusiv	
sg. 3. m.	יִשְׁלַח[4]		
		imperfektum s konsekutivním wāw	
sg. 3. m.	וַיִּשְׁלַח		
		perfektum s konsekutivním wāw	
sg. 2. m.			
		rozk. způsob	
sg. 2. m.	הַשְׁלַח	nedoložen	הִשְׁתַּלַּח
2. f.	הַשְׁלִיחִי		הִשְׁתַּלְּחִי
pl. 2. m.	הַשְׁלִיחוּ		הִשְׁתַּלְּחוּ
2. f.	הַשְׁלַחְנָה		הִשְׁתַּלַּחְנָה
		příčestí	
akt. sg. m.	מַשְׁלִיחַ		
pas. sg. m.		מָשְׁלָח	מִשְׁתַּלַּח
		infinitiv	
samostatný	הַשְׁלֵחַ	הָשְׁלֵחַ	הִשְׁתַּלַּח
vázaný	הַשְׁלִיחַ		

[4] Zkrácené imperfektum.

7. SLOVESA 3. ʾĀLEF[1]

	qal		nifʿal	piʿēl	puʿal
	aktivní	stavové			
			perfektum		
sg. 3. m.	מָצָא	מָלֵא	נִמְצָא	מִצֵּא	מֻצָּא
3. f.	מָצְאָה	מָלְאָה	נִמְצְאָה	מִצְּאָה	מֻצְּאָה
2. m.	מָצָאתָ	מָלֵאתָ	נִמְצֵאתָ	מִצֵּאתָ	מֻצֵּאתָ
2. f.	מָצָאת	מָלֵאת	נִמְצֵאת	מִצֵּאת	מֻצֵּאת
1. m. i f.	מָצָאתִי	מָלֵאתִי	נִמְצֵאתִי	מִצֵּאתִי	מֻצֵּאתִי
pl. 3. m.	מָצְאוּ	מָלְאוּ	נִמְצְאוּ	atd.	atd.
2. m.	מְצָאתֶם	מְלֵאתֶם	נִמְצֵאתֶם	jako nifʿal	jako nifʿal
2. f.	מְצָאתֶן	מְלֵאתֶן	נִמְצֵאתֶן		
1. m. i f.	מָצָאנוּ	מָלֵאנוּ	נִמְצֵאנוּ		
			imperfektum		
sg. 3. m.	יִמְצָא[2]	יִמְלָא	יִמָּצֵא	יִמַצֵּא	יִמָּצֵא
3. f.	תִּמְצָא	תִּמָּלֵא	תִּמָּצֵא	תִּמַצֵּא	תִּמָּצֵא
2. m.	תִּמְצָא	תִּמָּלֵא	תִּמָּצֵא	תִּמַצֵּא	תִּמָּצֵא
2. f.	תִּמְצְאִי	תִּמָּלְאִי	תִּמָּצְאִי	תִּמַצְּאִי	תִּמָּצְאִי
1. m. i f.	אֶמְצָא	אֵמָּלֵא	אִמָּצֵא	אֲמַצֵּא	אִמָּצֵא
pl. 3. m.	יִמְצְאוּ	יִמָּלְאוּ	יִמָּצְאוּ	atd.	atd.
3. f.	תִּמְצָאנָה	תִּמָּלֶאנָה	תִּמָּלֶאנָה	jako nifʿal	jako qal
2. m.	תִּמְצְאוּ	תִּמָּלְאוּ	תִּמָּצְאוּ		
2. f.	תִּמְצָאנָה	תִּמָּלֶאנָה	תִּמָּלֶאנָה		
1. m. i f.	נִמְצָא	נִמָּלֵא	נִמָּצֵא		

[1] Viz kap. 73.

[2] S příponou יִמְצָאֵנִי, יִמְצָאֲךָ, יִמְצָאֵהוּ, atd.

	qal	nif‘al	pi‘ēl	pu‘al
		kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֶמְצָאָה	אִמָּצְאָה		
		jusiv		
sg. 3. m.	יִמְצָא	יִמָּצֵא		
		imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּמְצָא	וַיִּמָּצֵא		
		perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וּמָצָאתָ			
		rozk. způsob		
sg. 2. m.	מְצָא	הִמָּצֵא	מַצֵּא	nedoložen
2. f.	מִצְאִי	הִמָּצְאִי	מַצְאִי	
pl. 2. m.	מִצְאוּ	הִמָּצְאוּ	atd.	
2. f.	מְצֶאנָה	הִמָּצֶאנָה	jako nif‘al	
		příčestí		
akt. sg. m.	מֹצֵא[3]		מְמַצֵּא	
pas. sg. m.	מָצוּא	נִמְצָא		מְמֻצָּא
		infinitiv		
samostatný	מָצוֹא	נִמְצוֹא	מַצֹּא	nedoložen
vázaný	מְצֹא	הִמָּצֵא	מַצֵּא	

[3] Činné příčestí stavového slovesa je מָלֵא.

	hif‘îl	hof‘al	hitpa‘ēl
		perfektum	
sg. 3. m.	הִמְצִיא	הֻמְצָא	הִתְמַצֵּא
3. f.	הִמְצִיאָה	הֻמְצְאָה	הִתְמַצְּאָה
2. m.	הִמְצֵאתָ	הֻמְצֵאתָ	הִתְמַצֵּאתָ
2. f.	הִמְצֵאת	הֻמְצֵאת	הִתְמַצֵּאת
1. m. i f.	הִמְצֵאתִי	הֻמְצֵאתִי	הִתְמַצֵּאתִי
pl. 3. m.	הִמְצִיאוּ	atd. jako nif‘al	
2. m.	הִמְצֵאתֶם		
2. f.	הִמְצֵאתֶן		
1. m. i f.	הִמְצֵאנוּ		
		imperfektum	
sg. 3. m.	יַמְצִיא	יֻמְצָא	יִתְמַצֵּא
3. f.	תַּמְצִיא	תֻּמְצָא	תִּתְמַצֵּא
2. m.	תַּמְצִיא	תֻּמְצָא	תִּתְמַצֵּא
2. f.	תַּמְצִיאִי	תֻּמְצְאִי	תִּתְמַצְּאִי
1. m. i f.	אַמְצִיא	אֻמְצָא	אֶתְמַצֵּא
pl. 3. m.	יַמְצִיאוּ	atd. jako qal	atd. jako nif‘al
3. f.	תַּמְצֵאנָה		
2. m.	תַּמְצִיאוּ		
2. f.	תַּמְצֵאנָה		
1. m. i f.	נַמְצִיא		

	hif'îl	hof'al	hitpa'ēl
		kohortativ	
sg. 1. m. i f.	אַמְצִיאָה		
		jusiv	
sg. 3. m.	יַמְצֵא[4]		
		imperfektum s konsekutivním wāw	
sg. 3. m.	וַיִּמְצֵא		
		perfektum s konsekutivním wāw	
sg. 2. m.			
		rozk. způsob	
sg. 2. m.	הַמְצֵא	nedoložen	הִתְמַצֵּא
2. f.	הַמְצִיאִי		הִתְמַצְּאִי
pl. 2. m.	הַמְצִיאוּ		atd. jako nif'al
2. f.	הַמְצֶאנָה		
		příčestí	
akt. sg. m.	מַמְצִיא		
pas. sg. m.		מְמֻצָּא	מִתְמַצֵּא
		infinitiv	
samostatný	הַמְצֵא	הִמָּצֵא	הִתְמַצֵּא
vázaný	הַמְצִיא		

[4] Zkrácené imperfektum.

8. SLOVESA 1. JÔḎ A WĀW[1]

	qal	nif‘al	hif‘îl	hof‘al	qal	hif‘îl
	1. wāw				1. jôḏ	
	perfektum				*perfektum*	
sg. 3. m.	יָשַׁב	נוֹשַׁב	הוֹשִׁיב	הוּשַׁב	יָטַב	הֵיטִיב
3. f.	יָשְׁבָה	נוֹשְׁבָה	הוֹשִׁיבָה	הוּשְׁבָה	יָטְבָה	הֵיטִיבָה
2. m.	יָשַׁבְתָּ	נוֹשַׁבְתָּ	הוֹשַׁבְתָּ	הוּשַׁבְתָּ	יָטַבְתָּ	הֵיטַבְתָּ
2. f.	pravidelné	נוֹשַׁבְתְּ	הוֹשַׁבְתְּ	הוּשַׁבְתְּ	pravidelné	הֵיטַבְתְּ
1. m. i f.		נוֹשַׁבְתִּי	הוֹשַׁבְתִּי	הוּשַׁבְתִּי		הֵיטַבְתִּי
pl. 3. m. i f.		נוֹשְׁבוּ	הוֹשִׁיבוּ	הוּשְׁבוּ		הֵיטִיבוּ
2. m.		נוֹשַׁבְתֶּם	הוֹשַׁבְתֶּם	הוּשַׁבְתֶּם		הֵיטַבְתֶּם
2. f.		נוֹשַׁבְתֶּן	הוֹשַׁבְתֶּן	הוּשַׁבְתֶּן		הֵיטַבְתֶּן
1. m. i f.		נוֹשַׁבְנוּ	הוֹשַׁבְנוּ	הוּשַׁבְנוּ		הֵיטַבְנוּ
	imperfektum				*imperfektum*	
sg. 3. m.	יֵשֵׁב[2]	יִוָּשֵׁב	יוֹשִׁיב	יוּשַׁב	יִיטַב	יֵיטִיב
3. f.	תֵּשֵׁב	תִּוָּשֵׁב	תּוֹשִׁיב	תּוּשַׁב	תִּיטַב	תֵּיטִיב
2. m.	תֵּשֵׁב	תִּוָּשֵׁב	תּוֹשִׁיב	תּוּשַׁב	תִּיטַב	תֵּיטִיב
2. f.	תֵּשְׁבִי	תִּוָּשְׁבִי	תּוֹשִׁיבִי	תּוּשְׁבִי	תִּיטְבִי	תֵּיטִבִי
1. m. i f.	אֵשֵׁב	אִוָּשֵׁב	אוֹשִׁיב	אוּשַׁב	אִיטַב	אֵיטִיב
pl. 3. m.	יֵשְׁבוּ	יִוָּשְׁבוּ	יוֹשִׁיבוּ	יוּשְׁבוּ	יִיטְבוּ	יֵיטִיבוּ
3. f.	תֵּשַׁבְנָה	תִּוָּשַׁבְנָה	(תּוֹשֵׁבְנָה)	תּוּשַׁבְנָה	תִּיטַבְנָה	תֵּיטַבְנָה
2. m.	תֵּשְׁבוּ	תִּוָּשְׁבוּ	תּוֹשִׁיבוּ	תּוּשְׁבוּ	תִּיטְבוּ	תֵּיטִיבוּ
2. f.	תֵּשַׁבְנָה	תִּוָּשַׁבְנָה	(תּוֹשֵׁבְנָה)	תּוּשַׁבְנָה	תִּיטַבְנָה	תֵּיטַבְנָה
1. m. i f.	נֵשֵׁב	נִוָּשֵׁב	נוֹשִׁיב	נוּשַׁב	נִיטַב	נֵיטִיב

[1] Viz kap. 75.

[2] Avšak imperfektum od יָרַשׁ je יִירַשׁ, תִּירַשׁ atd.

	qal	nif‘al	hif‘îl	hof‘al	qal	hif‘îl
		kohortativ			*kohortativ*	
sg. 1. m. i f.	אֶשְׁבָּה					
		jusiv			*jusiv*	
sg. 3. m.	יֵשֵׁב		יוּשַׁב[3]		יִיטַב	יִיטֵב[3]
		imperfektum s konsekutivním wāw			*impf. s kons. wāw*	
sg. 3. m.	וַיֵּשֶׁב[4]		וַיּוּשַׁב[4]		וַיִּיטַב	וַיִּיטֵב[4]
		perfektum s konsekutivním wāw			*pf. s kons. wāw*	
sg. 2. m.	וְיָשַׁבְתָּ					
		rozk. způsob			*rozk. způsob*	
sg. 2. m.	(שְׁבָה)[5]	שֵׁב[6]	הוּשַׁב	הֹושֵׁב	nedoložen	הֵיטֵב
2. f.	שְׁבִי	הֵוּשְׁבִי	הוּשָׁבִי	הוֹשִׁיבִי		הֵיטִיבִי
pl. 2. m.	שְׁבוּ	הֵוּשְׁבוּ	הוּשָׁבוּ	הוֹשִׁיבוּ		הֵיטִיבוּ
2. f.	שֵׁבְנָה	הֵוּשַׁבְנָה	הוּשַׁבְנָה	הוֹשֵׁבְנָה		הֵיטֵבְנָה
		příčestí			*příčestí*	
akt. sg. m.	יֹשֵׁב		מוּשָׁב	מוֹשִׁיב	יָטֵב	מֵיטִיב
pas. sg. m.	יָשׁוּב	נוֹשָׁב		מוּשָׁב	יָטוּב	
		infinitiv			*infinitiv*	
samostatný	יָשׁוֹב	הֵוָשֵׁב	הוּשֵׁב	הוּשַׁב	יָטוֹב	הֵיטֵב
vázaný	שֶׁבֶת[7]		הוֹשִׁיב		(יְטַב)	הֵיטִיב

[3] Zkrácené imperfektum.

[4] Přízvuk se posunul zpět, a protože poslední (zavřená) slabika ztrácí přízvuk, krátí svou samohlásku.

[5] Delší tvar rozk. způsobu.

[6] Avšak rozk. způsob od יָרַשׁ je רַשׁ.

[7] S ל je לָשֶׁבֶת.

9. SLOVESA 2. WĀW A JÔḎ[1]

qal 2. wāw aktivní	qal 2. jôḏ
perfektum	*perfektum*
sg. 3. m. קָם מֵת בּוֹשׁ	שָׂם
3. f. קָמָה מֵתָה בּוֹשָׁה	שָׂמָה
2. m. קַמְתָּ מַתָּה[2] בּוֹשְׁתָּ	שַׂמְתָּ
2. f. קַמְתְּ מַתְּ בּוֹשְׁתְּ	atd. jako קָם
1. m. i f. קַמְתִּי מַתִּי בּוֹשְׁתִּי	
pl. 3. m. i f. קָמוּ מֵתוּ בּוֹשׁוּ	
2. m. קַמְתֶּם מַתֶּם בּוֹשְׁתֶּם	
2. f. קַמְתֶּן מַתֶּן בּוֹשְׁתֶּן	
1. m. i f. קַמְנוּ מַתְנוּ בּוֹשְׁנוּ	
imperfektum	*imperfektum*
sg. 3. m. יָקוּם יָמוּת יֵבוֹשׁ	יָשִׂים[3]
3. f. תָּקוּם atd. תֵּבוֹשׁ	תָּשִׂים
2. m. תָּקוּם תֵּבוֹשׁ	תָּשִׂים
2. f. תָּקוֹמִי תֵּבוֹשִׁי	תָּשִׂימִי
1. m. i f. אָקוּם אֵבוֹשׁ	אָשִׂים
pl. 3. m. יָקוֹמוּ יֵבוֹשׁוּ	יָשִׂימוּ
3. f. תָּקוּמֶינָה תֵּבוֹשְׁנָה	תָּשִׂימֶינָה[4]
2. m. תָּקוֹמוּ תֵּבוֹשׁוּ	תָּשִׂימוּ
2. f. תָּקוּמֶינָה תֵּבוֹשְׁנָה	תָּשִׂימֶינָה[4]
1. m. i f. נָקוּם נֵבוֹשׁ	נָשִׂים

[1] Viz kap. 76.

[2] Místo מַתְתָּ atd.

[3] Vyskytuje se i jako יָשׂוּם.

[4] Nebo תָּשַׂמְנָה.

qal				qal
	kohortativ			*kohortativ*
sg. 1. m. i f.	אָקֹומָה	אָמוּתָה	אֵבוֹשָׁה	אָשִׁימָה
	jusiv			*jusiv*
sg. 3. m.	יָקָם[5]	יָמֹת[5]	יֵבוֹשׁ	יָשֵׂם[5]
	imperfektum s konsekutivním wāw			*impf. s kons. wāw*
sg. 3. m.	וַיָּקָם[6]	וַיָּמָת[6]	וַיֵּבוֹשׁ	וַיָּשֶׂם[6]
	perfektum s konsekutivním wāw			*pf. s kons. wāw*
sg. 2. m.	וְקַמְתָּ			וְשַׂמְתָּ
	rozk. způsob			*rozk. způsob*
sg. 2. m.	קוּם	מוּת	בּוֹשׁ	שִׂים
2. f.	קוּמִי	atd.	בּוֹשִׁי	שִׂימִי
pl. 2. m.	קוּמוּ		בּוֹשׁוּ	שִׂימוּ
2. f.	קֹמְנָה		בּוֹשְׁנָה	
	příčestí			*příčestí*
akt. sg. m.	קָם	מֵת	בּוֹשׁ	שָׂם
pas. sg. m.	קוּם			
	infinitiv			*infinitiv*
samostatný	קוּם	מוּת	בּוֹשׁ	שׂוּם
vázaný	קוּם[7]	מוּת[7]		שִׂים

[5] Zkrácené imperfektum.

[6] Přízvuk se posunul nazpět, a proto poslední slabika jako nepřízvučná a zavřená krátí svou samohlásku. Všimněme si tvarů v pauze וַיָּקָם, וַיָּמָת.

[7] S ל je לָקוּם, לָמוּת.

	nif‘al	hif‘îl	hof‘al
		perfektum	
sg. 3. m.	נָקוֹם	הֵקִים	הוּקַם
3. f.	נָקְמָה	הֵקִימָה	הוּקְמָה
2. m.	נְקוֹמֹתָ	הֲקִימֹתָ[8]	הוּקַמְתָּ
2. f.	נְקוֹמֹת	הֲקִימוֹת	הוּקַמְתְּ
1. m. i f.	נְקוֹמֹתִי	הֲקִימֹתִי	הוּקַמְתִּי
pl. 3. m. i f.	נָקְמוּ	הֵקִימוּ	הוּקְמוּ
2. m.	נְקוֹמְתֶם	הֲקִימוֹתֶם	הוּקַמְתֶּם
2. f.	נְקוֹמְתֶן	הֲקִימוֹתֶן	הוּקַמְתֶּן
1. m. i f.	נְקוֹמֹנוּ	הֲקִימֹנוּ	הוּקַמְנוּ
		imperfektum	
sg. 3. m.	יְקוֹם	יָקִים	יוּקַם
3. f.	תְּקוֹם	תָּקִים	תּוּקַם
2. m.	תְּקוֹם	תָּקִים	תּוּקַם
2. f.	תָּקְמִי	תָּקִימִי	תּוּקְמִי
1. m. i f.	אָקוֹם	אָקִים	אוּקַם
pl. 3. m.	יָקָמוּ	יָקִימוּ	יוּקְמוּ
3. f.		תָּקֵמְנָה[9]	תּוּקַמְנָה
2. m.	תָּקוֹמוּ	תָּקִימוּ	תּוּקְמוּ
2. f.		תָּקֵמְנָה	תּוּקַמְנָה
1. m. i f.	נְקוֹם	נָקִים	נוּקַם

[8] Vyskytuje se i jako הֲקַמְתָּ atd.

[9] Také תְּקִימֶינָה.

	nif‘al	hif‘îl	hof‘al
		kohortativ	
sg. 1. m. i f.		אָקִימָה	
		jusiv	
sg. 3. m.		יָקֶם[10]	
		imperfektum s konsekutivním wāw	
sg. 3. m.		וַיָּקֶם[11]	
		perfektum s konsekutivním wāw	
sg. 2. m.		וַהֲקִימוֹתָ	
		rozk. způsob	
sg. 2. m.	הִקּוֹם	הָקֵם	nedoložen
2. f.	הִקּוֹמִי	הָקִימִי	
pl. 2. m.	הִקּוֹמוּ	הָקִימוּ	
2. f.	הִקֹּמְנָה	הָקֵמְנָה	
		příčestí	
akt. sg. m.	(f. נְקוֹמָה) נָקוֹם	מֵקִים	
pas. sg. m.			מוּקָם
		infinitiv	
samostatný	הִקּוֹם	הָקֵם	הוּקַם
vázaný	הִקּוֹם	הָקִים	

[10] Zkrácené imperfektum.

[11] Viz vysvětl. 9.6 na str. 287.

10. SLOVESA 3. HĒ'[1]

	qal	nif'al	pi'ēl	pu'al
		perfektum		
sg. 3. m.	גָּלָה[2]	נִגְלָה	גִּלָּה	גֻּלָּה
3. f.	גָּלְתָה	נִגְלְתָה	גִּלְּתָה	גֻּלְּתָה
2. m.	גָּלִיתָ	נִגְלֵיתָ	גִּלִּיתָ[3]	גֻּלֵּיתָ
2. f.	גָּלִית	נִגְלֵית	גִּלִּית	atd.
1. m. i f.	גָּלִיתִי	נִגְלֵיתִי	גִּלִּיתִי[3]	
pl. 3. m. i f.	גָּלוּ	נִגְלוּ	atd.	
2. m.	גְּלִיתֶם	נִגְלֵיתֶם		
2. f.	גְּלִיתֶן	נִגְלֵיתֶן		
1. m. i f.	גָּלִינוּ	נִגְלֵינוּ		
		imperfektum		
sg. 3. m.	יִגְלֶה	יִגָּלֶה	יְגַלֶּה	יְגֻלֶּה
3. f.	תִּגְלֶה	תִּגָּלֶה	תְּגַלֶּה	תְּגֻלֶּה
2. m.	תִּגְלֶה	תִּגָּלֶה	atd.	atd.
2. f.	תִּגְלִי	תִּגָּלִי		
1. m. i f.	אֶגְלֶה	אִגָּלֶה		
pl. 3. m.	יִגְלוּ	יִגָּלוּ		
3. f.	תִּגְלֶינָה	תִּגָּלֶינָה		
2. m.	תִּגְלוּ	תִּגָּלוּ		
2. f.	תִּגְלֶינָה	תִּגָּלֶינָה		
1. m. i f.	נִגְלֶה	נִגָּלֶה		

[1] Původně 3. wāw a jôḏ (viz kap. 79).

[2] S příponou גָּלַנִי, גָּלֶךָ, atd.

[3] Zřídka s ê v předposlední slabice.

[4] S příponou יִגְלֵנִי.

	qal	nif'al	pi'ēl	pu'al
		kohortativ		
sg. 1. m. i f.				
		jusiv		
sg. 3. m.	יִגֶל[5]	יִנָּל[5]	יְגַל[5]	
		imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּגֶל	וַיִּנָּל	וַיְגַל	וַיְגֻלֶּה
		perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וְגָלִיתָ	וְנִגְלֵיתָ		
		rozk. způsob		
sg. 2. m.	גְּלֵה	הִגָּלֵה	גַּלֵּה[6]	nedoložen
2. f.	גְּלִי	הִגָּלִי	גַּלִּי	
pl. 2. m.	גְּלוּ	הִגָּלוּ	גַּלּוּ	
2. f.	גְּלֶינָה	הִגָּלֶינָה	גַּלֶּינָה	
		příčestí		
akt. sg. m.	גֹּלֶה[7]	נִגְלֶה	מְגַלֶּה	
pas. sg. m.	גָּלוּי[8]			מְגֻלֶּה
		infinitiv		
samostatný	גָּלֹה	נִגְלֹה	גַּלֵּה	גֻּלֵּה
vázaný	גְּלוֹת	הִגָּלוֹת	גַּלּוֹת	גֻּלּוֹת

[5] Zkrácené imperfektum.

[6] Někdy גַּל.

[7] Sg. f. גֹּלָה, pl. m. גֹּלִים.

[8] Sg. f. גְּלוּיָה, pl. m. גְּלוּיִים.

	hif'îl	hof'al	hitpa'ēl
		perfektum	
sg. 3. m.	הִגְלָה	הָגְלָה	הִתְגַּלָּה
3. f.	הִגְלְתָה	הָגְלְתָה	הִתְגַּלְתָה
2. m.	הִגְלֵיתָ[9]	הָגְלֵיתָ	הִתְגַּלֵּיתָ[9]
2. f.	atd.	atd.	atd.
1. m. i f.			
pl. 3. m. i f.			
2. m.			
2. f.			
1. m. i f.			
		imperfektum	
sg. 3. m.	יַגְלֶה	יָגְלֶה	יִתְגַּלֶּה
3. f.	תַּגְלֶה	תָּגְלֶה	תִּתְגַּלֶּה
2. m.	atd.	atd.	atd.
2. f.			
1. m. i f.			
pl. 3. m.			
3. f.			
2. m.			
2. f.			
1. m. i f.			

[9] Často s ê v předposlední slabice.

	hif'îl	hof'al	hitpa'ēl
		kohortativ	
sg. 1. m. i f.			
		jusiv	
sg. 3. m.	יִגֶל[10]		יִתְגַּל[10]
		imperfektum s konsekutivním wāw	
sg. 3. m.	וַיִּגֶל		וַיִּתְגַּל
		perfektum s konsekutivním wāw	
sg. 2. m.			
		rozk. způsob	
sg. 2. m.	הַגְלֵה	nedoložen	הִתְגַּלֵּה[11]
2. f.	הַגְלִי		הִתְגַּלִּי
pl. 2. m.	atd.		atd.
2. f.			
		příčestí	
akt. sg. m.	מַגְלֶה		מִתְגַּלֶּה
pas. sg. m.		מָגְלֶה	
		infinitiv	
samostatný	הַגְלֵה	הָגְלֵה	הִתְגַּלֵּה
vázaný	הַגְלוֹת	הָגְלוֹת	הִתְגַּלּוֹת

[10] Zkrácené imperfektum.

[11] Někdy הִתְגַּל.

11. SLOVESA DRUHÉ ZDVOJENÉ[1]

	qal			nif‘al	hif‘îl	hof‘al
	aktivní	aktivní	stavové			
			perfektum			
sg. 3. m.	סַב	סָבַב	קַל	נָסַב	הֵסֵב	הוּסַב
3. f.	סַבָּה	סָבְבָה	קַלָּה	נָסַבָּה	הֵסֵבָּה	הוּסַבָּה
2. m.		סַבּוֹתָ	קַלּוֹתָ	נְסַבּוֹתָ	הֵסְבֹּתָ	הוּסַבּוֹתָ
2. f.		סַבּוֹת	קַלּוֹת	נְסַבּוֹת	הֵסְבּוֹת	הוּסַבּוֹת
1. m. i f.		סַבּוֹתִי	קַלּוֹתִי	נְסַבּוֹתִי	הֵסְבֹּותִי	הוּסַבּוֹתִי
pl. 3. m. i f.	סַבּוּ	סָבְבוּ	קַלּוּ	נָסַבּוּ	הֵסֵבּוּ	atd.
2. m.		סַבּוֹתֶם	קַלּוֹתֶם	נְסַבּוֹתֶם	הֵסְבּוֹתֶם	
2. f.		סַבּוֹתֶן	קַלּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶן	הֵסְבּוֹתֶן	
1. m. i f.		סַבּוֹנוּ	קַלּוֹנוּ	נְסַבּוֹנוּ	הֵסְבֹּונוּ	
			imperfektum			
sg. 3. m.	יָסֹב[2]	יִסֹּב	יִקַּל[3]	יִסַּב	יָסֵב, יַסֵּב	יוּסַב, יֻסַּב
3. f.	תָּסֹב	תִּסֹּב	תִּקַּל	תִּסַּב	תָּסֵב	תּוּסַב
2. m.	תָּסֹב	תִּסֹּב	תִּקַּל	תִּסַּב	תָּסֵב	atd.
2. f.	תָּסֹבִּי	תִּסְבִּי	תִּקַּלִּי	תִּסַּבִּי	תָּסֵבִּי	
1. m. i f.	אָסֹב	אֶסֹּב	אֶקַּל	אֵסַּב	אָסֵב	
pl. 3. m.	יָסֹבּוּ	יִסְבּוּ	יִקַּלּוּ	יִסַּבּוּ	יָסֵבּוּ, יַסֵּבּוּ	
3. f.	תָּסֻבֶּינָה	תִּסַּבְנָה	תִּקַּלֶּינָה	תִּסַּבֶּינָה	תָּסֵבֶּינָה	
2. m.	תָּסֹבּוּ	תִּסְבּוּ	תִּקַּלּוּ	תִּסַּבּוּ	תָּסֵבּוּ	
2. f.	תָּסֻבֶּינָה	תִּסַּבְנָה	תִּקַּלֶּינָה	תִּסַּבֶּינָה	תָּסֵבֶּינָה	
1. m. i f.	נָסֹב	נִסֹּב	נִקַּל	נִסַּב	נָסֵב	

[1] Viz kap. 81.

[2] S příponou יְסֻבֵּנִי atd.

[3] Avšak יִמַּל atd.

	qal			nif‘al	hif‘îl	hof‘al
	aktivní	aktivní	stavové			
			kohortativ			
sg. 1. m. i f.	אָסֹבָּה	אֶסְבָּה				
			jusiv			
sg. 3. m.	יָסֹב	יִסֹּב	יִקַּל	יִסַּב	יִסֵּב	
			imperfektum s konsekutivním wāw			
sg. 3. m.	וַיָּסָבּ[4]	וַיִּסֹּב	וַיִּקַּל	וַיִּסַּב	וַיְסֵבּ[4]	
			perfektum s konsekutivním wāw			
sg. 2. m.	וְסַבֹּתָ					
			rozk. způsob			
sg. 2. m.	סֹב	הִסַּב	הָסֵבּ			nedoložen
2. f.	סֹבִּי	הִסַּבִּי	הָסֵבִּי			
pl. 2. m.	סֹבּוּ	הִסַּבּוּ	הָסֵבּוּ			
2. f.	סֻבֶּינָה	הִסַּבֶּינָה	הָסֵבֶּינָה			
			příčestí			
akt. sg. m.	סֹבֵב	קַל[5]	נָסָבּ[6]	מֵסֵבּ[7]		
pas. sg. m.	סָבוּב					מוּסָב
			infinitiv			
samostatný	סָבוֹב		הִסּוֹב			
vázaný	סֹב[8]		הָסֵבּ	הָסֵבּ		הוּסַב

[4] Přízvuk se posunul, a proto poslední slabika jako zavřená nepřízvučná krátí svou samohlásku.

[5] Sg. f. קַלָּה.

[6] Sg. f. נָסַבָּה.

[7] Sg. f. מְסֻבָּה.

[8] S ל je לָסֹב.

12. DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

	1. nûn a 3. laryngály[1]				1. nûn a 3. ’ālef[2]		
	qal	nif‘al	hif‘îl	pi‘ēl	qal	nif‘al	hif‘îl
pf.	נָגַע	נִגַּע	הִגִּיעַ	נִגַּע	נָשָׂא	נִשָּׂא	הִשִּׂיא
impf.	יִגַּע	atd. jako	יַגִּיעַ	יְנַגַּע	יִשָּׂא	atd. jako	יַשִּׂיא
zkrác. impf.		3. laryngály	יַגַּע	atd. jako		3. ’ālef	
rozk.	גַּע		הַגַּע	3. laryngály	שָׂא		הַשֵּׂא
příčestí	נֹגֵעַ		מַגִּיעַ		נֹשֵׂא		מַשִּׂיא
s. inf.	נָגוֹעַ		הַגִּיעַ		נָשׂוֹא		הַשִּׂיא
v. inf.	גַּעַת נְגֹעַ		הַגִּיעַ		שְׂאֵת[3]		הַשִּׂיא

	1. laryngály a 3. hē’[4]					1. ’ālef a 3. hē’[5]	
	qal		nif‘al		hif‘îl	qal	nif‘al
pf.	עָשָׂה	עָלָה	נַעֲשָׂה	נַעֲלָה	הֶעֱלָה	אָפָה	נֶאֱפָה
impf.	יַעֲשֶׂה	יַעֲלֶה	יֵעָשֶׂה		יַעֲלֶה	יֹאפֶה	יֵאָפֶה
zkrác. impf.	יַעַשׂ	יַעַל[6]	יֵעָשׂ		יַעַל[6]		
rozk.	עֲשֵׂה	עֲלֵה	הֵעָשֵׂה		הַעֲלֵה	אֱפֵה	
příč.	עֹשֶׂה	עֹלֶה	נַעֲשֶׂה		מַעֲלֶה	אֹפֶה	
s. inf.	עָשׂוֹת	עָלוֹת[7]	הֵעָשׂוֹת		הַעֲלוֹת	אָפוֹת	הֵאָפוֹת
v. inf.	עֲשׂוֹת[7]						

	2. wāw a 3. ’ālef[8]		
	qal	hif‘îl	hof‘al
pf.	בָּא	הֵבִיא	הוּבָא
impf.	יָבֹא	יָבִיא	יוּבָא
zkrác. impf.		יָבֵא	
rozk.	בֹּא	הָבֵא	
příč.	בָּא	מֵבִיא	מוּבָא
s. inf.	בּוֹא	הָבֵא	
v. inf.	בֹּא[9]	הָבִיא	(הוּבָא)

1. nûn a 3. hē’[10]						1. laryngály a 3. ’ālef[11]				
	qal		hif‘îl		hof‘al		qal	nif‘al	hif‘îl	
pf.	נָטָה	(נכה)[12]	הִטָּה	הִכָּה	הָטָה	הָכָה	חָטָא	(חבא)[12] נֶחְבָּא	הֶחְטִיא	הֶחְבִּיא
impf.	יִטֶּה		יַטֶּה	יַכֶּה		יִכֶּה	יֶחֱטָא	יֵחָבֵא	יַחֲטִיא	יַחְבִּיא
zkrác.impf.	יֵט		יַט	יַךְ			יַחֲטֵא			
rozk.	נְטֵה		הַטֵּה	הַכֵּה			חֲטָא	הֵחָבֵא	הַחֲטִיא	הַחְבִּיא
příč.	נֹטֶה		מַטֶּה	מַכֶּה		מֻכֶּה	חֹטֵא	נֶחְבָּא	מַחֲטִיא	מַחְבִּיא
s. inf.	נְטֹה		הַטֵּה	הַכֵּה		הֻכֵּה	חָטוֹא			הַחְבֵּא
v. inf.	נְטוֹת		הַטּוֹת	הַכּוֹת		הֻכּוֹת	חֲטֹא[13]	הֵחָבֵא	הַחֲטִיא	הַחְבִּיא

1. wāw a 3. laryngály[14]						1. wāw a 3. ’ālef[15]		
	qal	nif‘al	hif‘îl	hof‘al	hitpa‘ēl	qal	hif‘îl	hof‘al
pf.	יָדַע	נוֹדַע	הוֹדִיעַ	הוּדַע	הִתְוַדַּע	יָצָא	הוֹצִיא	הוּצָא
impf.	יֵדַע	יִוָּדַע	יוֹדִיעַ		יִתְוַדַּע	יֵצֵא	יוֹצִיא	יוּצָא
zkrác. impf.			יוֹדַע			יוֹצֵא		
rozk.	דַּע	הִוָּדַע	הוֹדַע		הִתְוַדַּע	צֵא	הוֹצֵא	
příč.	יֹדֵעַ	נוֹדָע	מוֹדִיעַ	מוּדָע	מִתְוַדַּע	יֹצֵא	מוֹצִיא	מוּצָא
s. inf.	יָדוֹעַ		הוֹדֵעַ			יָצוֹא	הוֹצֵא	
v. inf.	דַּעַת[16]	הִוָּדַע	הוֹדִיעַ		הִתְוַדַּע	צֵאת[17]	הוֹצִיא	

[1] Viz kap. 74.1.
[2] Viz kap. 74.3.
[3] S ל je לָשֵׂאת.
[4] Viz kap. 80.2.
[5] Viz kap. 80.3.
[6] Souvislost určí, zda יַעַל je kmen qal nebo hif‘îl.
[7] S ל je לַעֲשׂוֹת, לַעֲלוֹת.
[8] Viz kap. 78.4.
[9] S ל je לָבוֹא.
[10] Viz kap. 80.1.
[11] Viz kap. 74.2b.
[12] Neužívá se v kmenu qal.
[13] S ל je לַחֲטֹא.
[14] Viz kap. 78.1.
[15] Viz kap. 78.3.
[16] S ל je לָדַעַת.
[17] S ל je לָצֵאת.

13. MASKULINA

1. neproměnné samohlásky			2. proměnné qāmec	
	kůň	spravedlivý	hvězda	věž
s. st. sg.	סוּס[1]	צַדִּיק	כּוֹכָב	מִגְדָּל
v. st. sg.	סוּס[1]	צַדִּיק	כּוֹכַב	מִגְדַּל
můj (m. i f.)	סוּסִי	צַדִּיקִי	כּוֹכָבִי	מִגְדָּלִי
tvůj (m.)	סוּסְךָ[2]	צַדִּיקְךָ	כּוֹכָבְךָ	atd.
tvůj (f.)	סוּסֵךְ	צַדִּיקֵךְ	כּוֹכָבֵךְ	
jeho	סוּסוֹ	צַדִּיקוֹ	כּוֹכָבוֹ	
její	סוּסָהּ	צַדִּיקָהּ	כּוֹכָבָהּ	
náš (m. i f.)	סוּסֵנוּ	צַדִּיקֵנוּ	כּוֹכָבֵנוּ	
váš (m.)	סוּסְכֶם[2]	צַדִּיקְכֶם	כּוֹכַבְכֶם	מִגְדַּלְכֶם
váš (f.)	סוּסְכֶן[2]	צַדִּיקְכֶן	כּוֹכַבְכֶן	atd.
jejich (m.)	סוּסָם	צַדִּיקָם	כּוֹכָבָם	
jejich (f.)	סוּסָן	צַדִּיקָן	כּוֹכָבָן	
s. st. pl.	סוּסִים	צַדִּיקִים	כּוֹכָבִים	מִגְדָּלִים
v. st. pl.	סוּסֵי	צַדִּיקֵי	כּוֹכְבֵי	מִגְדְּלֵי
moje (m. i f.)	סוּסַי	צַדִּיקַי	כּוֹכָבַי	מִגְדָּלַי
tvoje (m.)	סוּסֶיךָ	צַדִּיקֶיךָ	כּוֹכָבֶיךָ	atd.
tvoje (f.)	סוּסַיִךְ	צַדִּיקַיִךְ	כּוֹכָבַיִךְ	
jeho	סוּסָיו	צַדִּיקָיו	כּוֹכָבָיו	
její	סוּסֶיהָ	צַדִּיקֶיהָ	כּוֹכָבֶיהָ	
naše (m. i f.)	סוּסֵינוּ	צַדִּיקֵינוּ	כּוֹכָבֵינוּ	
vaše (m.)	סוּסֵיכֶם	צַדִּיקֵיכֶם	כּוֹכְבֵיכֶם	מִגְדְּלֵיכֶם
váš (f.)	סוּסֵיכֶן	צַדִּיקֵיכֶן	כּוֹכְבֵיכֶן	atd.
jejich (m.)	סוּסֵיהֶם	צַדִּיקֵיהֶם	כּוֹכְבֵיהֶם	
jejich (f.)	סוּסֵיהֶן	צַדִּיקֵיהֶן	כּוֹכְבֵיהֶן	

[1] Stejně בְּכוֹר, avšak רוּחַ (kap. 12.4 a 25).

[2] רוּחֲךָ, רוּחֲכֶם atd.

2. proměnné qāmec (pokračování)			3. proměnné cērê	
	dozorce	slovo	srdce	nepřítel
s. st. sg.	פָּקִיד	דָּבָר	לֵב	אֹיֵב
v. st. sg.[4]	פְּקִיד	דְּבַר	לֵבַב	אֹיֵב
můj (m. i f.)[5]	פְּקִידִי	דְּבָרִי	לִבִּי	אֹיְבִי
tvůj (m.)	פְּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	לִבְּךָ	אֹיִבְךָ
tvůj (f.)	פְּקִידֵךְ	דְּבָרֵךְ	לִבֵּךְ	אֹיִבֵךְ
jeho	פְּקִידוֹ	דְּבָרוֹ	לִבּוֹ	אֹיְבוֹ
její	פְּקִידָהּ	דְּבָרָהּ	לִבָּהּ	אֹיְבָהּ
náš (m. i f.)	פְּקִידֵנוּ	דְּבָרֵנוּ	לִבֵּנוּ	אֹיְבֵנוּ
váš (m.)	פְּקִידְכֶם	דְּבָרְכֶם	לִבְּכֶם	אֹיִבְכֶם
váš (f.)	פְּקִידְכֶן	דְּבָרְכֶן	לִבְּכֶן	אֹיִבְכֶן
jejich (m.)	פְּקִידָם	דְּבָרָם	לִבָּם	אֹיְבָם
jejich (f.)	פְּקִידָן	דְּבָרָן	לִבָּן	אֹיְבָן
s. st. pl.[6]	פְּקִידִים	דְּבָרִים		אֹיְבִים
v. st. pl.	פְּקִידֵי	דְּבָרֵי		אֹיְבֵי
moje (m. i f.)	פְּקִידַי	דְּבָרַי		אֹיְבַי
tvoje (m.)	פְּקִידֶיךָ	דְּבָרֶיךָ		אֹיְבֶיךָ
tvoje (f.)	פְּקִידַיִךְ	דְּבָרַיִךְ		אֹיְבַיִךְ
jeho	פְּקִידָיו	דְּבָרָיו		אֹיְבָיו
její	פְּקִידֶיהָ	דְּבָרֶיהָ		אֹיְבֶיהָ
naše (m. i f.)	פְּקִידֵינוּ	דְּבָרֵינוּ		אֹיְבֵינוּ
vaše (m.)	פְּקִידֵיכֶם	דְּבָרֵיכֶם		אֹיְבֵיכֶם
vaše (f.)	פְּקִידֵיכֶן	דְּבָרֵיכֶן		אֹיְבֵיכֶן
jejich (m.)	פְּקִידֵיהֶם	דְּבָרֵיהֶם		אֹיְבֵיהֶם
jejich (f.)	פְּקִידֵיהֶן	דְּבָרֵיהֶן		אֹיְבֵיהֶן

[3] Stejně jako דָּבָר, ale s první laryngálou.

[4] Avšak vázaný stav od אָסִיר je אֲסִיר.

[5] אָסִיר s příponou אֲסִירִי atd.

[6] Plurál od אָסִיר je אֲסִירִים.

	4.a) segolata			4.b) laryngální segolata		
	král	kniha	svatyně	chlapec	věčnost	čin, dílo
s. st. sg.	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קֹדֶשׁ	נַעַר	נֵצַח	פֹּעַל
v. st. sg.	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קֹדֶשׁ	נַעַר	נֵצַח	פֹּעַל
můj (m. i f.)	מַלְכִּי	סִפְרִי	קָדְשִׁי	נַעֲרִי	נִצְחִי	פָּעֳלִי
tvůj (m.)	מַלְכְּךָ	סִפְרְךָ	קָדְשְׁךָ	נַעַרְךָ	נִצְחֲךָ	פָּעֳלְךָ
tvůj (f.)	מַלְכֵּךְ	סִפְרֵךְ	atd.	atd.	atd.	פָּעֳלֵךְ
jeho	מַלְכּוֹ	סִפְרוֹ				atd.
její	מַלְכָּהּ	atd.				
náš (m. i f.)	מַלְכֵּנוּ					
váš (m.)	מַלְכְּכֶם					
váš (f.)	מַלְכְּכֶן					
jejich (m.)	מַלְכָּם					
jejich (f.)	מַלְכָּן					
s. st. pl.	מְלָכִים	סְפָרִים	בְּקָרִים	נְעָרִים	נְצָחִים	פְּעָלִים
v. st. pl.	מַלְכֵי	סִפְרֵי	(jitra)	נַעֲרֵי	נִצְחֵי	פָּעֳלֵי
moje (m. i f.)	מַלְכַי	סִפְרַי		נַעֲרַי	נִצְחַי	פָּעֳלַי
tvoje (m.)	מַלְכֶיךָ	סִפְרֶיךָ		נַעֲרֶיךָ	נִצְחֶיךָ	פָּעֳלֶיךָ
tvoje (f.)	מַלְכַיִךְ	atd.	viz	atd.	atd.	atd.
jeho	מַלְכָיו		vysvětl.			
její	מַלְכֶיהָ		44.3 a 44.4			
naše (m. i f.)	מַלְכֵינוּ					
vaše (m.)	מַלְכֵיכֶם	סִפְרֵיכֶם	קָדְשֵׁיכֶם	נַעֲרֵיכֶם	נִצְחֵיכֶם	פָּעֳלֵיכֶם
vaše (f.)	מַלְכֵיכֶן	סִפְרֵיכֶן	atd.	atd.	atd.	atd.
jejich (m.)	מַלְכֵיהֶם	atd.				
jejich (f.)	מַלְכֵיהֶן					

	5. druhá zdvojená			6.a) třetí hē' (končící na ה ֵ)		
	lid	šíp	statut	pastýř	pole	skutek
s. st. sg.	עַם, עָם	חֵץ	חֹק	רֹעֵה	שְׂדֵה	מַעֲשֵׂה
v. st. sg.	עַם	חֵץ	חָק־	רֹעֵה	שְׂדֵה	מַעֲשֵׂה
můj (m. i f.)	עַמִּי	חִצִּי	חֻקִּי	רֹעִי	שָׂדִי	מַעֲשִׂי
tvůj (m.)	עַמְּךָ	חִצְּךָ	חֻקְּךָ	(jeho) רֹעֵהוּ	שָׂדֵהוּ	מַעֲשֵׂהוּ
váš (m.)	עַמְּכֶם	חִצְּכֶם	חֻקְּכֶם	רֹעֵכֶם		
					(rákos)[7]	
s. st. pl.	עַמִּים	חִצִּים	חֻקִּים	רֹעִים	קָנִים	מַעֲשִׂים
v. st. pl.	עַמֵּי	חִצֵּי	חֻקֵּי	רֹעֵי	קְנֵי	מַעֲשֵׂי
moje (m. i f.)	עַמַּי	חִצַּי	חֻקַּי	רֹעַי	קָנַי	מַעֲשַׂי
tvoje (m.)	עַמְּךָ	חִצֶּיךָ	חֻקֶּיךָ	רֹעֶיךָ	קָנֶיךָ	מַעֲשֶׂיךָ
vaše (m.)	עַמֵּיכֶם	חִצֵּיכֶם	חֻקֵּיכֶם	רֹעֵיכֶם	קְנֵיכֶם	מַעֲשֵׂיכֶם

	6.b) třetí (původní) jôḏ			7. druhé wāw a jôḏ	
	nádoba	polovina	nemoc	smrt	oliva
s. st. sg.	כְּלִי[8]	חֲצִי[9]	חֳלִי[10]	מָוֶת	זַיִת
v. st. sg.	כְּלִי	חֲצִי	חֳלִי	מוֹת	זֵית
můj (m. i f.)	כֵּלַי[11]	חֲצָיִי	חֳלָיִי	מוֹתִי	זֵיתִי
tvůj (m.)	כֶּלְיְךָ	חֲצְיְךָ	חֳלְיְךָ	מוֹתְךָ	זֵיתְךָ
váš (m.)	כֶּלְיֵכֶם			מוֹתְכֶם	זֵיתְכֶם
s. st. pl.	כֵּלִים		חֳלָיִים		זֵיתִים
v. st. pl.	כְּלֵי		חֳלָיֵי	מוֹתֵי	זֵיתֵי
moje (m. i f.)	כֵּלָי		חֳלָיַי		זֵיתַי
tvoje (m.)	כֵּלָיְךָ		חֳלָיְךָ		זֵיתֶיךָ
vaše (m.)	כֶּלֵיכֶם		חֳלֵיכֶם		זֵיתֵיכֶם

[7] Plurál od שָׂדֶה je שָׂדוֹת.

[8] Tvar v pauze כְּלִי.

[9] Tvar v pauze חֲצִי.

[10] Tvar v pauze חֳלִי.

[11] Obvyklý tvar je zde např. פְּרָיֵי.

14. FEMININA

	1.	2.	3.	4.	5.
	zákon	rok	spravedlnost	královna	království
s. st. sg.	תּוֹרַת[1]	שְׁנַת[2,3]	צִדְקַת[4]	מַלְכַּת[5]	מַמְלֶכֶת[6]
v. st. sg.	תּוֹרַת	שְׁנַת	צִדְקַת	מַלְכַּת	מַמְלֶכֶת
můj (m. i f.)	תּוֹרָתִי	שְׁנָתִי	צִדְקָתִי	מַלְכָּתִי	מַמְלַכְתִּי
tvůj (m.)	תּוֹרָתְךָ	שְׁנָתְךָ	צִדְקָתְךָ	מַלְכָּתְךָ	מַמְלַכְתְּךָ
tvůj (f.)	תּוֹרָתֵךְ	atd.	atd.	atd.	atd.
jeho	תּוֹרָתוֹ				
její	תּוֹרָתָהּ				
náš (m. i f.)	תּוֹרָתֵנוּ				
váš (m.)	תּוֹרַתְכֶם	שְׁנַתְכֶם	צִדְקַתְכֶם	מַלְכַּתְכֶם	
váš (f.)	תּוֹרַתְכֶן	atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	תּוֹרָתָם				
jejich (f.)	תּוֹרָתָן				
s. st. pl.	תּוֹרוֹת	שְׁנוֹת[7]	צִדְקוֹת	מַלְכוֹת	מַמְלְכוֹת
v. st. pl.	תּוֹרוֹת	שְׁנוֹת	צִדְקוֹת	מַלְכוֹת	מַמְלְכוֹת
moje (m. i f.)	תּוֹרוֹתַי	שְׁנוֹתַי	צִדְקוֹתַי	מַלְכוֹתַי	מַמְלְכוֹתַי
tvoje (m.)	תּוֹרוֹתֶיךָ	שְׁנוֹתֶיךָ	צִדְקוֹתֶיךָ	מַלְכוֹתֶיךָ	atd.
tvoje (f.)	תּוֹרוֹתַיִךְ	atd.	atd.	atd.	
jeho	תּוֹרוֹתָיו				
její	תּוֹרוֹתֶיהָ				
naše (m. i f.)	תּוֹרוֹתֵינוּ				
vaše (m.)	תּוֹרוֹתֵיכֶם	שְׁנוֹתֵיכֶם	צִדְקוֹתֵיכֶם	מַלְכוֹתֵיכֶם	
vaše (f.)	תּוֹרוֹתֵיכֶן	atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	תּוֹרוֹתֵיהֶם				
jejich (f.)	תּוֹרוֹתֵיהֶן				

[1] Podobně בְּתוּלָה „panna“.
[2] S první laryngálou עֵצָה „rada“, v. st. עֲצַת, s příp. עֲצָתִי atd.
[3] Podobně שֵׁנָה „spánek“.
[4] S první laryngálou אֲדָמָה „země“, v. st. אַדְמַת, s příp. אַדְמָתִי.
[5] Femininum segolata מֶלֶךְ.
[6] Přípony k segolatu.
[7] Obvykle שָׁנִים.

15. NEPRAVIDELNÁ PODSTATNÁ JMÉNA

	otec	bratr	sestra	syn	dcera	ústa	dům
s. st. sg.	אָב	אָח	אָחוֹת	בֵּן	בַּת	פֶּה	בַּיִת
v. st. sg.	אֲבִי, אַב	אֲחִי	אֲחוֹת	בֶּן-[1]	בַּת	פִּי	בֵּית
můj (m. i f.)	אָבִי	אָחִי	אֲחוֹתִי	בְּנִי	בִּתִּי	פִּי	בֵּיתִי
tvůj (m.)	אָבִיךָ	אָחִיךָ	אֲחוֹתְךָ	בִּנְךָ	בִּתְּךָ	פִּיךָ	בֵּיתְךָ
tvůj (f.)	אָבִיךְ	אָחִיךְ	atd.	בִּנֵךְ	atd.	פִּיךְ	atd.
jeho	אָבִיו, אָבָיו	אָחִיו, אָחִיהוּ		בְּנוֹ		פִּיו, פִּיהוּ	
její	אָבִיהָ	אָחִיהָ		atd.		פִּיהָ	
náš (m. i f.)	אָבִינוּ	אָחִינוּ				פִּינוּ	
váš (m.)	אֲבִיכֶם	אֲחִיכֶם		בְּנֵיכֶם	בְּתֵיכֶם	פִּיכֶם	
váš (f.)	אֲבִיכֶן	אֲחִיכֶן		atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	אֲבִיהֶם	אֲחִיהֶם		בָּנֶם	בָּתֵּם	פִּיהֶם	
jejich (f.)	אֲבִיהֶן	אֲחִיהֶן		atd.	atd.	atd.	
s. st. pl.	אֲבוֹת	אַחִים	אֲחָיוֹת	בָּנוֹת	בָּנִים	פִּיּוֹת[2]	בָּתִּים
v. st. pl.	אֲבוֹת	אֲחֵי	אֲחָיוֹת	בְּנוֹת	בְּנֵי		בָּתֵּי
moje (m. i f.)	אֲבוֹתַי	אַחַי	אֲחָיוֹתַי	בְּנוֹתַי	בָּנַי		בָּתַּי
tvoje (m.)	אֲבוֹתֶיךָ	אַחֶיךָ	atd.	בְּנוֹתֶיךָ	בָּנֶיךָ		atd.
tvoje (f.)	אֲבוֹתַיִךְ	אַחַיִךְ		atd.	atd.		
jeho	אֲבוֹתָיו	אֶחָיו[3]					
její	אֲבוֹתֶיהָ	אַחֶיהָ					
naše (m. i f.)	אֲבוֹתֵינוּ	אַחֵינוּ					
vaše (m.)	אֲבוֹתֵיכֶם	אֲחֵיכֶם		בְּנֵיכֶם			בָּתֵּיכֶם
				בְּנוֹתֵיכֶם	אֲחִיוֹתֵיכֶם		
vaše (f.)	אֲבוֹתֵיכֶן	אֲחֵיכֶן	atd.	atd.	atd.	atd.	atd.
jejich (m.)	אֲבוֹתָם[4]	אֲחֵיהֶם					
jejich (f.)	אֲבוֹתָן	אֲחֵיהֶן					

[1] Vzácně בֶּן־.

[2] Bātîm, viz upozornění v kap. 7.3.

[3] Povšimněme si pozorně.

[4] Vzácněji אֲבוֹתֵיהֶם.

HEBREJSKO-ČESKÝ SLOVNÍK

Poznámka: Odkazy na cvičení se vztahují k typickým výrazům v českých větách určených pro překlad do hebrejštiny.

א

אָב otec, předek; *v. st.* אֲבִי, *s příp.* אָבִי, אָבִיךָ, *pl.* אָבוֹת, *v. st.* אֲבוֹת; kap. 36, 37, tab. 15

אָבַד *qal* zanikl, (za)hynul, ztratil se, zmizel, bloudil; *impf.* יֹאבַד; *hif.* הֶאֱבִיד zničil, vyhubil, zahubil, vyhladil; kap. 70, cv. 29.7

אָבָה chtěl; kap. 70

אָבוֹת *pl.* otcové; viz אָב

אֶבֶן *(seg.) f.* kámen; *s příp.* אַבְנִי, *pl.* אֲבָנִים kameny, kamení, *v. st.* אַבְנֵי; kap. 46, cv. 39.1

אַבְרָהָם Abrahám, Abraham; kap. 27

אֱדוֹם Edom, Edóm; kap. 5, 17, 21, 74

אָדוֹן pán; kap. 15, 17, 21, 67, cv. 26.6

אָדָם člověk, muž; kap. 3, 12, 13, 16, 17, 21

אֲדָמָה *f.* zem(ě), půda, základ; *v. st.* אַדְמַת; kap. 4, 16, 31, tab. 14

אַהֲרֹן Árón, Áron; kap. 54

אוֹ nebo; kap. 82

אוֹי běda!; kap. 35

אוּלַי snad; kap. 83

אוֹר světlo; עַד־אוֹר־הַבֹּקֶר až do úsvitu, ranního rozbřesku, ranního světla; kap. 16, 21, cv. 7.7, 8.7

אָז tehdy; kap. 70

אֹזֶן *(seg.) f.* ucho; *s příp.* אָזְנִי, *du.* אָזְנַיִם; בְּאָזְנֶיךָ v tvé *(m.)* přítomnosti; kap. 46, cv. 31.7

אָח bratr; *v. st.* אֲחִי, *pl.* אַחִים, *v. st.* אַחֵי; אִישׁ ... אָחִיו bratři navzájem; kap. 37, cv. 34.6, tab. 15

אֶחָד jeden; *v. st.* אַחַד, *f.* אַחַת; kap. 24, 83

אָחוֹת sestra; *v. st.* אֲחוֹת, *s příp.* אֲחוֹתִי, *pl.* אֲחָיוֹת, *v. st. pl.* אַחְיוֹת, *pl. s příp.* אַחְיוֹתַי; kap. 75, tab. 15

אָחַז uchopil, držel, zmocnil se

אַחֵר další, jiný, cizí; *f.* אַחֶרֶת, *pl. m.* אֲחֵרִים; kap. 33

אַחַר, אַחֲרֵי za, po; *s příp.* אַחֲרַי; אַחֲרוֹן zadní, poslední; kap. 33, 41, 47, cv. 9.16

אַחַת *f.* jedna; viz אֶחָד

אֹיֵב nepřítel; *s příp.* אֹיְבִי, *pl.* אֹיְבִים; kap. 5, 56, tab. 13.3

אַיֵּה kde?; kap. 48

אַיִן nic, není, nejsou; *v. st.* אֵין, *s příp.* אֵינֶנִּי; אֵין לוֹ בֵּן nemá syna; kap. 33, 38, vysvětl. 49.7

אִישׁ muž, manžel, člověk, někdo; *pl.* אֲנָשִׁים muži, lidé, *v. st.* אַנְשֵׁי; אִישׁ ... אָחִיו (bratři) navzájem, אִישׁ ... רֵעֵהוּ (muži) navzájem; kap. 7, 8, 18, 20, 23, 24, 36, 83, cv. 9.9, 13.6, 28.5, 34.6, 40.1

אֵיתָן *(gramatická pomůcka)* pevný, stálý, trvalý, se stále tekoucí vodou; moudrý pěvec; kap. 39, 52

אָכַל jedl, najedl se, pozřel, požíral; *impf.* יֹאכַל; kap. 7, 20, 70, tab. 4

אָכְלָה jídlo, pokrm; kap. 7

אַל ne; kap. 41, 55

אֶל k, (směrem) do, proti, na, dovnitř; *s příp.* אֵלַי; שָׁמַע אֵלַי uposlechl mě; kap. 16, 17, 47, cv. 7.13, 7.15, 8.6, 11.6, 38.1

אֵל Bůh, Svrchovaný

אֵלֶּה *pl.* tito, tyto; kap. 32

אֱלֹהִים *pl.* Bůh *(se sg.)*, bohové, božstva, bůžci, modly *(s pl.);* kap. 4, 11, 16, 17, 21, 24, 36

אֵלִי *delší tvar* אֵל; kap. 47

אֵלִיָּהוּ Eliáš, Elijáš; kap. 76

אֱלִיעֶזֶר Eliezer; kap. 82

אֶלֶף dobytče, býk; dod. 1

אֶלֶף *m.if.* tisíc; *du.* אַלְפַּיִם dva tisíce; kap. 83

אִם jestli(že), zda, -li, kdyby; אִם ... אִם buď ... a nebo ...; נִשְׁבַּע אִם přísahal, že; kap. 6, 43, vysvětl. 72.6, 73.7, cv. 21.12, 30.2, 31.7

אֵם matka; *s příp.* אִמִּי, *pl.* אִמּוֹת; kap. 19, 54

אָמָה služka, služebná, otrokyně; *s příp.* אֲמָתִי, *pl.* אֲמָהוֹת; kap. 75, cv. 34.2, 41.1

אִמּוֹת *pl.* matky; viz אֵם

אִמִּי moje matka *s příp.*; viz אֵם

אָמַר řekl, pravil; *impf.* יֹאמַר, *s kons. wāw* וַיֹּאמֶר; kap. 16, 18, 20, 57, 70, vysvětl. 17.1

אֱמֶת *f.* pravda; *s příp.* אֲמִתִּי; בֶּאֱמֶת v pravdě, věrně; kap. 23, 41, cv. 12.1, 13.9, 13.17, 17.4, 20.2, 20.12 atd.

אֲנִי *k'ṯîv a q'rê;* kap. 15

אָנֹכִי, אֲנִי já; *v pauze* אָנֹכִי, אֲנִי; *pl.* אֲנַחְנוּ my, *předm.* אֹתָנוּ; kap. 6, 15, 21, 22, 28

אֲנָשִׁים *pl.* muži, lidé; viz אִישׁ

אָסִיר vězeň; kap. 19, tab. 13.2

אָסַף shromažďoval; *impf.* יֶאֱסֹף; *nif.* נֶאֱסַף a *hitp.* הִתְאַסֵּף shromažďoval se

אָפָה pekl; *impf.* יֹאפֶה; kap. 70, 80, tab. 12

אַרְבַּע *f.* čtyři; אַרְבָּעִים *(m. i f.)* čtyřicet; kap. 76, 83

אַרְבָּעָה *m.* čtyři; אַרְבָּעִים *(m. i f.)* čtyřicet; kap. 76, 83

אָרוֹן archa, truhla, skříňka; *v. st.* אֲרוֹן; kap. 69

אֲרִי lev; kap. 17

אֶרֶץ *(seg.) f.* zem(ě), území, kraj; *se čl.* הָאָרֶץ, *s příp.* אַרְצִי, *s pád. konc.* אַרְצָה, *pl.* אֲרָצוֹת, *v. st. pl.* אַרְצוֹת; עַל הָאָרֶץ na zemi, *tj. i* pozemský; kap. 4, 13, 18, 23, 35, vysvětl. 22.3, cv. 39.1

אָרַר proklel; *impf.* יָאֹר

אֵשׁ *f.* oheň; kap. 52

אִשָּׁה žena, manželka; *v. st.* אֶשֶׁת, *s příp.* אִשְׁתִּי, *pl.* נָשִׁים, *v. st. pl.* נְשֵׁי; אֵשֶׁת־אִישׁ provdaná (žena); kap. 17, 20, 24, 36, 37, cv. 32.4

אַשּׁוּר Asýrie; vysvětl. 83.11

אֲשֶׁר který, kdo, co, kdy; kap. 18, 38, 61, cv. 8.8

אֶת, אֵת־ *znak určitého předmětu; s příp.* אֹתִי; kap. 6, 22, 27, 28, 45

אֶת, אֵת־ s, spolu s; *s příp.* אִתִּי; kap. 45

אַתְּ *f.* ty; viz אַתָּה

אֹת *f., ale i m.* znamení; *pl.* אוֹתוֹת; kap. 69

אַתָּה ty; *f.* אַתְּ, *pl. m.* אַתֶּם vy, *pl. f.* אַתֶּן vy; kap. 28, vysvětl. 5.3

אֹתוֹ *předm.* on; viz הוּא

אָתוֹן oslice; kap. 19

אֹתָנוּ nás, *předm.* my; viz אֲנִי

אַתְנָח oddech; *akcent v polovině verše;* kap. 13, dod. 2

ב

בְּ *neodluč. předl.* v, s, u, na, *časově i* za; kap. 17, 26, 38, 41, 62, cv. 2.9, 10.4, 11.16, 21.9, 31.4, 42.5

בָּא *pf. qal* přišel, vešel, vstoupil; viz בוא

בֶּאֱמֶת v pravdě; viz אֱמֶת

בָּבֶל Babylón; kap. 83

בֶּגֶד *(seg.)* plášť, látka, oděv, šat(y), roucho; *s příp.* בִּגְדִי, *pl.* בְּגָדִים, *v. st. pl.* בִּגְדֵי; kap. 44, 72

בדל *v hif.* הִבְדִּיל rozdělil, oddělil, činil rozdílu, rozlišil; kap. 22, cv. 5.12, 7.10, 21.6, 21.13

בְּהֵמָה skot

בוא *pf. qal* בָּא přišel, vešel, vstoupil, vnikl, vzešel, zaútočil; *impf.* יָבֹא, *rozk.* בֹּא, *příč.* בָּא, *pl.* בָּאִים příchozí; *hif.* הֵבִיא přivedl, uvedl, přinesl, *impf.* יָבִיא; kap. 16, 18, 20, 78, cv. 2.10, 2.17, 21.1, 30.1, tab. 12

בּוֹר *m.* jáma, žumpa, vězení; *pl.* בּוֹרוֹת; kap. 69

בּוֹשׁ styděl se, byl zahanben; *impf.* יֵבוֹשׁ; kap. 77, vysvětl. 76.1, tab. 9

בָּזַז ukořistil, oloupil; *impf.* יָבֹז; kap. 81

בָּחַר zvolil, vyvolil, vybral; *impf.* יִבְחַר, *pojí se s předl.* ב; kap. 30, 66, 71, tab. 5

בָּטַח důvěřoval, doufal; *impf.* יִבְטַח, *pojí se s předl.* בְּ; kap. 8, 60

בְּטֶרֶם (dříve) než; kap. 80

בֵּין mezi; *s příp.* בֵּינֵי; kap. 1, 21, 22, cv. 7.14

בַּיִת dům, rod; *v. st.* בֵּית, *pl.* בָּתִּים, *v. st.* בָּתֵּי; kap. 7, 16, 30, 37, cv. 34.1, tab. 15

בְּכוֹר prvorozený; prvorozenec; kap. 56, cv. 21.10, 31.3, tab. 13.1

בְּלִי bez; kap. 78

בֵּן syn, dítě; *v. st.* בֶּן, *s příp.* בְּנִי, *pl.* בָּנִים, *v. st. pl.* בְּנֵי; שְׁנֵים ... בֵּן Je mu ... let; kap. 23, 24, 36, 37, cv. 7.12, 22.2, 28.3, tab. 15

בָּנָה stavěl, postavil; *impf.* יִבְנֶה, *s kons. wāw* וַיִּבֶן, *jus. m.* יִבֶן; kap. 79

בַּעֲבוּר kvůli; kap. 83

בַּעַל *(seg.)* pán, manžel; kap. 67, 82, cv. 26.10

בער *pi.* בִּעֵר zapálil; kap. 71

בְּצֶדֶק spravedlivě; viz צֶדֶק

בָּקַע štípal, rozpoltil; *pi.* בִּקַּע, rozpoltil; *hitp.* הִתְבַּקַּע rozštěpil se; kap. 72

בָּקָר *m. i f., hromad.* skot, dobytek, stádo; kap. 64

בֹּקֶר *(seg.)* ráno, jitro; בַּבֹּקֶר zrána; kap. 22, cv. 5.13, 17.2, tab. 13.4a

בקש *pi.* בִּקֵּשׁ (vy)hledal, usiloval o *(život, smrt, pokoj atp.)*, lopotil se za *(např. chlebem)*, snažil se; *impf.* יְבַקֵּשׁ; kap. 8, 10, 53, 58, 59, cv. 21.1, 22.9, 32.4

בָּרָא stvořil; *impf.* יִבְרָא; kap. 16

בָּרַח prchal; *impf.* יִבְרַח; kap. 74

בְּרִית *f.* smlouva; כָּרַת בְּרִית uzavřel smlouvu; kap. 27

ברך *pi.* בֵּרַךְ, בֵּרֵךְ (po)žehnal; *impf.* יְבָרֵךְ; kap. 71, tab. 5

בְּרָכָה *f.* požehnání; *s příp.* בִּרְכָתִי; kap. 33, 36

בָּרָק Bárák, Bárak; kap. 82

בָּשָׂר maso, tělo, tvorstvo; כָּל־בָּשָׂר veškerenstvo; kap. 35, cv. 10.10, 14.7, 16.4

בַּת dcera; *s příp.* בִּתִּי, *pl.* בָּנוֹת, *v. st. pl.* בְּנוֹת; שָׁנִים ... בַּת Je jí ... let; kap. 37, tab. 15

בְּתוֹךְ uprostřed; viz תָּוֶךְ

בְּתוּלָה *f.* panna, dívka; tab. 14

בָּתִּים *pl.* domy; viz בַּיִת

ג

גָּבַהּ byl vysoký; kap. 9

גְּבוּל *m.* hranice; kap. 80

גִּבּוֹר bojovník, hrdina, bohatýr; מֶלֶךְ־גִּבּוֹר mocný král; גִּבּוֹר־מִלְחָמָה válečník; kap. 67, cv. 26.6, 37.3

גָּדוֹל velký; předák; kap. 18, 19, 38, cv. 6.8

גָּדַל, גָּדֵל byl velký, stal se velkým, rostl; *impf.* יִגְדַּל; *pi.* גִּדַּל a גִּדֵּל zvětšoval, velebil, vychoval *(dítě); hif.* הִגְדִּיל učinil velkým; *hitp.* הִתְגַּדֵּל zvětšil se; kap. 50, 53, 55, 56, 57, 69, cv. 17.13

גֹּדֶל *(seg.)* velikost; kap. 67

גּוֹי (pohanský) národ; *pl.* גּוֹיִם *psáno* גּוֹיִם pohané, (pohanské) národy; *v. st. pl.* גּוֹיֵי; kap. 11, 48, cv. 10.12, 15.5, 16.14, 22.2, 35.9

גָּזַל loupil; kap. 8

גָּלָה odkryl, odhalil, zjevil, šel do vyhnanství; *impf.* יִגְלֶה, *jus.* יִגֶל; *hif.* הִגְלָה odvedl, přivedl do vyhnanství, vysídlil,vyhnal, *jus.* יַגֶל *m.* ať vyžene; kap. 79, cv. 41.2, tab. 10

גִּלְעָד Gilead, Gileád; kap. 79

גַּם také, ani, i; גַּם ... גַּם i ... i; kap. 20, cv. 22.7, 26.6, 33.4

גָּמָל *m. i f.* velbloud; *pl.* גְּמַלִּים, *s příp.* גְּמַלָּיו, *v. st.* גִּמְלֵי; kap. 82

גַּן *m. i f.* zahrada; *se čl.* הַגָּן, *pl.* גַּנִּים; kap. 20

גָּנַב ukradl; kap. 58

גַּשׁ *rozk. qal* přibliž se!; viz נגשׁ

גֶּשֶׁת *v. inf. qal* přiblížení se; viz נגשׁ

ד

דבר *pi.* דִּבֵּר (pro)mluvil (עַל o, אֶל k, na), pověděl; kap. 22, vysvětl. 53.4, cv. 7.3, 9.5, 41.3

דָּבָר slovo, věc, událost; kap. 4, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 36, vysvětl. 5.4, tab. 13.2

דָּגֵשׁ probodávající; *tečka uprostřed písmena;* kap. 8

דָּוִד David; kap. 52

דּוֹר *m.* pokolení; *pl.* דּוֹרוֹת; kap. 77, cv. 36.4

דַּי dost; kap. 11

דֶּלֶת *(seg.) f.* dveře; kap. 75

דָּם krev; *v. st.* דַּם, *pl.* דָּמִים, *v. st.* דְּמֵי; kap. 49

דַּע *rozk. qal;* věz!, poznej!; viz יָדַע

דַּעַת *(seg.)* znalost, poznání (*v. inf. od* יָדַע); kap. 74

דָּרוֹם jih; kap. 8

דֶּרֶךְ *(seg.) m. i f.* cesta, zvyk; *s příp.* דַּרְכִּי; יָצָא דֶּרֶךְ הַנָּהָר zlá cesta, scestí; דֶּרֶךְ רָע vyšel směrem k řece; kap. 30, cv. 8.11, 8.15, 15.13, 17.3, 28.3, 34.5

ה

ה *člen* ten, ta ...; *vokalizace:* הֶ הָ הַ; kap. 16

הֲ, הַ což, zda *předponová tázací částice;* kap. 43

הִבְדִּיל *hif.* rozdělil, rozlišil; viz בדל

הִגִּיד *hif.* řekl, oznámil; viz נגד

הוּא on(en), tamten; kap. 15, 18, 22, 28, 32

הִוא *f.* ona, tamta; viz kap. 15

הוֹד sláva; kap. 16

הוֹלִיךְ *hif.* vedl; viz ילך

הוֹשִׁיעַ *hif.* zachránil, spasil; viz ישע

הֶחָג svátek *se čl.;* viz חַג

הִיא *f.* ona, tamta; kap. 15, 28, 32

הָיָה byl, nastal, stal se; *3. os. pl. m. i f.* הָיוּ byli(-y), *impf.* יִהְיֶה, *s kons. wāw* וַיְהִי; הָיָה לוֹ בֵּן měl syna; kap. 10, 18, 20, 35, 38, 41, 49, 60, vysvětl. 5.4, 24.5, 46.5, cv. 21.9

הָיוּ *3. os. pl.* byli(-y); viz הָיָה

הֵיכָל chrám, palác; kap. 16, 20

הִכָּה *pf. hif.* udeřil, (za)bil; viz נכה

הַכֹּל celek; viz כֹּל

הַל *pův. tvar členu;* kap. 16

הֲלֹא zdaž ne?, přece, snad, zajisté, jistě, vůbec; kap. 43

הָלַךְ šel, chodil, procházel se, kráčel, jednal, tekl; *impf.* יֵלֵךְ, *s kons. wāw* וַיֵּלֶךְ; הָלַךְ מִן odešel, odstoupil od; *hif.* הוֹלִיךְ přiměl k chození, vedl; *hitp.* הִתְהַלֵּךְ procházel se, prošel; kap. 17, 18, 20, 34, 57, 82, cv. 13.8, 15.13, 22.11, 31.7, 34.5

הלל *pi.* הִלֵּל chválil; kap. 54

הֵמָּה, הֵם oni, tamti; kap. 28, 32

הֵנָּה, הֵן ony, tamty; kap. 28, 32

הִנֵּה, הֵן hle!, ejhle!, pak; *s příp.* הִנֵּנִי; kap. 24, 41, cv. 13.13

הִסִּיעַ *pf. hif.* přiměl k tažení; viz נָסַע

הִסִיר *hif.* odňal, odstranil, vzdálil; viz סור

הִסְתַּתֵּר *hitp.* skryl se; viz סתר

הִפִּיל *hif.* způsobil pád, porazil, shodil; viz נָפַל

הַפָּר *se čl.* býk; viz פַּר

הִצְטַדֵּק *hitp.* ospravedlnil se; viz צָדַק

הִצִּיל *hif.* spasil, osvobodil; viz נצל

הִקִּים *hif.* postavil aj.; viz קום

הַר hora, *v pauze* הָר; *se čl.* הָהָר; na horu, k hoře הָרָה (*se čl.* הָהָרָה); *pl.* הָרִים, *pl. se čl.* הֶהָרִים, *v. st. pl.* הָרֵי; kap. 16, 27, 35, vysvětl. 35.8

הָרַג zabil, zavraždil, zahubil; *impf.* יַהֲרֹג; kap. 49, cv. 42.3

הֵרִים *hif.* zvedl, vyvýšil; viz רום

הֵשִׁיב *hif.* vrátil atd.; viz שוב

ו

וְ *spojka* a, i, ale, avšak, ani, pak, tedy; *kons. wāw; vokalizace:* וְ וָ וַ וּ וֻ; kap. 16, 21,

49, vysvětl. 21.1, 24.6, 35.7 aj., cv. 16.4, 17.5, 25.2, 26.6, 29.2, 41.2

וַיְהִי a stalo se; viz הָיָה

ז

זֹאת *f.* tato, viz זֶה

זָבַח obětoval

זֶבַח *(seg.) m.* oběť; *s příp.* זִבְחִי; kap. 12

זֶה *m.* tento; זֶה ... זֶה oba navzájem; *f.* זֹאת tato; כָּזֶה takový; kap. 11, 22, 32, cv. 18.6

זָהָב *m.* zlato; kap. 53

זַיִת oliva; tab. 13.7

זָכָה byl čistý; *hitp.* הִזַּכָּה očistil se, kap. 57

זָכַר vzpomenul, vzpomněl, pamatoval (na), choval v paměti, měl na paměti, připomněl si, rozpomněl se, rozpomenul se; kap. 8, 30, 60, vysvětl. 30.3, 76.14, cv. 12.11

זָקֵן starý; starší, představitel, představený, stařec; *v. st.* זְקַן, *pl.* זְקֵנִים, *v. st. pl.* זִקְנֵי; kap. 22, 24, cv. 6.5, 6.22, 8.4, 38.3

זָקַן *(stav.)* byl starý; *impf.* יִזְקַן; kap. 50

זֶרַע *(seg.)* semeno, potomstvo; *s příp.* זַרְעִי; kap. 44, 53

ח

חבא *qal nedoložen; nif.* נֶחְבָּא skryl se; *hif.* הֶחְבִּיא skryl; *hitp.* הִתְחַבֵּא skryl se; kap. 57, 74, tab. 12

חֶבְרוֹן Hebron; vysvětl. 83.8

חַג svátek, slavnost; *se čl.* הֶחָג, *pl.* חַגִּים; kap. 81

חָגַג slavil; *impf.* יָחֹג; kap. 81

חַגִּים *pl.* svátky; viz חַג

חדשׁ *qal nedoložen; pi.* חִדֵּשׁ obnovil; kap. 69

חֹדֶשׁ *(seg.)* měsíc, nov; kap. 83

חוֹמָה *f.* zeď, stěna, městské hradby; kap. 19, 75

חָזַק, חָזֵק *(stav.)* byl silný, pevný; *impf.* יֶחֱזַק; *hif.* הֶחֱזִיק posilnil, uchopil, zmocnil se; kap. 69, vysvětl. 74.3, cv. 28.8, tab. 4

חָזָק silný, mocný, pevný; kap. 60, cv. 34.7, 42.3

חִזְקִיָּה Ezechiáš; vysvětl. 83.10

חָטָא (z)hřešil, provinil se (לְ proti, vůči), chyboval, byl vinen; *impf.* יֶחֱטָא; *hif.* הֶחֱטִיא přivedl ke hříchu, svedl; kap. 64, 74, cv. 40.3, tab. 12

חֵטְא *m.* hřích; viz též חַטָּאת

חַטָּאת *f.* hřích; viz též חֵטְא

חָטֵף spěšný; *název pro zvuk složeného šʾwā'* kap. 5.2

חַי živý; *f.* חַיָּה; kap. 74, cv. 33.7, 34.1, 39.2

חַיָּה *f.* živočich, zvíře; *pl.* חַיּוֹת zvířena, zvěř; kap. 72, cv. 31.9, 37.1

חַיִּים *pl.* život; kap. 49

חַיִל síla, moc; kap. 16

חָכָם moudrý; mudrc; *pl.* חֲכָמִים, *v. st.* חַכְמֵי; kap. 5, 12, 16, 18, 19, 23, 24, tab. 13.2

חָכְמָה *f.* moudrost; kap. 7, 46

חֲלוֹם *m.* sen; *pl.* חֲלוֹמוֹת; בַּעַל הַחֲלֹמוֹת pán snů, snílek; kap. 16, 27, cv. 26.10

חֳלִי nemoc, choroba, zlo; kap. 7, tab. 13.6

חָלַם snil, měl *sen,* měl sen, zdál(o) se mu, zdál se mu sen; *impf.* יַחֲלֹם, *příč.* חֹלֵם; חֹלֵם הַחֲלֹמוֹת snílek; kap. 43, cv. 34.6

חָמַד dychtil; *impf.* יַחְמֹד; kap. 69, tab. 4

חֲמוֹר osel

חֲמִשָּׁה *m.* pět; *f.* חָמֵשׁ; חֲמִשִּׁים *(m. i f.)* padesát; חֲמִישִׁי pátý, *f.* חֲמִישִׁית; kap. 83

חֵן přízeň, milost; נָשְׂאָה חֵן לְפָנָיו nesla milost před ním, zamiloval si ji; *s příp.* חָנִי; kap. 68, vysvětl. 75.11, cv. 34.4

חָנַן byl milostiv, smiloval se; kap. 7

חֶסֶד *(seg.)* laskavost, milost, milosrdenství; *s příp.* חַסְדִּי; kap. 2, 4, 71

חֵץ šíp; tab. 13.5

חֲצִי polovina; tab. 13.6

חֹק nařízení, ustanovení, statut, zákon; *pl.* חֻקִּים; tab. 13.5

חֶרֶב *(seg.) f.* meč; *s příp.* חַרְבִּי; לְפִי־חָרֶב ostřím meče (viz פֶּה); kap. 64, 67

חָשַׁךְ *(stav.)* byl temný; *impf.* יֶחְשַׁךְ; kap. 69, tab. 4

חֹשֶׁךְ *(seg.) m.* tma, temnota; kap. 16, 17, 21

חָתַם zpečetil; kap. 8

ט

טָהַר byl čistý; *hitp.* הִטַּהֵר očistil se; kap. 57

טוֹב *(stav.)* byl dobrý; *užívá se v pf., impf. se tvoří od základu* יָטַב (יִיטַב); *hif.* הֵיטִיב; kap. 1, 6, 19, 32, 82, cv. 42.5

טוֹב dobrý, je dobré, je dobře; kap. 18, 19, 21, cv. 25.10

י

יָאַר *impf. qal* prokleje; viz ארר

יִבְנֶה *impf. qal* postaví; viz בָּנָה

יְגַל *jus. m. hif.* ať odvede, vyvede do vyhnanství; viz גָּלָה

יִגַּע *impf. qal* dotkne se; viz נָגַע

יִגֹּף *impf. sg. m. qal* udeří; viz נָגַף

יִגַּשׁ *impf. sg. m. qal* přistoupí; viz נגש

יָד *f.* ruka, moc; *s příp.* יָדִי, יָדְךָ, *v. st.* יַד, *du.* יָדַיִם, *v.st. du.* יְדֵי; kap. 5, 19, 20, 23, 24, 36, 41, cv. 26.6

יָדַע znal, obeznámil se, věděl, poznal; *impf.* יֵדַע, *rozk.* דַּע, *pas. příč.* יֻדַּע znám, známý, *v. inf.* דַּעַת vědění, znalost, poznání; *hif.* הוֹדִיעַ oznámil; kap. 22, 34, 46, 75, 78, vysvětl. 30.3, cv. 14.15, tab. 12

יְהוּדָה Juda; kap. 11, 17, 21

יהוה *Boží jméno,* Pán, Hospodin *(místo toho se čte* אֲדֹנָי; *vokalizací samohláskami tohoto slova vzniká tvar* יְהוָה; *s předp.* לַיהוה *se čte* לַאדֹנָי; kap. 15, 17, 21

יְהוֹשֻׁעַ Jozue; kap. 53

יִהְיֶה *impf.* bude, stane se; *jus.* יְהִי; viz הָיָה; kap. 38, 41, 49, 60

יוּכַל *impf. qal* bude schopen, moci, umožní; viz יָכֹל

יוֹם *m.* den; *du.* יוֹמַיִם, *pl.* יָמִים, *v. st.* יְמֵי; הַיּוֹם הַזֶּה *nebo* הַיּוֹם dnes; בַּיּוֹם הַהוּא onoho dne; דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים třídenní cesta; kap. 16, 20, 21, 30, 83, vysvětl. 69.7, cv. 8.8, 9.18, 12.7

יוֹסֵף Josef; kap. 38

יוֹצִיא *impf. hif.* vyvede aj.; viz יָצָא

יוֹרִיד *impf. hif.* svede dolů aj.; viz יָרַד

יֵט *jus. sg. m. qal* ať vztáhne, ať roztáhne; viz נטה

יטב *pf. kmene qal se neužívá, za něj slouží* טוֹב, byl dobrý; *impf.* יִיטַב; *hif.* הֵיטִיב konal, činil, prokázal dobro; jednal, udělal *(něco)* dobře; kap. 65, 75, 82, tab. 8

יִטֶּה *impf. m. qal* natáhne (se); viz נָטָה

יִטַּע *impf. sg. m. qal* zasadí; viz נָטַע

יַיִן *m.* víno; *v. st.* יֵין; kap. 82

יַךְ *jus. m. hif.* ať udeří; viz נכה

יַכֶּה *impf. m. sg. hif.* udeří; viz נכה

יָכֹל byl schopen, mohl, dokázal; *impf.* יוּכַל; kap. 50, 82, cv. 17.15

יְכֹלֶת schopnost (*v. inf. od* יָכֹל); kap. 82

ילד *3. os. sg. pf. f. qal je* יָלְדָה (po)rodila; *impf.* תֵּלֵד; *hif.* הוֹלִיד zplodil; kap. 68

יֶלֶד *(seg.)* chlapec, dítě; kap. 68, cv. 28.5, 41.1

יַלְדָּה dívka, děvče; kap. 68

ילך *pf. kmene qal se neužívá, za něj slouží* הָלַךְ, šel, chodil aj.; *impf.* יֵלֵךְ, *rozk.* לֵךְ i לְכָה, *v. inf.* לֶכֶת; *hif.* הוֹלִיךְ vedl; kap. 8, 82

יָם *m.* moře; *v. st.* יַם, *pl.* יַמִּים; kap. 48

יָמִית *impf. m. hif.* usmrtí aj.; viz מות

יִסַּע *impf. m. qal* odcestuje; viz נָסַע

יַעֲקֹב Jakub, Jákob; kap. 24

יָפֶה krásný; *f.* יָפָה; kap. 82

יִפַּח *impf. m. qal* bude dýchat; viz נָפַח

יִפֹּל *impf. m. qal* (pře)padne, spadne; viz נָפַל

יָצָא (vy)šel, vytékal, vzešel, roznesl se, rozšířil se, vystoupil; *impf.* יֵצֵא, *rozk.* צֵא, *v. inf.* צֵאת; *hif.* הוֹצִיא přiměl k vyjití, vyvedl, *impf.* יוֹצִיא; kap. 22, 78, cv. 13.16, 27.6, 37.6, tab. 12

יִצְחָק Izák; kap. 50

יִקַּח *impf. m. qal* vezme, bude brát; viz לָקַח

יָרֵא bál se, měl strach, měl úctu, byl bohabojný; *impf.* יִירָא, *v. inf.* יִרְאָה; *pojí se s předložkou* מִן, מִפְּנֵי *nebo* אֶת־ bál se *koho;* kap. 58, 73, 78

יִרְאָה *f.* strach, bázeň, úcta, bohabojnost; kap. 33, 78

יָרָבְעָם Jorobeam, Jarobeám; kap. 83

יָרַד sestoupil; *impf.* יֵרֵד, *rozk.* רֵד, *v. inf.* רֶדֶת; *hif.* הוֹרִיד přiměl k sestupu, spustil, svedl dolů, *impf.* יוֹרִיד; kap. 35, 75

יַרְדֵּן Jordán; kap. 46

יְרוּשָׁלַיִם Jeruzalém; *v Bibli psáno většinou* יְרוּשָׁלַם; kap. 17, 19, 21

יְרִיחוֹ Jericho; kap. 81

יִרְמְיָהוּ Jeremiáš, Jeremjáš; kap. 83

יָרַשׁ získal *(do vlastnictví),* (z)dědil; *impf.* יִירַשׁ, *v. inf.* רֶשֶׁת; kap. 75, tab. 8

יִשָּׂא *impf. m. qal* zvedne, promine; viz נָשָׂא

יִשְׂרָאֵל Izrael; kap. 20

יֵשׁ je, existuje; יֵשׁ לוֹ בֵּן má syna; kap. 38, 43

יָשַׁב seděl, sídlil, bydlel, usadil se, usedl, žil, posadil se, zůstal, pobýval; *impf.* יֵשֵׁב, *s kons. wāw* וַיֵּשֶׁב, *rozk.* שֵׁב, *v. inf.* שֶׁבֶת, *v. inf. s* לָשֶׁבֶת ל; *nif.* נוֹשַׁב byl obydlen; *hif.* הוֹשִׁיב osídlil, usadil,

nechal pobývat, dal bydlet, ubytoval; kap. 17, 20, 34, 75, tab. 8, cv. 4.12, 34.1, 34.10

יֹשֵׁב obyvatel; kap. 49

יְשׁוּעָה *f.* spása, spasení, vítězství, vysvobození; kap. 33, dod. 5, cv. 39.4

יִשְׁלַח *impf. m. qal* pošle; viz שָׁלַח

יָשַׁן *(stav.)* spal; *impf.* יִישַׁן

ישע *qal nedoložen; hif.* הוֹשִׁיעַ zachránil, spasil, *impf.* יוֹשִׁיעַ; *nif.* נוֹשַׁע byl spasen, zachráněn, nechal si pomoci, *impf.* יִוָּשַׁע; kap. 78

יַשְׁקְ *jus. m. hif.* ať dá napít, ať napojí; viz שקה

יָשָׁר přímý, rovný, vzpřímený, poctivý, upřímný; kap. 5, 12, 19

יִשְׁתְּ *jus. m. pf. qal* ať se napije; viz שָׁתָה

יִתֵּן *impf. m. qal* dá, dovolí; viz נָתַן

יִתְרוֹ Jitro *(jedno ze jmen Mojžíšova tchána);* vysvětl. 82.8

כ

כְּ *neodluč. částice* jak(o), podle; kap. 17, 33, cv. 5.14, 10.17

כַּאֲשֶׁר jak(o), když, jakmile, až, protože, jakož; kap. 49, cv. 17.7

כָּבֵד *(stav.)* byl, stal se těžký, důležitý, vážený, zatížil (עַל koho); *impf.* יִכְבַּד; *pi.* כִּבֵּד měl v úctě, ctil, vzdal čest, zatvrdil; כִּבֵּד פָּנָיו ctil jeho tvář, zvýhodňoval ho; kap. 50, 54, cv. 20.3, 21.13, 23.5

כָּבֵד těžký; *f.* כְּבֵדָה

כָּבוֹד *m.* sláva, čest; kap. 54

כבס *v pi.* כִּבֵּס pral, (u)myl *(prádlo, oděv)*

כַּד džbán; *s příp.* כַּדִּי; kap. 82

כֹּה tak(to), toto; kap. 33, cv. 10.12, 19.1, 29.1, 31.9

כֹּהֵן kněz; *pl.* כֹּהֲנִים; כֹּהֵן גָּדוֹל velekněz; kap. 54

כּוֹכָב *m.* hvězda; kap. 19, 24, tab. 13.2

כון *nif.* נָכוֹן byl jistý, neochvějný, pevně stál; kap. 76

כִּי že, protože, neboť, kdy(ž), až, vždyť, ale; כִּי אִם mimo, pouze, jen; kap. 18, 49, vysvětl. 81.3, cv. 11.17, 12.6, 21.8, 28.9, 36.8, 42.2

כֹּל, כָּל- každý, všechen, veškerý, všichni; *s příp.* כֻּלִּי celý já, moje vše(chno); הַכֹּל celek, vše(chno); כָּל־אֲשֶׁר vše(chno), co; kap. 7, 8, 20, 67, vysvětl. 33.10, 38.5, 46.4, 46.10, cv. 12.11

כְּלִי nádoba; tab. 13.6

כְּמוֹ *básnický tvar* jak(o); viz כ

כֵּן tedy, tak; לָכֵן, עַל־כֵּן tudíž, tedy, proto; kap. 10, 16, 69, 73, cv. 33.4, 39.1

כְּנַעַן Kanaán, Kenaan; kap. 19, 23, 30

כְּנַעֲנִי Kananejec, Kenaanec; *f.* כְּנַעֲנִית; kap. 72

כִּסֵּא stolec, trůn; kap. 52

כָּסַם přistřihl; *odtud* כַּרְסֵם užíral; dod. 3

כֶּסֶף *(seg.) m.* stříbro, peníze; s příp. כַּסְפִּי; kap. 64

כָּעַס byl nespokojen, (roz)zlobil se, (roz)hněval se; kap. 80, cv. 39.5

כַּרְסֵם užíral; viz כָּסַם

כָּרַת odřízl, přerušil, zastavil, srazil, řezal, usekl, (u)ťal; כָּרַת בְּרִית uzavřel smlouvu; kap. 27, vysvětl. 77.1, cv. 8.12, 11.13, 15.2, 18.1, 26.5

כָּתַב (na)psal, zapsal; kap. 46

כְּתִיב to, co je psáno; *původní text;* kap. 15

ל

לְ k, pro, za; *neodluč. předl., překládá se i 3. pádem (dativem);* לְשַׁפֵּט שָׁמְךָ ustanovil tě za soudce, soudcem; kap. 17, 26, 27, 38, 41, 45, 54, cv. 4.11, 35.11

לֹא ne; kap. 11, 17, 41, 55

לֵאמֹר řka, se slovy, takto; kap. 49, cv. 18.6, 20.1, 20.10, 31.9

לֵב, לֵבָב *m.* srdce; *s příp.* לִבִּי, לִבָּבִי, *v. st.* לֵב־, לֵב, לֵבַב, לְבַב, *pl.* לִבּוֹת, לְבָבוֹת; שָׂם לְבָבוֹ měl na mysli; kap. 7, 53, vysvětl. 82.6, cv. 38.2, tab. 13.3

לְבַד (*základ* בדד) sám; *s příp.* לְבַדִּי já sám, jediný; kap. 48

לְבַדִּי, לְבַדְּךָ já sám, ty sám, jediný; viz לְבַד

לָבָן Lában; kap. 38

לוּ kéž, kdyby, jistě, věru; kap. 11

לוּחַ stůl, deska; *pl.* לוּחוֹת; kap. 53

לוֹט Lot

לֵוִי Levi, Lévi, Lévijec, levita; kap. 77

לחם *qal nedoložen; nif.* נִלְחַם zápasil, bojoval (בְּ proti); kap. 52

לֶחֶם *(seg.) m. i f.* chléb; *s příp.* לַחְמִי; kap. 30

לַיִל, לַיְלָה *m.* noc; *pl.* לֵילוֹת; kap. 16, 21, vysvětl. 17.9, 18.1, 22.3, 33.7

לֵךְ *rozk. qal* jdi!; viz ילך

לָכַד dobyl, zajal, uchvátil; kap. 52

לְכָה *rozk. qal* jdi!; viz ילך

לָכֵן tudíž, tedy, proto; viz כֵּן

לָכֶת *v. inf.* chození; viz ילך

לָמַד učil se; *impf.* יִלְמַד; *pi.* לִמַּד, לִמֵּד učil, vyučoval; kap. 78

לָמָּה proč? (מָה a ל); kap. 7, 38

לְמַעַן pro, kvůli, aby; *s příp.* לְמַעֲנִי, לְמַעַנְךָ kvůli mně, kvůli tobě *(m.)*; kap. 48, 83

לִפְנֵי־ před (*dosl.* před tváří); לְפָנַי přede mnou (*v. st. pl. od* פָּנִים *a* ל); kap. 41

לָקַח bral, vzal, zbavil, uchvátil, unesl; *impf.* יִקַּח, *rozk.* קַח, *v. inf.* לָקַחַת; kap. 20, 27, 68, cv. 11.17, tab. 3

לִקְרַאת־ vstříc, naproti, k setkání s (*v. inf. od* קרא *a* ל); *s příp.* לִקְרָאתִי vstříc mně; kap. 78

לָשֶׁבֶת *v. inf. qal s* ל k sezení; viz יָשַׁב

מ

מְאֹד velmi, nadmíru, velice; kap. 24

מֵאָה *f.* sto; *du.* מָאתַיִם dvě stě; שְׁלֹשׁ מֵאוֹת tři sta; kap. 83

מאן *qal nedoložen; pi.* מֵאֵן odmítl, odepřel, vzepřel se; kap. 71

מִגְדָּל věž; tab. 13.2

מַגֵּפָה rána, pohroma (*základ* נגף); kap. 67

מִדְבָּר *m.* poušť, pustina, divočina; *v. st.* מִדְבַּר; בַּמִּדְבָּר na poušti; חַיּוֹת הַמִּדְבָּר divá zvěř, pouštní zvířena; kap. 35, cv. 31.9, 37.1

מַדּוּעַ proč?

מָה co?; *dle okolností i* מַה, מֶה; kap. 1, 9, 22

מהר *pi.* מִהֵר *(tvar* מִהֵר *není)* spěchal; kap. 71

מות *pf. qal* מֵת zemřel, je mrtev, *impf.* יָמוּת; *hif.* הֵמִית usmrtil, zahubil, popravil, způsobil smrt, *impf.* יָמִית; kap. 77, vysvětl. 76.1, cv. 42.3, tab. 9

מָוֶת *m.* smrt; *v. st.* מוֹת, *s příp.* מוֹתִי; kap. 11, 50, tab. 13.7

מַחֲנֶה tábor; *v. st.* מַחֲנֵה, *s příp.* מַחֲנִי, מַחֲנֵהוּ; kap. 69

מָחָר zítra; kap. 81

מַטָּע zasazená rostlina (*od* נָטַע); kap. 67

מִי kdo?; אֶת־מִי koho?; בַּת־מִי אַתְּ Čí (jsi) dcera?; kap. 1, 11, 22, cv. 24.11, 30.7

מֵי *v. st.* voda; viz מַיִם

מַיִם *pl.* voda; *v. st.* מֵי; kap. 11, 14, 17, 38

מָכַר prodal; kap. 58

מָלֵא *(stav.)* byl plný *(bez předl.), impf.* יִמְלָא; *pi.* מִלֵּא plnil *(bez předl.);* kap. 73, tab. 7

מָלֵא plný

מַלְאָךְ anděl, posel; *v. st.* מַלְאַךְ; kap. 35

מְלָאכָה *f.* práce, dílo; *v. st.* מְלֶאכֶת, *s příp.* מְלַאכְתִּי; kap. 83

מִלְחָמָה *f.* válka, bitva (*základ* לחם); *v. st.* מִלְחֶמֶת; kap. 57

מלט *qal nedoložen; nif.* נִמְלַט unikl; kap. 52

מָלַךְ kraloval; *v. inf.* מְלֹךְ, *s příp.* מָלְכִּי kralování; *hif.* הִמְלִיךְ učinil králem, dosadil na trůn; *hof.* הָמְלַךְ byl učiněn králem, bylo mu dáno království; kap. 48, 55, 56, 58, 59, cv. 41.2

מֶלֶךְ *(seg.)* král; kap. 8, 12, 16, 17, 44, tab. 13.4

מַלְכָּה královna; kap. 18, tab. 14

מִלְּעֵיל shora; *název přízvuku na poslední slabice slova;* kap. 4

מִלְּרַע zdola; *název přízvuku na předposlední slabice slova;* kap. 4

מַמְלָכָה *f.* království, kralování; *v. st.* מַמְלֶכֶת, *s příp.* מַמְלַכְתִּי; kap. 72, tab. 14

מִן od, z; *s příp.* מִמֶּנִּי; kap. 8, 12, 16, 17, 33, 62, vysvětl. 68.4, 68.9, 76.10, 77.6

מִנְחָה *f.* oběť, dar; kap. 71

מַסָּע cesta (*základ* נָסַע); kap. 67

מַעְיָן *m.* pramen; *v. st.* מַעְיַן

מַעֲשֶׂה skutek; tab. 13.6

מַפִּיק vynášející; *tečka v* ה *na konci slova;* kap. 9

מָצָא nalezl, našel; *impf.* יִמְצָא; *hif.* הִמְצִיא vydal, nechal najít; kap. 53, 73, vysvětl. 64.4, tab. 7

מִצְוָה *f.* nařízení, rozkaz, příkaz, přikázání; *pl.* מִצְוֹת (*základ* צוה); kap. 43, cv. 32.4

מִצְרִי Egypťan, *f.* מִצְרִית; kap. 60

מִצְרַיִם Egypt; kap. 24, 35, vysvětl. 48.4, 78.2

מָקוֹם místo; *pl.* מְקוֹמוֹת (*základ* קום); בַּמָּקוֹם na tom místě; kap. 33

מִקְנֶה skot, *původně:* nabytý majetek; *v. st.* מִקְנֵה, *s příp.* מִקְנִי, מִקְנֵהוּ; kap. 79

מַקֵּף pojítko; *spojovací čárka mezi slovy;* kap. 6

מְרַגֵּל zvěd (*základ* רגל); *pl.* מְרַגְּלִים; kap. 30

מָרַד bouřil se, povstal; kap. 83

מַשָּׂה břemeno (*základ* נָשָׂא); kap. 67

מֹשֶׁה Mojžíš; kap. 10, 18, 21, vysvětl. C.1

מָשַׁל vládl (בְּ *komu,* nad *kým*); מֹשֵׁל vladař; kap. 29, 30, 42, cv. 31.4

מִשָּׁם od(tam)tud; kap. 61, cv. 25.1

מִשְׁפָּט *m.* soud, právo, výnos, rozsudek (*základ* שָׁפַט); kap. 41

מִשְׁתֶּה *m.* hostina; *v. st.* מִשְׁתֵּה (*základ* שָׁתָה); kpa. 82

מֵת mrtvý, mrtev, zemřelý, umírající; kap. 46, 77, cv. 29.7

מֶתֶג uzda; *znaménko označující vedlejší přízvuk;* kap. 3

מַתָּנָה dar (*základ* נָתַן); kap. 67

נ

נָא rač(te), prosím, přece; *částice;* kap. 8

נבא *qal nedoložen*; *nif.* נִבָּא stal se prorokem, prorokoval; *hitp.* הִתְנַבֵּא i הִנָּבֵא stal se prorokem, prorokoval; kap. 57, vysvětl. 58.6

נָבִיא prorok; *f.* נְבִיאָה, prorokyně; kap. 4, 18, 19, 20, 24, 25

נְבִיאָה prorokyně; viz נָבִיא

נֶגֶד proti; kap. 57

נגד *qal nedoložen; hif.* הִגִּיד řekl, oznámil, pověděl, *impf.* יַגִּיד; *hof.* הֻגַּד; kap. 67, cv. 41.2

נָגַע dotkl se (obvykle s בְּ); *impf.* יִגַּע, *rozk.* גַּע; *hif.* הִגִּיעַ způsobil dotek, zasáhl, dosáhl; *pi.* נִגַּע trestal ranami; kap. 66, 74, tab. 12

נָגַף tloukl, pobil, udeřil; *impf.* יִגֹּף; kap. 8, 67

נגש *pf. qal nedoloženo, impf.* יִגַּשׁ, *rozk.* גַּשׁ, *v. inf.* גָּשֶׁת přiblížil se, přistoupil; *nif.* נִגַּשׁ přiblížil se, přistoupil; *hif.* הִגִּישׁ udělal blízkým, přiblížil; kap. 67, 71, tab. 3

נָהַג hnal, popoháněl; *impf.* יִנְהַג; *hif.* הִנְהִיג; kap. 67

נָהָר *m.* řeka; *v. st.* נְהַר; kap. 27

נוס *pf. qal* נָס, (u)prchl; *impf.* יָנוּס; kap. 7, 76

נוֹשַׁע *nif.* byl spasen, zachráněn, nechal si pomoci; viz ישע

נָחַל dědil (מִן po), vlastnil; *impf.* יִנְחַל, *hif.* הִנְחִיל učinit dědicem, dal v dědictví, odkázal; kap. 67, cv. 36.9

נחם *pi.* נִחַם potěšil; kap. 71

נָחָשׁ *m.* had; kap. 70

נְחֹשֶׁת měď, bronz, *ale i obecně* ruda, kov; vysvětl. 31.1

נָטָה roztáhl, natáhl, vztáhl; napnul stan, *nepřech.* naklonil se, natáhl se; *impf.* יִטֶּה, *s kons. wāw* וַיִּט, *jus.* יִט; *hif.* הִטָּה natáhl; kap. 80, tab. 12

נָטַע zasadil; *impf.* יִטַּע; kap. 67, 74

נכה *v hif.* (po)bil, zabil, tloukl, udeřil, ťal; *pf.* הִכָּה, *impf.* יַכֶּה, *jus.* יַךְ; *hof.* הֻכָּה byl udeřen, dostal ránu; kap. 80, tab. 12

נָסַע vytáhl, vyrazil na cestu, odcestoval, putoval; *impf.* יִסַּע; *hif.* הִסִּיעַ přiměl k tažení; kap. 67, 74, vysvětl. 83.5, cv. 33.2

נַעַר *(seg.)* jinoch, chlapec, *s příp.* נַעֲרִי, *f.* נַעֲרָה dívka, děvče; kap. 5, 12, 35, 44, vysvětl. 41.1, tab. 13.4

נָפַח dýchal; *impf.* יִפַּח; kap 74

נָפַל padl, přepadl, spadl; *impf.* יִפֹּל; *hif.* הִפִּיל způsobil pád, porazil, shodil, srazil, rozbořil; kap. 64, 65, 66, 67, cv. 26.6, tab.3

נֶפֶשׁ *(seg.) f.* duše, život, osoba; *s příp.* נַפְשִׁי, *pl.* נְפָשׁוֹת; kap. 58, 83

נֶצַח *(seg.)* věčnost; tab. 13.4

נצל *qal nedoložen; nif.* נִצַּל byl osvobozen, spasen, zachráněn, vytržen, unikl; *hif.* הִצִּיל spasil, osvobodil, vysvobodil, *impf.* יַצִּיל; kap. 67

נֵרְדְּ nard; vysvětl. 5.3

נָשָׂא (po)zvedl, sňal, nesl, odpustil, prominul; *impf.* יִשָּׂא, *rozk.* שָׂא; נְשָׂאֲךָ לִבְּךָ dal ses unést; kap. 57, 67, cv. 24.8, tab. 12

נָשִׁים *pl.* ženy; viz אִשָּׁה

נָתַן (při)dal, dovolil; *impf.* יִתֵּן, *rozk.* תֵּן, *v. inf.* תֵּת, *s příp.* תִּתִּי; kap. 17, 18, 20, 67, 68, vysvětl. 80.1, cv. 7.13, 27.7, tab. 3

ס

סָבַב, סַב obešel, točil se, kroužil, chodil dokola, obepínal; *impf.* יָסֹב, יִסֹּב, *rozk.* סֹב; *nif.* נָסַב obklíčil; *hif.* הֵסֵב otočil, vedl oklikou; kap. 81, tab. 11

סְדֹם Sodoma; kap. 83

סוּס kůň; kap. 1, 8, 12, 18, 19, 21, tab. 13.1

סוֹף פָּסוּק konec verše; *název znaménka* ׃; kap. 13, dod. 2

סור *pf. qal* סָר odbočil, odchýlil se, odstoupil, ustoupil, sešel z, odešel; *impf.* יָסוּר; *hif.* הֵסִיר מִן odňal, odstranil, vzdálil od *nebo* z; srazil, zbavil se; הֵסִירְךָ מִן odňal ti, odstranil tě z; kap. 77, cv. 36.3, 36.8, 39.1, 39.3, 41.2

סִינַי Sinaj, Sínaj; kap. 33, vysvětl. 33.1

סִלּוּק konec; *poslední akcent verše;* kap. 13, dod. 2

סָפַר počítal; *pi.* סִפֵּר přepočítal, vyprávěl, líčil; kap. 8, 53

סֵפֶר *(seg.) m.* kniha; *s příp.* סִפְרִי, *pl.* סְפָרִים, *v. st.* סִפְרֵי; סֵפֶר דִּבְרֵי־הַיָּמִים kniha událostí dnů, kronika; kap. 44, vysvětl. 69.7, 78.4, cv. 18.10, tab. 13.4

סֹפֵר písař; kap. 52

סָר *pf. qal* odbočil, odchýlil se, odešel; viz סור

סתר *v hif.* הִסְתִּיר ukryl, skryl, zakryl; *nif.* נִסְתַּר skryl se, byl skryt, *hitp.* הִסְתַּתֵּר skryl se; kap. 52, 56, 57, cv. 21.2

ע

עָבַד sloužil, pracoval, obdělával; *impf.* יַעֲבֹד; kap. 38, cv. 11.2

עֶבֶד *(seg.)* otrok, služebník; *s příp.* עַבְדִּי; *pl.* עֲבָדִים služebníci, služebnictvo; בֵּית־עֲבָדִים dům otroctví; kap. 4, 46, cv. 40.4

עֲבָדִים otroci, služebníci; viz עֶבֶד

עֲבוֹדָה *f.* práce, služba; kap. 50

עָבַר překročil, přešel, prošel, přestoupil; *impf.* יַעֲבֹר; kap. 5, 58, 69, cv. 28.3, 38.3

עִבְרִי Hebrejec, Hebrej; kap. 60

עַד až do, až k, až po; dokud *(s v. inf.);* עַד־אֲשֶׁר až, dokud; kap. 27, 54, cv. 25.3, 29.8, 31.6

עֲדָה *f.* shromáždění; kap. 52

עֵדֶן Eden; kap. 74

עוֹד ještě, více, už, opět, zase, znovu, přesto; בְּעוֹד za dalších (… let); kap. 52, cv. 18.12, 35.1, 35.10, 42.5

עָוֶל bezpráví, nepravost; kap. 16

עוֹלָם svět, věčnost; לְעוֹלָם, עַד־עוֹלָם navěky, navždy(cky), do věků, na věky; kap. 54

עַז silný; kap. 16

עָזַב opustil, (za)nechal; *impf.* יַעֲזֹב; kap. 58, 65, 66, 69, cv. 23.1, 28.9

עָזַר pomohl; *impf.* יַעֲזֹר

עַיִן *f.* oko; *v. st.* עֵין, *du.* עֵינַיִם, *v. st. pl.* עֵינֵי oči, zraky; טוֹב בְּעֵינַי líbil se mi; לְעֵינֵי־ před očima; kap. 16, 18, 19, 24, 27, dod. 1, cv. 7.6, 34.2, 40.3

עַיִן *f.* studna, pramen, *v. st.* עֵין, *pl.* עֲיָנוֹת, *v. st. pl.* עֵינוֹת; kap. 82

עִיר *f.* město; *pl.* עָרִים, *v. st. pl.* עָרֵי; kap. 3, 4, 16, 17, 30, 35

עֵירֹם nahý; *pl.* עֵירְמִים; kap. 70

עֵירְמִים *pl.* nazí; viz עֵירֹם

עַל na, nad, po; *s příp.* עָלַי; kap. 18, 47, vysvětl. 27.4, 41.4, cv. 4.8, 9.18, 18.11

עָלָה šel vzhůru, stoupal, vystoupil; *impf.* יַעֲלֶה, *jus.* יַעַל; *hif.* הֶעֱלָה vyvedl, obětoval jako celopal, zdvíhal; kap. 80, tab. 12

עָלַי *básnický tvar;* na, nad; viz עַל

עֵלִי Eli, Élí; kap. 73

עַם lid(é); *se čl.* הָעָם, *s příp.* עַמִּי, *pl.* עַמִּים, *se čl.* הָעַמִּים; kap. 17, 24, cv. 2.13, 3.7, 7.6, tab. 13.5

עִם s, spolu s; *s příp.* עִמִּי, *s 1. os. sg. také* עִמָּדִי; kap. 27, vysvětl. 43.5, cv. 11.2

עָמַד stál, stanul; *impf.* יַעֲמֹד, *hif.* הֶעֱמִיד umístil; kap. 35, tab. 4

עָמָל starost, těžká námaha; kap. 25

עָנָה odvětil, odpověděl; *impf.* יַעֲנֶה; *pi.* עִנָּה soužil, trápil, týral, *impf.* יְעַנֶּה; kap. 80

עָפָר prach; *se čl.* הֶעָפָר, *v. st.* עֲפַר; kap. 16, 17, 24

עֵץ strom, dřevo, *pl.* עֵצִים stromoví, *v. st. pl.* עֲצֵי; kap. 20, vysvětl. 24.7, cv. 27.6

עָצוּם mocný; kap. 43

עֵצָה *f.* rada; (*základ* יָעַץ), *v. st.* עֲצַת, *s příp.* עֲצָתִי; kap. 31, tab. 14

עָרַב byl sladký, příjemný, vítán; kap. 69

עֶרֶב *(seg.)* večer; בָּעֶרֶב navečer, večer; kap. 10, 22, cv. 5.9, 5.13, 41.1

עָרִים *pl.* města; viz עִיר

עָשָׂה (u)činil, (u)dělal, prokázal, uspořádal, konal; *impf.* יַעֲשֶׂה, *jus.* יַעַשׂ; עָשָׂה הָרָע jednal zle; עָשָׂה לוֹ שֵׁם גָּדוֹל proslavil se; vysvětl. C.1, kap. 22, 30, 35, 80, cv. 8.3, 11.1, tab. 12

עֵשָׂו Ezau; kap. 24

עֲשָׂרָה *m.* deset, *f.* עֶשֶׂר; עֲשִׂירִי desátý; עַשְׁתֵּי עָשָׂר, אַחַד עָשָׂר *(m.)* jedenáct(ý); שְׁנֵי עָשָׂר, שְׁנֵים עָשָׂר *někdy i (m.)* dvanáct(ý); שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה *(f.)* třináct(á); אַרְבַּע עֶשְׂרֵה *(f.)* čtrnáct(á); חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה *(f.)* patnáct(á); שְׁמֹנֶה עָשָׂר *(m.)* osmnáct(ý); עֶשְׂרִים *(m. i f.)* dvacet; kap. 83

עָשִׁיר bohatý; kap. 19

עַשְׁתֵּי *ve spojení* עָשָׂר עַשְׁתֵּי jedenáct; viz עֶשְׂרֵה

עֵת *f.* čas, doba, období; *s příp.* עִתִּי, *pl.* עִתִּים (עִתּוֹת); kap. 71

עַתָּה teď, nyní, tedy, proto; kap. 64, cv. 27.5, 41.2

עִתִּים *pl.* doby; viz עֵת

פ

פֹּה tady, zde; kap. 21, 79

פֶּה *m.* ústa; פִּיו jeho ústa; *v. st.* פִּי־, *pl.* פִּיּוֹת; לְפִי־חָרֶב ostřím meče; kap. 11, 19, 80, tab. 15

פזר *pi.* פִּזַּר i פִּזֵּר rozhazoval, rozptýlil; kap. 54

פִּי־ *v. st.* ústa; viz פֶּה; פִּיו jeho ústa; viz פֶּה

פִּיּוֹת *pl.* ústa; viz פֶּה

פלל *v hitp.* (לְ) הִתְפַּלֵּל prosil, modlil se (za); *pi.* פִּלֵּל rozhodl; kap. 57, 76

פְּלִשְׁתִּי Filišťan, Pelištejec; kap. 77

פֶּן־ aby ne- *(s impf.);* kap. 70

פָּנִים *pl. m.* tvář, povrch *(země); v. st.* פְּנֵי, *s předl.* לִפְנֵי *význam* před, *s příp.* לְפָנַי přede mnou; פָּנִים אֶל־פָּנִים tváří v tvář; kap. 41

פָּסוּק viz סוֹף

פֶּסַח Velikonoce, Pascha; kap. 81

פָּעַל udělal, činil, konal; kap. 51, 66

פֹּעַל *(seg.)* čin, dílo; vysvětl. 44.3, tab. 13.4

פַּעַם krok, -krát; *du.* פַּעֲמַיִם dvakrát, *pl.* פְּעָמִים -krát; kap. 20, 73

פָּקַח otevřel *(oči)*; *impf.* יִפְקַח; kap. 70

פָּקִיד dozorce, dohlížitel; tab. 13.2

פַּר vůl, býk; *se čl.* הַפָּר, *pl.* פָּרִים; kap. 80

פרד *v nif.* byl oddělen, oddělil se; cv. 25.3

פָּרָה *f.* kráva

פָּרָה byl plodný; kap. 8

פְּרִי *m.* plod(y), ovoce, úroda; *v pauze* פְּרִי, *s příp.* פִּרְיִי; נְתַן פְּרִי ovocný; kap. 20, cv. 21.8

פַּרְעֹה *(bez čl.)* farao; kap. 38

פָּתַח otevřel; ale viz פָּקַח

צ

צֹאן *jen sg. tvar, m. i f., hromad.* ovce, stádo; kap. 38

צֵאת *v. inf. qal* vyjití; viz יָצָא

צָבָא zástup, vojsko; *pl.* צְבָאוֹת

צַדִּיק spravedlivý; *pl.* צַדִּיקִים; kap. 35, tab. 13.1

צָדַק, צָדֵק byl spravedlivý; *hitp.* הִצְטַדֵּק ospravedlnil se; kap. 8, 57

צֶדֶק *(seg.) m.* spravedlnost; *s příp.* צִדְקִי; kap. 41, 44

צְדָקָה *f.* spravedlnost; *v. st.* צִדְקַת, *s příp.* צִדְקָתִי; kap. 31, tab. 14

צוה *pi.* צִוָּה nařizoval, přikázal, nařídil, poručil; *impf.* יְצַוֶּה, *jus.* יְצַו, *rozk.* צַו, צַוֵּה; kap. 50, 79

צִיּוֹן Sión, Sijón

צָעַק křičel; *impf.* יִצְעַק; kap. 49

צְעָקָה *f.* křik, nářek; *v. st.* צַעֲקַת, *s příp.* צַעֲקָתִי; kap. 77

צַר byl v tísni; viz צָרַר

צֹר Tyrus, Týr; kap. 79, cv. 38.5

צָרָה *f.* tíseň, úzkost, soužení, útrapy, těžkost; *v. st.* צָרַת, *s příp.* צָרָתִי; kap. 48

צָרַר *(přech.)* zabalil; צַר *(nepřech.)* byl v tísni, byl těsný; *v hif.* הִצַּר utiskoval; kap. 81

ק

קָבַץ shromáždil; *pi.* קִבֵּץ shromáždil; *nif.* נִקְבַּץ *nebo hitp.* הִתְקַבֵּץ shromáždil se, byl shromážděn; kap. 53

קֶבֶר *(seg.)* hrob; *s příp.* קִבְרִי; kap. 44, 50

קָבַר pohřbil; kap. 8, 50

קָדוֹשׁ svatý; kap. 20

קָדַשׁ, קָדֵשׁ byl svatý; *impf.* יְקַדֵּשׁ, *pi.* קִדֵּשׁ (po)světil, *nif.* נִקְדַּשׁ byl posvěcen, *hitp.* הִתְקַדֵּשׁ posvětil se; kap. 57

קֹדֶשׁ *(seg.) m.* svatyně, svatost; *s příp.* קָדְשִׁי; kap. 44, vysvětl. 7.1, dod. 5, tab. 13.4

קהל *qal nedoložen; hif.* הִקְהִיל shromáždil, *nif.* נִקְהַל, נִקְהֲלָה byl shromážděn, shromáždil se; kap. 56

קָהָל *m.* shromáždění; kap. 56

קַו měřicí šňůra; kap. 11

קוֹל *m.* hlas, hřmot; בְּקוֹל גָּדוֹל hlasitě; קוֹל אֶחָד(בְּ) jednohlasně; *pl.* קוֹלוֹת; kap. 6, 18, cv. 3.14, 6.9, 10.6, 27.1, 31.10

קום *pf. qal* קָם vstal, povstal; *impf.* יָקוּם; *hif.* הֵקִים postavil, založil, upevnil, zvedl, vztyčil, *impf.* יָקִים; kap. 7, 76, vysvětl. 45.1, tab. 9

קוֹץ trn; kap. 19

קַחַת *v. inf. qal* braní; viz לָקַח

קטל zabil; kap. 2, dod. 4, tab. 1, 2

קָטַן *(stav.)* byl malý, stal se malým; *impf.* יִקְטַן; kap. 50, cv. 20.10

קָטֹן, קָטָן malý, mladý; *f.* קְטַנָּה, *pl. m.* קְטַנִּים; kap. 43

קְטַנָּה *sg. f.* malá; viz קָטָן

קלל *pf. qal* קַל byl lehký, zlehčován, hbitý, bezvýznamný; *impf.* יְקַל; *pi.* קִלֵּל proklel; kap. 81, tab. 11

קָם *pf. qal* vstal, povstal; viz קום

קֵנֶה rákos (stéblo); pl. קָנִים; tab. 13.6a

קָנָה koupil, získal; *pas. příč.* קְנוּי; kap. 11

קָצַף (roz)hněval se, měl zlost (עַל na); kap. 69, 80, cv. 28.1

קֶצֶף *(seg.)* zlost

קָרָא křičel, (z[a])volal, zavolal (לְ [na] *koho,* אֶל k), vykřikl, ohlásil se (לְ u), (pře)četl (בְּ v), povolal, svolal, nazval; קָרָא בְּ vzýval; *impf.* יִקְרָא; *někdy význam* קָרָה, *v. inf.* לִקְרַאת vstříc, naproti, k setkání s; kap. 17, 18, 20, 34, 46, 78, cv. 2.11, 6.2, 10.6

קָרַב, קָרֵב *(stav.)* přiblížil se, přistoupil; *impf.* יִקְרַב; kap. 83

קָרָה přihodil se, udál se

קְרִי nutno číst; *opravený text;* kap. 15

קָרַע vyrval, roztrhl; *s předl.* מִן strhl z, odtrhl od; *impf.* יִקְרַע; kap. 72, cv. 31.7, 34.6, 36.5

ר

רָאָה spatřil, hleděl, (po)díval se, prohlédl si, (u)viděl *3. os. pl.* רָאוּ, *impf.* יִרְאֶה, *jus.*

רָאָה, *s kons. wāw* וַיַּרְא; *nif.* נִרְאָה byl viděn, objevil se, ukázal se, zjevil se; *hif.* הִרְאָה ukázal, *impf.* יַרְאֶה; kap. 17, 35, 41, 79, 80

רְאוּבֵן Ruben, Rúben; kap. 72

רֹאשׁ *m.* hlava, čelo, vrchol(ek), koruna *(stromu)*, náčelník; *pl.* רָאשִׁים; kap. 16, 17, 19, 30, cv. 10.3, 10.8, 10.11, 15.4, 19.2

רִאשׁוֹן první; *f.* רִאשׁוֹנָה; kap. 83

רַב mnoho, velký, dost(atek); *pl.* רַבִּים mnozí; kap. 67, cv. 26.8

רְבָבָה deset tisíc; *du.* רִבּוֹתַיִם dvacet tisíc; kap. 83

רַבִּים mnozí; viz רַב

רְבִיעִי čtvrtý; *f.* רְבִיעִית; kap. 83

רֶגֶל *(seg.) f.* noha; *s příp.* רַגְלִי, *du.* רַגְלַיִם; kap. 16, 19

רֵד *rozk. qal* sestup!; viz יָרַד

רָדַף (pro)následoval, (za)hnal, honil, usiloval o *(např. pokoj)*; רָדַף אַחֲרֵי stíhal, hnal se za, šel za *(někým)*; kap. 8, 40, 41, vysvětl. 60.3

רוּחַ duch, vítr; *s příp.* רוּחִי, *pl.* רוּחוֹת; kap. 12, 25, 57, cv. 19.1, tab. 13.1

רוּחוֹת *pl.* duchové, větry; viz רוּחַ

רום *pf. qal* רָם byl vysoký, povýšený; *impf.* יָרוּם; *hif.* הֵרִים zvedl, vyvýšil; kap. 76, cv. 36.1

רוע *qal nedoložen; hif.* הֵרִיעַ, *impf.* יָרִיעַ hlaholil, hlaholem chválil, spustil válečný pokřik, křičel; kap. 78

רוץ *pf. qal* רָץ běžel; *impf.* יָרוּץ

רָחֵל Ráchel; kap. 38

רָחַץ myl se; *impf.* יִרְחַץ; kap. 78

רְכוּשׁ *m.* bohatství, majetek; kap. 76

רָם vysoký; kap. 18

רַע zlý, hrozný; *f.* רָעָה, *pl. m.* רָעִים; kap. 8, 18, 21, vysvětl. 35.4, cv. 3.7, 11.3

רֵעַ přítel, druh, soused, soupeř; *s příp.* רֵעִי, רֵעֵהוּ, *pl.* רֵעִים; אִישׁ ... רֵעֵהוּ (muži) navzájem; kap. 69, cv. 36.5, 40.1

רָעַב *(stav.)* byl hladový, hladověl, *impf.* יִרְעַב; kap. 50

רָעֵב hladový

רָעָב *m.* hlad; kap. 71

רֹעֶה pastýř, pastevec; *v. st.* רֹעֵה, *pl.* רֹעִים; kap. 54, tab. 13.6

רָעָה *f.* zlo; kap. 18

רָפָא uzdravil, (vy)léčil; *pi.* רִפֵּא; kap. 73

רָפֶה zjemnění, změkčení; *ležatá čárka nad písmenem, kde bylo vynecháno znaménko dāgēš nebo mappîq;* kap. 10

רָץ *pf. qal* běžel; viz רוץ

רַק jen, jenom; kap. 64

רָשָׁע hříšník; hříšný, zlovolný; kap. 35

רֶשֶׁת *v. inf. qal* dědictví; viz יָרַשׁ

שׁ

שָׂא *rozk. m. qal* zvedni! odpusť!; viz נָשָׂא

שָׂדֶה pole; *v. st.* שְׂדֵה, *pl.* שָׂדוֹת; tab. 13.6

שִׂים *pf. qal* שָׂם položil, přiložil, vložil, usta(no)vil, posadil, umístil, kladl; שָׂם לְבָבוֹ měl na mysli; *impf.* יָשִׂים, *rozk.* שִׂים, *v. inf.* שִׂים; kap. 46, 76, cv. 17.8, 35.4, 35.11, 36.1, 38.2, 39.1, tab. 9

שָׂם *pf. qal* položil, přiložil, vložil, usta(no)vil, posadil, umístil, kladl; viz שִׂים

שֹׂנֵא nenávistník, nepřítel; vysvětl. C.2

שָׂפָה *f.* ret, hrana, okraj; *v. st.* שְׂפַת, *du.* שְׂפָתַיִם, *v. st. du.* שִׂפְתֵי; kap. 8, 31

שַׂר uředník, velitel, kníže; kap. 8

שָׂרָה Sára; kap. 27

שָׂרַף spálil, (u)pálil, vypálil, hořel; kap. 52, 60, vysvětl. 58.3

שׁ

שָׁאוּל Saul; kap. 8, 17, 56

שְׁאוֹל, שְׁאֹל *f. (bez čl.)* podsvětí, šeol, hádes; kap. 35

שָׁאַל (ze)ptal se, (do)tázal se, žádal; *impf.* יִשְׁאַל, *s předl.* בְּ dotazoval se skrze, žádal věštbu skrze; kap. 38, vysvětl. 43.3, 43.6

שָׁב *pf. qal* vrátil se; viz שׁוּב

שֵׁב *rozk. qal* seď! sídli! atd.; viz יָשַׁב

שׁבח *v pi.* שִׁבַּח chválil; kap. 54

שׁבע *v nif.* נִשְׁבַּע přísahal, přislíbil, zapřisáhl, zaslíbil; *hif.* הִשְׁבִּיעַ přiměl přísahat; kap. 72, cv. 31.1

שֶׁבַע *f.* sedm, *m.* שִׁבְעָה; שִׁבְעִים *(m. i f.)* sedmdesát; שְׁבִיעִי sedmý; kap. 83

שָׁבַר zlomil; *pas. příč.* שָׁבוּר zlomený, zkroušený; *pi.* שִׁבֵּר zcela rozdrtil, zlámal; kap. 5, 52, 53, cv. 31.10, 40.4

שַׁבָּת sobota; יוֹם הַשַּׁבָּת sobotní den; kap. 41, cv. 17.7

שֶׁבֶת *v. inf.* sezení; viz יָשַׁב

שָׁוְא *m.* marnost, lež; kap. B, 74

שְׁוָא prázdnota; *znaménko pod souhláskou, po níž nenásleduje samohláska;* kap. 5

שׁוב *pf. qal* שָׁב vrátil se; *impf.* יָשׁוּב, *rozk.* שׁוּב; *hif.* הֵשִׁיב přiměl k návratu, vrátil, obrátil; vzal, přivedl zpátky, zpět, *impf.* יָשִׁיב; kap. 68

שׁוֹר býk; *pl.* שְׁוָרִים

שָׁחַט porazil; *impf.* יִשְׁחַט

שַׁחַר *(seg.) m.* úsvit, jitro; kap. 81, cv. 40.2

שׁחת *qal nedoložen; hif.* הִשְׁחִית zničil; *pi.* שִׁחֵת zcela pokazil, zničil, uvrhl do zkázy; *nif.* נִשְׁחַת byl zničen; kap. 56, 71

שֵׁן zub; dod. 1

שָׁכַב *(stav.)* spal, ležel; *impf.* יִשְׁכַּב, *rozk.* שְׁכַב; kap. 50, 65

שָׁכַח zapomněl (na); *impf.* יִשְׁכַּח; kap. 60

שָׁכַל *(stav.)* byl bezdětný; kap. 50

שְׁכֶם Sichem, Šekem; kap. 56

שָׁלוֹם mír, pokoj; (לְ) שָׁלוֹם vede se, daří se dobře (komu); kap. 43, cv. 13.4, 30.1

שָׁלַח odeslal, vzkázal, poslal, seslal; *s* יָד vztáhl, napřáhl ruku, *impf.* יִשְׁלַח; *pi.* שִׁלַּח poslal pryč, nechal jít, (pro)pustil, *impf.* יְשַׁלַּח; kap. 30, 72, vysvětl. 59.1, cv. 8.6, 9.8, 31.6, tab. 6

שְׁלִישִׁי *m.* třetí; *f.* שְׁלִישִׁית; kap. 83

שָׁלֵם dokonalý, celý, úplný; kap. 56, cv. 21.9, 23.7

שְׁלֹמֹה Šalomoun; kap. 24

שָׁלֹשׁ *f.* tři, *m.* שְׁלֹשָׁה, *pl.* שְׁלֹשִׁים *(m. i f.)* třicet; kap. 75, 83, cv. 37.1

שְׁלֹשָׁה *m.* tři; viz שָׁלֹשׁ

שֵׁם *m.* jméno; *s příp.* שְׁמִי, *pl.* שֵׁמוֹת; kap. 5, 24, 37, cv. 11.16

שָׁם tam *(kde?);* viz též שָׁמָּה; kap. 35, 49, 61

שׁמד *qal nedoložen; hif.* הִשְׁמִיד zničil, vyhladil; *nif.* נִשְׁמַד byl zničen; kap. 56

שָׁמָּה tam *(kam?)*; kap. 49

שְׁמוּאֵל Samuel; kap. 5, 17, 21, vysvětl. 35.1

שָׁמַיִם *pl.* nebe(sa); *v. st.* שְׁמֵי; kap. 13, 17, 35, vysvětl. 17.8, 38.1, cv. 6.19, 29.9

שְׁמֹנָה *m.* osm, *f.* שְׁמֹנֶה; שְׁמֹנִים *(m.if.)* osmdesát; שְׁמִינִי osmý, *f.* שְׁמִינִית; kap. 83

שָׁמַע (u)slyšel, naslouchal, poslouchal, vyslechl; *impf.* יִשְׁמַע; שָׁמַע אֵלַי upo-slechl mě; שָׁמַע לְקוֹל *nebo* בְּקוֹל (u)poslechl, naslouchal hlasu; שִׁמְעוּ אֵלַי slyšte mě!; *hif.* הִשְׁמִיעַ dal uslyšet, zvěstoval, oznámil; kap. 12, 24, 34, 42, 66, 72, cv. 36.7, 38.1

שָׁמַר hlídal, střežil, (u)choval, ponechal, (do)držel, chránil, dbal, zachovával; *impf.* יִשְׁמֹר; *nif.* נִשְׁמַר střežil; kap. 5, 14, 27, 46, 57 aj., cv. 9.7

שֹׁמֵר hlídač, strážce; kap. 5, vysvětl. C.2

שֶׁמֶשׁ *(seg.)* slunce; *s příp.* שִׁמְשִׁי; kap. 43

שֵׁנָה *f.* spánek; tab. 14

שָׁנָה *f.* rok; *du.* שְׁנָתַיִם dva roky, *pl.* שָׁנִים; kap. 83, tab. 14

שֵׁנִי druhý; *f.* שֵׁנִית; kap. 83

שְׁנַיִם dva, *v. st.* שְׁנֵי; kap. 68, 83

שְׁנֵי *pl.* roky ; viz שָׁנָה

שָׁפַט (od)soudil, stíhal; kap. 39, 41, cv. 16.4

שֹׁפֵט soudce; kap. 49

שָׁפַךְ (na)lil, vylil, rozlil, prolévat; kap. 49

שׁקה *v hif.* הִשְׁקָה (*jako kauz. tvar od* שָׁתָה) dal napít, napojil; *impf.* יַשְׁקֶה, *jus.* יַשְׁקְ; viz שָׁתָה

שִׁשָּׁה *m.* šest, *f.* שֵׁשׁ; שִׁשִּׁים *(m. i f.)* šedesát; שִׁשִּׁי šestý; kap. 83

שָׁתָה napil se, pil; *impf.* יִשְׁתֶּה, *jus.* יִשְׁתְּ; *hif. (od základu* שקה, *viz tamtéž)* הִשְׁקָה dal napít, napojil; kap. 82

שְׁתַּיִם *f.* dvě, *v. st.* שְׁתֵּי; kap. 68

ת

תָּוֶךְ *(seg.) m.* střed; *v. st.* תּוֹךְ; בְּתוֹךְ uprostřed *něčeho*; מִתּוֹךְ od, zprostřed; אֶל־תּוֹךְ doprostřed; kap. 52, cv. 18.1, 25.3, 36.1, 38.1

תּוֹרָה *f.* zákon, učení, vyučování; kap. 31, 36, tab. 14

תַּחַת pod, za, (na)místo, na místě *koho, čeho; s příp.* תְּחָתַי; kap. 20, 47

תָּלָה pověsil; kap. 8

תְּפִלָּה *f.* modlitba (*základ* פלל); kap. 57

תִּשְׁעָה *m.* devět, *f.* תֵּשַׁע; תִּשְׁעִים *(m. i f.)* devadesát; תִּשִׁיעִי devátý, *f.* תְּשִׁיעִית; kap. 83

תֵּת *v. inf. qal* darování, předání, dání; viz נָתַן

ČESKO-HEBREJSKÝ SLOVNÍK

Při překladu do hebrejštiny si student pro překládané české slovo v tomto slovníku najde to hebrejské slovo, u něhož v hebrejsko-českém slovníku je výraz, který hledá. Tvoří-li české přídavné jméno se sponovým slovesem (např. byl, stal se) jmenný přísudek, lze překlad hledat, stejně jako u trpného rodu, pod slovem „byl“.

A

a *spojka* וְ, cv. 11.8

Abrahám אַבְרָהָם

aby לְמַעַן, cv. 13.7, 15.2, 17.12, 31.1, 40.1

a kap. 55 a 51

aby ne- פֶּן־

ale וְ, כִּי

anděl מַלְאָךְ

ani גַּם, וְ

archa אָרוֹן

Árón אַהֲרֹן

Asýrie אַשּׁוּר

ať kap. 48

avšak וְ, cv. 40.2

až כַּאֲשֶׁר, כִּי a עַד־אֲשֶׁר, viz též עַד

až do, až k, až po עַד

B

Babylón בָּבֶל

bál se יָרֵא

Bárák בָּרָק

bázeň יִרְאָה

běda! אוֹי

bez בְּלִי

bezpráví עָוֶל

běžel רָץ, viz רוץ

bil נכה

bitva מִלְחָמָה

blízký viz נגשׁ

bloudil אָבַד

bohabojnost יִרְאָה

bohatství רְכוּשׁ

bohatý עָשִׁיר

bohatýr גִּבּוֹר

bohové אֱלֹהִים

bojoval לחם

bojovník גִּבּוֹר

bouřil se מָרַד

Boží jméno יהוה

božstva אֱלֹהִים

bral לָקַח

braní לֻקַּחַת

bratr אָח

bronz נְחֹשֶׁת

břemeno מַשָּׂה

buď … a nebo … אִם

bude יִהְיֶה, viz הָיָה a cv. 12.4

Bůh אֱלֹהִים, אֵל

bůžci אֱלֹהִים, (pozn. překl.: též תְּרָפִים)

bydlel יָשַׁב

býk אֶלֶף, פַּר, שׁוֹר

by cv. 9.17, 10.4, 12.6, 13.4, 13.5

byl הָיָה, viz též vysvětl. 27.6, cv. 3.16, 8.7, 8.9

byl bezdětný שָׁכַל
byl bezvýznamný קַל, viz קלל
byl bohabojný יָרֵא
byl čistý זָכָה, טָהַר
byl dobrý טוֹב, viz též יטב a cv. 8.9
byl důležitý כָּבֵד
byl hbitý קַל, viz קלל
byl hladový רָעֵב
byl jistý כון
byl lehký קַל, viz קלל
byl malý קָטֹן
byl milostiv חָנַן
byl neochvějný כון
byl nespokojen כָּעַס
byl obydlen ישב
byl oddělen פרד
byl osvobozen נצל
byl pevný חָזַק, חָזֵק
byl plný מָלֵא
byl plodný פָּרָה
byl posvěcen קדשׁ
byl povýšený רָם, viz רום
byl příjemný עָרַב
byl shromážděn קבץ, קהל
byl schopen יָכֹל
byl silný חָזַק, חָזֵק
byl skryt סתר
byl sladký עָרַב
byl spasen ישׁע, נצל
byl spravedlivý צָדַק, צָדֵק
byl starý זָקֵן
byl svatý קָדַשׁ, קָדֵשׁ
byl temný חָשַׁךְ

byl těsný עַר, viz עָרַר
byl těžký כָּבֵד
byl učiněn králem מלך
byl udeřen נכה
byl vážený כָּבֵד
byl velký גָּדַל, גָּדֵל
byl viděn ראה
byl vinen חָטָא
byl vítán עָרַב
byl v tísni צַר, viz צָרַר
byl vysoký גָּבַהּ a רָם, viz רום
byl vytržen נצל
byl zahanben בּוֹשׁ
byl zachráněn ישׁע, נצל
byl zlehčován קַל, viz קלל
byl zničen שׁחת, שׁמד
bylo mu dáno království viz מלך

C

celek כֹּל, כָּל-, הַכֹּל
celopal viz עלה
celý שָׁלֵם, viz též כֹּל a cv. 9.18
cesta דֶּרֶךְ, מַסַּע, viz též נָסַע
cizí אַחֵר
co אֲשֶׁר
co? viz מָה
což הֶ, הַ, cv. 13.2, 13.5, 15.6, 26.6
ctil כבד

Č

čas עֵת
čelo רֹאשׁ

čest כָּבוֹד, viz též כבד

četl קָרָא

čí? viz מִי

čin פֹּעַל

činil עָשָׂה, פָּעַל

činil dobro יטב

činil rozdílu בדל

člověk אָדָם, אִישׁ

čtrnáct(á) אַרְבַּע עֶשְׂרֵה, viz אַרְבַּע

čtvrtý viz רְבִיעִי

čtyři אַרְבָּעָה *(m.)*, אַרְבַּע *(f.)*

čtyřicet אַרְבָּעִים, viz אַרְבָּעָה

D

dal נָתַן

dal bydlet ישב

dal napít שׁקה, viz též שׁתה

dal ses unést viz נָשָׂא

dal uslyšet שׁמע

dal v dědictví נחל

další אַחֵר, viz též עוֹד

dání תֵּת

dar מַתָּנָה, מִנְחָה

darování תֵּת

daří se dobře viz שָׁלוֹם

David דָּוִד

dbal שָׁמַר

dcera בַּת

dědic viz נחל

dědictví יְרֻשָּׁת, viz též נחל

dědil יָרַשׁ, נָחַל

dělal עָשָׂה

den יוֹם

desátý עֲשִׂירִי, viz עֲשָׂרָה

deset עֲשָׂרָה *(m.)*, עֶשֶׂר *(f.)*

deset tisíc רִבָּבָה

deska לוּחַ

devadesát תִּשְׁעִים, viz תִּשְׁעָה

devátý תְּשִׁיעִי, viz תִּשְׁעָה

děvče יַלְדָּה a נַעֲרָה, viz נַעַר

devět תִּשְׁעָה *(m.)*, תֵּשַׁע *(f.)*

dílo מְלָאכָה, פֹּעַל

dítě יֶלֶד, בֵּן

díval se רָאָה

dívka יַלְדָּה a נַעֲרָה, viz נַעַר

divočina מִדְבָּר

divý viz מִדְבָּר

dnes viz יוֹם a cv. 10.2

do אֶל, viz též kap. 35

doba עֵת

dobro viz יטב

dobrý טוֹב

dobře viz טוֹב, יטב a שָׁלוֹם

dobyl לָכַד

dobytek בָּקָר, viz též אֶלֶף

dodržel שָׁמַר

dohlížitel פָּקִיד

dokázal יָכֹל

dokola viz סָבִיב, סַב

dokonalý שָׁלֵם

dokud viz עַד

dolů viz ירד

doprostřed אֶל־תּוֹךְ, viz תָּוֶךְ

dosadil na trůn מלך

dosáhl נגע

dost דַּי

dost(atek) רַב

dostal ránu נכה

dotázal se, dotazoval se (skrze) שָׁאַל (בְּ)

dotek viz נגע

dotkl se נָגַע

doufal בָּטַח

dovnitř אֶל

dovolil נָתַן

dozorce פָּקִיד

druh רֵעַ

druhý viz שֵׁנִי

držel שָׁמַר, אָחַז

dřevo עֵץ

dříve než בְּטֶרֶם

duch רוּחַ

dům בַּיִת

duše נֶפֶשׁ

důvěřoval בָּטַח

dva שְׁנַיִם

dva roky שְׁנָתַיִם, viz שָׁנָה

dva tisíce אַלְפַּיִם, viz אֶלֶף

dvacet עֶשְׂרִים, viz עֲשָׂרָה

dvacet tisíc רִבּוֹתַיִם, viz רִבָּבָה

dvakrát פַּעֲמַיִם, viz פַּעַם

dvanáct(ý) שְׁנֵים עָשָׂר a שְׁנֵי עָשָׂר, viz עֲשָׂרָה

dvě שְׁתַּיִם

dvě stě מָאתַיִם, viz מֵאָה

dveře דֶּלֶת

dýchal נָפַח

dychtil חָמַד

džbán כַּד

E

Eden עֵדֶן

Edom אֱדוֹם

Egypt מִצְרַיִם

Egypťan מִצְרִי

ejhle! הִנֵּה, הֵן, viz též cv. 40.3

Eli עֵלִי

Eliáš אֵלִיָּהוּ

Eliezer אֱלִיעֶזֶר

existuje יֵשׁ

Ezau עֵשָׂו

Ezechiáš חִזְקִיָּה

F

farao פַּרְעֹה

Filišťan פְּלִשְׁתִּי

filištínský פְּלִשְׁתִּים, viz kap. 63

G

genitiv *opisem* cv. 3.13

Gilead גִּלְעָד

H

had נָחָשׁ

hádes שְׁאוֹל, שְׁאֹל

Hebrejec עִבְרִי

Hebron חֶבְרוֹן

hlad רָעָב

hladověl רָעֵב

hladový רָעֵב

hlaholil, hlaholem chválil רוע

hlas קוֹל

hlasitě בְּקוֹל גָּדוֹל, viz קוֹל

hlava רֹאשׁ

hle! הִנֵּה, הֵן, viz též cv. 40.3

hledal בקשׁ

hleděl רָאָה, viz též cv. 7.6

hlídač שֹׁמֵר

hlídal שָׁמַר

hnal נָהַג, viz רָדַף

hněval se כָּעַס, קָצַף

ho viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony

honil viz רָדַף

hora הַר

hořel שָׂרַף

Hospodin יהוה

hostina מִשְׁתֶּה

hradby viz חוֹמָה

hrana שָׂפָה

hranice גְּבוּל

hrdina גִּבּוֹר

hrob קֶבֶר

hrozný רַע

hřešil חָטָא

hřích חֵטְא, חַטָּאת, viz též חטא

hříšník, hříšný רָשָׁע

hřmot קוֹל

hvězda כּוֹכָב

hynul אָבַד

CH

chlapec יֶלֶד, נַעַר

chléb לֶחֶם

chodil הָלַךְ, ילך

chodil dokola סָבַב, סַב

choroba חֳלִי

choval שָׁמַר

choval v paměti זָכַר

chození לֶכֶת, viz ילך; přiměl k chození הלך

chrám הֵיכָל

chránil שָׁמַר

chtěl אָבָה a cv. 12.7

chválil הלל, שבח, *hlaholem* רוע

chyboval חָטָא

I

i וְ, גַּם

Izák יִצְחָק

Izrael יִשְׂרָאֵל

izraelský יִשְׂרְאֵלִי, viz kap. 63

J

já אֲנִי, אָנֹכִי, viz též kap. 26

jakmile כַּאֲשֶׁר

jak(o) כְּ, כַּאֲשֶׁר, כְּמוֹ; viz též cv. 22.7

jakož כַּאֲשֶׁר

Jakub יַעֲקֹב

jaký viz kap. 61

jakýsi viz kap. 16

jáma בּוֹר

jdi לֵךְ a לְכָה, viz ילך

je *(koho)* viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony

je, existuje יֵשׁ, viz též kap. 18, 22, 23, vysvětl. 18.3, 27.3

je dobré, je dobře viz טוֹב

je mrtev מֵת, viz מות

jeden אֶחָד; viz též kap. 16

jedenáct(ý) עַשְׁתֵּי עָשָׂר a אַחַד עָשָׂר, viz עֶשְׂרֵה

jediný viz לְבַד

jedl אָכַל

jedna אַחַת

jednal viz הָלַךְ

jednal dobře יטב

jednal zle viz עָשָׂה

jednohlasně קוֹל אֶחָד (בְּ), viz קוֹל

jeho, její, jejich viz rejstřík, zájmenné přípony

jeho, ho viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony

jen(om) רַק, viz též כִּי

Jeremiáš יִרְמְיָהוּ

Jericho יְרִיחוֹ

Jeruzalém יְרוּשָׁלַיִם

jestli(že) אִם

ještě עוֹד

ji viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony

jídlo אָכְלָה

jih דָּרוֹם

jinoch נַעַר

jiný אַחֵר

jistě לוּ, הֲלֹא, viz též kap. 42, vysvětl. 43.1 a cv. 29.3, 31.7

jitro בֹּקֶר, שַׁחַר

Jitro *(jedno ze jmen Mojžíšova tchána)* יִתְרוֹ

jméno שֵׁם

Jordán יַרְדֵּן

Jorobeam יָרָבְעָם

Josef יוֹסֵף

Jozue יְהוֹשֻׁעַ

Juda יְהוּדָה

judský יְהוּדָה, viz kap. 63

K

k אֶל, לְ *(neodluč. předl.), překládají se také 3. pádem – dativem,* viz též rejstřík, směrové hē' a srov. vysvětl. 17.1 a 47.2

kámen אֶבֶן

kamenný אֶבֶן, viz kap. 63

Kanaán כְּנַעַן

Kananejec כְּנַעֲנִי

každý כָּל-, כֹּל

kde? אַיֵּה

kdo אֲשֶׁר a cv. 11.15, 13.4

kdo? מִי

kdy viz אֲשֶׁר, כִּי a kap. 60, cv. 8.8, 19.7, 34.10

kdyby אִם, לוּ

kdykoli cv. 42.5

když כַּאֲשֶׁר, כִּי, viz též kap. 60, cv. 11.18, 24.2

kéž לוּ, viz též kap. 48

kladl שָׂם, viz שים

kněz כֹּהֵן

kniha סֵפֶר

kníže שַׂר

koho? אֶת־מִי, viz מִי

konal עָשָׂה, פָּעַל

konal dobro יטב

koruna *(stromu)* רֹאשׁ

koupil קָנָה

kov נְחֹשֶׁת
kráčel הָלַךְ
kraj אֶרֶץ
král מֶלֶךְ, viz též מלך
kraloval מָלַךְ
kralování מַמְלָכָה a מֶלֶךְ, viz מָלַךְ
královna מַלְכָּה
královský מֶלֶךְ, viz kap. 63
království מַמְלָכָה, viz též מלך
krásný יָפֶה
-krát פַּעַם
kráva פָּרָה
krev דָּם
krok פַּעַם
kronika viz סֵפֶר
kroužil סָבַב, סַב
křičel צָעַק, קָרָא, רוע
křik צְעָקָה
který אֲשֶׁר, viz též kap. 34
kůň סוּס
kvůli בַּעֲבוּר, לְמַעַן

L

Lában לְבָן
laskavost חֶסֶד
látka בֶּגֶד
léčil רָפָא
(je jí …, je mu …) let viz בַּת, בֵּן
lev אֲרִי
Levi, Lévijec, levita לֵוִי
lež שָׁוְא
ležel שָׁכַב
-li אִם
líbil se mi טוֹב בְּעֵינַי, viz עַיִן
líčil ספר
lid, lidé עַם
lidé אֲנָשִׁים, viz אִישׁ
lidský אָדָם *(sg.)*, viz kap. 63, cv. 11.11, 12.8, 13.15
lil שָׁפַךְ
lopotil se za בקשׁ
Lot לוֹט
loupil גָּזַל

M

má, mají viz יֵשׁ a kap. 38
má, moje viz rejstřík, zájmenné přípony
majetek רְכוּשׁ
nabytý majetek מִקְנֶה
malá קְטַנָּה
malý קָטָן, קָטֹן
manžel אִישׁ, בַּעַל
manželka אִשָּׁה
marnost שָׁוְא
maso בָּשָׂר
matka אֵם
mé viz rejstřík, zájmenné přípony
mě viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
meč חֶרֶב
měď נְחֹשֶׁת
měl viz הָיָה a kap. 38, cv. 3,17, 12.6
měl na mysli שָׂם לְבָבוֹ, viz לֵב nebo שׂים
měl na paměti זָכַר
měl sen חָלַם

měl strach יָרֵא

měl úctu יָרֵא

měl v úctě כבד

měl zlost קָצַף

měřicí šňůra קָו

měsíc חֹדֶשׁ

město עִיר

městské hradby חוֹמָה

mezi בֵּין a cv. 10.4

milosrdenství חֶסֶד

milost חֵן, חֶסֶד

mimo viz כִּי

mír שָׁלוֹם

místní מָקוֹם, viz kap. 63

místo מָקוֹם, viz též תַּחַת

místo *(předl.)* תַּחַת

mladý קָטָן, קָטֹן

mluvil דבר

mne viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony

mnoho, mnozí viz רַב

moc חַיִל, יָד

mocný חָזָק, viz též גִּבּוֹר

modlil se פלל

modlitba תְּפִלָּה

modly אֱלֹהִים

mohl יָכֹל

moje, moji viz rejstřík, zájmenné přípony a též כֹּל

Mojžíš מֹשֶׁה

moře יָם

moudrost חָכְמָה

moudrý חָכָם

moudrý pěvec אֵיתָן

mrtvý, mrtev מֵת, viz též מות

mudrc חָכָם

můj viz rejstřík, zájmenné přípony

muž אָדָם, אִישׁ a viz též רֵעַ

my אֲנַחְנוּ, viz אֲנִי, אָנֹכִי a kap. 26

myl כבס

myl se רָחַץ

mysl viz לֵב, לֵבָב a שִׂים

N

na אֶל, עַל, עֲלֵי, viz též ב, קָרָא, זָכַר a cv. 3.12, 4.8, 6.9, 6.11, 7.6, 7.17, 8.15

nabytý majetek מִקְנֶה

náčelník רֹאשׁ; srov. גָּדוֹל a זָקֵן

nad עַל, עֲלֵי, viz též מָשַׁל a cv. 9.6

nadmíru מְאֹד

nádoba כְּלִי

nahý עֵירֹם

najedl se אָכַל

naklonil se נָטָה

nalezl מָצָא

nalil שָׁפַךְ

těžká námaha עָמָל

namísto תַּחַת

napil se שָׁתָה

napnul stan נָטָה

napojil שקה, viz též שתה

naproti לִקְרַאת, viz קָרָא

napřáhl ruku שָׁלַח יָדוֹ, viz שָׁלַח

napsal כָּתַב

nard נֵרְדְּ

národ גּוֹי, srov. cv. 3.1, 5.20, 6.6
nářek צְעָקָה
nařídil צוה
nařízení חֹק, מִצְוָה
nařizoval צוה
nás viz אֹתָנוּ, kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
následoval רָדַף
naslouchal שָׁמַע
nastal הָיָה
náš viz rejstřík, zájmenné přípony
našel מָצָא
natáhl (se) נטה
navečer בָּעֶרֶב, viz עֶרֶב
navěky viz עוֹלָם
návrat viz שׁוב
navzájem viz אִישׁ, אָח, רֵעַ, זֶה a vysvětl. 69.2, 72.4
navždy(cky) viz עוֹלָם
nazval קָרָא
ne לֹא, אַל
nebe(sa) שָׁמַיִם
nebeský שָׁמַיִם, viz kap. 63
nebo אוֹ, viz též אִם a vysvětl. 21.1
neboť כִּי
nechal עָזַב, viz též kap. 48 a 69.3
nechal jít שׁלח
nechal najít מצא
nechal pobývat ישׁב
nechal si pomoci ישׁע
nějaký viz kap. 16
nejsou אַיִן
někdo viz אִישׁ
nemá viz אֵין a kap. 38
nemoc חֳלִי
nenávistník שׂנא
není אַיִן, viz též kap. 18
nepravost עָוֶל
nepřátelský אוֹיֵב, viz kap. 63
nepřítel אוֹיֵב, שׂנא
nesl נָשָׂא
než בְּטֶרֶם, viz též kap. 62
nic אַיִן, viz též cv. 6.16, 8.8
nikdo viz cv. 8.8, 12.8, 16.4, 22.9
noc לַיִל, לַיְלָה
noční לַיְלָה, viz kap. 63
noha רֶגֶל
nov חָדָשׁ
nyní עַתָּה, cv. 40.3
nyní už viz kap. 42.1, cv. 13.8

O

o viz דבר
oba navzájem זֶה ... זֶה
obdělával עָבַד
období עֵת
obepínal סָבַב, סַב
obešel סָבַב, סַב
oběť זֶבַח, מִנְחָה
obětoval זָבַח
obětoval jako celopal עלה
obeznámil se יָדַע
objevil se ראה
obklíčil סבב
obnovil חדשׁ

obrátil שׁוּב

obyvatel יֹשֵׁב

očistil se זכה, טהר

od מִן a מִתּוֹךְ, viz תָּוֶךְ a též cv. 5.12

odbočil סָר, viz סור

odcestoval נָסַע

oddělil בדל, viz též cv. 5.12, 7.10

oddělil se פרד

odepřel מאן

odeslal שָׁלַח

odešel (od) סָר, viz סור, (מִן) הָלַךְ a cv. 5.14

oděv בֶּגֶד

odhalil גָּלָה

odchod viz יָצָא, kap. 42 a 60 a cv. 42.3

odchýlil se סָר, viz סור

odkázal נחל

odkryl גָּלָה

odmítl מאן

odňal *(od nebo z)* סור

odpověděl עָנָה

odpustil נָשָׂא

odřízl כָּרַת

odsoudil שָׁפַט

odstoupil סָר, viz סור a הָלַךְ

odstranil *(od nebo z)* סור

odtamtud מִשָּׁם

odtrhl viz קָרַע

odtud מִשָּׁם

odvedl do vyhnanství גלה

odvětil עָנָה

oheň אֵשׁ

ohlásil se קָרָא

ohnivý אֵשׁ, viz kap. 63

oklika viz סבב

oko עַיִן

okraj שָׂפָה

oliva זַיִת

oloupil בָּזַז

on(en) הוּא, viz též יוֹם a kap. 26

ona *f.* הִיא, הוּא; viz též kap. 26, cv. 3.10

oni הֵם, הֵמָּה; viz též kap. 26

ony הֵן, הֵנָּה; viz též kap. 26

opět עוֹד

opravdu viz kap. 42.1, cv. 13.4, 13.13, 15.6, 26.6, 34.9; srov. אֱמֶת

opustil עָזַב

osel חֲמוֹר

osídlil ישׁב

oslice אָתוֹן

osm שְׁמֹנָה *(m.)*, שְׁמֹנֶה *(f.)*

osmdesát שְׁמֹנִים, viz שְׁמֹנָה

osmnáct(ý) שְׁמֹנָה עָשָׂר, viz עֶשְׂרֵה

osmý שְׁמִינִי, viz שְׁמֹנָה

osoba נֶפֶשׁ

ospravedlnil se צדק

ostřím meče לְפִי־חָרֶב, viz חָרֶב a פֶּה

osvobodil נצל

otec אָב

otevřel פָּתַח

otevřel *(oči)* פָּקַח

otočil סבב

otroctví viz עֶבֶד a kap. 63

otrok עֶבֶד

otrokyně אָמָה

ovce צאן

ovoce פְּרִי

ovocný viz פְּרִי a vysvětl. 24.7
oznámil ידע, נגד, שמע

P

pád viz נפל
padesát חֲמִשִּׁים, viz חֲמִשָּׁה
padl נָפַל
pak viz הִנֵּה, הֵן, וְ a cv. 13.13
palác הֵיכָל
pálil שָׂרַף
pamatoval (na) זָכַר
paměť viz זָכַר
pán אָדוֹן, בַּעַל
Pán יהוה
panna בְּתוּלָה
Pascha פֶּסַח
pastýř, pastevec רֹעֶה
patnáct(á) חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה, viz עֲשָׂרָה
patřil viz kap. 38 a 61, cv. 11.9, 34.5
pátý חֲמִישִׁי, viz חֲמִשָּׁה
pečlivě viz kap. 42.1
pekl אָפָה
peníze כֶּסֶף
pět חֲמִשָּׁה *(m.)*, חָמֵשׁ *(f.)*
moudrý pěvec אֵיתָן
pevně viz kap. 42.1, cv. 13.3
pevně stál כון
pevný חָזָק, viz též אֵיתָן
pil שָׁתָה
písař סֹפֵר
plášť בֶּגֶד
plnil מלא
plný מָלֵא
plod פְּרִי
po אַחַר, אַחֲרֵי, עַל, viz též cv. 2.12, 8.8, 8.11, 8.15, 13.16 a נָחַל
pobil נָגַף, נכה
pobýval יָשַׁב
poctivý יָשָׁר
počítal סָפַר
pod תַּחַת
podíval se רָאָה
podle כְּ
podsvětí שְׁאוֹל, שְׁאֹל
pohané גּוֹיִם, viz גּוֹי
pohanský גּוֹיִם, viz kap. 63, cv. 10.12, 35.9, 39.5
pohanský národ גּוֹי
pohroma מַגֵּפָה
pohřbil קָבַר
pokazil שׁחת
pokoj שָׁלוֹם
pokolení דּוֹר
pokrm אָכְלָה
pokřik viz רוע
pole שָׂדֶה
polovina חֲצִי
položil שָׂם, viz שׂים
nechal si pomoci ישׁע
pomohl עָזַר
ponechal שָׁמַר
popoháněl נָהַג
popravil מות
porazil נפל, שָׁחַט
porodila יָלְדָה, viz ילד

poručil צוה

posadil שָׂם, viz שִׂים

posadil se יָשַׁב

posel מַלְאָךְ

posilnil חזק

poslal שָׁלַח

poslal pryč שׁלח

poslouchal, poslechl viz שָׁמַע

postavil קום, בָּנָה

posvětil (se) קדשׁ

potěšil נחם

potomstvo זֶרַע

poušť מִדְבָּר

pouštní מִדְבָּר, viz kap. 63, cv. 37.1

pouze viz כִּי

pověděl דבר, נגד

pověsil תָּלָה

povolal קָרָא

povrch *(země)* פָּנִים

povstal מָרַד, קָם, viz קום

pozemský viz אֶרֶץ a kap. 63

poznal יָדַע

poznání דַּעַת, viz יָדַע

pozřel אָכַל

pozvedl נָשָׂא, viz též cv. 7.15

požehnal ברך

požehnání בְּרָכָה

požíral אָכַל

práce מְלָאכָה, עֲבוֹדָה

pracoval עָבַד

prach עָפָר

pral כבס

pramen מַעְיָן, עַיִן

pravda אֱמֶת

pravil אָמַר

právo מִשְׁפָּט

prchal, prchl בָּרַח a נָס, viz נוס

pro לְ, לְמַעַן

proč? לָמָּה, מַדּוּעַ

prodal מָכַר

prohlédl si רָאָה

procházel se הָלַךְ

prokázal עָשָׂה

prokázal dobro יטב

proklel ארר, קלל

proléval שָׁפַךְ, viz též דָּם v kap. 49

prominul נָשָׂא

promluvil דבר

pronásledoval רָדַף

propustil שׁלח

prorok נָבִיא, viz נבא

prorokoval נבא

prorokyně נְבִיאָה, viz נָבִיא

prosil פלל

prosím נָא

proslavil se viz עָשָׂה

prostřednictvím *někoho* בְּיַד־, viz kap. 41

prošel עָבַר a viz הלך

proti אֶל, נֶגֶד, viz též חָטָא, לחם a vysvětl. 27.4

proto viz כֵּן, לָכֵן a עַתָּה

protože כַּאֲשֶׁר, כִּי

provdaná (žena) אִשָּׁה, viz אִשָּׁה־אִישׁ

provinil se חָטָא

první viz רִאשׁוֹן

prvorozený, prvorozenec בְּכוֹר

pryč שָׁלַח

přece הֲלֹא, נָא

přečetl קָרָא

před לִפְנֵי־, viz פָּנִים a עַיִן

předák גָּדוֹל, srov. זָקֵן a רֹאשׁ

předání תֵּת

předek אָב

představený זָקֵן, srov. גָּדוֹל a רֹאשׁ

představitel זָקֵן, srov. גָּדוֹל a רֹאשׁ

překročil עָבַר

přepadl נָפַל

přepočítal ספר

přerušil כָּרַת

přesto עוֹד

přestoupil עָבַר

přešel עָבַר

při *gen.*, cv. 8.9

přiblížil נגשׁ

přiblížil se קָרַב a קָרֵב, נגשׁ

přidal נָתַן

přihodil se קָרָה

přicházel בָּא

příchozí בָּא, viz בוא

příkaz מִצְוָה

přikázal צוה

přikázaní מִצְוָה

přiložil שָׂם, viz שׂים

přiměl k chození הלך

přiměl k návratu שׁוב

přiměl k sestupu ירד

přiměl k tažení נסע

přiměl k vyjití יצא

přiměl přísahat viz שׁבע, cv. 31.1

přímý יָשָׁר

přinesl בוא

připomněl si זָכַר

přísahal, přislíbil שׁבע

přistoupil קָרַב a קָרֵב, נגשׁ

přistřihl כָּסַם

přišel בָּא, viz בוא a cv. 10.13

přítel רֵעַ

přítomnost viz אָזֵן

přivedl בוא

přivedl do vyhnanství גלה

přivedl ke hříchu חטא

přivedl zpátky, zpět שׁוב

přízeň חֵן

psal כָּתַב

ptal se שָׁאַל

půda אֲדָמָה

pustil שׁלח

pustina מִדְבָּר

putoval נָסַע

R

rač(te) נָא

rada עֵצָה

Ráchel רָחֵל

rákos קָנֶה

rána מַגֵּפָה, viz též נגע a נכה

ranní viz אוֹר a kap. 23 a 63

ráno בֹּקֶר

ret שָׂפָה

rod בַּיִת

rodila יָלְדָה, viz ילד

rok viz שָׁנָה
rostl גָּדַל, גָּדֵל
rostlina *zasazená* מַטָּע
roucho בֶּגֶד
rovný יָשָׁר
rozbořil נפל
rozbřesk viz אוֹר
rozdělil בדל
rozdíl viz בדל
zcela rozdrtil שבר
rozhazoval פזר
rozhněval se כָּעַס, קָצַף
rozhodl פלל
rozkaz מִצְוָה
rozlil שָׁפַךְ
rozlišil בדל
roznesl se יָצָא
rozpoltil בקע
rozpomenul se, rozpomněl se זָכַר
rozptýlil פזר
rozsudek מִשְׁפָּט
rozšířil se יָצָא
rozštěpil se בקע
roztáhl נָטָה
roztrhl קָרַע
rozzlobil se כָּעַס
Ruben רְאוּבֵן
ruda נְחֹשֶׁת
ruka יָד

Ř

řeka נָהָר
řekl נגד, אָמַר

řezal כָּרַת
řka לֵאמֹר

S

s אֵת־, אֶת, בְּ, עִם, se slovy לֵאמֹר, viz též cv. 10.17
sám לְבַד, viz též cv. 3.12
Samuel שְׁמוּאֵל
Sára שָׂרָה
Saul שָׁאוּל
sázel נָטַע
scestí דֶּרֶךְ רָע, viz דֶּרֶךְ
sebe viz vysvětl. 25.1
seděl יָשַׁב
sedm שִׁבְעָה *(m.)*, שֶׁבַע *(f.)*
sedmdesát שִׁבְעִים, viz שֶׁבַע
sedmý שְׁבִיעִי, viz שֶׁבַע
semeno זֶרַע
sen חֲלוֹם, viz též חֲלַם
seslal שָׁלַח
se slovy לֵאמֹר
sestoupil יָרַד
sestra אָחוֹת
sestup viz ירד
sešel z סָר, viz סור
k setkání s לִקְרַאת־, viz קָרָא
sezení שֶׁבֶת
k sezení לָשֶׁבֶת
shodil נפל
shromáždění עֵדָה, קָהָל
shromáždil (se) קבץ, קהל
shromažďoval אָסַף
schopnost יְכֹלֶת

si viz vysvětl. 25.1 a též cv. 4.5, 6.21, 8.4, 8.11, 10.12
sídlil יָשַׁב
Sichem שְׁכֶם
síla חַיִל
silný חָזָק, עַז
Sinaj סִינַי
Sión צִיּוֹן
skot בָּקָר, בְּהֵמָה, מִקְנֶה
skryl (se) חבא, סתר
skrze viz שְׁאַל
skříňka אָרוֹן
skutek מַעֲשֶׂה
sláva הוֹד, כָּבוֹד
slavil חָגַג
slavnost חַג
sloužil עָבַד
slovo דָּבָר
se slovy לֵאמֹר
slunce שֶׁמֶשׁ
služba עֲבוֹדָה
služebná אָמָה
služebnictvo viz עֶבֶד
služebník עֶבֶד
služka אָמָה
slyšel שָׁמַע
směrem do אֶל
směrem k viz דֶּרֶךְ
smiloval se חָנַן
smlouva בְּרִית
smrt מָוֶת, viz též מות
snad אוּלַי, הֲלֹא, viz cv. 15.6 a 26.6 (tj. kap. 42.1) a též cv. 18.13
sňal נָשָׂא
snažil se בקשׁ
snil חָלַם
snílek viz חָלַם a חֲלוֹם
sobě viz vysvětl. 26.1
sobota שַׁבָּת
sobotní שַׁבָּת, viz kap. 63
Sodoma סְדֹם
sodomský סְדֹם, viz kap. 63
soud מִשְׁפָּט
soudce שֹׁפֵט
soudil שָׁפַט
soupeř, soused רֵעַ
soužení צָרָה
soužil ענה
spadl נָפַל
spal יָשֵׁן, שָׁכַב
spálil שָׂרַף
spánek שֵׁנָה
spása, spasení יְשׁוּעָה
spasil ישׁע, נצל
spatřil רָאָה
spěchal מהר
spolu s אֵת, אֶת־, עִם
spravedlivě בְּצֶדֶק
spravedlivý צַדִּיק
spravedlnost צֶדֶק, צְדָקָה
spustil ירד
spustil válečný pokřik רוע
srazil כָּרַת, נפל, סור
srdce לֵב, לֵבָב
stádo בָּקָר, צאן
pevně stál כון

stál עָמַד

stal se הָיָה, cv. 20.4, 34.4, 41.1

stal se důležitým כָּבֵד

stal se malým קָטֹן

stal se prorokem נבא

stal se těžkým, váženým כָּבֵד

stal se velkým גָּדַל, גָּדֵל

stále viz kap. 42.1

stalo se, a stalo se הָיָה, וַיְהִי

stálý, se stále tekoucí vodou אֵיתָן

stane se יִהְיֶה, viz הָיָה

stanul עָמַד

starost עָמָל

starší זָקֵן; srov. רֹאשׁ a גָּדוֹל

starý זָקֵן

stařec זָקֵן

statut חֹק

stavěl בָּנָה

stéblo viz קָנֶה

stěna חוֹמָה

stíhal viz רָדַף, *soudně* שָׁפַט

sto מֵאָה

stolec כִּסֵּא

stoupal עָלָה

strach יִרְאָה, viz též יָרֵא

strhl viz קָרַע

strom עֵץ

stromoví viz עֵץ

strážce שֹׁמֵר

střed תָּוֶךְ

střežil שָׁמַר

stříbro כֶּסֶף

studna עַיִן

stůl לֻחַ

stvořil בָּרָא

styděl se בּוֹשׁ

svátek חַג

svatost קֹדֶשׁ

svatý קָדוֹשׁ

svatyně קֹדֶשׁ

svedl חטא

svedl dolů ירד

svět עוֹלָם

světil קדשׁ

světlo אוֹר

svolal קָרָא

Svrchovaný אֵל

svůj viz vysvětl. 25.1

syn בֵּן

Š

Šalomoun שְׁלֹמֹה

šat(y) בֶּגֶד

šedesát שִׁשִּׁים, viz שִׁשָּׁה

šel הָלַךְ, יָצָא, viz též ילך

šel do vyhnanství גָּלָה

šel vzhůru עָלָה

šel za *někým* רָדַף אַחֲרֵי, viz רָדַף

šeol שְׁאוֹל, שְׁאֹל

šest שִׁשָּׁה *(m.)*, שֵׁשׁ *(f.)*

šestý שִׁשִּׁי, viz שִׁשָּׁה

šíp חֵץ

měřicí šňůra קַו

štípal בָּקַע

T

ta הַ

tábor מַחֲנֶה

tady פֹּה

tak כֹּה, כֵּן, viz též vysvětl. 38.5, cv. 4.14

také גַּם

takový כָּזֶה, viz זֶה

takto לֵאמֹר, כֹּה

ťal כָּרַת, נכה

tam *(kam?)* שָׁמָּה

tam *(kde?)* שָׁם

tamta *(sg. f.)* הִיא

tamten הוּא

tamti הֵמָּה, הֵם

tamty הֵנָּה, הֵן a viz kap. 28

tato *(sg. f.)* זֹאת

tázal se שָׁאַל

tažení viz נסע

tě, tebe viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony

teď עַתָּה

teď tedy viz kap. 42.1, cv. 21.11

tedy viz כֵּן, לָכֵן cv. 39.1 a též ו, עַתָּה a kap. 42.1, cv. 36.9 a cv. 30.2, 40.3

tehdy אָז

tekl viz הָלַךְ; se stále tekoucí vodou אֵיתָן

tělo בָּשָׂר

temnota חֹשֶׁךְ, viz též cv. 8.15

ten הַ, viz též cv. 11.15

tento זֶה

těžkost צָרָה

těžký כָּבֵד

ti *(pl. m.)* הַ

tíseň צָרָה, viz צַר

tisíc אֶלֶף

tito אֵלֶּה

tloukl נָגַף, נכה

tma חֹשֶׁךְ

to הַ

točil se סָבַב, סַב

toto כֹּה, זֶה

trápil ענה

trestal ranami נגע

trn קוֹץ

truhla אָרוֹן

trůn כִּסֵּא, viz též מלך

trvalý viz אֵיתָן

třetí viz שְׁלִישִׁי

tři שָׁלוֹשׁ *(m.)*, שְׁלֹשָׁה *(f.)*

třicet שְׁלֹשִׁים, viz שָׁלוֹשׁ

třídenní שְׁלֹשֶׁת יָמִים, viz יוֹם

třináct(á) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, viz עֶשְׂרֵה

tři sta שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת, viz מֵאָה

tudíž viz כֵּן a לָכֵן

tvá viz rejstřík, zájmenné přípony

tvář פָּנִים, viz též כבד

tvorstvo בָּשָׂר

tvůj, tvé viz rejstřík, zájmenné přípony

ty *(os. zájm.)* viz אַתָּה a kap. 26

ty *(kdo, koho)* הַ

týral ענה

tyrský צֹר, viz kap. 63

Tyrus צֹר

tyto אֵלֶּה

U

u בְּ, viz též קָרָא, cv. 4.12, 7.7

ubytoval יָשַׁב

úcta יִרְאָה, viz též יָרֵא a כָּבֵד

učil לָמַד, učení תּוֹרָה

učil se לָמַד

učinil עָשָׂה

učinil dědicem נָחַל

učinil králem מָלַךְ

učinil velkým גָּדַל

udál se קָרָה

událost דָּבָר

udělal עָשָׂה, פָּעַל

udělal blízkým נָגַשׁ

udělal *něco* dobře יָטַב

udeřil נָגַף, נָכָה

ucho אֹזֶן

uchopil חָזַק, אָחַז

uchoval שָׁמַר

uchvátil לָכַד, לָקַח

ukázal (se) רָאָה

ukořistil בָּזַז

ukradl גָּנַב

ukryl סָתַר

umístil עָמַד a שָׂם, שִׁים

unesl לָקַח, viz též נָשָׂא

dal ses unést viz נָשָׂא

unikl מָלַט, נָצַל

upálil שָׂרַף

upevnil קוּם

úplný שָׁלֵם

uposlechl viz שָׁמַע

uprchl נָס, viz נוּס

uprostřed בְּתוֹךְ, viz תָּוֶךְ

upřímný יָשָׁר

úroda פְּרִי

úředník שַׂר

usadil יָשַׁב

usadil se, usedl viz יָשַׁב

usekl כָּרַת

usiloval o בקשׁ, דָּרַשׁ

uslyšel שָׁמַע

usmrtil מוּת

uspořádal עָשָׂה

ústa פֶּה

ustanovení חֹק

usta(no)vil שָׂם, viz שִׁים

ustoupil סָר, viz סוּר

úsvit שַׁחַר, viz též אוֹר

uťal כָּרַת

utiskoval צָרַר

útrapy צָרָה

uvedl בּוֹא

uviděl רָאָה

uvrhl do zkázy שׁחת

uzavřel smlouvu כָּרַת בְּרִית, srov. vy-
světl. 45.1

uzda מֶתֶג

uzdravil רָפָא

území אֶרֶץ

úzkost צָרָה

už עוֹד, cv. 18.12, 22.11, 35.1 viz též nyní už
a cv. 34.2

užíral כָּרְסֵם, viz כָּסַם

V

v בְּ, v pravdě בֶּאֱמֶת

válečník viz גִּבּוֹר

spustil válečný pokřik רוע

válka מִלְחָמָה

vás viz kap. 28

váš viz rejstřík, zájmenné přípony

věc דָּבָר

večer viz עֶרֶב

věčnost עוֹלָם, נֵצַח

vede se dobře viz שָׁלוֹם

věděl יָדַע, viz též cv. 8.5

vědění דַּעַת, viz יָדַע

vedl הלך, viz též ילך

vedl oklikou סבב

věky viz עוֹלָם

velbloud גָּמָל

velebil גדל

velekněz viz כֹּהֵן

velice מְאֹד

Velikonoce פֶּסַח

velikonoční פֶּסַח, viz kap. 63

velikost גֹּדֶל

velitel שַׂר

velký גָּדוֹל, רַב; učinil velkým גדל

velmi מְאֹד

věrně viz אֱמֶת

věru לוּ

vešel בָּא, viz בוא

veškerenstvo כָּל־בָּשָׂר, viz בָּשָׂר

veškerý כָּל־, כֹּל

věštba viz שָׁאַל

věz! דַּע, viz יָדַע

vězeň אָסִיר

vězení בּוֹר

věž מִגְדָּל

více עוֹד

viděl רָאָה

víno יַיִן

vítězství יְשׁוּעָה

vítr רוּחַ

vladař מֹשֵׁל viz מָשַׁל

vládl מָשַׁל

vlastnil נָחַל

vložil שָׂם, viz שים

vnikl בָּא, viz בוא

voda מַיִם

se stále tekoucí vodou אֵיתָן

vojsko צָבָא

volal קָרָא

v pravdě בֶּאֱמֶת, viz אֱמֶת

vrátil se שָׁב, viz שוב

vrátil שׁוב

vrchol(ek) רֹאשׁ

vskutku viz kap. 42.1

vstal קָם, viz קום

vstoupil בָּא, viz בוא

vstříc לִקְרַאת־, viz קָרָא

všechen, všichni כָּל־, כֹּל, srov. výsvětl. 24.7

vše(chno) viz כָּל

vůbec הֲלֹא

vůči viz חֶטְא, cv. 19.3, 40.3

vůl פַּר

vy אַתֶּם a אַתֶּן, viz אַתָּה a kap. 26

vybral בָּחַר
vydal מצא
vyhladil אבד, שׁמד
vyhledal בקשׁ
vyhnal גלה
vyhnanství viz גָּלָה
vyhubil אבד
vycházel יָצָא
vychoval גדל
vyjití צֵאת, viz též יָצָא
vykřikl קָרָא
vyléčil רָפָא
vylil שָׁפַךְ
výnos מִשְׁפָּט
vypálil שָׂרַף
vyprávěl ספר
vyrazil na cestu נָסַע
vyrval קָרַע
vysídlil גלה
vyslechl שָׁמַע
vysoký רָם
vystoupil יָצָא, עָלָה
vysvobodil נצל
vysvobození יְשׁוּעָה
vyšel יָצָא
vytáhl נָסַע
vytékal יָצָא
vyučoval למד, vyučování תּוֹרָה
vyvedl יצא, עלה
vyvedl do vyhnanství גלה
vyvolil בָּחַר, viz též cv. 8.11
vyvýšil רום
vzájemně viz navzájem
vzal לָקַח, viz též cv. 6.21, 10.12
vzal zpátky, zpět שׁוב
vzdal čest כבד
vzdálil *od nebo z* סור
vzepřel se מאן
vzešel יָצָא, בָּא, viz בוא
vzhůru viz עָלָה
vzkázal שָׁלַח
vzpomenul, vzpomněl (na) זָכַר, viz též cv. 10.15
vzpřímený יָשָׁר
vztáhl נָטָה
vztáhl ruku שָׁלַח יָד, viz שָׁלַח a též cv. 7.17
vztyčil קום
vzýval viz קָרָא
vždyť כִּי cv. 11.17

Z

z מִן, viz též cv. 8.14
za אַחַר, אַחֲרֵי, viz též לְ, בְּ a פלל; místo *něčeho* תַּחַת, srov. cv. 9.11, 11.2
zabalil צָרַר
zabil הָרַג, קָטַל, נכה
zahnal רָדַף
zahrada גַּן
zahubil הָרַג, אבד, מות
zahynul אָבַד
zachovával שָׁמַר
zachránil ישׁע
zajal לָכַד
zajisté הֲלֹא
základ אֲדָמָה

zákon חֹק, תּוֹרָה

zakryl סתר

založil קום

zamiloval si ji נָשְׂאָה חֵן לְפָנָיו, viz חֵן

zanechal עָזַב

zanikl אָבַד

zapálil בער

zápasil לחם

zapomněl (na) שָׁכַח

zapřisáhl שׁבע

zapsal כָּתַב

zasadil נָטַע

zasáhl נגע

zasazená rostlina מַטָּע

zase עוֹד

zaslíbil שׁבע

zastavil כָּרַת

zástup צָבָא

zatížil כָּבֵד

zatvrdil כבד

zaútočil בָּא, viz בוא

zavolal קָרָא

zavraždil הָרַג

zbavil לָקַח

zbavil se סור

zcela viz kap. 42.1 a 53

zcela pokazil, zničil שׁחת

zcela rozdrtil שׁבר

zda אִם, הַ, הֲ

zdálo se mu, zdál se mu sen חָלַם

zdaž ne? הֲלֹא

zde פֹּה

zdědil יָרַשׁ

zdvíhal עלה

zeď חוֹמָה

zem(ě) אֲדָמָה, אֶרֶץ a viz cv. 9.7

zemřel מות

zemřelý מֵת

zeptal se שָׁאַל

zhřešil חָטָא

získal קָנָה

získal *(do vlastnictví)* יָרַשׁ

zítra מָחָר

zjemnění רָפֵה

zjevil גָּלָה

zjevil se ראה

zkáza viz שׁחת

zkroušený viz שָׁבַר

zlámal שׁבר

zlato זָהָב

zlatý זָהָב, viz kap. 63

zle viz עָשָׂה; zlé viz zlý

zlo רָעָה, חֲלִי

zlobil se כָּעַס

zlomený viz שָׁבַר

zlomil שָׁבַר

zlost קֶצֶף, viz též קָצַף

zlovolný רָשָׁע

zlý רַע; všechno zlé כָּל־רָע

zmizel אָבַד

zmocnil se חזק, אָחַז

znak určitého předmětu (akuz.) אֶת־, אֵת

znal יָדַע, viz též cv. 8.5

znalost דַּעַת, viz יָדַע

znám, známý יָדוּעַ, viz יָדַע

znamení אוֹת

zničil שׁחת, שׁמד, אבד

znovu עוֹד

zpátky viz שׁוּב

zpečetil חָתַם

zpět viz שׁוּב

zplodil ילד

zprostřed מִתּוֹךְ, viz תָּוֶךְ

způsobil viz kap. 51, 55 a 69.3

způsobil dotek נגע

způsobil pád נפל

způsobil smrt מות

zrak viz עַיִן

zrána בַּבֹּקֶר, viz בֹּקֶר

ztratil se אָבַד

zub שֵׁן

zůstal יָשַׁב

zvěd מְרַגֵּל

zvedl נָשָׂא, קום, רום

zvěř viz חַיָּה

zvěstoval שׁמע

zvětšil se גדל

zvětšoval גדל

zvíře, zvířena viz חַיָּה

zvolal קָרָא

zvolil בָּחַר, viz též cv. 8.4, 9.2

zvýhodňoval viz כבד

zvyk דֶּרֶךְ

Ž

žádal שָׁאַל

žádný viz kap. 16

že כִּי, viz též אִם, cv. 4.11, 16.6, 16.8, 16.12, 24.6, 28.7, 31.1, 42.4 a kap. 51 a 69.3

žehnal ברך

žena אִשָּׁה

žije viz חַי

žil יָשַׁב

živočich חַיָּה

život חַיִּים, נֶפֶשׁ

živý חַי

žumpa בּוֹר

REJSTŘÍK

Poznámka: Čísla odkazují na stránky. Je-li za slovem viz více odkazů, jsou odděleny středníkem.

A

ʾaṯnāḥ 33, 259
abeceda
  archaický tvar 259
  názvy písmen viz písmena
  tabulka 17
akcenty 51, 53
  jako interpunkce 33
  rozlučovací, seznam 259n.
  slučovací, seznam 260
  užití 33
aktivní viz qal; sloveso, kmeny
akuzativ viz též pádové koncovky; zájmeno osobní
  a určitý předmět 60n., 63, 72, 89
asimilace
  a člen 35
  a dāgēš 30
  a hifʿîl 145
  a hišta'ēl (asimilace ת)123
  a nifʿal 106, 144, 205
  a předložka 40
  přízvuku „konsekutivního“ tvaru וַיִּקְטֹל 261
  u slovesa
    slabého 141, 142, 147, 150n.
    dvojnásobně slabého 188, 190
  a zájmenné přípony imperfekta 132

B

bᵊgaḏ kᵊfaṯ 18, 28nn., 89
Boží jméno 18, 34n., 39, 50

C

cērê̂ 19
  u činného příčestí 72
  a ḥîreq
    u kmene
      hifʿîl 197, 206, 208
      nifʿal 106, 159, 226
      piʿēl 170
      qal 150n., 226, 234
    u předložky 30, 40
  a paṯaḥ
    u kmene nifʿal 205, 226
    u podstatných jmen 55, 78
    u sloves
      prvního jôd 193, 196
      třetí laryngály 177n.,
  proměnné viz podstatné jméno a proměnné cērê̂
  u přípony k singuláru imperfekta 132
  a sᵊgôl
    u imperfekta s kons. wāw 170, 195
    u předložky 31, 39, 165
  u slovesa
    נָתַן 150n.
    třetího ʾālef 183, 190

a šᵊwā’ 55
a třídy sloves viz sloveso, třídy

Č

částice viz též akuzativ; předložky
tázací 85n., 134
činné viz aktivní; qal
číselné hodnoty písmen viz písmena
číslo
dvojné viz duál
jednotné viz podstatné jméno
jmen viz podstatné jméno
množné viz podstatné jméno
číslovky
řadové 254n.
základní 199, 253n.
člen 55, 137
u předložek viz předložky
vokalizace 35n., 43, 49, 69
čtyřsouhláskové sloveso viz sloveso

D

dāgēš
silné 25n., 32, 213
definice 28n.
charakterizující 30
u kmenů sloves
pravidelných 104, 110, 114, 121
první laryngály 161
kompenzující 29n.
u členu 35n.
na konci slova 24
u předložek 40, 70
u tázacího zájmena 51
u zájmenných přípon imperfekta 132
libozvučné 30, 96
vypuštění u písmene
jôd 31, 97,
qôf 110, 132, 153
sāmech 256
slabé 28nn., 80, 89
na konci slova 24, 213
u písmene pē’ 81, 85
příklady 116, 121, 143, 213
vypuštění 49, 52, 66, 183
dativ 25, 37nn., 60
defektní sloveso viz sloveso
délka samohlásek viz samohlásková znaménka
dokonavost viz sloveso
druhý stupeň viz přídavné jméno
duál 47, 54, 253, 254
důraz viz zdůraznění
dvojnásobně slabé viz sloveso
dvojné číslo viz duál

E

F

femininum viz podstatné jméno; přídavné jméno
fonetický viz písmena

G

genitiv viz genitivní vazba; pádové koncovky; vlastnictví
genitivní vazba 53n., 137n., 261

H

ḥāṭēf viz šᵊwā’, složené
ḥāṭûf viz qāmec ḥāṭûf

hē' 237
směrové 73
tázací 85n., 174, 230
hif'îl 104, 116nn.
a zájmenné přípony
imperfekta 132
perfekta 129
ḥîreq 19
a cērê viz cērê
a paṭaḥ
u kmene
nif'al 159, 198, 205, 226
qal 203, 226
ze šᵊwā' 82
u podstatných jmen 68, 77
u segolat 89
u předložek 25, 31, 38, 101
u rozkazovacího způsobu 82
u spojky wāw 50
hišta'ēl 123
hiṯpa'ēl 104, 121nn.,128, 208
a sykavky viz souhlásky, sykavky
hiṯpôlēl 209
hof'al 104, 118n.,
128, 249
ḥôlem 19n., 31, 205
a cērê 150
u činného příčestí 72
a původní qāmec 101, 193
a qibbûc 146, 171
redukce 27
a třídy sloves viz sloveso, třídy
a śîn nebo šîn 20
a šûreq 206

CH

charakterizující dāgēš viz dāgēš

I

imperativ viz rozkazovací způsob
imperfektum viz sloveso; wāw
implicitní viz zdvojení
infinitiv
samostatný 85
vázaný 85, 249
s příponou 133n.
a segolatum 142n.
syntax 133n.
intenzivní tvar viz sloveso, kmeny
interpunkce viz akcenty

J

jednoduché šᵊwā viz šᵊwā
jednotné číslo viz podstatné jméno
Jehova 35
jména písmen viz písmena, názvy a tvary
jméno viz podstatné jméno; přídavné jméno
jôd se objevuje a mizí 203, 205, 226
jusiv 83, 97
definice 93
u sloves
druhého wāw a jôd 204n., 207
pravidelných 117
první laryngály 161
prvního jôd a wāw 197
třetího hē' 227, 229, 234
užití ve cvičeních 94, 102, 140, 200, 216, 250

K

kᵊṯîv 34
kauzativní viz sloveso, kmeny
kmeny viz sloveso

kohortativ 93, 104, 169
komparativ viz přídavné jméno
kompenzující dāgēš viz dāgēš
koncová písmena viz písmena
koncovky viz pádové
konsekutivní wāw viz wāw
kořen viz sloveso, základ
kvadrátní viz písmena

L

laryngální sloveso viz sloveso
laryngály 32, 157, 159
  a člen 35n.
  a dāgēš 29, 170
  ve jménech 45nn.
    v plurálu 78
    u přivlastňovacího zájmena 59
    u segolat 88n.
    u singuláru feminin 68n.
    tabulka jmen v obou stavech 55
  a paṭaḥ viz paṭaḥ
  a předložky 38nn.
  u sloves 64, 123, 141, 237
  a šᵊwā' 25, 64
  a tázací hē' 86
libozvučné dāgēš viz dāgēš

M

mappîq 30, 59
maqqēf 26, 31
  příklady ve cvičeních 148, 211
  a samostatný a vázaný stav 53
  u slova כֹּל 27, 72
  a tázací zájmeno 51
maskulinum viz podstatné jméno
meṯeg 23n., 27
  u členu 35nn.
  příklady 31, 43, 88
  a přivlastňovací zájmena 25, 59
  a sillûq 33
mil'êl 23n., 28, 31, 33
  a akcent sᵊgôltā' 259
  a pauza 138
  a qāmec ḥāṭûf 27
  u sloves druhého wāw a jôd 205n.
milra' 23n., 28, 33
  a pauza 138
  u sloves druhého wāw a jôd 205n.
množné číslo viz podstatné jméno
mužský rod viz podstatné jméno; přídavné jméno

N

názvy písmen viz písmena
nedokonavost viz též sloveso
  vyjádřena samostatným infinitivem 85
němá písmena viz písmena
němé šᵊwā' viz šᵊwā'
neodlučitelné předložky viz předložky
nepravidelné viz podstatné jméno; sloveso
neúplné viz psaní
neurčité viz zájmeno
nif'al 104-107, 128
nominativ viz pádové koncovky
noty 33
nûn 81, 132

O

odlučitelné viz předložky
osobní viz zájmeno; přípony

otevřená slabika viz slabika
označení určitého předmětu viz akuzativ

P

pádové koncovky staré 73, 88, 163
pasivní viz qal; sloveso, kmeny
paṯaḥ
a cērê̂ viz cērê̂
ḥāṭēf viz šᵊwā', složené
a ḥîreq viz ḥîreq
a imperfektum
kmene hif'îl 117
kmene qal 158
u slovesa prvního nûn 142
a laryngála 32
u činného příčestí 73
u jmen začínajících složeným šᵊwā' 55, 68, 78
u segolat 89
u slovesa
אָמַר 165
druhé laryngály 169
první laryngály 158, 236
prvního nûn 147, 152n.
třetí laryngály 175
a qāmec viz též podstatné jméno
u jmen 46, 53nn.
v pauze 34
u sloves 127, 175, 183
a sᵊgôl
u činného příčestí 73, 152
před těžkou příponou 230
u segolat 88n., 228
u zkráceného imperfekta 228
a sloveso prvního nûn 142
jako spojovací samohláska 128
a třídy sloves viz sloveso, třídy
vplížené
a infinitiv 85n., 152, 175
u jmen 19, 32, 59, 111
a konsekutivní wāw 96
a příčestí 73, 90, 152, 175
a zájmenné přípony perfekta 132
zápis a výslovnost 19
pauza 34, 41n., 63, 138n.
u podst. jmen 70n., 83, 156, 301
s příponou 65, 80, 84, 111
u předložek a הִנֵּה 83, 87, 89, 130
u sloves 70n., 111, 165, 180
perfektum viz sloveso
pi'ēl
definice 104, 109n.
a slovesa druhého wāw a jôd 208
a zájmenné přípony
imperfekta 132
perfekta 129
písmena viz též souhlásky
a číselné hodnoty 17n.
koncová 17n.
kvadrátní 259
laryngální viz laryngály
názvy a tvary 17, 259
přepis 17-22
samohlásková 22
plné psaní viz psaní
plurál viz podstatné jméno; sloveso
podmět 36, 60n., 64, 82
podstatné jméno 42n.
číslo 45nn.
druhé zdvojené 55, 154, 301
druhého jôd a wāw 101, 301
femininum
duál 47
koncovky 45n., 53, 68
nepravidelné, tabulka 78, 303

plurál s příponou 75-78
singulár 42n.
s příponou 67nn.
tabulka 302
maskulinum
nepravidelné, tabulky 65, 78, 303
plurál 45nn.
s příponou 75-78
samostatný a vázaný stav 53nn.
singulár s příponou 58, 70
tabulky 298-301
odvozené od sloves 1. nûn 148
plurál, tvoření 45nn.
a proměnné cērê 55, 110, 299
a proměnné qāmec viz též qāmec
u členu 35
u feminin
koncovka 53, 68
s příponami 68n.
v pauze 34
u plurálu podst. jmen 45n., 77n.
u samostatného a vázaného stavu 53nn.
u singuláru s příponami 58n.
tabulky 298n.
segolatum 88n.
laryngální 89, 300
v pauze 139
příklady 129, 146
tabulky 300
slovesné viz infinitiv vázaný
třetího
hē' 301
původního jôd 301
pôlal, pôlēl 209
pomocné sᵊgôl viz sᵊgôl
pořadí slov
u מְאֹד 56
obecně 49, 60, 64
podmět
a předmět 60
a sloveso 36, 82
podstatné a přídavné jméno 42, 59
příčestí 72, 90
vázaný infinitiv 134
vztažné zájmeno 136n.
pravidelný viz podstatné jméno; sloveso
předložky
se členem 39n.
neodlučitelné 38n., 85, 137
s příponou 60n., 69n., 79, 89
plurálu 92n.
vokalizace 38n., 57, 149
předmět 128
určitý viz akuzativ
předpony viz sloveso
přepis viz písmena
příčestí viz qal
přídavné jméno 42n., 46n., 69
femininum 42n., 46n.
nahrazování podstatným 138
stupňování 137
příkaz záporný viz zákaz
přípony
u אִין 99
a asimilace viz asimilace
a cērê viz cērê
u הִנֵּה 83
u feminin viz podstatné jméno
a infinitiv viz infinitiv
a podst. jméno viz podstatné jméno
u předložek viz předložky
a rozk. způsob viz rozkazovací způsob
a sloveso viz sloveso
těžké
a יָד 230

a osobní zájmena 63
a perfektum 64
a podstatná jména 59, 68, 88
a předložky 70, 92
přísudek 43
přivlastnění viz vlastnictví
přivlastňovací viz zájmenné přípony
přízvuk 23n., 54, 127
a akcenty 33
a akuzativní koncovka 73
a člen před laryngálou 36
a konsekutivní wāw
u perfekta 96n.
u slovesa
אָמַר 165
druhé laryngály 170
prvního wāw 195, 197
a maqqēf 26
a pauza 138n., 165
v přepisu 22
a qāmec ḥāṭûf 27n.
psaní 21, 31, 86
neúplné a plné 19n., 45n., 68, 198
puʻal 104, 113n., 128, 208
punktace viz vokalizace

Q

qal 104
pasivní 154
příčestí 64, 101
činné 72n., 186
trpné 90
qāmec
ḥāṭēf viz šᵊwā', složené
ḥāṭûf viz též qāmec,
zápis a výslovnost
definice 23, 27n., 131
a hofʻal 118, 161, 198
u imperfekta 131, 204n., 213
a přízvuk viz přízvuk
a qibbûc viz qibbûc
u segolat 88
a stavová slovesa 101, 213
u vázaného infinitivu 144
a ḥôlem viz ḥôlem
před laryngálou
u členu 35n., 69
u tázacího hē' 86
u zájmena מָה 51
a meṯeg 23, 27, 43, 59
a paṯaḥ viz paṯaḥ
a pauza 138n.
proměnné viz též podstatné jméno
a proměnné qāmec
u přídavných jmen 46n.
u sloves
druhého wāw 242
u perfekta 127, 132, 212
třetího 'ālef 183
u předložky 39, 142, 151
u segolat 88
u sloves třetího 'ālef 183, 189n.
u spojky wāw 50, 96
a šᵊwā'
u feminin s příponami 68n.
v pauze 139
u perfekta 64
u plurálu podstatných jmen 77n.
u podstatných
a přídavných jmen 45nn.
u samostatného a vázaného stavu 54n.
a tázací hē' 86
zápis a výslovnost 19, 27n., 31
qᵊrê 34, 39
stálé 34n.

qibbûc 19, 119
a ḥôlem viz ḥôlem
a qāmec ḥāṭûf 146, 171, 198
a třídy sloves viz sloveso, třídy

R

rāfeʰ 31, 153
ražené viz souhlásky
reflexivní viz sloveso, kmeny
retnice viz souhlásky
rod 46
viz též podstatné jméno; přídavné jméno
rozdělení sloves viz sloveso slabé, třídění
rozkaz záporný viz zákaz
rozkazovací způsob
definice 82
důrazný 93, 199, 204
s příponou 133
a samostatný infinitiv 85
rozlučovací akcenty viz akcenty

Ř

řadové číslovky viz číslovky

S

samohlásková
písmena viz písmena
znaménka 19n., 22n., 26nn.
samohlásky ḥāṭēf viz ḥāṭēf
samostatný
infinitiv viz infinitiv
stav viz stav
sᵊgôl
a cērê viz cērê
ḥāṭēf viz šᵊwā᾽, složené
a paṭaḥ viz paṭaḥ
pomocné u segolat 88n.
u přípony k singuláru imperfekta 132
a sloveso
᾽āmar 165
první laryngály 159, 159
prvního
nûn 190
᾽ālef 183
třetího
᾽ālef 183
hē᾽ 227, 229
a šᵊwā᾽ 31, 138
a tázací hē᾽ 86
zápis a výslovnost 19, 32
segolatum 228, 255
viz též podstatné jméno
sillûq 33. 62, 259
silné dāgēš viz dāgēš
śîn a ḥôlem viz ḥôlem
singulár viz též podstatné jméno
imperfekta 132
slabé
dāgēš viz dāgēš
sloveso viz sloveso
slabika
a maqqēf 26n.
a meṯeg 23n.
otevřená a zavřená
definice 20, 22n.
a konsekutivní wāw 165, 195, 197
a slovesa třetího ᾽ālef 183
přízvučná viz přízvuk
a qāmec ḥāṭûf 27n.
a šᵊwā᾽ 24n., 29, 127

sloveso
čas budoucí 64, 81
čtyřsouhláskové 260
defektní 247nn.
dokonavé viz sloveso, perfektum
druhé
laryngály 168-173, 274n.
zdvojené 241-244, 294n.
druhého wāw
a jôd 203-209, 242, 248, 286-289
stavové 212nn.
a třetí laryngály 222
a třetího ’ālef 221
dvojnásobně slabé 188-191, 217-222, 233-237, 296n.
imperfektum 64, 81n., 95
tvar zkrácený viz jusiv
kmeny 104
aktivní 104, 128
intenzivní 104, 208n.
kauzativní 104
pasivní 104, 128, 154
reflexivní čili zvratné 104, 128, 208n.
kořen viz základ
laryngální, tabulky 272-279
mluvení 92
nedokonavé viz sloveso, imperfektum
nepravidelné viz slabé
perfektum 63n., 95
význam 64n., 67
plurál
imperfekta 82
perfekta 74
pohybu 92
popis celkový 103n.
pravidelné 103n., 262-268
první laryngály 157-161, 247, 272
a třetího
’ālef 189n.
hē’ 235nn.
prvního
’ālef 164nn., 237, 272n.
jôd a wāw 193-199, 227, 247n., 284n.
a třetí laryngály 217nn.
a třetího ’ālef 219n.
nûn 142-148, 227, 242, 268 až 271
a třetí laryngály 188n.
a třetího
’ālef 190n.
hē’ 233n.
předpony 82, 103
přípony 103, 128
imperfekta
osobní 81, 83
zájmenné 131nn., 266n.
perfekta
osobní 43, 47, 83
a sloveso גָּלָה 225
souhrn 63n.
zájmenné 126-129, 266n.
rozkazovacího způsobu
osobní 82
zájmenné 133
vázaného infinitivu 133n.
רָאָה 237
slabé 141
třídění 142
stavové 100n., 184, 203
druhého wāw viz sloveso druhého wāw
tabulky 262-297

třetí laryngály 175-178, 276-279
a druhého wāw 222
a prvního
nûn 188n.
wāw 217nn.
třetího
hē' 225-229, 233, 235nn., 290-293
'ālef 182-185, 189n., 219nn., 280-283
stavové 184
třídění viz sloveso slabé
třídy 100n., 203, 212
základ 103
slovosled viz pořadí slov
složené šᵊwā' viz šᵊwā'
slučovací akcenty viz akcenty
směrové hē' viz hē'
sôf pāsûq 33, 259
souhlásky viz též písmena
laryngální viz laryngály
němé 21, 31n., 51, 123
a plurál podstatných jmen 75
a slabé sloveso 141
prvního
'ālef 164
jôd a wāw 193, 195, 198
třetího
'ālef 183, 190
hē' 226
ražené 18, 28n.
retnice 50
sykavky
a sloveso prvního jôd a wāw 198n.
a hiṯpa'ēl 123
třené 18, 28n.
výslovnost 18n., 22
zubné 123
spojka wāw viz wāw
stálé qᵊrê̂ viz qᵊrê̂
stav viz též podstatné jméno
samostatný 53nn., 85, 138
vázaný
definice 53nn., 85
a předložky 92
s příponami 133n.
a stupňování 137
tabulky 54n. 65
a těžké přípony 59, 68, 88
a vlastnictví 79
stavové sloveso viz sloveso
stupňování viz přídavné jméno
superlativ viz přídavné jméno
sykavky viz souhlásky

Š

šᵊwā'
jednoduché 24n.
a cērê̂ viz cērê̂
a ḥîreq viz ḥîreq
koncové 18, 29, 31, 63
u laryngály 159
a předložka 27, 38
a přípony 59
a qāmec viz qāmec
a sᵊḡôl viz sᵊḡôl
a wāw 49n.
němé 24, 89
složené 25, 29, 32
a ḥāṭēf paṭaḥ 131, 158, 164
a ḥāṭēf sᵊḡôl 164
místo jednoduchého 131, 158, 241
v pauze 139
a předložka 31, 38n.
přeměna v jednoduché 35
a přípony 59

a qāmec
ḥāṭēf qāmec 27, 88
viz též qāmec ḥāṭûf
a wāw 50
znělé 24n., 29, 31
šîn a ḥôlem viz ḥôlem

T

tázací
hē᾽ viz hē᾽
zájmena viz zájmeno
těžké přípony viz přípony
transkripce viz písmena, přepis
trpné viz pasivní; qal
třené souhlásky viz souhlásky
třetí stupeň viz přídavné jméno
třídění viz sloveso slabé
třídy viz sloveso, třídy
tvary sloves viz sloveso, kmeny
tvary v pauze viz pauza

U

ukazovací zájmena viz zájmeno
určitý člen viz člen
určitý předmět viz akuzativ
úžinové viz souhlásky třené

V

vázaný
infinitiv viz infinitiv
stav viz stav
vid viz sloveso, perfektum; sloveso, imperfektum
vlastnictví 79
vokalizace viz člen; pauza; předložky; sloveso, základ
vokativ 84
vplížené paṯaḥ viz paṯaḥ
vypuštění silného dāḡēš viz dāḡēš
výslovnost viz souhlásky

W

wāw 49nn.
konsekutivní 95nn., 186, 260n.
u zkrác. tvaru imperfekta 117, 161
a přízvuk 170, 195, 197, 205
proměny u sloves druhého wāw a jôd mizí 203, 208n.
se objevuje 205

Z

zájmenné přípony viz též přípony
imperfekta 131nn., 266n.
perfekta 126-129, 266n.
a šᵊwā᾽ 59
zájmeno
osobní (podmět a předmět) 35, 63
přivlastňovací viz zájmenné přípony
tázací 51, 61
ukazovací 69
vztažné 136n.
zvratné 59n., 63
zákaz 82n., 118
základ viz sloveso
zápis viz písmena; psaní
záporný příkaz viz zákaz
zavřená viz slabika
zdůraznění viz též rozkazovací způsob
samostaným infinitivem 85, 215
zdůrazňovací nûn viz nûn
znaménka samohlásek viz samohlásková
znělé šᵊwā᾽ viz šᵊwā᾽
zvratné viz sloveso, kmeny; zájmeno

Ž

ženský rod viz podstatné jméno; přídavné jméno

OZNAČENÍ A NÁZVY KNIH HEBREJSKÉ BIBLE

Tato učebnice začíná seznamem hebrejských písmen a na jejím konci již můžeme uvést (s laskavým svolením Oxford University Press) následující přehled jako pozvání k četbě posvátných textů v originále:

Gn	1. kniha Mojžíšova	בְּרֵאשִׁית[1,2]
Ex	2. kniha Mojžíšova	שְׁמוֹת[1]
Lv	3. kniha Mojžíšova	וַיִּקְרָא[1]
Nm	4. kniha Mojžíšova	בְּמִדְבַּר[1]
Dt	5. kniha Mojžíšova	דְּבָרִים[1]
Joz	Kniha Jozue	יְהוֹשֻׁעַ[3]
Sd	Kniha Soudců	שֹׁפְטִים[3]
1 Sam	1. kniha Samuelova	שְׁמוּאֵל א[3]
2 Sam	2. kniha Samuelova	שְׁמוּאֵל ב[3]
1 Král	1. kniha Královská	מְלָכִים א[3]
2 Král	2. kniha Královská	מְלָכִים ב[3]
Iz	Kniha proroka Izaiáše	יְשַׁעְיָה[4]
Jer	Kniha proroka Jeremiáše	יִרְמְיָה[4]
Ez	Kniha proroka Ezechiela	יְחֶזְקֵאל[4]
Oz	Kniha proroka Ozeáše	הוֹשֵׁעַ[4]
Jl	Kniha proroka Joela	יוֹאֵל[4]
Am	Kniha proroka Amosa	עָמוֹס[4]
Abd	Kniha proroka Abdiáše	עֹבַדְיָה[4]
Jon	Kniha proroka Jonáše	יוֹנָה[4]
Mich	Kniha proroka Micheáše	מִיכָה[4]
Nah	Kniha proroka Nahuma	נַחוּם[4]
Hab	Kniha proroka Habakuka	חֲבַקּוּק[4]
Sof	Kniha proroka Sofoniáše	צְפַנְיָה[4]
Ag	Kniha proroka Aggea	חַגַּי[4]
Zach	Kniha proroka Zachariáše	זְכַרְיָה[4]
Mal	Kniha proroka Malachiáše	מַלְאָכִי[4]
Žl	Kniha Žalmů	תְּהִלִּים[5,6]
Job	Kniha Job	אִיּוֹב[5]
Př	Kniha Přísloví	מִשְׁלֵי[5,7]
Rt	Kniha Rút	רוּת[5,8]
Pís	Píseň písní	שִׁיר הַשִּׁירִים[5,8,9]
Kaz	Kniha Kazatel	קֹהֶלֶת[5,8,10]
Pláč	Kniha Žalozpěvů	אֵיכָה[5,8,11]
Est	Kniha Ester	אֶסְתֵּר[5,8,12]
Dan	Kniha proroka Daniela	דָּנִיֵּאל[5,12,13]
Ezd	Kniha Ezdrášova	עֶזְרָא[5,13]
Neh	Kniha Nehemiášova	נְחֶמְיָה[5]
1 Kron	1. kniha Kronik	דִּבְרֵי־הַיָּמִים א[5]
2 Kron	2. kniha Kronik	דִּבְרֵי־הַיָּמִים ב[5]

[1] Tyto knihy tvoří celek zvaný תּוֹרָה.

[2] רֵאשִׁית počátek, *srov.* רֹאשׁ.

[3] Patří mezi נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים.

[4] Patří mezi נְבִיאִים אַחֲרוֹנִים.

[5] Patří mezi spisy – כְּתוּבִים, *pl. m. trp. příč. qal od* כָּתַב.

[6] *Pl. m. od* תְּהִלָּה – *(f.)* chvalozpěv, *srov.* הלל.

[7] *V. st. pl. od* מָשָׁל přísloví, podobenství.

[8] Pět svátečních svitků – מְגִלָּה, *pl.* מְגִלּוֹת.

[9] שִׁיר píseň, zpěv.

[10] קֹהֶלֶת kazatel – *sg. f. čin. příč. qal od* קהל.

[11] Jak ?

[12] Delší text je v řečtině.

[13] Část textu je aramejsky.

UČEBNICE BIBLICKÉ HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

Z anglického originálu A Practical Grammar for Classical Hebrew,
Oxford University Press, 1959,
přeložili ThDr. Josef Hermach a Mgr. Mlada Mikulicová
Recenzoval prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.
Konečnou revizi textu provedl Felix Stanislav Slouka OFM

Vydala Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum, Praha 2008
Prorektor-editor prof. PhDr. Mojmír Horyna
Obálku navrhl a graficky upravil Jiří Staněk
Sazba Ondřej Salvet
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

2. české vydání – dotisk

ISBN 978-80-246-0623-1

Hebrejská mluvnice profesora Weingreena vyšla poprvé roku 1939. Tato učebnice chce pomocí prostých pravidel uvést studenta co nejrychleji do klasické hebrejštiny. Výklad se řídí hlediskem praktického jazyka, vyhýbá se náročné terminologii. Mluvnice je pojata systematicky v navazujících kapitolách. Každý celek končí dvěma překladovými cvičeními – z hebrejštiny do češtiny a z češtiny do hebrejštiny. Knihu doplňují mluvnické tabulky, přehled nepravidelných sloves a slovníček.

„Metody a záslužnost Weingreenovy mluvnice jsou známé: nelibuje si v dlouhých jazykovědných úvodech a dopřává studentu okamžité setkání s jazykem v souvislých textech bez úmorného studia jednotlivých slovíček a frází ...“
(Journal of Semitic Studies)

http://cupress.cuni.cz
ISBN 978-80-246-0623-1